

Arhimandrit CLEOPA ILIE

P R E D I C I

LA DUMINICILE DE PESTE AN

Arhimandrit CLEOPA ILIE

PREDICI
LA
DUMINICILE DE PESTE AN

Tipărite cu binecuvântarea
Prea Sfințitului
EFTIMIE
Episcopul Romanului

Ediția a II-a

Îngrijită de
Arhim. Ioanichie Bălan

Editura Episcopiei Romanului – 1996

P R E F A Ț Ă

Întrucât cartea de predici a Prea Cuviosului Arhimandrit Cleopa Ilie din Sfânta Mănăstire Sihăstria, intitulată **Predici la Duminicile de peste an**, apărută în 1990, s-a epuizat de mult, la cererea autorului am reeditat această prețioasă carte spre a fi la îndemâna tuturor preoților, credincioșilor și teologilor tineri. Lucrarea urmează un fir tematic potrivit fiecărei pericope evanghelice a Duminicii respective.

Împărțite după cele trei categorii de Duminici, ale Pentecostarului, ale Octoihului și ale Triodului, predicile apar foarte diversificate. Nota de sobrietate evidentă peste tot, se îmbină, în mod fericit și armonios, cu dragostea care se dorește revărsată asupra cititorilor spre realizarea înnoirii în Iisus Hristos.

Legat duhovnicește de mediul monastic, autorului nu i-a lipsit vocația de a face îndemnuri la o viață virtuoasă, cinstită, curată, plină de răspundere în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, a societății în care trăim. Se poate urmări în viața autorului o întreită lucrare: intelectuală, fizică și spiritual-duhovnicească. Aceasta din urmă este rod al efortului pentru dobândirea rugăciunii neîncetate, care l-a umbrit prin harul Duhului Sfânt, ocrotitor și călăuzitor.

În ambianța de curățenie spirituală în care a trăit din tinerețe, autodidactul autor și-a făcut o solidă pregătire teologico-patristică, devenind în realitate un teodidact în înțelesul activ al cuvântului. Cuvintele Prea Cuviosului Părinte Arhimandrit Cleopa Ilie, izvorâte din cuget curat, susținute cu temeuri scripturistice și din Sfânta Tradiție, s-au revărsat cu mireasmă duhovnicească, captivând inimile credincioșilor.

Răspunzând chemării cu dragoste creștină, nu și-a îngăduit odihnă, fiind permanent la îndemâna credincioșilor. După ore întregi de convorbiri apologetico-misionare, de îndrumare a părinților din mănăstiri și parohii și fiilor săi duhovnicești, deși oboșitoare, a găsit totuși timp, cu ajutorul lui Dumnezeu, să dea tuturor răspunsuri sigure și corecte de teologie dogmatică, morală, canonică, misionară, filocalică, istorico-patristică și liturgică.

Volumul **Predici la Duminicile de peste an** conturează o dată mai mult personalitatea și posibilitățile spirituale ale autorului. Oferindu-ne acest volum revizuit și îmbunătățit, după ce am urmărit cuprinsul, ne-am bucurat de felul în care tratează fiecare tematică și l-am găsit a fi foarte folositor atât pentru clerici, cât și pentru credincioși.

Considerând că acest volum de predici corespunde într-un totuș efortului misionar al zilelor noastre, am dat binecuvântarea de tipărire în editura noastră eparhială. Această lucrare din domeniul pastoral-omiletic se recomandă de la sine, fiind încredințată că va fi bine primită de către toți cei ce iubesc pe Hristos și cuvântul Sfintei Scripturi.

Stilul plăcut, înmiresmat cu frumusețea veșnică a cuvântului dumnezeieștii Scripturi, cu expunerea pe înțelesul tuturor, face lectura interesantă și predispune la meditație creștină.

Prin folosirea la fiecare temă a unei bogății de citate adecvate din Sfânta Scriptură, predicile din acest volum își găsesc o mare utilitate misionară, iar prin citatele din Sfinții Părinți și prin istorioare din Viețile Sfinților, ele devin un cadru de educație religios-morală.

Pentru aceste considerente, recomandăm călduros tuturor iubitorilor de Hristos acest volum de predici.

† EFTIMIE
Episcopul Romanului

INTRODUCERE

Ca o continuare firească a volumului I de **Predici la Praznice Împărătești și sfinți de peste an**, apărut în anul 1986, m-am ostenit să scriu și acest al doilea volum de predici, intitulat **Predici la Duminicile de peste an**. La aceasta am fost îndemnat stăruitor de P.S. Eftimie, Episcopul Romanului și Hușilor, care a tipărit și primul volum, în dorința de a încheia un ciclu de predici pentru tot anul.

Cartea de față cuprinde în total 56 de predici duminicale, împărțite în patru părți: Predici la Duminicile Penticostarului, Predici la Duminicile Octoiului, Predici la Duminicile Triodului (Postului Mare) și Predici la Duminici speciale.

Am scris aceste predici la chilia mea de la liniște, așa cum am putut, după a mea slabă putere, pe cât mi-a ajutat mila și îndurarea Preabunului nostru Mântuitor. Pentru aceea, rog pe Prea Cucernicii Preoți și monahi, care vor folosi aceste predici, să-mi ierte greșelile strecurate în carte și să se roage pentru mine Atotîndurătorului Dumnezeu.

Mulțumesc Domnului nostru Iisus Hristos că mi-a ajutat să văd această carte tipărită și în a doua ediție. Mulțumesc Prea Sfințitului Eftimie, Episcopul Romanului, care mi-a aprobat și tipărit smeritele mele cărți. Mulțumesc și Prea Sfințitului Ioachim, Episcopul Hușilor, precum și celorlalți colaboratori care au lucrat la realizarea cărții de față.

Fie ca mila Mântuitorului nostru Dumnezeu și rugăciunile Preacuratei Sale Maici să rămână cu noi și cu toți cei ce vor citi această carte.

Arhimandrit Cleopa Ilie
Sfânta Mănăstire Sihăstria

Nașterea Maicii Domnului
Anul mântuirii, 1996

I

PREDICI

LA

DUMINICILE

PENTICOSTARULUI

PREDICĂ
LA
ÎNVIEREA DOMNULUI

*Hristos a înviat din morți, fiind începătură
(a învierii) celor adormiți (I Cor. 15, 20)*

Hristos a înviat !

Iubiți credincioși,

A stăzi prăznuim praznicul praznicelor și sărbătoarea sărbătorilor. Astăzi este bucurie duhovnicească pretutindeni în lumea creștină. Astăzi Domnul și Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a luminat toate prin învierea Sa. Cerul și pământul după cuviință să se veselească, căci lumina Învierii Domnului a umplut de lumină cerul și pământul și iadul și pe toți cei ținuți în legăturile morții cu nădejdea învierii, la veșnică veselie i-au adus prin coborârea Mântuitorului în iad. Astăzi Hristos, viața noastră a pus temelie nouă neamului omenesc prin învierea Sa și a încununat toate minunile preaslăvite făcute de El pe pământ.

Astăzi este ziua Învierii Domnului, biruința împăcării, surparea războiului, stricarea morții și înfrângerea diavolului. Astăzi după dreptate ni se cade să repetăm cuvintele profetului Isaia: *Unde-ți este, moarte, biruința ta? Unde-ți este, moarte, boldul tău?* (Osea 13, 14; I Corinteni 15, 55). Astăzi ușile de aramă le-a zdrobit Stăpânul Iisus Hristos și pe însăși numirea morții a schimbat-o, căci nu se mai numește moarte, ci somn. Mai înainte de venirea lui Hristos și de iconomia Crucii, însuși numele morții era foarte înfricoșat. Că omul cel dintâi, după ce a fost creat de Dumnezeu, cu moarte a fost amenințat: *Din pomul cunoașterii binelui și*

răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit (Facere 2, 17).

Și proorocul David zice prin Duhul Sfânt: *Moartea păcătoșilor este cumplită* (Psalm 33, 20). Dar nu numai moarte se numea despărțirea sufletului de trup, ci și iad. Ascultă și pe patriarhul Iacob, zicând: *Veți pogori bătrânețele mele în iad* (Facere 42, 38). Iar proorocul David zice: *Dumnezeu va izbăvi sufletul meu din mâna iadului* (Psalm 48, 16).

Dar după ce Hristos Dumnezeuul nostru S-a adus jertfă pe cruce pentru noi și a înviat din morți, a transformat moartea în somn, ca un iubitor de oameni. Căci în loc de moarte, adormire și somn se zice mutarea noastră din cele de aici. Ascultă însuși pe Mântuitorul, zicând: *Lazăr, prietenul nostru, a adormit și merg să-l trezesc* (Ioan 11, 11). Căci precum ne este nouă ușor a scula pe cel ce doarme, așa și Stăpânul nostru Cel de obște poate învia pe cei morți. Însă de vreme ce cuvântul zis de Domnul era nou și străin și ucenicii nu l-au înțeles, mai arătat le-a zis: *Lazăr a murit!* (Ioan 11, 14).

Încă și marele Apostol Pavel, dascălul lumii, scriind tesalonicenilor, zice: *Despre cei ce au adormit, nu voim să fiți în neștiință, ca să nu vă întristați ca ceilalți care nu au nădejde. Că de credem că Iisus a murit și a înviat, tot așa credem că Dumnezeu, pe cei adormiți întru Iisus, îi va aduce împreună cu El. Noi cei vii, care vom fi rămas până la venirea Domnului, nu vom lua înaintea celor adormiți* (I Tesaloniceni 4, 13-15).

Ați văzut, fraților, că pretutindenea moartea se numește adormire și somn? Ați văzut cât de strălucită este biruința Învierii lui Hristos? Prin Învierea Domnului nenumărate bunătăți ni s-au dat. Prin înviere amăgirea diavolilor s-a pierdut. Prin înviere biruim moartea. Prin înviere trecem cu vederea viața cea de acum. Prin înviere către răsplata cea veșnică ne sârguim. Prin înviere, cu trup fiind înfășurați, de cei fără trup ne apropiem dacă vom voi.

Astăzi biruințele cele strălucite ale noastre s-au făcut. Astăzi Hristos Domnul a biruit moartea și pe tiranul diavol l-a surpat, iar nouă cale către mântuire prin înviere ne-a dăruit. Deci toți să ne bucurăm, să săltăm și să ne veselim că Mântuitorul a biruit moartea și iadul și pentru mântuirea noastră pe toate le-a lucrat.

Iubiți credincioși,

În cele ce urmează dorim să arătăm pe scurt cu ce fel de trup vor învia sfinții și dreptii lui Dumnezeu, precum și păcătoșii, în ziua învierii cea de obște de la sfârșitul lumii. Despre acestea vorbind, aducem în mijloc cuvântul Sfintei Scripturi, care arată că patru vor fi însușirile și darurile sfinților și ale dreptilor la învierea cea de apoi. Acest adevăr îl arată prealuminat marele Apostol Pavel, care zice: *Se seamănă trupul întru stricăciune, înviază întru nestricăciune*. Iată darul nestricăciunii! *Se seamănă întru necinste, înviază întru slavă*. Iată darul strălucirii! Despre acest dar al strălucirii, și Domnul a zis: *Atunci dreptii vor străluci ca soarele întru împărăția Tatălui lor* (Matei 13, 43). *Se seamănă întru slăbiciune, înviază întru putere*. Iată darul puterii! *Se seamănă trup firesc, înviază trup duhovnicesc*. Iată darul subțirătății! Cei înviați vor avea trupuri ușoare, duhovnicești, nestricăcioase, adică nemuritoare, asemenea îngerilor (I Corinteni 15, 42-44).

Dar fiindcă am amintit și de trupurile păcătoșilor din vremea învierii, să știți că mare deosebire vor avea trupurile celor răi de ale sfinților și dreptilor în ziua judecății de apoi. Trupurile păcătoșilor vor arăta starea cumplită în care au trăit pe pământ și înfricoșatele pedepse ce îi așteaptă, când le va zice Domnul: *Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui* (Matei 25, 41).

Și vor fi trupurile acestora înfricoșate la vedere și pline de spaimă. În locul strălucirii se vor îmbrăca cu adânc de întuneric, care va semăna cu întunericul cel din afară al iadului. Și după cum strălucirea fericirilor va fi însoțită de frumusețe preaminunată, tot așa, trupurile păcătoșilor vor avea mare spaimă și urăciune. Și măcar că vor avea nestricăciune ca și dreptii, această nestricăciune o vor avea pentru a se chinui veșnic în iad și niciodată a se mistui.

Însă, dacă dorim să avem fericire veșnică la învierea de apoi, să nu fim fără de grijă, ci cu frică și cutremur să slujim Preabunului nostru Dumnezeu până la ultima noastră suflare. Chiar dacă cineva ar fi împodobit cu toate faptele bune, nu poate fi fără grijă în veacul de acum. Mântuitorul ne spune că: *Cine va*

răbda până la sfârșit, acela se va mântui (Matei 10, 22). Să luăm pildă de la corăbierii care vin cu corăbiile pline de multe bogății și bunătăți. Ei priveghează pururea, chiar când ajung la liman sunt cu mare grijă ca nu cumva să se lovească cu corabia de vreo stâncă și să li se întâmple primejdie și pagubă mare.

Auțiți ce zice dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur în această privință: „Să nu fim nepăsători și nerecunoscători față de binefacerile care le-am luat prin Învierea Domnului. Nici să zicem: iată, Postul Mare a trecut, de acum putem să fim fără de grijă. Căci acum, mai mult decât înainte, trebuie să avem mare grijă pentru suflet ca nu cumva trupul întărindu-se, pe suflet să-l facă mai neputincios. Ca nu purtând grijă pentru rob, de stăpân să ne lenevim. Căci nevoința noastră duhovnicească este pentru toată viața”.

Iubiți credincioși,

Zice Sfântul Apostol Pavel: *Oricine se luptă, se înfrânează de la toate* (I Corinteni 9, 25). Iar Sfântul Ioan Gură de Aur zice: „Am lepădat povara postului, dar n-am lepădat și rodul postului. Căci este cu neputință și osteneala postului a o lepăda și rodul postului a-l secera. A trecut osteneala nevoițelor, dar să nu treacă râvna faptelor bune. S-a dus postul, dar să rămână evlavie. A trecut postul cel trupesc, dar n-a trecut și postul cel duhovnicesc, care este mai bun decât acela, iar acela pentru acesta s-a făcut”.

Prin postul duhovnicesc înțelegem lucrarea faptelor bune, pe care suntem datori să le facem toți cei ce suntem botezați în numele Preasfintei Treimi și credem în Hristos Cel înviat din morți. În fruntea faptelor bune care ne ajută cel mai mult la mântuirea sufletului este iubirea creștină. Fără iubire, fără iertare și milostenie nu este mântuire, nu sunt Paști, nici bucurie în suflet, nici înviere din moartea păcatelor, nici pace în inimile noastre.

Iată o istorioară adevărată despre doi creștini certați unul cu altul, care s-au împăcat în noaptea de Înviere.

Doi oameni, buni prieteni creștini, au ajuns la o ceartă din lucrarea diavolului de la niște lucruri de nimic. Unul, din fire mai iute, l-a înjurat și l-a insultat greu pe celălalt cu prilejul unei întâlniri familiare. Și astfel s-a așternut între ei o mare dușmănie.

Deși cel ocărât și batjocorit dorea să-l dea în judecată pe cel ce l-a nedreptățit și l-a înjurat, mai ales că la acest lucru îl îndemneau mulți, el totuși n-a făcut aceasta și dorea din toată inima să restabilească pacea și prietenia cea mai dinainte. Dar celălalt nu voia cu nici un chip să-l înțeleagă, ci spre dușmănie îl pornea prin purtările și vorbele sale cele rele.

A început Postul Mare, se apropiau Sfintele Paști și între ei nici o schimbare nu se făcuse, măcar că mergeau amândoi în fiecare Duminică la Sfânta Biserică. În Sâmbăta Mare s-au spovedit amândoi, urmând să se împărtășească la Sfânta Liturghie, în noaptea Învierii. Preotul, care cunoștea bine ce se petrecea între ei, îl povățuia de multe ori pe cel ce întreținea starea de dușmănie, ca să-și revizuiască gândurile și vorbele sale și să-și ceară iertare. Același îndemn și canon stăruior de pocăință i-a dat și la spovedanie. Dar el, deși s-a fâgăduit, n-a făcut aceasta. Spre miezul nopții, clopotele cu sunetul lor duios, chemau poporul la Sfânta Înviere. Unul a pășit pragul bisericii cu adâncă mâhnire în inimă, că nu este iertat de vecinul său. Al doilea a intrat în biserică cu frică pentru că nu și-a îndeplinit canonul, ci avea încă răutate și dușmănie, la care îl îndemna mereu blestematul diavol.

Slujba Învierii se desfășura înălțător în mireasma dumnezeiască ce plutea în Sfânta Biserică. Duios și convingător a început la strană cântarea: „Ziua Învierii și să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Și să zicem, fraților, și celor ce ne urăsc pe noi, să iertăm toate pentru înviere și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le”. Fiori puternici i-au zguduit sufletul și trupul, lacrimi fierbinți i se prelingeau pe obraz și rotea ochii în toate părțile ca să vadă pe vecinul său. Nu i-a fost greu să-l descopere.

Chiar în acel moment, acela se strecura prin mulțime către dânsul, i-a ieșit înainte și s-au îmbrățișat, zicând încet: „Hristos a înviat!” După răspunsul plin de dragoste al vecinului: „Adevărat a înviat!”, a adăugat cu și mai multe lacrimi în ochi: „Iartă-mă, dragul meu, iartă-mă! Nu se va mai întâmpla niciodată felul cum m-am purtat cu tine. Sfânta Înviere a lucrat puternic asupra mea și m-a învățat că nu-i bine, nici evanghelic, nici creștinește, nu-i omenește ceea ce am făcut eu cu tine, în timp ce tu ai răbdut și

răbda până la sfârșit, acela se va mântui (Matei 10, 22). Să luăm pildă de la corăbierii care vin cu corăbiile pline de multe bogății și bunătați. Ei priveghează pururea, chiar când ajung la liman sunt cu mare grijă ca nu cumva să se lovească cu corabia de vreo stâncă și să li se întâmple primejdie și pagubă mare.

Auțiți ce zice dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur în această privință: „Să nu fim nepăsători și nerecunoscători față de binefacerile care le-am luat prin Învierea Domnului. Nici să zicem: iată, Postul Mare a trecut, de acum putem să fim fără de grijă. Căci acum, mai mult decât înainte, trebuie să avem mare grijă pentru suflet ca nu cumva trupul întărindu-se, pe suflet să-l facă mai neputincios. Ca nu purtând grijă pentru rob, de stăpân să ne lenevim. Căci nevoința noastră duhovnicească este pentru toată viața”.

Iubiți credincioși,

Zice Sfântul Apostol Pavel: *Oricine se luptă, se înfrânează de la toate* (I Corinteni 9, 25). Iar Sfântul Ioan Gură de Aur zice: „Am lepădat povara postului, dar n-am lepădat și rodul postului. Căci este cu neputință și osteneala postului a o lepăda și rodul postului a-l secera. A trecut osteneala nevoinelor, dar să nu treacă râvna faptelor bune. S-a dus postul, dar să rămână evlavia. A trecut postul cel trupesc, dar n-a trecut și postul cel duhovnicesc, care este mai bun decât acela, iar acela pentru acesta s-a făcut”.

Prin postul duhovnicesc înțelegem lucrarea faptelor bune, pe care suntem dator să le facem toți cei ce suntem botezați în numele Preasfintei Treimi și credem în Hristos Cel înviat din morți. În fruntea faptelor bune care ne ajută cel mai mult la mântuirea sufletului este iubirea creștină. Fără iubire, fără iertare și milostenie nu este mântuire, nu sunt Paști, nici bucurie în suflet, nici înviere din moartea păcatelor, nici pace în inimile noastre.

Iată o istorioară adevărată despre doi creștini certați unul cu altul, care s-au împăcat în noaptea de Înviere.

Doi oameni, buni prieteni creștini, au ajuns la o ceartă din lucrarea diavolului de la niște lucruri de nimic. Unul, din fire mai iute, l-a înjurat și l-a insultat greu pe celălalt cu prilejul unei întâlniri familiare. Și astfel s-a așternut între ei o mare dușmănie.

Deși cel ocărât și batjocorit dorea să-l dea în judecată pe cel ce l-a nedreptățit și l-a înjurat, mai ales că la acest lucru îl îndemneau mulți, el totuși n-a făcut aceasta și dorea din toată inima să res-tabilească pacea și prietenia cea mai dinainte. Dar celălalt nu voia cu nici un chip să-l înțeleagă, ci spre dușmănie îl pornea prin purtările și vorbele sale cele rele.

A început Postul Mare, se apropiau Sfintele Paști și între ei nici o schimbare nu se făcuse, măcar că mergeau amândoi în fiecare Duminică la Sfânta Biserică. În Sâmbăta Mare s-au spovedit amândoi, urmând să se împărtășească la Sfânta Liturghie, în noaptea Învierii. Preotul, care cunoștea bine ce se petrecea între ei, îl povățuia de multe ori pe cel ce întreținea starea de dușmănie, ca să-și revizuiască gândurile și vorbele sale și să-și ceară iertare. Același îndemn și canon stăruitor de pocăință i-a dat și la spovedanie. Dar el, deși s-a făgăduit, n-a făcut aceasta. Spre miezul nopții, clopotele cu sunetul lor duios, chemau poporul la Sfânta Înviere. Unul a pășit pragul bisericii cu adâncă mâhnire în inimă, că nu este iertat de vecinul său. Al doilea a intrat în biserică cu frică pentru că nu și-a îndeplinit canonul, ci avea încă răutate și dușmănie, la care îl îndemna mereu blestematul diavol.

Slujba Învierii se desfășura înălțător în mireasma dum-nezeiască ce plutea în Sfânta Biserică. Duios și convingător a început la strană cântarea: „Ziua Învierii și să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Și să zicem, fraților, și celor ce ne urăsc pe noi, să iertăm toate pentru înviere și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le”. Fiori puternici i-au zguduit sufletul și trupul, lacrimi fierbinți i se prelingeau pe obraz și rotea ochii în toate părțile ca să vadă pe vecinul său. Nu i-a fost greu să-l descopere.

Chiar în acel moment, acela se strecura prin mulțime către dânsul, i-a ieșit înainte și s-au îmbrățișat, zicând încet: „Hristos a înviat!” După răspunsul plin de dragoste al vecinului: „Adevărat a înviat!”, a adăugat cu și mai multe lacrimi în ochi: „Iartă-mă, dragul meu, iartă-mă! Nu se va mai întâmpla niciodată felul cum m-am purtat cu tine. Sfânta Înviere a lucrat puternic asupra mea și m-a învățat că nu-i bine, nici evanghelic, nici creștinește, nu-i omenește ceea ce am făcut eu cu tine, în timp ce tu ai răbdat și

așteptat cu încredere acest ceas al împăcării. Astfel satana s-a prăbușit, Hristos Domnul S-a preaslăvit prin lucrarea puternică a Învierii Sale, dușmănia s-a spulberat, pacea și dragostea s-au reasezat între ei la vremea cuvenită și cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste au primit Sfânta Împărtășanie. Domnul Cel pururea viu și prezent în Taina Sfintei Euharistii i-a binecuvântat și le-a întărit împăcarea, care n-a mai fost tulburată în timpul vieții lor, deși răutăciosul diavol căuta să-i tulbure din nou.

Cât de mult are de învățat fiecare din noi, din acest exemplu zguduitor de reîntoarcere sinceră la Hristos a acestor două suflete și de retrăire adevărată în El, prin biruința puternică a Sfintei Învierii! Cât de mult ar trebui noi să ne revizuim gândurile, simțirile și purtările și să ne apropiem cu inima înfrântă și smerită, cu inima plină de credință și dragoste de Potirul Sfintei Împărtășanii, ca să-L primim pe Hristos Domnul nostru Cel pururea viu și gata oricând să se sălășluiască între noi, precum spune așa de limpede în Sfânta Sa Evanghelie: *Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, rămâne întru Mine și Eu întru el* (Ioan 6, 56).

Vrem noi să ne hotărâm pentru aceasta? Este spre folosul nostru, spre folosul vieții pământești și cerești. Pentru că numai uniți cu Domnul nostru Iisus Hristos vom putea înțelege mai bine și mai adânc adevăratul rost al vieții noastre pământești. Vom pași sigur biruitori pe drumul sfintei desăvârșiri morale și spre slăvile nesfârșitei viețuirii în cele cerești.

Iubiți credincioși,

Astăzi este Paștile Domnului. Astăzi Hristos, Viața noastră, a biruit moartea, iadul și pe diavolul. Astăzi ni s-au deschis porțile raiului și ale Împărăției Cerurilor. Astăzi îngerii se bucură împreună și preamăresc pe Dumnezeu.

Deci să lepădăm din casele și inimile noastre toată răutatea, toată întristarea și păcatul și să primim cu bucurie pe Hristos Cel înviat. Să ne închinăm Crucii pe care S-a răstignit Hristos. Să sărutăm mormântul din care a înviat Domnului. Să urmăm cu credință și nădejde pe Mântuitorul nostru, împreună cu Maica Domnului, cu Apostolii, cu toți sfinții, cu părinții și înaintașii noștri.

Să ne sărutăm duhovnicește frate cu frate, să ne împăcăm, să ne iubim unii pe alții căci astăzi am dobândit iertarea și mântuirea prin Înviere. Nimeni să nu fie trist, nimeni să nu-și piardă credința și nădejdea în necazurile vieții, căci Hristos Cel înviat este cu noi. Îl purtăm în noi și rămâne în veci cu noi, de vom rămâne în dragostea Lui și-I vom păzi poruncile.

Cu această credință dătătoare de viață, care ne dă putere și biruință, să cântăm împreună cântarea Învierii: „Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le”. A m i n.

Hristos a înviat !

PREDICĂ
LA
DUMINICA TOMEI
Despre îndoiala în credință

Feriți cei ce n-au văzut și au crezut
(Ioan 20, 29)

Hristos a înviat !

Iubiți credincioși,

În prima zi a Sfințelor Paști, seara, ne spune Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, S-a arătat Iisus Hristos înviat ucenicilor Săi, ascunși de frica iudeilor, într-o cameră încuiată din Ierusalim și le-a spus: *Pace vouă!* După ce i-a liniștit, că erau tulburați și cuprinși de frică și i-a încredințat de Învierea Sa din morți, arătându-le mâinile și coasta străpunse de cuie și suliță pe cruce, le-a adăugat: *Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și Eu pe voi* (Ioan 20, 21). Prin aceste cuvinte Domnul a trimis pe Apostoli la propovăduire, având misiunea să vestească Evanghelia mântuirii la toate neamurile pământului.

Dar pentru a-i întări cu *putere de sus* la această misiune dumnezeiască de înnoire a lumii, Mântuitorul *a suflat asupra lor* Duh Sfânt, și le-a dat putere să ierte păcatele oamenilor, zicând: *Luați Duh Sfânt! Căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veți ține vor fi ținute* (Ioan 20, 22-23). Nimeni nu poate propovădui pe Hristos dacă nu este trimis de Dumnezeu și dacă nu este întărit și sfințit de harul Duhului Sfânt. Însă nu este destul pentru mântuire numai să citim Sfânta Scriptură și să ascultăm cuvântul Evan-

gheliei. Trebuie să-l și facem. Nu era suficientă Apostolilor și ucenicilor Domnului numai propovăduirea cuvântului. Ea singură nu poate mântui fără pocăință. Apostolii aveau datoria să-i învețe voia lui Dumnezeu, dar să-i curețe și de păcate, adică să le dezlege păcatele prin spovedanie, fără de care nu poate fi iertare, pocăință și mântuire. De aceea Domnul întemeiază acum Taina Sfintei Spovedanii, ca urmașii lor, episcopii și preoții, să spovedească pe cei ce cred, și să-i dezlege de păcate. Aceasta este singura cale de mântuire a creștinilor: Credința dreaptă în Dumnezeu, împlinirea poruncilor evanghelice și dezlegarea păcatelor prin spovedanie.

Dar, cu rânduiala dumnezeiască, apostolul Toma nu era de față cu ceilalți apostoli când S-a arătat Domnul. Și când i-au spus toți: *Am văzut pe Domnul!* el nici nu s-a bucurat, nici n-a voit să creadă, până nu a văzut cu ochii și a pipăit cu mâna rănila Mântuitorului (Ioan 20, 25). După opt zile, adică în Duminica a doua după Înviere, iarăși S-a arătat Iisus Hristos ucenicilor Săi, trecând prin ușile încuiate. Atunci era și Toma de față. După ce le-a zis din nou: *Pace vouă*, a spus cu muștrare pentru Toma: *Adu-ți degetul tău încoace și vezi mâinile Mele, și adu-ți mâna ta și o pune în coasta Mea; și nu fi necredincios, ci credincios!* (Ioan 20, 26-27). Iar Toma pipăind și văzând rănila Domnului, cuprins de frică și uimire, a strigat cu smerenie și credință: *Domnul meu și Dumnezeul meu!* Mântuitorul însă l-a muștrat pentru puțină lui credință, zicând: *Pentru că M-ai văzut, Tomo, ai crezut? Feriți cei ce n-au văzut și au crezut!* (Ioan 20, 28-29).

Toma era un apostol îndoielnic. El a crezut numai după ce a văzut și a cercetat adevărul, pipăind rănila lui Hristos. De aceea l-a și muștrat Domnul, căci *credința vine din auz*, iar nu din pipăire și vedere. Credința vine din interior, din inimă, iar nu din afară. Credința vine din cuvânt. Din cuvântul de învățătură auzit din gura mamei și a tatei. Căci părinții trupești ne sunt primii dascăli de religie în viață. Apoi, credința noastră în Dumnezeu ne vine și se întărește în noi din predica preotului la biserică, din sfaturile date de bătrâni, din citirea cărților sfinte și mai ales din cuvintele și învățăturile pe care le auzim și le citim zilnic în Sfânta Evanghelie.

La formarea noastră duhovnicească și la sporirea dreptei credințe în inimile noastre cel mai mare rol îl au părinții trupești care ne-au născut și părinții sufletești care ne-au învățat și ne-au

crescut în frica de Dumnezeu, adică preotul satului, duhovnicul și nașul de botez. Când părinții trupești și cei sufletești sunt buni și își fac datoria creștină față de sufletele pe care le cresc și le păstoresc, atunci se nasc și se formează creștini buni, copii ascultători de părinți, tineri cuminți și evlavioși. Iar când părinții trupești sunt necredincioși și stăpâniți de patimi, iar cei sufletești sunt indiferenți și nepăsători față de fiii lor sufletești, atunci copiii sunt răi și neascultători, tinerii sunt necredincioși sau îndoielnici și caută dovezi văzute, ca Toma, pentru a crede în nevăzutul Dumnezeu. Cei căsătoriți vin rar la biserică fiind înconjurați de griji pământești; mulți îșiucid copiii și unii își distrug familia și pacea sufletului prin divorț. Dar și bătrânii care n-au avut în tinerețe o viață religioasă profundă își sfârșesc viața în beții și indiferență religioasă, spre osânda sufletelor lor.

De vom cugeta mai mult la îndoiala apostolului Toma, vom înțelege mai bine slăbirea credinței în Dumnezeu în zilele noastre și urmările ei cumplite, pe care le trăim.

Iubiți credincioși,

Îndoiala lui Toma la Învierea Domnului a avut și un rol providențial. Căci, prin pipăirea rănilor Mântuitorului, Toma dovedește celor necredincioși că Hristos a avut cu adevărat trup omenesc, asemenea nouă, afară de păcat și că a pățit cu trupul pe cruce pentru mântuirea lumii. Iar dacă Toma s-a îndoit de Învierea Domnului, după ce și-a pus mâna în coasta Lui, s-a căit de necredința sa și, căzând în genunchi, și-a mărturisit cu lacrimi credința și păcatul său, prin aceste cuvinte: *Domnul meu și Dumnezeuul meu!*

Oare câți dintre creștinii de astăzi nu cad în păcatul îndoielii și al necredinței în Dumnezeu? Însă se întorc la credință, cu căință și smerenie ca apostolul Toma? Din cauza fricii și Petru s-a lepădat de Hristos prin cuvintele: *Nu cunosc pe omul acesta!* (Matei 26, 74). Dar îndată după cântatul cocoșului, din miezul nopții, Petru a ieșit afară și a plâns cu amar. Toată viața s-a căit Petru de căderea și necredința sa. Dar dintre noi câți creștini nu se îndoiesc de existența lui Dumnezeu? Câți nu-L înjură și-L hulesc?

Câți nu caută dovezi și zic: „Nu cred până nu văd!” Câți nu caută să pipăie rănilor și coasta Domnului, căutând dovezi ale existenței lui Dumnezeu prin pământ, prin mărturii vechi, prin tainele planetelor și ale Universului? Câți nu zic dintre creștini: „Aici este raiul și iadul! Aici pe pământ este totul!” Iar când se văd bolnavi, în fața primejdiei, a sărăciei și a morții, nici atunci nu se căiesc ca Toma, să zică: „Tu ești Domnul meu și Dumnezeuul meu! Acum cred în Tine Doamne, că Tu m-ai zidit și m-ai mântuit. Iartă-mă de necredința mea!” Nici măcar la bătrânețe nu se întorc la Dumnezeu ca să plângă cu amar ca Petru, viața lor din tinerețe, cheltuită în desfrâu, în răutăți și necredință.

Puțini sunt acei ce se pocăiesc de păcate la bătrânețe. Cei mulți mor așa cum au trăit, în necredință și nepocăință, spre a lor veșnică osândă. Cu adevărat, mare dar este credința în Dumnezeu însoțită de fapte bune! De aceea a și zis Mântuitorul către Toma cea de-a zecea fericire: *Feriți-vă cei ce n-au văzut și au crezut!* (Ioan 20, 29). Iar cu alt prilej a zis către ucenicii Săi: *Fericit este cel ce nu se va sminti întru Mine* (Matei 11, 6). Adică nu se va sminti din dreapta credință în Dumnezeu, cum s-au smintit mulți în zilele noastre.

De ce credeți că se smintesc unii creștini în Hristos și cad din dreapta credință apostolică în tot felul de secte și grupări religioase? Pentru că ei vor să cuprindă cu mintea lor tainele și dogmele credinței. Ei vor să pipăie cu rațiunea lor limitată mâinile și coasta Domnului, adică vor să înțeleagă adâncul cel nepătruns al credinței, mai mult decât este dat omului să înțeleagă.

Dar cei mai mulți se leapădă și se smintesc de Biserica întemeiată de Hristos din cauza mândriei și a neascultării lor. Se smintesc de Maica Domnului și din mândrie și neascultare o defaimă spunând că ar fi fost o femeie de rând. Se smintesc de Sfânta Cruce și din aceleași pricini spun că este un semn de ocară, iar nu armă a creștinilor împotriva diavolilor, sfințită cu sângele lui Hristos. Se smintesc de sfintele icoane și le numesc idoli, neînțelegând sensul lor duhovnicesc. Se smintesc de sfinți și de cinstea dată lor și-i numesc oameni de rând, iar pe ei se numesc drepti și mântuiți.

Se smintesc de preoți, nu le recunosc harul Duhului Sfânt primit la hirotonie și îi judecă. Se smintesc de Tainele Bisericii

întemeiate de Hristos, prin care se revarsă harul Duhului Sfânt și le refuză pe toate. Se smintesc de învățătura Sfintei Scripturi și o răstălmăcesc după voia și mintea lor, spre a lor osândă și amăgirea multora.

De vom rămâne însă statornici și ascultători în sânul Bisericii Ortodoxe și vom păstra cu sfințenie dreapta credință dată nouă de Hristos, ne vom izbăvi de necredința lui Toma, de sminteala religioasă a sectelor și vom înțelege cum trebuie înțeleasă învățătura Sfintei Evanghelii în sensul adevărat al celor două fericiri: *Fericți cei ce n-au văzut și au crezut!* și *Fericit este acela ce nu se va sminti întru Mine!*

Iubiți credincioși,

Se cade nouă astăzi, să ne bucurăm că stăm neclintiți în dreapta credință și suntem fii ai Bisericii lui Hristos de două mii de ani. Necredincioșii se leapadă și caută să vadă pe Dumnezeu cu ochi trupești; îndoienicii vor să pipăie rănile Domnului; cei slabi în credință caută minuni; sectele părăsesc Biserica, răstălmăcesc dogmele credinței și vestesc altă Evanghelie; cei robiți de patimi amână pocăința, iar noi, fiii învierii și fiii lui Dumnezeu după har, să-I rămânem credincioși până la sfârșit, știind că *cel ce va răbda toate până la sfârșit, acela se va mântui* (Matei 24, 13). Astăzi, a opta zi după Sfintele Paști, Domnul înviat S-a arătat Apostolilor și le-a dat pacea Duhului Sfânt după care suspină toată lumea. Astăzi Mântuitorul l-a încredințat pe Toma că a înviat cu adevărat și ne încredințează și pe noi că vom învia cu toții la judecata de apoi.

De aceea să ne bucurăm pentru înviere. Să ne bucurăm pentru mărturisirea de credință a lui Toma și să ne rugăm lui Dumnezeu ca și ceilalți îndoienici în credință și doritori de semne și minuni, tineri sau bătrâni, rude, vecini și chiar fii, să mărturisească și ei pe Hristos împreună cu Apostolul Toma. Să ne bucurăm cu adevărat că avem cu noi, în mâinile noastre, pe Domnul înviat și suntem izbăviți de chinurile sufletești ale necredinței și îndoielii.

Noi credem în Dumnezeu și nu căutăm să iscodim tainele credinței sau să pipăim coasta Domnului. Cerul înstelat ne arată puterea Lui. Soarele și luna ne amintesc de strălucirea Lui. Florile

câmpului și armonia creației ne încredințează că Dumnezeu este frumusețe. Copiii cei nevinovați, asemenea îngerilor, ne amintesc de bunătatea lui Dumnezeu și ne îndeamnă la sfințenie. Mamele cu pruncii la sân, când se roagă, ne aduc aminte de Maica Domnului cu pruncul Iisus în brațe, care se roagă pentru mântuirea lumii.

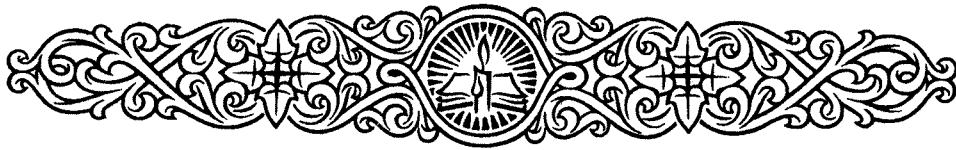
Pentru toate acestea să ne întărim mai mult în credință și să ne bucurăm. Ne putem și noi atinge de Domnul cu inima, cu mintea, cu voința și chiar cu trupul, dar nu cu nevrednicie sau cu îndoială ca apostolul Toma. Cu inima ne atingem de Domnul prin credință, evlavie și rugăciune curată, duhovnicească. Cu mintea ne atingem de Domnul prin citirea Sfintei Scripturi și a altor cărți ziditoare de suflet.

Cu voința ne atingem de Domnul prin săvârșirea faptelor bune, în dragoste și smerenie. Iar cu sufletul și cu trupul ne hrănim și ne unim mistic cu Hristos Mântuitorul prin Sfânta Împărtășanie, care este cea mai înaltă cale de unire a noastră cu Hristos, fără de care nu ne putem mântui.

Vă reamintim că astăzi, la Duminica Tomei, numită și „Paștele blajinilor” în unele sate ies credincioșii la cimitir unde fac pomenire, dau de mâncare unii altora și cântă cu toții troparul Învierii. Păstrați cu sfințenie acest obicei creștinesc. De altfel fiecare Duminică este un Paște, este ziua Învierii Domnului, ziua bucuriei și a mântuirii noastre.

Să păstrăm cu sfințenie credința curată și fierbinte în Dumnezeu. Să ne ferim de necredincioși, de sectanți și de îndoienici, ca să nu cădem în cursele lor. Să păstrăm cu grijă frumusețea cultului ortodox și toată tradiția străbună moștenită de la înaintași și să trăim în pace și iubire unii cu alții, ca împreună să cântăm cu îngerii „Hristos a înviat!”. A m i n.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA MIRONOSIȚELOR

Despre râvna și bărbăția de suflet

Și a venit Maria Magdalena, vestind ucenicilor că a văzut pe Domnul (Ioan 20, 18)

Hristos a înviat !

Iubiți credincioși,

Dintre marile virtuți care au împodobit viața sfințelor femei mironosițe cele mai alese au fost râvna lor sfântă pentru Hristos, evlavia și bărbăția de suflet. Câtă pază și întărire au pus iudeii și Pilat peste mormântul lui Hristos Mântuitorul nostru *ca nu cumva să vină ucenicii Lui noaptea și să-L fure*. Piatră mare au răsturnat peste Mormântul Domnului, cu peceti au sigilat piatra, ostași tari și înarmați au pus de strajă. Însă toate acestea nu le-au speriat și înfricoșat pe sfințele femei mironosițe. Râvna lor cea mare, sfânta evlavie și bărbăția lor de suflet, au trecut peste toate întăriturile iudeilor, nebăgând seamă de toată paza Mormântului. Un cuget și un gând stăpânea mintea și inima lor: să slujească cu toată credința și evlavia la înmormântarea Preascumpului Mântuitor.

A zis oarecând Solomon: *Femeie bărbat cine a văzut?* Dar iată aici femei mai bărbați decât bărbații. Bărbații, ucenici ai lui Hristos, *s-au ascuns de frica iudeilor*. Petru cel fierbinte și tare în credință, de trei ori s-a lepădat de Domnul, pentru care mai pe urmă s-a căit și *a plâns cu amar* (Luca 22, 62). Iar femeile care din fire sunt fricoase și neputincioase și care de multe ori se înfrico-

șează, chiar acolo unde nu este frică, aici, în slujba înmormântării Preasfântului nostru Mântuitor se arată mai tari și mai bărbătoase decât bărbații. Nu se tem de groaza iudeilor, de îndrăzneala ostașilor nu se înfricoșează, nici straja de la Mormântul Domnului nu le tulbură inima.

Ucenicii, bărbați, se tem și se risipesc în toate părțile, cum le proorocise Mântuitorul mai înainte. Sfințele femei se adună. Aceia se ascund, ele ies la iveală, merg la prăvălie și cumpără mir și aromate, ca să ungă trupul cel de viață făcător al lui Hristos. O, fericite femei, cum nu v-ați temut să umblați noaptea singure și cum ați îndrăznit să vă apropiați de acel loc, pe care îl păzeau ostașii împărătești și cum nu v-ați înspăimântat, ci căutați să prăvăliți pietre, să stricați pecetea, să deschideți mormântul și să ungeți cu arome Trupul Domnului? Aceste isprăvi ale voastre, au pornit din râvna cea sfântă, din evlavia și bărbăția cea mare a sufletelor voastre.

Femei neputincioase erați cu firea, dar nu cu mintea și inima voastră, căci întru nimic nu s-au arătat la voi cele ale neputinței femeiești, ci toate isprăvile voastre mai presus de bărbăția bărbaților s-au suit. Cu adevărat la voi s-a împlinit Scriptura, care zice că: *Puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune* (II Corinteni 12, 9) și iarăși *Dumnezeu Și-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le rușineze pe cele tari* (I Corinteni 1, 27; Psalm 8, 2; Matei 21, 16). Cu adevărat în inima voastră erau cuvintele Preasfântului nostru Mântuitor care a zis: *Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă* (Matei 10, 28). Și iarăși zice Duhul Sfânt: *Îmbărbățați-vă și să se întărească inima voastră, toți cei ce nădăjduiți în Domnul* (Psalm 30, 26). Voi mai înainte de Apostoli, fapta Apostolilor ați arătat-o. Voi mai înainte de Sfinții Mucenici, credința și bărbăția de suflet a lor ați lucrat-o.

Ilie, marele prooroc, cu râvnă dumnezeiască pornindu-se, pe Ahab l-a mustrat, iar voi pe cei ce străjuiau Mormântul Domnului i-ați rușinat. Ghedeon, învingând cu trei sute de ostași oarecând, oastea cea numeroasă a Madianiților a sfărâmat-o (Judecători 7, 25). Voi, însă, împreună cu dreptii bărbați, Iosif și Nicodim, mai tari decât toate întăriturile iudeilor și ale lui Pilat v-ați arătat și slujitoare neînfricate până la jertfă ați fost, gata a sluji Celui ce a venit să slujească și să-Și dea sufletul Său răscumpărare pentru tot

neamul omenesc. Voi, o sfințelor femei, împreună cu Preacurata Fecioara Maria, Maica Veșnicului nostru Mântuitor, cu mare râvnă și bărbăție de suflet v-ați îmbrăcat și cea mai timpurie slujbă către Mântuitorul ați arătat. De aceea mai înainte de Apostoli v-ați învrednicit a propovădui Învierea Domnului.

Iubiți credincioși,

Cine sunt acele sfinte femei mironosițe, adică purtătoare de mir, care au urmat lui Hristos împreună cu Apostolii și care s-au învrednicit să fie martore ale patimilor Domnului și să-I ungă sfântul trup cu miresme, cât a stat în mormânt? Sfânta Evanghelie ne amintește pe scurt numele și faptele lor.

Cea dintâi și cea mai plină de râvnă și bărbăție duhovnicească este Maria Magdalena, de loc din cetatea Magdala, Galileea.

Alte sfinte mironosițe sunt: *Maria, mama lui Iacob* (Marcu 16, 1) și *a lui Iosi* (Marcu 15, 47), adică vara Maicii Domnului; *Maria lui Cleopa* (Ioan 19, 25) și *Salomea, mama fiilor lui Zevedei* (Matei 27, 56; 28, 1; Marcu 16, 1; Luca 24, 10). Apoi *Ioana, femeia lui Huza, un ispravnic al lui Irod, Suzana și multe altele care îi slujeau din avutul lor* (Luca 8, 3). Printre mironosițe sunt numărate și cele două surori ale lui Lazăr din Betania, Marta și Maria, unde găzduia adeseori Mântuitorul cu Sfinții Apostoli, în drum spre Ierusalim sau Galileea.

Care erau virtuțile principale ale acestor femei mironosițe? Mai întâi credeau cu tărie că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Mesia cel vestit de prooroci, Care a venit pe pământ să mântuiască neamul omenesc. Apoi, duceau o viață curată, sfântă, de rugăciune și post, de înfrânare și milostenie, trăiau în iubire sfântă unele cu altele și cu avutul lor ospătau și odihneau cu dragoste în casele lor pe Iisus și pe sfinții Săi ucenici.

Dar credința și râvna sfințelor femei mironosițe nu se oprea numai aici. Ele nu numai că Îl primeau pe Domnul în casele lor unde Îi spălau picioarele, Îi slujeau la masă și Îl odihneau, ci, mai mult, mergeau cu râvnă după Hristos, erau martore ale minunilor

Lui și mărturiseau cu îndrăzneală că El este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii.

Cea mai mare bărbăție au dovedit-o însă femeile mironosițe în vremea patimilor Domnului. După ce ucenicii de frică L-au părăsit și Petru s-a lepădat de Hristos, singurele care Îl urmau *de departe*, erau sfințele femei mironosițe, în frunte cu Maica Domnului, Maria Magdalena, alături de Apostolul dragostei Ioan. Căci dragostea dumnezeiască nu se poate părăsi niciodată.

Curajul și bărbăția sufletului s-au văzut la femeile mironosițe și pe drumul Crucii spre Golgota. Ele, singure cu Sfântul Ioan, Îl petreceau pe Domnul la răstignire, fiind martore ale patimilor Lui. Ele singure se rugau pentru El cu lacrimi și suspine adânci, încât Mântuitorul, milostivindu-se spre ele, le-a zis: *Fiice ale Ierusalimului, nu mă plângeți pe Mine, ci plângeți-vă pe voi și pe copiii voștri... Căci dacă fac acestea cu pomul verde, cu cel uscat ce va fi?* (Luca 23, 28; 31).

Pe Golgota sfințele femei mironosițe, împreună cu apostolul nemuritoarei iubiri, erau, de asemenea, singurii martori ai răstignirii Domnului nostru Iisus Hristos. Ele L-au văzut însângerat și căzut sub cruce. Ele L-au văzut dezbrăcat de cămașă și întins pe cruce. Ele au văzut loviturile cuiele în mâinile și picioarele Domnului și au leșinat de durere sub cruce. Ele au auzit cuvintele de hulă ale iudeilor, mărturisirea de pocăință a tâlharilor și rugăciunea zdrobitoare a Mântuitorului: *Eli, Eli, lama sabahtani? Adică: Dumnezeu Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?* (Matei 27, 46).

Femeile mironosițe au văzut întunecarea soarelui, întristarea cerului, învierea morților din morminte și au auzit rugăciunea de iertare a Fiului lui Dumnezeu pentru iudeii ucigași: *Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac!* (Luca 23, 34). Tot ele, aceste femei mai bărbătoase decât apostolii, mai pline de râvnă decât ucenicii, au văzut aruncându-se sorți pentru cămașa lui Hristos, făcută de mâinile Maicii Domnului, și au auzit cuvântul Lui cel mai de pe urmă: *Părinte, în mâinile Tale încredințez Duhul Meu!* (Luca 23, 46).

Iată cât de mare era râvna, tăria credinței, și bărbăția sufletului sfințelor femei mironosițe! Nu se temeau de ostașii romani atât de sângeroși. Nu se înfricoșau de furia iudeilor de Dumnezeu netemători, nici nu se înpăimântau cu totul de moartea Domnului pe cruce, *ca cei ce nu au nădejde!*

Însă bărbăția sfințelor femei mironosițe nu s-a terminat pe Golgota. Ele au fost de față și vineri seara, la coborârea Domnului de pe cruce și, împreună cu Iosif din Arimateea, au cumpărat giulgiu și miresme, au uns trupul Lui cu miresme, L-au înfășurat în giulgiu, L-au pus în mormânt și au prăvălit o piatră la ușa mormântului. *Iar Maria Magdalena și Maria, mama lui Iosif, adică Maica Domnului, priveau unde L-au pus. Și după ce a trecut ziua sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob, adică sora Maicii Domnului, și Salomeea au cumpărat miresme ca să vină să-L ungă.*

Și dis-de-dimineață, în prima zi a săptămânii - adică Duminică - pe când răsărea soarele, au venit la mormânt. Și ziceau între ele: Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormântului? Dar ridicându-și ochii au văzut că piatra fusese răsturnată, căci era foarte mare. Și intrând în mormânt au văzut un tânăr șezând în partea dreaptă, îmbrăcat în veșmânt alb, și s-au spăimântat. Iar el le-a zis: Nu vă îspăimântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul Cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde L-a pus. Dar mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru că va merge în Galileea, mai înainte de voi; acolo Îl veți vedea, după cum v-a spus.

Și ieșind, au fugit de la mormânt, că erau cuprinse de frică și de uimire și nimănui nimic n-au spus, căci se temeau. Și înviind dimineața, în ziua cea dintâi a săptămânii (Duminică), El S-a arătat întâi Mariei Magdalena, din care scosese șapte demoni. Acea, mergând, a vestit pe cei ce fuseseră cu El, adică pe Apostoli, care se tânguiau și plângeau (Marcu 15, 46-47; 16, 1-10).

Vedeți râvna mironosițelor? Bărbăția și tăria credinței lor în Fiul lui Dumnezeu? Vedeți bărbăția acestor sfinte femei? Ucenicii stăteau ascunși și încuiați într-o încăpere de frică iudeilor, iar ele cumpărau giulgiu și miresme să ungă trupul lui Iisus. Ucenicii plângeau și se tânguiau de moartea Domnului, iar ele alergau în zori de zi pe Golgota să vadă mormântul. Ei așteptau cu spaimă vești de la Golgota, iar ele intrând în mormânt, au primit vestea, de la arhanghelul Gavriil, că a înviat Domnul, spunându-le: *Nu mai plângeți!* Apoi, la porunca lui, s-au întors fugind, și au spus apostolilor că Hristos a înviat, nu mai este în mormânt!

Iată câtă bărbăție și credință, câtă tărie și îndrăzneală la aceste femei. Bărbații stau ascunși și ele aleargă la mormânt, intră

înăuntru, aduc miresme, se întăresc una pe alta, vorbesc cu îngerii, privesc cele dintâi mormântul gol de Viață și văd giulgiurile așezate alături. Nu se tem de întunericul nopții, nici de ostașii care străjuiau mormântul, nici de moarte, nici de îngeri, de nimic. Dorul lor era unul singur: să-L vadă pe Iisus, să ungă și să sărute sfântul Lui trup. Femeile mironosițe sunt cele dintâi, și cele mai vrednice martore ale răstignirii, morții, îngropării și învierii Domnului. Ele sunt primele care vestesc apostolilor și lumii întregi că a înviat Hristos, că moartea, diavolul și iadul au fost biruite și raiul s-a deschis.

Unde mai sunt acum femei creștine, iubitoare de Hristos, tari în credință și în fapte bune, ca femeile mironosițe din Sfânta Evanghelie? Și totuși numărul sfințelor femei în Biserica creștină s-a înmulțit, întrecând uneori pe cel al bărbaților.

Să ne gândim la numărul mare al sfințelor mucenice, precum: Tecla, cea întocmai cu Apostolii, Varvara, care a fost ucisă pentru Hristos de tatăl ei; Ecaterina, Irina, Maria, Sofia cu cele trei fiice ale ei, Fevronia, Tatiana sau Filoteia de la Argeș. Mare este și numărul cuvioaselor care s-au nevoit prin mănăstiri și pustietăți, și au ajuns vase ale Sfântului Duh și făcătoare de minuni. Dintre acestea amintim doar câteva, precum: Maria Egipteanca, Eufrosina, Xenia, Pelaghia, Melania, ca și Cuvioasele Parascheva de la Iași, Teodora de la Sihla și multe altele.

Toate aceste cuvioase sunt mirese ale lui Hristos, ucenice ale sfințelor mironosițe și rugătoare ale Bisericii pentru noi toți.

Iubiți credincioși,

Astăzi este ziua femeilor creștine. Ele sunt urmașele femeilor mironosițe, fiicele Învierii, roabele Domnului, candelile credinței, sufletul familiei. Femeile creștine, credincioasele Bisericii Ortodoxe, mențin, mai mult decât bărbații, flacăra credinței și tradițiile străbune, focul sfânt al rugăciunii și evlavia în casele noastre. Femeile credincioase sunt și mame bune, creștine devotate, soții cinstite și ostenitoare, model în societate. Femeile credincioase sunt întâi la biserică, întâi la rugăciune, la post, la lucru, la milostenie, la citirea cărților bune, la îngrijirea bolnavilor, la toate. Ele mențin căldura duhovnicească a credinței, a dragostei, a răbdării și a împăcării, în biserică, în familie, în societate.

De astfel de mame bune au nevoie astăzi familiile noastre. De astfel de fiice evlavioase are nevoie Biserica lui Hristos. De astfel de femei cinstite și model în toate are atâta nevoie astăzi societatea în care trăim. Sunt destule mame care nu vor să nască copii, nici să le dea o educație creștină bună. Sunt atâtea mame care îșiucid majoritatea copiilor, iar pușinii pe care îi nasc, nu-i cresc în frica lui Dumnezeu sau îi lasă de capul lor și ajung să fie o povară pentru familie și o rușine pentru societate.

Mamelor, sunteți mironosițele de azi ale Bisericii lui Hristos. Aduceți Domnului, nu miresme de mult preț, ci credința voastră curată și copii buni, bine educați și credincioși. Vorbiți-le mai mult de Dumnezeu, de sfinți, de Biserică și de înaintași. Nu-i smintiți cu nimic și dați-le să citească cărți bune, cât mai mult. Dumneavoastră puteți contribui cât mai mult la înnoirea duhovnicească a lumii, a Bisericii, a societății. Adăugați untdelemn sfânt în sufletele copiilor dumneavoastră. Dintre ei, vor ieși mâine suflete mari, oameni buni, preoți credincioși, dascăli luminați, creștini model. Viitorul familiei, al copiilor, al Bisericii depinde cel mai mult de dumneavoastră. Să fiți la datorie ca și mamele noastre. Gândiți-vă ce mame sfinte am avut!

Tinere fecioare, păstrați neîntinată pentru Domnul cinstea și buna voastră credință până veți dobândi și voi calitatea de mame în societate și în Biserică. La fel și dumneavoastră văduvelor și bătrânelor mame, supravegheați pe cele tinere, pe copii, pe cei din jur. Nu tăceți. Mamele tinere au nevoie de exemplul și de jertfa voastră, tinerele fecioare au nevoie de sfatul vostru, iar copiii și nepoții, de rugăciunile, de lacrimile și muștrarea voastră.

Începeți toate cu Dumnezeu, cu rugăciunea, cu spovedania regulată și cu mai multă smerenie și răbdare. Mai multe mame bune, mai multe văduve și fecioare cinstite și credincioase, înseamnă pentru ziua de mâine, mai mulți copii în case, mai mulți credincioși la biserici, mai multă pace în familie, mai puține beții, divorțuri și avorturi în lume, mai puține boli și lacrimi pe pământ și mai multe suflete în Rai! A m i n.

Hristos a înviat !

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA SLĂBĂNOGULUI

Despre desființarea Sâmbetei de către Hristos

Nimeni deci să nu vă judece pentru mâncare sau băutură, sau cu privire la vreo sărbătoare, sau lună nouă, sau la sâmbete, care sunt umbre celor viitoare (Coloseni, 2, 16-17)

Hristos a înviat!

Iubiți credincioși,

În Evanghelia de azi vedem că Iisus Hristos a vindecat într-o zi de sâmbătă un slăbănog care zăcea de 38 de ani. Pentru aceasta s-au supărat iudeii căci Domnul a călcat porunca sâmbetei. De veți asculta însă cu luare aminte cele ce vom vorbi astăzi, veți înțelege luminat că serbarea sâmbetei nu este dată creștinilor, ci evreilor și totodată veți înțelege că atât Mântuitorul, cât și Sfinții Apostoli au desființat prin cuvânt și faptă serbarea Sâmbetei.

Mai întâi voi arăta că de la Adam și până la Moise, timp de 4108 ani, nici unul dintre patriarhii cei vechi nu au ținut sâmbăta ca sărbătoare. Ca să ne dăm seama de acest mare adevăr, vom apela la mărturisirile Sfintei Scripturi, prin care vom arăta, că Dumnezeu făcând pe om, nu i-a dat poruncă de la început, să serbeze vreo zi, ci numai l-a așezat în grădina Edenului, adică în Rai, ca să-l lucreze și să-l păzească (Facere 2, 15). Apoi i-a dat prima poruncă, de a nu mânca din pomul cunoștinței binelui și răului (Facere 2, 17). Ba, mai mult. După ce Adam a călcat porunca lui

Dumnezeu și a fost izgonit din Rai, nu a primit nici o poruncă de la Dumnezeu să serbeze vreo zi. Dimpotrivă, toată viața lui de acum devine o muncă continuă sub forma blestemului și i se dă poruncă și canon de la Dumnezeu care îi zice: *În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, până te vei întoarce în pământul din care ești luat; căci pământ ești și în pământ te vei întoarce* (Facere, 3, 19).

Nici o mărturie nu avem în Biblie care să ne arate că Adam, Noe, Avraam, Isaac, Iacov și ceilalți patriarhi aleși de Dumnezeu până la Moise, ar fi serbat sâmbăta.

Dar poate va zice cineva că Avraam a păzit poruncile lui Dumnezeu. Da, le-a păzit cu mare sfințenie, de aceea a și fost binecuvântat de Dumnezeu să fie tată a multor neamuri. Dar nu porunca sâmbetei, ci iată care porunci a auzit Avraam: *Ieși din pământul tău, din neamul tău și din casa tatălui tău și vino în pământul pe care ți-l voi arăta Eu* (Facere 12, 1); altă poruncă: *Iar legământul dintre Mine și tine și urmașii tăi de după tine din neam în neam, pe care trebuie să-l păziți, este acesta: toți cei de parte bărbătească ai voștri să se taie împrejur* (Facere 17, 10).

Altă poruncă dată lui Avraam este aceasta: *Să nu ți se pară grele cuvintele cele pentru prunc și pentru roabă: toate câte-ți va zice Sarra, ascultă glasul ei* (Facere 21, 12), adică să izgonească pe roaba Agar cu fiul ei. Altădată poruncește Dumnezeu lui Avraam: *Ia pe fiul tău, pe Isaac, pe singurul tău fiu, pe care-l iubești, și du-te în pământul Moria și adu-l acolo ardere de tot, pe un munte pe care ți-l voi arăta Eu* (Facere 22, 2).

Așadar, după cum vedem din cele arătate până aici, nici una din poruncile pe care le-a primit Avraam de la Dumnezeu nu se referă la serbarea sâmbetei. Primul loc unde se vorbește în Sfânta Scriptură despre Sabat, ca zi de odihnă, este la Ieșire, unde Moise vorbește poporului în pustie, zicând: *Iată ce a zis Domnul: Măine este odihnă, odihna cea sfântă în cinstea Domnului; ce trebuie copt, coaceți, ce trebuie fiert, fierbeți astăzi, și ce va rămâne lăsați să rămână pe a doua zi* (Ieșirea 16, 23). Dacă vor zice vouă că în Decalog în porunca IV-a se scrie: *Adu-ți aminte de ziua Sâmbetei, ca să o sfințești pe ea*, și prin aceasta, vor zice că sâmbăta a existat și mai înainte de Moise ca sărbătoare, și de aceea zice: „Adu-ți aminte”, apoi să le spuneti că evreii, când au ajuns în pustia Sin au

primit porunca cea pentru ținerea Sâmbetei, Moise, pe muntele Sinai, le aduce aminte de această poruncă a Sabatului, pe care o primise înainte în pustia Sin, și nicidecum că sâmbăta a fost de la Adam până la Moise.

Încă și aceasta e bine să țineți minte, că sâmbăta nu s-a dat pentru toate popoarele lumii să se țină ca sărbătoare, ci numai evreilor, ca amintire de binefacerile cele mari ale lui Dumnezeu, prin care El i-a scos din robia Egiptului. Acest adevăr îl arată Sfânta Scriptură, zicând: *Adu-ți aminte că ai fost rob în pământul Egiptului și Domnul Dumnezeuul tău te-a scos de acolo cu mână tare și cu braț înalt, și de aceea ți-a poruncit Domnul Dumnezeuul tău să păzești ziua odihnei și să o ții cu sfințenie* (Deuteronom 5, 15).

Deci celelalte neamuri nu au acest așezământ dat lor de la Dumnezeu de a serba ziua sâmbetei. Legea Veche a fost dată pentru un timp limitat, adică până era să vină *Urmașul, Căruia I s-a dat făgăduința* (Galateni 3, 19). Deci sâmbăta n-a fost dată ca sărbătoare tuturor neamurilor, nici pentru toate timpurile. Legea cea Veche, împreună cu Sâmbăta, au încetat de a mai fi întru totul valabile în Legea Darului. Acest adevăr îl arată Sfântul Apostol Pavel, zicând: *Trecut-a umbra Legii și Darul a venit* (Evrei 8, 5; Coloseni 2, 16-17); *Cele vechi au trecut, iată toate sunt noi* (Evrei 8, 13).

Această încetare a Legii Vechi a fost proorocită de sfinții prooroci. Despre aceasta spune marele prooroc Ieremia: *Iată vin zile, zice Domnul, când voi încheia cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda un legământ nou. Însă nu ca legământul pe care l-am încheiat cu părinții lor în ziua când i-am luat de mână ca să-i scot din pământul Egiptului. Acel legământ ei l-au călcat deși Eu am rămas în legătură cu ei, zice Domnul. Dar iată legământul pe care-l voi încheia cu casa lui Israel, după zilele acelea, zice Domnul: Voi pune Legea Mea înăuntrul lor și pe inimile lor voi scrie și le voi fi Dumnezeu, iar ei Îmi vor fi popor* (Ieremia 31, 31-33).

Să vedem acum în ce fel Iisus Hristos și Sfinții Apostoli au desființat Sâmbăta Legii Vechi prin învățătură și fapte. Auzim pe Mântuitorul, zicând: *Tatăl Meu până acum lucrează și Eu lucrez* (Ioan 5, 17). Când a zis Hristos aceste cuvinte? Când căutau iudeii să-L omoare, că dezlega sâmbăta (Ioan 5, 16).

Deci, dacă Mântuitorul lucra sâmbăta, arăta că și Tatăl Său lucrează sâmbăta. Atunci care ar fi vina celor ce urmează lui Hristos care lucrează și nu țin sâmbăta? Dacă cineva ne-ar învinui că lucrăm sâmbăta, să audă unii ca aceștia, că și *iudeii căutau să-L omoare pe Iisus că dezleagă sâmbăta* (Ioan 5, 18). Auzim pe Mântuitorul zicând: *Dacă-Mi slujește cineva, să-Mi urmeze* (Ioan 12, 26). Și dacă Tatăl și Fiul lucrează sâmbăta, cine poate învinui pe Dumnezeu că dezleagă sâmbăta?

Cine poate să învinuiască pe creștini că urmează lui Hristos, adică dacă lucrează sâmbăta și fac ceea ce a făcut Hristos Domnul? Câtă orbire au mințile acelea, care nu văd ce a făcut Hristos sâmbăta! Oare nu sâmbăta a vindecat Mântuitorul pe slăbănogul din Evanghelia de azi? Dar nu numai că l-a vindecat, ci l-a pus și la lucru, poruncindu-i să-și ia patul și să meargă cu el la casa sa (Ioan 5, 8-9). Vechiul Testament nu dădea voie să facă acest lucru (Ieremia 17, 21; Neemia 13, 15). Dar și orbul din naștere a fost vindecat în zi de sâmbăta (Ioan 9, 14), și omul cu mâna uscată a fost vindecat în ziua sâmbetei (Luca 6, 6-10; Matei 12, 10-13; Marcu 3, 1-5). Și femeia cea gârboavă de 18 ani tot sâmbăta a fost vindecată de Mântuitorul (Luca 13, 14).

Ucenicii Domnului, urmând pilda Învățătorului Lor, mergând sâmbăta prin lanurile de grâu, smulgeau spice și le frecau în palme spre a le mânca (Marcu 2, 23-24; Luca 6, 1-3). Când fariseii și cărturarii Îl învinuiau pe Iisus că nu păzește sâmbăta, El le răspundea că *Fiul Omului este Domn și al sâmbetei* (Luca 6, 5) și le zicea: *Sâmbăta a fost făcută pentru om, iar nu omul pentru sâmbăta* (Marcu 2, 27). Iată de ce marele Apostol Pavel zice: *Nimeni deci să nu vă judece pentru mâncare sau băutură, sau cu privire la vreo sărbătoare, sau lună nouă, sau la sâmbete, care sunt umbră celor viitoare, iar trupul este al lui Hristos* (Coloseni 2, 16-17).

Iubiți credincioși,

Pentru a vă încredința mai bine că Iisus Mântuitorul nostru și sfinții Săi ucenici și Apostoli, au desființat sărbătoarea sâmbetei, citiți Sfânta Scriptură în următoarele locuri: **Porunca I** - Matei 12, 1-3 și 10-18; **Porunca a 2-a**, la I Corinteni 10, 14 și I Ioan 5, 21;

Porunca a 3-a, la Iacov 4, 12; **Porunca a 5-a** la Matei 15, 4; 19, 18; Marcu 7, 10 și Efeseni 6, 1-2; **Porunca a 6-a** la Matei 19, 18; Marcu 10, 19 și Romani 13, 9; **Porunca a 8-a**, la Matei 19, 18; Marcu 10, 19 și Romani 13, 9 și **Porunca a 9-a** Matei 19, 18; Marcu 10, 19 și Romani 13, 9 și **Porunca a 10-a**, la Romani 13, 9.

Vedeți că nici într-o parte a Sfintei Evanghelii sau în vreo epistolă a Sfinților Apostoli, nu găsim lămurire sau măcar aluzie la porunca a 4-a, despre ziua sabatului? Acestea ne dovedesc clar că nu era obligatorie pe vremea Mântuitorului și a Sfinților Apostoli serbarea sâmbetei pentru cei ce credeau în Hristos. Iar ca să înțelegeți că Duminica, ziua cea dintâi a săptămânii, a luat locul sâmbetei în Biserica creștină, să citiți în Sfânta Scriptură în aceste locuri: Ioan 20, 1-15 și 26 și veți vedea că Duminica, ziua întâi a săptămânii, a înviat Domnul; Duminica, a 8-a zi după înviere, s-a arătat Mântuitorul Sfinților Apostoli fiind ușile încuiate, și a fost pipăit în coastă de Toma (Ioan 20, 27); Duminică, în drum spre Emaus, Luca și Cleopa au călătorit cu Domnul (Luca 24, 13-31) Duminică la Cincizecime s-a pogorât Duhul Sfânt (Leviticul 23, 15-16; Fapte 2, 1-4); Duminica frângeau Apostolii pâinea, adică se împărțeau cu Sfintele Taine (Fapte 2, 46; 20, 7-12); Duminica s-a descoperit Apocalipsa Sfântul Ioan Evanghelistul (vezi Apocalipsa 1, 10). În Duminici adunau creștinii ajutoare pentru sfinți, după porunca marelui Pavel (I Corinteni 16, 1-2).

Dar spune undeva că Dumnezeu va lăsa altă zi de sărbătoare poporului Său? Auzi ce scrie Sfânta Scriptură: *Drept aceea a lăsat Dumnezeu altă sărbătoare de odihnă poporului* (Evrei 4, 9; 4, 11; 8, 13; Apocalipsa 14, 13). Așadar în Noul Testament altă zi de odihnă este rânduită de Dumnezeu creștinilor, adică Duminica sau ziua întâi a săptămânii. După cum vedem, multă orbire sufletească era pe vremea Mântuitorului la farisei, cărturari și legiuitori, care, văzând atâtea minuni și semne care se făceau de către Mântuitorul nostru în ziua sâmbetei nu cunoșteau că Hristos este Dumnezeu, care le dăduse poruncă să serbeze sâmbăta în pustie și care acum a venit să dezlege și să desființeze sâmbăta, Legea Veche, și să așeze altă zi de sărbătoare neamului omenesc care va crede în El. Această orbire și întunecare sufletească o au toți sectarii, care, nevrând a ține ca zi de odihnă

Duminica, ziua în care a înviat Domnul, se țin de umbră și defaimă Harul Noului Așezământ.

Iubiți credincioși,

În cele ce urmează, vom arăta și mai luminat cele despre sâmbătă și despre rătăcirea celor ce țin de sâmbăta Legii Vechi, care a fost umbră și închipuirii din Legea Harului. Acest adevăr îl arată marele Apostol Pavel când zice: *Nimeni deci să nu vă judece pentru mâncare sau băutură, sau cu privire la vreo sărbătoare sau lună nouă, sau la sâmbete, care sunt umbra celor viitoare, iar trupul este al lui Hristos* (Coloseni 2, 16-17).

Iată ce doresc să vă spun în această privință. Cuvântul „sabat”, „sâmbătă”, din evreiește, înseamnă „odihnă”. După ieșirea din Egipt, Dumnezeu a poruncit evreilor să prăznuiască ziua aceasta ca zi de amintire despre ziua a șaptea în care Dumnezeu S-a odihnit de faptele Sale după zidirea lumii (Facere 2, 2-3; Ieșirea 35, 2-3) și îndeosebi pentru a le aminti evreilor despre izbăvirea lor din robia Egiptenilor (Deuteronom 5, 13-15).

Noi creștinii, asemenea prăznuim ziua a șaptea din săptămână, însă nu sâmbăta cea veche, evreiască, ci pe cea nouă, creștină, adică ziua Învierii, când s-a săvârșit înnoirea neamului omenesc. *Dacă este cineva în Hristos, este făptură nouă* (II Corinteni 5, 17; Galateni 6, 15); *că a Lui făptură suntem, zidiți în Hristos Iisus spre fapte bune* (Efeseni 2, 10). Prăznuim nu sâmbăta, ci Duminica, pentru că în această zi am fost izbăviți, nu din robia egipteană, în care nici noi, nici părinții noștri nu au fost vreodată; ci dintr-o robie generală și mult mai grea, din robia diavolului de care scăpăm, după cum ne învață Sfântul Apostol Petru, prin Învierea lui Iisus Hristos (I Petru 3, 21).

În ziua aceasta și nu sâmbăta sau în altă zi, Hristos a surpat prin moartea Sa pe cel ce are stăpânirea morții, adică pe diavolul, și a izbăvit pe acei pe care frica morții îi ținea în robie toată viața (Evrei 2, 14-15). În ziua aceasta și nu în alta, Hristos S-a sculat pentru îndreptarea noastră (Romani 4, 25). Iar dacă Hristos nu a înviat, zadarnică este credința voastră, sunteți încă în păcatele voastre (I Corinteni 15, 17).

Iată, pentru ce noi creștinii prăznuim ziua Învierii, ca zi a noii zidiri a omului, ca ziua izbăvirii noastre și a întregii noi lumi din robia diavolului, de păcate, de blestem și de moartea cea duhovnicească. Dar poate vor zice unii sectanți că *a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o pentru că într-însa S-a odihnit de toate lucrurile Sale, pe care le-a făcut și le-a pus în rânduială* (Facere 2, 2-3). Dar în acest loc al Sfintei Scripturi nu ne spune că Dumnezeu a poruncit oamenilor să cinstească sâmbăta. Se spune că Dumnezeu S-a odihnit în ziua a șaptea de faptele Sale, adică El a încetat a zidi. Că *El a binecuvântat și a sfințit ziua aceasta* pentru a aminti oamenilor despre sfârșitul creației și atât.

În Rai pentru oameni toate zilele erau la fel, toate zile de fericire, fiind totodată și zile de muncă pentru a lucra și a păzi grădina Edenului (Facere 2, 15). Iar după căderea în păcat a primilor oameni și alungarea lor din Rai, ei trebuiau, ca pedeapsă, să lucreze și să se hrănească cu necazuri *în toate zilele vieții* lor (Facere 3, 17), prin urmare și în ziua sâmbetei. Și într-adevăr, din Sfânta Scriptură nicăieri nu se vede că strămoșii noștri: Noe, Avraam, Isaac, Iacob și alții ar fi prăznuit ziua sâmbetei.

Numai pe timpul lui Moise după ieșirea evreilor din Egipt, Dumnezeu dă evreilor în pustie, pentru prima dată poruncă despre sâmbătă (Ieșirea 16, 23-26). Și aceasta, pentru că evreii erau întotdeauna nemulțumiți, să-și amintească și să mulțumească în ziua aceasta lui Dumnezeu, Care i-a scos din robia egiptenilor (Deuteronom 5, 12-15).

Dacă scrie în Sfânta Scriptură că Dumnezeu zice prin Moise: *Adu-ți aminte de ziua odihnei* (Ieșirea 20, 8) să nu creadă cineva că serbarea sâmbetei a fost de la începutul lumii. Nu, cu adevărat. Ci de această poruncă le aduce aminte pe Sinai, că porunca Sâmbetei a fost dată puțin mai înainte evreilor în pustiu Sin, când erau tot sub conducerea lui Moise (vezi Ieșirea 16, 23-30) și le-a repetat pe muntele Sinai porunca pe care le-o dăduse mai înainte, în pustiu Sin, cum am arătat mai sus. De aceea a zis Dumnezeu: „Adu-ți aminte!”

Trebuie să înțelegem că evreii erau obligați să prăznuiască sâmbăta. Altfel, ei cădeau sub blestemul legii (Deuteronom 26; 27). Noi creștinii nu mai suntem sub lege, ci sub Harul lui Hristos, Care ne-a răscumpărat din acest blestem (Romani 6, 14). Sfântul

Apostol Pavel învață că: *Hristos ne-a răscumpărat din blestemul legii, făcându-Se pentru noi blestem*. Ce este legea? Pentru călcările de poruncă s-a adus legea, până când era să vină Sămânța căreia i s-a dat făgăduința. Pentru aceea ne-a fost nouă legea învățătoare spre Hristos, ca din credința în Hristos Iisus să ne îndreptăm. Iar dacă a venit credința, nu mai suntem sub Învățător, căci pe toți fii ai lui Dumnezeu ne-a făcut, prin credința în Iisus Hristos (Galateni 3, 19-26). *Domnul a desființat vrăjmășia în Trupul Său, legea poruncilor și învățăturile ei...* (Efeseni 2, 15).

De ar zice cineva că sâmbăta este numită lege veșnică și legătură veșnică (Ieșirea 31, 16-17) și de aceea trebuie a se ține ca sărbătoare veșnică, unul ca acela să știe că Dumnezeu, fiind Creator și Legiutor, poate să strice nu numai toate legile Sale ci și legăturile Sale, deși a spus că le dă până în veac (I Regi 2, 30). Legătura nu este un contract între om și Dumnezeu. Căci contractează ceva numai cei egali între ei. Legătura este manifestarea milei lui Dumnezeu și a bunei Sale voințe către om. Iar făgăduințele, legile, legăturile, poruncile, așezămintele Sale, Dumnezeu le poate schimba sau chiar nimici cu totul, dacă oamenii nu sunt vrednici de ele. Așa de pildă: „Legătură veșnică” au fost numite jertfele și alte așezăminte din Vechiul Testament (Levitic 7, 30; Ieșirea 21, 6; 40, 15) dar în Noul Testament toate sunt înlăturate.

N-a fost legătură mai mare decât legătura prin tăierea împrejur, aceasta fiind superioară sâmbetei, nu numai după timp, fiind mai veche, ci și după însemnătate. Însuși Mântuitorul a spus că ea este mai importantă decât sâmbăta: *Moise, zice Hristos, v-a dat tăierea împrejur, nu că este de la Moise, ci de la părinți, și sâmbăta tăiați împrejur pe om. Dacă omul primește tăierea împrejur sâmbăta, ca să nu se strice Legea lui Moise, vă mâniați pe Mine că am făcut sâmbăta un om întreg sănătos?* (Ioan 7, 22-23).

Astfel, pentru tăierea împrejur se calcă sâmbăta. Și ea, de asemenea, se numește „legătură veșnică”. Călcătorii ei se condamnau la moarte: *Veți tăia împrejur, a spus Dumnezeu încă lui Avraam, marginea trupului vostru și va fi semn de legătură între Mine și voi... Și va fi legătura Mea peste trupul vostru într-o legătură veșnică. Și partea bărbătească ce nu-și va tăia împrejur marginea trupului său în ziua a opta, pierde-se-va sufletul acela din poporul său, pentru că a călcat legământul Meu* (Facere 17, 11-13).

Și, iată, această „legătură veșnică” despre tăierea împrejur ce a fost mai mare decât sâmbăta este înlăturată de Sfinții Apostoli la sinodul lor, când creștinii din iudei au început să ceară la creștinii din păgâni ca dâșii să păzească tăierea împrejur și legea lui Moise. Apostolii, adunându-se împreună, au hotărât, zicând: *Pentru că puțin s-a Duhului Sfânt și nouă, să nu vi se pună nici o greutate în plus afară de cele ce sunt necesare: să vă feriți de cele jertfite idolilor și de sânge și de (animale) sugrumate și de desfrâu, de care păzindu-vă, bine veți face* (Fapte 15, 28-29). Prin această hotărâre, Sfinții Apostoli au înlăturat nu numai tăierea împrejur, care era mai mare decât sâmbăta, ci și toată legea ceremonială a lui Moise, cu sărbătorile, lunile noi, sâmbetele și altele ale ei (Vezi Coloseni 2, 16-17; Galateni 5, 6; 6, 15).

De va cugeta cineva la cuvintele lui Hristos care a zis: *Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau proorocii, nu am venit să stric, ci să împlinesc* (Matei 5, 17), va înțelege că El a ținut și sâmbăta. La aceasta trebuie să știm că Hristos a ținut sâmbăta pentru că era iudeu după trup și trebuia să se supună legii ceremoniale a lui Moise până la înlăturarea acestei legi; până la încheierea cu oamenii a Legăturii noi din Sângele Lui (Luca 22, 20), adică până la vremea suferințelor Lui și a strălucitei Sale învieri, când a venit sfârșitul Vechiului Testament, prezis încă de marele prooroc Ieremia (Ieremia 31, 31-32).

Atunci Hristos a stricat legea poruncilor cu dogmele Sale (Efeseni 4, 15). Pe temeiul că Hristos a ținut sâmbăta, nu putem susține că și creștinii trebuie s-o cinstească. Hristos, ca iudeu, prăznuia sărbătorile evreiești. Hristos, ca iudeu, a primit tăierea împrejur; sectanții, însă, nu se taie împrejur. Pentru ce și până când a cinstit Hristos sâmbăta s-a lămurit mai sus.

Din textele aduse din Sfânta Scriptură nu se vede că și creștinii sunt datori să prăznuiască ziua sâmbetei. În ele se vorbește despre faptul că Hristos a învățat pe evrei de obicei sâmbăta în sinagogile lor, și atât. Învăța însă sâmbăta, fiindcă atunci se adunau evreii în sinagogile lor pentru rugăciuni și Hristos putea să aibă ascultători.

Poate cineva ar zice că Hristos spunea ucenicilor Săi: *Rugați-vă ca să nu fie fugă voastră iarna, nici sâmbăta* (Matei 24, 20) și că prin aceasta Hristos ar fi arătat sfințenia sâmbetei. Trebuie să

înțelegem că cuvintele acestea ale Domnului nu obligă deloc pe creștini să prăznuiască sâmbăta. Altfel, ar trebui să cinstim și să serbăm și iarna. Cuvintele acestea arată numai apropiata dăruire a Ierusalimului și greutatea pe care puteau s-o îndure ucenicii lui Hristos, dacă această dăruire s-ar întâmpla iarna pe neașteptate, când ei ar fi putut să moară de frig pe drumuri curând, până la patimile și învierea lui Hristos, când încă nu era pe deplin înlăturată sâmbăta cea veche și în vremea când era greu să fugi din Ierusalim pentru că sâmbăta porțile orașului se închideau.

Iată, deci, de unde se vede că Hristos a înlăturat sâmbăta. Căci Legea lui Moise a avut *umbra bunătaților viitoare, iar nu însuși chipul lucrurilor* (Evrei 10, 1). Pentru aceasta Hristos-Mesia, venind și îndeplinind toată Legea (Matei 5, 17) și poruncile Vechiului Testament (Ioan 15, 10), El însuși a completat unele din ele și pe altele le-a schimbat. În general, a înlăturat legea poruncilor prin învățătura Sa (Efeseni 2, 15), iar sâmbăta cu totul a înlăturat-o prin cuvânt și prin fapte. Așa, de pildă, El însuși a călcat-o, vindecând sâmbăta bolnavii și pe cel cu mâna uscată (Matei 12, 10-13), pe slăbănogul din Evanghelia de astăzi (Ioan 5, 5-16), și pe orbul din naștere, făcând sâmbăta pentru el tină (Ioan 9, 1-16).

Toate acestea erau oprite de Legea Veche să se facă sâmbăta (Ieșirea 20, 10-13; Numeri 16, 32-36). Călând sâmbăta, Hristos impunea și altora să o calce. Vindecând pe slăbănogul sâmbăta, Iisus îi spunea: *Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă. Și îndată s-a făcut sănătos omul, și-a luat patul și umbla și era cea zi sâmbăta.*

Sâmbăta evreiască este numită de Sfântul Apostol Pavel „umbră”, adică ceva ce nu înseamnă nimic, fără nici un folos, pentru că, cuvântul „umbră” în Sfânta Scriptură, când se vorbește despre Vechiul Testament, înseamnă ceea ce e destinat spre înlăturare (Evrei 10-1, 4-5, 13).

Iubiți credincioși,

Întrucât unii din creștini s-au rupt de Biserica lui Hristos și cinstesc sabatul Legii vechi, în loc de Duminică, ziua Învierii lui Hristos, am căutat să vă explic la Evanghelia de astăzi ce însemnătate a avut sabatul iudaic, cât a fost respectat, când și de

ce a fost schimbat cu ziua Duminicii de Însuși Hristos și Sfinții Săi Apostoli.

Noi, fiii Bisericii Ortodoxe, dacă vrem să ne mântuim, suntem datori să ascultăm de ea. Să împlinim cu sfințenie poruncile Domnului din Sfânta Evanghelie, și să nu urmăm sfaturile credincioșilor răzvrătiți, care s-au lepădat de Biserică, de sfânta Duminică, de bucuria Învierii, de preoți, de cruce și de sfintele icoane și cinstesc sâmbăta ca zi de odihnă. Să rămânem în casa Domnului și în mântuitoarea bucurie a Învierii lui Hristos. Căci mai mare este ziua Învierii decât ziua odihnei.

Aici în Biserică se află lacul Vitezda, adică Taina Botezului prin care ne facem fii ai lui Dumnezeu după har, nou născuți. Aici se află apa cea tămăduitoare de boli, adică Taina Spovedaniei, a pocăinței cu lacrimi, prin care ne vindecăm sufletul de rănilor păcatelor. Aici se săvârșește Taina Sfântului Maslu, prin care mulți bolnavi se vindecă și se ușurează. Să nu spunem „că nu avem om să ne arunce” în apa aceasta tămăduitoare. Preoții Bisericii sunt cei ce ne botează, ne dezleagă de păcate, se roagă pentru mântuirea noastră și ne conduc pe calea mântuirii.

Să cinstim cu vrednicie, cu rugăciuni și fapte bune sfânta zi a Duminicii ca să auzim și noi cuvântul cel mântuitor al lui Hristos: „Iată te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești ca să nu-ți fie ție ceva mai rău”. A m i n.

Hristos a înviat!

PREDICĂ

LA

DUMINICA SAMARINENCII

Despre rugăciunea în duh și în adevăr

Zis-a un bătrân: „Precum vederea este mai mare decât toate simțurile, așa și rugăciunea este mai mare decât toate faptele cele bune” (Pateric, cap. 22, p. 152)

Hristos a înviat!

Iubiți credincioși,

Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, venind în lume, și pururea însetând de mântuirea sufletelor omenești, umblând prin locurile Palestinei, a ajuns și la o cetate a Samariei, care pe atunci se chema Sihar. Acolo, prin pronia Sa nemărginită a făcut a se întâlni cu o femeie din acea cetate la fântâna lui Iacob. În convorbirea cu ea, prin înțelepciunea Sa negrăită, o aduce la cunoștința adevărului și printre alte învățături tainice pe care i le dă, îi vorbește și despre adevărata închinăciune făcută în duh și în adevăr, zicându-i: *Vine ceasul și acum este, când adevărații închinători se vor închina Tatălui în duh și în adevăr* (Ioan 4, 23).

Fiindcă ne va fi cuvântul în predica de azi despre rugăciunea făcută în duh și în adevăr, să vedem ce înseamnă a ne ruga în duh? A ne ruga în duh înseamnă a ne înălța cu mintea și cu sufletul către Dumnezeu în vremea rugăciunii. Numai rugăciunea făcută cu mintea din adâncul inimii se poate chema cu adevărat rugăciune duhovnicească, adică făcută în duh. Ce înseamnă a ne ruga în adevăr? Înseamnă a ne ruga cu lucrarea cea adevărată a

tuturor poruncilor dumnezeiești, adică a tuturor faptelor bune, deoarece omul este îndoit, fiind alcătuit din suflet și din trup. Când mintea se înalță nevăzut la Dumnezeu în vremea rugăciunii, iar trupul, care este partea văzută se ostenește la lucrarea poruncilor lui Dumnezeu, atunci creștinul devine adevărat închinător al lui Dumnezeu în Duh și în adevăr. Nimeni nu se poate ruga în duh și în adevăr, de se va ruga numai cu mintea sa și nu va lucra și cu trupul său la facerea poruncilor lui Dumnezeu, căci poruncile lui Dumnezeu sunt adevărul, după mărturia Sfintei Scripturi care zice: *Toate poruncile Tale sunt adevăr* (Psalm 118, 86).

Dar chiar dacă ar lucra cineva poruncile lui Dumnezeu și s-ar ruga cu mintea din inimă, nu va putea avea pe Dumnezeu aproape de el de nu va avea și dreapta credință și de nu îl va mărturisi prin cuvintele și faptele sale, după învățătura apostolică a Bisericii Ortodoxe. Acest lucru ni-l arată Duhul Sfânt când zice: *Aproape este Domnul de toți cei ce Îl cheamă pe El întru adevăr* (Psalm 144, 18).

Rugăciunea în duhul sau în duh, este rugăciunea cea gânditoare, adică tainică, pe care o face omul cu mintea, în inima sa. Când ne rugăm cu mare credință și evlavie și când, cu darul lui Dumnezeu, se unesc gândurile minții cu simțurile inimii noastre în timpul rugăciunii iar ochii ne izvorăsc lacrimi, atunci ne rugăm în duh și în adevăr, adică din inimă. Aceasta este cea mai înaltă treaptă a rugăciunii creștine.

Când auzim pe marele Apostol Pavel, zicând: *Mă voi ruga cu duhul, dar mă voi ruga și cu mintea* (I Corinteni 14, 15), să înțelegem că despre rugăciunea în duh și în adevăr vorbește aici, care este tot una cu rugăciunea duhovnicească ce se face de cineva cu mintea în inima sa. La fel, când auzim pe Mântuitorul, zicând: *Tu însă când te rogi, intră în camera ta și, închizând ușa ta, roagă-te Tatălui tău, Care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție* (Matei 6, 6), să știm și să înțelegem că despre rugăciunea cea tainică și gânditoare pe care o face omul cu mintea în camera inimii sale, este vorba.

Despre aceeași înaltă rugăciune, vorbește Sfântul Apostol Pavel când zice: *Vreau să grăiesc cinci cuvinte cu mintea mea, ca să învăț și pe alții decât zeci de mii de cuvinte într-o limbă străină* (I Corinteni 14, 19). La aceasta ne îndeamnă și psalmistul care zice: *Dintru adânc am strigat către Tine, Doamne, Doamne, auzi glasul meu*. Același lucru ne spune și înțeleptul Solomon, zicând: *Eu*

dorm, dar inima mea veghează (Cântarea Cântărilor 5, 2). Căci, al-toidu-se rugăciunea în inima noastră prin Duhul Sfânt, face ca inima să se roage neîncetat, după porunca dată de marele Apostol Pavel, care a zis: *Neîncetat vă rugați* (I Tesaloniceni 5, 17). Cu această rugăciune duhovnicească din inimă se ruga și psalmistul David, zicând: *Strigat-am cu toată inima mea: Auzi-mă Doamne! Îndreptările Tale voi căuta* (Psalm 118, 145).

Cu această rugăciune făcută cu duhul s-a rugat Ana proorocița, fiind îndurerată, care *grăia întru inima sa și buzele ei numai se mișcau, dar glasul ei nu se auzea* (I Regi 1, 13). Cu această rugăciune s-a rugat Moise, fiind cu poporul în primejdie la ieșirea din Egipt, și cu toate că nimeni nu auzea rugăciunea lui, Dumnezeu, luând aminte la graiurile inimii lui, i-a zis: *Ce strigi așa către Mine?* (Ieșirea 14, 15). Cu această rugăciune făcută în duh, s-a rugat însăși Preasfânta și Preacurata Fecioară Maria, în sfânta sfintelor, timp de 12 ani, fiind povățuită la aceasta de însuși Sfântul Duh.

Aceste mărturii vrednice de crezare din Sfânta Scriptură și de la Sfinții Părinți, despre rugăciunea în duh, adică despre rugăciunea duhovnicească a inimii, amintite mai sus, sunt destule pentru a ne îndemna și pe noi să ne rugăm lui Dumnezeu ziua și noaptea cu gura, cu mintea și mai ales cu inima. Dacă păstrăm cu sfințenie dreapta credință și suntem fii credincioși ai Bisericii Ortodoxe și dacă știm că poruncile lui Dumnezeu sunt adevărul, după cuvântul psalmistului: *Legea Ta este adevărul* (Psalm 118, 142), apoi să ne închinăm lui Dumnezeu cu duhul și cu adevărul, adică cu mintea pogorâtă în inimă și de aici „să înălțăm rugăciuni lui Dumnezeu, deoarece inima este cămara minții”, spune Sfântul Isaac Sirul.

Dar și cu trupul trebuie să ne silim a lucra poruncile lui Dumnezeu, precum a poruncit Mântuitorul ucenicilor Săi, *învățându-i să păzească toate câte v-am poruncit vouă* (Matei 28, 20). Cine ar îndrăzni să creadă că se poate ruga în duh și în adevăr, fără a lucra și toate faptele bune, unul ca acesta este asemenea celui ce zice că poate zbura numai cu o aripă sau poate merge cu un singur picior.

Iubiți credincioși,

Până aici am vorbit pe scurt despre sfânta rugăciune, despre felul cum trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu în duh și în adevăr. La aceasta am fost îndemnat să vorbesc de femeia samarineancă din Evanghelia de astăzi, care, deși păgână, L-a întrebat pe Iisus Hristos la fântâna lui Iacob, unde și cum trebuie să se roage (Ioan 4, 19-24).

Să vedem cine era această femeie și cum a fost câștigată de Mântuitorul pentru Împărăția Cerurilor. Samarineanca, și toți locuitorii din provincia Samaria, făceau parte dintr-un fel de sectă a Vechiului Testament, separându-se de templul din Ierusalim și respectând numai primele cinci cărți ale lui Moise. De aceea, între iudei și samarineni era o veche dușmănie, încât nici nu vorbeau unii cu alții. De aceea a și refuzat să-I dea apă Mântuitorului însetat, care i-a zis: *Dă-Mi să beau!* Pe lângă credința ei rea, samarineanca era și o femeie păcătoasă, căci trăise mai înainte cu cinci bărbați în desfrânare și acum avea al șaselea bărbat. Însă, cu toate că era eretică în credință și desfrânată în fapte, ea aștepta venirea Mântuitorului în lume, era însetată de „apa vie” a credinței în Hristos și se interesa cum să se roage cu adevărat lui Dumnezeu.

Să vedem acum în ce fel a vânat la credință pe samarineanca aceasta păgână și păcătoasă.

Mai întâi, Domnul i-a făgăduit femeii „apa cea vie”, adică învățătura Sfintei Evanghelii. Și după ce femeia a crezut în puterea mântuitoare a Evangheliei, îi zice Mântuitorului cu glas smerit și rugător: *Doamne, dă-mi această apă, ca să nu mai însetez* (Ioan 4, 15). Astfel, cuvintele Domnului, atingându-se ca o săgeată de inima samarinencii, i-au deșteptat credința în suflet. Dar pentru mântuirea ei nu era de ajuns numai credința dreaptă în Dumnezeu. Îi mai trebuia și fapta bună, căci credința, dacă nu are fapte, este moartă (Iacob 2, 17). Și cum a întors Domnul inima femeii păcătoase în smerenie și în căința păcatelor? Prin mărturisire. Prin câteva cuvinte, cu multă iscusință duhovnicească, Mântuitorul i-a îndemnat conștiința să-și mărturisească singură

păcatele. Căci după ce i-a zis femeii: „Mergi și cheamă pe bărbatul tău și vino aici”, samarineanca a mărturisit: „Nu am bărbat”. Adică sunt o femeie păcătoasă. Am trăit în desfrânare cu cinci bărbați și acum trăiesc în fărădelegi cu altul!

Vedeți cum vânează Hristos sufletele noastre pe calea mântuirii? Vedeți cât de mare este puterea spovedaniei? Nu ne cere Mântuitorul decât două virtuți principale: credință tare în Dumnezeu, și pocăință, adică mărturisirea păcatelor noastre cu căință și înnoirea vieții prin fapte bune. Pe amândouă acestea le-a îndeplinit femeia samarineancă, căci a crezut că Hristos este Mesia, Mântuitorul lumii, și-a recunoscut păcatele și a cerut „apa cea vie”, adică botezul creștin, harul Duhului Sfânt și învățarea Evangheliei. Dar nu s-a oprit aici, ci a căutat să adauge și o altă faptă bună, obligatorie pentru noi toți, pentru fiecare creștin, adică mărturisirea Evangheliei lui Hristos. Căci, fugind în familie și în satul natal, în cetatea ei, Sihar, umbla pe toate ulițele și striga în auzul tuturor: *Veniți de vedeți un om care mi-a spus toate câte am făcut. Nu cumva acesta este Hristosul? Și au ieșit din cetate și veneau către El* (Ioan 4, 29-30).

Vedeți cum o femeie păcătoasă a reușit să tragă la credința în Hristos o întreagă cetate? Oare noi toți, mamele și credincioșii noștri, dacă ar mărturisi cu tărie cuvântul Evangheliei în casele și familiile lor, n-ar putea aduce măcar pe copiii și soții lor în sărbători la biserică sau la spovedanie în Sfintele Posturi? Dar cât de puțin își împlinesc credincioșii nostri această datorie!

Însă femeia samarineancă nu s-a oprit aici. Ci, așa cum citim în Viețile Sfinților, pe 26 februarie, și în cărțile de cult ale Bisericii Ortodoxe, ea s-a botezat în numele Preasfintei Treimi, primind numele de Fotinia. Împreună cu ea s-au botezat fiii ei Iosif și Fotinos și surorile ei Fotis și Fotos. Apoi râvnind pentru Hristos, au plecat toți la Cartagena și de acolo la Roma, predicând cu bărbăție cuvântul Evangheliei și convertind pe mulți să creadă cu tărie în Hristos. Auzind de aceasta împăratul roman Neron, i-a aruncat pe toți în temniță, chinându-i cumplit. Apoi văzând că nici unul nu se leapădă de Hristos, a poruncit să li se taie capetele și se face pomenirea lor la 26 februarie.

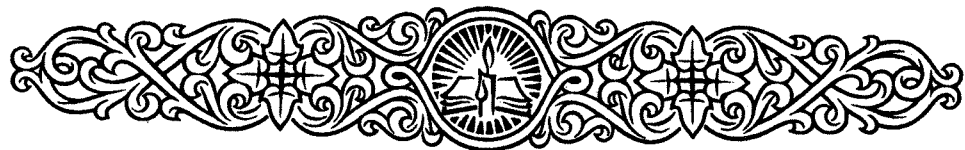
Iubiți credincioși,

Convorbirea Domnului nostru Iisus Hristos cu femeia samarineancă la fântâna lui Iacob este o lecție de catehizare creștină și o călăuză pe calea mântuirii pentru noi toți. În această Evanghelie, preoții învață cu câtă înțelepciune trebuie să câștige sufletele oamenilor pentru viața veșnică, știind că nu este meșteșug mai mare și mai greu decât acela de a vâna pe cei păcătoși la pocăință. În Evanghelia de astăzi, creștinii buni învață că „apa cea vie”, dătătoare de viață a credinței ortodoxe și toate izvoarele mântuirii se află numai la fântâna vieții care este Biserica. Aici ne așteaptă Hristos să venim să ne închinăm, să ne rugăm, și să-L laudăm, să ne mărturisim păcatele și să-I cerem iertare și mântuire.

Aici, la Biserică, păcătoșii vorbesc de Dumnezeu, își recunosc păcatele, se spovedesc, cer canon de iertare și așteaptă cu smerenie și speranță Sfânta Împărtășanie, iertarea păcatelor. Aici cei necredincioși și răucredincioși se convertesc la dreapta credință ca femeia samarineancă, cer de la Hristos apa cea vie a credinței. Aici, mai ales aici la Biserică, învățăm să ne rugăm în duh și în adevăr, învățăm să ne mărturisim și să ne plângem păcatele, învățăm să ne smerim și să ne iubim unii pe alții. Aici învățăm cum putem convinge și aduce la Hristos pe frații noștri care zac în întunericul păcatelor și al nepocăinței.

La Biserică învățăm a mărturisi pe Hristos pe pământ, învățăm a ne ruga în duh și în adevăr și a dobândi viața veșnică. Deci să venim regulat la Sfânta Biserică și să lucrăm cu râvnă ogorul mântuirii noastre, știind că nu este mântuire în afară de Biserică. Iată, Hristos ne așteaptă la fântână, ne cheamă la Biserică, ne învață să ne rugăm, ni se descoperă prin învățătura Sfintei Evanghelii, ne ajută să ne curățăm de patimi, ne hrănește și ne adapă cu Trupul și Sângele Său din sfântul potir și ne dă putere de sus să ne pocăim. Să părăsim păcatele și să urmăm lui Hristos pentru a ne învrednici de împărăția Lui în vecii vecilor. A m i n.

Hristos a înviat!

PREDICĂ
LA
DUMINICA ORBULUI DIN NAȘTERE

Despre orbirea sufletească

*Spre judecată am venit în lumea aceasta,
ca cei care nu văd să vadă, iar cei ce
văd să fie orbi (Ioan 9, 39)*

Hristos a înviat!

Iubiți credincioși,

Multe învățături de tot felul putem scoate din Sfânta Evanghelie de azi, de vom cerceta textul ei cu luare aminte. Una dintre aceste învățături este cea despre orbirea duhovnicească a omului rob de păcate.

Câtă orbire spirituală era în mintea cărturarilor și fariseilor, care, nu numai că nu credeau în minunile mai presus de fire făcute de Hristos Domnul, ci și hulă mare aduceau asupra Lui, zicând că, cu Beelzebut, domnul demonilor scoate pe demoni (Marcu 3, 22). Atâta orbire era în mintea lor, încât ochi având, nu vedeau și urechi având, nu auzeau. De aceea Domnul îi numește „farisei orbi” (Matei 23, 26).

Despre această orbire spirituală a cărturarilor și fariseilor, a arhierilor și legiuitorilor iudei și despre pedeapsa ce-i așteaptă pentru aceasta zice proorocul David prin Duhul Sfânt: *Să se întunece ochii lor ca să nu vadă și spinarea lor pururea o gârbovește* (Psalm 68, 27). Și marele prooroc Isaia a proorocit despre orbirea spirituală a poporului lui Israel, zicând: *Dumnezeu le-a dat duh de*

împietrire, ochi ca să nu vadă și urechi ca să nu audă până în ziua de azi (Isaia 56, 10). Și iarăși: *Că s-a învățat inima poporului acestuia și cu urechile sale greu a auzit și ochii săi i-a închis, ca nu cumva să vadă cu ochii și cu urechile să audă și cu inima să înțeleagă și să se întoarcă la Mine și să-I vindec* (Isaia 6, 10).

Dar din ce se naște orbirea sufletească în mintea omului? Aceasta vine asupra omului din mai multe pricini. Mai întâi ca urmare a faptelor rele. Acest lucru îl arată Mântuitorul când zice: *Lumina a venit în lume, dar oamenii au iubit întunericul mai mult decât Lumina, căci faptele lor erau rele. Că oricine face cele rele urăște Lumina, pentru ca faptele lui să nu se vădească* (Ioan 3, 19-20). Orbirea spirituală vine de la diavol.

Orbirea spirituală vine din necredință și din împotrivirea față de Dumnezeu. Acest lucru îl spune proorocul Isaia, zicând: *Toată ziua întindeam mâinile mele către un popor neascultător și împotriva grăitor* (Isaia 65, 2). De aceea Dumnezeu le-a dat duh de împietrire ca să nu vadă cu ochii și cu urechile lor să nu audă până în ziua de azi (Deuteronom 29, 4). Orbirea spirituală vine și din necredință și învățarea inimii, cum arată Sfânta Scriptură, zicând: *Du-te și spune poporului acestuia: Cu auzul veți auzi și nu veți înțelege și uitându-vă vă veți uita, dar nu veți vedea. Că inima poporului acestuia s-a învățat și cu urechile sale greu a auzit și ochii săi i-a închis, ca nu cumva să vadă cu ochii și să audă cu urechile și cu inima să înțeleagă și să se întoarcă la Mine și să-l vindec* (Isaia 6, 9-10).

Am arătat că una din pricinile orbirii spirituale este păcatul. Acum să vedem de ce păcatul aduce orbirea sufletului și întunecarea minții omului. Iată de ce. Păcatele după mărturisirea Sfintei Scripturi se numesc „lucruri ale întunericului” (Isaia 29, 15; Romani 13, 12; Efeseni 5, 11). Ca lucruri ale întunericului, păcatele, de orice fel ar fi, aduc în mintea omului întuneric, tulburare, boală și orbire duhovnicească. Prin ce putem izgoni din mintea noastră întunericul păcatului? Prin părăsirea păcatului, prin ascultarea cuvintelor lui Dumnezeu, prin post, rugăciune, pocăință cu lacrimi și spovedania sinceră la duhovnic și prin lucrarea poruncilor lui Dumnezeu. Prin aceste fapte bune, fiecare om oricât de păcătos ar fi, vine la lumina cunoștinței și se apropie de Dum-

nezeu, devenind dintr-un om întunecat și păcătos, un vas ales al lui Dumnezeu și un fiu al împărăției cerurilor.

Orbirea spirituală vine uneori la om și prin îngăduința și puterea lui Dumnezeu. Acest lucru s-a arătat la mulți oameni aleși de Dumnezeu. Dar mai luminat vedem aceasta la alegerea Marelui Apostol Pavel, care mai înainte de chemarea sa se numea Saul și prigonea foarte mult Biserica lui Hristos (Fapte 9, 1-22).

Iubiți credincioși,

Să întoarcem acum cuvântul la orbirea sufletească din zilele noastre. Toți am văzut oameni orbi, fie din naștere, fie din accidente, fie în urma unor boli grele. Ori de câte ori vedem un orb, ne cuprinde pe fiecare un sentiment de milă, ba câteodată ne dau și lacrimile. El nu poate merge singur, nu poate vedea cerul, soarele și frumusețea florilor. Nu poate privi icoana și crucea la care se închină, nici fața mamei, a copiilor și a semenilor săi. Orbul nu poate citi o carte sfântă, nu poate lucra mai nimic și se simte o povară pentru familie și societate, căci trăiește mai mult din mila altora.

Un asemenea om orb la ochii trupului este vrednic de jale, de îndurarea tuturor. Dumnezeu însă, mângâie pe cei fără vedere cu alte daruri: cu multă înțelepciune, cu vorbire frumoasă, cu smerenie, cu darul lacrimilor și adeseori cu darul cântării frumoase. Căci Creatorul a toate, prin dumnezeiasca pronie, are milă de zidirea Sa. De aceea zice Duhul Sfânt, prin gura psalmistului: *Domnul înțelepțește orbii!* (Psalm 145, 8).

Mult mai grea și mai vrednică de plâns este însă orbirea minții, a inimii, a voinței și conștiinței. Căci și sufletul este cu mult mai de preț decât trupul. De aceea zice Mântuitorul: *Ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă își pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul, în schimb pentru sufletul lui?* (Marcu 8, 36-37). Sufletul fiind creat de Dumnezeu veșnic, orbirea sufletească este una din cele mai grele boli care duce la pierderea sufletului și la osânda lui veșnică. De aceea și vindecarea acestei boli este cu mult mai grea și mai importantă decât vindecarea orbirii trupesti.

Ce înțelegem prin orbirea sufletească sau duhovnicească? Înțelegem întunecarea și înrobirea sufletului prin tot felul de

păcate sufletești și trupesti. Adică trufia minții, împietrirea inimii, slăbirea voinței și a conștiinței, necredința, îndoiala în credință, sectarismul, deznădejdea, mândria, sinuciderea, uciderea sufletească și trupestă, avortul, ura și mânia dintre oameni, divorțul, desfrâul, minciuna, iubirea de averi, zgârcenia, lăcomia, beția, lenea și altele. Toate păcatele sunt boli ale sufletului care îl aruncă în orbire și nesimțire, iar trupul în boli grele și fără leac. Și dacă nu părăsim păcatele care ne robesc prin căință, spovedanie și înnoire duhovnicească, orbirea sufletului, ca orice boală, duce la moartea sufletească și la osânda sufletului în chinurile iadului.

Oare ce este creștinul care își schimbă credința în Dumnezeu și părăsește biserica întemeiată de Hristos și de Sfinții Apostoli și se duce la secte religioase de tot felul, dacă nu orb la suflet? Ce este creștinul care nu vine cu anii la sfânta biserică, nu se roagă, nu citește cărți sfinte și amână pocăința și spovedania până în ceasul morții, dacă nu un bolnav și orb sufletește? Ce este omul care se numește creștin doar cu numele și își cheltuiește timpul, averea și sănătatea în griji trecătoare și în păcate de moarte, dacă nu un om nefericit și orb la suflet? Ce este creștinul care n-a citit măcar odată Sfânta Scriptură, mai ales Noul Testament și alte cărți creștinești de învățătură, care călăuzesc și luminează mintea și sufletul spre Hristos, dacă nu un om nefericit și lipsit de lumina cunoștinței și a bucuriei duhovnicești? Ce este creștinul care își risipește viața în beții și desfrânări, în certuri și divorțuri, în judecăți și ură, dacă nu un om slab în credință și amăgit de diavoli, un om orb și bolnav la suflet, care umblă pe calea pierzării și nu mai este în stare să se scoale din păcate, să se pocăiască și să-și mântuiască sufletul?

Câtă orbire și necredință nu au acei soți care se căsătoresc doar din plăcere, pentru păcate și nu vor să nască copii, sau dacă îi nasc, îi smintesc cu viața lor și nu le dau o educație sănătoasă, creștinească? Și doar vedem câte neînțelegeri și divorțuri, câte avorturi, beții și lipsă de educație religioasă, destramă astăzi unitatea familiilor noastre, a acestor celule vii ale vieții și societății. Și toate aceste păcate ne robesc din cauza orbirii noastre sufletești. Din cauza nepăsării, a necredinței unora în Dumnezeu, a lipsei de educație creștină, de cunoaștere a Evangheliei, din cauza lipsei de la viața Bisericii, a amânării spovedaniei, a lipsei unui duhovnic bun, și a uitării multora de moarte și de judecata ce ne așteaptă.

Iată, deci, ce este orbirea sufletească și cât de mult ne robește pe toți. Pe unii cu păcate trupești, pe alții cu cele sufletești și pe toți cu împietrirea inimii, cu lipsa rugăciunii, cu uitarea de Dumnezeu și cu mulțimea grijilor pământești. În fața Mântuitorului care ne va judeca, nu este nimeni bun, nimeni drept, curat și vrednic de viața viitoare.

Ce trebuie să facem deci? Cum ne putem vindeca de această cumplită nesimțire a inimii, de robia patimilor și de orbirea sufletelor noastre? Prin părăsirea păcatelor care ne robesc, prin întoarcerea din nou la Hristos, la biserică, la rugăciuni, la smerenie și pocăință. Adică să facem ce a făcut orbul din Evanghelia de azi, pe care l-a întrebat Hristos: *Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?* Și el a răspuns din toată inima: *Cred, Doamne. Și s-a închinat Lui!* (Ioan 9, 38).

Ne întreabă și pe noi astăzi Hristos: „Creștinilor, credeți voi cu tărie în Hristos, Mântuitorul lumii? Păziți poruncile Lui? Credeți voi în Sfânta Evanghelie ca să aveți viața veșnică? Credeți voi că Dumnezeu a creat lumea, că are milă de ea și El singur o poate salva de la distrugere și moarte?” De răspunsul pe care îl vom da, depinde mântuirea sau osânda fiecăruia dintre noi.

Iar dacă credem în Fiul lui Dumnezeu cu tărie, atunci să împlinim poruncile Lui și să facem ce a făcut orbul din Evanghelie. Că după ce i-a pus tină pe ochi l-a trimis să se spele la izvorul Siloam din apropiere și îndată s-a vindecat și a văzut. Tina de pe ochii sufletului este necurăția păcatelor noastre, de care ne curățim prin baia lacrimilor și a spovedaniei. Să ascultăm de Hristos și să facem ce ne poruncește El. Să ne spălăm ochii sufletești, adică mintea, inima și voința prin rugăciune, pocăință și milostenii, și atunci ne vom vindeca sufletul ca și orbul din Sfânta Evanghelie.

Iubiți credincioși,

Viața pământească este scurtă și plină de suferință și amăgitoare, iar viața cerească este binecuvântată și plină de fericire veșnică. Să părăsim păcatele care ne orbesc și ne ucid sufletul și să ne reîntoarcem la Hristos. Nu-i de ajuns să facem o cruce și să zicem: „Doamne, Doamne!” Ni se cere o profundă înnoire duhovnicească a vieții. Ni se cere să aruncăm de pe ochii sufletului tina patimilor de până acum, spălându-ne la apa

Siloamului, adică la baia spovedaniei, apoi să intrăm sub ascultarea lui Hristos și a Bisericii pe care a întemeiat-o pe pământ. Smerindu-ne, rugându-ne, împăcându-ne unii cu alții, mergând regulat la biserică, făcând milostenie după putere, crescându-ne copiii în dreapta credință și în iubire de Dumnezeu, devenim creștini buni, fii adevărați ai Bisericii Ortodoxe și moștenitori ai împărăției Cerurilor. A m i n.

Hristos a înviat!

PREDICĂ
LA
DUMINICA SFINȚILOR PĂRINȚI

Despre păstrarea dreptei credințe

*Trei sunt care mărturisesc în cer: Tatăl,
Cuvântul și Duhul Sfânt și Acești trei
Una sunt! (1 Ioan 5, 7)*

Hristos a înviat!

Iubiți credincioși,

A stăzi, în Duminica a 7-a după Sfintele Paști, Biserica Ortodoxă prăznuiește primul Sinod Ecumenic al lumii creștine, care a avut loc în anul 325 în orașul Niceea, pentru a condamna erezia, adică învățarea greșită, eretică a lui Arie. Sinodul s-a organizat de Sfântul Împărat Constantin cel Mare cu mama sa Elena, la cererea Sfinților Părinți de atunci, fiind primul împărat creștin din lume (306-337).

Ce este un sinod ecumenic? Este adunarea tuturor marilor ierarhi ortodocși – episcopi, mitropoliți și patriarhi din toată lumea, cu scopul de a discuta unele învățături de credință creștină neclare încă, și de a le fixa în legi fixe, neschimbabile, numite dogme. De asemenea, un sinod ecumenic judecă și condamnă toate abaterile de credință, străine de învățătura Sfintei Evanghelii și a Sfinților Părinți și exclude din Biserică, adică dă anatema, pe toți ereticii care sfâșie unitatea de credință a Bisericii, simbolizată prin cămașa de in a Domnului, făcută dintr-o sigură bucată, cum zice în Sfânta Evanghelie: *Cămașa era fără cusătură, de sus țesută în întregime*

(Ioan 19, 23). Prin cuvântul „sinod” înțelegem adunare, consiliu; prin cuvântul „erezie” înțelegem părerea sau învățătura particulară a cuiva despre Dumnezeu, împotriva învățăturii adevărate a Bisericii lui Hristos.

De ce a avut loc Sinodul I Ecumenic? Care a fost pricina care i-a silit pe Sfinții Părinți să se adune la un loc și să apere dreapta credință? Pricina a fost apariția unui mare eretic, anume Arie, care învăța pe creștini o credință nouă, zicând că Fiul lui Dumnezeu nu ar fi de o ființă cu Tatăl și că a „fost un timp când Fiul nu era”. El numea pe Iisus Hristos „creatură superioară”, „cea dintâi dintre creaturi”. Acest eretic era un preot din Alexandria Egiptului, foarte mândru și neascultător, însă bun predicator, care a trăit în secolele III-IV. Erezia lui s-a răspândit în câțiva ani atât de mult încât rupsesse Biserica în două și amenința să se răspândească în tot imperiul roman de răsărit și de apus.

Sfinții Părinți, nemaiputând răbda hulele lui Arie împotriva Mântuitorului și a Preasfintei Treimi, au cerut ajutorul drept credinciosului împărat Constantin cel Mare, ca să contribuie cu puterea sa imperială la liniștirea Bisericii lui Hristos și condamnarea învățăturii hulitoare a lui Arie și a discipolilor săi. Inspirat de Duhul Sfânt, marele împărat creștin a hotărât să organizeze primul Sinod Ecumenic la Niceea în anul 325 pe cheltuiala imperiului, fiind invitați toți marii ierarhi ai Bisericii creștine din Răsărit și din Apus. Astfel au luat parte 318 Sfinți Părinți la care s-a adăugat și o delegație a Papei Silvestru I al Romei, pentru că până în anul 1054, Biserica creștină era una, nedespărțită în două – cea Ortodoxă de Răsărit și cea Romano-Catolică de Apus. De aceea și sinoadele până la dezbinarea Bisericii se numesc „ecumenice”, adică generale, pentru că au luat parte la ele și ierarhi din partea Bisericii Romei.

Sinodul de la Niceea a fost deschis chiar de Sfinții Împărați Constantin și Elena și a durat toată vara. În timpul sinodului, la care a fost de față și ereticul Arie cu ai lui, Sfinții Părinți s-au ostent mult să întoarcă pe eretici la ortodoxie, dar ei n-au vrut să asculte. Ba s-a întâmplat ca în timpul discuțiilor, Sfântul Ierarh Nicolae să-i dea o palmă lui Arie căci nu putea răbda hulele lui. Atunci Sfântul Constantin cel Mare a poruncit să i se ia omoforul și Evanghelia și să fie aruncat în temniță pentru că a îndrăznit să

lovească. Noaptea însă i s-a arătat Mântuitorul în temniță și i-a dat din nou Evanghelia în mâini, iar Maica Domnului i-a pus omoforul pe piept. Dimineață, auzind împăratul acestea, l-a adus pe Sfântul Nicolae iarăși la sinod și își cereau iertare toți de la el, văzând râvna și răbdarea lui pentru credință.

La fel și Sfântul Ierarh Spiridon, căutând să lămurească pe Arie despre taina Preasfintei Treimi și cum că toate cele trei persoane sunt de o ființă și de aceeași cinste, a luat o cărămidă arsă și, făcând semnul sfintei cruci, când a strâns cărămida, focul care a ars-o s-a ridicat în sus, apa a curs pe pământ și lutul a rămas în mâna lui. Cărămida era simbolul Preasfintei Treimi. Focul închipuia pe Tatăl, lutul pe Fiul întrupat și apa pe Duhul Sfânt, Mângâietorul care a fost trimis în lume.

În timpul sinodului cei 318 Sfinți Părinți au dat anatema pe ereticul Arie și învățăturile sale hulitoare de Dumnezeu. Părinții au dogmatizat că cele trei persoane ale Preasfintei Treimi: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, sunt de o ființă și nedespărțite. Tot la acest sfânt sinod s-a întocmit partea întâi a Crezului, primele șapte articole despre Tatăl și Fiul. Ultimile cinci articole despre Sfântul Duh aveau să se întocmească la Sinodul II Ecumenic din anul 381. Crezul cuprinde pe scurt dogmele credinței ortodoxe, și se rostește zilnic în biserici și prin casele creștinilor ca o mărturisire a dreptei credințe apostolice.

Deși Arie a fost surghiunit în sudul Dunării el nu a vrut să asculte de Biserică, ci mai mult căuta să semene între creștini învățatura sa hulitoare. De aceea a fost greu pedepsit de Dumnezeu, încât i s-au vărsat măruntaiele și a murit cumplit, spre veșnică osândă în gheena iadului.

Iubiți credincioși,

Cu toate că ereticul Arie, cel mai mare eretic din lumea creștină, ca și eresul său, au dispărut, de-a lungul secolelor Biserica lui Hristos a fost lovită mereu de noi secte și erezii, unele mai periculoase decât altele. Cea mai grea dezbinare a Bisericii creștine a fost în anul 1054 când a avut loc marea schismă (ruptură) între Răsărit și Apus, luând astfel naștere două Biserici separate: cea

Ortodoxă cu centru la Constantinopol și cea Romano-Catolică cu centru la Vatican (Roma). La rândul ei Biserica Catolică a mai fost lovită de încă două eresuri și sciziuni. Este vorba de eresul lui Luther, al doilea Arie, și de Calvin din secolul al XVI-lea, urmați după aproape un secol de schisma anglicană din secolul al XVII-lea.

Primul eres a cuprins aproape integral țările din nordul Europei, așa numitele țări protestante; iar religia anglicană s-a răspândit în Anglia, America de Nord și Australia, formând Biserica anglicană.

Vedeți cum a reușit satana să rupă cămașa lui Hristos, adică să dezbine și să sfâșie unitatea Bisericii întemeiată de El? Noi toți mărturisim „o credință, un Domn, un botez”, însă datorită mândriei și începătorilor de eresuri, care au schimbat învățatura de credință ortodoxă, apostolică, cu dogme noi după mintea lor, precum și din cauza păcatelor noastre ale tuturor, au apărut în ultimele secole mai multe Biserici creștine – două apostolice – cea Ortodoxă și cea Catolică și trei fără succesiune apostolică: protestantă, reformată și anglicană.

Dar dezbinările religioase nu s-au oprit aici. Începând din secolele XVIII și mai ales XIX, au apărut în America și în apusul Europei noi grupări religioase rupte din trupul Bisericii apostolice, numite „secte”.

Astăzi, în lume se află până la o mie de secte și grupări religioase creștine, unele mai fanatice, mai periculoase decât altele, cum ar fi „martorii lui Iehova”, „templul satanei”, cu așa numita „liturghie neagră”, în care se adoră diavolul în locul lui Dumnezeu. Ei caută să-și facă noi membri în rândul credincioșilor interesați, a celor certați cu disciplina Bisericii lui Hristos, a celor săraci, cărora le promet ajutoare materiale și mai ales a tinerilor, pe care îi pot corupe mai ușor.

Să luăm deci aminte la noi și la familiile noastre ortodoxe. Înmulțirea sectelor este un semn văzut apocaliptic, care prevestește sfârșitul veacurilor.

Prima datorie a fiilor Bisericii Ortodoxe este aceea de a cunoaște cât mai bine Sfânta Scriptură, Sfânta Tradiție, Catehismul și operele principale ale Sfinților Părinți. A doua datorie, dacă nu cea dintâi, este să trăim cu mare credință în Dumnezeu și să

ducem cu râvnă și evlavie viața noastră religioasă de familie, în desăvârșită moralitate. Sectele cer teorie, ne atacă cu texte din Sfânta Scriptură. Noi să le răspundem, nu cu vorbe, nu cu atât cu texte din Biblie, cât mai ales cu viața morală smerită, curată, sfântă. Vorbele nu pot înlocui faptele. În fața unor creștini corecți, milostivi și evlavioși, ei se rușinează și tac.

A treia mare datorie ce ne revine este să ne creștem copiii în frică de Dumnezeu, cu mare grijă și atenție. Căci dacă nu-i educăm noi cum trebuie sau îi smintim cu viața noastră, a părinților, îi pierdem sufletește pe fii, nu ne mai aparțin și foarte ușor îi pot amăgi sectele, patimile, beția, desfrâul și necredința. Un tânăr o dată căzut, greu mai poate fi salvat, tras de la sectă. Copiii, ca și părinții, trebuie să știe de mici Tatăl nostru, Crezul și Psalmul 50, și să învețe cunoștințele religioase principale din Catehismul ortodox. Cine nu știe pe de rost măcar aceste trei rugăciuni nu poate fi împărtășit cu Sfintele Taine.

Altă mare datorie a creștinilor ortodocși este să fie oameni de rugăciune că fără ea nu putem face nimic. Să nu lipsească în sărbători nimeni de la Sfânta Liturghie și de la predică, afară de mare nevoie. Rugăciunea cu credință, cu post și lacrimi este viața noastră, pâinea noastră duhovnicească, mântuirea noastră. Apoi trebuie să trăiască în dragoste cu toți oamenii, mai ales cu cei din familie și să facă după putere milostenie, care „acoperă mulțime de păcate”.

O altă datorie principală este ca fiecare să aibă un duhovnic bun, înțelept, la care să-și mărturisească păcatele în cele patru posturi, să-i ceară sfaturi pentru toate și să-l asculte ca pe Însuși Hristos. Creștinii noștri nu trebuie să meargă la adunările sectante, nici să-i primească în casă, și nici să discute cu ei, dacă nu vor să cadă în cursele lor. Cine face aceasta nu va fi amăgit niciodată de diavol, nici de patimi, nici de cursele oamenilor răi.

Iubiți credincioși,

Astăzi este Duminica Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic, care au apărut dreapta credință, au dat anatema pe eretici și au formulat Crezul ortodox. Să rămânem credincioși Evangheliei lui Hristos și Bisericii Ortodoxe, ai cărei fii suntem. Ea ne-a născut

prin baia Botezului, ea ne-a crescut și învățat calea mântuirii. Să cinstim Biserica Ortodoxă care ne-a născut. Să cinstim pe toți sfinții și icoanele lor ca cei ce sunt „prieteni Domnului” și se roagă pentru noi la cer. Să trăim în dragoste unii cu alții, singura cale care mai poate salva lumea de la pierzare. Să creștem copiii în iubire de Dumnezeu, că de ei depinde cel mai mult mântuirea noastră și să păstrăm cu sfințenie dreapta credință ortodoxă, fără de care nu ne putem mântui oricâte fapte bune am avea.

Închei cu o scurtă istorioară.

Un părinte cu viață sfântă a intrat noaptea să se roage în biserică și prin minune dumnezeiască a văzut altarul deschis, iar lângă sfânta masă ședea un prunc luminat cu cămașa ruptă. Și l-a întrebat cuviosul: „Copile, cine ești tu?” Iar el a răspuns: „Eu sunt Hristos, Mântuitorul lumii!” „Dar cine ți-a rupt cămașa?” întreabă sihastrul. Iar Domnul i-a răspuns: „Mi-a rupt-o Arie, ereticul!” și S-a făcut nevăzut.

Oricine propovăduiește altă Evanghelie decât cea vestită de Hristos, de Apostoli și de Biserică, sfășie cămașa Domnului și-și agonisește osândă veșnică, fără iertare.

Să cădem deci în genunchi și să slăvim cu evlavie și dreaptă credință pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită. A m i n.

Hristos a înviat !

PREDICĂ
LA
DUMINICA CINCIZECIMII
Despre darul vorbirii în limbi

Darul limbilor va înceta (I Corinteni 13, 8)

Iubiți credincioși,

Pe cât ne va ajuta mila și îndurarea lui Dumnezeu astăzi vom vorbi despre încetarea darului vorbirii în limbi în Biserica lui Hristos.

Darul vorbirii în limbi a fost dat de Dumnezeu Sfinților Apostoli la Duminica pogorării Duhului Sfânt, dar numai pentru o vreme, cu scopul de a se converti mai ușor neamurile păgâne la creștinism.

Într-adevăr, la pogorârea Duhului Sfânt, Dumnezeu a vorbit iudeilor prin gurile străinilor. Căci iudeii străini, auzind pe apostoli vorbind în limba lor despre *faptele minunate ale lui Dumnezeu*, au crezut (Fapte 2, 11). Despre darul vorbirii în limbi Apostolul Pavel a proorocit că va înceta în Biserică (I Corinteni 13, 8) deoarece a fost un dar și un semn numai pentru începutul creștinismului ca să-i convertească mai ușor pe necredincioși (I Corinteni 14, 22-28). Despre încetarea darului vorbirii în limbi în Biserică, arată luminat și marele dascăl și luminător a toată lumea, Sfântul Ioan Gură de Aur care zice: „Pentru care pricină a fost dat și luat dintre oameni darul vorbirii în limbi? Nu pentru că Dumnezeu ne necinstește, ci pentru că ne cinstește foarte mult. Și iată cum: Oamenii erau atunci mai nepregătiți, deoarece erau de curând izbăviți de idoli și mintea lor era încă neascuțită și mai nesimțitoare; erau atrași și încântați de toate cele trupești, nu aveau încă nici o idee despre darurile

netrupești și nu știau ce este harul spiritual care se contemplă numai prin credință. Pentru aceea se făceau atunci semne. Unele dintre harismele cele duhovnicești sunt nevăzute și se înțeleg numai prin credință. Iar altele se fac prin semne văzute pentru încredințarea celor necredincioși.

Deci, eu acum n-am nevoie de semne. Cel ce nu crede are nevoie de zălog. Dar eu, care nu am nevoie de zălog nici de semne, știu că am fost curățit de păcate, chiar dacă nu aș vorbi în limbi. Cei de atunci, însă, nu credeau dacă nu aveau semn ca mărturie a adevărului în care credeau. Prin urmare li se dădeau semne nu ca unor credincioși, ci ca unor necredincioși, ca să devină credincioși”. În acest sens zice marele Apostol Pavel: *Limbile sunt spre semn, nu credincioșilor, ci necredincioșilor* (I Corinteni 14, 22).

Iubiți credincioși,

Până aici v-am arătat, nu cu cuvintele mele, ci cu ale Sfintei și dumnezeieștii Scripturi, că darul vorbirii în limbi a încetat în Biserica lui Hristos și totodată v-am arătat și pricina pentru care a încetat, ca să știți și să puteți spune și la cei rătăciți de la dreapta credință, care se laudă că ei ar avea darul vorbirii în limbi.

Dar oare, frații mei, seamănă vorbirea lor în limbi cu vorbirea cea adevărată în limbi care a fost la începutul creștinismului? Nicidecum. Căci acești preținși vorbitori în limbi fac niște bolboroseli și nimenea nu înțelege ce spun și așa înșală pe cei ce nu cunosc ce spune Scriptura despre adevărata vorbire în limbi. Noi știm că glosolalia este vorbirea în limbi, iar pronunțarea unui amestec ciudat de sunete nu poate fi numită vorbire, ci bolborosire. În Sfânta Scriptură este vorba de „limbă” sau de „limbi”. Un amestec ciudat de sunete nu poate fi numit vorbire, iar sunetele încâlcite și gângave nu pot fi numite „limbi”, câtă vreme sunt neînțelese și fără nici o rânduială.

Prin darul vorbirii în limbi, Dumnezeu își descoperă tainele Sale cele minunate (Fapte 2, 11; I Corinteni 14, 2), însă este de neconceput ca El să facă vreodată vreo descoperire prin bolborosire. Dumnezeu ne-a dat fiecăruia la îndemână limba noastră

maternă, care este mijlocul cel mai bun și cel mai potrivit pentru a ne face să înțelegem tot ce El ne descoperă. Ori, prin mijlocirea bolboroselilor, Dumnezeu mai mult ne-ar încurca decât ne-ar lămuri.

Acești oameni zic că nu sunt înțeleși când vorbesc în limbi, pentru că nu vorbesc oamenilor, ci lui Dumnezeu și că în duh vorbesc taine (I Corinteni 14, 2). Noi însă învățăm că cei insuflați vorbeau limpede, pe înțeles și oamenilor și lui Dumnezeu, uneori putând fi înțeleși, iar alteori nu, în funcție de felul ascultătorilor pe care îi aveau, străini sau localnici. În Ierusalim Apostolii au vorbit oamenilor și au fost înțeleși pentru că ascultătorii erau oameni străini de altă limbă (Fapte 2, 1-12).

În Corint însă cei insuflați nu vorbeau oamenilor ci lui Dumnezeu, pentru că ei nu aveau în față decât localnici neștiutori de alte limbi și de aceea nimenea nu putea înțelege. În aceste cazuri se poate spune, cu drept cuvânt, că cel ce vorbește în limbi (I Corinteni 14, 2) nu vorbește oamenilor, ci lui Dumnezeu, deoarece pentru ascultători cele vorbite de ei sunt taine pe care nu le pot înțelege fără tălmăcire.

Fiecare creștin ar trebui să dovedească prezența și lucrarea Duhului Sfânt în el. Dar prezența Duhului Sfânt nu se dovedește numai prin vorbirea în limbi. Marele Apostol Pavel zicea că roadele Duhului Sfânt sunt: *dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția* (Galateni 5, 22-23). Iată, însă, că printre roadele Duhului nu este pomenită vorbirea în limbi, deoarece a fost un dar al Bisericii numai pentru un anumit timp, nu cum sunt cele enumerate mai sus, pe care trebuie să le aibă creștinul din toate timpurile. Cine se dovedește că are aceste roade ale Duhului Sfânt, acela are și pe Duhul Sfânt.

Oare noi ortodocșii nu avem deloc darul vorbirii în limbi? Sau îl avem mai puțin decât alți creștini? A spune așa ceva înseamnă a osândi pe alții din mândrie și a judeca prea părtinitor. Darul vorbirii în limbi nu este un dar obișnuit, ci unul deosebit și nu este dat fiecăruia (I Corinteni 12, 10). De ce atunci unii sectanți l-au socotit drept o condiție a mântuirii? Apostolul zice: *Oare toți vorbesc în limbi?* (I Corinteni 12, 30). Deci și cei ce nu vorbesc în limbi pot să fie buni creștini în comunitatea creștinilor adevărați

întrucât nu toți creștinii au aceleași daruri. Atunci cum se poate pretinde ca toți să aibă darul vorbirii în limbi? Apostolii nu l-au cerut, ba chiar au arătat că între localnici e nefolositor. Nici ei înșiși nu au folosit darul vorbirii în limbi, decât în cazuri extraordinare când a avut un anumit rost, cum a fost pogorârea Duhului Sfânt din Ierusalim. Altfel l-ar fi cerut și nouă tuturor.

Iată acum care sunt condițiile principale prin care se poate cunoaște adevărata glosolalie sau vorbirea în limbi:

1. Cel care vorbește într-o limbă insuflată să fie înțeles de toți cei străini care sunt de față (Fapte 2, 1-13).

2. Când cineva vorbește într-o limbă insuflată între localnici, care nu cunosc lucruri străine, cum a fost cazul din Corint, este nevoie de un alt dar, de acela al tălmăcirii, fără de care vorbirea în limbi este o vorbire în vânt și o nebunie (I Corinteni 14, 23).

3. Darul vorbirii în limbi nu a fost dat Bisericii pentru totdeauna, cum am arătat, ci a fost dat numai la începutul creștinismului spre a trezi pe păgâni și pe iudei ca să creadă în Hristos. De aceea Marele Apostol Pavel a arătat că darul vorbirii în limbi va înceta în Biserică (I Corinteni 13, 8).

4. După ce am crezut în Hristos că este Dumnezeu adevărat, nu mai avem nevoie de vorbirea în limbi, deoarece limbile sunt semn, nu pentru credincioși, ci pentru cei necredincioși (I Corinteni 14, 22).

5. Chiar la începutul creștinismului darul vorbirii în limbi a fost unul din darurile cele mai mici în Biserică față de cel al proorociei (predicii), al tălmăcirii, al dragostei și altele care erau superioare. Despre aceasta zice Sfântul Apostol Pavel: *De aş grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător* (I Corinteni 13, 1).

Este cu totul exclus să se creadă că vorbirea în limbi prin darul Sfântului Duh ar însemna o bolborosire de vorbe într-o limbă neexistentă sau numai concepută, deoarece atunci nu s-ar mai vorbi de limbi (Marcu 16, 17) și mai presus de toate ar fi de neînălțurat contrazicerea din Faptele Apostolilor, la capitolul 2. Bolborosirile și sunetele nearticulate precum și cuvintele încalcite pe care le auzim la vorbitorii în limbi în ziua de azi se aseamănă foarte mult cu manifestările păgâne în fața zeului Dionisos și cu ale ereticilor montaniști, gnostici și quackeri de mai târziu, pe care

Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare i-a dat anatema pentru totdeauna.

Așadar, fraților, să știți că este cu totul străină de Duhul lui Dumnezeu vorbirea în limbi a acelor ce li se pare că o au azi, și îndrăznesc fără de Dumnezeu să răstălmăcească adevărata glosolalie, care a fost cu adevărat un dar harismatic la începutul creștinismului.

Iubiți credincioși,

Astăzi este Duminica Cincizecimii, numită și Duminica Rusaliilor sau Duminica Mare. Astăzi, la 50 de zile de la Înviere și la zece zile de la Înălțarea Domnului la cer, a fost trimis pe pământ în chip de limbi de foc Duhul Sfânt Mângâietorul, a treia persoană a Preasfintei Treimi, „Care din Tatăl purcede”, cum mărturisim în Crez. El a fost trimis de către Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, pentru a desăvârși opera de răscumpărare și mântuire a neamului omenesc prin jertfa Sa de pe Cruce. Mai înainte de patima Sa, Mântuitorul spunea ucenicilor Săi: *De mă iubiți, păziți poruncile Mele și Eu voi ruga pe Tatăl și alt Mângâietor vă va da vouă ca să fie cu voi în veac, Duhul Adevărului, pe Care lumea nu poate să-L primească, pentru că nu-L vede, nici nu-L cunoaște. Voi îl cunoașteți, că rămâne la voi și va fi în voi va fi. Nu vă voi lăsa orfani. Voi veni la voi...* (Ioan 14, 15-18).

În alt loc Mântuitorul iar făgăduiește Apostolilor, și prin ei tuturor celor ce vor crede în El, pe Duhul Sfânt, zicând: *Iar când va veni Mângâietorul, pe Care Eu îl voi trimite vouă de Tatăl, Duhul Adevărului, Care de la Tatăl purcede, Acela va mărturisi despre Mine* (Ioan 15, 26). Iar scopul trimerii Sfântului Duh pe pământ ni-l descoperă Domnul nostru Iisus Hristos, zicând: *Iar când va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul; căci nu va vorbi de la Sine, ci câte va auzi va vorbi și cele viitoare vă va vesti. Acela Mă va slăvi pentru că din al Meu ia și vă vestește vouă* (Ioan 16, 13-14).

Deci ce trebuie să știm noi despre Sfântul Duh? Că este a treia persoană a Preasfintei Treimi, că purcede de la Tatăl și că a fost trimis în lume prin Fiul, după înălțarea Sa la cer. Dar de ce a

venit pe pământ la zece zile după Înălțarea Domnului? Pentru că Fiul lui Dumnezeu, când S-a înălțat la cer, a zăbovit câte o zi la fiecare din cele nouă cete îngerești pentru a le înnoi și bucura prin Învierea Sa. A zecea zi, spun unii Sfinți Părinți, după ce Fiul S-a așezat de-a dreapta Tatălui pe tronul slavei Sale, a trimis pe Duhul Sfânt în lume.

De ce se numește Sfântul Duh „Mângâietorul” și „Duhul Adevărului”? Pentru că Duhul Sfânt mângâie pe creștini cât sunt pe pământ. El mângâie mamele care nasc și cresc copii, mângâie pe copiii orfani, pe săraci, pe infirmi, pe văduve și pe cei bolnavi și pe bătrâni. Duhul Sfânt mângâie și întărește în credință și în răbdare pe mucenicii care rabdă grele chinuri și își dau viața pentru Hristos. Duhul Sfânt mângâie pe credincioși, pe călugări și pe slujitorii Bisericii în timpul rugăciunii și al grelelor ispite care vin asupra lor de la diavol, de la oamenii răi și din firea lor înclinată spre păcat. Duhul Sfânt mângâie inimile celor smeriți și râvnitori pentru Hristos și mustră prin conștiință pe cei păcătoși care nu se pocăiesc.

Duhul Sfânt se numește „Duhul Adevărului” pentru că prin El se mărturisește și se apără dreapta credință pe pământ, se întăresc dogmele ortodoxe, se vestește Sfânta Evanghelie în lume, se inspiră sfinții, proorocii, ierarhii, preoții și cuvioșii care păstoresc Biserica lui Hristos, care vestesc cele viitoare și povățuiesc sufletele pe calea mântuirii. Pe toate le sfințește, le îndreptează și le călăuzește „la tot adevărul” Duhul Sfânt, care rămâne cu noi „în veac”, adică și pe pământ și în cer, după mutarea noastră la cele veșnice. Duhul Sfânt „va mărturisi” despre Hristos că este Fiul lui Dumnezeu Mântuitorul și Judecătorul lumii și „va vesti”, adică va descoperi celor aleși tainele Sale cele viitoare. Tot Duhul Sfânt va mustra și va vădi necredința celor lepădați de Dumnezeu, eresul și reaua credință a sectelor rupte din sânul Bisericii, ca și răutatea păcătoșilor robiți de păcate și nepocăiți.

Dar de ce a venit Sfântul Duh Duminica și în chip de limbi de foc s-a așezat pe capetele Sfinților Apostoli aflați în foisorul Cinei din Ierusalim? Domnul a înviat Duminica, în ziua cea dintâi a săptămânii, și tot Duminica pe la orele nouă dimineața S-a coborât Duhul Sfânt peste Apostoli, ca să sfințească această zi, ca zi de odihnă veșnică a creștinilor în locul sabatului Legii Vechi și

să ne îndemne Duminica dimineată, mai ales la biserică, pentru a asculta Sfânta Liturghie și cuvântul de învățătură din Evanghelie.

Limbile de foc ce s-au așezat peste Apostoli *ca un vuet și suflare de vânt ce vine repede* (Fapte 2, 1-4) simbolizau focul Duhului Sfânt ce avea să ardă toată necredința, tot eresul și păcatul în lume.

Prin limbile de foc ale Duhului Sfânt s-au sfințit cei doisprezece Apostoli, s-a întemeiat în lume Biserica și urma să se hirotonească diaconi, preoți și episcopi. Prin acest foc dumnezeiesc urmau să se săvârșească cele șapte Taine ale Bisericii și să se reverse peste creștini harul mântuitor al Duhului Sfânt.

Iubiți credincioși,

Iată cât de mare este praznicul de astăzi! S-a înălțat Hristos la cer de-a dreapta Tatălui, dar a venit la noi Duhul Sfânt Mângâietorul, ca să ne sfințească, să ne călăuzească, și să lucreze mântuirea sufletelor noastre. Noi toți care ne închinăm cu dreaptă credință Preasfintei Treimi, ne împărtășim cu harul Duhului Sfânt prin cele șapte Sfinte Taine întemeiate de Hristos. Prin botez devenim fii ai lui Dumnezeu după dar și fii ai Bisericii Ortodoxe. Prin taina Ungerii cu Sfântul Mir primim pecetea harului Duhului Sfânt.

Prin spovedanie ne spălăm și ne dezlegăm de păcatele făcute după botez, tot cu puterea harului dumnezeiesc, care împreună cu Botezul și Mirungerea revarsă peste noi cel mai mult harul mântuitor al Duhului Sfânt. La fel și ultimele trei Taine și mai ales Preoția, ne împărtășesc în viață harul mântuirii, prin care ne curățim, ne iluminăm și ne sfințim în Hristos.

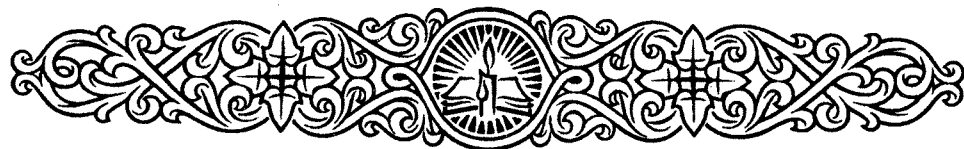
Datoria noastră principală este să nu întristăm pe Duhul Sfânt care este în noi de la botez, prin păcate.

Nici să alungăm pe Sfântul Duh de la noi prin necredință, mândrie, desfrânare, ucidere și mai ales prin căderea în cursele sectelor. Am greșit? Să ne pocăim de îndată ca să nu ne părăsească Duhul Sfânt. Spovedania și Sfânta Împărtășanie ne ajută în viață cel mai mult la mântuire. Să nu le amânăm la bătrânețe, ca să nu murim așa, că nu ne putem mântui fără dezlegarea păcatelor și fără Trupul și Sângele lui Hristos.

Să fugim de păcate, că păcatul îndepărtează Duhul Sfânt de la noi. Să ne ferim de adunări și învățături sectare, că acelea nu au Biserică nici harul Duhului Sfânt. Vrem să știm tainele credinței? Să citim cărți sfinte și să cerem sfatul preoților. Vrem să vorbim limba îngerilor, care este cea mai frumoasă? Să ne rugăm din inimă cu smerenie și lacrimi și să laudăm pe Dumnezeu acasă și în Biserică.

Prin rugăciune vorbim cu Dumnezeu, cu Maica Domnului, cu Apostolii, cu sfinții din cer și cu oamenii de pe pământ. Rugăciunea este cea mai prețioasă vorbire duhovnicească în limba Duhului Sfânt. Vrem să biruim răutatea lumii și a diavolului? Să iubim curat pe toți oamenii, să iertăm și să ajutăm după putere pe toți. Vrem să laudăm pe Duhul Sfânt? Să rostim zilnic rugăciunea „Împărate ceresc Mângâietorule”. Vrem să laudăm cu toții îngerii și cu toți sfinții pe Preasfânta Treime? Să cântăm adesea „Sfinte Dumnezeule”, laudând pe Tatăl, pe Fiul și pe Duhul Sfânt. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA I DUPĂ RUSALII

A TUTUROR SFINŢILOR

Despre cinstirea sfinţilor şi a îngerilor

*Minunat este Dumnezeu întru Sfinţii Săi,
Dumnezeul lui Israel (Psalm 67, 36)*

Iubiţi credincioşi,

Aţi auzit în Sfânta şi dumnezeiasca Scriptură zicându-se: *Prin sfinţii care sunt pe pământul Lui, minunată a făcut Domnul toată voia întru dânşii* (Psalm 15, 3). Tocmai de aceea, noi, creştinii ortodocşi, cinstim pe sfinţii lui Dumnezeu, ştiind că Dumnezeu săvârşeşte în chip minunat voile Sale cu dânşii. Trebuie de la început să vă spun că Biserica Ortodoxă face deosebire între adorare, care se cuvine numai lui Dumnezeu, şi venerare sau cinstire, pe care o dăm sfinţilor şi îngerilor Lui, care slujesc la mântuirea sufletelor noastre. La aceasta ne învaţă şi Sfântul Apostol Pavel zicând: *Îngerii nu sunt oare toţi duhuri slujitoare, trimişi ca să slujească pentru cei ce vor fi moştenitorii mântuirii?* (Evrei 1, 14). Iar scopul cultului sfinţilor este de a lăuda pe Dumnezeu prin ei, după mărturia Sfintei Scripturi care ne îndeamnă la aceasta zicând: *Lăudaţi pe Dumnezeu întru sfinţii Lui* (Psalmi 159, 1).

Aşadar, noi cinstim pe sfinţi şi aducem laudă lui Dumnezeu direct şi indirect. Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne arată că cine cinsteşte pe sfinţi, pe El Îl cinsteşte, căci a zis: *Cine vă primeşte pe voi, pe Mine Mă primeşte* (Matei 10, 40).

Noi venerăm pe sfinţi, pentru că ei sunt prieteni ai lui Dumnezeu, după mărturia Mântuitorului care a zis către sfinţii Săi ucenici: *Voi sunteţi prietenii Mei* (Ioan 15, 14). Şi în alt loc al dumnezeieştii Scripturi ni se arată că sfinţii sunt prietenii lui Dumnezeu, zicând: *A crezut Avraam lui Dumnezeu şi i s-a socotit lui spre dreptate şi prietenul lui Dumnezeu s-a chemat* (Iacob 2, 23; Romani 4, 3; Facere 15, 6; Psalmi 138, 17; Isaia 41, 8).

Noi cinstim pe sfinţii lui Dumnezeu şi cerem ajutor lui Dumnezeu prin ei, căci: *Sfinţii vor judeca lumea* (I Corinteni 6, 2). Prin sfinţi nu înţelegem pe cei ce se numesc creştini doar cu numele; ci pe cei care s-au desăvârşit prin fapte bune şi au urmat întru totul lui Hristos. Căci Mântuitorul numai Apostolilor şi celor asemenea lor a zis: *Adevărat grăiesc vouă, că voi cei ce aţi urmat Mie, la înnoirea lumii, când Fiul Omului va şedea pe scaunul slavei Sale, veţi şedea şi voi pe douăsprezece scaune, judecând cele douăsprezece seminţii ale lui Israel* (Matei 19, 28).

Cinstim pe sfinţii lui Dumnezeu căci ei, prin puterea lui Dumnezeu, fac minuni mari preaslăvite, după cum au făcut Moise, Ilie, Daniel, Sfinţii Apostoli Petru, Pavel, Ioan Evanghelistul şi toţi ceilalţi apostoli şi sfinţi despre ale căror fapte şi minuni arată Sfânta Scriptură şi Sfânta Tradiţie a Bisericii lui Hristos.

Cinstim pe sfinţi şi le cerem ajutor în necazuri căci ei se roagă pentru noi şi rugăciunea lor este primită de Dumnezeu. Ascultă ce zice Dumnezeu lui Abimelec, regele Gherarei, când acesta, din neştiinţă, voia să ia de soţie pe soţia lui Avraam: *Dă înapoi femeia omului aceluia, că este prooroc şi se va ruga pentru tine, şi vei fi viu. Iar de nu o vei da înapoi, să ştii bine că ai să mori şi tu şi toţi ai tăi* (Facere 20, 7).

Auzi ce zice Dumnezeu către Elifaz Temaniteanul şi cei doi prieteni ai lui, care supăraseră pe sfântul şi dreptul Iov: *Acum luaţi şapte viţei şi şapte berbeci şi duceţi-vă la robul Meu Iov şi aduceţi-le pentru voi ardere de tot; iar robul Meu Iov să se roage pentru voi. Din dragoste pentru el voi fi îngăduitor, ca să nu Mă port cu voi după nebunia voastră, întrucât n-aţi vorbit despre Mine aşa de drept cum a vorbit robul Meu Iov. Şi au făcut cum le spusese Domnul, şi Domnul a primit rugăciunea lui Iov* (Iov 42, 8-9).

Iată ce zice Sfântul Apostol Pavel: *Mulţumesc Dumnezeului meu, ori de câte ori îmi amintesc de voi, căci pururea în toate*

rugăciunile mele, mă rog pentru voi toți, cu bucurie (Filipeni 1, 3-4). Altă dată zice: *Mulțumim lui Dumnezeu totdeauna pentru voi toți și vă pomenim în rugăciunile noastre, aducându-ne aminte neîncetat înaintea lui Dumnezeu și Tatăl nostru de lucrul credinței voastre* (I Tesaloniceni 1, 2-3). În alt loc iarăși zice: *Pentru aceasta ne și rugăm pururea pentru voi, ca Dumnezeul nostru să vă facă vrednici de chemarea Sa* (II Tesaloniceni 1, 11). Și iarăși: *Nu încetez a mulțumi pentru voi, pomenindu-vă în rugăciunile mele ca Dumnezeu... să vă dea vouă duhul înțelepciunii...* (Efeseni 1, 16-17). Sau: *Aceasta și cerem în rugăciunea noastră: desăvârșirea voastră* (II Corinteni 13, 9). Același Apostol Pavel îi scrie și lui Timotei: *Mulțumesc lui Dumnezeu, pe Care Îl slujesc, ca și strămoșii mei, într-un cuget curat că te pomenesc neîncetat, zi și noapte, în rugăciunile mele* (II Timotei 1, 3).

Deci, frații mei, câtă datorie avem noi de a cinsti și a ne ruga sfinților și îngerilor, dacă ei sunt prietenii lui Dumnezeu (Ioan 15, 14), cetățeni ai casei lui Dumnezeu (Efeseni 2, 19), slugi ale lui Dumnezeu (II Timotei 1, 3); Psalmi 102, 21; 103, 5; Luca 16, 22; Evrei 1, 7) și au putere de la Dumnezeu ca să facă mari și înfricoșate minuni (Ieșire 7, 10; Evrei 11, 29; 11, 35; Luca 9, 1-2). Îngerii au vestit oamenilor zămislirea și nașterea Mântuitorului (Matei 1, 20-21; Luca 1, 30); Învierea Domnului (Matei 28, 5-7); Înălțarea la cer și a doua venire (Fapte 1, 11); zămislirea Sfântului Ioan Botezătorul (Luca 1, 13-17) și alte nenumărate taine ale lui Dumnezeu către neamul omenesc.

Sfinții și îngerii, se roagă pentru noi (Ieșire 32, 31-32); aud rugăciunile noastre (II Petru 1, 15; Daniel 10, 11; Luca 16, 27); duc rugăciunile noastre înaintea lui Dumnezeu pentru noi (Apoc. 5, 8-14).

Sfinții au posibilitatea în cer de a sluji la Dumnezeu pentru oameni și a contribui la mântuirea acestora. Acest lucru ni-l arată luminat dumnezeiasca Scriptură, zicând: *Și când a luat cartea, cele patru ființe și cei douăzeci și patru de bătrâni au căzut înaintea Mielului, având fiecare alăută și cupe de aur pline cu tămâie, care sunt rugăciunile sfinților* (Apocalipsă 5, 8).

Așadar, frații mei, prea întunecat la minte și prea orbit la înțelegere să fie cineva ca să nu înțeleagă cât de mare este datoria noastră, a creștinilor, de a ne ruga, de a cinsti și de a chema în ajutor pe sfinții și îngerii lui Dumnezeu, în rugăciunile noastre care le facem zi și noapte înaintea lui Dumnezeu.

Să punem o întrebare. Este cunoscut numărul sfinților? Dar al îngerilor? Nimeni nu știe numărul sfinților și al îngerilor. Despre numărul lor spune Sfânta Scriptură: *Număra-voi pe ei și mai mult decât nisipul se vor înmulți* (Psalm 138, 18). Arătând și stăpânirea lor asupra diavolilor și a patimilor zice: *Foarte s-a întărit stăpânirea lor*". Necunoscut este și numărul îngerilor lui Dumnezeu cum ne arată Sfânta Scriptură: *Cine poate să numere oștile sale?* (Iov 25, 3; Psalm 67, 18; Daniel 7, 10).

Dacă poate mult rugăciunea stăruitoare a unui drept care se lucrează (Iacob 5, 16), oare cât poate rugăciunea milioanele de sfinți înaintea lui Dumnezeu, care L-au mărturisit înaintea oamenilor și și-au pus sufletul pentru El? Dacă numai un prieten al lui Dumnezeu, Avraam, a avut atâta trecere la Dumnezeu, ca să mijlocească pentru Lot, nepotul său, împreună cu cei din Sodoma și Gomora (Facere 18, 30-33; 19, 1-28) apoi câtă trecere au înaintea lui Dumnezeu toți sfinții care L-au iubit, I-au slujit și și-au pus sufletul pentru dragostea Lui?

De aceea, fericiți și de trei ori fericiți sunt acei creștini care cinstesc pe sfinții lui Dumnezeu, le cer ajutor în rugăciuni și îi pun mijlocitori către Dumnezeu în această viață de pe pământ. De asemenea, amar de acei creștini răătăciți de la adevărata credință, care nu cinstesc și nu pun rugători pe sfinți și pe îngeri către prea veșnicul și înduratul Dumnezeu. Unii ca aceștia vor avea multă rușine și amară durere când va veni Mântuitorul nostru Iisus Hristos, înconjurat de toți îngerii și sfinții Lui, ca să judece viii și morții și să răsplătească fiecăruia după faptele sale (Zaharia 14, 5; Matei 16, 27; Psalmi 61, 11; 27, 6; Proverbe 24, 12; Romani 2, 6; Ieremia 17, 10; 32, 19; Înțelepciunea lui Sirah 17, 18; Matei 25, 31).

Iubiți credincioși,

Biserica Ortodoxă cinstește în chip deosebit pe sfinți și îngeri, rânduindu-le în calendar câte o zi anuală de prăznuire, slujbe speciale la biserică, rugăciuni și icoane pictate cu chipul și numele lor. Celor mai renumiți dintre sfinți, precum: Maica Domnului, Sfântul Ioan Botezătorul, Sfinții Apostoli, Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan Gură de Aur, Sfinții Ierarhi Nicolae și Spiridon, mari făcători de minuni, Sfinții Mari Mucenici Gheorghe și

Dimitrie, Varvara și Ecaterina și mulți alții se bucură de un cult deosebit. Slujba lor este mai bogată, cu priveghere, cu litie și acatist, iar sărbătorile lor se prăznuiesc cu multă evlavie. În numele sfinților mari se zidesc biserici, devenind astfel protectorii acestor locașuri și localități. De asemenea, majoritatea credincioșilor noștri poartă nume de sfinți, pe care le primesc din botez și sunt încredințați de mici în grija sfinților respectivi, cărora le cer ajutor în toate încercările vieții.

Dar, întrucât o mare parte din sfinți și cuvioși au rămas necunoscuți, nefiind trecuți în vechile sinaxare și martirologii creștine, Biserica Ortodoxă a rânduit ca o dată pe an, prima Duminică după Rusalii să fie închinată în cinstea tuturor sfinților, cunoscuți și necunoscuți, de la Hristos până astăzi. Această cinstire comună a tuturor sfinților o săvârșim în Duminica de astăzi, denumită „Duminica Tutoor Sfinților”. Între aceștia, se cinstesc mai multe sute de sfinți și cuvioși români, cei mai mulți necunoscuți.

După ce am arătat la început de ce trebuie să cinstim pe sfinți, să vedem acum cine poate fi cinstit ca sfânt? Sfinții fiind creștini desăvârșiți în rugăciune, în smerenie, în înfrânare și mai ales în dumnezeiasca dragoste, mulți dintre ei primeau daruri duhovnicești deosebite încă din viață. Astfel unii aveau darul rugăciunii inimii, cea mai înaltă rugăciune creștină. Alții aveau darul lacrimilor, al înfrânării, al tăcerii duhovnicești, al smereniei și al desăvârșitei iubiri pentru toată zidirea. Alți sfinți se învredniceau de daruri miraculoase, văzute, ca: vindecarea bolilor, cunoașterea celor viitoare, înțelegerea gândurilor, izgonirea duhurilor necurate. Încă și după mutarea din trup moaștele lor rămân întregi, nestricate și fac vindecări miraculoase cu cei bolnavi. De aceea moaștele sfinților suntenerate de credincioși, care primesc sănătate, binecuvântare și ajutor.

Deci sfinți pot fi cei care au dreapta credință, care duc pe pământ viață cu totul sfântă, cei care iubesc desăvârșit pe Dumnezeu și pe oameni, cei care se roagă neîncetat cu adânc de smerenie și sunt gata să-și dea și viața pentru Biserică. Semne ale sfințeniei sunt darurile facerii de minuni.

De aceeași cinstire se bucură în Biserică și în casele credincioșilor noștri Sfinții Îngeri. Mai ales Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil sunt deosebit de cinstiți, iar prin sate și orașe se află

numeroși creștini care le poartă numele și biserici înălțate în cinstea lor.

Sfinții în Biserica Ortodoxă se împart în mai multe cete, și anume: Ceata apostolilor care au vestit Evanghelia lui Hristos pe pământ; ceata proorocilor și a dreptilor Vechiului Testament; ceata ierarhilor și a învățătorilor a toată lumea, care au apărat Biserica și dogmele credinței ortodoxe; ceata mucenicilor, adică a celor ce și-au vărsat sângele pentru dreapta credință în Hristos; ceata Cuvioșilor Părinți, adică a sfinților călugări și sihaștri purtători de Dumnezeu, care s-au nevoit prin mănăstiri prin peșteri și pustietăți, în post și neîncetată rugăciune. Ultima ceată este ceata fericitilor și a tuturor dreptilor, care au bineplăcut lui Dumnezeu pe pământ, ca orfani, văduve, copii nevinovați, călugări și preoți evlavioși, credincioși dreptmăritori, care au răbdut cu bărbăție necazurile, bolile și ispitele vieții pământești.

Dar cei mai sfinți în împărăția lui Dumnezeu sunt: Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioară Maria, care se bucură de un cult deosebit de supravenerare, și Sfântul Ioan Botezătorul. După învățătura și iconografia ortodoxă, Maica Domnului și Sfântul Ioan Botezătorul stau înaintea Preasfintei Treimi, de-a dreapta și de-a stânga Mântuitorului și se roagă neîncetat pentru mântuirea lumii.

Toți sfinții din cer cunoscuți și necunoscuți, împreună cu cetele îngerilor cerești, formează în cer biserica biruitoare. Iar totalitatea credincioșilor dreptmăritori de pe pământ, care se luptă cu ispitele de tot felul ce vin de la diavolul, de la lume și de la trup, formează așa numita biserică luptătoare.

Sfinții și îngerii din cer au misiunea de a slăvi neîncetat pe Dumnezeu și de a se ruga pentru biruința bisericii luptătoare de pe pământ, ajutând cel mai mult la mântuirea sufletelor omenești. După cuvântul Mântuitorului: *Bucurie mare se face în cer pentru un păcătos ce se pocăiește!* (Luca 15, 10), trebuie să înțelegem cât de mult se bucură sfinții toți și îngerii pentru fiecare păcătos care se pocăiește.

Dar să vorbim câteva cuvinte și despre sfinții români care au odrăslit pe pământul țării noastre din primele secole creștine și până în zilele noastre¹⁾.

1) A se vedea volumul „Sfinți români...”, București, 1988.

Deși se afirmă că Biserica Ortodoxă Română nu a canonizat oficial, de-a lungul istoriei sale, decât foarte puțini sfinți locali, din cauza vitregiei veacurilor, reamintim că la noi, mai întâi poporul și credincioșii canonizau pe sfinți și îi cinsteau după cuviință, iar Biserica îi recunoștea mai târziu de la sine. Însă trebuie să știm că avem și noi, din mila lui Dumnezeu, destui sfinți, preoți aleși, ierarhi purtători de Hristos, voievozi apărători ai creștinismului, în frunte cu Ștefan cel Mare, și mulți oșteni martiri, care s-au jertfit pentru a apăra credința ortodoxă pe pământul țării noastre.

De la primii episcopi sfinți ai Tomisului din secolul al IV-lea, până la Sfinții Ierarhi Calinic de la Cernica (†1868), și Iosif cel Nou de la Partoș (†1656), canonizați în anii 1955-1956; de la sfinții mucenici Zotic, Atal, Camasie și Filip, din secolul IV, descoperiți în anul 1971 la Niculițel-Dobrogea, până la marele domn martir Constantin Brâncoveanu cu cei patru fii ai săi, tăiați cu sabia pentru Hristos la 15 august 1714; de la primii cuvioși călugări din Dobrogea și Munții Buzăului, începând cu Sfântul Ioan Cassian (c. 360 - c. 435), până la Cuviosul Iacob Hozevitul (†1960) și cuviosul sihastru anonim descoperit în mai 1968 în incinta Mănăstirii Neamț și Cuviosul Paisie de la Neamț (†1794), recent canonizat, constatăm că avem sute și sute de sfinți autohtoni, mulți necunoscuți de noi, care sunt scriși în calendarul sfinților din cer și se roagă lui Dumnezeu pentru noi toți.

Iubiți credincioși,

Biserica lui Hristos este Biserica sfinților și a martirilor. Ea a fost întemeiată pe jertfa Domnului de pe Cruce, pe învățătura Apostolilor și pe sângele a peste zece milioane de martiri. Biserica dintotdeauna a născut sfinți, a fost slujită de sfinți. Biserica și astăzi cere sfinți, păstori cât mai sfinți și credincioși cu viață sfântă.

Dintre aceștia facem parte și noi. Dar ca fii ai lui Dumnezeu după har și fii ai Bisericii luptătoare de pe pământ, suntem datori să fim „următori lui Hristos”, să trăim duhovnicește pe pământ, să ne facem vrednici de Împărăția Cerurilor.

Ca fii sufletești ai sfinților care ne-au născut în Hristos suntem datori să le urmăm credința lor dreaptă, să le urmăm viața lor

sfântă, dragostea lor pentru Dumnezeu, râvna lor pentru Evanghelie, evlavie lor pentru sfânta rugăciune. Nu ne putem mântui, dacă nu imităm după putere viața sfinților. Adică smerenia cuvioșilor, bărbăția mucenicilor, rugăciunea sihaștrilor, sfințenia dreptilor, curajul și statornicia în credință a înaintașilor, răbdarea părinților care ne-au născut, blândețea mamelor care ne-au crescut.

Să râvnim cu stăruință acestor mântuitoare virtuți creștine. Noi nu ne socotim sfinți, dar trăim și ne mântuim în Biserica sfinților. Ei ne sunt părinți, rugători, ajutători în necazuri și modele de urmat. Să părăsim mândria, răutatea și necredința care ucid sufletul și să cerem ajutorul tuturor sfinților din cer, în frunte cu Maica Domnului, pe care îi cinștim astăzi. Ei aveau totul curat și sfânt: și trupul, și mintea, și cuvântul, și simțurile, și sufletul. De aceea făceau minuni, de aceea izgoneau diavolii, de aceea trupurile lor rămân nestricate și vindecă mulți bolnavi.

Deci, să ne pocăim de păcate, să imităm pe sfinți, să ducem viață curată și să le cerem întotdeauna ajutorul prin această scurtă rugăciune: „Toți Sfinții, rugați-vă lui Dumnezeu pentru noi!”

A m i n.

II

PREDICI

LA

DUMINICILE

OCTOIHULUI

PREDICĂ
LA
DUMINICA A II-A DUPĂ RUSALII
Despre chemarea lui Dumnezeu

*Veniți după Mine și vă voi face pescari
de oameni (Matei 4, 19)*

Iubiți credincioși,

Astăzi, când Sfânta Evanghelie vorbește de chemarea celor dintâi ucenici ai lui Hristos, am socotit de cuviință să vorbesc despre chemarea lui Dumnezeu adresată oamenilor.

Să știți că chemarea lui Dumnezeu este de multe feluri și cu multe planuri dumnezeiești. Uneori Dumnezeu cheamă la sine pe toți când zice: *Întoarceți-vă către Mine și veți fi mântuiți, voi cei ce locuiți cele mai îndepărtate meleaguri ale pământului. Eu sunt Dumnezeu tare și nu este altul* (Isaia 45, 22). În alt loc zice: *Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi* (Matei 11, 28). Iarăși vedem că chemarea lui Dumnezeu este adresată mai ales celor păcătoși, după cuvântul care zice: *N-am venit să chem pe drepti, ci pe păcătoși la pocăință* (Marcu 2, 17; Luca 5, 32).

Mijloacele prin care Dumnezeu cheamă pe oameni la mântuire sunt felurite. Chemarea dumnezeiască cea mai mare și mai aleasă s-a făcut prin Iisus Hristos, după cum a proorocit Isaia, zicând: *Neamurile care nu Te știau pe Tine Te vor chema și popoarele care nu Te cunoșteau la Tine vor alergera* (Isaia 55, 5). Sau când zice: *Iar Eu, când Mă voi înălța de pe pământ, îi voi trage pe toți la Mine* (Ioan 12, 32). Zice și marele Apostol Pavel: *Prin Care am luat har și apostolie, ca să aduc, în numele Său, la ascultarea*

credinței, toate neamurile, între care sunteți chemați și voi ai lui Iisus Hristos (Romani 1, 5-6). Chemarea oamenilor la mântuire se face prin Duhul Sfânt cu multă răbdare, după mărturia care zice: *Și Tu i-ai îngăduit pe ei ani mulți și le-ai deșteptat luarea-amine prin Duhul Tău și prin proorocii Tăi, dar ei nu și-au plecat urechea* (Neemia 9, 30).

Dumnezeu cheamă pe oameni la pocăință și prin prezența zidirilor Sale căci zice: *Cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește tăria* (Psalm 18, 1).

Mulți oameni înțelepțiți de Dumnezeu, văzând frumusețea și armonia minunată a zidirilor, au ajuns la cunoașterea Ziditorului a toate, căci întreaga creație mărturisește că este opera mâinilor lui. Aceasta o spune și Sfântul Apostol Pavel zicând: *Cele nevăzute ale Lui se văd de la facerea lumii, înțelegându-se din săpturi, adică veșnica Lui putere și dumnezeire, așa ca ei să fie fără cuvânt de apărare* (Romani 1, 20). Iar Solomon zice: *Căci din mărirea și frumusețea săpturilor poți să cunoști bine, socotindu-te, pe Cel ce le-a zidit* (Înțelepciunea lui Solomon 13, 5).

Este încă o chemare a lui Dumnezeu după alegere, cum spune Sfântul Pavel: *Pe care i-a hotărât mai înainte, pe aceștia i-a și chemat și pe care i-a chemat, pe aceștia i-a și îndreptat; iar pe care i-a îndreptat, pe aceștia i-a și preaslăvit* (Romani 8, 30). Dar să nu înțelegem greșit, că Dumnezeu pe care mai înainte i-a hotărât pe aceștia i-a chemat și i-a îndreptat. Această chemare după alegere nu o face Dumnezeu fără voia omului. El fiind Atotștiutor și cunoscător de inimi, cheamă pe aceia care sunt vrednici de chemare, adică pe acei pe care mai înainte îi vede că vor voi să-l urmeze și să facă poruncile Lui, pentru că Dumnezeu nu mântuiește pe om fără de om, fără voința lui. Dumnezeu voiește, *ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină* (I Timotei 2, 4).

Harul lui Dumnezeu nu silește pe nimeni. Oamenii au libertatea să-l primească și să conlucreze cu Harul sau să-l respingă. Cei dintâi se mântuiesc, ceilalți nu. Auzi ce zice: *Iată stau la ușă și bat. De va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine* (Apocalipsa 3, 20). Așadar, să înțelegem că deși oamenii nu se pot mântui singuri, ci prin Har, totuși mântuirea lor atârână de libertatea lor, ca să lase să pătrundă

Harul lui Dumnezeu întru ei sau nu, și să se mântuiască sau nu. Deci, să se știe clar că *Dumnezeu mântuiește sau osândește pe oameni, după faptele lor* (Psalm 61, 11; Înțelepciunea lui Isus Sirah 35, 22; II Regi 3, 39; Iona 4, 11; Pilde 24, 12; Ieremia 32, 19; Iezechiel 33, 20; Romani 2, 6). Vederea de mai înainte a lui Dumnezeu, nu înrăurește libertatea oamenilor.

Am însemnat aceasta aici pentru a ști că chemarea și alegerea oamenilor spre mântuire, nu se face de Dumnezeu fără voia lor, după cum afirmă unii. Marele Apostol Pavel ne spune: *Rugați-vă să fiți vrednici de chemarea voastră* (II Tesaloniceni 1, 11). Cu alte cuvinte ne spune să nu fim nepăsători față de chemarea lui Dumnezeu, ci să unim voia noastră cu voia Lui și să lucrăm cu frică și cutremur la mântuirea noastră, precum ne învață același mare Apostol (Filipeni 2, 12; I Corinteni 15, 10; Matei 5, 17).

Dar la ce cheamă Dumnezeu? La această întrebare vom răspunde cu cuvintele dumnezeieștii Scripturi. Dumnezeu ne cheamă la pocăință (Matei 9, 13; Marcu 2, 17; Luca 5, 31-32); Dumnezeu ne cheamă la împăcare cu El (Isaia 27, 5; II Corinteni 5, 20); Dumnezeu ne cheamă la sfințenie (Romani 1, 7; I Corinteni 1, 2; I Tesaloniceni 4, 7; I Petru 1, 15); Dumnezeu ne cheamă de la întuneric la lumină (Fapte 26, 18; I Petru 2, 9); Dumnezeu ne cheamă din moarte la viață (Ioan 5, 24); Dumnezeu ne cheamă la pace (I Corinteni 7, 15; Coloseni 3, 15); Dumnezeu ne cheamă la cuminecarea cu Hristos (I Corinteni 1, 9); Dumnezeu ne cheamă la slava cea veșnică a lui Hristos (Romani 8, 29-30; II Tesaloniceni 2, 14); Dumnezeu ne cheamă la mântuirea de veci (Evrei 9, 15); Dumnezeu ne cheamă la Împărăția și slava Lui (I Tesaloniceni 2, 12); Dumnezeu ne cheamă la viața cea veșnică (I Timotei 6, 12).

Iată, iubiți credincioși, la câte fericiri și bunătăți veșnice ne cheamă pe noi Bunul nostru Dumnezeu. Oare câtă datorie avem noi păcătoșii, a-L iubi și a-L asculta pentru a dobândi atâtea nenumărate bunătăți și fericiri, la care El ne cheamă din a lui nemărginită milă și bunătate fără de asemănare!

În cele ce urmează să vedem ce rele îi așteaptă pe acei care resping chemarea lui Dumnezeu. Cei care resping chemarea lui Dumnezeu se depărtează de harul Lui (Iezechiel 3, 27; 12, 2-5; Matei 10, 14; Luca 9, 5; 10, 10-14). Cei ce resping chemarea lui

Dumnezeu ajung la orbire duhovnicească (Fapte 28, 24-27; Romani 1, 21; 11, 7-10). Cei ce nu ascultă și resping chemarea lui Dumnezeu ajung la rătăcire (Isaia 66, 4; II Tesaloniceni 2, 10-11). Cei ce resping chemarea lui Dumnezeu se vor pedepsi vremelnice (Isaia 65, 12; Ieremia 6, 16); cei ce resping chemarea lui Dumnezeu ajung la depărtare de El (Romani 1, 24; 1, 32).

Iubiți credincioși,

Până aici v-am vorbit despre chemarea, în general, pe care o face Dumnezeu către tot omul, căci nu este om care să nu aibă pe pământ o chemare dumnezeiască. Însăși nașterea noastră trupească, adică chemarea din neexistență la viață este o chemare a lui Dumnezeu, căci nimeni nu se naște fără voia și pronia Lui. Apoi fiecare om este chemat sau rânduit de sus să aibă un rol, o menire în viața aceasta. Unul este chemat să fie tată sau mamă de copii. Altul este chemat să lucreze cu mâinile sau cu mintea, să îngrijească pe bolnavi, să învețe și să educe pe oameni, să conducă popoare, să facă opere de binefacere, să slujească într-un fel societatea în care trăiește.

Pe lângă această chemare firească, Dumnezeu adresează fiecărui om și o chemare duhovnicească, de a cărei împlinire sau respingere depinde mântuirea sau osânda noastră. Astfel Dumnezeu ne cheamă la credință, la pocăință, la rugăciune, la împlinirea faptelor bune, la o adevărată trăire în Hristos, adică la sfințenie și desăvârșire, după cuvântul Sfântului Duh care zice: *Fiiți sfinți, precum și Eu sunt sfânt! Fiiți sfinți, că Eu, Domnul Dumnezeuul vostru, sunt sfânt* (Levitic 19, 2; 11, 44).

Dar Dumnezeu cheamă pe unii oameni cu viață sfântă la împlinirea unei misiuni dumnezeiești speciale, mult mai înalte pe pământ. Așa au fost chemați și aleși în Vechiul Testament regii și profeții, iar în Noul Testament apostolii, episcopii, preoții, mucenicii și toți sfinții.

În Sfânta Evanghelie de astăzi ni se vorbește despre chemarea primilor patru apostoli. *Pe când umbla Iisus pe lângă Marea Galileei a văzut doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Și*

le-a zis: Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni. Iar ei, îndată lăsând mrejele au mers după El. De acolo mergând mai departe, a văzut alți doi frați pe Iacob al lui Zevedeu, și pe Ioan fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele și i-a chemat. Iar ei, îndată lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El (Matei 4, 18-22).

Erau multe corăbii cu pescari galileeni pe mare, dar Hristos Mântuitorul lumii numai pe unii i-a chemat la Sine, pentru această chemare și misiune dumnezeiască, de a-I fi martori ai Învierii, apostoli și propovăduitori ai Sfintei Evanghelii *până la marginile pământului*.

I-a chemat dintr-o corabie pescărească în altă corabie, duhovnicească. Din corabia grijilor pământești, în corabia Duhului Sfânt, care este Biserica pe care avea s-o întemeieze Hristos. Până la această chemare, cei patru ucenici își împlineau chemarea cea dintâi, lucrând cu mâinile lor ca să trăiască. Acum însă au fost chemați și aleși de Fiul lui Dumnezeu ca să fie pescari ai lumii, „vânători de oameni”, vestitori ai Sfintei Evanghelii, întemeitori ai Bisericii lui Hristos pe pământ. Aceasta este o chemare cu totul dumnezeiască, rânduită la anumite vremi și adresată numai celor sfinți și aleși, pentru a conlucra prin harul Duhului Sfânt la descoperirea voii lui Dumnezeu și la mântuirea oamenilor.

N-a chemat Hristos la apostolat, nici oameni bogați, nici învățați, nici cunoscuți și cinstiți. A chemat pescari, oameni săraci și fără învățătură, oameni smeriți și curați la suflet, ca să smerească pe cei mândri, să mustre pe cei necredincioși și să ridice pe cei căzuți în întunericul necunoștinței de Dumnezeu. I-a chemat Hristos la sine goi, cerându-le să se lepede de cele pământești, de avere, de rude, de prieteni, de trufia acestei vieți și să-I fie ucenici, apostoli, mărturisitori și împreună lucrători la înnoirea lumii. A chemat Hristos pe cei mai smeriți și curați la suflet, dezbrăcați de toate grijile trecătoare, ca să-i poată fi ucenici credincioși gata să-și dea viața pentru El.

Vedeți pe cine cheamă și alege Hristos? Vedeți ce fel de chemare le face și ce le promite? *Vă voi face vânători de oameni!* Nu le promite averi și cinste pe pământ. Ci, dimpotrivă, le spune cu alt prilej că *veți fi urâți de toți oamenii pentru numele Meu*. Iar cei patru ucenici galileeni nu se tem, nu se împotrivesc Duhului

Sfânt, nici nu se duc mai întâi la ai lor să-și ia rămas bun, ci *îndată, lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El* (Matei 4, 22). Vedeți ascultare fără condiții? Vedeți credință simplă și curată la cei de jos? Vedeți lepădare de sine la apostoli? Părăsesc hotărâți toate și intră cu curaj în școala lui Hristos, cea mai înaltă școală din toată lumea și din toate timpurile.

Aici aveau să învețe Petru și Andrei, Iacob și Ioan și ceilalți ucenici, episcopi și preoți, tainele credinței în Dumnezeu, puterea rugăciunii, adâncul smereniei, tăria blândeții, înțelepciunea Duhului, râvna apostoliei și îndrăzneala mărturisirii evangheliei lui Hristos. Aici aveau să învețe cea mai înaltă teologie a Duhului Sfânt și meșteșugul vânării sufletelor omenești. Căci nimic nu este mai greu decât să câștigi suflete pentru împărăția cerurilor. Nimic nu este mai greu pentru slujitorii Bisericii lui Hristos, decât să transforme sufletele oamenilor. Adică să facă din răi, buni; din necredincioși creștini adevărați; din desfrânați și bețivi, oameni pocăiți; din pescari, ucenici și din fricoși, mărturisitori și mucenici.

Apoi vedeți că apostolii și slujitorii Evangheliei nu se cheamă și nu se aleg singuri. Ci Domnul îi cheamă, îi alege, îi învață, îi întărește suflă peste ei Duhul Sfânt și numai după aceea îi trimite să vestească cuvântul mântuirii în toată lumea. Fără o asemenea chemare, fără vocație pentru preoție, fără o viață sfântă, curată și plăcută lui Dumnezeu, nimeni să nu îndrăznească să intre în preoție și să slujească cele sfinte în biserică, cu nevrednicie, ca nu cumva și pe sine să se osândească și pe credincioși să-i smintească și să-i piardă. Iar chemarea pentru preoție o poate descoperi numai duhovnicul în scaunul de spovedanie.

Din Evanghelia de astăzi vedem că nici predicatorii sectelor și a tot felul de grupări religioase nu au chemare și o alegere specială. Căci nimeni nu i-a chemat, nimeni nu i-a sfințit suflând peste ei harul Duhului Sfânt, nimeni nu i-a trimis în lume să predice după mintea lor Evanghelia mântuirii. De aceea, nu trebuie să ascultăm decât de adevărații preoți și slujitori ai Bisericii lui Hristos, care sunt urmașii direcți ai Sfinților Apostoli, prin hirotonie canonică, adică prin punerea mâinilor episcopilor și rânduiți ca preoți în satele și bisericile ortodoxe.

Iubiți credincioși,

Dacă toți avem o chemare și o misiune de la Dumnezeu pe pământ, să vedem ce chemare anume avem fiecare dintre noi și dacă ne-o împlinim cum trebuie cu adevărat. Cei mai mulți credincioși sunteți căsătoriți și aveți familie și copii. Vă împliniți cum se cuvine datoria de creștini ortodocși și cea de părinți? Veniți regulat în sărbători la biserică? Vă rugați acasă cu copiii dumneavoastră? Vă spovediți regulat în sfintele posturi? Iertați pe cei ce v-au supărat? Aveți smerenie, credință tare în Dumnezeu și răbdare în necazurile vieții? Vă împliniți datoria de soți, născând copii, așa cum ați făgăduit-o la cununie, nu îi ucideți? Vă creșteți copiii în frică de Dumnezeu, sau îi lăsați de capul lor?

Iată câte întrebări se pun celor căsătoriți, de la care Dumnezeu așteaptă tot atâtea răspunsuri. La fel și cei necăsătoriți, văduvele și bătrânii sunt întrebați de Hristos dacă merg regulat la biserică, dacă duc viață curată, dacă se roagă și citesc cărți sfinte, dacă se spovedesc și se împărtășesc cu Trupul și Sângele Domnului.

Astăzi, mai mult ca oricând, ne cheamă Hristos la pocăință, la biserică, la fapte bune care ne aduc bucuria mântuirii. Fiecare dintre noi să ne deschidem inima, pentru Dumnezeu, pentru Evanghelia, pentru o viață creștinească mai înaltă, mai curată, cât mai sfântă. Apoi să ne cercetăm dacă am făcut, sau nu, măcar o parte din sfintele noastre datorii creștinești, dacă ne-am împlinit menirea pentru care am fost creați.

Să rugăm pe Mântuitorul să ne lumineze și să ne ajute a ne împlini cu sfințenie marea noastră chemare de creștini și fii ai Bisericii lui Hristos. A m i n.

PREDICĂ
LA
DUMINICA A III-A DUPĂ RUSALII

Despre paza minții și despre
purtarea de grijă a lui Dumnezeu

*De va fi ochiul tău curat, tot trupul tău
va fi luminat (Matei 6, 22)*

Iubiți credincioși,

Auzim pe Mântuitorul zicând: *Dacă lumina care este în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult?* (Matei 6, 23). Să înțelegem că această lumină este mintea noastră, căci după mulți Sfinți Părinți mintea este ochiul sufletului. Când mintea noastră se va întuneca de păcate, atunci toată așezarea și simțurile trupului vor fi întunecate. Căci dacă mintea noastră, pe care ne-a dat-o Dumnezeu spre luminare și povățuire la toată fapta bună, va fi întunecată de cele rele, atunci cu cât mai întunecate vor fi poftele trupului nostru, care pururea și prea lesne se pleacă la păcate.

Când cârmaciul corabiei sau al unui mijloc de călătorie se îmbată și se întunecă la minte, atunci cei ce sunt în corabie, în avion sau în orice mașină cu care călătorim sunt în primejdie de moarte. Tot așa când mintea noastră este întunecată de păcate și de poftă, sufletul nostru este pururea în primejdie să moară prin păcat. Dacă ochiul sufletului nostru, adică mintea va fi curată și fără răutate, atunci și așezările și lucrările trupului și ale sufletului nostru vor fi luminate și bine plăcute lui Dumnezeu. De aceea sfinții au avut mare grijă să fie treji și veghetori cu mintea în toată vremea, păzind-o curată de păcate și de răutate.

Dar nu numai ei se sileau să aibă această lucrare, adică paza minții, ci și pe noi ne învățau amănunțit această lucrare. Iată ce zice sfântul Isihie Sinaitul: „Paza minții este calea a toată virtutea și porunca lui Dumnezeu”¹⁾. Auzim și pe Cuviosul Pimen Egipteanul, zicând: „Nu avem nevoie de nimic, numai de minte trează”²⁾. Avva Agaton a fost întrebat: „Ce este mai mare, osteneala trupească, sau păzirea cea dinăuntru?”, și a zis bătrânul: „Asemenea este omul ca un pom, osteneala trupească este frunza, iar paza celor dinăuntru este rodul”³⁾.

Paza minții este de mai multe feluri. Întâi trebuie să ne păzim mintea de închipuri pătimase. Al doilea, să ne păzim mintea de orice gând păcătos. Al treilea, să chemăm neîncetat numele Domnului nostru Iisus Hristos în ajutor. Al patrulea, să ne aducem aminte neîncetat de moarte, spre a nu greși înaintea lui Dumnezeu⁴⁾. Nimeni nu-și poate păzi mintea de gânduri rele și de închipuiri pătimase de nu va avea pururea în mintea sa rugăciunea neîncetată. Despre aceasta zice Sfântul Isihie Sinaitul: „Paza minții și rugăciunea se susțin una pe alta. Căci paza minții vine din rugăciunea neîncetată, iar rugăciunea, din paza minții și din atenția cea mare”.

Toți sfinții și dumnezeieștii Părinți se sileau pururea la păzirea minții, căci știau că fără această sfântă lucrare nimic nu poate spori omul pe calea poruncilor lui Dumnezeu. De aceea, iubiții mei frați, se cade nouă a ne păzi mintea de gânduri și imaginații rele, aducându-ne aminte de Mântuitorul nostru Iisus Hristos care zice: *Privegheați în toată vremea, rugându-vă* (Luca 21, 36). Și iarăși: *Privegheați, căci nu știți ziua, nici ceasul când vine Fiul Omului* (Matei 25, 13). La fel Sfântul Apostol Petru ne îndeamnă la trezvie și la paza minții, zicând: *Fiți treji, privegheați. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită* (I Petru 5, 8).

Să trecem cu cuvântul și la altă învățătură despre care am amintit la începutul predicii noastre, ce se cuprinde în Sfânta Evanghelie de azi. Este vorba de pronia sau, cum îi mai zicem noi, pur-

1) Filocalia IV, 1947, p. 42

2) Patericul egiptean, 1930, p. 186.

3) Ibidem, p. 27.

4) Filocalia IV, op. cit. p. 45

tarea de grijă a lui Dumnezeu pentru întreaga lume. Ați auzit pe Mântuitorul vorbind în Sfânta Evanghelie de azi: *Nu vă îngrijiți pentru viața voastră ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce veți îmbrăca* (Matei 6, 25). Apoi, ca să ne arate bunătatea Sa negrăită și purtarea Sa de grijă față de noi și de toate făpturile Sale, ne trimite cu mintea la păsările cerului, zicând: *Căutați la păsările cerului, că nu seamănă nici nu seceră, nici nu adună în jnițe și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește* (Matei, 6, 26).

Ca să vă puteți da seama cât de mare este purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru păsările cerului care sunt atât de neînsemnate față de om, voi folosi un exemplu de la Sfântul Vasile cel mare, despre o pasăre de mare ce se cheamă alcion. Pentru această pasăre Dumnezeu ține marea în liniște paisprezece zile pentru a nu-i strica cuibul făcut în nisipul mării și a îneca pușorii acestei păsări minunate.

Iată istorisirea Sfântului Vasile: „Această pasăre, alcionul, are obiceiul a-și scoate puii la marginea mării. Ea își pune ouăle în nisip lângă apa mării și le clocește pe la mijlocul iernii, când se pornesc pe mare vânturi și furtuni care cu pornire mare izbesc valurile sale de maluri. Dar toate valurile și furtunile se potolesc și se alină, când alcionul șade pe ouă în cele șapte zile, după care ies pușorii din găoace. Fiindcă și de hrană au trebuință, Dătătorul Cel Mare, Dumnezeu, a mai dăruit acestei păsări, încă șapte zile pentru creșterea puilor săi. În șapte zile puii acestei păsări pot zbura spre a scăpa de apele mării. Aceste lucruri le știu corăbierii de prin aceste locuri și numesc aceste zile "zilele alcionului".

Corăbierii cu corăbiile încărcate de mărfuri, așteaptă să vină zilele alcionului, spre a porni în largul mării. Ei știu că atunci Dumnezeu ține marea în loc, să nu se tulbure pentru ouăle și pușorii alcionului”.

Apoi zice marele Vasile: „Aceasta ți-am pus înainte ca o lege, omule, despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu către cele necuvântătoare, spre îndemnare, ca să ceri de la Dumnezeu cele spre mântuirea ta, căci dacă pentru o pasăre este atâta purtare de grijă, apoi ce nu s-ar fi făcut pentru tine, pe care te-a făcut după chipul lui Dumnezeu”¹⁾.

1) Sfântul Vasile cel mare, Omilii la Hexaimeron, București, 1986. p. 164.

Să vedem și purtarea de grijă la ariciul de mare. Acesta este o vietate prea mică și nevrednică de băgat în seamă. De multe ori se face învățător corăbierilor, arătându-le când are să se tulbure marea și când au să vină furtuni mari și primejdioase pentru corăbii. Aricii cunoscând mai înainte tulburarea mării de furtuni, se vâra sub o lespede mică, de care se prind cu piciorușele lor stând în vremea furtunilor. Când valurile mari îi clatină ei se țin de greutatea lespedei și astfel scapă de a fi aruncați de valuri. Când văd acest semn, corăbierii cunosc din timp pornirea furtunii mari care are să fie. Și nu pleacă cu corăbiile în largul mării, pentru a nu se primejdi. Nici un astrolog, nici un meteorolog nu știe așa de bine despre tulburările pământului și ale văzduhului, schimbarea vremii, ca ariciul de mare, căci pe el nici filozofii, nici astronomii și nici meteorologii nu l-au învățat aceasta, ci Domnul mării și al vânturilor. În această vietate mică, a pus urma înțelepciunii Sale celei mari și negrăite.

Acestea arătându-le dumnezeiescul ierarh Vasile cel Mare, zice; „Nimic nu este lipsit de purtarea de grijă a lui Dumnezeu, nimic nu este trecut cu vederea de El. Toate le privește cu luare aminte ochiul cel neadormit al Lui. Lângă toți este de față cu mare îndestulare, dăruind fiecăruia mântuirea. Dacă n-a lăsat Dumnezeu pe ariciul de mare afară de cercetarea Sa, pe ale tale nu le va cerceta?”¹⁾. Încă și ariciul de uscat este mare filosof și meteorolog, fiindcă din două răsufări își face vizuina. Când suflă crivățul de miazănoapte el astupă gaura din partea aceea, din care simte că vine crivățul. Când are să se schimbe vremea și are să vină austrul, vântul de miazăzi, se mută la răsufătoarea dinspre miazănoapte. Prin aceasta ne arată nouă oamenilor tănuit, nu numai că prin toate trece și străbate purtarea de grijă a Aceluia ce ne-a zidit, ci și faptul că în cele necuvântătoare este orecare simțire a lucrului, ce are să se facă mai pe urmă în vremea viitoare. Știm că cele necuvântătoare au știință de mai înainte de la Dumnezeu, referitoare la schimbarea ce are să fie în aer, pricepere care mă covârșește”²⁾.

Încă vedem purtarea de grijă a lui Dumnezeu, nu numai asupra oamenilor ci și a altor viețuitoare de pe pământ. Căci ursul când este greu rănit de alte fiare, are știință să se vindece singur

1) Ibidem, p. 164

2) Ibidem, p. 173

cu floarea ce se cheamă lumânărică. Iar vulpea-când este rănită are pricepere și știe să se vindece cu lacrima de rășină a molidului. Și la furnică pronia lui Dumnezeu se vede în chip luminat căci i-a dat ei pricepere Preaînduratul Dumnezeu ca vara să-și gătească și să-și adune hrana peste iarnă, mai înainte de a veni peste ea asprimea iernii. Că fără lenevire își cheltuiește vremea și cu mare sânguință se întinde la lucru, până ce hrana cea îndestulată pentru iarnă ajunge în cămări și așezată cu multă sânguință și pricepere rară acolo, ca multă vreme să nu se strice. Că taie și spintecă cu ale ei unghii partea cea din mijloc a roadelor ca nu încolțind, netrebnice să-i fie spre hrană. După ce le-a scos partea încolțitoare, le usucă dacă simte că se umezesc și nu le scoate afară pe acestea în fiecare vreme, ci numai când vremea este bună și secetă, ca să nu le umezească. Într-adevăr, nu vei putea să vezi nor sau ploaie curgând când furnicile scot afară grâul să-l usuce.

Acest cuvânt va ajunge spre a spune minunile Prea Veșnicului Ziditor, care se văd în zidirile Sale și purtarea Lui de grijă spre toate cele mici și cele mari din zidirea Sa. Acestea înțelegându-le să zicem și noi cu proorocul: *Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne. Toate într-o înțelepciune le-ai făcut* (Psalm 103, 25)¹. Deci să înțelegem că pronia lui Dumnezeu este îngrijirea neîntreruptă a Lui față de toate făpturile Sale. Și precum aerul învește lucrurile din el și apa acopere lucrurile care sunt în ea, așa pronia cea prea bună și sfântă a Înduratelui și Atotputernicului Dumnezeu pe toate le cuprinde și le îngrijește, ca un adevărat părinte și purtător de grijă a toate (II Regi 16, 9; Psalm 32, 13-15; 113, 10). De aceea, arătând dumnezeiasca Scriptură purtarea de grijă cea veșnică a lui Dumnezeu asupra lumii, zice: „În toate zilele pământului semănatul și secerișul, frigul și căldura, vara și iarna, ziua și noaptea, nu vor mai înceta” (Facere 8, 21).

Despre puterea și purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de toate lucrurile Sale vedem și din cele vorbite de El către Iov: *Încinge ca un bărbat mijlocul tău și Eu te voi întreba, iar tu să-Mi răspunzi. Unde ai fost când am întemeiat pământul? Spune-mi de ai cunoștință? Cine a pus măsurile lui de știi, sau cine este cel ce a pus funie de măsurat peste dânsul? Pe ce s-au întărit stâlpii lui și cine*

¹Ibidem, p. 173-174

este acela ce a pus peste dânsul piatra cea din marginea unghiului? Când s-au făcut stelele, lăudatu-M-au cu glas mare toți îngerii Mei. Am ocolit marea cu îngrădituri când se revărsa afară și când ieșea din pântecul maicii ei și am pus îmbrăcămintea ei nor și am înfășurat-o pe ea cu negură și am pus ei hotar înconjurând-o cu încuietori și porți și i-am zis: Până aici să vii și să nu treci mai departe, ci întru tine să se sfârșame trufia valurilor tale. Oare în zilele tale am tocmit lumina cea de dimineață și luceafărul și-a văzut rândul său? Apucatu-te-ai de aripile pământului ca să scuturi pe cei necredincioși de pe dânsul. Oare tu ai luat din pământ lut și l-ai făcut viețuitor și l-ai pus pe el, ca să poată cuvânta pe pământ? Oare tu ai luat de la cei necredincioși lumina și brațul mândrilor tu l-ai sfărâmat? Oare venit-ai la izvoarele mărilor și umbrele adâncului le-ai umblat?

Deschisu-ți-au ție de frică porțile morții și portarii iadului văzându-te pe tine s-au înspăimântat? Ai aflat și lățimea cea de sub cer? Spune-mi dar cum este și cât este? În ce pământ locuiește lumina și întunericul ce loc are? De mă voi duce la hotarele lor, știi cărările lor? Știi când aveai să te naști și cât de mult este numărul anilor tăi? Ai venit la visteriile zăpezii și visteriile grindinei le-ai văzut? Oare tu porți grijă de ceasul vrăjmașului sau de ziua războiului și a bătăii? De unde iese bruma și de unde se risipește austrul sub cer și cine a gătit ploi iuți, curgeri de ape și calea fulgerului și a tunetului, ca să ploaie pe pământ unde nu este bărbat și în pustie unde nu este om (Iov 38, 3-26).

Am însemnat aici puține din cartea dumnezeiescului Iov căruia Preaînduratul și Atotputernicul Dumnezeu a binevoit a-i arăta multe despre minunile cele preamari și despre purtarea Sa de grijă față de toate zidirile Sale.

Din toate acestea înțelegem că întreaga creație, cerul și pământul, îngerii și oamenii se află în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Cel ce ne-a zidit și are milă de toată făptura.

Iubiți credincioși,

Concluzia Evangheliei de astăzi este cuprinsă într-o singură frază: *Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă* (Matei 6, 33). Zadarnic ne os-

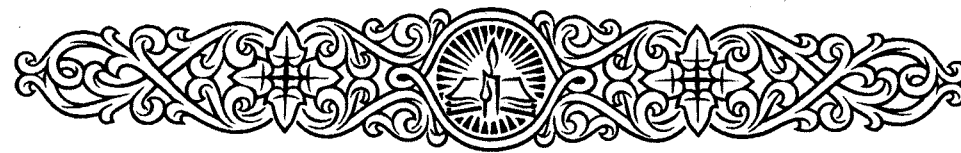
tenim zi și noapte pentru cele trecătoare. În zadar alergăm fără rost după lucruri nefolositoare care pier odată cu noi. Ba uneori nici somn nu avem, nici sfintele sărbători nu le mai ținem, nici la biserică nu găsim timp să mergem, nici acasă nu ne rugăm, nici cărți sfinte nu citim, nici pe cei bolnavi nu-i cercetăm, nici de moartea cea grabnică și de judecata lui Dumnezeu nu ne mai aducem aminte. Toți dorim cât mai multe. Toți visăm averi, cinste, sănătate și viață fericită. Dar de faptele creștinești, de rugăciune, de iertare, de pocăință și de Dumnezeu aproape toți uităm.

De aceea este în lume atâta suferință și sunt atâtea boli și certuri în familie, pentru că am uitat de Dumnezeu. Am uitat de poruncile Lui, de dragostea Lui, de Biserica Lui, de mântuitoarele învățături ale Sfintei Evanghelii, punând nădejdea numai în mâinile, în mintea și în mândria noastră. Poate de aceea mulți creștini nu au adevărata pace și mulțumire sufletească.

Să ne întoarcem din nou la Dumnezeu, la rugăciune, la lucrarea faptelor bune. Dumnezeu ne așteaptă. Să nu ne mai mândrim cu mintea noastră, să nu ne punem nădejdea în mâinile noastre, nici în viața aceasta trecătoare. Ci numai în Dumnezeu să credem, în El să nădăjduim, Lui numai să I ne închinăm, la Biserica lui Hristos să mergem cât mai des și prin pocăință și viață creștinească să lucrăm ogorul mântuirii noastre.

În toate cele bune să fim întâi. Și la lucrul mâinilor și la biserică și la milostenie și la post și la rugăciune. Cu mâinile să lucrăm, dar cu mintea să ne rugăm. Cu picioarele să călătorim pe calea vieții, dar cu limba să laudăm pe Dumnezeu și să dăm sfaturi duhovnicești. Să creștem copiii în frică de Dumnezeu, să trăim în pace cu iubitorii de pace, iar de cei răi, răzvrătitori, eretici și robiți de patimi să ne ferim, ca să nu cădem în cursele lor. Să nu ne biruim nici de mândria hainelor, nici de laudele sau ocara oamenilor, nici de beție sau cumplita desfrânare sau de mulțimea grijilor pământești care stăpânesc astăzi toată lumea.

De vom face așa, vom duce aici viață liniștită, vom avea timp mai mult de rugăciune, și vom fi fericiți și pe pământ și în cer. Atunci vom putea cânta împreună cu proorocul David: *Bogații au sărăcit și au flămânzit, iar cei ce-L caută pe Domnul nu se vor lipsi de tot binele* (Psalm 33, 10). A m i n.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA IV-A DUPĂ RUSALII

Despre puterea rugăciunii pentru aproapele

Și a zis Iisus sutașului: Du-te! Fie ție după cum ai crezut (Matei 8, 13)

Iubiți credincioși,

În sfânta Evanghelie de astăzi se arată cum a vindecat Mântuitorul pe sluga greu bolnavă a unui conducător de oști roman care locuia în Capernaum, un mic oraș de lângă Marea Galileei. Minunea aceasta însă are câteva caracteristici aparte. Ea s-a săvârșit datorită credinței dregătorului roman păgân, care se închina la idoli. Apoi poate și sluga lui, *care zăcea în casă bolnav*, era tot păgân, deci străin de Legea Vechiului Testament. De asemenea vedem că Mântuitorul vindecă bolnavul de la distanță, fără să fie adus de față, ceea ce mai rar se întâmplă. Multora le porunca pentru bolnav: *Aduceți-l aici la Mine!* Iar pe alții îi întreba: *Crezi că pot să fac Eu aceasta?* Și dacă bolnavul sau părinții și însoțitorii lui mărturiseau cu tărie credința în minunile lui Dumnezeu, îndată minunea se săvârșea și bolnavul se făcea sănătos de orice boală era cuprins.

Pe sutașul roman nu l-a întrebat, însă, de crede în dumnezeirea lui Hristos, căci îi cunoștea credința inimii. Ba nici nu l-a așteptat să-i spună ce dorește. Ci îndată ce sutașul s-a apropiat de El și l-a zis: *Doamne, sluga mea zace în casă slăbănog, cumplit chinuindu-se;* Mântuitorul, cu multă blândețe, i-a zis: *Venind, Îl voi vindeca* (Matei 8, 6-7). Dar sutașul, pe lângă credință mare, avea și multă smerenie. De aceea răspunde: *Doamne, nu sunt vrednic să*

intri sub acoperişul meu, ci numai zi cu cuvântul şi se va vindeca sluga mea! Auzind aceasta Iisus Hristos, S-a minunat de credinţa sutaşului şi a zis: *Adevăr grăiesc vouă: Nici în Israel n-am găsit atâta credinţă!* De aceea vă spun că mulţi de la răsărit şi de la apus vor veni şi vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac şi cu Iacov în Împărăţia Cerurilor. Iar fiii împărăţiei vor merge în întunericul cel mai dinafară; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor. Apoi i-a zis sutaşului: *Du-te, şi după cum ai crezut, fie ție! Şi s-a făcut sănătos sluga lui în ceasul acela* (Matei 8, 7-13).

Vedeţi credinţă la un om păgân? Vedeţi cât poate credinţa curată unită cu smerenia? Amândouă la un loc fac adevărate minuni. Credinţa pogoară harul asupra aceluia ce se roagă şi smerenia îi deschide inima. Vedeţi leacul prin care se poate vindeca lumea? Credinţa şi smerenia. Că dacă omul a decăzut moral atât de mult, este numai din cauză că s-a depărtat de Dumnezeu şi de smerenie. Necredinţa în Dumnezeu şi mândria au adus fiinţa umană în starea în care se găseşte astăzi. Vedeţi care este calea cea scurtă şi mai sigură a mântuirii noastre?

Credinţa şi smerenia! Credinţa că Dumnezeu există şi are milă de lumea pe care a creat-o, de fiecare dintre noi, şi în acelaşi timp, smerenia sinceră, mărturisită că nu suntem vrednici să între Hristos în casa şi în inima noastră din cauza mulţimii păcatelor pe care le-am făcut. Iată leacul care poate vindeca omul de astăzi. Să creadă cu tărie şi dreaptă credinţă în Iisus Hristos şi să se socotească cel mai păcătos de pe pământ.

Zicea sutaşul roman către Hristos: *Nu sunt vrednic să intri sub acoperişul meu*, ca să ne înveţe şi pe noi creştinii de azi cum să ne apropiem de El. Cum să ne apropiem de rugăciune, de Sfânta Biserică, de cele sfinte din Altar, de Sfânta Scriptură şi mai ales de Sfânta Împărtăşanie. Căci dacă ne rugăm lui Dumnezeu fără frică şi cutremur, dacă intrăm în biserică cu nepăsare şi răutate în inimă, dacă citim Sfânta Scriptură cu mândrie şi cu duh de iscodire, toate ne sunt spre păcat; căci ne lipsesc cele două virtuţi amintite mai sus – credinţa tare şi smerenia. Aceeaşi osândă ne aşteaptă dacă ne apropiem de Trupul şi Sângele lui Hristos nevrednici, nepocăiţi, cu păcate nespovedite, certaţi cu aproapele nostru sau cu canonul neîmplinit.

Vedeţi că acest om, păgân după credinţă, avea inimă de creştin după faptă. Necreştin fiind, era mai credincios ca iudeii de odinioară şi ca mulţi creştini din zilele noastre. De aceea Mântuitorul îl laudă în public, zicând: *Adevăr grăiesc vouă, că nici în Israel n-am găsit atâta credinţă!* Nu numai între evrei, dar nici între creştinii de astăzi nu se găsesc oameni cu mai multă credinţă ca acest sutaş. Credinţa şi smerenia lui l-a mântuit, i-a vindecat sluga şi l-a făcut nemuritor.

Iubiţi credincioşi,

Nu de mult am avut ocazia să discut cu nişte oameni rătăciţi de la dreapta credinţă. Printre altele ei susţineau despre copiii mici că nu pot fi botezaţi pentru că, ziceau ei, copiii mici nu au credinţă. Nu pot fi botezaţi spuneau ei, deoarece Mântuitorul a zis către Apostoli când i-a trimis la propovăduire: *Cel ce va crede şi se va boteza, se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi* (Marcu 16, 16).

Având în vedere că aceşti oameni rătăciţi de la adevăr pe mulţi îi înşală cu cuvintele lor greşite, m-am gândit ca în predica de azi să arăt că nu numai credinţa personală în Dumnezeu aduce mântuire şi folos, ci şi credinţa celor din jur poate vindeca, ierta păcatele altora şi poate chiar sfinţi pe alţii şi învia din morţi. Aşa de exemplu vedem în Legea Veche, că prin credinţa lui Iosua a lui Navi, Dumnezeu a oprit apele Iordanului până ce a trecut tot poporul şi preoţii cu sicriul Legii darului (Iosua Navi 3, 11-17; 4, 16-23). Şi tot cu credinţa sa a oprit soarele şi luna din mersul lor pe cer până ce a bătut pe vrăjmaşii săi (Iosua Navi 10, 10-14). Tot aşa prin credinţa lui Ghedeon, cei trei sute de ostaşi au biruit pe Madianiţi (Judecători 7, 16-25). Prin credinţa unei văduve sărace marele Prooroc Ilie a înviat pe fiul ei (III Regi 17, 20-22), iar prin credinţa Sunamitencei, Elisei proorocul a înviat pe fiul ei (IV Regi 4, 30-36).

În Legea Nouă, Mântuitorul nostru Iisus Hristos a făcut multe şi mari minuni prin credinţa unora asupra altora. Aşa vedem minunea pe care ne-o arată Sfânta Evanghelie de azi, cum Mântuitorul, prin credinţa cea mare şi tare a sutaşului, a vindecat

de la distanță pe sluga sa (Matei 8, 13). Altă dată prin credința neîndoielnică a patru oameni ce purtau pe slăbănogul din Capernaum, Hristos a vindecat și a iertat păcatele celui purtat de ei, poruncindu-i să-și ia patul și să meargă la casa sa (Matei 9, 2-6). Prin credința lui Iair, Mântuitorul a înviat pe fiica sa (Marcu 5, 36-43). Prin credința femeii Cananeence, Domnul a vindecat de duh necurat pe fiica sa (Matei 15, 22-28). Prin credința Martei și Mariei, surorile lui Lazăr, Mântuitorul a înviat pe fratele lor mort de patru zile, căci ziceau cu credință: *Doamne, dacă ai fi fost aici, nu ar fi murit fratele nostru* (Ioan 11, 21). Iarăși, vedem că pentru credința tatălui său, Mântuitorul a vindecat pe tânărul lunatic (Matei 17, 18). Dar nu numai vindecare și înviere din morți poate face cineva prin credința altora, ci și sfințire, după mărturia marelui Apostol Pavel care a zis: *Se sfințește bărbatul necredincios prin femeia credincioasă* (I Corinteni 7, 14).

Așadar, frații mei, dacă cineva vă spune că pruncii nu se pot boteza deoarece nu au credință, voi le spuneți că ei cu adevărat nu au credință, dar la botez se sfințesc prin credința părinților lor și a nașilor de la botez care mărturisesc credința în locul pruncului celui ce se botează. Nașii de la botez sunt părinții spirituali ai pruncului care se naște la o viață nouă în Duhul Sfânt, așa cum părinții trupești l-au născut pe el trupește. Totodată nașii sunt și garanți în fața lui Dumnezeu și a Bisericii Sale că fiul duhovnicesc va fi crescut în credința ortodoxă și va fi un om credincios.

Dacă cel rătăcit de la adevăr va zice că nu știe copilul când îl botezi, și deci nu este voia lui liberă a se boteza, la aceasta să se răspundă că botezul Legii Noi, adică botezul creștin prin apă și prin Duh poruncit de Domnul (Ioan 3, 5) a înlocuit botezul Legii Vechi, adică tăierea împrejur, despre care mărturisește Sfântul Apostol Pavel, zicând: *În Hristos ați și fost tăiați împrejur, cu tăiere nefăcută de mână, prin dezbrăcarea de trupul păcatelor cărnii, întru tăierea împrejur a lui Hristos, îngropați fiind cu El prin Botez* (Coloseni 2, 11-12).

După cum tăierea împrejur în Legea Veche se făcea la opt zile după nașterea pruncului și după cum Isaac s-a tăiat împrejur după opt zile, nu cu voia, ci cu știrea lui, căci era numai de opt zile (Facere 17, 10-14; Levitic 12, 3), așa și pruncul în Legea Harului nu știe când a fost botezat. Dar prin mărturia preotului

care l-a botezat, a părinților și a nașilor care mărturisesc credința în locul lui, se face valabilă Taina Botezului, deoarece *pe mărturia a doi sau trei martori se va rezema tot cuvântul* (Ioan 5, 32; II Corinteni 13, 1; I Timotei 5, 19).

Cât despre vindecarea bolnavilor și pocăința multor păcătoși prin credința și stăruința rudelor, este de ajuns să ne gândim la atâtea fapte minunate din zilele noastre. Câți creștini nu se roagă acasă și la biserică pentru cei dragi ai lor stăpâniți de beție, desfrâu și necredință? Dumnezeu văzând lacrimile, rugăciunea și credința lor, întoarce la credință și pocăință pe soții și fiii stăpâniți de păcate. Aceleași minuni se săvârșesc și cu rudele care fac Sfântul Maslu pentru bolnavii lor din spitale, ce nu pot fi de față și cu darul lui Hristos li se ușurează durerea sau se vindecă deplin. Câți nu se roagă lui Dumnezeu pentru cei din călătorii, pentru cei din primejdie, pentru cei amenințați cu moartea și pentru cei din examen? Datorită credinței, rugăciunilor, Mântuitorul ajută și salvează pe cei din primejdie și împlinește cererea credincioșilor noștri.

Dar și slujitorii Bisericii noastre se roagă la Sfântul Altar pentru vii și morți, pentru tot felul de necazuri, boli, secetă și neînțelegeri de familie. Credința lor și harul Duhului Sfânt, pe mulți bolnavi îi vindecă, pe cei certați îi împacă, ploile adapă pământul lovit de secetă, cei robiți de patimi se întorc la pocăință și multe suflete ale celor răposați în păcate sunt salvate din muncile iadului. Toate acestea sunt adevărate minuni ale credinței slujitorilor și credincioșilor noștri, care, în numele dragostei creștine, se roagă lui Dumnezeu pentru fiii sufletești ai Bisericii Ortodoxe, pentru ajutorul și mântuirea tuturor.

Să vă relatez un caz adevărat din zilele noastre, ca să vedeți cum o femeie credincioasă, datorită credinței ei, și-a salvat copilul de la moarte și soțul de la necredință și ucidere.

O femeie de curând căsătorită a rămas însărcinată. Soțul ei însă nu voia nicidecum copilul. Femeia a cerut sfatul duhovnicului care i-a spus: „Chiar dacă te va lăsa sau te amenință, să nu ucizi copilul. Mai bine sacrifică-te și dă-ți viața pentru copil și vei fi numărată în rândul mucenicilor, decât să-l ucizi și să fii chinuită în iad ucigaș. Roagă-te cu credință lui Dumnezeu pentru soțul tău și cred că-l va îmblânzi mila Lui”.

Rugându-se mult cu post și lacrimi într-o noapte femeia a adormit puțin și a avut un vis înfricoșat. Se vedea că mergea singură pe o vale de munte. Pe marginea drumului din dreapta a văzut copaci mari încinși de foc și câte o femeie ce făcuse avorturi legată de trunchiul lor, iar vulturi cu gheare și cioc de foc veneau și le mâncat pieptul. În stânga drumului, iarăși, copaci aprinși și femei ucigașe de prunci legate cu funii de ei, iar șerpi feroși le sugeau sânii.

Plângând de spaimă, a văzut un tânăr frumos venind spre ea și l-a întrebat: „Doamne, tu ești Mântuitorul Hristos?” Iar el i-a răspuns: „Nu sunt Hristos, ci sunt sluga Lui și îngerul tău păzitor, care pururea te păzesc în această viață și am venit să te scot de aici. Și l-a întrebat femeia: „care este păcatul acestor femei ce se chinuiesc așa de cumplit, legate de copacii încinși de foc?” Iar îngerul i-a răspuns: „Aceste femei au ucis copiii lor în pânțe și n-au vrut să-i nască după porunca lui Dumnezeu. De aceea așa se vor chinui în veci. Iată, aici aveai să te chinui și tu, dacă ascultai pe bărbatul tău și-ți avortai copilul...”

Deșteptându-se din somn cuprinsă de spaimă, femeia a spus toate cele văzute soțului ei. Iar el, mișcat de Duhul Sfânt, i-a cerut iertare, făgăduind că niciodată nu o va mai sili la acest păcat cumplit. Apoi a cerut să fie dus și el la preot să-și mărturisească păcatele. Și așa credința femeii a salvat și copilul și soțul de la pierzare.

Iubiți credincioși,

Să cerem de la bunul nostru Mântuitor să ne dea și nouă credința sutașului roman din Evanghelia de astăzi. Credința și smerenia lui, ca și dragostea lui pentru sluga bolnavă, sunt virtuți care lipsesc multor creștini din zilele noastre. Să cerem de la Dumnezeu în rugăciunile noastre mai multă credință și toate virtuțile părinților noștri, care ne-au născut și crescut. Oare de câte ori s-au rugat și s-au jertfit pentru noi tata și mama? Oare nu credința lor curată și lacrimile lor ne-au făcut de atâtea ori sănătoși, ne-au ajutat în necazurile vieții, ne-au întărit în credință și ne-au ținut aproape de Hristos?

Să facem deci și noi ce au făcut părinții și sfinții noștri. Să le imităm viața, credința, smerenia, răbdarea și jertfa lor. Să ne rugăm cu credință tare în Dumnezeu pentru toată lumea, începând cu cei din casa noastră. Să ne rugăm lui Dumnezeu pentru ca fiii și rudele noastre să aibă credință tare și curată, să vină la biserică regulat, să se ferească de secte și păcate, să se vindece de boli sufletești și trupești și să urmeze în toate lui Hristos.

Să ne rugăm pentru întărirea dreptei credințe și a unității creștine în lume. Să ne rugăm cu credință pentru cei bolnavi care suferă greu și așteaptă rugăciunea și mângâierea noastră. Să ne rugăm pentru săraci, pentru orfani, pentru toți oamenii și pentru credința și dragostea noastră îi va milui Dumnezeu. Iar Dumnezeul dragostei, al milostivirii și al iubirii de oameni va primi rugăciunea și credința noastră, va intra în casele și inimile noastre, va întări credința și pacea în lume, va vindeca și va alina suferințele noastre sufletești și trupești, va binecuvânta pământul cu ploaie timpurie și târzie, va ajuta pe cei pentru care ne rugăm, ne va ierta și nouă păcatele și va mântui în dar sufletele noastre. A m i n.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA A V-A DUPĂ RUSALII

Despre iad și chinurile păcătoșilor

Ce este nouă și Ție, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești? (Matei 8, 29)

Iubiți credincioși,

Una din învățăturile Sfintei Evanghelii de azi este aceea despre iad și chinurile lui, de care și diavolii se tem și se cutremură. Când Mântuitorul nostru Iisus Hristos a ajuns cu predicarea cuvântului în părțile Gadarenilor, zis și Gherghesenilor, L-au întâmpinat doi oameni îndrăciți care ieșeau din morminte și erau foarte munciți. Diavolii care chinuiau pe acești oameni, văzând pe Mântuitorul, au strigat: *Ce este nouă și Ție Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești?*

Să ne punem întrebarea de ce au zis diavolii "mai înainte de vreme?" Cum să înțelegem acest cuvânt? Iată cum. Dracii știau prea bine că la Judecata de apoi îi așteaptă osânda cea veșnică.

Despre aceasta ne arată dumnezeiasca Scriptură, zicând: *Căci dacă Dumnezeu, pe îngerii care au păcătuit nu i-a cruțat, ci legându-i cu legăturile întunericii în iad, i-a dat să fie păziți până la judecată...* (II Petru 2, 4). Încă și apostolul Iuda, în a sa sobornicească epistolă, același lucru arată, zicând: *Pe îngerii care nu și-au păzit vrednicia, ci au părăsit locașul lor, i-a pus la păstrare sub întuneric, în lanțurile veșnice, spre judecata zilei celei mari* (Iuda 1, 6).

Așadar, frații mei, acest lucru știindu-l preabine diavolii, că mare osândă și grele munci îi așteaptă în ziua cea mare a Judecării

de apoi, și, totodată, cunoscând puterea cea fără de margini a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Îl rugau să nu-i muncească înainte de vreme. Adică să nu-i trimită mai înainte de judecata cea de apoi în gheena focului nestins, dacă îi scoate din cei doi oameni, ci să le dea voie să se ducă în turma cea de porci, care nu era departe de ei (Matei 8, 29-31).

Iubiți credincioși,

Având în vedere că și diavolii se tem de muncile iadului, voi vorbi pe scurt despre iad și muncile din el. De la început vă rog să țineți minte că nici un patriarh, nici un prooroc, nici un apostol, nici un sfânt sau dascăl al Bisericii, nu ne-a vorbit mai luminat despre muncile iadului, ca Însuși Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos în Evanghelia Sa. De aceea ni se cuvine mai mult a crede și a asculta despre acest mare adevăr, că nu unul din robii lui Dumnezeu ne-a vorbit despre muncile iadului, ci Însuși Ziditorul și Dumnezeu nostru. Vrednice de crezare sunt și învățăturile sfinților prooroci din Legea Veche, despre chinurile cele veșnice ale iadului. Dar cu mult mai mult ni se cuvine a crede în cuvintele Sfintei Evanghelii pentru că sunt rostite de Însuși Fiul lui Dumnezeu și după acestea vom fi judecați.

Iată mărturiile principale ale Sfintei Scripturi despre iad și chinurile veșnice ale lui. Mai întâi trebuie să știm că iadul este un loc de chin (Matei 18, 8; 23, 33). În iad se muncește și trupul și sufletul (Daniel 12, 2; Matei 5, 29). Iadul are pedeapsă veșnică (Matei 25, 46; Marcu 3, 29; I Tesaloniceni 1, 10). Iadul are iezer de foc (Apocalipsa 19, 20; 20, 15). Iadul are râu de foc (Matei 18, 8; 25, 41) Iadul are flacără veșnică (Isaia 33, 14). Iadul are foc mistuitor (Evrei 10, 27). Iadul are cuptor veșnic (Matei 13, 50). Iadul are gheena focului celui nestins (Matei 5, 22). Iadul are tartar, adică frig cumplit. Iadul are întuneric veșnic (Matei 22, 13). Iadul are plângerea și scrâșnirea dinților (Matei 22, 13). Iadul are deznădejde și este veșnic cu toate muncile lui. Iadul are vierme neadormit, adică mustrarea conștiinței, și foc nestins (Marcu 9, 44).

Să auzim acum ce zic Sfinții și dumnezeieștii Părinți despre iad și chinurile păcătoșilor. Sfântul Ioan Gură de Aur zice despre muncile iadului: „Nu crede, omule, că acel foc se aseamănă celui

din această lume; focul din această lume consumă și schimbă deplin tot ceea ce aprinde, iar focul de dincolo de mormânt va arde totdeauna ceea ce a aprins și nu va înceta niciodată să ardă. De aceea se numește nestins, că și păcătoșii care vor arde în el vor deveni nemuritori pentru chinuri¹⁾.

Sfântul Ioan Damaschin zice: „Păcătoșii vor fi dați focului veșnic; nu unui foc material ca al nostru, ci unui foc ce nu este cunoscut decât lui Dumnezeu. Acel foc va arde fără a consuma sau a distruge. El va lucra nu numai asupra trupului păcătoșilor ci și asupra duhurilor celor netrupești, ale demonilor, el va fi întunecat și tainic. Pe lângă acest foc, cei păcătoși vor fi mâncați de viermele conștiinței lor. Viermele și focul ce muncește pe păcătoși în gheenă este conștiința lor²⁾).

Sfântul Vasile cel Mare recunoaște viermele din iad ca o realitate, iar nu o ficțiune, o alegorie, o idee abstractă. Sfântul Ioan Gură de Aur pune, de asemenea, viermele și amarul muncilor iadului, ca simțual, zicând: „De la sicriu și de la vierme aruncă-ți cugetarea ta la viermele ce nu moare și la focul ce nu se stinge; la scrâșnirea dinților și la întunericul cel mai dinafară, la suferința unei strâmtori veșnice”. Sfântul Dimitrie al Rostovului, zice: „În gheenă va fi un foc nestins, o iarnă friguroasă, un vierme ce nu moare, o putoare nesuferită, o întristare netălăcuită, o foame grozavă, o sete nepotolită și o strâmtoare extremă³⁾).

Să auzim acum și pe dumnezeiescul părinte Chiril al Alexandriei, care zice despre muncile veșnice ale iadului: „Mă înfricoșez de gheenă, că fără de sfârșit este. Mă înspăimântez de tartarul cel mai dinafară, că nu are împărtășire cu lumina. Mă înfricoșez de viermele cel neadormit, că fără de sfârșit chinuiește. Mă înfricoșez de râul cel de foc care curge înaintea scaunului înfricoșatului și prea Veșnicului Judecător, care va face sunet mare și cu văpaie prea iute va arde. Mă înfricoșez de negura cea fără de lumină. Mă înfricoșez de întunericul cel mai din afară și de legăturile cele nedezlegate, de scrâșnirea dinților și de plângerea cea nemângâiată...”. Apoi zice: „Acolo totdeauna se aude: "Vai!"

1) *Viața repausașilor noștri*, București, 1890, p. 327.

2) *Teologia dogmatică*, de Macarie, tom 2, p. 656-657.

3) Omilia a doua, despre intrarea Domnului în Ierusalim.

Acolo toți strigă: "Vai mie", "Vai mie" și nu este cine să le ajute. Suspină neîncetat și necurmat din adâncul inimii lor și nimeni nu este cine să-i audă. Plâng și se jelesc, dar nimeni nu este cine să se milostivească spre ei. Unde este desfătarea, unde este nălucirea averilor, unde este acolo frumusețea femeilor mincinoase și nefolositoare? Unde este acolo spoirea și sulemenirea femeilor celor rele pe care o uneltesc spre a înșela tinerii? Unde este podoaba hainelor? Unde este dulcețea păcatului cea necurmată și întinată? Unde este mândria cea fără de omenie? Unde sunt boierii, unde împărații, unde egumenii și cei ce se fălesc cu dregătoriile și bogățiile lor? Ei defaimă pe Dumnezeu care i-a făcut pe dânșii¹⁾.

Sfântul Clement al Romei zice despre muncile iadului: „Toate sufletele sunt nemuritoare, chiar și cele ale păcătoșilor. Mai bine ar fi fost acestora să nu mai fi existat, căci în prada muncilor celor fără de sfârșit, în focul care nu se stinge, nemurind niciodată, ei nu vor vedea sfârșitul chinurilor lor”. Sfântul Policarp, episcopul Smirnei, zice: „Tu mă ameninți pe mine cu un foc care se consumă pentru un timp și se stinge curând, căci nu cunoști nimic de focul judecății viitoare și de munca cea veșnică pregătită pentru necredincioși”. Sfântul Iustin Martirul, vorbind de muncile iadului, zice: „Satana cu toată armata lui și cu toți cei ce au urmat exemplul său, vor fi trimiși în focul cel nestins și acolo veșnic vor suferi”.

Iubiți credincioși,

Sfântul Chiril al Ierusalimului zice: „Dacă cineva este păcătos, el primește un trup veșnic destinat a suferi chinurile păcatului și va arde veșnic în foc, fără a se distruge sau a se mistui vreodată”. Sfântul Vasile cel Mare, arătând că muncile iadului sunt veșnice, zice: „Domnul afirmă că aceștia vor merge în munca cea veșnică” (Matei 25, 46). În alt loc trimite pe cei păcătoși în focul cel veșnic care este gătit diavolului și îngerilor lui (Matei 25, 41).

1) *Ușa pocăinței*, 1812, p. 371-380

După cum ne spune Mântuitorul în Sfânta Evanghelie (Matei 25, 41), iadul a fost creat de Dumnezeu, nu la începutul zidirii, ci în clipa căderii din cer a îngerilor săi. El a fost destinat nu oamenilor, ci "diavolului și îngerilor lui", pentru că s-au răzvrătit împotriva lui Dumnezeu, dorind "să fie asemenea Celui Preaînalt". Iadul este o temniță de chin veșnic pentru ei, întrucât îngerii căzuți nu mai au iertare și pocăință, căci au păcătuit în știință și voință liberă, nu ca oamenii care cad din slăbiciune și neștiință. De aceea numai oamenii au pocăință și iertare, iar diavolii niciodată.

Atunci de ce se pedepsesc sufletele oamenilor păcătoși în muncile iadului, în temnița diavolilor și la un loc cu ei, dacă iadul este numai pentru ei? Pentru că oamenii ascultă mai mult de îndemnul diavolilor spre păcat, decât de poruncile lui Dumnezeu spre mântuire. Și dacă nu se pocăiesc din viață de bună voie, prin spovedanie și lacrimi de căință și dacă nu părăsesc păcatele până la moarte datorate necredinței, nepăsării, mândriei și altor patimi care îi țin legați, atunci sufletele păcătoșilor sunt aruncate în chinurile iadului, la un loc cu diavolii pe care i-au ascultat.

Dar oare și sufletele oamenilor nepocăiți rămân veșnic în iad cu diavolii? Oare păcătoșii din chinurile iadului nu mai au nici o salvare? Ce ne învață despre aceasta Sfânta Biserică? Cei care au murit în păcate grele împotriva Sfântului Duh, cum sunt necredincioșii, care până la moarte declară că nu cred în Dumnezeu, cei care refuză la sfârșitul vieții spovedania și Sfânta Împărtășanie, cei care se leapădă de dreapta credință și mor în secte, vrăjitorii, cei care se sinucid și nu au nădejde în mila lui Dumnezeu, toți aceștia nu mai au nici o iertare după moarte și Biserica nu se roagă pentru ei niciodată, iar sufletele lor se chinuiesc veșnic în iad cu diavolii.

La fel zac în chinuri și sufletele celor ce au făcut păcate de moarte și strigătoare la cer, până în ceasul morții, precum: înjurături de cele sfinte, tot felul de desfrânări, ucideri de copii (avorturi), cei stăpâniți de mândrie, de ură care mor neiertăți unii cu alții, zgârciții, bețivii și toți cei robiți de patimi care mor nespovediți până în ceasul morții. Pentru aceștia Biserica se roagă, dacă nu s-au lepădat de credință, însă sufletele lor numai se

ușurează de chinuri, dar nu se scot cu totul la lumină, fiind nepocăiți și nedezlegați de păcate pe pământ.

A treia categorie de suflete ce se chinuiesc în iad este a celor ce au crezut în Dumnezeu, dar s-au spovedit și căit de păcat numai la moarte și n-au mai avut timp a-și face canonul pentru ele pe pământ. Aceștia suferă chinuri mai ușoare în iad și toți sunt izbăviți de osândă prin slujbele Bisericii și milosteniile făcute în numele lor. Trebuie să mai știm că sunt multe locuri și feluri de chinuri în iad, după măsura păcatelor fiecăruia și după urmările și sminteala pe care le-au pricinuit altora. Altfel și în alt loc se chinuiesc apostatii, adică lepădații de credință și necredincioșii și altfel se chinuiesc ucigașii, desfrânații și urătorii de oameni. Iar altfel se chinuiesc vrăjitorii și mincinoșii și în alt fel și loc se chinuiesc cei zgârciți și nemilostivi, căci precum în Împărăția lui Dumnezeu "multe locașuri sunt", după măsura faptelor fiecăruia, tot așa și în iad multe locuri și feluri de chinuri sunt după măsura păcatelor omenești.

Nu este om în trup care să poată vedea chinurile iadului și să nu moară de frică și durere. Că dacă și diavolii fug de iad și stau pe pământ sau în văzduh până la ziua cea mare a judecății de apoi, cuprinși de groaza chinurilor din iad, cum ați auzit în Evanghelia de azi, apoi cum să nu ne temem și să nu fugim noi păcătoșii de muncile iadului? Cum să nu ne pocăim aici, în trup, și să nu ne plângem păcatele prin spovedanie și fapte bune, acum când mai avem puțină vreme, știind că fără pocăință nu este mântuire și că dincolo nimeni nu mai poate face nimic? Cum să nu purtăm grijă de morții noștri care au murit nepregătiți, știind că în iad nu mai este pocăință și că ei așteaptă în foc rugăciunile, slujbele și milostenia noastră?

Deci să ne pocăim cât mai curând, că nu știm ceasul plecării noastre din trup. Să ne mărturisim păcatele cu mare căință și cu lacrimi la duhovnici iscușiți, ca să luăm dezlegare și să facem pe pământ canon pentru păcatele noastre, știind că în curând ne cheamă Hristos din trup și nu știm dacă ne va mai pomeni cineva după moarte. Căci acum cât este Sfânta Liturghie pe pământ, cât mai sunt duhovnici iscușiți și mai avem puține zile cu ușurință ne putem pocăi. Iar dacă vom muri în păcatele noastre, în nepăsare,

în necredință, în răutate, în mândrie, în desfrâu, cine ne va scoate din focul iadului, din mâinile diavolului care stă gata să ne ucidă?

Să ne temem de Dumnezeu, frații mei, să ne temem de judecată și de orice păcat. Să alungăm pe diavoli dintre noi și păcatele din inimile noastre, prin pocăință adevărată și viață curată, prin spovedanie, rugăciune, ascultare și iubire în Hristos. Să ne îndreptăm acum cât mai suntem în trup, că după moarte și mai ales după Judecata de apoi, nimeni nu mai poate schimba nimic.

Cu aceste îndrumări creștinești, să-L rugăm pe Mântuitorul Hristos să alunge dușmănia dintre oameni, necredința și dezbinarea din lume și tot păcatul din inimile noastre, ca să avem cu toți parte de rai și de Cereasca Împărăție împreună cu îngerii și cu toți sfinții. A m i n.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA A VI-A DUPĂ RUSALII

Despre păcatele săvârșite cu gândul

*Și știind Iisus gândurile lor, le-a zis: Pentru ce cugetați rele în inimile voastre?
(Matei 9, 4)*

Iubiți credincioși,

În multe locuri ale Sfintei și dumnezeieștii Scripturi aflăm că Dumnezeu Cel Atoateștiutor știe gândurile oamenilor și vede mai înainte toate cele ce vom face și vom gândi noi. Acest lucru îl arată și psalmistul care zice: *Cele nelucrate ale mele le-au cunoscut ochii Tăi* (Psalm 138, 16). Prin proorocul Ieremia, Dumnezeu arată același lucru, zicând: *Eu sunt cel ce cerc inimile și ispîtesc rărunchii ca să dau fiecăruia după căile lui și după roadele isprăvilor lui* (Ieremia 11, 20; 17, 10; 20, 12). Proorocul David la fel zice: *Cela ce cerci inimile și rărunchii, Dumnezeuule* (Psalm 7, 9).

Așadar, frații mei, nu trebuie să ne mirăm că Dumnezeu știe gândurile noastre, ci mai ales, să ne temem de Dumnezeu, fiindcă El nu numai că știe gândurile noastre, ci și pedepsește păcatele ce nu le vom mărturisi la duhovnic și nu ne vom pocăi de ele, păzindu-ne mintea de gândurile rele.

În Legea Veche se oprea păcatul numai din lucrare, nu și din gând. Așa, de exemplu, zice: *Să nu furi, să nu desfrânezi, să nu ucizi...* (Ieșire 20, 13-15). Legea veche, având numai umbra lucrurilor viitoare (Evrei 10, 1; Romani 3, 20), avea nevoie de împlinirea și desăvârșirea ei, deoarece, după mărturia Sfintei Scripturi, *Legea Veche nu a desăvârșit nimic* (Evrei 7, 19). De aceea a și

venit în lume Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, nu ca să strice Legea Veche, ci ca să o plinească și să o desăvârșească, adică să scoată păcatul din gând, din rădăcină (Matei 5, 17; Romani 3, 31; 10, 4; Galateni 3, 24) Legea Darului nu oprește păcatul numai din lucrare, ci și din gândire. Legea Veche se aseamănă cu o coasă care taie iarba pe deasupra pământului, iar rădăcinile rămân, iarba iarăși crescând la loc. Legea Darului, Sfânta Evanghelie, scoate păcatul din rădăcină, adică din gândire, căci după învățătura Sfinților Părinți, gândurile sunt rădăcini ale faptelor¹⁾.

Mântuitorul, arătând desăvârșirea Legii Noi față de Legea Veche, zice: *Ați auzit, că s-a zis celor de demult: Să nu desfrânezi* (Ieșire 20, 14); *Eu însă vă spun că oricine se uită la femeie, spre a o pofti a și săvârșit adulter cu ea în inima sa* (Matei 5, 27-28). În alt loc, Mântuitorul arătând greutatea păcatului cu gândul, zice: *Oricine se mânie pe fratele său vrednic va fi de osândă* (Matei 5, 22); și iarăși: *Oricine urăște pe fratele său, ucigaș de oameni este* (I Ioan 3, 15). Iată dar că și un singur gând de ură asupra fratelui nostru ne face ucigași de oameni. De aceea Iisus Hristos, fiind Dumnezeu adevărat și știutor al inimilor omenești și al gândurilor minții, adeseori mustra pe farisei și pe cărturari, văzând în mintea și inimile lor gânduri de ură, de zavistie, de viclenie, de fățarnicie, de slavă deșartă, de mândrie, de desfrânare și altele de acest fel.

Prin aceasta ne arată că El vede, judecă și osândește păcatele noastre, făcute cu gândul înaintea Lui, dacă nu le vom mărturisi și nu ne vom pocăi de ele. Sfinții și dumnezeieștii Părinți, având în vedere că Dumnezeu pedepsește păcatele cu gândul, pururea își păzeau mintea și inima de gândurile pătimase și rele, aducându-și aminte că *cuvântul lui Dumnezeu este viu și lucrător și mai ascuțit decât orice sabie cu două tăișuri și pătrunde până la despărțitura sufletului și duhului, între încheieturi și măduvă, și destoinic este să judece simțirile și cugetările inimii* (Evrei 4, 12).

Sfântul Efrem Sirul, având în vedere că gândurile vor fi pedepsite în ziua cea mare a judecății de apoi, zice: „Nu vă aruncați în negrijă, frații mei, pentru păcatele cu gândul că nu ar fi mari și nu ar avea osândă de la Dumnezeu. Dacă păcatele cu

gândul nu ar fi mari, apoi ar fi socotit Dumnezeu desfrânare întru poftă de femeie și ucidere întru ură de frate? Dacă păcatele cu gândul nu ar fi osândite, nu era nevoie ca dreptul Iov să aducă jertfă în toate zilele înaintea lui Dumnezeu, pentru păcatele făcute cu gândul ale feciorilor săi” (Iov 1, 4-5). Dacă păcatele cu gândul nu ar fi mari, nu ar fi zis marele apostol Pavel, că în ziua judecății de apoi *va descoperi Dumnezeu sfaturile inimilor și cele ascunse ale întunericii, pârându-i pe dânsii gândurilor lor, și dând răspuns în ceasul acela pentru ele* (I Corinteni 4, 5; Romani 2, 15).

De unde se nasc gândurile rele în mintea noastră? La această întrebare, însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne răspunde, zicând: *Cele ce ies din gură pornesc din inimă și acelea spurcă pe om* (Matei 15, 18). Altă dată iarăși zice: *Dinăuntru, din inima omului ies cugetele cele rele, desfrânările, hoțiile, uciderile, adulterul, lăcomia, vicleniile, înșelăciunea, nerușinarea, pizma, hula, trufia, ușurătatea. Toate aceste rele ies dinăuntru și spurcă pe om* (Marcu 7, 21-23). Dar de câte feluri sunt gândurile rele? La această întrebare spune Sfântul Casian Romanul că opt sunt gândurile răutății. Și care sunt aceste opt feluri de gânduri rele? Cel dintâi gând al răutății este al lăcomiei pântecelui; al doilea, al desfrânării și al poftei de desfrânare; al treilea, al iubirii de argint; al patrulea, al mâniei; al cincilea, al întristării; al șaselea, al trândăviei; al șaptelea, al slavei deșarte; al optulea, al mândriei¹⁾.

Prin ce faptă bună putem scăpa de gândurile rele? Atât monahii, cât și creștinii pot scăpa de gândurile rele prin două fapte bune, și anume: Prin paza minții de gânduri numită și trezvia atenției prin sfânta rugăciune și mai ales rugăciunea inimii. Iar pentru a scăpa de orice gând rău și de orice patimă, trebuie să unim trezvia atenției, adică gândurile curate ale minții noastre cu sfânta rugăciune. Aceste două fapte bune lucrează strâns unite una cu alta și se susțin reciproc, după cum zice Sfântul Isihie Sinaitul: „Atenția minții și rugăciunea lui Iisus, se susțin una pe alta, pentru că atenția supremă se naște din rugăciunea neîncetată iar rugăciunea se naște din paza minții și atenția supreme”²⁾.

Să nu uităm însă că atât atenția gândurilor, cât și sfânta rugăciune sunt alungate din mintea noastră de păcatul uitării.

1) Sfântul Nicodim Aghioritul. *Paza celor cinci simțiri*, 1826, p. 230

1) *Filocalia*, vol. I, Sibiu, 1947, p. 97-123

2) *Filocalia*, vol. IV. p. 42.

Uitarea este primul păcat din partea rațională a sufletului, care alungă și stinge din mintea noastră trezvia și rugăciunea. Acest lucru îl adevărește același sfânt părinte, Isihie Sinaitul, care zice: „Blestemata uitare se opune atenției, ca apa, focului și în toată vremea o războiește cu putere. Precum zăpada nu naște flăcări, sau apa foc, spinul smochine, așa nu va fi liberă mintea omului de gânduri rele, de cuvinte rele și de fapte diavolești, dacă nu și-a curățit mintea și inima cu trezvia atenției și cu rugăciunea”.

Și iarăși zice: „Precum fără corabie nu putem trece marea, așa fără paza minții de gândurile rele și fără chemarea deasă a lui Iisus Hristos, nu este cu putință să izgonim momeala gândului celui rău”¹⁾. Căci singurul chip duhovnicesc de a alunga de la noi gândurile rele și toate cursele vrăjmașului diavol este de a repeta neîncetat în toată vremea și în tot locul rugăciunea lui Iisus: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul (sau păătoasa)”.

Deci vă rog să nu uitați, când vă vin gânduri și pofta rele în minte sau în inimă, să le izgoniți de la voi cu această sfântă rugăciune. De veți avea paza minții și rugăciunea, să știți că va aflați pe calea mântuirii.

Acest lucru îl adevărește și Sfântul Pimen cel Mare care zice: „Omul ca să se mântuiască, nu are nevoie decât de minte trează și de rugăciune”²⁾.

Iubiți credincioși,

Am vorbit astăzi despre păcatele pe care le facem cu gândul în toată ziua, în tot ceasul și în orice clipă, ca să ne dăm seama că și pentru aceste păcate vom da răspuns la judecată. Apoi să știți că mulți dintre creștini se păzesc de păcate mari, de moarte, dar se osândesc pentru mulțimea păcatelor cu gândul, care îi robesc până la moarte, și ei nu le iau în seamă. Oare cei care de tineri cugetă la tot felul de păcate trupești și-șiucid mintea, fecioria și simțurile, hrănindu-se cu ele, mai pot fi considerați curați și neprihăniți în fața lui Hristos, chiar dacă n-au făcut astfel de păcate? Nu, nicidecum.

1) *Ibidem*, p. 48 și 76

2) *Pateric*, Rm. Vâlcea, 1930. cap. 135. p. 186.

Ei nu mai sunt curați înaintea Domnului de nu se vor pocăi de ele. Și câți dintre asemenea creștini, mai ales tineri, necăsătoriți și văduve, nu sunt stăpâniți de aceste păcate? Oare nu datorită păcatelor cu mintea și imaginația ajung oamenii la păcatele cu fapta și la patimă?

Mulți alții sunt robiți în minte de gândul averii. Își fac planuri de tot felul, cugetă la averi, case, bani și nu au odihnă până nu încearcă să-și realizeze visul. Dar visele se spulberă, averile se risipesc, iubitorii de argint îmbătrânesc și mor săraci de toate și robiți de patima aceasta nevindecată întreținută în minte și inimă prin gânduri și imaginații. Credeți că-i va fi ușor la judecată unui asemenea om?

Alții sunt robiți de părerea de sine și de gândul că ei sunt mai buni, mai credincioși, mai curați, mai plăcuți lui Dumnezeu decât ceilalți. Oare credeți că ne putem mântui dacă suntem robiți de gândul mândriei și al slavei deșarte? Nu, nicidecum, dacă nu vom mărturisi aceste cugete la duhovnic și dacă nu ne vom părăsi de ele cât mai curând posibil.

Alții judecă pe aproapele în inimile lor și îl osândesc pentru faptele lui. Alții cugetă numai băuturi și ospete, haine scumpe și cinstite pământească, iar dacă nu le dobândesc se tulbură, cârtesc, slăbesc în credință și mor nemulțumiți în suflet. Oare aceștia nu trăiesc în zadar? Vor avea ei răspuns bun la înfricoșata judecată? Dar care dintre noi nu ne lăsăm pradă gândurilor rele, fără să ne dăm seama că păcatele cu gândul duc la cele cu fapta și că pentru toate gândurile și cuvintele deșarte vom da răspuns înaintea lui Dumnezeu.

Pentru a vă da seama de urmările grele ale păcatelor cu gândul, vă voi spune o istorioară adevărată din cartea numită *Pateric*.

Un sihastru oarecare ce trăia în pustie, avea un frate mirean într-un oraș. După câteva vreme a murit fratele acela și i-a rămas un copil mic de trei ani. Sihastrul, auzind de moartea fratelui său, a mers acolo, a luat pruncul și l-a dus în pustie, la chilia lui. Îl hrănea cu finice și cu alte verdețuri din pustie, din care mânca și el. Copilul n-a văzut nici un om, în afară de bătrânul care-l hrănea, de când l-a dus în pustie. Nici femei, nici sat n-a văzut, nici pâine n-a mâncat, nici n-a știut ce este și cum este viața lumii acesteia. Totdeauna era în pustie cu bătrânul, postind, rugându-se și lăudând

pe Dumnezeu. A petrecut în această nevoie optsprezece ani, apoi a trecut la Domnul.

După îngroparea lui, a început sihastrul a se ruga lui Dumnezeu, să-i descopere pentru acel copil în care ceată de sfinți este rânduit. După multă rugăciune pe care a făcut-o cu mare osârdie, a adormit și a văzut în vis un loc întunecat și plin de toată scârba, iar în mijloc era copilul zăcând într-o supărare nespusă. Acestea văzându-le, bătrânul s-a mirat și a început a se ruga către Dumnezeu, zicând: „Doamne, ce este nedreptatea aceasta? Oare nu era curat acest copil de toate necurățiile trupești și lumești? Oare nu Te lauda pe Tine în toate zilele și nopțile, postea, priveghea și se ostenea și de nici un păcat lumesc nu era atins? Dar acum ce este aceasta că îl văd pe el pedepsit în acel loc de întristare? Dar noi care suntem născuți, creșcuți și îmbătrâniți în păcate, ce nădejde de mântuire vom avea? O, amar și vai de mine!”

Aceasta și mai multe zicând bătrânul cu plângere și cu tânguire, a stat înaintea lui îngerul Domnului și i-a zis: „Ce plângi așa, bătrânule, și de ce te tânguești pentru copil care cu adevărat nu s-a atins de păcate trupești și lumești. L-ai învățat a posti, a priveghea și a se ruga, dar copilul avea mândrie mare și înălțare în inima lui, socotindu-se pe sine, pentru curățenia lui și viața cea neatinsă de lume, că este un mare sfânt, mai mare decât cei din lume, și a murit în această gândire înaltă de sine. Deci să știi că nu este nedreptate la Dumnezeu, căci tot cel ce se înalță pe sine cu gândul său, necurat este înaintea lui Dumnezeu, precum zice proorocul”.

Aceasta zicându-i, îngerul s-a făcut nevăzut. Bătrânul și-a venit în fire și în conștiință și a plâns neîncetat pentru moartea copilului până la sfârșitul vieții sale¹⁾.

Iubiți credincioși,

Am pus această istorioară să arăt cât de mare este înaintea lui Dumnezeu păcatul cu gândul, dacă omul nu-l mărturisește și nu se pocăiește de el. Ați văzut că nimic nu i-a folosit acestui copil crescut cu atâta sfințenie, nici fecioria, nici postul, nici privegherea,

1) *Pateric*, op. cit. p. 338-339.

nici rugăciunea, nici celelalte nevoițe și osteneli ale lui dacă nu a avut smerenie. Pentru un gând de mândrie care-l stăpânea și-a pierdut sufletul pentru veșnicie...

Deci să stăm bine și să luăm aminte la păcatele noastre făcute cu gândul și să nu ni se pară că ele ar fi un rău mic. După învățătura Sfinților Părinți, răul cel mic nu este mic dacă aduce pagubă mare. Oare diavolul nu a căzut din cer prin păcatul mândriei cu gândul, împreună cu toată mulțimea îngerilor de un gând cu el?

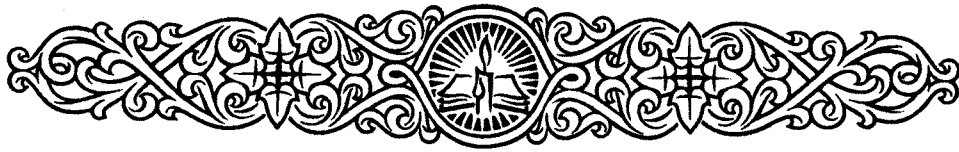
Iată ce zice dumnezeiasca Scriptură în această privință: *Tu ai zis în cugetul tău: În cer mă voi ridica și deasupra stelelor Dumnezeului celui puternic voi așeza scaunul meu. Sedea-voi pe muntele cel înalt, peste munții cei înalți, care sunt spre miazănoapte. Sui-mă-voi deasupra norilor și asemenea Celui Preaînalt voi fi* (Isaia 14, 13-14).

Iată și pedeapsa lui Dumnezeu asupra lui Lucifer, pentru cugetul său plin de mândrie: *Și acum, tu te pogori în iad, în cele mai de jos ale adâncului!* (Isaia 14, 15).

Vedeți cât de mari sunt urmările păcatelor cu gândul? Câți dintre creștini, robiți de cugetele rele și pătimase, nu cad în cele mai grele păcate din care nu mai pot fi izbăviți? Câți nu poartă în inima și mintea lor gândul de a se răzbuna pe semenii lor, gândul de a-și părăsi familia, de a fura ceva, de a săvârși desfrânare cu cineva, de a intra în vreo sectă sau chiar de a-și pune capăt vieții? Și dacă cel stăpânit de asemenea cugete rele nu-și mărturisește gândurile, dacă nu se roagă stăruitor și nu urmează sfatul duhovnicului său, ajunge să săvârșească cu fapta cele ce le cugeta în mintea sa, spre veșnică lui pierzare.

Să-L rugăm pe Preamilostivul Dumnezeu să ne izbăvească de toate gândurile pierzătoare de suflet și să ne lumineze mintea, inima și voința, să cugetăm numai la cele bune și să facem cele bune, pentru a ne izbăvi de păcate și de a trăi în veci cu Hristos!
A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A VII-A DUPĂ RUSALII

Despre minunile lui Dumnezeu și minunile sfinților

*Mare ești, Doamne, și minunate sunt
lucrurile Tale și nici un cuvânt nu este de
ajuns spre lauda minunilor Tale (Slujba
aghiazmei mari)*

Iubiți credincioși,

Astăzi, când Sfânta Evanghelie ne prezintă două din minunile săvârșite de Mântuitorul nostru Iisus Hristos și anume vindecarea a doi orbi și a unui demonizat și mut, m-am gândit să vorbesc despre minunile făcute de Dumnezeu și de sfinții Lui. Dacă veți asculta cu luare aminte, veți înțelege marea deosebire dintre minunile lui Dumnezeu și cele ale sfinților.

Să știți că Dumnezeu este izvorul fără de margini al tuturor minunilor, deoarece puterea Lui este nemărginită și înțelegerea lui este neajunsă de minte. Deosebirile minunilor Lui, față de cele făcute de sfinți sunt acestea: Dumnezeu Cel în Sfânta Treime-închinat, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, a făcut minuni mari direct asupra lumii Sale, precum: răpirea lui Enoh la cer (Facere 5, 24; Evrei 11, 5); amestecarea limbilor (Facere 11, 7); orbirea locuitorilor Sodomei (Facere 19, 11); prefacerea femeii lui Lot în stâlp de sare (Facere 19, 26); glasul ceresc în rug (Ieșire 3, 2-5); toiagul lui Moise prefăcut în șarpe (Ieșire 4, 2-4); mâna lui Moise acoperită de lepră (Ieșire 4, 6-7); prepelițele (Ieșire 16, 13); glasul Domnului în Sinai (Ieșire 20, 22).

Dumnezeu a făcut minuni mărite și înfricoșate, care nu s-au mai săvârșit în tot pământul și neamul (Ieșire 14, 20): trecerea lui Israel prin Marea Roșie (Ieșire 14, 20-22); nimicirea lui Senaherib (IV Regi 19, 35); glasul din cer către Nabucodonosor (Daniel 4, 28).

Iată și câteva minuni făcute în legea Harului; Pogorârea Sfântului Duh în chip de porumbel (Matei 3, 16); glasul din cer la botezul lui Iisus (Matei 3, 17; Marcu 1, 11; Luca 3, 22); glasul Tatălui din cer la Schimbarea la Față a Domnului (Matei 17, 5; Marcu 9, 7); întunericul și semnele la moartea lui Iisus Hristos (Matei 27, 45, 51-53; Marcu 15, 33; Luca 23, 44-45); Catapeteasma bisericii ruptă (Marcu 15, 38); limbile de foc la Cincizecime și darul vorbirii în limbi (Fapte 2, 2-3); eliberarea Apostolilor din închisoare (Fapte 12, 8-9) și multe altele.

Puterea lui Iisus Hristos este asemenea Tatălui și lucrarea Lui este împreună cu a Tatălui (Ioan 5, 17). Minunile lui Iisus Hristos în Legea Harului au fost deosebite de cele ce s-au făcut de Dumnezeu în Legea Veche. Dar și sfinții au făcut minuni prin puterea dată lor de la Duhul Sfânt. Însă ele se deosebesc de cele făcute de Dumnezeu. Pentru că sfinții nu au săvârșit minuni directe asupra întregii lumi, cum a făcut și face Dumnezeu pururea. Apoi sfinții au luat darul facerii de minuni numai prin post și rugăciune multă către Dumnezeu (Ieșire 24, 18; 34, 28; Deuteronom 9, 18; Luca 2, 37; Fapte 10, 30; 14, 23).

Mântuitorul a făcut minunile cu a Sa poruncă și datorită puterii Sale (Ioan 19, 11; 5, 17; 19, 21-26). El a făcut minuni pe care nimeni din oameni nu le-a mai făcut (Matei 9, 33; Marcu 2, 12; Ioan 21, 25), pe când sfinții au făcut minuni numai prin darul și puterea primită de la Dumnezeu (Fapte 3, 12). Apoi sfinții au făcut minuni la porunca lui Dumnezeu (Ieșire 4, 3; 6, 7; Numerii 20, 8-9).

Dumnezeu însă nu primește poruncă de la nimeni ca să facă minuni, ci toate câte voiește le face în cer și pe pământ (Psalmi 76, 13; 85, 9; 113, 11).

Minunile Mântuitorului nostru Iisus Hristos au fost profețite mai înainte de Duhul Sfânt prin gura sfinților Săi prooroci. Așa de exemplu marele prooroc Isaia prin Duhul Sfânt a arătat că Mântuitorul va lumina orbii, va da auz surzilor, va da grai muților și vedere orbilor, zicând: „Atunci va sări șchiopul ca cerbul și limpede va vorbi limba gângavilor”. Iarăși zice despre dezlegarea celor legați

de duhuri necurate și pentru cei orbi că *va deschide ochii orbilor, și va scoate din legături pe cei legați* (Isaia 35, 5; 42, 8). Minunile sfinților s-au făcut cu un scop anumit când a binevoit Dumnezeu și unde a voit El (Ieșirea 7, 20-21; Fapte 1, 16; II Petru 1, 21).

Vedem iarăși că sfinții au făcut minuni puține, iar Mântuitorul ca Dumnezeu a făcut tot felul de minuni pe care nimeni din oameni nu le-a putut face (Matei 9, 33; Marcu 2, 12; Ioan 15, 24). Toate minunile sfinților au fost făcute nu prin puterea lor, ci de Dumnezeu prin ei, ca să se împlinească cuvântul Scripturii care zice: *Sfinților care sunt pe pământul Lui minunate a făcut Domnul voile Sale întru dânsii* (Psalmi 15, 3). Sfinții au făcut minuni și ei, ca să arate puterea lui Dumnezeu, precum scrie: *Minunat este Dumnezeu întru sfinții Lui, Dumnezeul lui Israel* (Psalm 67, 36).

Să știm că Dumnezeu a făcut, face și va face tot felul de minuni în vecii vecilor, atât în cer și pe pământ. În schimb, sfinții pot face minuni și pot prooroci numai când voiește și unde voiește Dumnezeu. Vedem că sfinții Apostoli, care luaseră de la Dumnezeu darul și puterea de a face minuni n-au putut scoate duhul cel rău din omul lunatic când au voit ei (Matei 17, 16; Marcu 9, 20). Sfântul prooroc Elisei, măcar că luase de la Dumnezeu dar înădă de a face minuni mai mari decât Ilie proorocul, n-a cunoscut scârba cea mare a femeii sunamitence, căreia îi murise copilul pentru că Domnul a ascuns de la el lucrul acesta (IV Regi 4, 27).

Vedem iarăși că Sfântul Antonie cel Mare, care luase de la Dumnezeu darul facerii de minuni în diferite împrejurări, n-a putut scoate duhul cel rău din femeia îndrăcită, măcar că s-a nevoit mult cu post și rugăciune. Pe acest duh rău l-a scos ucenicul său, Sfântul Pavel cel simplu. Sfântul Antonie n-a cunoscut pe diavolul cel viclean care se prefăcea că este om păcătos și că vine să se pocăiască¹⁾.

Iubiți credincioși,

V-am vorbit pe scurt despre minunile lui Dumnezeu și despre minunile sfinților și am arătat că darul facerii de minuni se dă de

1) A se vedea "Viața Sfântului Antonie cel Mare", în 17 ianuarie.

Dumnezeu numai celor desăvârșiți, cui voiește și cât voiește El. Prin minuni Dumnezeu Își arată atotputernicia, bunătatea și iubirea Sa față de oameni și de întreaga creație. Scopul pentru care Dumnezeu și sfinții Săi fac minuni este preamărirea numelui Său în cer și pe pământ, întărirea și apărarea dreptei credințe în lume, călăuzirea și mântuirea oamenilor, și izgonirea duhurilor răutății dintre noi.

Minunile arată în chipul cel mai convingător și direct că Dumnezeu este Creatorul și Stăpânul întregii lumi, că El are milă de oameni și așteaptă pocăința lor și că dă aceeași putere de a face minuni tuturor celor ce se tem de dânsul. Iar dacă oamenii se îndoiesc de Dumnezeu chiar când se află în fața unor adevărate minuni, înseamnă că mântuirea lor este în mare primejdie.

Dumnezeul nostru este Dumnezeul minunilor, iar minunile sunt semnul văzut al puterii și iubirii Sale. Căci credința în Dumnezeu dacă nu săvârșește minuni, nu este adevărată. Despre aceasta spune și proorocul David: *Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru? Tu ești Dumnezeu care faci minuni* (Psalm 76, 13). Și în alt psalm zice: *Dumnezeul nostru în cer și pe pământ toate câte a voit a făcut* (Psalm 113, 11). De aceea cel ce se împotrivesc minunilor sau se îndoiește de adevărul lor, acela tăgăduiește Sfânta Scriptură, tăgăduiește Revelația divină și pe Însuși Dumnezeu și nu se poate mântui pentru că nu duce nici un suflet în împărăția lui Dumnezeu. Or, credința creștină și revelația divină sunt întemeiate și întărite de minuni, adică de fapte și lucruri supraomenești săvârșite de Dumnezeu mai presus de mintea și înțelegerea noastră. Prin minuni se slăvește Cel Preaînalt, iar oamenii se întăresc în credință și se mântuiesc.

Să știți, frații mei, că minunile s-au făcut veșnic: și înainte de întemeierea lumii, și înainte de darea Legii, și înainte de venirea lui Hristos pe pământ, și după întruparea Cuvântului și astăzi se fac minuni și în veci se vor face și nu vor înceta niciodată. Cele mai mari minuni ale lui Dumnezeu însă, sunt două: crearea lumii văzute și nevăzute din nimic, numai prin cuvânt și înnoirea lumii prin întruparea, nașterea Domnului din Fecioara Maria și învierea Lui din morți, ce nu pot fi înțelese de noi oamenii.

Ce este universul în negrita sa frumusețe și ordine, dacă nu o mare minune a Creatorului care uimește până și pe îngeri? Ce

este omul, atât de minunat creat, dacă nu o nepătrunsă minune a Creatorului? Ce este creștinismul care a biruit păgânismul și pe diavol dacă nu cea mai mare minune a lui Hristos înviat din morți? Din sângele Domnului răstignit pe Golgota și din lumina Sfântului Mormânt a răsărit o lume nouă, o Biserică nouă și o lege nouă mărturisită și apărută de două mii de ani prin jertfa a nenumărate milioane de creștini apostoli, ierarhi, martiri, sfinți și drepți.

Într-adevăr, creștinismul este una din marile minuni ale Preasfintei Treimi pe pământ. Căci Tatăl a trimis pe Fiul Său în lume, iar Fiul S-a jertfit și Sfântul Duh a făcut să se vestească cuvântul și să lucreze mântuirea neamului omenesc. Zadarnic s-au ostenit dușmanii lui Hristos să biruiască Biserica, să înlocuiască Evanghelia și să înfrângă creștinismul. Lupta a fost și este crâncenă, potrivnicii tot mai mulți, jertfele tot mai mari, dar și creștinismul tot mai tare și de nebiruit, pentru că la cârma Bisericii se află Domnul nostru Iisus Hristos înviat din morți.

Iubiți credincioși,

Fiecare dintre noi am văzut în viață unele minuni și fapte mai presus de mintea noastră, săvârșite fie cu noi, fie cu cei din jurul nostru. Fiecare, mai ales când suntem bolnavi, în fața morții sau a unei mari primejdii, cerem stăruitor să facă Dumnezeu o minune cu noi și să ne scape de moarte, de primejdie, de boală, să ne ajute la examene, la operație, la necazul care ne apasă. Fiecare ne închinăm în biserică, dăm slujbe la Sfântul Altar, sărutăm sfintele icoane, aprindem lumânări și spunem lui Dumnezeu, Maicii Domnului și sfinților Lui necazul nostru, cu speranța că ni se va îndeplini cererea. Dar aproape întotdeauna uităm să ne recunoaștem nevrednicia și să ne întrebăm cu smerenie: „Doamne, oare sunt vrednic eu păcătosul de mila Ta? Sunt vrednic să faci o minune atât de mare cu mine cel plin de păcate?”

Mulți cer ajutor și așteaptă minuni de la Dumnezeu, dar puțini sunt pe care îi miluiește și le ascultă rugăciunea. Și aceasta pentru că nu cer ceea ce trebuie spre folos și mântuire sau pentru că sunt nevrednici de ajutorul lui Dumnezeu și al sfinților Lui din cauza păcatelor care îi stăpânesc. De aceea cerem mult, dar

primim mai puțin pentru că Dumnezeu face minuni numai cu acei care au credința tare și se roagă mult cu smerenie, cu lacrimi și cu post. Domnul miluiește și sfinții ajută cu rugăciunile lor mai întâi pe acei care sunt milostivi în dragoste și-și cresc copiii în frică de Dumnezeu. Pe aceștia îi miluiește mai mult. Cu aceștia face adevărate minuni, pentru că au credință mai multă, iartă mai mult, iubesc mai mult și au inimă smerită.

Să cerem lui Dumnezeu mai întâi iertarea păcatelor și mântuirea sufletului, apoi să cerem cele pământești. Să învățăm a ne ruga cu credință, având drept pildă pe cei orbi vindecați din Evanghelia de astăzi. Că aceia mergeau după Mântuitorul și strigau cu credință: *Miluiește-ne pe noi, Fiul lui David!* Iar dacă Domnul ne va întreba ca și pe aceia: *Credeți că pot să fac Eu aceasta?*, noi să răspundem din toată inima: *Da, Doamne!* Credem că Tu ai făcut cerul și pământul! Credem că Tu ai creat pe îngeri și pe oameni! Credem că Tu Te-ai întrupat din Fecioară și ai înviat din morți, pentru a noastră mântuire! Credem în Evanghelie și în puterea Sfintei Cruci! Credem în mila și minunile Tale! Revarsă mila și harul minunilor Tale peste noi toți, ca să Te slăvim și să Te lăudăm în veci. A m i n.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA A VIII-A DUPĂ RUSALII

Despre datoriile păstorilor sufletești

Nu trebuie să se ducă; dați-le voi să mănânce (Matei, 14, 16)

Iubiți credincioși,

În Sfânta Evanghelie de astăzi vedem cum Domnul nostru Iisus Hristos a hrănit peste cinci mii de oameni numai cu cinci pâini și doi pești. Căci mergând prin Galileea, vestea tuturor cuvântul mântuirii, fiind înconjurat de o mare mulțime de oameni, bărbați, femei cu copii în brațe, bătrâni și bolnavi de tot felul. Toți căutau pe Dumnezeu și erau însetați după cuvintele de învățătură ale Mântuitorului. Toți suspinau după Mesia și aveau nevoie de păstori duhovnicești care să-i învețe Sfânta Scriptură, să-i hrănească cu cuvinte de mântuire, să-i scape de robia patimilor și să-i călăuzească spre Hristos.

Văzând Domnul *popor mult, I s-a făcut milă de ei și a tămăduit pe toți bolnavii lor* (Matei 14, 14). Iată că Fiul lui Dumnezeu are milă și de trupurile oamenilor nu numai de sufletele lor. El se milostivește și de suferințele noastre trupești și le vindecă, uneori chiar înaintea tămăduirii sufletelor, știind că prin aceasta oamenii se întorc mult mai ușor la pocăință.

Dar *făcându-se seară, au venit la Dânsul ucenicii Lui și I-au zis: Locul este pustiu și vremea a trecut; deci dă drumul mulțimilor, ca să se ducă prin sate să-și cumpere hrană* (Matei 14, 15). Ucenicii, văzând poporul obosit, flămând și însetat, și soarele asfințit, au cerut Mântuitorului să înceteze cuvântul de învățătură și să lase

mulțimea să se întoarcă în satele lor ca să mănânce și să se odihnească.

Oare au greșit ucenicii cu ceva prin aceasta? Nu, nicidecum. Numai că ei cugetau mai mult omenește decât duhovnicește. De aceea Mântuitorul a respins propunerea ucenicilor Săi prin aceste cuvinte: *Nu trebuie să se ducă!*, adică: Nu îndepărtați oamenii de la voi, că nu au unde se duce. Iată, sunt ca niște oi fără păstori. Sunt obosiți, bolnavi, flămânzi și însetați trupește și sufletește și au nevoie de păstori buni, de cuvinte de mângâiere, de hrană duhovnicească. Nu trebuie să se ducă de la voi! Dați-le voi ca să mănânce!

Auzind ucenicii aceste cuvinte, au spus Mântuitorului Hristos: *Nu avem decât cinci pâini și doi pești! Iar Domnul a poruncit: Aduceți-le pe acestea aici la Mine.* Apoi Iisus Hristos, privind spre cer, a binecuvântat pâinile, iar ucenicii, după ce au așezat poporul pe iarbă, le-au împărțit mulțimilor pâinile și peștii. După ce s-au săturat toți cei ce mâncaseră, *ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii, ucenicii au strâns rămășițele de fărâmituri, douăsprezece coșuri pline* (Matei 14, 17-21).

Această mare minune a înmulțirii pâinilor, s-a săvârșit în Galileea, aproape de lacul Tiberiadei. În amintirea ei s-a zidit aici o mănăstire mică, ce dăinuiește până astăzi. Într-un chip desăvârșit minunea înmulțirii pâinilor se repetă pe pământ de la începutul zidirii și până astăzi, ca o liturghie permanentă a creației. Oare nu hrănește Dumnezeu astăzi cu pâine și hrană peste cinci miliarde de oameni, cât numără tot pământul? Și aceasta nu este o minune a înmulțirii pâinilor, cel puțin tot atât de mare ca cea din Galileea, de acum aproape două mii de ani?

Iubiți credincioși,

Omul fiind format din două părți, adică trup și suflet, are în viață și bucurii sufletești și bucurii pământești, are și ispite sufletești și ispite trupești. Are nevoie pe pământ de hrană sufletească pentru mântuire și de hrană trupească materială pentru a-și menține viața în trup. Pentru hrana materială avem părinți care se îngrijesc de copii și le asigură cele necesare vieții. Iar pentru hrana duhovnicească necesară mântuirii sufletelor, avem

părinți duhovnicești, episcopi, preoți și duhovnici care se îngrijesc de mântuirea credincioșilor încredințați lor de Hristos.

Iată pentru ce a poruncit Mântuitorul ucenicilor Săi: *Nu trebuie să se ducă oamenii de la voi; dați-le voi să mănânce!* (Matei 14, 16) Și care este hrana cu care episcopii și preoții hrănesc pe credincioși?

Cea dintâi hrană cu care păstorii Bisericii sunt dator să hrănească pe credincioși este învățătura de credință ortodoxă. Credința dreaptă apostolică este pâinea vieții noastre, este temelia Bisericii lui Hristos, este cuvântul viu și neschimbat propovăduit de Fiul lui Dumnezeu și de Sfinții Apostoli și scris cu litere de foc în Sfânta Evanghelie. Credința curată în Dumnezeu, Cel în Sfânta Treime închinat și mărit, este cuprinsă pe scurt în Crez, este mărturisită de două mii de ani de Biserica Ortodoxă și de sfinții ei slujitori și este apărută cu jertfa a milioane de martiri și cu învățătura tuturor Sfinților Părinți și Cuvioși.

Fără credință dreaptă, adică ortodoxă, nu putem face nici fapte bune și deci nu ne putem mântui. Credința adevărată, vie, pe care o mărturisim prin cuvânt și prin viața noastră, împreună cu sângele mucenicilor stau la temelia Bisericii și a mântuirii noastre. De aceea, cine caută să schimbe cu ceva dogmele credinței ortodoxe, să răstălmăcească Sfânta Scriptură, să semene neghină în ogorul semănat și lucrat de Hristos, acela încearcă să pună altă temelie Bisericii. După cuvintele Sfântului Apostol Pavel, unul ca acesta este fiu al gheenei și este dat anatema, adică dat satanei, de Biserică. Printre aceștia se numără atât necredincioșii care neagă pe Dumnezeu și urăsc Biserica Lui, cât și toți sectanții rupți din sânul Bisericii apostolice care își fac "bisericuțele" lor și se leapădă de dreapta credință, de Sfintele taine, de Cruce, de icoane, de Maica Domnului, de sfinți și răstălmăcesc Sfânta Scriptură.

Ierarhii și preoții, ca urmași direcți ai Sfinților Apostoli, au marea datorie să apere dreapta credință și pe credincioșii ortodocși încredințați lor, ca să nu fie amăgiți de prozelitismul sectar și să fie târați în orice fel de grupări sectare. Preoții, mai ales, au datoria să facă lecții de catehizare în Duminici și sărbători, în cadrul sfințelor slujbe, atât la Liturghie și la vecernie cât și în toate ocaziile, să explice credincioșilor noștri învățătura de credință ortodoxă, Crezul, Tatăl nostru, Fericitirile, cele șapte Taine ale Bisericii. Apoi

să combată orice fel de prozelitism sectar, adunările religioase afară de biserică, vizitele neortodoxe în casele enoriașilor, ca și răspândirea și citirea cărților anticreștine și sectante, care amăgesc pe creștinii slabi și neinformați duhovnicește.

Mai ales astăzi, când sectele de tot felul asaltează Biserica Ortodoxă și pe fiii ei, preoții trebuie să fie la datorie, să cunoască bine Sfânta Scriptură, să fie modele vii în ochii tuturor, să propovăduiască Evanghelia "cu timp și fără timp", să facă vizite **misionare** în casele enoriașilor, să formeze comitete de credincioși buni **ca să-i** ajute în misiune și să hrănească poporul lui Dumnezeu cu învățătura curată a Bisericii Ortodoxe. Oricât ar părea de greu, preoți buni sunt destui chiar printre cei tineri care, cu ajutorul lui Dumnezeu, fac mult, opresc prozelitismul sectar și întăresc cu cuvântul și fapta dreapta credință.

A doua hrană duhovnicească, de aceeași valoare cu credința curată, este viața morală în rândul credincioșilor noștri. Dumnezeuavoastră fraților, ca fii adevărați ai Bisericii lui Hristos aveți mari datorii să păstrați cu sfințenie credința ortodoxă până la moarte, chiar cu prețul vieții. Apoi să trăiți, adică să puneți în practică învățătura Sfintei Evanghelii, știind că, *credința fără fapte bune este moartă* (Iacob 2, 17-20). Adică să fiți oameni de rugăciune, să trăiți în pace cu toții, să mergeți regulat la biserică, de unde primiți adevărata hrană duhovnicească; să faceți milostenie, să fugiți de desfrânare și de beție, două grele păcate care stăpânesc astăzi aproape toată lumea și să vă creșteți copiii în frica și dragostea de Dumnezeu.

Aveți grijă de tot și mai ales de fiii și de familia dumneavoastră să nu cadă în cursele cele de multe feluri ale diavolului. Acum s-au înmulțit avorturile, certurile în familie, desfrâul și divorțul. Ba în ultimul timp s-au răspândit la noi filme și chiar cărți și reviste pornografice care cad în mâinile tinerilor și copiilor noștri și trag pe mulți la desfrânare. Părinții în familie, bătrânii înțelepți și creștinii buni împreună cu preoții din parohii sunt dator în fața lui Dumnezeu să ajute generația tânără, pe cei slabi în credință și lipsiți de educație creștină, ca să nu cadă în aceste cumplite patimi ce corup societatea noastră.

Credincioșii nu trebuie să lase totul în grija preotului. Ei trebuie să ajute pe preot, să-l întrebe, să colaboreze, să-i ceară

sfatul ori de câte ori este nevoie și să asculte cu sfințenie cuvântul lui. Iar dacă au vreo îndoială, să meargă la preoții bătrâni, la mânăstiri și la nevoie, chiar la episcopul lor. Viața morală exemplară a preotului și a credincioșilor, ca și colaborarea lor la evanghelizarea parohiei, formează un puternic zid de rezistență împotriva tuturor ispitelor și furtunilor.

Sfintele slujbe făcute la timp, după rânduială, cu evlavie și fără grabă, hrănesc cel mai mult pe credincioșii din satele și orașele noastre. Și dacă există coruri și cântări frumoase la slujbe și predici bune, calde, inspirate din trăire, pe înțelesul tuturor, slujbele îi întăresc în credință pe toți, umplu bisericile de credincioși, atrag la ortodoxie chiar și pe cei ce s-au rupt de Biserică și îi apropie de Hristos pe toți.

Fericite sunt asemenea parohii care au preoți buni, cu slujbe și predici frumoase, izvorâte din credință; cu păstori model și mame evlavioase care se jertfesc pentru Dumnezeu și pentru copiii lor. Acolo nu pot fi dezbinări religioase și de familie, nici secte, nici beții, nici alte grele păcate, ci toți vor fi cu un cuget și o inimă în sânul Bisericii lui Hristos.

Predica vie este ajutată în parohie și de citirea cărților ortodoxe. De altfel s-au tipărit numeroase cărți de către Biserica Ortodoxă Română. Se recomandă să funcționeze la fiecare parohie o bibliotecă cu cele mai bune cărți de învățătură ortodoxă, care să se dea enoriașilor la citit, după nevoie, cu binecuvântarea preotului. Cele mai bune cărți pentru întărirea credinței sunt: *Sfânta Scriptură* sau *Biblia*, *Viețile Sfinților* pe fiecare lună, *Despre credința ortodoxă*, *Filocaliile*, *Catehismul*, *Mântuirea Păcătoșilor*, *Convorbiri duhovnicești*, *Pelerinaj la Locuri Sfinte*, *Patericul Românesc*, cărți de *explicare a credinței*, precum și multe alte scrieri ortodoxe alese. Iar din casele credincioșilor să nu lipsească sfintele icoane, Sfânta Cruce, Noul Testament, Ceaslovul, Psaltirea sau măcar o carte de rugăciuni.

Toate acestea sporesc credința în casă și în inimi și hrănesc mult pe credincioșii noștri. Iar dacă lipsesc slujbele frumoase, predica vie, cărțile sfintele și exemplele preotului, îndată pătrund sectele și dezbinarea în casă și în parohie și nimic nu este mai greu decât să îndreptezi o parohie dezbinată și tulburată.

Credincioșii trebuie să se spovedească, pentru a se putea hrăni cu Sfânta Împărtășanie care este Trupul și scump Sângele lui Hristos, mai ales în cele patru sfinte posturi, iar bolnavii, bătrânii, văduvele și copiii să se împărtășească mai des, după sfatul preotului. Nu trebuie să fugim de Sfintele Taine, fie de frica osândei, fie din nepăsare, dar nici să cerem prea des Sfânta Împărtășanie ci să ținem regula Bisericii, calea de mijloc, știind că extremele, excesele, adică nepăsarea și îndrăzneala, sunt ale vrăjmașului.

Iubiți credincioși,

Iată câteva căi prin care păstorii Bisericii lui Hristos își hrănesc enoriașii, după porunca Domnului: *Dați-le voi să mănânce*. Ele sunt mai multe, dar acestea sunt recomandate întâi de Sfinții Părinți. Însă nu este de ajuns numai să avem preoți buni la sate și orașe. Dumneavoastră credincioșii sunteți datori să colaborați cu preoții la întărirea ortodoxiei în parohie, la hrănirea celor flămânzi și însetați, la ajutorarea, cercetarea și miluirea săracilor, a orfanilor, a văduvelor, a copiilor și a celor greu bolnavi. Să nu uităm că de multe ori credincioșii reușesc să atragă multe suflete și să intre acolo unde nu poate pătrunde preotul. Nu lăsați pe preot să lupte singur. Ajutați-i la biserică, la slujbe, la curățenie, la cercetarea bolnavilor, la îndrumarea celor din jur să vină la Hristos.

Să ne rugăm cu toții lui Dumnezeu să rânduiască păstori în buni Bisericele Sale, spre întărirea dreptei credințe întru lauda Preasfintei Treimi și mântuirea sufletelor noastre. A m i n.

PREDICĂ
LA
DUMINICA A IX-A DUPĂ RUSALII
Despre sfânta rugăciune

*S-a suit în munte, ca să Se roage deosebi.
Și făcându-se seară, era acolo singur
(Matei 14, 23)*

Iubiți credincioși,

Întrucât în Sfânta Evanghelie de astăzi se vorbește de patru ori despre rugăciune, vom vorbi acum despre **sfânta rugăciune**, care este numită de dumnezeieștii părinți "**maica tuturor faptelor bune**". Că precum nu putem trăi fără hrană și apă, așa nu putem trăi și nu ne putem mântui fără rugăciune. Ce este rugăciunea? Rugăciunea este vorbirea noastră directă cu Dumnezeu. Rugăciunea este viața noastră în Hristos și a întregii lumii văzute și nevăzute. Credința în Dumnezeu este izvorul rugăciunii, iar iubirea de Dumnezeu este sufletul ei.

Rugăciunea este îndeletnicirea neîncetată a îngerilor, care slăvesc fără odihnă pe Dumnezeu, cântând: *Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot; plin este cerul și pământul de mărirea Lui...* (Isaia 6, 3). Rugăciunea este cununa de laudă a tuturor sfinților din cer, începând cu Maica Domnului, care se roagă neîncetat înaintea Preasfintei Treimi pentru mântuirea noastră, a celor de pe pământ.

Însuși Duhul Sfânt se roagă pentru noi cu suspine negrăite, spune Apostolul Pavel (Romani 8, 26). Ba, *Însuși Fiul lui Dumnezeu se roagă Tatălui zicând: Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău pe cei pe care Mi i-ai dat, ca să fie una precum suntem și Noi!* (Ioan 17, 11).

Astfel tot cerul este în neîncetată rugăciune de laudă, de mulțumire și cerere înaintea Tatălui, începând cu Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos până la îngerii cei mai de jos. Toți laudă, „pe Tatăl, pe Fiul și pe Duhul Sfânt, Treimea cea de o ființă și nedespărțită”. Toți se închină și mulțumesc lui Dumnezeu pentru răscumpărarea neamului omenesc prin întruparea, moartea și învierea Fiului Său. Toți se roagă pentru mântuirea noastră și a întregului neam omenesc. Rugăciunea deci, este viața, lucrarea, și bucuria veșnică a tuturor îngerilor și sfinților din cer.

Dar și pe pământ, rugăciunea de laudă, de mulțumire și de cerere, formează lucrarea de căpetenie a creștinilor, a călugărilor, a mamelor, a copiilor, și a întregii creații. Slujbele din biserică, în frunte cu Sfânta Liturghie, formează cea mai înaltă rugăciune și jertfă de laudă și de mulțumire adusă de oameni lui Dumnezeu, în numele întregului univers. Apoi rugăciunile neîncetate din casele lor, formează al doilea imn de laudă, de mulțumire și de cerere înaintea Preasfintei Treimi, după jertfa cea fără de sânge a Sfintei Liturghii.

După cuvântul proorocului David, toată zidirea laudă pe Dumnezeu, Creatorul ei, și păsările văzduhului și peștii mărilor și animalele pământului și stelele cerului și soarele și luna și norii și vânturile toate cele de sub cer (Psalm 148). Toate în frunte cu oamenii de pe pământ și cu sfinții și îngerii din cer sunt în neîncetată rugăciune întru slava Preasfintei Treimi, pentru că rugăciunea de laudă și de mulțumire este însăși viața lumii văzute și a celei nevăzute.

Iubiți credincioși,

Să vedem cum ne învață Domnul să ne rugăm în Evanghelia de astăzi. După ce Mântuitorul a înmulțit cele cinci pâini și doi pești prin rugăciune și binecuvântare și a hrănit cu ele atâtea mii de oameni, ca să ne învețe și pe noi a face toate cu rugăciune, *a silit pe ucenicii Săi să intre în corabie și să meargă înaintea Lui, la celălalt țărm...* (Matei 14, 22). De ce i-a trimis Hristos pe ucenici să meargă noaptea singuri pe mare? Ca să se deprindă și ei a se ruga mai mult lui Dumnezeu, mai ales în vreme de primejdie, și ca să se învețe a se lupta cu valurile și furtuna ispitelor acestei vieți, căci

marea este imaginea lumii lovite de răutate, de păcate, de boli, de necredință, de ură și de tot felul de păcate.

Dar în timp ce apostolii erau singuri în corabie și se luptau cu valurile mării, Iisus Hristos a liberat mulțimea și *S-a suit în munte ca să Se roage deosebi. Și, făcându-se seară, era acolo singur* (Matei 14, 23). Rugăciunea în liniște și singurătate, este cea mai înaltă rugăciune. Este rugăciunea sfinților, a sihaștrilor, a călugărilor și a celor mai râvnitori creștini. Ea se face în totală reculegere și singurătate, mai ales noaptea când nimeni nu te vede și nimic nu-ți poate fura gândul și simțirea inimii de la rugăciune. Aceasta se cheamă și rugăciunea inimii, pentru că izvorăște din inimă și se urcă cel mai repede la cer.

Mântuitorul, ca Dumnezeu, nu avea nevoie să se retragă la liniște și în singurătate pentru a se ruga Tatălui ceresc, căci El vedea și vorbea față către față cu Tatăl. Dar obișnuia uneori să se roage singur, mai ales noaptea, precum făcea de obicei pe Muntele Taborului și în Grădina Ghetsimani, ca să ne învețe și pe noi a iubi mai mult rugăciunea în liniște și cea din timpul nopții decât cea din timpul zilei. Sfinții Părinți numesc rugăciunea de noapte "de aur" pentru că noaptea mintea se poate ruga fără gânduri și imaginații. În schimb, rugăciunea de dimineață o numesc "de argint" fiind amestecată cu oarecare griji și gânduri, iar cea din timpul zilei o numesc "de aramă" pentru mulțimea grijilor și a gândurilor pământești care slăbesc mult puterea rugăciunii.

Prin rugăciunea de pe munte, Domnul ne îndeamnă la cea mai înaltă rugăciune individuală, numită de unii Sfinți Părinți "rugăciunea minții și a inimii". Iar, când suntem trimiși pe cale sau grijile vieții ne înconjoară corabia inimii ca niște valuri, atunci să ne rugăm cu rugăciunea apostolilor loviți de furtună pe mare. În aceste momente, creștinii trebuie să repete psalmii lui David, să facă rugăciuni scurte pe de rost sau, mai ales, să repete cu atenție și simțire rugăciunea inimii: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”. Aceasta este cea mai înaltă rugăciune personală ortodoxă practică de mulți sfinți și sihaștri, adică repetarea deasă, neîncetată și tainică a numelui lui Iisus Hristos. Se cheamă și „rugăciunea inimii”.

Ne spune Evanghelia că în a patra strajă a nopții, adică pe la orele trei în zorii zilei, a mers Domnul la ucenicii Săi, umblând pe

mare ca pe uscat. Când L-au văzut ucenicii de departe, "de frică au strigat", adică s-au rugat, crezând că ar fi vreo arătare de noapte. Aceasta ni se întâmplă și nouă. Când mergem noaptea singuri pe întuneric, pe cărări necunoscute de păduri și ni se pare că auzim sau vedem vreo nălucire sau animale sălbatice, facem ca și ucenicii Domnului, adică de frică strigăm, ne rugăm, facem semnul crucii, zicem rugăciuni scurte cu credință, din toată inima și îndată scăpăm de primejdie.

Domnul însă i-a liniștit pe apostoli prin cuvintele: *Îndrăzniți! Eu sunt, nu vă temeți!* Petru atunci, cuprins de îndoială, s-a rugat, zicând: „Doamne, dacă ești Tu, poruncește-mi să vin la Tine pe apă!” „Vino!” i-a răspuns Domnul. Dar pe când mergea el pe valuri către Hristos, „văzând vântul cel tare”, s-a biruit de frică și îndoială și a început a se afunda. În clipa aceea a strigat: „Doamne, mântuiește-mă!” Iar Domnul l-a apucat de mână și l-a mustrat: *Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoii?* (Matei 14, 30-31).

Vedeți, fraților, urmările rugăciunii făcute cu îndoială și cu puțină credință? În vreme de primejdie și ispită nu te ajută decât în parte. Oare nu tot așa se roagă mulți din credincioșii noștri? „Doamne, dacă ești Tu cu adevărat în cer și în inima mea, ajută-mi să vin la Tine! Ajută-mi să fac minuni în numele Tău! Ajută-mi să reușesc la examene și la servicii! Ajută-mi să biruiesc pe vrăjmașii mei și-mi împlinește dorința mea!” O asemenea rugăciune făcută cu îndoială, fără credință vie, din interes și mai mult pentru lucruri pământești nu este primită la Dumnezeu și cu greu ni se împlinește cererea.

Să fugim de o asemenea rugăciune lipsită de credință, îndoielnică, pe care o facem numai la nevoie, când apa necazurilor ne este până la gură! Da, să ne rugăm pentru orice avem nevoie în viață, dar mai întâi să mulțumim lui Dumnezeu pentru toate darurile ce ni le-a dat; apoi să- L lăudăm *că în veac este mila Lui* și apoi să-I cerem iertarea păcatelor și mântuirea. La urmă să cerem Domnului și cele de nevoie vieții și să zicem: „Doamne, facă-se voia Ta!” nu voia mea, precum ne învață „Tatăl nostru”.

Iar când suntem în primejdie de moarte, sau pe masa de operație, sau într-o grea încercare, atunci să facem rugăciuni scurte, de câteva cuvinte, rostite cu glas sau în taină, din adâncul inimii, cu lacrimi și credință. Adică să strigăm ca și Petru, când se

îneca: „Doamne, mântuiește-mă!”; „Doamne, ajută-mi!”, cum striga femeia cananeeancă și „Doamne, miluiește-mă!” Sau să repetăm mereu "Tatăl nostru", Crezul, un stih din psalmi, ori rugăciunea monahilor: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!”

Iubiți credincioși,

Nimeni nu poate trăi, nu se poate izbăvi de necazurile vieții și nu se poate mântui fără credință tare în Dumnezeu și fără rugăciune vie, continuă, neîncetată, cum ne învață Sfântul Apostol Pavel: *Rugați-vă neîncetat!* (I Tesaloniceni 5, 17).

De veți merge regulat la biserică și veți asculta cu evlavie sfintele slujbe, mai ales Sfânta Liturghie, multe daruri veți primi în viață și de grele ispite și păcate veți fi izbăviți. De veți crește copiii în frica lui Dumnezeu și veți face casele dumneavoastră locașuri de rugăciune și de laudă lui Dumnezeu, iar nu case de ceartă, de beție și de păcate, vă va da Domnul zile îndelungate, reușită în toate cele de folos și mântuire. Iar de veți pași pe marea vieții cu îndoială, fără credință, fără rugăciune și cărți sfinte de călăuză, fără biserică și duhovnici buni, fără spovedanie și împărtășanie regulată, vă veți îneca în marea păcatelor și veți pierde mântuirea sufletului.

Să-l rugăm pe Domnul nostru, Iisus Hristos să ne întărească credința, să ne învețe cum să ne rugăm, să ne dea vreme de rugăciune și lacrimi de pocăință ca să ne închinăm și noi cu Apostolii, zicând: Cu adevărat, Tu ești Fiul lui Dumnezeu! Tu ești Mântuitorul și Salvatorul lumii! Mântuiește-ne să nu pierim, că după Tine suspină toată făptura! A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A X-A DUPĂ RUSALII

Despre puterea credinței,
a postului și a rugăciunii

Adevărat grăiesc vouă: Dacă veți avea credință cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu neputință (Matei 17, 20)

Iubiți credincioși,

Când omul va avea credință dreaptă și tare, unită cu fapte bune și mai ales rugăciune și post, unul ca acela poate, cu ajutorul lui Dumnezeu, să facă minuni mari și să primească de la El tot ce va cere, spre folosul sufletului lui și al altora.

Acest adevăr ni-l arată Mântuitorul nostru Iisus Hristos, în Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi, prin următoarele cuvinte: *De veți avea credință cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo și se va muta și nimic nu va fi vouă cu neputință* (Matei 17, 20). Apoi arătând puterea cea mare a postului și a rugăciunii, zice: *Dar acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post* (Matei 17, 21).

Pentru a ne putea da seama de puterea credinței, vom aduce mărturia Sfântului Apostol Pavel care, arătând multe din faptele credinței, zice: *Prin credință pricepem că s-au întemeiat veacurile cu Cuvântul lui Dumnezeu, de s-au făcut din nimic cele ce se văd... Prin credință, Enoh a fost luat de pe pământ ca să nu vadă moartea. Prin credință, Noe, luând înștiințarea de la Dumnezeu despre cele ce nu*

se vedeau încă, a gătit, cu evlavie, o corabie spre mântuirea casei sale... Prin credință, Avraam, când a fost chemat, a ascultat și a ieșit la locul pe care era să-l ia spre moștenire și a ieșit neștiind încotro merge... Prin credință, însăși Sarra a prins putere să zămislească fiu (deși trecuse de vârsta cuvenită), pentru că L-a socotit credincios pe Cel ce îi făgăduise.

Prin credință, când s-a născut Moise, a fost ascuns de părinții lui trei luni, căci l-au văzut prunc frumos și nu s-au temut de porunca regelui... Prin credință a părăsit Egiptul, fără să se teamă de urgia regelui, căci a rămas neclintit, ca unul care a văzut pe nevăzutul Împărat. Prin credință, au trecut israeliții Marea Roșie, ca pe uscat, pe când egiptenii, încercând a trece și ei, s-au înecat (Evrei 11, 3-29).

La aceste mărturii, despre puterea credinței, amintite de Sfântul Pavel din Vechiul Testament, putem adăuga și altele mult mai mari luate din istoria creștinismului, de la Hristos până astăzi. Prin credință, Fecioara Maria a primit vestea cea bună de la arhanghelul Gavriil și s-a învrednicit să nască în trup pe Hristos, Mântuitorul lumii. Prin credință, Sfântul Ioan Botezătorul a primit să boteze în apele Iordanului pe Fiul lui Dumnezeu și a văzut pe Duhul Sfânt ca un porumbel șezând deasupra Lui. Prin credință, pescarii galileeni au lăsat toate și, urmând lui Hristos, au devenit pescari de oameni. Prin credință, Apostolii au primit harul Duhului Sfânt și, cu puterea Lui, au vestit Evanghelia mântuirii în toată lumea. Prin credință, Pavel, vasul alegerii, s-a convertit la Hristos pe calea Damascului și a ajuns cel mai mare apostol al neamurilor. Prin credință Apostolul Petru a primit să fie răstignit la Roma, pe cruce, cu capul în jos pentru dragostea lui Hristos, iar Sfântului Pavel i s-a tăiat capul.

Prin credință, zeci de milioane de creștini au primit cu bucurie să fie arși de vii, tăiați, sfâșiați de lei, sau înecați în mare, pentru Evanghelie, strigând: „Suntem ucenici ai lui Hristos și fii ai lui Dumnezeu după dar și suntem gata să ne dăm viața și să trăim cu El în veci, decât să ne lepădăm și să ne osândim în iad!” Prin credință, ucenicii Sfinților Apostoli și toți dumnezeieștii Părinți au mărturisit și au apărat dreapta credință ortodoxă, prin cuvânt și prin minuni și au fixat-o definitiv în dogme și canoane la cele șapte Sinoade Ecumenice.

Prin credință, mulți creștini iubitori de Hristos au părăsit grijile și plăcerile lumii și s-au făcut călugări, sihaștri și sfinți prin

mănăstiri, prin munți și prin crăpăturile pământului, ducând viață îngerească. Prin credință, nenumărați păgâni s-au convertit la creștinism și mulți păcătoși s-au pocăit și au devenit creștini desăvârșiți. Prin credință și dragoste pentru Hristos, casele creștinilor s-au transformat în biserici, fecioarele au devenit mirese ale lui Hristos, iar bărbații cu viață sfântă au ajuns mărturisitori ai ortodoxiei și slujitori vrednici ai sfințelor altare. Prin credință, după două mii de ani de luptă cu puterile întinericului, creștinismul s-a răspândit în toată lumea, biruind marile arme ale Satanei necredința, sectele, desfrâul și ura dintre oameni.

Iubiți credincioși,

Am arătat aici câteva mărturii despre marile fapte ale credinței. În continuare voi vorbi pe scurt despre puterea rugăciunii și a postului. Mai întâi, trebuie să facem rugăciunea cu credință (Matei 21, 22; Marcu 11, 24; Evrei 11, 6). Apoi trebuie s-o facem din toată inima (Deuteronom 4, 29; Psalm 118, 145; Ieremia 29, 13) și neîncetat (Luca 21, 36; I Tesaloniceni 5, 17).

Faptele mari și minunate ale rugăciunii și postului sunt nemăsurate. Spre încredințare vom vorbi aici despre câteva din ele.

Prin rugăciune și post, Moise proorocul a luat din mâinile lui Dumnezeu Tablele Legii (Ieșire 34, 28). Prin rugăciune și post, marele prooroc Ilie a încuiat cerul să nu plouă trei ani și șase luni; și iarăși cu rugăciune și cu post, a pogorât foc din cer și a descuiat cerul, de a dat Dumnezeu ploaie pe pământ (III Regi 18, 38). Cu rugăciune și cu post, Daniel proorocul a ieșit nevătămat din groapa leilor (Daniel 6, 17-23). Prin rugăciune și post ninivitenii au scăpat de pieire (Iona 3, 5-10). Rugăciune și post poruncește Dumnezeu, prin proorocul Ioil, să facă iudeii spre a scăpa de urgia Domnului (Ioil 2, 12-15).

Prin post de patruzeci de zile, Mântuitorul biruiește cele trei ispite ale satanei în pustie (Matei 4, 1-11). Cu rugăciune și cu post, Ana proorocița a născut pe Samuel, fiind stearpă mai înainte (I Regi 1, 11; 16, 28). Cu rugăciune și cu post aspru a petrecut toată viața sa Sfântul Ioan Botezătorul și Înainte Mergătorul pentru care a fost mărturisit de Însuși Mântuitorul drept cel mai mare om născut din femeie (Matei 11, 10-19). Cu rugăciune și cu

post s-au întărit Sfinții Apostoli în osteneala propovăduirii Evangheliei lui Hristos (II Corinteni 6, 4-5; 11, 27). Cu rugăciune și cu post se izgonesc diavolii din oameni (Matei 17, 19-21). Prin rugăciune și post sfinții lui Dumnezeu au făcut minuni mari și multe, atât în Legea Veche cât și în Legea Harului, cum citim în Sfânta Scriptură, în cărțile de cult și în viețile sfinților.

Dar să luați aminte că nu toată credința este bună, ci numai credința cea dreaptă, ortodoxă, unită cu faptele cele bune. Numai rugăciunile și posturile rânduite de Biserica dreptmăritoare sunt bune, iar rugăciunile și posturile care le fac păgânii, sectanții și ereticii sunt urâciune înaintea lui Dumnezeu pentru că nu se fac după îndreptarul credinței apostolice. Sfântul Apostol Pavel ne arată că, *cel ce nu se luptă după lege, nu se încununează* (II Timotei 2, 4-5). Numai cel ce slujește lui Dumnezeu în adevăr și lucrează toate faptele cele bune după dreapta credință și spre slava lui Dumnezeu, poate să dobândească mântuirea sufletului său (I Corinteni 10, 31; Filipeni 1, 9-11). Altfel toate posturile și rugăciunile noastre devin urâciune înaintea lui Dumnezeu (Isaia 1, 11-15).

Așadar, frații mei, fiți cu mare luare aminte și să nu vă luați după cei rătăciți de la dreapta credință, căroră li se pare că vor dobândi mântuirea sufletelor lor, fără a asculta de Biserica lui Hristos. Auziți ce spune Sfântul Efrem Sirul: „Când mintea omului va părăsi dreapta credință, toate faptele sale cele bune nu mai sunt de folos”. Iar Sfântul Ioan Damaschin, arătând același lucru cu alte cuvinte zice: „Binele nu este bine când nu se face bine”¹⁾

Despre puterea rugăciunii și a credinței se vorbește și în Evanghelia ce s-a citit astăzi, în care se spune cum a vindecat Mântuitorul un copil demonizat. Copilul a fost adus de tatăl său la ucenici, dar aceștia n-au putut să alunge duhul rău din el. Iar dacă a coborât Domnul de pe Muntele Tabor, tatăl copilului a îngenunchiat la picioarele Lui și a zis: *Doamne, miluiește pe fiul meu că este lunatic și greu pătimește; că de multe ori cade în foc și de multe ori în apă. Și l-am adus la ucenicii Tăi, dar n-au putut să-l vindece...* (Matei 17, 14-16).

Vedeți ce greu se vindecă un om epileptic, stăpânit de duh necurat? Că dacă nici Apostolii n-au putut să vindece acest copil demonizat, cu atât mai greu vor reuși preoții să vindece pe cei

1) Filocalia IV, 1948, pag 194.

stăpâniți de diavoli, și mai ales pe cei robiți de patimi grele. Diavolul obișnuiește să-l arunce pe cel epileptic uneori în foc, alteori în apă, ca să-l omoare și să ne amăgească a crede că nu el, ci apa și focul l-au ucis. Dar asupra sufletului celui bolnav, vrăjmașul nu are nici o putere. Însă pe cei robiți de patimi cumplite, precum: necredința, mândria, mânia, beția, desfrâul și uciderea, oare nu-i chinuiesc diavolii mai rău ca pe cei epileptici?

Nu vedeți pe unii ca aceștia cum îi chinuiesc patimile, cum se aprind ca de foc de patima mâniei, a desfrâului, a mândriei și a răzbunării, patimi ce stăpânesc astăzi toată lumea? Sau pe cei bețivi și nepăsători de a lor mântuire, nu vedeți cum îi aruncă diavolul în apa necredinței și a nesimțirii sufletești? Unii ca aceștia, chiar dacă le vorbești de rai, ei nu-l doresc. Iar dacă le spui de boli grele, de moarte și osânda iadului care îi așteaptă din cauza păcatelor făcute, ei nu se cutremură, nici nu vor să le părăsească prin pocăință, căci păcatele vechi, adică patimile întunecă și orbesc mintea și omoară sufletul și conștiința oamenilor. Să ne ferească Dumnezeu de o asemenea orbire și moarte sufletească.

Milostivindu-Se Domnul de suferința copilului, i-a zis tatălui său: „Aduceți-l aici la Mine”. Apoi certând demonul, duhul rău a fugit, „iar copilul s-a făcut sănătos din ceasul acela”. Apropiindu-se ucenicii de Hristos, L-au întrebat: *Pentru ce noi n-am putut să scoatem pe demon?... Pentru necredința voastră! a răspuns Mântuitorul. Că acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post* (Matei 17, 19-21).

Din aceste cuvinte vedem că Domnul mai întâi cheamă pe cel bolnav la Sine. Dacă toți se feresc și chiar fug de cei bolnavi, Fiul lui Dumnezeu îi cheamă la El, îi mângâie, pune mâinile peste ei și îi vindecă atât pentru credința bolnavilor, cât și pentru credința rudelor și a celor ce îi aduc la El. Fără credință tare în Dumnezeu, nimeni nu se vindecă și nu se poate face nici o minune. Dumnezeu cere și colaborarea noastră. El revarsă peste noi harul, mila și iertarea, iar noi trebuie să-i aducem credința noastră, smerenia și pocăința. De aceea a și răspuns ucenicilor că din cauza necredinței lor n-au putut să vindece copilul. Apoi spune Domnul că diavolii se scot din oameni și patimile se scot din inimile noastre „numai cu rugăciune și cu post”.

Vedeți ce mare este puterea credinței ajutată de rugăciune și de post? Toate trei la un loc fac nenumărate minuni și vindecări,

iar una fără alta nu aduc niciodată roade, nici nu ni se împlinesc cererile. La orice cerere a credincioșilor, trebuie atât din partea lor, cât și a preoților slujitori aceste trei virtuți obligatorii: credință, rugăciune și post. Ba celor bolnavi li se mai cere și spovedanie generală, cu pocăință și hotărâre de a nu mai păcătui.

Cea mai grea boală nu este cea trupească, ci cea sufletească, pentru că pierde și trupul și sufletul. Cea mai grea demonizare a omului nu este epilepsia, care chinuiește numai trupul, ci este înrobirea omului de patimi ucigătoare de suflet. Un om stăpânit de beție și desfrâu este un om posedat de diavoli. Pentru aceea este mai greu de vindecat un bețiv, un desfrânat, un ucigaș, sau un om stăpânit de ură, de lăcomie, invidie, decât un om chinuit de un duh necurat, cum este copilul din Evanghelia de astăzi.

Întristarea noastră este că, astăzi, numărul credincioșilor tineri și bătrâni stăpâniți de asemenea patimi este cu mult mai mare ca odinioară. Înclinarea oamenilor tot mai mult spre beție și desfrâu, spre necredință și grupări sectare, spre egoism, divorț și ucidere ne îngrijorează din ce în ce mai mult. Ba acest fenomen se extinde mai ales în rândurile celor tineri, în ultimii ani, prin filmele de groază care duc la crimă și filmele imorale care împing, în masă, la păcate pe atâția tineri care cad pradă acestor droguri diabolice, străine de sufletul, de credința și cumințenia neamului nostru.

Dumneavoastră, frați creștini, în calitate de fii ai Bisericii lui Hristos, de părinți, de frați și educatori de copii, aveți mare grijă cum vă creșteți copii pe care vi i-a dat Dumnezeu! Nu-i ucideți înainte de naștere prin avort, nici după naștere prin sminteală și lipsă de educație religioasă! Nu-i lăsați pradă beției, necredinței și desfrâului la vârsta tinereții! Sunt copiii dumneavoastră, dar sunt și copiii lui Hristos, care ne zice: *Lăsați copiii să vină la Mine!* (Luca 18, 16). Aveți grijă de copiii ce vi i-a dat Dumnezeu! Vom da împreună greu răspuns pentru ei, pentru fiecare suflet pierdut, furat, ucis de diavolul.

Duceți-i regulat la biserică, la rugăciune, la spovedanie, la Sfânta Împărtășanie. Puneți-le la îndemână cărți creștinești de zidire sufletească și scăpați-i de desfrâu și necredință.

Rugăm pe bunul Dumnezeu să ne izbăvească pe toți de cursele cele cumplite ale diavolilor ucigași de oameni. A m i n.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA A XI-A DUPĂ RUSALII

Despre datoria de a ierta celor ce ne greșesc

Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, fiindcă m-ai rugat. Nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine? (Matei 18, 32-33)

Iubiți credincioși,

Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie de azi ne arată datoria de a ierta pe cei ce ne greșesc. Domnul nostru Iisus Hristos, ne învață că toată Legea și proorocii, se reazemă pe două porunci, adică să iubim pe Dumnezeu și pe aproapele nostru (Matei 22, 37-40). Mila este una din faptele bune care izvorăște din dragoste, după mărturia Sfântului Apostol Pavel, care zice: *Dragostea se milostivește* (I Corinteni 13, 4). Cine nu are milă de fratele său este semn că acela nu are dragoste și petrece în întunericul urii de frați (I Ioan 2, 9-11; 4, 20).

Dragostea lui Dumnezeu către noi se aseamănă cu dragostea părinților pentru fiii lor (Deuteronom 1, 37-45; Isaia 49, 15; 66, 13). Precum un tată și o mamă bună își iubesc pe fiii lor și, ori de câte ori ar greși ei, dacă se întorc și cer iertare, îi iartă și îi mângâie, așa este și dragostea lui Dumnezeu spre noi, care suntem fiii Săi (Ioan 1, 12) și așa ni se cuvine să fim cu dragostea și cu mila față de cei ce ne greșesc nouă. Mântuitorul nostru Iisus Hristos, fiind pironit pe cruce, S-a rugat pentru cei ce L-au răstignit spunând: *Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac* (Luca 23, 34).

Toate faptele bune de le va avea cineva, dacă nu are dragoste, nu are nimic (I Corinteni 13, 1-2). Fiul lui Dumnezeu

venind în lume, din nemărginita Sa bunătate, cu dragoste și milă pentru noi (Efeseni 3, 18-19), a desființat deosebirea între vrăjmași și prieteni și ne-a dat poruncă să iubim pe vrăjmașii noștri, să binecuvântăm pe cei ce ne blestemă, să ne rugăm pentru binele celor ce ne vatămă și ne prigonesc și să facem bine celor ce ne urăsc (Matei 5, 44). După mărturia acestei învățături nu avem voie să urâm pe nimeni, ci pe toți cei ce ne greșesc să-i iubim și să le iertăm greșelile, chiar dacă ne-ar face cel mai mare rău.

Să ne aducem aminte că Dumnezeu din a Sa nemărginită bunătate *plouă peste cei dreπți și peste cei nedreπți, și răsare soarele Său peste cei buni și peste cei răi* (Matei 5, 45). De aceea suntem și noi datori a face bine tuturor și a ierta greșelile celor ce ne greșesc (Matei 6, 12; I Tesaloniceni 5, 15), purtând neputințele altora (Galateni 6, 2; Efeseni 4, 2). Așa ne îndeamnă și Sfântul Apostol Pavel, zicând: *Fiiți buni între voi și milostivi iertând unul altuia, precum și Domnul v-a iertat vouă, în Hristos* (Efeseni 4, 32). În alt loc zice: *Îngăduiți-vă unul pe altul, iertând unul altuia; iar dacă cineva are vreo plângere împotriva cuiva, după cum Hristos v-a iertat vouă, așisderea iertați și voi* (Coloseni 3, 13).

Așadar, frații mei, aducându-ne aminte de iubirea lui Dumnezeu față de noi, care pururea greșim înaintea Lui, să ne silim și noi după a noastră putere să iertăm întotdeauna pe cei ce ne greșesc nouă (Ioan 13, 34). Dragostea de Dumnezeu nu se poate arăta între noi fără de iubirea dintre noi și fără iertarea celor ce ne greșesc nouă (I Ioan 3, 17; 4, 20-21).

Iubiți credincioși,

Să ascultăm acum pe Sfântul Efrem Sirul, care, vorbind despre iertarea celor ce ne greșesc, de care atârnă și iertarea păcatelor noastre, zice așa: „Bine a zis Domnul: că sarcina Mea este ușoară! Că ce greutate și ce osteneală este a lăsa noi fratelui nostru greșelile cele ușoare și de nimic vrednice, spre a ni se ierta și nouă cele ale noastre...” Și mai departe zice: „Nu am zis să-Mi aduceți bani, sau țapi, sau post, sau priveghere, ca să ziceți: Nu am sau nu pot! Ci ceea ce este lesnicios și ușor și scurt ne-a poruncit, zicând: Tu iartă fratelui tău greșelile lui și Eu îți iert pe ale tale! Tu însă nici greșelile nu ierți, poate puținii bani doi sau trei dinari

iar Eu nenumărați talanți îți dăruiesc ție. Tu nu mai ierți nimic dăruindu-i; iar Eu îți dau ție vindecare și împărăție îți dăruiesc. Și darul tău atunci îl primesc când te împaci cu cel ce îți vrăjmășește ție, când nu ai vrajbă asupra cuiva întru mânia ta. Când ai pace și dragoste către toți, atunci rugăciunea ta este bine primită și prinosul tău bine plăcut și casa ta este blagoslovită și tu ești fericit. Dacă tu cu fratele tău nu te împaci, cum ceri iertare de la Mine?

Cuvintele Mele le calci și ceri iertare de la Mine? Eu, Stăpânul tău îți poruncesc și tu nu iei aminte? Apoi cum îndrăznești să aduci către Mine rugăciune și jertfă? Căci precum tu îți întorci fața de către fratele tău, așa și Eu despre rugăciunea ta și de la darul tău voi întoarce ochii Mei” (Cuvânt pentru dragoste, tom III, pag. 31-33, M-rea Neamț, 1823).

Dumnezeiescul părinte Isaac Sirianul, conglăsuind cu Sfântul Efrem, arată că nu primește Dumnezeu rugăciunea noastră, dacă noi avem ură și nu vom ierta pe cei ce ne greșesc nouă, că iată ce zice: „Sămânță pe piatră este rugăciunea celui ce are pomenire de rău asupra fratelui său” (Cuvânt 58, pag. 297, M-rea Neamț, 1818). Așadar, frați creștini, să luăm aminte cu toată frica de Dumnezeu la cuvintele acestor sfinți părinți, care se reazemă pe cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care a zis în Sfânta Sa Evanghelie: *De veți ierta oamenilor greșelile lor, va ierta și vouă Tatăl vostru Cel ceresc, iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru Cel ceresc nu va ierta vouă greșelile voastre* (Matei 6, 14-15).

Frații mei, dacă credem că acestea sunt cuvintele și poruncile Mântuitorului nostru Iisus Hristos, și că niciodată gura Lui nu poate să spună neadevăr, El fiind ființa adevărului, apoi să ne dăm seama că niciodată nu vom primi iertarea de la Dumnezeu, atâta vreme cât vom fi învrăjbiți cu oamenii și „nu vom ierta din toată inima păcatele și greșelile fraților noștri” (Marcu 11, 25). Nimeni să nu creadă că, cu darurile sale sau cu slujbele ce le dă la sfânta biserică, se va putea împăca cu Dumnezeu și va lua iertare de păcatele sale, mai înainte de a se împăca și a se ierta cu cei ce au fost învrăjbiți.

Acest adevăr ni-l arată Însuși Hristos Domnul când zice în Sfânta Evanghelie: *De-ți vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, lasă darul tău înain-*

tea altarului și du-te de te împacă cu fratele tău, apoi vină și adu darul tău (Matei 5, 23-24).

Nu numai darul nostru nu-l primește Dumnezeu mai înainte de a ne împăca cu aproapele nostru, ci nici rugăciunea noastră n-o primește că zice: *Când stați de vă rugați, iertați tot ce aveți asupra cuiva, ca și Tatăl vostru Cel din ceruri să vă ierte vouă greșelile voastre* (Marcu 11, 25). Același lucru ne învață Mântuitorul și în rugăciunea domnească Tatăl nostru, pe care o rostim zilnic, dimineața și seara: *Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșelile noastre* (Matei 6, 12). Dacă nu iertăm noi mai întâi pe frații noștri, nici Tatăl nostru ceresc nu ne va ierta păcatele noastre. Iertarea este o condiție obligatorie pentru mântuirea omului, a lumii întregi. Iertarea stă la temelia păcii din inimă și a cunoștinței fiecăruia dintre noi. Iertarea salvează familia de divorț și distrugere, salvează rudele de ceartă și judecăți, salvează lumea de războaie, de ură și de moarte.

Însă nimic nu-i mai greu pentru noi oamenii decât să iertăm pe cei ce ne-au jignit, ne-au defăimat sau ne-au păgubit. Pentru un cuvânt de ocară, pentru un lucru de nimic, pentru o mică pagubă, unii creștini trăiesc în ceartă, și chiar înjură, ani de zile. Ba ajung la judecată și la fapte de răzbunare, încât nici preotul din parohie, nici rudele, nici bătrânii satului, nici boala și frica morții nu le înmoaie inima să se ierte, să se împace unii cu alții. De aceea nu puțini mor certați între ei, spre veșnica lor osândă. Că după moarte nimeni nu mai poate face nimic pentru mântuirea lui.

Această stare grea de ură și răzbunare dintre oameni, care duce pe acei care nu iartă la moarte, o arată Hristos foarte clar în pilda din Evanghelia care s-a citit astăzi. Împăratul care ia socoteală slugilor sale este Împăratul Hristos care ne va judeca pe toți la sfârșitul veacurilor. Datornicul care datorează Împăratului ceresc zece mii de talanți este fiecare dintre noi, care datorăm lui Hristos pocăință, lacrimi, milostenie și iertare pentru mulțimea păcatelor pe care le-am făcut.

Dar în timp ce Dumnezeu, ca un tată bun, ne iartă toată datoria, adică toate păcatele, noi oamenii nu iertăm pe cei ce ne-au greșit puțin, ci le cerem datoria cu dobândă. Iar dacă nu ne întorc datoria ne răzbunăm pe ei, îi dăm în judecată, le dorim răul, nu-i iertăm până la moarte. De aceea și Dumnezeu se supără pe

cei care nu iartă pe aproapele, ci trăiesc în ură și răzbunare, și le va zice la judecată: *Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o adică toate păcatele pentru că M-ai rugat. Nu se cădea oare ca și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine, precum și Eu am avut milă de tine? Și mâniindu-se stăpânul lui, l-a dat pe mâna chinuitorilor, până ce-i va plăti toată datoria* (Matei 18, 32-34).

Auziți ce zice Hristos, Stăpânul vieții și al morții? Pe cei ce nu iartă pe aproapele lor, nici Dumnezeu nu-i va ierta la judecata cea mare de apoi, ci îi va arunca în chinurile iadului pentru vecii vecilor. Că dacă în viață nu ne pocăim, nici nu iertăm, nici nu facem milostenie și murim așa, nu vom avea iertare niciodată și nimeni nu ne va mai scoate din veșnica osândă.

Iubiți credincioși,

Cea mai mare virtute creștină este iubirea. Ea este viața noastră și avem nevoie de ea ca de aer. De aceea, spune Sfântul Evanghelist Ioan: *Dumnezeu este iubire*. Iar iertarea, împăcarea, milostenia, cercetarea bolnavilor, primirea străinilor și altele asemenea sunt fiicele cele mai mari ale iubirii creștine.

Iubirea de Dumnezeu și iubirea de aproapele, sunt poruncile cele mai mari din Sfânta Evanghelie care stau la temelia mântuirii noastre. De felul cum vom ști să iertăm, să ajutăm pe aproapele, să răbdăm pe toți, să facem pace, să nu ne răzbunăm, de aceasta depinde pacea noastră, bucuria vieții noastre, mântuirea fiecăruia dintre noi.

Dar ce să facă acei creștini, care își cer iertare de la cei cu care sunt certați, dar aceia nu vor să-i ierte? Să facă ce ne învață Sfinții Părinți. Întâi să se roage lui Dumnezeu pentru împlânzirea vrăjmașilor lor. Să ceară sfatul duhovnicilor lor și să le respecte cuvântul. Apoi să-și ceară personal iertare de la cei cu care sunt certați, prin cuvintele: „Iartă-mă, frate, pentru toate câte ți-am greșit și Dumnezeu să te ierte!” Iertarea să se facă cel mai bine în biserică, sau în casa unuia dintre ei, sau în casa preotului. Dacă cearta este veche și mare, împăcarea să se facă în prezența preotului, și să se încheie cu o rugăciune de mulțumire și chiar cu o masă creștinească, sau acordarea reciprocă de daruri. Dacă aproapele nu vrea să ne ierte, să urmăm sfatul duhovnicului, să

cerem iertare de trei ori și așa, dacă nu ne mustră conștiința, ne putem împărtăși cu Sfintele Taine. Iar dacă încă suntem tulburați și ne chinuie gândurile de răzbunare, să amânăm Sfânta Împărtășanie, ca să nu ne fie spre osândă. Smerenia și rugăciunea curată ne ajută cel mai mult la împăcare. Cine urmează calea aceasta, acela nu este departe de mântuire!

Citim în Pateric că un călugăr tânăr s-a dus la un sihastru bătrân și i-a spus că are vrajbă asupra cuiva și nu-l poate ierta nicidecum. Zadarnic l-a îndemnat bătrânul la iertare, că ucenicul nu voia să-l ierte. Atunci duhovnicul a zis ucenicului: „Să spunem împreună Tatăl nostru, fiule!” Pe când ucenicul zicea: „Și ne iartă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșelile noastre”, bătrânul îi spuse: „Nu așa, fiule! Ci să zicem; Și nu ne ierta nouă greșelile noastre, precum nici noi nu iertăm greșelile noastre!” Auzind aceasta ucenicul, a căzut în genunchi și a zis: „Iartă-mă, părinte, că am greșit! Din clipa aceasta am iertat pe fratele meu!”

Așa să facem și noi, frați creștini. Să cerem iertare întâi și să iertăm cu dragoste pe toți, ca să fim și noi iertați de Dumnezeu pe pământ și în cer. Căci fără iertare nu avem mântuire, nici nu putem zice Tatăl nostru.

Să rugăm pe Dumnezeul dragostei și pe Fiul lui Dumnezeu, Care S-a răstignit pe cruce din dragoste pentru noi, să ne împăce pe toți în numele Său, știind că *dragostea nu moare niciodată!*
A m i n.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA A XII A DUPĂ RUSALII

Despre desăvârșirea creștină

De voiești să fii desăvârșit, mergi, vinde-ți averile tale și le dă săracilor și vei avea comoară în cer. După aceea vino și urmează-Mi (Matei 19, 21)

Iubiți credincioși,

Idealul fiecărui creștin pe pământ este mântuirea sufletului, adică dobândirea vieții veșnice. Până la întruparea și învierea Domnului nostru Iisus Hristos, nimeni nu se putea mântui, căci raiul era închis și nu era revărsat peste lume harul Duhului Sfânt. De aceea toți dreptii Vechiului Testament așteptau izbăvirea sufletelor lor prin moartea și învierea Fiului lui Dumnezeu.

Mântuirea, după învățătura Sfintei Evanghelii și a Bisericii Ortodoxe, se dobândește prin păzirea poruncilor date de Dumnezeu oamenilor, cuprinse atât în decalogul Legii Vechi, cât și în Noul Testament, numit și legea Harului. Orice creștin care dorește să se mântuiască trebuie să săvârșească aceste trei condiții: să aibă credință dreaptă în Dumnezeu; să aibă harul Duhului Sfânt, care se dă tuturor prin cele șapte Sfinte Taine ale Bisericii Botezul, Mirungerea, Spovedania, Sfânta Împărtășanie, Nunta, Preoția, Maslul și să împlinească poruncile cuprinse în Sfânta Evanghelie. Fără aceste trei condiții obligatorii, nu este mântuire. Una din ele dacă lipsește, omul nu se poate mântui și își pierde sufletul său, "care este mai scump decât toată lumea".

Aceasta este mântuirea pe calea poruncilor, comună și obligatorie tuturor oamenilor care cred în Dumnezeu și doresc să

nezeu, Care a venit în lume ca prin jertfa și răscumpărarea Sa, să dea mai mult decât am pierdut la început prin zavistia diavolului. Cu adevărat aici s-a împlinit cuvântul care zice: *Unde s-a înmulțit păcatul, a prisosit darul* (Romani 5, 20).

Despre faptul că sunt diferite trepte ale slavei în cer pentru cei ce se mântuiesc, ne arată și Sfântul Apostol Pavel care zice: *Alta este strălucirea soarelui, alta este strălucirea lunii, și alta strălucirea stelelor, și stea de stea se deosebește în strălucire* (I Corinteni 15, 41). Însuși Mântuitorul a arătat zicând: *În casa Tatălui Meu multe locașuri sunt* (Ioan 14, 2).

Dumnezeiescul Părinte Efrem Sirul, arătând deosebirea acestor locașuri ale sfinților din cer, zice: „Multe locașuri ale Tatălui, arată Mântuitorul măsura minții celor ce se sălășluiesc în cer, adică despărțirile și deosebirile întru care cu mintea se vor desfăta dreptii și sfinții în veacul viitor. Că nu cu despărțirea locurilor, ci cu rânduiala darurilor sunt multe locașuri... Căci în veacul ce va să fie, toți dreptii se vor sălășlui într-o bucurie, cu nedespărțirea, și fiecare după măsura sa, dintr-un soare gândit se strălucește, și după a sa vrednicie trage bucurie și veselie, ca dintr-un aer, loc, scaun, privire și formă. Și nu vede cineva măsurile celui ce îl întrec pe el, nici a celui mai jos decât dânsul ca nu cumva, văzând darul covârșitor al prietenului său, sau lipsa, să-i fie aceasta pricină de întristare sau suspin...”.

Să ne întoarcem acum la cuvântul nostru, despre desăvârșirea omului. Auzim pe Mântuitorul nostru în Sfânta Evanghelie, zicând: *Fiiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru cel ceresc este desăvârșit* (Matei 5, 48). În ce constă desăvârșirea omului pe acest pământ? La această întrebare ne răspunde Sfântul Apostol Pavel, zicând: *Dragostea este legătura desăvârșirii* (Coloseni 3, 14). Adică cel ce are desăvârșită dragoste față de Dumnezeu și de aproapele său, unul ca acesta a ajuns la fapta cea mare a desăvârșirii în viața sa. Acest adevăr ni-l arată și Sfântul Maxim Mărturisitorul, zicând: „Cel desăvârșit în iubire a ajuns la culmea nepătimirii și nu mai cunoaște deosebirea între al său și al altuia, sau între a sa și a alteia, sau între credincios și necredincios, între rob și slobod, sau peste tot între bărbat și femeie. Cel ridicat mai presus de tirania patimilor, căutând la firea cea una a oamenilor, privește pe toți la fel și are față de toți aceeași dragoste. Căci nu mai este în el

deosebire, nici bărbat au femeie, nici rob, nici slobod, ci toate și întru toți Hristos” (Galateni 3, 28).

Sfântul Ioan Scărarul spunea că „desăvârșirea este învierea sufletului mai înainte de învierea trupului”.

Sfântul Nichita Stitatu spune că desăvârșirea este „readucerea puterilor sufletului la starea de la început a naturii omului, așa cum l-a creat Dumnezeu după chipul și asemănarea Sa, și bun foarte, cum era el în rai înainte de cădere”.

Iar Sfântul Isaac, fiind întrebat de unde cunoaște cineva că a ajuns la măsura desăvârșirii, zice: „Când se va mișca pomenirea lui Dumnezeu în mintea omului, îndată inima lui se pornește, spre dragostea lui, și ochii lui pogoară lacrimi cu îndestulare, că dragostea din pomenirea celor iubiți aprinde lacrimi. Unul ca acesta niciodată nu este lipsit de lacrimi, fiindcă de-a pururea își aduce aminte de Dumnezeu, încât și în somn vorbește de Dumnezeu. Dragostea de Dumnezeu lucrează unele ca acestea care este semn al desăvârșirii oamenilor în viața lor”.¹⁾

Iubiți credincioși,

Până aici am vorbit despre desăvârșirea sau îndumnezeirea omului în Biserica Ortodoxă, după Sfânta Evanghelie și Sfinții Părinți. Acum să vedem cum înțelegem noi desăvârșirea și cum o putem realiza astăzi.

Cel mai sigur se realizează desăvârșirea recomandată de Hristos în Sfânta Evanghelie de astăzi, în cadrul vieții monahale. Întrucât această Evanghelie este singura care stă la baza întemeierii monahismului creștin, idealul de desăvârșire în credință, în rugăciune și dragoste se realizează mai ales în cinul monahal. Oare călugării nu renunță de bună voie la avere, la cinste, la familie, la toată libertatea vieții pământești și, prin cele trei voturi monahale ascultare, sărăcie de bună voie și curăție nu își închină trupul și sufletul slujirii lui Hristos până la moarte? Călugării au făcut dintotdeauna cele mai mari eforturi și jertfe pentru desăvârșire.

Aceasta o dovedește la noi numărul mare de mănăstiri și schituri peste o mie începând din secolul IV până astăzi, numărul

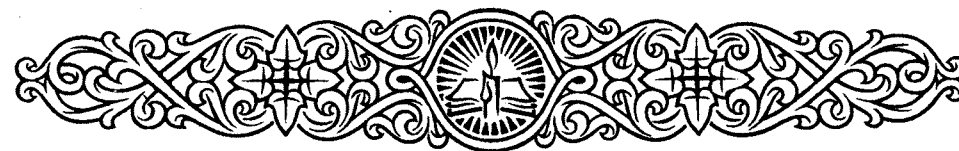
1) Filocalia X, București, 1981.

mare de sihaștri și chilii pustnicești, ca și marea vocație ce o au românii dintotdeauna pentru monahism. Monahii sunt considerați niște eroi ai Duhului. Prin jertfa lor ei s-au rugat pentru lume și pentru țară, s-au jertfit în adânc de smerenie pentru lauda lui Dumnezeu și mântuirea fiilor acestui neam. Ei s-au luptat cel mai mult pentru desăvârșirea prin smerenie, prin rugăciuni, prin post și jertfire de sine. Ei au apărut cel mai mult Ortodoxia și viața morală în rândul credincioșilor noștri. Ba, unii dintre ei, au devenit harismatici, duhovnici iscusiți cu mulți fii sufletești, ierarhi cuvioși, luminători și slujitori aleși ai Bisericii și ai Neamului. Este destul să amintim de sfinții: Daniil Sihaștru, Nicodim de la Tismana, Leontie de la Rădăuți, Chiriac de la Bisericiani, Cuvioasa Teodora de la Sihla, Sfântul Calinic de la Cernica și, recent, Cuviosul Ioan Iacob de la Iordan. Ei s-au jertfit pentru dragostea lui Dumnezeu și prin pilda lor îndeamnă și pe credincioși să trăiască în lume o viață creștină curată, smerită, unită cu Hristos.

Dar și în familie se poate duce o viață creștină, înaltă, sfântă, dăruită lui Hristos. Oare ce sunt acele mame sfinte, cu copii mulți, crescuți în rugăciune și bucurie, dacă nu niște femei desăvârșite în răbdare și iubire? Ce sunt acei credincioși cu viață curată în lume care iau drumul mănăstirilor sau trăiesc în feciorie și văduvie neîntinată prin sate și orașe? Apoi, câți creștini ascunși nu trăiesc în lume plini de sfințenie, de pace, de milă, arzând de dragostea lui Dumnezeu?

Să păstrăm cu râvnă evlavia și exemplul personal al părinților noștri, al mamelor, al monahilor, al duhovnicilor și sfinților noștri. Astăzi este desăvârșit cel ce se roagă neîncetat, cel ce este împăcat cu toți oamenii, cel ce miluiește, se smerește și se jertfește pentru apărarea dreptei credințe, pentru bunăcreșterea copiilor și pentru mântuirea tuturor în Hristos.

Să rugăm pe Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, să ne ajute tuturor pe calea desăvârșirii în dragoste, în credință și în rugăciune, spre lauda lui Dumnezeu și mântuirea sufletelor noastre. A m i n.

PREDICĂ

L A

DUMINICA A XIII-A DUPĂ RUSALII

Despre preoție și pastorație

Era un om oarecare, stăpân al casei sale, care a sădit vie. A împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit un turn și a dat-o lucrătorilor... (Matei 21, 33)

Iubiți credincioși,

În mai multe locuri din Sfânta Scriptură, lumea pe care a zidit-o Dumnezeu este asemănată cu via. Cel mai clar spune însăși Evanghelia de astăzi: "Era un om oarecare, stăpân al casei sale, care a sădit vie". Acesta este Însuși Dumnezeu, Stăpânul cerului și al pământului, Care a creat toate cele văzute și nevăzute și a zidit lumea ca pe o vie a casei Sale! În alt loc spune Mântuitorul: *Eu sunt vița cea adevărată și Tatăl Meu este lucrătorul... Eu sunt vița, voi mlădițele* (Ioan 15, 1-5). Proorocul David aseamănă și el lumea cu via și se roagă pentru desăvârșirea ei, zicând: *Doamne, Doamne, caută din cer și vezi și cercetează via aceasta pe care a sădit-o dreapta Ta și o desăvârșește pe ea* (Psalm 79, 15-16).

Oare de ce aseamănă Dumnezeu lumea cu via sau cu grâul gata de seceriș și nu cu altceva? Pentru că atât via cât și grâul sunt cele două roade de frunte ale pământului care țin viața trupească a oamenilor. Apoi, pentru că pâinea și vinul, prin Sfânta Liturghie, se prefac în Trupul și Sângele lui Hristos care mențin viața duhovnicească a sufletelor noastre. Că precum pâinea și vinul "întăresc inima omului", așa Sfânta Împărtășanie întărește credința, iartă păcatele și mântuiește sufletul omului credincios. Pâinea și vinul, la

care adesea este pomenit și untdelemnul, sunt alimente de bază ale omenirii care au un dublu caracter sacru, căci hrănesc atât trupul cât și sufletul prin jertfa liturgică.

Dar via, adică lumea sădită de Dumnezeu, nu a fost lăsată la întâmplare, nu a fost părăsită de El. Dimpotrivă, de la început lumea a fost ținută sub pronia divină; căci după ce a sădit-o Dumnezeu, *a împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit un turn de pază și a dat-o lucrătorilor iar el s-a dus departe* (Matei 21, 33). Vedeți grija lui Dumnezeu pentru lume? A sădit-o cu propriile Sale mâini, făcând pe om după chipul și asemănarea Sa; a îngrădit-o cu gard împotriva hoților, adică a îngrădit lumea cu poruncile și învățăturile celor două Legi a Vechiului și a Noului Testament, cu canoane și Sinoade ecumenice care apară unitatea și adevărul dreptei credințe. Apoi, în mijlocul viei, Domnul "a săpat teasc", adică a făcut altarul de jertfă, pe care se aduce, prin Hristos, jertfa liturgică pentru mântuirea întregii lumi. Ba, mai mult, Dumnezeu "a clădit un turn de pază și a dat via lucrătorilor, iar El S-a dus departe". Turnul de pază este Biserica întemeiată de Iisus Hristos ca un turn de veghe și apărare împotriva diavolilor, a sectelor și a tuturor smintelilor și păcatelor careucid sufletele noastre.

Deci, când toate acestea au fost săvârșite, adică lumea a fost răscumpărată și Biserica întemeiată, Domnul nostru Iisus Hristos a încredințat via Sa, adică lumea, Bisericii și Evanghelia "lucrătorilor", adică Apostolilor, episcopilor și preoților. Ei sunt lucrătorii viei lui Hristos. Lor li s-a încredințat întreaga operă de propovăduire a Evangheliei, de slujire a Bisericii, săvârșirea Sfintei Liturghii, învățătura și apărarea credinței ortodoxe, sfințirea oamenilor prin harul Duhului Sfânt, revărsat prin lucrarea celor șapte Sfinte Taine, paza viei prin împlinirea poruncilor evanghelice și aducerea roadelor la vreme. Iar roadele viei sunt sufletele mântuite prin lucrarea faptelor bune. Slujitorii Bisericii sunt lucrătorii Evangheliei, adică împreună lucrători cu Hristos, cu îngerii, cu Apostolii și cu toți sfinții la mântuirea și înnoirea lumii.

Vedeți ce mare este misiunea apostolică și harul preoției? Slujitorii Bisericii conlucrează cu Însuși Dumnezeu, cu cele trei persoane ale Preasfintei Treimi și cu toate puterile cerești. Prin jertfa liturgică ei unesc cerul cu pământul, coboară pe Hristos pe sfintele altare și în inimile oamenilor. Prin cuvintele lor leagă și

dezleagă păcatele lumii, scot sufletele din iad și demonii din oameni. Prin harul dumnezeiesc pe care îl au de la Hristos, împart Duhul Sfânt credincioșilor prin cele șapte Sfinte Taine, sfințesc, dezleagă, binecuvântează, călăuzesc pe calea mântuirii, învață, mângâie sufletele iubitoare de Dumnezeu. Ce cinste mai de preț căutăm? Sau ce har dat oamenilor este mai mare ca acela al preoției? Episcopii și preoții sunt urmașii direcți ai Sfinților Apostoli. Ei sunt datori să lucreze cu timp și fără timp via lumii creștine și să adune cât mai multe roade, adică fapte bune și suflete curate, vrednice de Împărăția lui Dumnezeu.

Iubiți credincioși,

Prima datorie a preotului în parohie este să săvârșească sfintele slujbe cu toată evlavie, începând cu Sfânta Liturghie. Altarul bisericii din fiecare sat este simbolizat de "teasc" pe care l-a săpat Dumnezeu în via Sa, cum ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi. Că precum în teasc se prefac strugurii în vin, așa pe Sfânta Masă din altar pâinea și vinul se prefac în Trupul și Sângele lui Hristos în timpul Sfintei Liturghii. Cu cât va sluji cu mai multă evlavie și vrednicie sufletească, cu atât va dobândi mai mult dar de la Dumnezeu, va umple biserica de credincioși și va aduce mai multe suflete pe calea mântuirii.

A doua datorie a preotului este să învețe pe credincioși dreapta credință, adică să-i catehizeze cu timp, și fără timp, prin predici bune, practice, izvorâte din inimă; prin explicarea Sfintei Scripturi în duh ortodox, prin citirea în biserică și acasă de texte patristice, cărți de călăuză duhovnicească, învățături morale necesare tuturor și mai ales copiilor și tinerilor. Aceste învățături formează "gardul" Bisericii, cu care a îngrădit Dumnezeu via Sa. Precum orice vie fără gard este furată și stricată de străini, de vierul cel sălbatic, adică de diavolul, cum spune psalmistul, tot așa și credincioșii din parohie, dacă nu sunt educați religios și deprinși cu iertarea, cu rugăciuni, cu postul și cu citirea cărților sfinte, se răcesc în credință, sunt indiferenți față de Biserică, devin îndoieni, necredincioși, bețivi, imorali și unii sunt amăgiți și atrași de secte.

A treia datorie de mare răspundere a preotului în parohie este să păzească via lui Hristos. Turnul de pază zidit de Dumnezeu "în via Sa" simbolizează Biserica, această corabie a mântuirii lumii, care ne duce spre cele veșnice, ne scapă de duhurile rele cu care ne luptăm până la moarte, ne izbăvește de înecare în marea vieții și ne sfințește prin cele șapte Sfinte Taine, mai ales prin Botez, Mirungere, Spovedanie și Sfânta Împărtășanie. Biserica, prin preoți, apără dreapta credință și ajută la ridicarea sufletelor din iad și a celor căzute în robia patimilor și a păcatelor, înălțându-le spre Hristos și Împărăția Cerurilor.

Iată, pe scurt, marea datorie evanghelică a preoților și păstorilor (episcopilor) Bisericii lui Hristos. Ei sunt grădinarii creștinilor. De felul cum își împlinesc ei misiunea depinde realizarea roadelor cerute, adică mântuirea lor și a sufletelor încredințate lor de Mântuitorul Hristos. Pentru aceasta însă preoții și păstorii trebuie să fie de mici chemați și aleși de Hristos la slujirea Evangheliei Sale. Cei nechemați și nesfințiți prin hirotonie, adică prin punerea mâinilor episcopilor, nu au ce căuta în cler, căci preoția este slujire și har, iar nu funcție cu scop de "câștig urât" și mândrie. Apoi slujitorii trebuie să provină din familii sănătoase, ortodoxe, devotate Bisericii. La seminarii este bine să se aleagă tineri din familii model în toate, cu atestarea scrisă a duhovnicului respectiv. La studii, viitorii candidați la preoție să iubească mai mult ca orice rugăciunea, biserica, slujbele, studiul, viața morală, practica liturgică, spovedania deasă la două-trei săptămâni și practica duhovnicească în vacanțe pe la mănăstiri. Pentru căsnicie li se cere să caute soții bune, evlavioase, milostive, mame model în toate. Familia preotului trebuie să fie un exemplu viu pentru enoriași, adică să fie o casă cu mulți copii, modestă, binecuvântată, legată permanent de Hristos, de enoriași și de biserică.

Evlavia, moralitatea, rugăciunea, cultura teologică, slujbele regulate la biserică, milostenia și râvna pentru Hristos sunt virtuți de bază ale preoților, fără de care nu se pot mântui nici slujitorii, nici credincioșii. "Preotul, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, trebuie să se jertfească, nu numai să jertfească", adică să se ostenească a spovedi pe toți enoriașii regulat în cele patru sfinte posturi, să se jertfească ziua și noaptea a menține sfintele slujbe după rânduială, a cerceta pe toți în casele lor, a împăca pe toți cei certați, a

mângâia pe cei întristați, a ajuta pe cei săraci și bolnavi, a hrăni pe toți fiii săi sufletești cu predici bune, pline de căldură părintească și cu cărți sfinte de rugăciune și învățătură.

Spune Mântuitorul nostru Iisus Hristos în Sfânta Evanghelie: *Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele. Cel ce rămâne în Mine și Eu în el, acesta aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteți face nimic* (Ioan 15, 5). Hristos este vița, "tulpina viei", iar mlădițele care ies din tulpină sunt Apostolii, episcopii și preoții. Acei așa-ziși păstori de suflete, care au rupt legătura cu Biserica lui Hristos, nu mai au harul mântuirii, căci s-au rupt de trupul Bisericii ca și mlădițele de viță și se usucă spre veșnica lor osândă, că nu mai au legătură cu Hristos, cu Harul Duhului Sfânt, cu Tainele Bisericii, cu Sfânta Liturghie, cu Crucea, cu sfinții din cer și cu toți dreptii. Iar păstorii adevărați sunt preoții care sfințesc slujba în sfintele biserici, care au grijă de turma încredințată lor de Hristos, care se roagă cu credință și trăiesc în bucuria Duhului Sfânt, care se luptă pentru Evanghelie, pentru credință, pentru mântuirea credincioșilor lor. Fericiți sunt slujitorii pe care îi va afla Hristos făcând așa și vai celor ce-i va afla dormind sau lenevind-se!

Dar care sunt roadele pe care le cere Hristos de la slujitorii Bisericii? Precum roadele mlădițelor de vie sunt strugurii, tot așa roadele mlădițelor lui Hristos, adică ale păstorilor sunt sufletele mântuite. Acestea sunt creștinii pe care preoții îi câștigă prin pocăință și îi aduc la Hristos din cârciumi, de la judecăți, de la desfrâu, de la secte, din robia păcatelor și a morții. Creștinii care ascultă de păstori, de Hristos ascultă, că zice Domnul: *Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă; iar cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă* (Luca 19, 16). Dacă preotul slujește cu evlavie, învață pe toți, se roagă și face tot ce poate, dar credincioșii nu-l urmează, el va lua plata lucrătorului credincios, iar ei, neascultătorii, vor lua osândă. Aceștia sunt ca via neroditoare, ca frunzele viei lovite de brumă care cad și se aruncă în foc.

Vai de credincioșii care nu merg la biserică din lenevire sau necredință! Vai de cei ce se rup de trupul Bisericii lui Hristos și cad în secte, că sectele nu duc la mântuire, fiind rupte de vița vieții care este Hristos! Vai și de păstorii care nu se ostenesc să aducă roade la vreme din via încredințată lor! Adică smintesc turma, pierd sufletele și lasă să intre lupii în piei de oaie, adică sectanții

în parohiile lor. Căci va veni Hristos, stăpânul viei, și *pe cei răi cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care vor da roadele la timpul lor* (Matei 21, 40-41).

Iubiți credincioși,

Vedeți ce mare este răspunderea preoților pentru sufletele voastre? Vedeți cât trebuie să se jertfească ei pentru mântuirea credincioșilor? Mulți însă îi judecă și îi osândesc, uitând că și ei sunt oameni, că au familie și trebuie să se îngrijească atât de enoriași și de casa lui Dumnezeu, cât și de casele lor. Să știți că preoții ar putea fi mult mai devotați, mai buni, dacă ar fi alături de ei toți credincioșii satelor și orașelor noastre. Căci dacă preoții văd bisericile pline de credincioși, mai ales în sărbători, credința lor sporește, harul lucrează mai mult prin ei, predicile lor devin mai vii și pătrund în inima fiecăruia.

Iar când preoții văd mai mulți săteni la cârciumi, la târguri și judecăți, decât la biserică în timpul Sfintei Liturghii din Duminici și sărbători, ei se întristează și slăbesc duhovnicește. Credem că preoții buni se datorează și credincioșilor buni, râvnitori pentru Hristos; iar cei mai puțini buni se datorează și enoriașilor slabi în credință și indiferenți de mântuirea lor. Dar fiecare va fi judecat după faptele sale de Dumnezeu, știutorul inimilor noastre.

De aceea, frații mei, vă îndemn să iubiți pe Dumnezeu și Biserica Lui. Iubiți pe păstorii Bisericii, ascultați de ei și vă rugați pentru ei, ca niște fii sufletești, *că ei priveghează pentru sufletele voastre, ca cei ce vor da seamă* (Evrei 13, 17). Vă mai îndemn să nu lipsiți în sărbători de la biserică, și să ascultați cu evlavie sfintele slujbe, mai ales Sfânta Liturghie. Hristos este de față în Sfântul Altar și noi să lipsim? Maica Domnului cu toți îngerii și sfinții sunt în biserică și slăvesc pe Dumnezeu împreună cu preotul și noi ne ducem atunci la plăceri și la beții? Nu uitați să pomeniți pe preoți la rugăciunile voastre, din dragoste și din datorie, că sunt sfințiți de Hristos și poartă în ei Harul Duhului Sfânt.

Să rugăm pe marele Arhiereu Iisus Hristos, Păstorul și Mântuitorul sufletelor noastre, să rânduiască păstori și preoți cât mai buni Bisericii Sale, iar nouă să ne dea mai multă credință și fapte bune spre dobândirea cereștilor bunătăți. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XIV-A DUPĂ RUSALII

Despre haina de nuntă

Prietene, cum ai intrat aici fără haină de nuntă? (Matei 22, 12)

Iubiți credincioși,

Pilda din Sfânta Evanghelie de azi, pe lângă alte învățături tainice ce le ascunde în ea, ne aduce aminte și de haina de nuntă, cu care ne-am îmbrăcat la sfântul și dumnezeiescul Botez. De această haină ni se va cere răspuns în ziua cea mare a judecății lui Dumnezeu de la sfârșitul veacurilor.

Trebuie să înțelegem că această haină este Însuși Iisus Hristos, Domnul și Mântuitorul nostru, după mărturia marelui Apostol Pavel care zice: *Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat!* (Galateni 3, 27). Ne punem întrebarea: ce datorie avem noi, cei care ne-am îmbrăcat în Sfântul Botez cu Hristos? Ca răspuns vom spune că toți cei ce ne-am îmbrăcat cu Hristos, avem datoria mare de a lepăda lucrurile întunericului și de a ne îmbrăca în hainele luminii (Romani 13, 12).

Care sunt lucrurile întunericului și de ce se numesc așa? Lucrurile întunericului sunt toate faptele rele fără de rod, adică păcatele pe care le facem cu voia noastră, despre care ne spune dumnezeiescul Apostol Pavel (Efeseni 5, 11).

Faptele rele se numesc așa din două motive și anume: întâi, pentru că ele vin de la diavolul, care se zice *stăpânul întunericului* (Ioan 14, 30; Efeseni 6, 12; Coloseni 1, 13) și, în al doilea rând, se numesc fapte fără de rod ale întunericului, fiindcă întunecă mintea

și sufletul omului și-l despart pe om de Dumnezeu, Care este lumină: *Dumnezeu este lumină și lumina luminează tuturor și întunericul nu a cuprins-o* (Ioan 1, 5), căci *Dumnezeu locuiește în lumina cea neapropiată* (I Timotei 6, 16).

Care sunt hainele luminii pe care trebuie să le îmbrăcăm, după învățătura Sfântului Apostol Pavel? Acestea sunt toate faptele bune, care mai sunt numite și *arme ale luminii* (Romani 13, 12). Cu aceste fapte bune și arme duhovnicești ale luminii se cade a ne îmbrăca noi creștinii, după cum ne îndeamnă același apostol, zicând: *Stați deci tari, având mijlocul vostru încins cu adevărul și îmbrăcați-vă în platoșa dreptății și vă încălțați picioarele voastre întru gătirea Evangheliei păcii. Întru toate luați pavașa credinței, cu care veți putea stinge toate săgețile vicleanului cele aprinse, și coiful mântuirii luați, și sabia Duhului care este cuvântul lui Dumnezeu* (Efeseni 6, 14-17). Așadar, vedeți ce fel de haine se cuvin nouă creștinilor a îmbrăca, și care sunt faptele cele fără de rod ale întunericii de care trebuie a ne dezbrăca?

Noi, fraților, ne-am îmbrăcat în dumnezeiescul Botez cu Hristos și prin El avem putere a lucra toată fapta bună, după cum ne învață Sfântul Apostol Pavel, zicând: *Toate le pot în Hristos, Cel ce mă întărește* (Filipeni 4, 13). Încă și Domnul ne-a arătat că, prin unirea cu El, toate faptele bune le putem lucra, iar fără de El, nimic bun nu putem face, după cum Însuși spune: *Rămâneți întru Mine și Eu întru voi, căci fără de Mine nu puteți face nimic* (Ioan 15, 4-5). Căci trebuie să avem în toată vremea unire cu Hristos, prin credința cea lucrătoare *care se lucrează prin dragoste* (Galateni 5, 6; II Tesaloniceni 3, 5), și prin această credință, să lucrăm cu multă sânguință toată fapta bună.

La dumnezeiescul Botez ne-am lepădat de satana și de toate lucrurile lui. Dacă după Sfântul Botez ne vom întoarce iarăși la păcate și nu ne vom pocăi de ele prin mărturisire la duhovnic și prin facerea canonului dat, atunci ne asemănăm cu câinele care se întoarce la vărsătura sa și cu porcul ce se scaldă din nou în mocirla lui (II Petru 2, 22; Pilde 26, 11). Căci, într-adevăr mare datorie avem noi creștinii care ne-am îmbrăcat cu Hristos la Sfântul Botez, să-I urmăm Lui prin toate faptele bune, așa cum ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel, zicând: *Următori făceți-vă mie, fraților, precum și eu lui Hristos* (I Corinteni 11, 1). Dar să întrebăm pe

marele Pavel, cum urma el lui Hristos, ca să știm și noi în ce fel să urmăm Lui. Să ascultăm ce ne spune el: *Trei ani noaptea și ziua n-am încetat cu lacrimi a învăța sfătuind pe fiecare. în osteneli multe, în bătăi, în temnițe, în primejdii de multe ori* (Fapte 20,31). *De la iudei de cinci ori am luat câte patruzeci lovituri de bici fără una am luat, de trei ori cu toiege am fost bătut, odată cu pietre am fost improșcat, de trei ori cu mine corabia s-a sfărâmat; o noapte și o zi în largul mării am petrecut; în călătorii de multe ori, în primejdii pe râuri și de la neamuri și de la tâlhari, în primejdii în pustie și pe mare, în osteneală și trudă, în privegheri, de multe ori, în frig și în lipsă de haine, până în ziua și ceasul de acum și flămânzim și însetăm și suntem goi și suntem băluiți, suntem pribegi, ne ostenim lucrând cu mâinile; noastre, ocărăți fiind, binecuvântăm; prigonți fiind, răbdăm; huliți fiind, mângâiem. Am ajuns ca niște gunoi lumii, tuturor lepădătura până azi* (II Corinteni 11, 25-27).

Iubiți credincioși,

Iată în ce fel și prin câte necazuri și prigoane urma lui Hristos dumnezeiescul și marele Apostol Pavel. Să ne punem întrebarea: oare noi creștinii de azi, care ne-am îmbrăcat cu Hristos prin Sfântul Botez, mergem noi pe urma Sfântului Apostol Pavel, precum mergea și el pe urma suferințelor lui Hristos? Dacă am lua noi aminte la Sfânta Evanghelie câte a suferit Mântuitorul pentru noi, câte au suferit Apostolii și toți sfinții pentru dragostea lui Hristos, am cunoaște cât de păcătoși și neputincioși suntem și cu câtă lenevire și nepăsare lucrăm pentru mântuirea sufletelor noastre, am cunoaște cât de puțin ne îngrijim să ne împodobim haina de nuntă a sufletelor noastre, pe care am luat-o la Botez mai curată decât soarele și care ni se va cere în ziua morții noastre și în vremea înfricoșatei judecăți a lui Dumnezeu.

Sfântul Apostol Petru, arătându-ne care este haina și podoaba cea adevărată a creștinului, ne învață, zicând: *Podoaba voastră, să nu fie din afară, împletirea părului și a podoabelor de aur și îmbrăcămintea hainelor scumpe. Ci să fie omul cel tainic al inimii, întru nestrăcuire podoabă a Duhului, blând și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu. Că așa se împodobeau odinioară sfintele femei care nădăjduiau în Dumnezeu* (I Petru 3, 3-5). Același

lucru învață și Sfântul Pavel pe femeile creștine, zicând: *Asemenea și femeile în îmbrăcăminte cuviincioasă, făcându-și lor podoabă din sfială și din cumințenie, nu din păr împletit și din aur sau din mărgăritare sau din veșminte de mult preț; ci din fapte bune precum se cuvine unor femei temătoare de Dumnezeu* (I Timotei 2, 9-10).

Iată cum se cuvine a se împodobi femeile creștine. Adică a nu iubi numai podoaba cea din afară, ci a se împodobi mai ales cu haina cea duhovnicească a sufletului lor; prin lucrarea faptelor bune și să-și aducă aminte de amenințarea lui Dumnezeu care zice: *Pentru că fiecele Sionului sunt atât de mândre și umblă cu capul pe sus și cu priviri obraznice, cu pași domoli, cu zăngănit de inele la picioarele lor, Domnul va pleșuvi creștetul capului fiecele Sionului, Domnul va descoperi goliciunea lor. În ziua aceea va lua Domnul toate podoabele: inele, sori, lunițe, cercei, brățări, vâluri, cununi, lănțișoare, cingătoare, miresme, talismane, inele, verigi de nas, veșminte de sărbătoare, mantii, șaluri, pungi, oglinzi, pânzeturi subțiri, turbane și tunici. Atunci va fi în loc de miresme, putreziciune; în loc de cingători, frânghie; în loc de cărlionți făcuți cu fierul, pleșuvie; în loc de veșmânt prețios, zdrențe și în loc de frumusețe, pecete de robie* (Isaia 3, 16-24).

Dar nu numai femeile, ci și bărbații trebuie să fugă de lux și de podoabe și să se silească fiecare a-și împodobi cu fapte bune aurul cel dinăuntru, adică sufletul său. Fiecare creștin trebuie să-și aducă aminte că la judecata viitoare, nu va judeca Dumnezeu hainele, ci faptele noastre. Cel ce se va sili a-și împodobi haina sufletului său cu toată fapta cea bună, unul ca acesta nu se va rușina când va fi chemat la nunta marelui Împărat (Apocalipsa 19, 7-9).

Dacă cineva dintre noi ar fi chemat să meargă înaintea unui împărat pământesc sau a unui mare conducător de țară, câtă grijă ar avea să-și împodobească hainele sale ca să nu fie batjocorit pentru a sa neglijență. Dar noi când vom fi chemați la nunta marelui Hristos înaintea Celui ce este Împăratul împăraților și Domnul domnilor (Apocalipsa 19, 16), ce fel de rușine, câtă groază și muncă vom lua, dacă nu ne vom îngriji a ne împodobi haina sufletelor noastre? Oare nu vom auzi și noi ca omul din pilda Evangheliei de azi: *Prietene, cum ai intrat aici, neavând haină de nuntă?* Oare nu vom auzi noi atunci pe dreptul Judecător și Preaveșnicul Împărat, zicând: *Legaiți-i mâinile și picioarele și aruncați-l*

în întunericul cel mai dinafară, unde este plângerea și scrâșnirea dinților (Matei 22, 13).

Vai de noi, fraților, cât de puțin ne îngrijim a ne împodobi haina cea de nuntă a sufletelor noastre și câtă pedeapsă de la Dumnezeu ne așteaptă pentru această lenevire și negrijă! Noi, păcătoșii, uităm că vine moartea și după moarte este judecată și muncă veșnică pentru cel ce moare nepocăit și nepregătit.

Dumnezeiescul părinte Efrem Sirul, arătând chinurile care îi așteaptă acolo pe cei păcătoși, zice: „Acolo se vor topi ochii bețivilor, acolo se vor veșteji cărnurile judecătorilor, acolo se vor chinui cu foame cumplită și groaznic vor pătimi cei ce în alăute și fluieri beau vinul; acolo cu mare durere se vor tângui și cu dinții lor vor scrâșni și cu amar își vor bate fețele lor desfrânații și preadesfrânații, furii, ucigașii de oameni, vrăjitorii, fermecătorii, descântătorii, scriitorii de mincinoase scrisori, stricătorii de copii, vrăjitorii, mâncătorii de sânge. Aceștia toți, și cei asemenea lor, care fără pocăință au păcătuit până la sfârșitul lor și pe calea cea lată și desfătăută au umblat, care duce la pierzare, acolo în chinurile iadului își vor afla negreșit sălășluirea”¹⁾.

Dumnezeiescul și sfântul Apostol Pavel gura lui Hristos ne arată că trebuie a ne dezbrăca de hainele răutăților noastre și a ne îmbrăca cu omul cel nou, zicând: *V-ați dezbrăcat de omul cel vechi, dimpreună cu faptele lui și v-ați îmbrăcat cu cel nou, care se înnoiește, spre deplină cunoștință, după chipul Celui ce l-a zidit. Și iarăși zice: Îmbrăcați-vă, dar, ca niște aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și iubiți cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe și cu îndelungă răbdare... Iar peste toate acestea, îmbrăcați-vă întru dragoste, care este legătura desăvârșirii* (Coloseni 3, 12-15).

Ați auzit, frați creștini, ce îmbrăcăminte trebuie să avem noi creștinii și care sunt podoabele duhovnicești ale hainelor de nuntă ale sufletelor noastre? O, de nu am uita noi păcătoșii, învățătura și sfătuirea marelui Apostol și de ne-am îngriji în toată vremea a ne îmbrăca cu aceste sfinte virtuți, care împodobesc haina cea de nuntă a sufletelor noastre, ca, în ziua cea mare a judecății lui Dumnezeu, să nu ne rușinăm și să nu fim aruncați în munca cea veșnică! În ziua aceea *dreptii vor străluci ca soarele*. Atunci se va

1) Sf. Efrem Sirul, Tomul III, București, 1910, p. 39.

lucru învață și Sfântul Pavel pe femeile creștine, zicând: *Asemenea și femeile în îmbrăcăminte cuviincioasă, făcându-și lor podoabă din sfială și din cumințenie, nu din păr împletit și din aur sau din mărgăritare sau din veșminte de mult preț; ci din fapte bune precum se cuvine unor femei temătoare de Dumnezeu* (I Timotei 2, 9-10).

Iată cum se cuvine a se împodobi femeile creștine. Adică a nu iubi numai podoaba cea din afară, ci a se împodobi mai ales cu haina cea duhovnicească a sufletului lor; prin lucrarea faptelor bune și să-și aducă aminte de amenințarea lui Dumnezeu care zice: *Pentru că fiicele Sionului sunt atât de mândre și umblă cu capul pe sus și cu priviri obraznice, cu pași domoli, cu zângănit de inele la picioarele lor, Domnul va pleșuvi creștetul capului fiicelor Sionului, Domnul va descoperi goliciunea lor. În ziua aceea va lua Domnul toate podoabele: inele, sori, lunițe, cercei, brățări, văluri, cununi, lănțișoare, cingătoare, miresme, talismane, inele, verigi de nas, veșminte de sărbătoare, mantii, șaluri, pungi, oglinzi, pânzeturi subțiri, turbane și tunici. Atunci va fi în loc de miresme, putreziciune; în loc de cingători, frânghie; în loc de cărlionți făcuți cu fierul, pleșuvie; în loc de veșmânt prețios, zdrențe și în loc de frumusețe, pecete de robie* (Isaia 3, 16-24).

Dar nu numai femeile, ci și bărbații trebuie să fugă de lux și de podoabe și să se silească fiecare a-și împodobi cu fapte bune aurul cel dinăuntru, adică sufletul său. Fiecare creștin trebuie să-și aducă aminte că la judecata viitoare, nu va judeca Dumnezeu hainele, ci faptele noastre. Cel ce se va sili a-și împodobi haina sufletului său cu toată fapta cea bună, unul ca acesta nu se va rușina când va fi chemat la nunta marelui Împărat (Apocalipsa 19, 7-9).

Dacă cineva dintre noi ar fi chemat să meargă înaintea unui împărat pământesc sau a unui mare conducător de țară, câtă grijă ar avea să-și împodobească hainele sale ca să nu fie batjocorit pentru a sa neglijență. Dar noi când vom fi chemați la nunta marelui Hristos înaintea Celui ce este Împăratul împăraților și Domnul domnilor (Apocalipsa 19, 16), ce fel de rușine, câtă groază și muncă vom lua, dacă nu ne vom îngriji a ne împodobi haina sufletelor noastre? Oare nu vom auzi și noi ca omul din pilda Evangheliei de azi: *Prietene, cum ai intrat aici, neavând haină de nuntă?* Oare nu vom auzi noi atunci pe dreptul Judecător și Preaveșnicul Împărat, zicând: *Legăți-i mâinile și picioarele și aruncați-l*

în întunericul cel mai dinafară, unde este plângerea și scrâșnirea dinților (Matei 22, 13).

Vai de noi, fraților, cât de puțin ne îngrijim a ne împodobi haina cea de nuntă a sufletelor noastre și câtă pedeapsă de la Dumnezeu ne așteaptă pentru această lenevire și negrijă! Noi, păcătoșii, uităm că vine moartea și după moarte este judecată și muncă veșnică pentru cel ce moare nepocăit și nepregătit.

Dumnezeiescul părinte Efrem Sirul, arătând chinurile care îi așteaptă acolo pe cei păcătoși, zice: „Acolo se vor topi ochii bețivilor, acolo se vor veșteji cărnurile judecătorilor, acolo se vor chinui cu foame cumplită și groaznic vor pătimi cei ce în alăute și fluieri beau vinul; acolo cu mare durere se vor tângui și cu dinții lor vor scrâșni și cu amar își vor bate fețele lor desfrânații și preadesfrânații, furii, ucigașii de oameni, vrăjitorii, fermecătorii, descântătorii, scriitorii de mincinoase scrisori, stricătorii de copii, vrăjitorii, mâncătorii de sânge. Aceștia toți, și cei asemenea lor, care fără pocăință au păcătuț până la sfârșitul lor și pe calea cea lată și desfătăută au umblat, care duce la pierzare, acolo în chinurile iadului își vor afla negreșit sălășluirea”¹⁾.

Dumnezeiescul și sfântul Apostol Pavel gura lui Hristos ne arată că trebuie a ne dezbrăca de hainele răutăților noastre și a ne îmbrăca cu omul cel nou, zicând: *V-ați dezbrăcat de omul cel vechi, dimpreună cu faptele lui și v-ați îmbrăcat cu cel nou, care se înnoiește, spre deplină cunoștință, după chipul Celui ce l-a zidit. Și iarăși zice: Îmbrăcați-vă, dar, ca niște aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și iubiți cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe și cu îndelungă răbdare... Iar peste toate acestea, îmbrăcați-vă întru dragoste, care este legătura desăvârșirii* (Coloseni 3, 12-15).

Ați auzit, frați creștini, ce îmbrăcăminte trebuie să avem noi creștinii și care sunt podoabele duhovnicești ale hainelor de nuntă ale sufletelor noastre? O, de nu am uita noi păcătoșii, învățătura și sfătuirea marelui Apostol și de ne-am îngriji în toată vremea a ne îmbrăca cu aceste sfinte virtuți, care împodobesc haina cea de nuntă a sufletelor noastre, ca, în ziua cea mare a judecății lui Dumnezeu, să nu ne rușinăm și să nu fim aruncați în munca cea veșnică! În ziua aceea *dreptii vor străluci ca soarele*. Atunci se va

1) Sf. Efrem Sirul, Tomul III, București, 1910, p. 39.

vedea podoaba și frumusețea hainelor de nuntă ale fiecăruia și se va cunoaște după haina cea din afară dragostea și silința fiecăruia, cu care am lucrat în această viață la mântuirea cea veșnică a sufletului nostru.

Iubiți credincioși,

Până aici am vorbit despre podoaba hainei de nuntă a sufletului nostru. În încheiere voi arăta câteva istorioare sfinte, prin care veți înțelege că oamenii sfinți și aleși ai lui Dumnezeu au strălucit în viața lor cu lumină duhovnicească, nu numai înăuntrul lor, ci chiar în afară s-au arătat cu podoabă și slavă dumnezeiască, prin care se arată sfințenia și lumina cea duhovnicească a sufletelor lor.

De exemplu, citim în istorisirile sfinte că Set patriarhul, fiul lui Adam, când era de patruzeci de ani, a fost răpit de îngerul Domnului la înălțime și a învățat știința multor taine ale lui Dumnezeu și vestita știință a astronomiei; iar când s-a pogorât pe pământ, fața lui s-a luminat foarte mult din cereștile vederi de acolo. Această strălucire și slavă a feței lui, care era ca o față de înger, a rămas la el toată viața sa¹⁾.

La fel a strălucit fața lui Moise, robul lui Dumnezeu, când s-a pogorât din muntele Sinai cu Tablele legii: *Atât strălucea fața lui Moise, încât toți fiii lui Israel se spăimântau la vederea feței lui și nu puteau să sufere strălucirea feței lui, încât proorocul Moise își acoperea fața sa, până când intrau ei să grăiască cu dânsul* (Ieșire 34, 29-35). Așa strălucea și fața sfântului apostol, întâiul mucenic și arhidiacon Ștefan, *ca o față de înger*, când vorbea către evrei (Fapte 6, 15).

Fața Sfântului Sisoe cel Mare a strălucit ca soarele în vremea sfârșitului său, după cum se scrie despre aceasta în Pateric: „Când vrea să se sfârșească acest mare cuvios părinte, șezând părinții pustiiului lângă dânsul, a strălucit fața lui ca soarele și le zicea lor: "Iată, Avva Antonie a venit!" După puțin timp a zis: "Iată ceata Apostolilor a venit!" Și s-a luminat fața lui iarăși și iată era ca și cum ar fi vorbit cu oarecare, și s-au rugat lui bătrânii, zicând: "Cu

cine vorbești, părinte?" El a zis: "Iată, îngerii au venit să mă ia și mă rog să fiu lăsat să mă pocăiesc puțin!" Îi zic lui bătrânii: "Nu ai trebuință să te pocăiești, părinte!" Și le-a spus bătrânul: "Cu adevărat nu mă știu că am pus început bun", și au cunoscut toți că este desăvârșit. Și iată că de năpraznă s-a făcut fața lui ca soarele. El le zicea lor: "Vedeți, Domnul a venit și zice: Aduceți-Mi pe vasul pustiei!" Și îndată și-a dat duhul și s-a făcut cu un fel de fulger, și s-a umplut toată casa de bună mireasmă" (Pateric, București, 1828, p. 70).

Iată, frați creștini, cum slăvește Dumnezeu încă din acest veac pe oamenii Lui cei aleși și sfinți, care cu adevărat în toată viața lor le-a plăcut binele și care s-au ostenit cu mari nevoițe, cu post, cu priveghere, cu rugăciunea, cu fecioria și cu multe alte fapte bune, și mai ales cu smerenia și-au împodobit haina cea de nuntă a sufletului lor.

Zice Domnul în Sfânta Scriptură: *Pe cel ce Mă slăvește pe Mine, îl voi slăvi* (Filipeni 4, 19; Romani 9, 23) și iată cum a slăvit El pe cei ce L-au iubit chiar din veacul de acum. Vedeți cât de mare și adâncă smerenie avea acest sfânt și bine plăcut al lui Dumnezeu. La moartea lui au venit marele Antonie, ceata proorocilor, a îngerilor și, mai presus de toți, Însuși Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, iar el se ruga să-l mai lase puțin să se pocăiască, că nu socotea în mintea lui că a pus început de faptă bună. Bine a zis sfântul Isaac Sirul că: „Smerenia este haina lui Hristos”. Cu această haină a lui Hristos era îmbrăcat sufletul acestui mare sfânt Sisoe. De aceea, smerenia, zice Sfânta Scriptură, merge înaintea slavei. (Pilde 15, 33; 29, 23). Însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos atât l-a slăvit și l-a înălțat de a strălucit fața lui ca soarele, asemenea cu a Sa în Muntele Taborului. Aceasta ca să se adeverească cuvântul Său Care a zis: *Pe cel ce Mă slăvește pe Mine, îl voi slăvi* (Psalm 83, 12; I Regi 2, 8) și *Cel ce se smerește pe sine se va înălța* (Matei 23, 12; Luca 9, 48; Iov 5, 11).

Așadar, iubiți frați creștini, să nu uităm și noi nevrednicii, de slava acestor oameni sfinți de care am amintit mai sus, și să ne silim cu toată sârguința a ne împodobi haina cea de nuntă a sufletelor noastre, cu toată podoaba faptelor bune, dar mai presus de toate, cu dragostea de Dumnezeu, de aproapele și cu desăvârșita smerenie. A m i n.

1) Hronograf, Mănăstirea Neamț, 1837, p. 86-87).

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XV-A DUPĂ RUSALII

Despre dragostea de Dumnezeu și de aproapele

*În aceste două porunci se cuprind toată
Legea și proorocii (Matei 22, 40)*

Iubiți credincioși,

În Sfânta și dumnezeiască Evanghelie de azi, Mântuitorul nostru Iisus Hristos a arătat legiuitorului care L-a întrebat care este cea mai mare poruncă din Lege, că, toată Legea și Proorocii se cuprind în dragostea de Dumnezeu și cea de aproapele. Dumnezeu însuși Ioan Evanghelistul arată că *Dumnezeu este dragoste și cel ce rămâne în dragoste, rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne în el* (I Ioan 4, 16).

Marele Apostol Pavel, vasul alegerii și gura lui Hristos, arătând că dragostea dumnezeiască este cea mai mare virtute, zice: *Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea și dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea* (I Corinteni 13, 13). În alt loc al Sfintei Scripturi, auzim: *Dragostea este plinirea Legii* (Romani 13, 10; Galateni 5, 14), și *legătura desăvârșirii* (Coloseni 3, 14). De-ar avea cineva toate darurile și toate faptele bune, fără dragostea dumnezeiască nu are nimic bun și nimic nu folosește fără iubirea de Dumnezeu (I Corinteni 13, 1-4).

Deci, înțelegând cât de mare este comoara cea neprețuită a dragostei de Dumnezeu, în cele ce urmează vom vorbi câte ceva despre această preasfântă virtute. Mai întâi, să punem o întrebare:

prin ce virtuți câștigă omul dragostea de Dumnezeu? La această întrebare vom răspunde cu mărturii de la Sfinții Părinți, care zic: „Toate virtuțile ajută mintea omului să câștige dragostea dumnezeiască, dar mai mult decât toate, rugăciunea cea curată, căci prin aceasta, mintea, zburând către Dumnezeu, iese afară din toate cele ce sunt”¹⁾. La fel învață și dumnezeiescul părinte Isaac Sirul care zice: **Dragostea se naște din rugăciune.**

Dar trebuie să știm că alta este dragostea de Dumnezeu ce se câștigă prin rugăciunea cea curată, și alta este dragostea de Dumnezeu, ca energie necreată și ca dar de sus.

Acest lucru îl arată Sfântul Diadoh al Foticeii, zicând: „Alta este dragostea sufletului și alta este aceea ce vine în el de la Duhul Sfânt. Dragostea dintâi este moderată și pusă în mișcare de voința noastră, atunci când vrem; de aceea este și răpită ușor de duhurile cele necurate, când nu ținem cu tărie la hotărârea noastră. Cealaltă, așa de mult aprinde sufletul de dragostea către Dumnezeu, încât toate părțile lui se lipesc de dulceața cea negrăită și infinită, căci mintea umplându-se atunci de lucrarea duhovnicească, se face ca un izvor din care țâșnește dragostea și bucuria”²⁾. Așadar, trebuie să înțelegem că în dragostea naturală este activ și omul. Însă mai presus de această treaptă se află cea în care lucrează dragostea lui Dumnezeu prin rugăciune curată și prin energie necreată dumnezeiască, ca dar al lui Dumnezeu.

Dar să ne punem o întrebare: prin ce cunoaște omul că a ajuns la dragostea de Dumnezeu? La aceasta vă răspundem tot cu mărturii din Sfânta Scriptură și de la Sfinții Părinți. Iată ce avem a zice. Creștinul care a dobândit această preafericită și neprețuită virtute a dragostei de Dumnezeu, mai întâi are îndelungă răbdare, *nu pizmuiește, nu se semețește, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se întărește, nu gândește răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă* (I Corinteni 13, 4-7).

Cel care are dragoste dumnezeiască în inima lui, se poate cunoaște și după faptul că ajută altora în nevoile lor (II Corinteni 8, 24; Evrei 6, 10; 13, 16); ajută pe săraci (Levitic 25, 35; Iov 31,

1) Sf. Maxim Mărturisitorul, Filocalia II, op. cit. p. 39

2) Pr. D. Stăniloae, Teologia morală, vol. 3, 1981, p. 256.

19-20; Isaia 58, 7; Iezechil 18, 7; Matei 25, 35-36; I Ioan 3, 17); ajută pe bolnavi și străini (Matei 25, 36; Iacob 1, 27); face bine tuturor (I Tesaloniceni 5, 15); mângâie pe cei necăjiți și întristați (II Corinteni 1, 4); iartă pe cei ce l-au necăjit (Luca 17, 4; Efeseni 4, 32; I Corinteni 13, 1-3) și se roagă lui Dumnezeu pentru binele altora și pentru iertarea celor ce îi fac rău (II Corinteni 9, 14; Iacob 5, 16); se jertfește pe sine pentru alții și chiar pentru cei ce nu-l iubesc (II Corinteni 12, 15; I Tesaloniceni 2, 8; II Timotei 2, 10; I Ioan 3, 16).

Acestea și altele de acest fel sunt semnele omului care s-a învrednicit a dobândi dragostea pentru Dumnezeu, după mărturia Sfintei Scripturi. Dar să zicem ceva în această privință și din mărturiile Sfinților Părinți. Iată ce zice Sfântul Maxim Mărturisitorul despre cel ce are dragoste: „Cel ce iubește pe Dumnezeu, nu poate să nu iubească pe tot omul ca pe sine însuși, deși nu are plăcere de patimile încă necurățite ale aproapelui”. Sfântul Ioan Scărarul zice: „Dragostea de Dumnezeu îl face pe om să nu mai simtă nici plăcere de mâncare sau chiar să nu mai poftască a mânca; căci precum apa hrănește rădăcinile de sub pământ ale plantei, așa hrănește focul ceresc al dragostei de Dumnezeu, sufletele celor ce au dragostea Lui”¹⁾. Iarși Sfântul Maxim Mărturisitorul zice: „Cel ce are mintea sa pironită în dragostea de Dumnezeu, disprețuiește toate cele văzute și însuși trupul său, ca pe ceva străin”²⁾.

Deci, frații mei, dacă Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți ne arată că dragostea nu face rău aproapelui (Romani 13, 10) și ne învață să iubim pe aproapele ca pe noi înșine (Matei 5, 43-44), apoi acel ce pizmuiește pe fratele și se întristează de binele și de sporirea lui și se silește a defăima numele cel bun al fratelui său, îi întinde curse spre a-l vătăma, se va dovedi pe sine că este străin de dragostea lui Dumnezeu și vinovat de osânda cea veșnică!

Preabunul nostru Mântuitor ne-a zis: *Iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi; binecuvântați pe cei ce vă blestemă* (Matei 5, 44). Oare de ce ne-a poruncit El aceasta? Iată de ce! Ca să ne elibereze de ură, de întristare, de mânie și de ținerea

1) Filocalia, IX, Cuv. XXX.

2) Filocalia, IX, Suta I-a..

de minte a răului. Apoi ca să ne învrednicească pe noi de cea mai mare avuție care este dragostea desăvârșită. Căci este cu neputință să o aibă pe aceasta, cel ce nu iubește pe toți oamenii la fel, asemenea lui Dumnezeu, Care iubește pe toți oamenii la fel și vrea ca toți să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină (I Timotei 2, 4).

Să ne aducem aminte că mai întâi ne-a iubit cu desăvârșită dragoste Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care pe Cruce fiind răstignit, S-a rugat Tatălui ceresc pentru iertarea celor ce Îl răstigniseră, zicând: *Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac* (Luca 23, 34). La fel întâiul mucenic, apostol și arhidiacon Ștefan, nu și-a dat duhul până nu s-a rugat pentru cei ce îi sfărâmau capul cu pietre. Căci, urmând pilda Mântuitorului nostru Iisus Hristos pentru care pătimea a zis: *Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta! Și zicând acestea, a adormit* (Fapte 7, 60).

Această dumnezeiască dragoste a arătat-o și marele prooroc Moise când poporul lui Israel a greșit înaintea lui Dumnezeu, închinându-se vițelului de aur. Căci voind Preadreptul Dumnezeu să piardă tot poporul, Moise a zis către Dumnezeu: *Și acum, de vrei să le ierți lor păcatul acesta, iartă-i; iar de nu, șterge-mă și pe mine din cartea Ta în care m-ai scris!* (Ieșire 32, 32).

Aceeși dragoste dumnezeiască purta în sufletul său și marele apostol al lui Hristos, Pavel, care răbdând atâtea bătăi și prigoane de la iudei, le dorea mântuirea, încât voia să fie despărțit de Hristos, numai ei să fie mântuiți, căci iată ce zice: *Adevăr zic vouă în Hristos, nu mint, martor fiindu-mi conștiința mea în Duhul Sfânt, că mare îmi este întristarea și necurmată durerea inimii. Căci aș fi dorit să fiu eu însumi anatema de la Hristos pentru frații mei cei de un neam cu mine după trup, care sunt israeliții* (Romani 9, 1-4).

Iubiți credincioși,

Dragostea de aproapele este a doua poruncă, asemenea cu cea dintâi, fiindcă se naște din ea și este nedespărțită de aceea. Că cel ce iubește pe Dumnezeu, după hotarele poruncii celei dintâi, acela de nevoie iubește și pe aproapele său. Dar să ne întrebăm, cum trebuie să folosim dragostea de Dumnezeu și cea de

aproapele, spre a nu greși înaintea Lui? La această întrebare mai întâi noi trebuie să știm că dragostea de Dumnezeu nu are hotar, după cum nici Dumnezeu Cel iubit nu are hotar sau măsură.

Dragostea de aproapele, însă, trebuie să aibă măsură, căci dacă vom iubi pe aproapele fără măsura cuvenită, ne poate despărți de dragostea lui Dumnezeu și ne poate aduce mare pagubă. De aceea trebuie să iubim pe aproapele numai în măsura în care nu ne depărtează de dragostea lui Dumnezeu, care zice: *Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu tot sufletul tău, cu tot cugetul tău...* (Matei 22, 37). Iar pentru dragostea către aproapele spune: *Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși* (Matei 22, 37), adică pe cât porți grijă și te sârguiești pentru tine, pe atât poartă grijă și te silește și pentru aproapele tău. De exemplu, dacă noi avem o rudenie tată, mamă, soră, frate sau prieten, care ne-ar îndemna să facem un păcat mare sau să călcăm legea lui Dumnezeu, și am asculta de unul ca acesta făcând fărădelege înaintea lui Dumnezeu, atunci vom primi osândă veșnică, pentru că am iubit pe tată sau pe mamă, rudenie sau prieten mai mult decât pe Dumnezeu. De aceea nu mai putem fi ucenici ai lui Hristos și ne facem vinovați de gheena focului, după cum a zis Domnul (Matei 18, 8-9).

În continuare vă reamintesc o istorioară adevărată despre nemăsurata dragoste de Dumnezeu a Sfântului Ignatie Teoforul, adică purtătorul de Dumnezeu, pentru care a fost mâncat de lei, la Roma.

Pe vremea împărăției lui Traian, a fost patriarh al Antiohiei Sfântul Ignatie, pe care sfânta noastră Biserică Ortodoxă îl prăznuiește la 20 decembrie, cu câteva zile înainte de Nașterea lui Hristos. Acest preafericit patriarh era copil pe vremea când Mântuitorul nostru Iisus Hristos umbla pe pământ și a fost luat de Mântuitorul în preasfintele Sale brațe, pe care arătându-l poporului, a zis: *De nu vă veți întoarce și de nu veți fi ca pruncii, nu veți intra întru Împărăția Cerurilor*. Apoi a zis: *Cine va primi pe un copil ca acesta întru numele Meu, pe Mine mă primește* (Matei 18, 3-5). De aceea i se zicea Sfântului Ignatie "purtător de Dumnezeu", fiindcă a fost purtat de Domnul în brațele Sale.

Acest mare mucenic a fost ucenicul Sfântului Ioan Evanghelistul, a cărui viață a urmat trăind în feciorie și viață sfântă, purtând neîncetat în inima sa pe Hristos și pururea mărturisindu-L oamenilor.

Pe acest sfânt l-a întrebat împăratul Traian: „Ce înseamnă purtător de Dumnezeu?” El a răspuns: „Tot cel ce poartă pe Hristos Dumnezeu în sufletul său este purtător de Dumnezeu”. Apoi l-a întrebat: „Tu porți în tine pe Hristosul tău?” Sfântul a răspuns: „Cu adevărat Îl port”. După ce împăratul l-a amenințat cu moartea și l-a chinuit să se lepede de Hristos și să se închine la idoli, văzându-l tare ca diamantul în mărturisirea drepte credințe, l-a condamnat la moarte, trimițându-l la Roma legat în lanțuri, sub paza a zece ostași aspri, care l-au chinuit mult pe drum. Ajungând acolo, a fost legat și dat spre mâncare leilor, într-o zi de sărbătoare, în fața unei mari mulțimi de oameni.

Creștinii de la Roma s-au întristat mult și voiau să-l oprească de la această moarte amară. El le-a scris o scrisoare când a trecut prin Smirna, și le-a zis: „Iubiții mei frați, să nu arătați către mine dragoste deșartă ca să mă opriți de la dorința mea cea mare. Eu sunt grâu al lui Hristos și vreau să fiu măcinat de dinții fiarelor, spre a mă arăta pâinea lui Dumnezeu”.

Înainte de a se da drumul leilor spre a-l sfâșia, Sfântul Ignatie a vorbit poporului, zicând: „Bărbați romani care priviți la această nevointă a mea, să știți că nu pentru un oarecare lucru rău primesc această moarte, nici pentru vreo nelegiuire sunt osândit la moarte, ci numai pentru mărturisirea lui Hristos Dumnezeul meu, de a cărui dragoste este cuprinsă inima mea și pe care fără de saț Îl doresc”. Acestea zicând el, au venit asupra lui leii și îndată l-au sfâșiat în bucăți, după cum el singur mult a dorit, pentru dragostea lui Iisus Hristos.

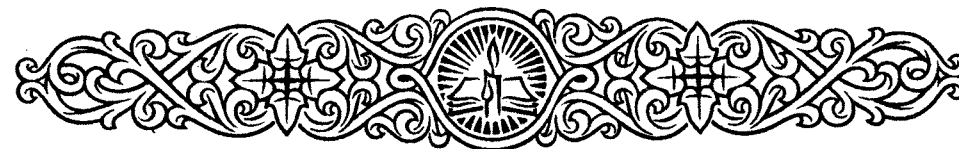
Dar acolo s-a văzut un lucru de mare mirare, că mâncând leii trupul sfântului, inima lui fiind de carne a rămas neatinsă, ca și unele din oasele cele mai mari. Atunci un ostaș, care auzise de la mulți că el poartă pe Iisus Hristos în inima lui, a zis în derâdere: „Să vedem oare, spunea el, dacă are pe Hristos Dumnezeul său în inima sa”. Luând o sabie, a despicat inima sfântului în două. Dar, o, minunile Tale, Doamne! Inima sfântului fiind despăcată în două, pe ambele părți ale inimii sale, era scris cu litere de aur **Iisus**

Hristos. Toți cei care au văzut acestea s-au speriat și s-au mirat, zicând: „Cu adevărat omul acesta a fost purtător de Dumnezeu!”

Așa a iubit pe Hristos Sfântul Ierarh și Mucenic Ignatie, cu toată inima sa. Cine voiește să știe mai pe larg despre pătimirea Sfântului Ignatie și cum a pătimit la Roma, să citească viața lui la 20 decembrie.

Iubiți credincioși,

În încheiere, vă rog să vă aduceți aminte de cele ce ați auzit la începutul predicii, și anume că toate virtuțile ajută pe om să câștige dragostea de Dumnezeu, dar mai mult decât toate rugăciunea curată și neîncetată. Deci să ne silim cu toată sârguința a lucra toate faptele bune și, mai ales, să ne îndeletnicim cu sfânta rugăciune a inimii noastre, ca prin ea să putem câștiga dragostea de Dumnezeu și de aproapele. Prin nemuritoarea dragoste să rămânem în El și El în noi, și așa, cu mila și cu harul Preasfintei Treimi, să fim și noi într-o măsură oarecare purtători de Dumnezeu și să ne mântuim sufletele noastre. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XVI-A DUPĂ RUSALII

Despre înmulțirea talanților

Și a zis Domnul: Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune (Matei 25, 21)

Iubiți credincioși,

Una din învățăturile ce le putem trage din Sfânta Evanghelie de azi este aceea că fiecare dintre noi avem datoria de a înmulți talantul cel încredințat nouă de Dumnezeu. Fiecare om are talantul său de la Dumnezeu și nici unul nu este fără talant. Înmulțirea lui îi aduce mântuirea cea veșnică a sufletului său, precum și intrarea lui în Împărăția Cerurilor, după cum zice Domnul în cuvântul Său către cel ce a înmulțit talantul său: *Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune, intră întru bucuria Domnului tău (Matei 25, 21).*

Ce este „bucuria Domnului”, dacă nu Împărăția Cerurilor. La fel vedem că cel ce nu a înmulțit talantul său, s-a osândit în munca cea veșnică, după cum ne arată iarăși Domnul zicând: *Iar pe sluga cea netrebnică aruncați-o întru întunericul cel mai de afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților (Matei 25, 30).* Iată deci, frații mei, cât de luminat și cât de clar ne arată Mântuitorul nostru, că cel ce înmulțește talantul său, se mântuiește și intră întru Împărăția Cerurilor, iar cel ce nu se silește a-și înmulți talantul său, se osândește.

Poate, va zice cineva: „Eu nu am talant!” Mare minciună spune unul ca acesta și nu trebuie nicidecum ascultat. Noi vedem din Sfânta Evanghelie de azi, că toți au primit talanți, unul cinci,

altul doi, altul unul, dar nici unul nu a rămas fără de talant. Dacă ar fi fost vreunul fără de talant, ar fi zis Domnul că altuia nu i-ar fi dat nici un talant. Dar arătând că toți au luat talanți, nimeni nu se poate încumeta a zice: „Eu n-am nici un talant!” Putem zice că nu toți au primit la fel talanții, că unii mai mulți, alții mai puțini și că nu toți au primit același fel de talant, aducându-se aminte de mărturia Sfintei Scripturi care zice: *Duhul este unul, iar darurile felurite* (Romani 12, 6; Efeseni 4, 7; I Corinteni 7, 7; 1, 24).

Iubiți credincioși,

Așa de exemplu, unul este patriarh, altul conducător de țară, altul mitropolit, altul episcop, altul preot, altul stareț de mănăstire, altul conducător de oști, altul mare dregător în societate, altul scriitor, altul judecător, altul dascăl bisericesc, altul pictor sau zugrav, altul filosof, altul mare cântăreț, altul astronom, altul croitor, altul meșter dulgher sau tâmplar, altul cizmar, altul zidar, altul învățător, altul lucrător de pământ, altul păzitor de vite sau de oi și așa mai departe. Dar să nu uite fiecare că, pe cât dregătoria lui este mai mare, cu atât mai mare răspundere are în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, căci are datoria a-și înmulți talanții încredințați lui, aducându-și aminte de cuvântul Domnului care zice: *Căruia i s-a dat mai mult, mai mult se va cere de la dânsul* (Luca 12, 48).

Marii dregători și păstorii de suflete trebuie să-și înmulțească talanții primiți spre folosul de obște al poporului, fie prin scris, fie prin cuvânt, dar mai ales prin pilda cea bună a vieții lor, deoarece mai mult zidește cineva pe alții prin trăire decât prin cuvânt. De aceea și Mântuitorul a cerut mai înainte de învățătură, trăirea, lucrarea duhovnicească, zicând: *Cel ce va face și va învăța, acesta mare se va chema* (Matei 5, 19), iar unul din sfinți a zis: „Taci tu, să vorbească lucrurile tale”¹⁾.

Marele Apostol Pavel îndeamnă pe ucenicul său Tit să se facă în toate pildă bună de urmat, zicând: *Întru toate arată-te pe tine pildă de fapte bune* (Tit 2, 7). Dacă cineva este păstor de suflete în Biserica lui Hristos, trebuie să predice neîncetat Sfânta

1) Filocalia X, Cuvântul 23.

Evangelie (Marcu 16, 15; Fapte 15, 7); pe toți trebuie să-i învețe calea mântuirii (Luca 1, 17; Fapte 13, 26; 16, 17); să-i convingă pe cei necredincioși și rătăciți de la adevăr (Fapte 20, 21; Romani 1, 5; 10, 8); să împrăstie întunericul necredinței (Matei 5, 14-16; Fapte 26, 18; II Corinteni 4, 6); să vegheze asupra sufletelor și să le călăuzească spre Hristos fără interes (I Corinteni 9, 18; II Corinteni 11, 7).

Păstorul de suflete are datoria de a predica cuvântul Domnului cu stăruință și în toată vremea (II Timotei 4, 2); a învăța cu blândețe (II Timotei 2, 25; I Timotei 5, 20; Tit 1, 13); a păstra cu scumpătate dreapta credință (I Timotei 6, 20; II Timotei 1, 14); a nu da nici o pricină de sminteală credincioșilor (II Corinteni 6, 3; Romani 14, 13-14; I Corinteni 8, 13); a suferi pentru credincioși (II Corinteni 1, 8; Coloseni 1, 24); a nu se rușina și a nu se înfricoșa de amenințările oamenilor (Ieremia 1, 8; 1, 17; Iezechiel 2, 7-9; 3-9; Fapte 4, 19-23); a opri pe femei să predice în Biserică (I Corinteni 14, 34-35); a păstra în întregime învățătura Sfintei Evanghelii (I Timotei 1, 3) și altele.

Acestea și încă multe altele, dacă le vor face păstorii și credincioșii Bisericii lui Hristos, atunci se vor afla în toată vremea lucrând la înmulțirea talanților lor, pentru care vor primi plată de la Dumnezeu, în ziua cea mare a Judecății de apoi. Dacă toți se vor sili să-și înmulțească talantul lor dat de Dumnezeu, plată și răsplătire vor lua de la El și cinste de la oameni, care se vor folosi de hărnicia și dragostea lor de a lucra spre binele obștesc al tuturor.

Dar și în altfel poate creștinul și mai ales preotul a-și înmulți talantul său spre slava lui Dumnezeu și folosul de obște al oamenilor. De exemplu, dacă cineva are darul propovăduirii și predică Evanghelia după măsura credinței sale; dacă altcineva are slujbă și o săvârșește cu evlavie; dacă altul are darul învățaturii și se sârguiește a învăța cele sfinte pe alții; dacă unul face milostenie cu voie bună, dacă altul lucrează în orice fel spre binele aproapelui său, toți aceștia își înmulțesc talanții lor (Romani 12, 8).

Dacă unii se silesc a duce viață sfântă în feciorie, în post, în rugăciune, în înfrânare de la toate, în privegheri și citirea Sfintelor Scripturi, unii ca aceștia se află înmulțindu-și talanții lor (Tit 2, 7). Dacă alții au darul răbdării, al tăcerii, al blândeții și al smereniei,

al îndelungatei răbdări și prin aceste fapte bune sunt pilde pentru cei din jurul lor, ca niște lumini în sfeșnicul Bisericii lui Hristos, spre folosul tuturor, și aceștia se află înmulțind talanții lor (Matei 5, 14-15). Dacă altul are darul trezviei, al bărbăției, al dragostei, al nerăutății, al evlaviei, al supunerii și al ascultării, slujind tuturor cu bucurie și cu dragoste, acesta luminează cu pilda vieții sale pe toți cei din jurul lui și plinește cuvântul Domnului care a zis: *Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din cer* (Matei 5, 16). Astfel, cei ce luminează și zidesc pe alții prin viața lor, unii ca aceștia pururea se află înmulțind talanții lor, spre slava lui Dumnezeu (I Corinteni 10, 3-10; Filipeni 1, 11).

Dacă altul are credință tare și nefățarnică și lucrează cu dragoste spre mântuirea și folosul tuturor oamenilor; dacă rabdă cu vitejie de suflet toate necazurile, ispitele, bolile, scârbele și pagubele, fără a căti împotriva lui Dumnezeu și mulțumește în toate încercările cele grele Preabunului Dumnezeu, unul ca acesta aduce Domnului roadă prin răbdarea sa, după cuvântul Domnului (Luca 8, 15), și în toată vremea vieții sale își înmulțește talanții dați lui de Dumnezeu, spre dobândirea fericirii veșnice în Împărăția Cerurilor.

Dacă alții își petrec viața în frică și în dragoste de Dumnezeu, în smerenie și blândețe, dacă nasc și-si cresc copiii în dreapta credință și evlavie, în post și rugăciune, în umilință și nerăutate, unii ca aceștia dau pildă bună celor care îi văd, și așa se află înmulțind talanții lor, spre slava lui Dumnezeu și spre folosul oamenilor (Matei 11, 29; 21, 5; Coloseni 3, 12; Isaia 66, 2).

Cei ce ostenesc și îngrijesc de bolnavi, de bătrâni și neputincioși, sprijinindu-i cu dragoste și jertfindu-se prin răbdare și osteneală, pentru ajutorul și sprijinul lor, purtându-le neputințele și îngrijind de sănătate și nevoile lor, unii ca aceștia împlinesc cuvântul Domnului, care a zis: *Bolnav am fost și M-ați cercetat* (Matei 25, 36; Iov 22, 6-7). Astfel și aceștia se află înmulțind talanții lor, spre slava lui Dumnezeu și a lor mântuire (I Corinteni 10, 31; Filipeni 1, 11). Dacă altul este bogat și se milostivește să ajute din dragoste pe săraci, pe bolnavi și neputincioși, împărțindu-le cu dragoste cele de trebuință, și acesta își înmulțește talantul său prin milostenie și va câștiga mila lui Dumnezeu în ziua cea de

apoi, dobândind fericirea veșnică de la Hristos, Care a zis: *Fericți cei milostivi, că aceia se vor milui* (Matei 5, 7).

Iubiți credincioși,

Am arătat că toți oamenii au primit talanți de la Dumnezeu și că fiecare este dator a-și înmulți talantul său spre a intra în bucuria Împărăției Cerurilor. Am arătat și ce pedeapsă vor lua cei leneși și nelucrători care nu s-au silit în viață la înmulțirea talanților lor.

Noi știm că toți sfinții și dreptii lui Dumnezeu de la începutul zidirii lumii s-au silit fiecare, prin cuvânt și fapte bune, a-și înmulți talanții lor. Dacă vom citi cu atenție dumnezeiasca Scriptură și învățăturile Sfinților Părinți, vom înțelege luminat că patriarhii, proorocii, apostolii, ierarhii, mucenicii, mărturisitorii, cuvioșii și toți sfinții Vechiului și Noului Testament s-au silit în viața lor să împlinească cu toată sânguința poruncile lui Dumnezeu spre slava Lui și spre mântuirea sufletelor lor. Astfel cu osteneală, prin lucrarea faptelor bune ei și-au înmulțit talantul dat lor de Dumnezeu. Ei aveau pururea în minte că Preabunul Dumnezeu, în ziua cea mare a judecății de apoi, va răsplăti fiecăruia după faptele lui, precum scrie: *Că toată fapta o va aduce Dumnezeu la judecată, cu tot lucrul trecut cu vederea, ori bun, ori rău* (Eclesiast 12, 14). Și iarăși că: *Fiul Omului va să vină întru slava Tatălui Său cu îngerii Săi și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele sale* (Matei 16, 27).

Deci nimeni să nu creadă că îl va mântui credința cea moartă, care nu este urmată de fapte bune. Ci având în vedere că este muncă și pedeapsă pentru nelucrarea faptelor bune, precum și mare răsplată pentru cei care se îngrijesc de mântuirea sufletului, înmulțind talanții dați lor de Dumnezeu, fiecare să se silească cu toată sânguința în această viață trecătoare, la lucrarea poruncilor lui Dumnezeu și la toată fapta bună.

Spre sfârșitul acestei predici, vă spun o istorioară adevărată, din care fiecare poate înțelege cât de mare bucurie și fericire are în ceasul morții și în ziua Judecății de apoi, cel ce s-a silit în viață la înmulțirea talantului său, spre folosul sufletesc al altora și spre slava lui Dumnezeu.

A fost un dascăl și propovăduitor al cuvântului lui Dumnezeu, care în toată viața sa predica, învăța și îndemna pe oameni la părăsirea păcatelor și la lucrarea faptelor bune. Pe unii îi îndemna să se ducă la spovedanie, pe alții îi îndemna să facă milostenie, pe alții care erau învrăjbiți îi sfătuia să se împace cu frații lor; pe alții îi îndemna să meargă regulat la biserică și să citească sfintele cărți, iar pe alții îi îndemna la post, la rugăciune, la curățenie și înfrânare. Astfel, bunul dascăl nu se lenevea la mântuirea sa și a fraților săi creștini.

Ajungând la bătrânețe și în clipa morții era ca orice om în mâhnire și frică de ceasul acela, în care și Mântuitorul S-a întristat, zicând: *Întristat este sufletul Meu până la moarte* (Marcu 14, 34). Dar, pe când își dădea sufletul, fiindcă se silise toată viața la îndreptarea și mântuirea multora, deodată a văzut o ceată mare de șaizeci de mii de suflete, strălucind ca soarele, care l-au întâmpinat cu mare veselie și i-au spus: „Fratele nostru iubit, tu ne-ai luminat pe noi cu cuvântul lui Dumnezeu și prin tine am părăsit păcatul și ne-am îndreptat a sluji lui Hristos Care cu a Sa milă și îndurare ne-a trecut din moarte în viață. Acum am fost trimiși de Dumnezeu să te întâmpinăm întru ieșirea ta din această viață, și să călătorim cu tine, petrecându-te până la cer, după cum avem porunca Ziditorului nostru”. Această mare ceată de suflete mântuite, au însoțit la cer cu mare bucurie pe cel care s-a ostenit la mântuirea sufletelor lor.

Iată deci, fraților, cum și-a înmulțit talantul acest dascăl fericit și câtă bucurie a avut în vremea sfârșitului său, pentru osteneala ce a depus-o la mântuirea atâtor suflete. Și cu dreptate s-a întâmplat acest lucru, că iată ce zice Apostolul Iacob: *Frații mei, dacă unul din noi va rătăci de la adevăr și îl va întoarce cineva, să știe că cel ce a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui, își va mântui sufletul său de moarte și va acoperi mulțime de păcate* (Iacob 5, 19-20).

Vedeți, frații mei, dascălul mai sus amintit nu a întors numai un suflet la calea mântuirii, ci după cum ați auzit, șaizeci de mii de suflete care, după mila și dreptatea lui Dumnezeu, au fost trimise să-l întâmpine în vremea ieșirii lui din viață și să-l conducă până la cer.

Deci, la fel să facem și noi. Cel mai mult ne ajută la mântuire și la înmulțirea talanților rugăciunea, postul, milostenia,

smerenia, spovedania, Sfânta Împărtășanie și iertarea din inimă a tuturor. Să ne rugăm cel mai mult ca să ne ierte Dumnezeu păcatele. Să ținem cu râvnă posturile în zilele rânduite, ca rugăciunea să aibă har și putere. Să fim smeriți și blânzi la inimă cu ce putem ca să fim și noi miluiți la cer. Să avem duhovnici buni și să ne apropiem cu mare evlavie de Trupul și Sângele lui Hristos. Să iertăm din inimă pe toți cei ce ne fac rău și să ajutăm după putere la mântuirea celor din jurul nostru.

De vom face așa, și păcatele ni se vor ierta, și anii vieții ni se vor binecuvânta, și talanții ni se vor înmulți, și sfârșit bun vom dobândi, iar în ceasul morții, îngerii cei buni și sufletele celor pe care i-am călăuzit la mântuire ne vor întâmpina și la odihna cerească ne vor însoți, de care să ne învrednicească Hristos Dumnezeu, cu rugăciunile Preacuratei Maicii Sale. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XVII-A DUPĂ RUSALII

Despre credința cea mare și statornică

O, femeie, mare este credința ta! Fie ție după cum voiești (Matei 15, 28)

Iubiți credincioși,

Credința cea mare și stăruitoare a femeii cananeence a fost arătată și lăudată nu de un prooroc, apostol, ierarh sau dascăl al Bisericii lui Hristos, ci de Însuși Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, știutorul inimilor omenesci (Matei 9, 2-4; Marcu 2, 6-8). El laudă în fața poporului credința cea mare a femeii cananeence. O, înțelepciune fără de margini a Mântuitorului! O, adâncul îndurărilor Lui! Vine o femeie păgână, necăjită și străină tocmai din Fenicia Siriei – după cum arată dumnezeiescul evanghelist Marcu – și îl roagă pe Domnul cu lacrimi din durerea inimii să alunge demonul din fiica ei (Marcu 7, 30).

Nu știa cine este Hristos. Auzise și ea de la alți credincioși iudei, că Iisus Hristos este din neamul lui David, împăratul și proorocul. Auzise de sfintele Sale minuni care le făcea în poporul lui Israel și credea cu toată tăria inimii sale că va face Hristos milă și cu dânsa. Această femeie străină de poporul ales, văzând mulțimea ce urma pe Mântuitorul, nu îndrăznește să se apropie prea mult de El, ci de departe strigă: *Miluieste-mă, Doamne, Fiul lui David, fiica mea rău se chinuiește de diavol!* (Matei 15, 22).

Trei gânduri mari stăpâneau mintea și inima ei. Întâi, credința tare către Dumnezeu; al doilea, nădejdea ei fără de îndoială că Domnul o va asculta și-i va împlini cererea ei; iar al

treilea, mila cea mare pentru suferința fiicei sale. Pe toate aceste trei gânduri le-a scos la lumină din inima sa, când a zis: *Miluieste-mă, Doamne, Fiul lui David!* (Matei 15, 22). Apoi, cerând milă de la Domnul pentru ea, zice: *Fiica mea rău se chinuiește de diavolul!* Adică: „Doamne, dacă miluiești pe fiica mea, pe mine mă miluiești. Aceasta este durerea inimii mele și pentru aceasta strig către Tine, să faci milă cu fiica mea și să izgonești duhul cel rău din ea, care o chinuiește cumplit”.

Auzind și ea de minunile Fiului lui Dumnezeu, credea, fără îndoială, că și pe fiica ei o va vindeca. Dar cu toată strigarea ei din inimă, Mântuitorul nu i-a răspuns un cuvânt (Matei 15, 23). Oare nu-i era Lui milă de ea și de fiica ei? Oare n-a venit El să caute și să mântuiască pe cel pierdut? (Matei 18, 11; Luca 9, 55). Dar de ce tăcea la strigarea îndureratei mame și nu răspundea nici un cuvânt? Iată de ce tăcea: ca să scoată la lumină un lucru mare, care era în sufletul acelei femei necăjite și străine, adică credința ei statornică și mare în Dumnezeu. Ba mai mult! Ucenicilor Mântuitorului, auzind strigarea ei, li s-a făcut milă de ea și L-au rugat pe Domnul, zicând: *Slobozește-o, că strigă în urma noastră...*

Dar Mântuitorul, ca și când n-ar fi băgat de seamă nici strigarea ei și nici rugămintile sfinților Săi ucenici, răspunde negativ, zicând: *Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israel* (Matei 15, 24). Auzind aceste cuvinte ale Mântuitorului, biata mamă îndurerată, nu se deznădăjduiește de mila Lui, ci vine și se închină cu și mai mare smerenie înaintea Mântuitorului, zicând: *Doamne, ajută-mă!* (Matei 15, 25). Adică: „Doamne, nu mă lăsa, că singura mea nădejde numai spre mila și puterea Ta fără de margini mi-am pus și cred că vei face milă și cu mine, cea străină și nevrednică de îndurarea Ta. Căci numai Tu știi cu adevărat durerile inimii mele!”

Dar și după această stăruință din inimă, biata femeie este respinsă de Mântuitorul care zice: „Nu este bine a lua pâinea fiilor și a o arunca la câini” (Matei 15, 26). Prin câini înțelegem aici pe păgâni, pentru viața lor necurată și pentru închinarea lor la idoli, iar pe iudei îi numește fiii lui Avraam. Pâinea înseamnă facerile de bine făcute de Mântuitorul. Dar ce face îndurerata mamă, auzind că este socotită în rândul câinilor? Oare se supără? Oare hulește? Oare se deznădăjduiește de mila și de ajutorul ce-l așteaptă de la

Preabunul nostru Mântuitor? Nu, nicidecum. Ci se smerește foarte în inima sa și se socotește cu adevărat în rândul câinilor, având în continuare nădejdea unui câine către stăpânul său, că până la urmă îi va arunca și ei o fărâmitură de pâine, adică nu o va lăsa nemiluită cu totul. Apoi, în marea smerenie a inimii sale, îndrăznește a zice către Mântuitorul: *Da, Doamne* (adică sunt câine), *dar și câinii mănâncă din fărâmiturile care cad de la masa stăpânilor lor* (Matei 15, 27).

Vedeți, fraților, credința cea tare și fără îndoială a acestei necăjite mame? Vedeți smerenia inimii ei? Este alungată ca un câine, dar nu se deznădăjduiește de cererea ei și crede cu mare tărie, că până la urmă va căpăta o fărâmitură din pâinea îndurărilor lui Dumnezeu și Stăpânului ei. Vedeți că smerenia și credința acestei femei păgâne este mai mare decât a multor creștini din zilele noastre. Care dintre credincioșii noștri se mai roagă lui Dumnezeu cu credința, cu smerenia și cu stăruința acestei femei cananeence? Nu se supără, văzându-se asemănată cu câinele, și așteaptă să fie miluită, măcar ca un câine. Iar Preamilostivul nostru Mântuitor, văzând smerenia și credința ei cea mare și statornică, ca un Atotștiutor al inimilor, văzând inima ei de mamă îndurerată pentru suferința fiicei sale, văzând că acest suflet necăjit nu și-a pierdut credința și nădejdea în mila Lui, îi răspunde: *O, femeie, mare este credința ta! Facă-se ție precum voiești! Și s-a tămăduit fiica ei din ceasul acela* (Matei 15, 28).

Ați auzit de minunile credinței celei tari și statornice ale femeii cananeence? Ați văzut că mila și îndurarea Domnului nostru Iisus Hristos, a tămăduit pe fiica acesteia de duhul cel necurat pentru credința mamei sale, iar credința ei cea statornică și stăruitoare a lăudat-o, zicând: *O, femeie, mare este credința ta!*

Să ne punem o întrebare: prin ce mijloace a ajuns această femeie la o credință atât de mare și statornică? Cum a ajuns ea să cunoască pe Mântuitorul, deoarece nici o revelație nu a avut, nici Sfânta Scriptură nu o citise spre a fi învățat credința cea dreaptă în Dumnezeu? Femeia cananeencă a primit credința în Dumnezeu prin auz. Că deși nu avusese descoperire despre Hristos, nici Sfânta Scriptură nu o cunoștea, dar auzind ea de la mulți oameni despre minunile cele preaslăvite ale Domnului, a crezut cu tărie în inima ei că acest fiu al lui David este un trimis al lui Dumnezeu

pentru îndreptarea și mântuirea oamenilor și că va face milă și cu fiica sa cea chinuită de duhul cel rău.

Apostolul Pavel ne-a învățat, zicând: *Credința vine prin auz, iar auzul din cuvântul lui Dumnezeu* (Romani 10, 17).

Iată cât de mare adevăr arată aceste cuvinte ale Sfântului Apostol Pavel. A auzit femeia cananeencă și a crezut cu tărie în inima sa, și prin credința ei cea mare și statornică a dobândit cele ce dorea; adică vindecarea fiicei sale. Tocmai aceasta a fost pricina pentru care Mântuitorul a tăcut la strigarea ei cea dintâi, și apoi încă de două ori a fost respinsă, la cererea sa, ca să se vadă prea luminat credința ei cea mare și statornică.

Altă pricină pentru care Iisus Hristos nu a tămăduit îndată pe fiica cananeencei, a fost și aceasta ca să arate evreilor câtă credință stăruitoare are o femeie păgână și câtă împietrire și necredință aveau cărturarii, arhierii și fariseii, care nu numai că nu credeau în El, dar căutau în tot chipul să-L piardă (Ioan 12, 19; Luca 19, 47).

Iubiți credincioși,

Mulți dintre sfinții și aleșii lui Dumnezeu au arătat marea și statornică credință în El, precum: Noe, Avraam, Moise, sfinții prooroci, dumnezeieștii Apostoli și toți mucenicii care L-au mărturisit și și-au pus sufletul pentru El. Unii dintre aceștia au fost călăuziți direct de Dumnezeu, iar cei mai mulți de Sfânta Scriptură, care i-a condus la cunoașterea și credința în Dumnezeu, căci prin citirea Sfintei Scripturi se naște credința în Dumnezeu (Ioan 2, 3; Fapte 13, 48; 17, 11; Romani 10, 17; 16, 26; II Timotei 3, 15 ș.a.)

Iată în Evanghelia de astăzi o femeie păcătoasă, străină de neamul lui Israel, de credința cea adevărată și de citirea Sfințelor Scripturi care, numai din cele auzite de la unii oameni, crede cu atâta tărie în Mântuitorul și în puterea minunilor Lui, încât este vrednică de laudă și de mila Preabunului Dumnezeu. Mântuitorul nostru Iisus Hristos, ca Dumnezeu Atotștiutor, a arătat mai înainte că mulți din păgâni vor ajunge la cunoștința de Dumnezeu și la credința cea dreaptă în El, zicând: *Și vor veni de la răsărit și de la apus, de la miazănoapte și de la miazăzi și vor șede la masă întru împărăția lui Dumnezeu* (Luca 13, 29).

Care a fost pricina că această femeie cananeeancă a alergat cu atâta sânguință în urma Domnului și a cerut cu atâta stăruință ajutorul și mila Lui în nevoia ei? Negreșit că era o mamă necăjită și îndurerată cu inima, din cauza suferinței celei mari a fiicei sale care era rău chinuită de diavol. Oricine își poate închipui câtă durere și mâhnire avea biata mamă, când vedea pe fiica sa de atâtea ori căzând jos, răcnind, lovindu-se cu capul de pământ, scrâșnind din dinți și tremurând cu tot trupul când duhul cel rău o chinuia. Numai acela își poate da seama de acest lucru, care a văzut pe viu pe un om îndrăcit, când îl apucă duhul cel rău și îl muncește.

Orice om cu suflet bun și o inimă miloasă, compătimentește pe asemenea oameni care, prin îngăduința lui Dumnezeu, sau din cauza păcatelor părinților sunt stăpâniți de diavoli, cu atât mai mult o mamă bună, când vede în asemenea chinuri pe fiica ei. Pentru că nimic în lume nu este mai bun, mai milostiv ca inima unei mame adevărate. Pentru a vă da seama de acest lucru, în cele ce urmează vom arăta din nou câteva înfățișări ale credinței acestei femei cananeence.

Care a fost, deci, fapta bună principală care a contribuit cel mai mult la vindecarea copilei stăpânite de diavolul din Evanghelia de astăzi? A fost credința cea tare și puternică a mamei sale. Credința ei în Fiul lui Dumnezeu era mai mare ca a noastră, ca a multor creștini de azi. Credința ei statornică, vie, neîndoielnică în Iisus Hristos a izgonit pe diavolul din fiica ei. Încă nici n-a fost nevoie s-o aducă înaintea Domnului. Prin credința mamei i-a vindecat Mântuitorul fiica de la distanță, în clipa când a rostit cuvintele: *O, femeie, mare este credința ta! Fie fie după cum voiești* (Matei 15, 28).

Credința tare nu este legată de loc și de timp. Ea vindecă, iartă, izbăvește de primejdii, înviază din morți, indiferent de loc, de vârstă și de distanță. Noi ne rugăm în biserică pentru credincioși și ei primesc ajutor, sănătate și cele de folos, acasă, pe cale, la locul lor de muncă. Să ne întărim prin credință din exemplul acestei mame din Evanghelia. Să alungăm îndoiala în credință, nepăsarea, nesimțirea și împietrirea inimii noastre și necredința care bântuie peste lume, că de nu vom avea credință dreaptă, statornică și puternică în Hristos ca această femeie, nu ne vom putea mântui.

Credința vine din auz, spune Sfântul Apostol Pavel, adică auzirea cuvântului lui Dumnezeu. Numai că cei care seamănă cuvântul vieții și învață poruncile Sfintei Evanghelii trebuie să fie preoți ortodocși și să aibă viață creștină exemplară. Credința se întărește mai ales prin sfânta rugăciune, prin post și milostenie, prin spovedanie regulată și prin Sfânta Împărtășanie.

Femeia cananeeancă avea și credință tare, dar și rugăciune stăruitoare, căci mereu striga în urma lui Hristos: „Doamne, ajută-mi și vindecă pe fiica mea!” Nu se descuraja, deși Domnul o trecea cu vederea; nu slăbea în credință, nici nu cârtea că este asemănată cu câinii, nici nu înceta a se ruga și a striga în urma Lui: „Doamne, ajută-mi! Doamne, miluiește pe fiica mea, că rău este chinuită de diavolul!” Așa și noi să ne rugăm lui Dumnezeu: „Doamne, miluiește sufletul meu, că este chinuit de diavolul mândriei, de duhul desfrânării, de patima mâniei, a lăcomiei și a trândăviei! Doamne, scapă-ne de robia patimilor, de slăbirea credinței, de îndoiala gândurilor, de duhul necurăției, de neînfrânarea limbii și de toate cursele vrăjmașului diavol!”

Iubiți credincioși,

Mare este puterea credinței în lume! Mare a fost credința Maicii Domnului, a Sfinților Apostoli, a Sfinților Mucenici și a Cuvioșilor Părinți! Mare a fost credința părinților, a mamelor care ne-au născut și a înaintașilor noștri. Ei uneau credința cu rugăciunea, cu postul, cu milostenia și smerenia. Acestea erau virtuțile Sfinților și ale părinților noștri. Acestea erau și virtuțile femeii din Evanghelia de astăzi. Acestea trebuie să fie cununa de mărgăritare care se cere să împodobească pe creștinii noștri, inima noastră, casele noastre, copiii și viața noastră.

Credința și rugăciunea cu lacrimi au făcut cele mai mari minuni în Biserica lui Hristos și în viața creștinilor. Prin acestea se săvârșește jertfa Sfintei Liturghii și cele șapte Sfinte Taine. Prin acestea se izgonesc și astăzi diavolii din oameni, se fac minuni de vindecare la sfintele moaște și la multe icoane din țara noastră. Prin acestea dobândim iertare de păcate și mântuire.

De aceea aveți datoria să mergeți regulat la slujbele Bisericii, să duceți în familie viață cât mai curată și să vă creșteți copiii în

frică de Dumnezeu. Copiii lăsați de capul lor, neduși la biserică, nespovediți regulat și nehrăniți cu rugăciunea și cuvântul lui Dumnezeu, ajung răi, bețivi, desfrânați, necredincioși și chiar ucigași de oameni. Căci dacă se depărtează de Dumnezeu, de biserică, de părinți, de rugăciune și de cele sfinte, patimile îi robesc și diavolii îi aruncă în necredință, în deznădejde și în osânda iadului.

Să aveți grijă de copii ca de lumina ochilor! Învățați-i, educați-i, mângâiați-i, duceți-i la biserică, hrăniți-i cu Trupul lui Hristos și cu cuvintele Sfintei Evanghelii, căci vom da greu răspuns pentru ei. Să cerem de la Iisus Hristos credința femeii cananeence și izgonirea patimilor din inimile noastre. Să învățăm a ne ruga cu rugăciunea ei, rostind mereu aceste scurte cuvinte: „Doamne ajută-ne să ne mântuim și să Te slăvim în vecii vecilor!” A m i n.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA A XVIII-A DUPĂ RUSALII

Despre roadele ascultării de Dumnezeu

Învățătorule, toată noaptea ne-am ostenit și nimic nu am prins, dar după cuvântul Tău, vom arunca mrejele (Luca 5,5)

Iubiți credincioși,

De la începutul zidirii lumii toți oamenii care au ascultat de Dumnezeu au fost fericiți și în veacul de acum și în cel viitor. Așa vedem că strămoșii noștri, Adam și Eva, cât au ascultat de Dumnezeu, Făcătorul lor și au păzit cu sfințenie porunca Lui, au fost fericiți și s-au îndestulat de toată frumusețea și desfătarea raiului. Iar când de bună voie s-au abătut de la ascultare și au călcat porunca Ziditorului lor, au fost pedepsiți și izgoniți din rai (Facere 3, 16-19). Dacă vom merge cu memoria prin istoria cea sfântă a lumii, adică prin cele scrise în Sfânta și dumnezeiasca Scriptură vom vedea că toți oamenii sfinți și aleși ai lui Dumnezeu, care au ascultat și au împlinit poruncile Lui, au fost fericiți pe pământ și s-au învrednicit de binecuvântarea lui Dumnezeu.

Noe, care a fost al doilea Adam al neamului omenesc, ascultând de Dumnezeu și făcând corabia și toate câte i-a poruncit El, s-a izbăvit el și toată familia sa de apele potopului și a fost binecuvântat de Dumnezeu (Facere 6, 22; 9, 12). La fel și fericitul patriarh Avraam, ascultând de Dumnezeu și ieșind din pământul său și din rudenia sa, a mers în Haran și de acolo în pământul făgăduinței, Canaan, unde viețuind, a arătat cea mai desăvârșită ascultare, încât pe singurul său fiu, Isaac, a voit să-l aducă jertfă lui

Dumnezeu, închipuind prin aceasta cu taină mai înainte aducerea ca jertfă de Părintele ceresc a Fiului Său iubit, pentru mântuirea și răscumpărarea neamului omenesc din robia diavolului. Pentru această credință și ascultare desăvârșită a lui Avraam, Dumnezeu l-a binecuvântat cu jurământ și tată a multor neamuri l-a numit (Facere 22, 1-18; 17, 5). Dar, pe lângă marea binecuvântare dumnezeiască spre veșnică fericire, Avraam a fost binecuvântat de Dumnezeu și cu fericirea cea vremelnică spre îndestulare cu toate cele de nevoie vieții de pe pământ. Zice dumnezeiasca Scriptură: *Avraam însă era bogat în vite, în argint și în aur, iar pământul pe care îl moștenise spre locuire era ca raiul lui Dumnezeu* (Facere 13, 2; 13, 10). La fel și fiul său Isaac a fost binecuvântat de Dumnezeu că nu s-a pogorât în Egipt, făcând ascultare de porunca Lui (Facere 26, 2-4).

Așa a binecuvântat Dumnezeu și pe Iacov că a făcut ascultare părintelui său Isaac și mamei sale și s-a dus în Mesopotamia Siriei, spre a-și lua femeie din fetele lui Laban, fratele mamei sale (Facere 28, 1-4). Pentru aceasta Preabunul Dumnezeu l-a binecuvântat cu cinste și cu avere, căci numai cu toiagul în mână a plecat și s-a întors de acolo în două tabere (Facere 32, 10). La fel Moise, ascultând de Dumnezeu când a fost trimis să scoată din robia lui Faraon pe poporul lui Israel (Ieșire 4, 20-21), și pentru ascultarea lui, Dumnezeu a făcut prin mâinile lui mari și preaslăvite minuni, prin care a pedepsit pe egipteni cu multe feluri de rane și a scos din robia lui Faraon pe poporul Său Israel (Ieșire, 14, 27-29).

Bunul Dumnezeu face mari promisiuni celor ce vor asculta de El și de poruncile Lui. Auzi ce zice Dumnezeu către poporul Său Israel: *De veți asculta cu luare aminte cuvântul Meu și veți face toate câte vă poruncesc și de veți păzi legământul Meu, Îmi veți fi popor ales din toate neamurile, că al Meu este tot pământul, iar voi Îmi veți fi preoție împărătească și neam sfânt* (Ieșire 23, 22). Apoi zice: *Să slujești numai Domnului Dumnezeului Tău și El va binecuvânta pâinea ta, vinul tău, apa ta, și va abate bolile de la voi. În țara ta nu va fi femeie care să nască înainte de vreme sau stearpă și voi umple numărul zilelor tale. Groază voi trimite înaintea ta și voi îngrozi pe tot poporul asupra căruia veți merge și voi pune pe fugă pe toți vrăjmașii tăi* (Ieșire 23, 25-27). Iarăși zice: *De veți umbla după*

legile Mele și de veți păzi și plini poruncile Mele, vă voi da ploaie la timp, pământul și pomii își vor da roadele lor, iar treieratul vostru, va ajunge până la culesul viilor. Culesul viilor va ajunge până la semănat, veți mânca pâinea voastră cu mulțumire și veți trăi în pământul vostru fără de primejdie.

Voi trimite pacea pe pământul vostru și nimeni nu vă va tulbura; voi alunga fiarele sălbatice și sabia nu va trece prin pământul vostru; voi alunga pe vrăjmașii voștri și vor cădea uciși înaintea voastră; cinci din voi vor birui o sută și o sută din voi vor goni zece mii, și vor cădea vrăjmașii voștri de sabie, înaintea voastră. Căuta-voi spre voi și vă voi binecuvânta; veți avea copii, vă veți înmulți și voi fi statornic în legământul Meu cu voi; veți mânca roadele vechi din anii trecuți și veți da la o parte pe cele vechi pentru a face loc celor noi (Levitic 26, 3-10).

Iubiți credincioși,

Cu aceste prea puține zise despre fericirea și binecuvântarea lui Dumnezeu pentru cei ce ascultă de El din Legea Veche, dacă vom muta cuvântul nostru spre Legea Harului, vom afla că cea mai mare și mai desăvârșită ascultare și supunere față de Dumnezeu, a avut-o Însuși Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care a ascultat de Tatăl până la moarte, iar moartea de cruce (Matei 26, 42; Ioan 1, 23; 6, 38; 8, 29; 14, 31; 15, 10; 17, 4; Filipeni 2, 8; Romani 5, 19; Evrei 2, 17; 5, 8; 12, 2).

Ascultare și supunere către Dumnezeu a arătat și Preasfânta Fecioară Maria, când a trimis Dumnezeu la ea în Nazaretul Galileei pe arhanghelul Gavriil să-i vestească că va naște pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul. Ea, deși nu știa de bărbat, înțelegând de la înger taina cea mare și negreșită ce avea s-o săvârșască Dumnezeu prin ea, pentru mântuirea lumii, s-a supus cu mare smerenie și a zis către înger: *Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul Tău* (Luca 1, 26-38). Astfel, cu ascultarea și smerenia ei pe pământ a vindecat neascultarea Evei din rai.

Ascultare mare a avut și Dreptul Iosif, căci auzind în vis pe îngerul Domnului, poruncindu-i să nu se teamă și să ia pe Maria, logodnica sa, a făcut ascultare cu mare încredere, înțelegând că Preacurata Fecioară Maria a zămislit de la Duhul Sfânt (Matei 1,

20). Nu numai că nu s-a îndoit de zămisirea ei, ci și cu mare smerenie și supunere a slujit Fecioarei Maria la fuga în Egipt, ca și în toată vremea vieții lui, înțelegând că prin aceasta el slujește lui Dumnezeu la taina mântuirii neamului omenesc, aducându-și aminte de cele scrise: *Fericiți cei ce păzesc poruncile Lui și-L caută pe El cu toată inima* (Psalm 118, 2); și iarăși *Fericiți sunt cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și îl păzesc* (Luca 11, 28).

Sfinții și dumnezeieștii Apostoli au ascultat și ei de Mântuitorul când au fost chemați să fie vânători de oameni (Matei 4, 19-22; Luca 5, 11-28). Pentru desăvârșita lor ascultare de Hristos s-au învrednicit și de mari daruri de la Dumnezeu și s-au îmbrăcat cu putere de sus la Cincizecime (Luca 24, 49). Astfel au fost învățați de Duhul Sfânt tot adevărul (Ioan 14, 26; 15, 26); au fost dăruți cu înțelepciunea nebănuită (Matei 10, 19-20; Marcu 13, 11); au primit putere să facă minuni (Matei 10, 1-8; Marcu 3, 13; 6, 7; 16, 20; Luca 9, 2; Fapte 2, 43); au fost trimiși să propovăduiască Evanghelia (Matei 10, 1-7; 28, 19; Marcu 3, 14); au fost întăriți să vestească mila și iertarea păcatelor (Matei 16, 19; 18, 18; Luca 24, 47; Ioan 20, 23).

La judecata viitoare, Apostolii vor avea marea cinste de a judeca împreună cu Hristos poporul lui Israel, după mărturia Mântuitorului Care a zis: *Adevărat, adevărat zic vouă, că cei ce ați urmat Mie la înnoirea lumii, când Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel* (Matei 19, 28).

Ascultare desăvârșită a făcut și mulțimea cea mare a mucenicilor, a ierarhilor și a mărturisitorilor dreptei credințe, care, împlinind cuvintele Mântuitorului, și-au pus sufletele lor pentru El și pentru Evanghelie spre a-L dobândi în viața cea veșnică (Matei 16, 25; Marcu 8, 35; Luca 9, 24). La fel a făcut și marea mulțime a monahilor, care, auzind cuvântul lui Hristos, că *oricine va lăsa frați sau surori, sau tată sau mamă sau femeie sau copii sau țarină sau case pentru numele Meu, însutit va lua și viață veșnică va moșteni* (Matei 19, 29), au lăsat toate și au urmat lui Hristos, prin supunere, ascultare, viață curată și sărăcie de bună voie până la moarte, pentru mântuirea sufletelor lor și moștenirea Împărăției cerurilor. Asemenea lor au trăit sub ascultare toți dreptii următori lui Hristos, părinții și înaintașii noștri, silindu-se la ascultare și

împlinirea poruncilor Lui prin fapte bune, pentru a se încununa în ziua cea mare a judecății de apoi când dreptul Judecător va răsplăti fiecăruia după faptele sale.

În Evanghelia de azi, vedem că Apostolul Petru, după ce arată că toată noaptea s-a ostenit cu pescuitul și nu a prins nimic, voind să facă ascultare învățătorului Său, adică Mântuitorului, Îi zice: *Învățătorule, toată noaptea ne-am ostenit și nimic nu am prins, dar după cuvântul Tău (adică, crezând cuvântul Tău, voi face ascultare) voi arunca mreaja în mare. Și aceasta făcând, a prins mulțime de pești, că li se rupeau mrejele, și a făcut semn tovarășilor lor din cealaltă corabie să vină să le ajute. Și au venit și au umplut amândouă corăbiile, încât erau gata să se afunde* (Luca 5, 6-7).

Vedeți roadele sfinte ascultări a Apostolului Petru? Cu toate că toată noaptea se ostenise în zadar, însă, ascultând de cuvântul Domnului, a aruncat mreaja în mare și mult s-a înspăimântat de marea mulțime de pești ce a prins, încât, căzând în genunchi la Iisus, a zis: *Ieși de la mine, Doamne, că sunt om păcătos!* (Luca 5, 8). Așadar, roadele ascultării Apostolului Petru au început a se arăta cu minunea pescuirii de pești și au crescut foarte și s-au înmulțit spre slava lui Dumnezeu prin vânarea atâtor suflete către Împărăția lui Dumnezeu. Atât el, cât și ceilalți Sfinți Apostoli, au devenit, prin ascultare față de Mântuitorul nostru Iisus Hristos, cei mai vestiți pescari de oameni. Dar fiindcă ne este cuvântul despre ascultarea de Dumnezeu și despre roadele ce se nasc din ea, este bine să știm că cel ce ascultă de Dumnezeu și cel ce ascultă pentru Dumnezeu pe cel ce îl povățuiește pe calea mântuirii, au aceeași plată, deoarece Însuși Mântuitorul a arătat acest lucru, zicând: *Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine mă ascultă și cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă* (Luca 10, 16).

Iubiți credincioși,

Mântuitorul nostru Iisus Hristos a venit în lume pe calea ascultării, și a ascultat de Părintele Său până la moarte, și încă moarte de cruce (Filipeni 2, 8). *Pentru aceea și Dumnezeu L-a înălțat și I-a dăruit Lui nume care este mai presus de orice nume; ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești, al*

celor pământești și al celor dedesubt. Și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl (Filipeni 2, 9-11).

Biserica creștină este Biserica dragostei și a ascultării, pentru că a fost întemeiată de Hristos prin iubirea Tatălui și ascultarea "până la moarte de cruce" a Fiului. Mântuitorul a ascultat de Tatăl, iar Apostolii Săi au ascultat de El. De aceea spunem că iubirea creștină și acultarea duhovnicească mântuiesc lumea. Însuși Duhul Sfânt a venit pe pământ trimis de Fiul, cu voia Tatălui, ca să întemeieze Biserica Sa și să reverse Harul mântuirii peste cei ce cred și se botează în numele Preasfintei Treimi.

Vedeți ce mare este puterea ascultării? Ea se naște din credință și dragoste. Că cine crede în Dumnezeu, Îl iubește și ascultă de poruncile Lui. Iubirea Lui Dumnezeu este izvorul zidirii lumii văzute și nevăzute. Cât timp îngerii au ascultat de Dumnezeu, nu existau nici diavoli, nici iad. Iar când Lucifer cu îngerii lui au căzut din ascultare, dorind să fie „ asemenea Celui Preaînalt”, ei au căzut „ca un fulger din cer” și s-au transformat în diavoli. Asemenea lor cad în iad toți creștinii neascultători care nu vor să asculte de nimeni și trăiesc pe pământ de capul lor.

Ascultarea stă la temelia cerului, a îngerilor, a planetelor, a Bisericii, a societății, a familiei, a fiecărui suflet care crede în Dumnezeu și dorește să se mântuiască. Fără ascultare în societate nu este armonie, nici pace între popoare și oameni. Fără ascultare de Dumnezeu, de Biserică, de păstori, care sunt urmașii Apostolilor pe pământ, nu este mântuire, nu este unitate creștină, nu este pace în case și în sufletele credincioșilor noștri.

De aceea, iubiți credincioși, sunteți datori să păziți poruncile Sfintei Evanghelii, să ascultați de Biserica Ortodoxă, mama noastră duhovnicească, întemeiată de Hristos, să ascultați de slujitorii sfințiți ai Bisericii, ca de Sfinții Apostoli și să ascultați de duhovnicii pe care vi i-a dat Dumnezeu, ca de Însuși Hristos.

Când sună clopotele bisericii și ne cheamă la slujbă, la Sfânta Liturghie, mai ales în sărbători, lăsați grijile casei și mergeți cu toți la biserică. Îngerii Domnului vă vor scrie în cartea vieții și vă vor număra pașii. Seara și dimineața și oricând mergeți pe drum sau lucrați cu mâinile, neîncetat să vă rugați, după porunca Sfântului Apostol Pavel.

În timpul celor patru posturi ale Bisericii, nu uitați să vă spovediți și, dacă vă dă voie duhovnicul, să vă uniți cu Hristos prin Sfânta Împărtășanie. Acestea sunt cele mai mari daruri pe care ni le oferă Biserica după Botez. Apoi să vă creșteți copiii în duhul ascultării, al credinței ortodoxe, al smereniei și al iubirii de Dumnezeu, hrănindu-i cu cărți sfinte, cu cuvinte creștine ortodoxe, cu sfaturi părintești și mai ales cu exemplul viu, curat al vieții dumneavoastră.

Sectele sunt cancerul Bisericii. Ele se nasc din mândrie și neascultare. Că numai cei mândri și neascultători se rup de Biserică, hulesc pe Maica Domnului, aruncă din case icoanele și Sfânta Cruce, se leapădă de cele sfinte și urăsc pe păstorii dați lor de Hristos. De aceea, nu discutați cu ei, fiind răzvrățiți și fii ai neascultării. Nu vorbiți cu cei ce hulesc Biserica, pe sfinți, icoanele și Crucea. Ci rămâneți în Biserica Vieții, în Biserica iubirii și ascultării. Aici în Biserică este Hristos, aici sunt Sfintele Taine, aici sunt îngerii și sfinții din cer, aici sunt oamenii credincioși și toți părinții din neam în neam.

De asemenea, nu uitați să ajutați și dumneavoastră pe preot la slujbe, la curățenia Bisericii și la călăuzirea credincioșilor pe calea mântuirii. Nu observați cum cei răi se îndeamnă unul pe altul la rău, la desfrâu, la furt și la beție? Cum să nu fim datori noi creștinii a ne îndemna, a ne sfătui și a ne trage unii pe alții la biserică, la Sfânta Liturghie, la post, la milostenie, la iertare și la citirea cărților sfinte? Nu ajunge numai credința pentru mântuire, că și diavolii cred, dar din cauza mândriei și a neascultării nu au iertare.

Cu aceste sfaturi duhovnicești închei această predică, reamintindu-vă că fără ascultare nu ne putem mântui. Iar de vom trăi sub ascultare de Hristos, de Biserică și de păstori, vom dobândi și pe pământ binecuvântare și pace, iar dincolo viață veșnică vom moșteni. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XIX-A DUPĂ RUSALII

Despre iubirea vrăjmașilor

Iar Eu zic vouă: iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc (Matei 5, 44)

Iubiți credincioși,

Mântuitorul nostru Iisus Hristos a arătat că cea mai mare poruncă din lege este dragostea de Dumnezeu, iar a doua, asemenea acesteia, este iubirea aproapelui (Matei 22, 37-39). El a zis că în aceste două porunci se cuprind toată Legea și toți proorocii (Matei 22, 40). Dacă acesta este adevărul apoi nimeni nu poate spune că iubește pe Dumnezeu, de nu va iubi mai întâi pe aproapele său. Acest lucru îl spune și Sfântul Ioan Evanghelistul, zicând: *Dacă zice cineva că iubește pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu pe Care nu L-a văzut, cum poate să-L iubească?* (I Ioan 4, 20).

Așadar, Sfânta Evanghelie ce s-a citit astăzi ne poruncește să iubim pe vrăjmașii noștri, căci această poruncă își are temelia în dragostea de Dumnezeu și de aproapele. Aproapele nostru este orice om din lume, (Luca 10, 36-37), și nu avem dreptul să urâm pe nimeni, căci toți sunt zidiți de Dumnezeu și poartă aceeași fire ca și noi. Dar poate va zice cineva că Sfânta Scriptură arată totuși că putem urî pe unii oameni, cum spune psalmistul: *Pe cei ce Te urăsc pe Tine, Doamne, i-am urât, și asupra vrăjmașilor Tăi m-am*

mâhnit. Cu ură desăvârșită i-am urât pe ei și mi s-au făcut dușmani (Psalm 138, 21-22).

Aici este vorba de eretici, care urăsc și schimbă adevărul dogmelor drepte credințe și calcă Legea cea dreaptă a lui Dumnezeu. Pe aceștia nu-i putem iubi la fel, după mărturia care zice: *Pe călcătorii de Lege i-am urât* (Psalm 118, 113). Dar va zice cineva: „Aceștia nu sunt oameni? Cum putem să-i urâm?” La această întrebare îți răspunde dumnezeiescul părinte Efrem Sirul, zicând: „Pe eretici, ca pe niște hulitori și vrăjmași ai lui Dumnezeu, Scriptura nu i-a numit oameni, ci câini, lupi și antihriști”. Iar Domnul zice: *Nu dați cele sfinte câinilor.* Și Sfântul Ioan Evanghelistul zice: „Că mulți antihriști s-au făcut. Și deci pe aceștia nu se cuvine a-i iubi în aceeași măsură, nici a locui împreună cu dânșii, nici a-i primi în casă, nici împreună a ne ruga, nici împreună a mânca, nici a-i saluta, ca nu cumva de învățătura lor să ne împărțăm”¹⁾.

Dar poate întreba cineva: Ce fel de păcat fac ereticii de nu-i putem iubi la fel? Vom răspunde că ei fac cel mai greu păcat care nu are iertare nici în veacul de acum, nici în cel viitor. Adică hulesc pe Dumnezeu și se ridică împotriva Duhului Sfânt, a Maicii Domnului, a Sfintei Cruci și a icoanelor, împotriva Bisericii, a preoției, a Sfintelor Taine și răstălmăcesc Sfânta Scriptură. Prin acest greu păcat, ereticii și sectanții sunt vrăjmași ai lui Dumnezeu la adevăr, nu numai nu se cade a-i urî, ci cu mare dragoste a-i primi, a-i sfătui și a-i îndemna spre tot lucrul bun. Tocmai de aceea Sfânta Evanghelie de azi ne îndeamnă a-i iubi pe vrăjmași și a le face bine, atunci când ei nu sunt vrăjmași ai lui Dumnezeu și voiesc a veni la adevăr. Că precum decât toate faptele bune mai mare este dragostea, tot așa decât toate păcatele cel mai greu este ura de frate.

Nici o poruncă nu a înălțat și a slăvit așa de mult învățătura Evangheliei lui Iisus Hristos, ca porunca iubirii de vrăjmași. Cu adevărat această poruncă desăvârșește toate poruncile Legii vechi, căci nici un dătător de lege mai înainte de Mântuitorul nostru Iisus Hristos, nu a putut a se înălța cu înțelegerea până la atâta desăvârșire, de a învăța și a legiui cu hotărâre iubirea de vrăjmași. Numai această poruncă dacă s-ar sângui oamenii să o păzească, ar

1) Sfântul Efrem Sirul, tomul III, Mănăstirea Neamț, 1823, p. 156.

face raiul pe pământ, ar aduce mare liniște, pace și fericire între oameni. Iar, dimpotrivă, când aceasta lipsește dintre oameni, toată zavistia, toate războaiele, toate răzbunările și toate tulburările se fac pe pământ.

Dar poate va zice cineva, că foarte grea și cu anevoie de îndeplinit este această poruncă. Dacă vom judeca drept, vom înțelege că deloc nu este greu și cu neputință, ci este ușoară și mântuitoare de suflete. Să ne aducem aminte de cuvintele Domnului, Care zice: *Luați jugul Meu asupra voastră... căci jugul Meu este bun și povara Mea este ușoară* (Matei 11, 29-30). Iar Sfântul Efrem Sirul zice despre iubirea vrăjmașilor: „Ce greutate sau ce osteneală este a ierta fratelui greșelile cele ușoare și a ne numi vrednici să ni se ierte și nouă păcatele noastre?”¹⁾

Iubiți credincioși,

Nimeni nu știe mai bine neputința firii omenești ca Dumnezeu. De aceea trebuie să înțelegem că El nu ne rânduiește niciodată porunci mai presus de puterea noastră. Căci Dumnezeu știe prea luminat adâncul neputinței firii omenești, și cele ce ne sunt prea de nevoie spre mântuire. De aceea, pentru a ne învăța taina iubirii de vrăjmași, El se coboară cu dragoste și cu milă până la slaba noastră pricepere și zice: *Precum voiți a vă face vouă oamenii, și voi faceți asemenea lor* (Luca 6, 31).

O, îndurare, o, milă, o, bunătate și înțelepciune a lui Dumnezeu, fără de margini! Că zice: „Nu-ți spun ție lucruri mari și grele; ci te îndemn și te învăț aproape de priceperea ta. Fă și tu altuia cele ce dorești să-ți facă altul ție. Dacă dorești să fii vorbit de rău, vorbește și tu de rău pe altul. Dacă dorești să fii ocărat de altul, ocărăște-l și tu pe el. Dacă dorești să fii necinstit și păgubit de altul, fă și tu la fel aproapelui tău; iar dacă dorești să fii cinstit de altul, să fii vorbit și ajutat la nevoie, apoi silește-te să faci și tu asemenea aproapelui tău”.

Sfântul Apostol Pavel zice: *Lepădați toate lucrurile întunericului* (Romani 13, 12; Efeseni 5, 11). Într-adevăr, tot păcatul este

1) Op. cit., p. 31.

lucrul întunericului, căci întunecă mintea și inima omului; dar mai greu decât toate păcatele, ura ne întunecă mintea și inima.

Acest lucru îl arată cuvântătorul de Dumnezeu, Ioan Evanghelistul, zicând: *Cela ce urăște pe fratele său, întru întuneric umblă și nu știe încotro merge, că întunericul a orbit ochii lui* (I Ioan 2, 11). Și dacă *Dumnezeu este dragoste și cel ce rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne întru el* (I Ioan 4, 16), apoi numai atunci vom cunoaște că suntem în Dumnezeu și că dragostea Lui petrece în noi, când vom vedea că inima noastră pururea se bucură de binele aproapelui nostru și de sporirea lui întru toate. Iar dacă vom simți că se naște în inima noastră întristare și amărăciune pentru binele și sporul aproapelui, din aceasta să cunoaștem sigur că nu suntem în Dumnezeu și Dumnezeu nu petrece în noi!

Să înțelegem că, în această stare fiind, noi punem mai presus de dragostea lui Dumnezeu și a aproapelui, lucrurile cele vremelnice ce le are aproapele nostru de la Dumnezeu. Dumnezeiescul Apostol Pavel zice: *Nimeni să nu caute ale sale, ci fiecare pe ale aproapelui* (I Corinteni 10, 24; Filipeni 2, 4). Dacă nu vom uita această învățătură, ne vom ușura împlinirea învățaturii Sfintei Evanghelii de azi, în care Mântuitorul ne poruncește să iubim pe vrăjmași. Căci căutând noi folosul și binele aproapelui, permanent ne vom bucura de sporirea și fericirea lui, pe care o vom socoti ca a noastră. Și așa, dragostea de Dumnezeu și de aproapele va rămâne pururea între noi.

Deci, preadreaptă, preasfântă și preaînaltă este porunca iubirii de vrăjmași. Iar dacă nouă ni se pare grea și cu anevoie de împlinit, acesta este semn că nu avem în inima noastră nici cât de puțin dragostea de Dumnezeu și de aproapele. Trăind astfel, ne aflăm în întunericul urii, al invidiei, al pizmei, al slavei deșarte și al, altor patimi grele, iar roadele Duhului Sfânt, care sunt dragostea, pacea, bucuria, îndelunga răbdare, și toate celelalte pe care le arată Sfântul Apostol Pavel, nu au loc în sufletele noastre.

Zice Domnul, iarăși, în Evanghelia de astăzi: *De iubiți pe cei ce vă iubesc, ce mulțumită veți avea? Că și păcătoșii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei. Și, de faceți bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii același lucru fac. Și, dacă dați împrumut celor de la care nădăjduiți să luați înapoi, ce*

plată aveți? Doar și păcătoșii dau împrumut păcătoșilor, ca să primească înapoi. Voi iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați împrumut, nimic nădăjduind în schimb și plata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt, căci El este bun cu cei nemulțumitori și răi (Luca 6, 32-35).

Cât de mare adevăr și câtă dreptate au aici cuvintele Domnului! Căci dacă fac bine cuiva și aștept ca și el să-mi facă mie la fel, atunci ce plată mai aștept de la Dumnezeu? Astfel, facerea de bine a mea, nu privește răsplătirea mea în veacul viitor, spre slava lui Dumnezeu, ci este un schimb vremelnic cu scopul de a câștiga în veacul de acum, cele ce am cheltuit cu facerea de bine spre aproapele meu. Am împrumutat ca să mi se împrumute, am dat ca să mi se dea înapoi. Iar dacă dau milostenie sau fac alt bine aproapelui meu, nimic nădăjduind de la el, atunci pot nădăjdui răsplată de la Dumnezeu în veacul viitor, căci mintea mea nu privește spre plata cea vremelnică de la acela ce i-am făcut bine, ci spre bunătățile cele veșnice din veacul viitor.

Atunci, după cuvântul Domnului, *plata voastră multă este în ceruri* (Matei 5, 12). Încă un lucru mult mai mare și preaslăvit. Prin facerea noastră de bine către aproapele, fără a nădăjdui de la ei nimic în veacul de acum, ne facem fiii Celui Preaînalt, după cum zice Sfânta Scriptură: *Eu am zis: dumnezei sunteți și toți fii ai Celui Preaînalt* (Psalm 81, 6).

Această vrednicie, de a ne face fii după dar ai lui Dumnezeu este cu totul străină de priceperea și înțelegerea noastră pentru bogăția slavei lui Dumnezeu, prin care vom deveni fii după Dar ai lui Dumnezeu în veacul de acum și cel viitor. Adică să fim oameni asemenea lui Dumnezeu (I Ioan 3, 2), după măsura Darului Său, Care este bun spre cei nemulțumitori și răi, răsare soarele Său și peste cei buni și peste cei răi, și plouă peste cei drepti și peste cei nedrepți.

Iubiți credincioși,

Până aici am vorbit de câtă slavă și cinste se vor învrednici cei ce vor avea în sufletele lor dragostea de Dumnezeu și de aproapele și se vor sili să îndeplinească porunca Sfintei Evanghelii de astăzi de a iubi pe vrăjmașii lor. Acum să ne întrebăm: Oare au

existat în Legea Veche și cea Nouă oameni care s-au ridicat cu fapta la această desăvârșită dragoste a iubirii de vrăjmași?

La această întrebare, vom răspunde cu cuvintele dumnezeieștii Scripturi și vom arăta că mulți au ajuns a îndeplini această sfântă poruncă a iubirii de vrăjmași, atât în Legea Veche cât și în cea Nouă.

Mai întâi să ne aducem aminte de proorocul și împăratul David, care, încă cu o mie de ani înainte de venirea Domnului, s-a sârguit a împlini cu fapta aceasta sfântă și dumnezeiască poruncă.

Cine a citit în Sfânta Scriptură, știe câtă ură avea regele Saul asupra lui David și câtă vreme l-a prigonit și căuta în tot chipul să-l piardă, cum însuși David zice către Ionatan, prietenul său: *Viu este Dumnezeu și viu este sufletul tău, că precum am zis, n-a rămas fără numai un pas între mine și moarte* (I Regi 20, 3), prin aceasta arătând cât de aprig era prigonit de Saul, spre a-l omorî. Iar proorocul David nu s-a răzbunat pe Saul când i-a căzut în mâini că putea prea lesne să-l omoare. Căci Saul dormea greu în peșteră și David i-a tăiat numai poala hainei lui spre mărturie, dar de viața lui nu s-a atins (I Regi 24, 12-13).

Și a doua oară, când împăratul Saul dormea în mijlocul taberei sale noaptea, David, venind, i-a luat sulița de la cap și vasul cu apă, și iarăși nu s-a atins de viața lui, măcar că adesea îl îndemna să-L omoare atunci pe Saul (I Regi 26, 6-22). Ba și mai mult, când împăratul Saul a fost lovit de un duh rău de la Dumnezeu, David venea și-i cânta din harfă, gonind duhul cel rău de la el (I Regi, 19, 9).

Iar în Legea Harului cel dintâi care a îndeplinit cu lucrul și cu cuvântul această Evanghelie, a fost Însuși Domnul nostru Iisus Hristos, Care nu numai că învăța porunca iubirii de vrăjmași, ci El întâi a îndeplinit-o cu lucrul. Atunci când era pe cruce, S-a rugat Părintelui Său să ierte pe cei ce L-au răstignit, zicând: *Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac!* (Luca 23, 34). La fel și Sfântul Apostol și arhidiacon Ștefan, ușa mucenicilor, a împlinit porunca iubirii de vrăjmași, căci plecându-și genunchii, s-a rugat lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor celor ce îl ucideau cu pietre, zicând: *Doamne, primește duhul meu... și nu le socoti lor păcatul acesta!* și zicând acestea, a adormit (Fapte 7, 59-60). La fel au făcut și ceilalți apostoli, care fiind ocărăți, mângâiau pe vrăjmașii lor (I Corinteni

4, 11-13). Prin această mare virtute a iubirii de vrăjmași, au strălucit în lume milioane de martiri, de ierarhi, de mărturisitori și cuvioși părinți și toți care în veacul de acum au purtat în mintea și în inima lor, dragostea de Dumnezeu și de aproapele.

Iubiți credincioși,

În încheierea acestei predici vă spun o istorioară sfântă și adevărată prin care puteți înțelege că cel ce are dragostea de Dumnezeu în inima sa, nu numai că iubește pe vrăjmașii săi, ci la nevoie, își pune sufletul său pentru aproapele său, asemănându-se cu Mântuitorul Care Și-a pus sufletul Său, răscumpărare pentru neamul omenesc (Galateni 4, 4; Ioan 1, 29).

Pe vremea domniei împăratului Tiberius, trăia în localitatea Oasis un călugăr cu viață aleasă după Dumnezeu, din Capadochia de neamul lui, cu numele Leon. Mulți oameni vorbeau despre faptele cele bune și minunate ale acestui călugăr și se foloseau de smerenia, de dragostea, de blândețea și de sărăcia lui pentru Hristos.

Acest călugăr minunat avea un cuvânt de taină și spunea la mulți: „Credeți-mă, fraților, că eu o să fiu împărat!” Oamenii îi răspundeau: "Părinte, din Capadochia nu a ieșit niciodată vreun împărat". El însă le spunea mereu aceste cuvinte și nimeni nu înțelegea sensul lor.

Năvălind peste ținutul acela un popor barbar și sălbatic, care se chema Mazichi, a pustiit toată țara. Ajungând la Oasis, păgânii au omorât mulți preoți creștini și monahi și au luat în robie pe monahul Ioan, care era citeț în marea biserică din Constantinopole, pe monahul Mutatie Romanul și pe alt monah cu numele Teodor. Toți trei erau bătrâni și bolnavi. După ce i-au luat în robie, monahul Ioan a zis barbarilor care îl legaseră: „Dați-mi voie să merg la episcopul nostru, să vă dea pentru noi douăzeci și patru de monezi de argint”. Auzind aceasta, unul din barbari a dezlegat din lanțuri pe monahul Ioan și l-a lăsat liber să se ducă la episcop și să-i aducă monezile de argint spre răscumpărarea lor. Episcopul însă n-a putut să găsească decât opt monezi de argint.

Monahul a luat cele opt monezi și s-a dus la barbar, iar barbarul a zis: „Ori îmi dați douăzeci și patru de monezi precum am

vorbit, sau noi mergem mai departe cu cei robiți”. Oamenii văzând aceasta, au început a plânge și a se văita, că știau că la moarte îi duc pe cei robiți.

Atunci monahul Leon, de care am amintit la început, care zicea că are să fie împărat, a venit la barbari și le-a spus: „Luați aceste monezi de argint și vă rog luați-mă și pe mine în robie, că după cum vedeți sunt tare și sănătos și voi sluji ori unde mă veți duce, dar vă rog dați drumul acestor călugări, bătrâni și bolnavi, care nu vă pot fi de nici un folos”.

Auzind aceasta, barbarii, au luat cele opt monezi de argint și pe monahul Leon cel tânăr și au dat drumul celor doi monahi bătrâni și bolnavi. Monahul Leon a mers cu ei multă cale, iar ei l-au chinuit foarte mult cu foame, și așa a slăbit, nemaiputând merge după ei. Ei văzând că a slăbit tare, i-au tăiat capul. Și așa fericitul și sfântul monah, și-a pus sufletul său pentru dragostea și mila aproapelui.

La el s-a arătat cea mai mare dragoste pentru binele aproapelui. La el s-a împlinit Scriptura care zice: *Mai mare dragoste decât aceasta nimenea nu poate avea, ca să-și pună cineva sufletul pentru prietenii săi* (Ioan 15, 13).

De abia atunci au înțeles ceilalți monahi și creștini, cuvintele monahului Leon, care le zicea cu taină că: „eu voi fi împărat...”. Și într-adevăr, a ajuns împărat, punându-și sufletul său pentru prietenii săi! Aceasta este cea mai înaltă măsură a iubirii creștine, adică să iertăm pe vrăjmași și să ne dăm viața pentru aproapele.

Oare câți dintre noi avem atâta dragoste să iertăm din inimă pe cei ce ne urăsc și ne fac rău? Câți dintre credincioșii noștri se mai jertfesc astăzi pentru mântuirea, pentru salvarea vieții și ajutorul oamenilor din spitale, a celor de aproape ai lor? Dimpotrivă, astăzi se întâlnesc peste tot certuri în familie, neînțelegeri între părinți și copii, ură și judecată între rude și vecini, dușmănie, invidie și neîmpăcare între creștini. De ce oare nu ne împăcăm frate cu frate, vecin cu vecin? Cum mai pot zice "Tatăl nostru" cei ce nu iartă pe frații și vrăjmașii lor? Cum putem împlini porunca lui Hristos, Care zice: „Iubiți pe vrăjmașii voștri”, dacă noi nu ne cerem iertare nici de la părinții și binefăcătorii noștri și nu iertăm pe cei ce ne fac rău? Când spunem cuvintele din Tatăl nostru: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților

noștri”, singuri ne cerem osândă dacă nu iertăm pe cei care ne-au supărat. Să ne împăcăm deci unii cu alții și să iertăm din inimă pe vrăjmașii noștri dacă vrem să ne mântuim. Să ne rugăm pentru cei ce ne defaimă și ne urăsc și să nu ne răzbunăm, pe cei ce ne fac rău. Să ne bucurăm când suntem defăimați și osândiți pe nedrept, că numai așa ne putem smeri mai mult și vom reuși să fim următori ai lui Hristos. Altfel, Mântuitorul nu primește nici rugăciunea noastră, nici darurile aduse la Sfântul Altar, nici postul și milostenia noastră, nu primește în rai pe cei ce mor în ură și dușmănie.

Fericiți sunt cei ce trăiesc în pace cu toți oamenii și care nu au nici un dușman, afară de diavolul! Fericiți sunt creștinii ce trăiesc în desăvârșită dragoste unii cu alții!

Să rugăm pe Dumnezeuul dragostei și al milei să ne împăce în Hristos pe toți și să ne învrednicească Împărăției Cerești, care este împărăția iubirii veșnice. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XX-A DUPĂ RUSALII

Despre mila lui Dumnezeu

Și văzând-o Domnul, I S-a făcut milă de ea și i-a zis: Nu mai plânge! (Luca 7, 13)

Iubiți credincioși,

Nici femeia cea văduvă din cetatea Nain, nici altcineva din cei mulți care duceau la mormânt pe fiul ei, nu au rugat pe Mântuitorul să facă acea preaslăvită minune, de a învia pe fiul văduvei și a-l da mamei sale. Ci Însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos, văzând-o plângând, I s-a făcut milă de ea, după cum spune dumnezeiasca Evanghelie de azi: *Și văzând-o Domnul, I s-a făcut milă de ea* (Luca 7, 13). Mila lui Dumnezeu este una din însușirile înțelepciunii lui Dumnezeu (Iacob 3, 17).

Toate însușirile lui Dumnezeu, le are dumnezeirea din fire și nu le-a luat din altă parte.¹⁾ Ca și celelalte însușiri ale lui Dumnezeu, mila Lui nu are margini. De aceea și Duhul Sfânt ne încredințează, zicând: *Că mai mare decât cerul, este mila Ta* (Psalm 107, 4; I Paralipomena 16, 34; II Paralipomena 5, 13; 20, 21).

Știm cu toții, că cea mai mare milă și milostivire a lui Dumnezeu, s-a arătat prin trimiterea Fiului Său pe pământ, ca să mântuiască neamul omenesc, din robia cea amară și grea a diavolului (Luca 1, 77-78; Efeseni 2, 4-6; Tit 3, 5; I Petru 1, 3). De aceea lui Dumnezeu I se mai zice și *Tatăl îndurărilor și Dumnezeu a toată mângâierea* (II Corinteni 1, 3).

1) Sf. Ioan Damaschin, Dogmatica, cartea I-a, C. 14, p. 51.

Toate neamurile sunt datoare să slăvească pe Dumnezeu pentru mila Lui (Romani 15, 9; Isaia 30, 18). Mila lui Dumnezeu este din neam în neam spre cei ce se tem de Dânsul (Psalm 102, 17).

Iubiți credincioși,

Când Mântuitorul, milostivindu-Se, a înviat pe fiul văduvei din Nain, prin această preaslăvită minune a adus negrăită bucurie și spaimă, atât mamei copilului înviat, cât și tuturor celor ce erau de față, încât toți au dat slavă lui Dumnezeu, zicând: *Prooroc mare S-a sculat întru noi că a cercetat Dumnezeu pe poporul Său* (Luca 7, 16). Dar oare mila lui Dumnezeu numai într-un loc și într-o vreme se arată asupra neamului omenesc? Nu, nicidecum.

Oceanul cel fără de fund și fără de margini al milei și milostivirii lui Dumnezeu a lucrat și lucrează în tot locul și în toate timpurile asupra tuturor zidirilor Sale, după cum spune și dumnezeiasca Scriptură: *Îndurările Lui sunt peste toate lucrurile Lui* (Psalm 144, 9). Cine nu a văzut vreodată, vara când seceta mare și arșita amenință pe oameni și animalele lor, fiindcă, după mărturia Scripturii *cerul, de mare secetă, se face ca fierul și pământul ca arama* (Levitic 26, 19) și încep toate viețuitoarele de pe pământ a simți lipsa de apă și de hrană, că îndată ce preoții adună poporul și fac rugăciuni de ploaie și Sfântul Maslu în biserici, pe câmp și prin grădini, îndată încep a se ivi nori pe cer, adunându-se și îngrămădindu-se. Apoi se aud tunete, se văd fulgere de la răsărit până la apus și încep a cădea stropi de apă și îndată vine ploaie mare și curată, care adapă țarinile, câmpiile și grădinile și aduc mare bucurie oamenilor, plantelor și tuturor viețuitoarelor pământului.

Cine nu cunoaște atunci și nu vede în această binefacere a lui Dumnezeu îndurarea și dragostea Lui față de oameni? Cine din cei credincioși, care au frică de Dumnezeu, nu mulțumesc din inimă Preaîndurătorului și Atotputernicului Dumnezeu pentru mila și milostivirea Sa asupra zidirilor Sale? Ba uneori, și înainte de a se aduna credincioșii la rugăciune în biserică, numai uitându-se la cer și suspinând din adâncul inimii pentru lipsa de apă și de hrană, Dumnezeu, ca un știutor de inimi, privind la inimile lor, care se roagă

în tăcere, îndată le trimite ploaie și vreme bună spre rodirea pământului, aducând mângâiere și bucurie tuturor, și celor buni, și celor răi. Și aceasta pentru că Domnul, după mărturia Sfintei Scripturi, *plouă peste cei drepți și peste cei nedrepți și răsare soarele Său peste cei buni și peste cei răi* (Matei 5, 45).

Alteori, pentru păcatele oamenilor, îngăduie Dumnezeu să vină peste oameni boli grele, fără leac sau cu anevoie de vindecat prin doctori. Dar îndată ce se fac slujbe, rugăciuni și Sfântul Maslu la biserici și prin casele creștinilor, bolile se vindecă prin credință și oamenii se fac sănătoși ca mai înainte, și aduc mulțumire Preabunului Dumnezeu, care I-a cercetat, dar morții nu I-a dat.

Uneori se ridică mari tulburări și războaie între popoarele lumii care aduc moartea a mii și milioane de oameni. Însă, dacă oamenii își aduc aminte de Dumnezeu și aleargă la El cu rugăciuni și zile de post din toată inima, atunci Preabunul și Atotputernicul Dumnezeu, potolește tulburările, stinge războaiele și aduce pace și înțelegere între oameni. Căci Domnul se milostivește spre noi și ascultă pe toți care se roagă pentru pacea lumii și unirea fiilor Bisericii Lui. El este Împăratul păcii (Isaia 9, 5) și ferește pe cei ce iubesc pacea, zicând: *Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema* (Matei 5, 9).

Alteori se ridică furtuni mari, ploi peste măsură și grindină, aducând mari stricăciuni livezilor, grădinilor și recoltelor, cu mari inundații și alunecări de teren, sau sunt cutremure grele de pământ. Însă, dacă oamenii se căiesc de păcatele lor și aleargă cu lacrimi la post și rugăciune, ploile încetează și cutremurele se liniștesc cu mila și cu puterea cea negrăită a Preabunului Dumnezeu, Care le stăpânește pe toate. Cine nu cunoaște, atunci, mila și îndurarea Lui Dumnezeu asupra oamenilor și purtarea Lui de grijă pe care o are spre toate făpturile Sale?

Alteori, pentru păcatele oamenilor, Dumnezeu îngăduie să apară pe pământ boli grele și fără leac și mulțime de lăcuste, gândaci, viermi, omizi și alte insecte care fac mari stricăciuni grădinilor, livezilor și tuturor semănăturilor. Însă dacă preoții și credincioșii se adună în biserici și fac rugăciuni, Sfântul Maslu, aghiasmă și alte slujbe rânduite, îndată suferințele omenești se ușurează și insectele stricătoare dispar prin mila și purtarea de grijă a Preabunului și mult Milostivului Dumnezeu față de neamul omenesc.

Dar cine dintre oameni va putea să spună vreodată cât de mare și nemăsurată este îndurarea și mila lui Dumnezeu, care pururea și în tot locul se revarsă asupra tuturor făpturilor Sale?

Așadar, frații mei, cugetând noi la mila și îndurarea lui Dumnezeu, să ne silim a fi milostivi față de frații noștri loviți de atâtea suferințe, care sunt tot oameni ca și noi. Prin aceasta împlinim porunca dată de Domnul, Care zice: *Fiiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv* (Luca 6, 36). Să ne aducem aminte că, făcând noi fapte de milostenie, facem bine sufletelor noastre, după mărturia care zice: *Omul cel milostiv face bine sufletului său; iar cel nemilostiv, pierde trupul său* (Pilde 11, 17).

Când vrem să facem milostenie, să fim cu inimă bună și cu bucurie, să dăm celor săraci și necăjiți, aducându-ne aminte că roada omului drept este "milostenia" (Pilde 19, 22) și *dacă cineva miluiește să miluiască cu voie bună* (Romani 12, 8). Deasemenea, trebuie să știm că în toate se arată mila lui Dumnezeu, dar mai cu seamă în îndelunga Sa răbdare (Ieremia 9, 47; Psalm 77, 42; Isaia 30, 18). Iarăși mila lui Dumnezeu se arată în cruțarea celor răi, datorită celor drești.

Cine vrea să înțeleagă clar acest lucru, să citească în Sfânta Scriptură despre convorbirea fericitului patriarh Avraam cu Dumnezeu, despre pierderea Sodomei (Facere 18, 23-33). Iarăși vedem luminat din mărturia Sfintei Scripturi, că mila lui Dumnezeu se arată pururea către cei ce se lasă de cele rele și se căiesc de păcatele lor.

Auzi ce zice Dumnezeu prin gura marelui prooroc Isaia: *Să-și lase cel necredincios căile sale și omul fărădelegii sfaturile sale și să se întoarcă la Dumnezeu, și va fi miluit* (Isaia 55, 7). Și prin marele prooroc Ieremia, același lucru se arată: *Cel fărădelege, se va întoarce de la toate fărădelegile sale pe care le-a făcut și va păzi toate poruncile Mele și va face dreptate și milă, cu viața va trăi și nu va muri* (Ieremia 18, 7). Dumnezeu amenință pe poporul Său, Israel, cu pierzare, pentru că nu face milă și zice prin proorocul Osea: *Ascultați cuvântul Domnului, fii ai lui Israel, că va să judece Domnul pe cei ce locuiesc pe pământ, fiindcă nu este credință, nici milă și nici cunoștința lui Dumnezeu pe pământ* (Osea 4, 1-2). Tot așa și Mântuitorul nostru Iisus Hristos în pilda cu datornicul cu zece mii de talanți, ne arată pedeapsa celui ce nu a voit să facă

milă cu fratele său, căruia îi zice: *Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o fiindcă M-ai rugat, nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine, precum și Eu am avut milă de tine?* (Matei 18, 23-34).

Cu adevărat, frații mei, Dumnezeu este *bun și blând și mult milostiv tuturor celor ce Îl cheamă pe Dânsul* (Psalm 85, 4), dar voiește ca și noi să facem milă cu cei ce ne greșesc nouă: *Iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta vouă greșelile voastre* (Matei 6, 15; Marcu 11, 25). Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne-a arătat că mai mult voiește de la noi milă, decât jertfă: *Mergând, învățați ce înseamnă: Milă voiesc, iar nu jertfă; că nu am venit să chem pe cei drești, ci pe cei păcătoși la pocăință* (Matei 9, 13; 12, 7; Pilde 3, 3).

Iubiți credincioși,

Până aici am arătat cu mărturii din dumnezeiasca Scriptură, despre mila și milostivirea lui Dumnezeu și în ce fel lucrează ea asupra noastră. Acum voi spune o istorie sfântă despre mila, milostivirea și îndelunga răbdare a lui Dumnezeu pe care o are pururea El asupra celor răi, spre a-i întoarce la pocăință. Cine a citit în Sfânta Scriptură istoria împăratului Manase, a înțeles câte răutăți și fărădelegi a făcut el înaintea lui Dumnezeu. Cum a adus pe poporul lui Israel la închinare de idoli; cum a făcut jertfelnice idolilor, mai bine zis demonilor, în amândouă curțile templului Domnului, cum a trecut pe fiii săi prin foc și a făcut idol cioplit și l-a așezat în templul lui Dumnezeu și cum, împăratul Manase, a adus pe Iuda și pe toți locuitorii Ierusalimului la atâta rătăcire, încât ei au săvârșit mai mult rău decât alte popoare, pe care Dumnezeu le-a stârpit din fața fiilor lui Israel (I Paralipomena 33, 2-9).

Dar mila, îndurarea și îndelunga răbdare a lui Dumnezeu cea fără de margini, s-au arătat și asupra acestui împărat depărtat de la El și, cu judecățile Sale necuprinse de minte, a întors la pocăință și la dreapta credință pe Manase. Căci a trimis asupra sa cu război, pe căpeteniile armatei regelui Asiriei, care l-au prins cu arcanul și l-au dus legat cu cătușe de fier, în Babilon. Acolo, fiind în mare necaz și strâmtorare, și-a adus aminte de Dumnezeu și de

adâncul răutăților și al fărâdelegilor lui, pe care le-a făcut înaintea Domnului în Ierusalim. Acolo a început cu mare durere din adâncul inimii sale a se ruga și a cere milă și îndurare de la Preabunul Dumnezeu, făgăduind îndreptare din toată inima și, rugându-se, zicea:

Doamne Atotțiitorule, Dumnezeuul părinților noștri, al lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacov și al seminției lor celei drepte, Cel ce ai făcut cerul și pământul cu toată podoaba lor; Care ai legat marea cu cuvântul poruncii Tale; Care ai încuiat adâncul și L-ai pecetluit pe el cu numele Tău cel înfricoșat și slăvit, înaintea Căruia toate se tem și se cutremură din pricina Atotputerniciei Tale, pentru că nimenea nu poate să stea înaintea strălucirii slavei Tale și nesuferită este mânia urgiei Tale asupra celor păcătoși! Însă nemăsurată și neajunsă este mila făgăduinței Tale...

Iar fiindcă era legat în lanțuri de fier și nu putea să-și plece genunchii săi la rugăciune a zis: *Dar acum îmi plec genunchii inimii mele, rugând bunătatea Ta. Am păcătuit, Doamne, am păcătuit și fărâdelegile mele eu le cunosc, însă cer, rugându-Te: Iartă-mă, Doamne, iartă-mă și nu mă pierde în fărâdelegile mele și nici nu mă osândi la întineric sub pământ, căci Tu ești, Dumnezeule, Dumnezeuul celor ce se pocăiesc. Arată-Ți peste mine bunătatea Ta, mântuiește-mă și pe mine nevrednicul după mare mila Ta și Te voi proslăvi în toate zilele vieții mele...*

După această rugăciune plină de umilință, Manase a fost ascultat de Dumnezeu și nu numai că a fost miluit și iertat de păcatele lui, cele mai multe ca nisipul mării, ci și din robie l-a scos Preamilostivul Dumnezeu și l-a întors în Ierusalim unde i s-a dat împărăția pierdută și până la sfârșitul său a împărățit peste Israel, neîncetând a se pocăi și a face tot felul de fapte bune spre slava lui Dumnezeu.

Pilda cu împăratul Manase, fiul lui Iezechia, ne îndeamnă și pe noi la pocăință, căci nimenea nu trebuie a se deznădăjdi de mila și milostivirea lui Dumnezeu, măcar de ar fi cel mai păcătos om din lume. Numai să se mărturisească la duhovnic cu mare căință cu durere de inimă, cu hotărârea de a nu mai păcătui și a-și plini canonul dat. Așa să nădăjduiască în mila lui Dumnezeu, că va dobândi iertare de toate păcatele și mântuirea sufletului său.

Poziția cea mai dreaptă și mai ortodoxă a noastră față de mila lui Dumnezeu este aceasta: să ne silim la lucrarea tuturor faptelor bune; să nădăjduim la mila lui Dumnezeu nu la faptele bune ale noastre, iar în vreme de căderi în păcate, să nu ne deznădăjduim de mila Lui care pururea ne ajută pe calea mântuirii.

Să luăm aminte că dacă Dumnezeu face milă cu noi, suntem și noi datori să facem milă cu semenii noștri. Sunt atâția oameni săraci, să-i ajutăm după puterea noastră cu cele de trebuință vieții: un ban, o haină, o pâine dăruite, cu dragoste. Sunt atâția oameni bolnavi, să-i cercetăm, să-i mângâiem, să ne rugăm lui Dumnezeu pentru sănătatea și alinarea suferințelor lor. Sunt atâția creștini robiți de păcate, căzuți din dreapta credință, bolnavi la suflet. Să ne ostenim a-i călăuzi spre Hristos, a-i îndemna la biserică, la rugăciune, la un preot să-și mărturisească păcatele. Să le vorbim de bucuria mântuirii și de chinurile iadului; să-i convingem să se pocăiască și să urmeze cu dreaptă credință lui Hristos. Numai așa ne putem mântui, că zice Domnul: *Fericiți cei milostivi că aceia se vor milui!* (Matei 5, 7).

Să ne învrednicească Bunul Dumnezeu de mila Lui cea mare, și să ne ajute a face milă ca să dobândim iertare și Cerească Împărăție care nu va mai avea sfârșit. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XXI-A DUPĂ RUSALII

Despre semănătorii
cuvântului lui Dumnezeu

*Ieșit-a semănătorul să semene sămânța Sa.
(Luca 8, 5)*

Iubiți credincioși,

Semănătorul din pilda Evangheliei de astăzi este Însuși Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. El a ieșit din sânurile Tatălui, după cum Însuși a zis: *Eu de la Dumnezeu am ieșit* (Ioan 17, 8), și a venit pe pământ să semene sămânța cuvântului Său. Iar țarina în care a semănat sămânța Sfintei Evanghelii este lumea aceasta pe care El a făcut-o, după cum în altă pildă a zis: *Iar țarina este lumea* (Matei 13, 38).

Din această pildă vedem că numai a patra parte din țarină, adică din lume, a fost pământ bun, care, primind sămânța cuvântului lui Dumnezeu, a crescut și a adus rod însutit (Matei 13, 23). Celelalte trei părți din țarină au fost drum călcat de oameni (Matei 13, 4), pietriș și pământ cu spini (Matei 13, 22), în care căzând sămânța cea bună a cuvântului, nu a rodit, ci s-a pierdut.

Deși *Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină* (I Timotei 2, 4), a cui este vina că numai o pătrime din lume se va mântui, primind sămânța cuvântului vieții și aducând roadă însutită? Toată vina acestei nerodiri, nu este a lui Dumnezeu, ci a omului care, prin așezarea rea a sufletului său, împiedică creșterea și rodirea seminței cuvântului dumnezeiesc. Trebuie să știm că Dumnezeu l-a făcut pe

om cu voie liberă. El nu forțează ușa inimilor omenești, numai bate la ușa inimilor, precum scrie: *Iată, stau la ușă și bat. De va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra și voi cina cu el și el cu Mine* (Apocalipsa 3, 20).

Dumnezeu este preadrept și preasfânt și nu voiește a mântui pe cineva cu sila, ci de bunăvoie. De la zidire El l-a încununat pe om cu voie liberă, după mărturia Sfintei Scripturi care zice: *Doamne, căci cu arma buneii voiri ne-ai încununat pe noi* (Psalm 5, 12); la fel Sfântul Apostol Pavel spune că Dumnezeu l-a lăsat pe om în mâna sfatului său (Efeseni 1, 11), adică liber să aleagă. Și dacă omul de bunăvoie sa lucrează faptele bune, atunci este iubit de Dumnezeu, după cum este scris: *Pe dăătorul de bunăvoie îl iubește Dumnezeu* (II Corinteni 9, 7). Altfel nu ar fi plată veșnică, nici muncă veșnică pentru păcate, dacă Dumnezeu ar sili voința omului spre bine, sau ar îngădui pe diavolul să ispitească pe om mai presus de puterea sa. Sfântul Apostol Pavel ne-a arătat acest adevăr, zicând: *Credincios este Dumnezeu să nu vă lase pe voi să fiți ispitiți mai presus de puterile voastre, ci odată cu ispita vă trimite și scăparea din ea* (I Corinteni 10, 13).

Așadar, frații mei, toată vina nerodirii cuvântului lui Dumnezeu în inima omului, care de bunăvoie sa, din cauza necredinței sale, se face cale călcată de oameni, pietriș sau pământ cu spini. Omul, de bunăvoie sa, își alege viața sau moartea, iadul sau raiul. Cuvântul lui Dumnezeu se închipuie cu sămânța; pentru că precum sămânța este aruncată în pământ ca să rodească, tot așa și cuvântul lui Dumnezeu este semănat în inimile oamenilor, spre a aduce roadă. Și precum din sămânță, crescând, se face roadă pentru hrana trupească, cum ar fi grâul, orzul, porumbul și alte plante și arbori, tot așa și sămânța cuvântului lui Dumnezeu, semănându-se în pământ bun, rodește hrana cea sufletească și nepieritoare. Și precum sămânța nu rodește în orice loc s-ar semăna, ci numai în cel bun, la fel și cuvântul lui Dumnezeu nu rodește în inima fiecărui om, ci numai a celui ce este pământ bun, adică acel ce primește cu credință cuvântul vieții și îl lucrează, cum zice și marele Apostol Pavel: *credința este lucrătoare prin dragoste* (Galateni 5, 6).

Numai această țarină duhovnicească poate aduce lui Dumnezeu rod însutit.

Iubiți credincioși,

V-am arătat că adevăratul semănător al cuvântului lui Dumnezeu este Însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Dar trebuie să știm că Dumnezeu, de la începutul zidirii a trimis mulți semănători ai cuvântului Său în lume. Așa au fost Patriarhii, Apostolii, Evangheliștii, Ierarhii, Mărturisitorii, Mucenicii și o mare mulțime de propovăduitori și dascăli, care au vestit și au semănat cuvântul lui Dumnezeu în inimile oamenilor.

Dar oare toți propovăduitorii cuvântului lui Dumnezeu au avut aceeași putere de convingere în sufletele oamenilor? La aceasta răspundem că toți au avut darul și puterea de a trezi mințile și inimile oamenilor la credința cea dreaptă în Dumnezeu, însă unii vesteau mai ales prin cuvânt; alții întăreau predica lor cu multe și mari minuni. Așa de exemplu, au crezut ca la trei mii de suflete când a predicat Apostolul Petru, pentru că s-au minunat, auzind pe Apostol predicând în diferite limbi. Au crezut ca la cinci mii de oameni, când același Apostol Petru a predicat pentru a doua oară, pentru că au văzut pe un olog din pânțelele mamei sale vindecat, umblând pe picioarele sale.

Au crezut în Samaria bărbați și femei, când a propovăduit Apostolul Filip, pentru că mulți din cei ce aveau duhuri necurate și slăbănogii se vindeau. A crezut proconsulul Sergius Paulus din Insula Cipru, când propovăduia Apostolul Pavel, pentru că a văzut cum l-a orbit îndată pe Elima vrăjitorul. Cu adevărat semnele și minunile ajutau și întăreau propovăduirea Apostolilor, cum aceasta mărturisește și Marcu Evanghelistul, zicând: *Iar ei ieșind, au propovăduit pretutindenea și Domnul lucra cu ei și întărea cuvântul prin semnele care urmau* (Marcu 16, 20).

Vedem, însă, că mulți au crezut și fără să vadă minuni. Oare ce minune a văzut famenul arap, dregător al puternicei Candachii, împărăteasa Etiopienilor, când Apostolul Filip i-a tălmăcit graiul proorocului Isaia, binevestindu-i pe Iisus Hristos? Nici o minune nu a văzut, însă auzind tâlcuirea Apostolului Filip, a crezut îndată și s-a botezat. Ce minune au văzut cei din Antiohia Pisidiei, când Apostolii Pavel și Varnava s-au arătat și i-au învățat credința în Hristos? Nici una. Însă neamurile de acolo, auzind propovăduirea,

se bucurau și primeau cuvântul Domnului și au crezut câți erau rânduiți pentru viața veșnică. Nici o minune nu au văzut cei din Iconia, când iarăși aceiași Apostoli Pavel și Varnava, intrând în sinagoga lor, au grăit cuvântul lui Dumnezeu și mare mulțime de iudei și elini au crezut. Nici o minune nu au văzut atenienii, dar au crezut la propovăduirea lui Pavel, Dionisie Areopagitul și o femeie cu numele Damaris și alții împreună cu ei. Ce minune făcea Sfântul Ioan Botezătorul, când propovăduia și zicea: *Pocățiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor* (Matei 3, 2)? Nici una, dar mergea către tot Ierusalimul și toată latura cea dimprejurul Iordanului și se botezau în Iordan de la dânsul, mărturisindu-și păcatele (Matei 3, 5-6).

Să ne punem întrebarea: prin ce mijloace și cu ce putere atrăgea acest dumnezeiesc prooroc, atâta mulțime de oameni la pocăință? Căci nici minuni nu făcea, cum am mai zis, nici mare retorică și filosofie nu întrebuinta la convertirea celor ce veneau către el. Ci cu cuvinte scurte le zicea: *Pocățiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor!* Atunci care era puterea și magnetul duhovnicesc ce atrăgea la el în pustie tot Ierusalimul și toată latura cea dimprejurul Iordanului? Era viața îngerească și cu totul sfântă a Sfântului Prooroc Ioan Botezătorul. Cu viețuirea cea mai presus de om el a pus în uimire și mirare mulțimea poporului.

Toți auzind de minunata lui viață, spuneau unii către alții: „Veniți să vedeți un mare prooroc care s-a arătat în pustiu! Veniți să vedeți un om mai presus de om, cum nu s-a mai arătat până acum între oameni. Veniți să vedeți un om sfânt, îmbrăcat cu peri de cămilă și încins cu brâu de curea, care se hrănește numai cu muguri de copaci și cu mierea amară pe care o fac albinele sălbatice prin peșterile pustiei” (Marcu 1, 6). „Veniți să vedeți și să auziți de la acest preamănat prooroc, cum cheamă pe toți la pocăință și spune, că *s-a apropiat împărăția Cerurilor!*” (Matei 3, 2).

Așa, auzind unii de la alții, se grăbeau și alergau către Iordan să vadă un asemenea om sfânt și mare prooroc. Veneau cei îmbrăcați în haine de mătase și de mare preț să vadă pe cel îmbrăcat în peri de cămilă. Veneau cei ce aveau palate și dormeau pe paturi moi și scumpe să petreacă în aer liber sub cerul senin al nopții și sub arșița soarelui de ziua și să doarmă pe rogojini și chiar pe nisipurile și prundurile Iordanului și primeau de bună voie

cele neobișnuite lor, cu mare dragoste și evlavie, numai să vadă viața cea prea aspră și minunată a dumnezeiescului Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul Domnului. Căci minunea vederii lui depărta de la dâșii osteneala călătoriei obositoare. Bine a zis unul din Sfinții Părinți, că: „Virtutea este cu mult mai vrednică de cinste decât bogăția și viața cea liniștită, mai slăvită decât mulțimea aurului!”¹⁾

Cu adevărat, frații mei, de la semănătorii cuvântului lui Dumnezeu, adică de la preoți, pe lângă meșteșugul buneii vorbiri și cunoștința Sfintei Scripturi, se cere și filosofia cea practică, adică trăirea lor potrivit cu învățătura Evangheliei. Și chiar de nu putem pune în practică cele ce învață. Căci acest lucru este cu anevoie celor neputincioși, măcar câtuși de cât să ne rugăm la bunul Dumnezeu, să ne dea și nouă o fărâmitură din lucrarea celor ce se silesc spre mântuire.

Unii din dumnezeieștii părinți, voind a ne învăța că se cade și prin trăire să predicăm altora, au zis: „Taci tu, să vorbească faptele tale” (Nil Ascetul, Cap. 28). Altul a zis: „Muștră și învață pe alții, prin puterea faptelor și nu prin multă vorbire”.²⁾

Sfântul părinte Isaac Sirul, arătându-ne că a predica prin trăire este lucru mult mai înalt decât a vorbi fără de lucrare, zice: „Altul este cuvântul din lucrare și altul este cuvântul cel frumos și fără iscusința lucrului”.

Se cuvine ca păstorii Bisericii, preoții și episcopii, în trei feluri să propovăduiască cuvântul lui Dumnezeu: cu gura să predice, cu mâna să scrie cele spre învățatură și zidire sufletească, iar al treilea, păstorii trebuie să predice pe Hristos cu viața lor proprie prin lucrarea faptelor bune.

Acestea sunt pe scurt datoriile păstorilor Bisericii lui Hristos. Să amintesc acum și datoriile celor ce ascultă și primesc cuvântul lui Dumnezeu, prin gura arhierilor și a preoților care au binecuvântarea Bisericii de a predica cuvântul lui Dumnezeu în lume.

Prima datorie a credincioșilor noștri este să nu judece pe preoții Bisericii, care sunt sfințiți și numiți canonici de Episcopul locului, să fie slujitori și predicatori ai cuvântului lui Dumnezeu, cât

1) Filocalia, vol. I, p. 172.

2) Filocalia, vol. X, 1981.

timp aceștia predică dreapta credință și adevărul Sfințelor Scripturi, chiar dacă unii au ca oameni unele neputințe și slăbiciuni. Cine nu cunoaște din Sfânta Evanghelie, cât de vicleni, de mincinoși, zavistnici, mândri și fățarnici erau cărturarii, arhierii și fariseii de pe vremea Mântuitorului, pentru care Însuși Dumnezeu-Cuvântul, de atâtea ori cu vaiul i-a amenințat (Matei 23, 13-29)? Dar poporului nu i-a dat voie să-i judece ci le zicea: *Toate câte vor zice vouă făceți-le și păziți-le* (Matei 23, 3).

Însă trebuie să știm că nici sfințenia preotului nu este pricina rodirii cuvântului lui Dumnezeu, nici răutatea sau păcatele lui nu sunt împiedicarea rodirii cuvântului său. De exemplu dacă un plugar are în sacul său sămânță bună, fie de grâu, de porumb, de orz, sau de alte plante și dacă el ar fi un bețiv sau alte păcate ar avea, ce piedică are sămânța lui de a rodi, când ea ar fi semănată în pământ bun?

La fel și cuvântul Domnului nu are nici o piedică de a rodi, de va fi semănat în pământ bun, deși preotul ar avea unele păcate sau neputințe omenești. Cine are o așezare sufletească bună și primește cu credință cuvântul lui Dumnezeu, acela aduce roade însutite, măcar de ar primi cuvântul Domnului chiar de la un păstor păcătos. De aceea a zis unul din sfinții părinți: „Cuvântul folositor auzind, nu judeca pe cel ce îl vorbește, ca să nu pierzi pe lângă folosul cuvântului și roada cea din credință”.

Iubiți credincioși,

Deci, dacă învățătorul seamănă sămânța cea bună a cuvântului lui Dumnezeu și învață dogmele drepte credințe și legile cele dumnezeiești rânduite de Biserica Ortodoxă, cu mare credință și evlavie să-l ascultați că mare folos veți avea. Nu este nevoie ca să se caute numaidecât la viața lui. Iar dacă vom înțelege că cel ce predică este sectant și seamănă neghinele cele vătămătoare de suflet ale ereziilor și sectarilor, rătațiți de la dreapta credință, atunci să ne astupăm urechile și să fugim din fața acestor predicatori, ca din fața unor lupi îmbrăcați în piei de oi și ca niște șerpi veninoși, care prin predica lor seamănă neghina în țarina lui Hristos și otravă pentru sufletele cele neîntemeiate în adevărul dreptei credințe.

După cum vedem cu toții, astăzi în țarina lui Dumnezeu, care este lumea aceasta, au ieșit fel de fel de semănători și predicatori, dar nu toți seamănă sămânța cea curată și adevărată a cuvântului lui Dumnezeu. Ci unii dintre ei seamănă neghinile vrăjmașului (Matei 13, 39), alții seamănă erezii, amestecând cuvântul Domnului cu semințele blestemate ale înșelăciunilor și ale rătăcirilor sectare. De aceea, frații mei, vă rog să fiți cu mare grijă și să nu primiți sfaturi și învățături de la oricine vorbește, ci numai de la slujitorii Bisericii lui Hristos.

Aduceți-vă aminte de învățătura Sfântului Apostol Ioan Evangelistul, mare cuvântător de Dumnezeu care ne sfătuiește, zicând: *Nu dați crezare oricărui duh, ci ispitiți duhurile dacă sunt de la Dumnezeu, fiindcă mulți prooroci mincinoși au ieșit în lume* (I Ioan 4, 1). Iar dacă se întâmplă să auziți asemenea predicatori și prooroci mincinoși, adică sectanți, nu-i ascultați, ci părăsiți-i și alergați la preoții dumneavoastră și la toți cei ce au iscusință în Sfintele Scripturi și care sunt fii adevărați ai Bisericii Ortodoxe și de către aceștia vă lămuriți și vă luminați și vă călăuziți spre Hristos. Cereți sfatul preoților care au învățat și cunosc Sfânta Scriptură, ca să nu cădeți pradă lupilor celor îmbrăcați în piei de oi și mincinoși prooroci, care, după cuvântul Domnului, *pe mulți vor înșela* (Matei 24, 11).

Luați aminte și la cuvintele Sfintei Scripturi, care ne învață zicând: *Sfatul bun te va păzi și cuvântul drept te va apăra* (Pilde 2, 11). Și iarăși, de cele scrise: *Cei ce n-au cărmuitori cad ca frunzele, iar mântuirea stă întru mult sfat* (Pilde 11, 14).

Să cerem sfatul preoților și călugărilor, ori de câte ori avem vreo nedumerire și nu înțelegem cele ce citim sau auzim. Este un semn de mare mândrie a nu cere sfat când suntem în nedumerire și nu putem înțelege Sfânta Scriptură. Aduceți-vă aminte de cele întâmplate cu famenul, mare dregător al Candachiei, regina Etiopiei, care se întorcea de la Ierusalim acasă, și șezând în carul său, citea pe proorocul Isaia. Iar duhul a zis lui Filip Apostolul: *Apropie-te și te lipește de carul acesta*. Și alergând Filip, l-a auzit citind pe proorocul Isaia și i-a zis: *Înțelegi cele ce citești? Iar el a zis: Cum aș putea să înțeleg, dacă nu mă va călăuzi cineva? Și a rugat pe Filip să se urce și să șadă cu el în car și să-i explice cele ce nu înțelegea* (Fapte 8, 27-31). Așadar, frații mei, să știți că în

Sfânta Scriptură sunt locuri tainice, acoperite și cu anevoie de înțeles, și dacă cineva citește sau ascultă din ea și n-are călăuză spre a-l face să înțeleagă, ușor cade în rătăcire și se depărtează din sânul Bisericii lui Hristos.

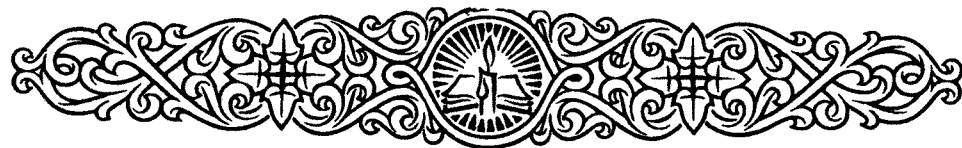
Sfânta Scriptură, frații mei, este ca o mare fără fund a înțelepciunii lui Dumnezeu și oricine voiește să străbată această mare fără să știe a înota, se încurcă în ea, și în loc de folos poate să-și piardă mântuirea sufletului său. De aceea faceți ceea ce a făcut famenul Candachiei, de care am amintit mai sus, și întrebați pe preoți, ori unde nu înțelegeți adâncimea Sfintelor Scripturi.

Tocmai acest lucru a fost pricina rătăcirii de la adevăr a atâtor mii de suflete, care au căzut în erezii și în diferite secte, că au voit să se conducă după capul lor și să explice liber Sfânta Scriptură. Sfântul Casian Romanul, zice: „Cine vrea să se mântuiască, cu întrebarea să călătorească”¹⁾.

Deci, rugați-vă cu credință Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Păstorul cel mare al Bisericii creștine, să rânduiască preoți și ierarhi buni în fruntea Bisericii Sale. Apoi să dea sămânță bună, adică cuvinte înțelepte, pline de har, tuturor preoților care vă păstoresc. Iar dumneavoastră să vă dea Dumnezeu darul înțelepciunii, al blândeții și smereniei, al dreptei credințe și al ascultării ca să împliniți cu fapta ceea ce vă învață Hristos prin preoți, prin Sfinții Părinți și prin Sfânta Scriptură. A m i n.

1) Filocalie, vol. IV, p. 135.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XXII-A DUPĂ RUSALII

Despre iad

Și în iad, ridicându-și ochii săi, fiind în munci, el a văzut pe Avraam de departe și pe Lazăr în sânul lui (Luca 16, 23)

Iubiți credincioși,

Sfânta Evanghelie de azi ne îndeamnă să vorbim despre iad. Astfel, vom arăta ce este iadul, care sunt mărturiile Sfintei Scripturi și ale Sfinților Părinți despre iad și câte sunt nesuferitele sale munci.

Mai întâi trebuie să știm că iadul este loc de chin rânduit diavolilor și celor ce le urmează lor (Matei 25, 41). Apoi să știm că în iad suferă și trupul și sufletul (Matei 5, 29; 18, 9; Marcu 9, 43). „Iadul este țara morții, împărăția diavolilor, a cărei poartă este deznădăjduirea, curte sunt legăturile; ferestre, întunericul; masă, reaua împuțiciune și miros greu; mâncarea, foamea; băutura, setea; ceasornic, plânsul; așternut, văpaia”¹⁾.

Despre iad, în Sfânta și dumnezeiasca Scriptură au vorbit din cele mai vechi timpuri sfinții patriarhi și prooroci. Așa auzim pe proorocul Isaia, zicând despre iad: *Care din noi poate să îndure focul cel mistuitor, care din noi poate să stea pe jarul de veci?* (Isaia 33, 14) Marele prooroc și împărat David zicea despre iad: *Să vină moartea peste ei și să se coboare în iad de vii* (Psalm 54, 16; 30, 17). Despre întunericul iadului zice proorocul Isaia: *Întuneric și pipăire a fost deasupra peșterilor în veci*. Dumnezeiescul Iov, cel mult

răbdător, a proorocit despre iad, zicând: *Mă voi duce și mă voi întoarce în pământul întunericului și al umbrelor morții, țara de întuneric și neorânduială, unde lumina e tot una cu bezna* (Iov 10, 21-22).

Înțeleptul Solomon, arătând că întunericul pipăit ce a venit pe vremea lui Moise peste egipteni (Ieșirea 10, 22) a fost din iad, zicea așa: *Noapte cu adevărat neputincioasă, care din fundurile neputinciosului iad a venit asupra a tot Egiptul*. Iar Isaia proorocul zice despre întunericul iadului: *Pipăi-vor ca orbii peretele și ca unii ce sunt fără de ochi vor pipăi; cădea-vor întru amiazăzi ca întru miezul nopții* (Isaia 59, 10). Despre mirosul cel mare care este în iad, a zis proorocul Isaia: *Ieși-va rău miros din morții lor* (Isaia 34, 3). *Și va fi în loc de miresme, putreziciune* (Isaia 3, 24).

Despre foamea cea mare care este în iad, a arătat mai înainte David, proorocul, zicând: *Și vor flămânzi ca un câine* (Psalmi 58, 17). *Și va fi poporul ca cel ce este cu totul ars de foc, și omului de fratele său nu-i va fi milă și nu se va sătura omul mâncând cărnurile brațului său* (Isaia 9, 11). Despre viermele cel neadormit al iadului a zis: *Osânda celui necredincios este focul și viermele* (Isus Sirah 7, 18). Despre focul și mirosul greu de iad, a zis Sfânta Scriptură: *Mânia Domnului este ca o vale de pucioasă ce arde*. Despre veșnicia muncilor iadului zice proorocul Ieremia: *Întru pierzare în veci vei fi* (Ieremia 15, 6). Despre adâncul nemăsurat al iadului, zice proorocul David: *Să nu mă înghită adâncul, nici să-și închidă peste mine adâncul ușa lui* (Psalm 68, 18).

Iubiți credincioși,

Am adus câteva mărturii despre iad și muncile iadului din dumnezeiasca Scriptură, anume de la sfinții prooroci. Dar să știți că nici unul din patriarhi și prooroci nu au arătat așa de lămurat și descoperit despre iad și despre chinurile lui, ca Însuși Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos în Sfânta Sa Evanghelie. În continuare, vom arăta, cu mărturii din Noul Testament, descoperirile despre iad și felurimea chinurilor lui.

Mântuitorul ne arată că iadul este loc de chin în care se muncește și trupul și sufletul, zicând: *Dacă mâna sau piciorul tău te smintește, taie-l și îl aruncă de la tine, că mai bine este pentru tine*

1) Ușa pocăinței, Brașov, 1812, p. 183

să intri în viață ciung sau șchiop, decât, având amândouă mâinile sau picioarele, să fii aruncat în focul cel veșnic (Matei 18, 8). În iad este pedeapsă veșnică; aceasta o arată Mântuitorul când zice: *Și vor merge aceștia la osândă veșnică, iar drepții la viață veșnică* (Matei 25, 46). Și tot Mântuitorul ne arată că în iad este foc veșnic, zicând: *Atunci* (adică în ziua judecății de apoi), *va zice celor de-a stânga: "Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolilor și îngerilor lui"* (Matei 25, 41).

În iad este foc nestins (Marcu 9, 43). În iad este vierme neadormit, căci, iată ce zice Domnul: *Unde viermele lor nu doarme și focul lor nu se stinge* (Marcu 9, 44). În iad este gheenă: *Nu vă temeți de cei ceucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă. Temeți-vă mai curând de acela care poate și sufletul și trupul să le piardă în gheenă* (Matei 10, 28). Mântuitorul ne arată, că în iad este întuneric, plângerea și scrâșnirea dinților, căci zice: *Iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților* (Matei 8, 12; 22, 13; 25, 30).

În iad este depărtarea de Dumnezeu, pentru care zice Domnul: *Niciodată nu v-am cunoscut pe voi; depărtați-vă de la Mine cei ce lucrați fărădelegea* (Matei 7, 23). În iad este moartea cea de a doua și iezerul cel de foc (Apocalipsa 20, 14). În iad este plângerea și tânguirea, după mărturia Domnului care zice: *Vai vouă care râdeți acum, că veți plânge și vă veți tângui* (Luca 6, 25). În iad este adânc nemăsurat. De acest adânc fără de fund și diavoli se tem. De aceea ei îl rugau pe Mântuitorul să nu le poruncească să meargă în adânc (Luca 8, 31). Iadul este locul de chin al celor păcătoși, care n-au ascultat de Evanghelia lui Hristos și au trăit în tot felul de păcate și nelegiuiri (Matei 25, 41).

Frații mei, după ce am ascultat cele spuse de Domnul despre iad în Sfânta Evanghelie, să auzim și cele ce au spus despre iad sfinții Săi ucenici și apostoli. Iată ce spune dumnezeiescul Ioan Evanghelistul, despre cei păcătoși care merg în iad: *Iar partea celor fricoși și necredincioși și spurcați și ucigași, desfrânați și fermecători, și închinători la idoli, și a tuturor celor necredincioși este iezerul care arde, cu foc și cu pucioasă, și care este moartea a doua* (Apocalipsa 20, 10; 21, 8).

Același lucru, despre soarta celor răi și păcătoși îl arată și Sfântul Apostol Pavel, zicând: *Nu știți oare, că nedrepții nu vor*

moșteni împărăția lui Dumnezeu? Nu vă amăgiți: nici desfrânați, nici închinători la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiții, nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu (I Corinteni 6, 9-10). Și în alt loc, acest mare Apostol arată osânda celor păcătoși și căderea lor din Împărăția Cerurilor, zicând: *Iar faptele trupului sunt cunoscute ca unele ce sunt: adulter, desfrânare, necurăție, destrăbălare, închinare la idoli, fermecătorie, vrajbe, certuri, zavistii, mâinii, gâlcevi, dezbinări, eresuri, pizmuiri, ucideri, beții, chefuri și cele asemenea acestora... că cei ce fac unele ca acestea nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu* (Galateni 5, 19-21).

Sfântul Apostol Petru, arătând osânda sodomenilor, zice: *Și cetățile Sodomei și Gomorei, osândindu-le la distrugere le-a prefăcut în cenușă, dându-le ca pildă nelegiuirilor în viitor* (II Petru 2, 6). Același Apostol, arătând că nici pe îngerii care au căzut din ascultare Dumnezeu nu i-a cruțat, ci i-a pedepsit veșnic în iad, zice: *Că Dumnezeu nu a cruțat pe îngerii care au păcătuit ci, legându-i cu legăturile întunericului în iad, i-a dat să fie păziți până la judecată* (II Petru 2, 4).

Și Sfântul Ioan Evanghelistul, la Apocalipsă, vorbește de pedeapsa veșnică a lui Antihrist și a proorocului mincinos care vor fi aruncați de vii în iad, zicând: *Și fiara a fost răpusă și cu ea proorocul cel mincinos, cel ce făcuse înaintea ei semne cu care amăgise pe cei ce au purtat semnul fiarei și cei ce s-au închinat chipului ei. Amândoi au fost aruncați de vii în iezerul cel de foc, unde arde pucioasă* (Apocalipsa 19, 20). Apoi zice: *Și diavolul, care îl amăgise, a fost aruncat în iezerul cel de foc și de pucioasă, unde este și fiara și proorocul mincinos, și vor fi chinuiți acolo, zi și noapte, în vecii vecilor* (Apocalipsa 20, 10).

Iată ce zic Sfinții Părinți despre iad. Sfântul Macarie cel Mare, spune că lacrimile celor ce se muncesc în iad vor fi de foc și cu totul se vor arde trupurile acelea peste care vor pica (Ușa pocăinței, p. 187). Sfântul Vasile cel Mare, arată că în iad sunt un fel de viermi otrăvitori și mâncători de trupuri, care fără de saturare mănâncă și niciodată nu-și umplu pântecul lor și, mai ales când mănâncă, pricinuesc omului dureri nesuferite (Tâlcuiri la Psalmul 33). Iar dumnezeiescul Părinte Ioan Gură de Aur, arătând că cei din iad mai tare se chinuesc când văd fericirea cea mare a

dreptilor, zice: „Și pe Adam, scoțându-l Dumnezeu din rai, l-a pus să locuiască în preajma lui, ca vederea cea deasă a raiului, mai lucrătoare și mai puternică să-i facă lui simțirea căderii din bunătățile acelea. Așa și pe bogatul cel nemilostiv, l-a sălășluit mai departe de Lazăr, ca să vadă de câte bunătăți s-a lipsit pe sine. Ți-am trimis, zice, pe săracul de Lazăr la ușă, ca să se facă ție învățător de faptă bună și pricină de iubire de oameni. Ai trecut cu vederea folosul, nu ai voit să-l întrebuințezi la ceea ce se cuvenea, în scopul mântuirii. Întrebuințază-l dar acum spre mai mare muștrare de pedeapsă și muncă”¹⁾.

Sfântul Efrem Sirul, arătând plângerea celor din iad, zice: „Atunci cu amar plângând, lacrimi vărsând și văitându-se, vor zice: O, cum a trecut vremea noastră, cu lenevie și cu trândăvie! O, cum ne-am înșelat! O, cum, auzind noi dumnezeieștile Scripturi, râdeam și ne bateam joc. Acolo, atunci vorbea cu noi Dumnezeu prin Sfințele Scripturi și noi nu luam aminte. Acum aici în munci, strigăm către Dânsul și cu dreptate El își întoarce fața Sa de la noi. Ce ne-au folosit nouă dulcelele cele veselitoare ale lumii și desfătărilor? Unde este acum tatăl care ne-a născut? Unde este maica care ne-a purtat în pânțe și cu dureri și cu chinuri ne-a născut? Unde sunt acum fiii noștri cei iubiți? Unde, bogăția? Unde, moșiile, averile și agoniseliile noastre? Unde adunarea, tovărășia și ospetele? Unde călătoriile cele de multe feluri și deșarte? Unde sunt împărații și puternicii? O, cum acum nici unul din aceștia nu se află și nici nu poate să ne ajute nouă sau să ne izbăvească. Ci cu totul și de Dumnezeu și de sfinți, ne-am părăsit! Acestea vor fi cuvintele care cu jalnice tânguiuri și plângeri se vor auzi de la cei ce în iad se muncesc”²⁾.

Sfinții și dumnezeieștii Părinți în chip luminat ne arată ce se petrece în momentul când sufletul se desparte de trup. Îngerii buni și răi se înfățișează înaintea sufletului. Vederea celor din urmă, pricinuieste sufletului mare tulburare și frică, dar el găsește totuși o mângâiere la vederea sfinților îngeri buni. Faptele bune ale omului și conștiința lui curată, sunt în acest moment un mare ajutor și o mare bucurie pentru suflet. Ascultarea, umilința, faptele

1) *Puțul Sf. Ioan Gură de Aur*, Buzău, 1833, p. 462

2) *Ușa pocăinței, Cuvânt pentru iad*, p. 188.

bune și răbdarea necazurilor, sunt atunci o mare sprijinire a sufletului, care se înalță către Domnul într-o mare bucurie, însoțit de îngerii cei buni. În schimb, sufletul cel plin de patimi și de păcate este condus de diavoli la iad, unde va suferi veșnic.

Într-o zi doi îngeri se arată Sfântului Macarie Alexandrinul și îi spuneau: „Sufletul omului păcătos ca și al celui drept, este cuprins de mare spaimă la vederea grozavilor și răilor îngeri. El aude plângerile și suspinele celor ce îl înconjoară, dar nu poate nici vorbi nici scoate vreun glas. El este tulburat și înspăimântat, cugetând la îndelungatul drum ce are să-l facă și la noul fel de viață ce are să ducă după despărțirea sa de trup”. Iar Sfântul Chiril al Alexandriei arată ce groază și spaimă are sufletul până ce se rostește asupra lui judecata definitivă și zice că: „Puterile dumnezeiești stau în fața duhurilor necurate și arată cugetările cele bune, vorbele și faptele cele bune ce sunt ale sufletului, în timp ce acesta, plin de groază, stă în mijlocul îngerilor și al demonilor și așteaptă îndreptățirea și scăparea sa, sau osândirea și pierderea sa în iad”¹⁾.

Muncile iadului încep, după învățătura Bisericii Ortodoxe, la 40 de zile după moartea omului, când sufletul păcătos este aruncat în osândă. Acesta este, însă, un iad provizoriu căci starea celor aruncați în iad patruzeci de zile după moarte, se poate schimba cu timpul prin rugăciunile Bisericii și milosteniile urmașilor, dacă, bineînțeles, cel ce a murit era în dreaptă credință și mai ales dacă a fost mărturisit înainte de moarte la duhovnicul său de toate păcatele sale. Iar iadul definitiv sau starea de osândă veșnică, urmează după judecata generală ce va fi la sfârșitul lumii, când dreptii vor merge în Împărăția Cerurilor pentru veșnicie, iar păcătoșii în focul nestins, iarăși pentru veșnicie (Matei 25, 45-46).

Iubiți credincioși,

Iadul a fost creat de Dumnezeu pentru diavoli, dar nu pentru oameni, care sunt zidiți după chipul și asemănarea Sa. Dar prin căderea din rai, a primilor oameni, neamul omenesc a fost supus osândei iadului până la venirea Fiului lui Dumnezeu pe pământ.

1) *Viața repausașilor noștri*, București, 1899, p. 19-20.

Numai prin moartea și Învierea Domnului nostru Iisus Hristos, iadul a fost deschis, iar dreptii Vechiului Testament au fost eliberați și primiți în rai.

De la învierea și înălțarea Mântuitorului, de-a dreapta Tatălui, până la sfârșitul veacurilor, toți creștinii dreptcredincioși care păzesc poruncile Lui, sunt mântuiți, adică sunt primiți în odihna raiului. Numai creștinii necredincioși, adică lepădații de Dumnezeu, sinucigașii, sectanții care s-au rupt de Biserica apostolică, și cei ce mor nepocăiți în păcate grele, precum ucigașii, desfrânații, cei ce trăiesc în ură și alte păcate asemenea, sunt osândiți după moarte în muncile iadului. O parte dintre ei, mai ales cei ce se căiesc de păcatele lor înainte de moarte, sunt scoși din iad prin rugăciunile Bisericii și prin fapte de milostenie. Tocmai de aceea noi facem rugăciune și milostenie pentru răposații noștri ca parastase cu dezlegări, liturghii și praznice la trei, la nouă și la patruzeci de zile după mutarea lor din viață, ca Dumnezeu să-i ierte și să le dea odihnă în rai.

Dacă vrem să ne mântuim, adică să scăpăm de iad și să fim primiți în rai și bucuria împărăției cerești trebuie să facem următoarele lucruri: Mai întâi să păstrăm cu sfințenie dreapta credință ortodoxă pe care o avem neschimbată de două mii de ani. Apoi să ascultăm de Biserica întemeiată de Hristos și de păstorii ei – preoți și episcopi. Să păzim cu multă evlavie poruncile Sfintei Evanghelii și mai ales, rugăciunea, milostenia, smerenia, iubirea creștină, nașterea și creșterea de copii, participarea regulată la biserică, spovedania și Sfânta Împărtășanie.

Să cugetăm mult la Evanghelia care s-a citit astăzi. Vedeți că săracul și mult răbdătorul Lazăr a intrat în rai după moarte, iar zgârcitul și nepocăitul bogat a fost aruncat în iad cu diavoli? Vedeți în ce fericire sunt cei drepti și în ce foc și chinuri grele se află păcătoșii în iad? Vedeți, de asemenea, că cei din iad văd atât pe cei fericiți din rai, cât și pe cei ce trăiesc în păcate pe pământ? Zadarnic cere bogatul apă să-și ude gura că nimeni nu are să-i dea. Zadarnic se roagă lui Avraam să trimită pe Lazăr pe pământ ca să cheme la pocăință pe frații săi, că i se răspunde: *Au pe Moise și pe prooroci!* (Luca 16, 29).

La fel ni se va răspunde și nouă, dacă nu ne pocăim: *Avem pe Hristos și pe preoți. Să-i ascultăm pe ei!*

Deci, dacă vrem să scăpăm de iad, să ne pocăim și noi, frații mei, până avem vreme și să ne silim la toată fapta bună, mai ales la rugăciune, milostenie, iertare, viață curată și spovedanie. Numai așa vom fi iertați, miluiți și primiți în sânul lui Avraam, adică în veșnica bucurie a raiului, împreună cu proorocii, cu apostolii, cu mucenicii și cu toți dreptii, împreună cu săracul Lazăr, împreună cu Hristos. Acolo și numai acolo nu mai este durere, nici suspin, ci viață fără de sfârșit. Amin.

PREDICĂ
LA
DUMINICA A XXIII-A DUPĂ RUSALII

Despre oamenii demonizați

*Iar dacă Eu, cu degetul lui Dumnezeu scot
pe demoni, iată a ajuns la voi Împărăția
lui Dumnezeu (Luca 11, 20)*

Iubiți credincioși,

Dacă vom lua aminte cu dinadinsul la cuvintele Sfintei Evanghelii de astăzi, vom înțelege două lucruri de mare folos. Întâi, cât de mare și nemărginită este iubirea de oameni a lui Dumnezeu și, al doilea, cât de mare și cumplită este răutatea diavolilor față de om și de celelalte zidiri ale lui Dumnezeu.

Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, văzând starea jalnică și chinuirea amară a omului demonizat din Evanghelie, prin negrita lui milă și bunătate față de zidirea Sa, a poruncit demonilor să iasă din acel om chinuit de mulți ani, zidit *după chipul și asemănarea Sa* (Facere 1, 26); iar demonii, văzându-se izgoniți de puterea cea fără de margine a Mântuitorului, după ce le-a dat voie, au intrat în turma cea mare de porci din apropiere și *îndată s-au aruncat în mare și s-au înecat* (Luca 8, 33).

Iată cât de mare este oceanul cel fără de margini al dragostei și al milostivirii lui Dumnezeu față de om, că pentru slobozirea unui singur om din legăturile și chinurile diavolului, a îngăduit să se dea pierzării ca la două mii de porci (Marcu 5, 13). Iar diavolii, având învoire de la Hristos și vrând să-și arate răutatea și puterea lor blestemată, au intrat în turma de porci și într-o clipă i-au înecat pe toți în mare. La această Evanghelie Sfântul Ioan Gură de Aur,

arătând câtă răutate au demonii asupra oamenilor, zicea: „Dacă asupra porcilor, cu care nu aveau nimic, au arătat diavolii atâta răutate, apoi cu atât mai mult asupra ta, omule, de-a pururea război neîmpăcat, luptă neîncetată și vrajbă fără de moarte. Și dacă pe porci, cu care nimic nu le era lor de obște, nici un minut nu i-au suferit, apoi cu atât mai mult ne urăsc pe noi care suntem vrăjmașii lor și doresc să ne piardă și să ne supună lor. Apoi câte rele am fi pățimit de la ei, dacă ar fi avut voie de la Dumnezeu asupra noastră. Căci pentru aceasta i-a lăsat Dumnezeu să intre în turma de porci, ca și în trupul dobitoacelor să cunoaștem răutatea lor. Deci și acum când vei vedea vreun om stăpânit de diavol, închină-te Stăpânului și cunoaște răutatea vrăjmașului. Că iubirea de oameni a lui Dumnezeu îl ține pe diavol și nu-i dă voie să-și arate puterea și răutatea asupra omului cât ar voi el. Atât îi dă voie să-l muncească pe om cât să-l facă mai înțelept și să arate răutatea diavolului asupra omului”.

Apoi zice același Părinte Ioan Gură de Aur: „Voiești și altă pildă despre răutatea diavolilor, când Dumnezeu îi dă voie să-și pună în lucrare puterea sa? Socotește cirezile și turmele lui Iov, cum într-o clipă pe toate le-a mistuit. Apoi socotește moartea cea ticăloasă a copiilor lui și rana ce s-a adus asupra trupului său și vei vedea cruzimea, asuprirea și nemilostivirea răutății dracilor. Din aceasta vei înțelege minunat, că dacă lumea aceasta toată, ar fi slobozit-o Dumnezeu sub stăpânirea lui, în puțină vreme pe toate le-ar fi tulburat și asemenea porcilor de care ați auzit în Sfânta Evanghelie de azi și cirezilor lui Iov, într-o clipă de vreme am fi pățimit, că nici o milă de noi nu ar fi avut”¹⁾.

Să ascultăm mai departe cuvintele Sfintei Evanghelii care zice: *Iar păstorii, văzând ceea ce s-a întâmplat, au fugit și au vestit în cetate și prin sate și au ieșit să vadă cele ce se făcuseră și venind la Iisus, au aflat pe omul din care scosese demonii șezând lângă picioarele lui Iisus îmbrăcat și întreg la minte și s-au înfricoșat* (Luca 8, 34-35).

Dar care era pricina temerii gadarenilor? Oare minunea omului chinuit de diavoli sau înecarea porcilor în mare? Nici una, nici alta, ci pricina temerii și înspăimântării lor era călcarea Legii

1) *Puțul Sf. Ioan Gură de Aur, Buzău, 1833, p. 108-109*

lui Dumnezeu. Căci Legea lui Moise oprea a se mânca carne de porc (Levitic 11, 7), iar ei creșteau porci și mâncau din cărnurile lor. Deci, pentru călcarea Legii i-a cuprins atâta spaimă, ca nu cumva Dumnezeu, pentru această călcare de lege și pentru alte răutăți ale lor să-i pedepsească și cu alte pedepse mai grele. Deci având această frică și neîndrăznind a zice ceva asupra Domnului pentru paguba porcilor, Îl rugau cu toții pe Iisus Hristos să se ducă din hotarele lor. Iar preabunul și blândul Mântuitor, văzând împietrirea și nemulțumirea lor, nu i-a certat, ci intrând în corabie S-a întors iarăși în Galileea (Luca 8, 37). Iar bărbatul din care ieșiseră demonii se ruga să rămână cu El, iar Mântuitorul, eliberându-l, i-a zis: *Întoarce-te la casa ta și spune câte ți-a făcut ție Dumnezeu. Și s-a dus omul, propovăduind în toată cetatea, câte i-a făcut Iisus* (Luca 8, 39).

Vedeți, frații mei, blândețea, smerenia și bunătatea cea negrăită a Domnului? După ce a făcut un bine așa de mare cu vindecarea acelui om chinuit de diavoli, nu așteaptă plată de la el spre a rămâne și a-i sluji Lui. Ci i-a zis: *Întoarce-te la casa ta și spune câte ți-a făcut ție Dumnezeu* (Luca 8, 39). Dacă ar fi zis „întoarce-te la casa ta și spune câte ți-am făcut Eu ție”, cărturarii, fariseii și arhieriei cei plini de zavistie care pândeau învățătura Lui, ar fi avut motiv să spună că Mântuitorul face minuni cu scopul de a fi lăudat de oameni. Dar așa, la toți le-a închis gura, zicând: *Întoarce-te la casa ta și spune câte ți-a făcut ție Dumnezeu*.

Deci se cuvine ca în toate să avem pildă de urmat învățătura și viața Mântuitorului nostru Iisus Hristos, iar faptele noastre cele bune să le facem cu scopul de a plăcea lui Dumnezeu spre slava Lui, cum ne învață și Sfântul Apostol Pavel (I Corinteni 10, 31).

Iubiți credincioși,

Să știți că sunt trei feluri de oameni demonizați: întâi sunt cei ce se chinuiesc cu trupul de duhurile cele rele, cum sunt epilepticii, lunaticii și cei demonizați ca cel din Evanghelia de astăzi. Al doilea sunt toți ereticii și învățătorii mincinoși și răi care cu învățăturile lor greșite schimbă adevărul Sfintei Scripturi și duc la rătăcire de la dreapta credință, pe creștinii nelămuriți și neîntemeiați în adevăr. Iar al treilea sunt cei stăpâniți de grele patimi. Despre

primul fel de demonizați am vorbit pe scurt mai sus, despre al doilea amintește marele Apostol Pavel, zicând: *Duhul vorbește lămurit că, în vremile cele de apoi, unii se vor depărta de la credință, luând aminte la duhurile cele înșelătoare și la învățăturile demonilor* (I Timotei 4, 1). Dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur, tâlcuind acest text al Apostolului Pavel arată că aceștia sunt toți începătorii de erezii, care, povățuiți fiind de demoni și mișcați de duhurile înșelăciunii vor grăi înșelăciuni către cei binecredincioși, spre a-i înstrăina de la adevărata Biserică a lui Hristos.

Deci, luați aminte, iubiți credincioși și țineți bine minte cele auzite, că toți cei ce vor să vă dezbină de la dreapta credință ortodoxă sunt oamenii demonizați și mințile lor sunt mișcate și înșelate de duhurile cele viclene ale iadului, mai ales de duhul mândriei. Pe aceștia Sfânta Scriptură îi numește *fii ai diavolului și vrăjmași a toată dreptatea* (Fapte 13, 10) și chiar diavoli ca pe Iuda (Ioan 6, 70). Așadar, toți cei ce învață erezii și vor să propovăduiască altă învățătură afară de cea ortodoxă și care se împotrivesc învățăturii adevărate a Bisericii lui Hristos dreptmăritoare, aceștia sunt fiii diavolilor (Fapte 13, 10; I Ioan 3, 8-10). Acești învățători mincinoși și înșelători, lucrează pururea sub stăpânirea demonilor (Fapte 10, 38; 26, 18; II Timotei 2, 26). Ei ca învățători mincinoși și vicleni, în toată vremea lucrează sub înrâurirea lui Satan (Iuda 1, 9; 1, 23; II Regi 18, 10; Matei 16, 23; Luca 23, 23; Ioan 6, 70 ș. a.). Și tot ca ei predicatorii rătăciți fac voia diavolilor (Ioan 8, 44) și sunt înșelați de ei (III Regi 22, 21-22; II Paralipomena 18, 20-21; Apocalipsa 20, 8). Acești propovăduitori ai minciunii sunt demonizați și orbiți de diavoli (Fapte 13, 10; II Corinteni 4, 4; I Timotei 4, 1).

Al treilea fel de oameni demonizați sunt toți cei stăpâniți de patimi grele, ca: necredința, uciderea, ura, beția, iubirea de arginți, fermecătoria, desfrânarea și altele care îi stăpânesc de multă vreme. Aceștia sunt numiți de Sfânta Scriptură *fii ai diavolului* (Ioan 8, 44; Fapte 13, 10; I Ioan 3, 8-10; Ioan 6, 70). De aceea Sfântul Vasile îi arată pe toți cei bețivi a fi mai rău decât cei îndrăciți, zicând: „Cel ce se îndrăcește este vrednic de jale, iar cel ce se îmbată fiind îndrăcit cu patima beției, este de răs și mai rău decât cel îndrăcit și nimeni nu-l compătimește”¹⁾.

1) Sf. Vasile cel Mare, Exaimeron. Cuvânt împotriva celor bețivi. Buc., 1828.

Tot demonizați sunt și vrăjitorii care amăgesc pe oameni cu puterea duhurilor rele. Vrăjitorii, fermecătorii și toți cei care părăsesc pe Dumnezeu și cer ajutorul diavolilor, sunt ei înșiși demonizați și osândiți la veșnicele chinuri ale iadului.

Iubiți credincioși,

De la primii oameni până la sfârșitul veacurilor, toți suntem într-o neîncetată luptă cu diavoli, cu duhurile răutății, care încearcă fără odihnă să ne stăpânească, să ne tragă în adâncul iadului.

Pe unii oameni îi chinuiesc cu îngăduința lui Dumnezeu numai în trup, cum sunt cei demonizați și epileptici. Pe aceștia Biserica Ortodoxă îi vindecă, atât trupește cât și sufletește, prin rugăciuni speciale numite exorcisme. Cele mai renumite sunt molitfele Sfântului Vasile cel Mare, ce se citesc de obicei în biserică, de preoți evlavioși, cu mult post, cu multă smerenie și credință.

Pe lângă exorcisme, bolnavii de duhuri rele sunt spovediți, împărtașiți și li se face de mai multe ori și Sfântul Maslu. Cu cât se roagă și postesc mai mult, cu atât se vindecă mai repede.

Al doilea fel de demonizați sunt cei stăpâniți de duhul mândriei, adică sectanții care luptă pe față împotriva Bisericii, a Ortodoxiei și dezbină pe mulți creștini, răstălmăcind Sfânta Scriptură. Aceștia sunt mult mai greu de vindecat din cauză că sunt stăpâniți de cei mai răi diavoli, ai mândriei și neascultării. Dar dacă își recunosc păcatele și le mărturisesc la preoți și se roagă mai mult pot fi eliberați de duhul mândriei și al neascultării.

Însă cei mai numeroși oameni demonizați sunt cei stăpâniți de patimi cumplite, cum sunt bețivii, desfrânații, ucigașii, vrăjitorii, iubitorii de averi și cei robiți de ură și răzbunare. Toți aceștia pot fi izbăviți de robia diavolului și a patimilor care îi țin legați cu lanțul deprinderii, numai dacă vor veni de bunăvoie la biserică, dacă vor să-și mărturisească păcatele la duhovnici iscușiți și dacă își fac canonul de pocăință dat. Fără acestea, adică fără spovedanie, căință și părăsirea păcatelor care îi robesc, nimeni din acești oameni demonizați, bolnavi la suflet și la trup, nu se pot elibera de patimi, de diavoli și de osânda iadului.

Grija noastră, frații mei, este să facem voia lui Dumnezeu și să împlinim poruncile Lui, cu toată credința și râvna. La aceasta ne ajută harul Duhului Sfânt, ne ajută sfinții îngeri și toți sfinții, în frunte cu Maica Domnului, care se roagă neîncetat pentru noi. Să fugim de păcate ca de moarte, căci prin ele, pierdem harul lui Dumnezeu și în locul lui intră duhul diavolului.

Să nu uităm că prin păcate, oamenii sunt loviți de tot felul de boli, de necazuri și suferințe, ajung robi ai cumpliților diavoli și-și pierd mântuirea sufletului. Oare câți creștini nu sunt astăzi robiți de beție și desfrâu? Câte mame nu-șiucid cu voia proprii lor copii? Câte familii nu se distrug prin divorț ca urmare a acestor grele păcate?

Deci, să părăsim păcatele ca să scăpăm de diavoli și să rămânem cu Hristos. Să ne păzim inima curată de patimi și mai ales de mândrie, ca să devenim scaun al Preasfintei Treimi. Să ne păzim trupul curat de beție și desfrâu, ca să devină „templul Duhului Sfânt”. Să fugim de diavolul mândriei, care ucide pe cei mai mulți oameni, știind că *Dumnezeu, celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har.*

Să ne ferim de cursele Satanei, de patimile tinereții, de vrăjitorie, de înjurături și drăcuit, de beție și vorbe deșarte, știind că prin acestea ne înstrăinăm de Dumnezeu și ajungem să pățim ca omul demonizat din Evanghelia de astăzi. Să aveți grijă mai ales de copiii dumneavoastră, ca nu cumva să cadă în păcate grele și să ajungă robiți de diavoli. Spovediți-vă mai des, rugați-vă mereu, nu lipsiți de la biserică, prețuiți mai mult postul, iubiți viața curată și toate „poruncile lui Dumnezeu” și veți fi vii.

Să ne rugăm Mântuitorului Hristos să alunge patimile și duhurile rele din noi, să ne ierte păcatele, să ne vindece bolile și să ne facă locașuri ale Preasfintei Treimi. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XXIV-A DUPĂ RUSALII

Despre cei adormiți în Hristos

Iar El a zis: Nu plângeți; nu a murit, ci doarme (Luca 8, 52)

Iubiți credincioși,

În Sfânta Evanghelie de astăzi ați auzit despre două minuni mari și preaslăvite, pe care le-a făcut Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru. Iisus Hristos. Una cu vindecarea femeii care era în curgerea sângelui de doisprezece ani; iar alta cu învierea fiicei lui Iair, mai marele sinagogii din Capernaum. În predica de azi vom vorbi despre cei adormiți în Domnul.

Dar mai întâi să ne punem o întrebare. Pentru care pricină a zis Mântuitorul către cei ce erau de față și plângeau după fiica lui Iair, care murise: *Nu plângeți; nu a murit, ci doarme* (Luca 8, 52).

Iată răspunsul: Acest cuvânt l-a zis Mântuitorul, ca să ne arate că, după venirea Sa cu trupul în lume, toți cei ce vor crede în El și vor face poruncile Lui, nu vor mai muri cu sufletul. Chiar de mor cu trupul, ei sunt vii înaintea Lui, după cum și în alt loc al Sfintei Evanghelii ne-a spus Hristos: *Cel ce va crede întru Mine, chiar de ar muri, viu va fi* (Ioan 11, 25). Adică, unii ca aceștia numai cu trupul sunt adormiți, iar nu și cu sufletul.

Acest adevăr ni-l arată pe larg și marele Apostol Pavel care zice: *Fraților, despre cei ce au adormit, nu voiesc să fiți în neștiință ca să nu vă întristați ca ceilalți, care nu au nădejde* (I Tesaloniceni 4, 13). Care sunt cei ce nu au nădejde? Sunt cei care cred că odată cu moartea trupului, moare și sufletul și că niciodată nu vor mai învia cei morți ai lor, precum au fost și sunt păgânii închinătorii de

idoli și toate popoarele care nu cred în Hristos și în învierea Lui din morți.

Noi însă, *credem că Iisus a murit și a înviat*. Și, la fel credem că Dumnezeu *pe cei adormiți întru Iisus, îi va aduce la învierea, cea de apoi, împreună cu El* (I Tesaloniceni 4, 14). Căci *dacă am murit împreună cu Hristos, credem că vom viețui împreună cu El* (Romani 6, 8; I Corinteni 15, 49). Cât despre cei morți în credința în Iisus Hristos, ei nu sunt morți ci adormiți, așa cum adeverește Sfânta și dumnezeiasca Scriptură, care zice: *Hristos a înviat din morți, fiind începutura învierii celor adormiți* (I Corinteni 15, 20). Vedeți că nu zice: *începătura învierii celor morți*, ci a acelor adormiți?

Așadar, prealuminat ne arată aceste mărturii ale Sfintei Scripturi că cei ce mor cu credința în Iisus Hristos, nu sunt "morți", căci după cum nu putem zice unui om ce doarme că este mort, tot așa și celor ce au adormit în Hristos nu le putem spune că sunt morți, ci adormiți. Aceștia, la judecata de apoi, se vor scula și vor avea mărturie de la Hristos înaintea Tatălui, despre credința lor cea dreaptă și despre faptele lor cele bune (Matei 10, 32; 25, 34; Luca 12, 8; Apocalipsa 3, 5). Așa a adormit în Hristos, Sfântul întâiul mucenic și arhidiacon Ștefan, fiind ucis cu pietre de către iudei pentru mărturisirea lui Iisus Hristos, care se ruga și zicea: "Doamne Iisuse, primește duhul meu!" Și îngenunchind a strigat cu glas mare: *Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta! Și zicând acestea a adormit* (Fapte 7, 59-60).

Așa au adormit milioane de sfinți și martiri care au crezut și au mărturisit pe Hristos și care nu sunt morți, ci adormiți în Hristos până la obșteasca înviere.

Iubiți credincioși,

După ce ați auzit că toți cei ce mor cu credință statornică în numele lui Iisus Hristos, nu sunt morți ci adormiți, este bine să arătăm și în ce fel vor învia cei adormiți în Hristos. Trebuie să știți și să înțelegeți, că toți cei adormiți în Hristos, nu se vor scula la judecata viitoare, tot așa cum au fost când au murit cu trupul. Nu, cu adevărat nu.

Avem atâtea mărturii în Sfânta Scriptură despre acest lucru că la judecata de apoi, cu mare prefacere se vor schimba trupurile celor adormiți în Hristos și cu însușiri și daruri preaminunate se vor îmbrăca atunci. Pe aceste însușiri și daruri ale trupurilor celor adormiți în Hristos, ni le arată Marele Apostol Pavel, zicând: *Seamănă-se întru stricăciune, scula-se-va întru slavă; seamănă-se întru slăbiciune, scula-se-va întru putere; seamănă-se trup firesc, scula-se-va trup duhovnicesc* (I Corinteni 15, 42-44).

Apoi, arătând că este trup firesc și trup duhovnicesc, zice: *Este trup firesc, este și trup duhovnicesc*. De aici înțelegem că trupurile dreptilor la judecata cea viitoare vor străluci ca soarele, după cum a zis Domnul Însuși: *Atunci dreptii vor străluci ca soarele întru împărăția Tatălui lor* (Matei 13, 43). Mai trebuie să știm că preaminunată va fi atunci acea ușurime și lesne mișcare a trupurilor dreptilor. Atunci ei se vor purta cu iuțeala fulgerelor în orice parte a lumii și ca gândul vor zbura din cer și vor veni la mormintele și la trupurile lor¹⁾.

Nici o întârziere nu li se va pricinui lor din greutatea duhovniceștilor trupuri. De aceea înțeleptul Solomon cu scânteile focului a asemănat pe drepti, zicând: *Ca scânteile prin foc vor fugi* (Înțelepciunea lui Solomon 3, 7); căci scânteile focului când se împrăștie de vânt, pretutindenea cu mare lesnire se risipesc. Încă vor avea în vremea aceea trupurile dreptilor mare și covârșitoare subțirătate, încât vor trece prin celelalte trupuri și prin orice fel de materie, asemenea cu trupul Domnului după înviere, care a trecut prin piatra mormântului și prin ușile încuiate ale ucenicilor cu mare lesnire și fără de nici o oprire.

Dar, frații mei, cine poate spune câtă bucurie și câtă mirare va fi atunci când aceste suflete duhovnicești și slăvite vor veni din cer la judecata viitoare, cu ochii lor plini de lumină și de bucurie și vor căuta pe pământ trupurile lor. Ce fel de vorbire se va face împreună atunci între sufletele și trupurile lor? Câte dulci și sfinte sărutări, câte duhovnicești îmbrățișări vor face atunci sufletele către trupurile lor cu care au viețuit pe pământ? Atunci va zice sufletul către trupul său, cuvântul cel din Sfânta Scriptură: *Cât de frumos ești dragul meu, și cât de dragăstos ești tu* (Cântarea Cântărilor 1,

1) *Ușa pocăinței*, Brașov, 1812, Cartea a II-a, p. 85 și Cartea a IV-a, p. 254.

15. *Iubitul meu este alb și rumen și întru zeci de mii este întâiul. Trandafirii mirositori sunt obrajii lui, strat de ierburi aromate, iar buzele lui la fel cu crinii roșii* (Cântarea Cântărilor 5, 10-13). După aceste convorbiri va zice sufletul către trupul său: „Vino, trupule, prietenul meu din măruntaie să ne unim unul cu altul împreună, ca un mire cu mireasa sa, că iată iarna a trecut și s-a sfârșit, iar grîndinile, furtunile și tulburările lumii nu mai sunt.

Bunătațile cerurilor se gătesc, bucură-te dar fratele meu împreună locuitorule. Acum Dumnezeu a dat sfârșit dorului meu celui de mult pe care îl aveam de a mă întâlni și de a mă uni cu tine. Câte osteneli am suferit noi împreună pe pământ, câte scârbe, câte suferințe, câte lacrimi am vărsat împreună, câte privegheri, câte dureri am răbdat împreună când eram în viața cea de pe pământ și suspinam după viața cea veșnică? Dar acum, moartea s-a pierdut, patimile s-au prăpădit, a sosit viața și învierea, nestricăciunea și odihna. Unde ai fost atâția ani, unde atâta vreme ai locuit? Ci, o Dumnezeule, cum trupul acesta al meu zăcea în groapa oaselor celor fără de suflare, iar eu umblam plimbându-mă prin rai, îndulcindu-mă din parte din frumusețile lui pentru puțina mea dare de plată!

Vino dar acum, trupul meu, și să luăm plățile deplin. Fiindcă și tu ai fost împreună călător și ajutor la ostenelile mele, tu ai răbdat ocările și necinstea împreună cu mine pentru Hristos, aspra viețuire a postului și a privegherii, crucea pocăinței, lipsa hranei, lipsirea de cele spre trebuință, toate cu osârdie împreună cu mine le-ai răbdat. De câte ori ai scos pâinea din gura ța ca să hrănești pe cei săraci! De câte ori te-ai golit pe tine, ca să îmbraci pe cei goi! De câte ori ai lăsat pământurile și moșiile tale, averile, bogăția și cinstea ta, ca să nu strici pacea cu vecinii tăi! Cu dreptate dar este, câte lacrimi împreună cu mine ai semănat, iarăși împreună cu mine bucurii să seceri. Și la câte ai fost împreună cu mine părtaș la osteneli și ajutor, la acestea să te faci împreună cu mine părtaș al slavei mele.

Deci, scoală-te fratele meu din praf și te unește cu mine, ca să umblăm împreună și să ne împărtășim împreună de răsplata ostenelilor noastre¹⁾.

1) Ibidem, p. 83-86.

Iubiți credincioși,

Am vorbit până aici despre cei adormiți în Hristos, despre darurile și însușirile pe care le vor avea trupurile celor adormiți în Hristos la judecata viitoare și despre convorbirea ce vor avea sufletele dreptilor cu trupurile lor înviate la judecata cea de obște în vremea de apoi.

Acum voi adăuga din Viețile Sfinților o istorioară sfântă și adevărată prin care Dumnezeu ne-a arătat în chip minunat învierea cu trup a celor adormiți în Hristos.

Pe vremea împăratului Teodosie cel Tânăr, care a luat împărăția Bizanțului în anul 408 după venirea Domnului, s-a ivit un eres blestemat, care zicea că nu vor învia morții. Iar Preabunul nostru Mântuitor, care pururea poartă grijă de Biserica Sa, pe care a răscumpărat-o cu Preascump sângele Său, a arătat o mare și preaslăvită minune despre învierea celor adormiți întru El în acest chip: Șapte tineri creștini ostași cu rânduiala, din orașul Efes, a căror nume erau: Maximilian, Ianvlîh, Exacusodian, Martinian, Ioan, Dionisie și Antonie, pe vremea marilor prigoane din partea păgânului împărat Decie, au fugit din fața muncitorilor și s-au ascuns în peștera muntelui ce se chema Ohon. Stând ei acolo la rugăciune către Dumnezeu, au adormit în această peșteră și au dormit 192 de ani, până pe vremea împăratului Teodosie cel Tânăr.

Deci, cu puterea lui Dumnezeu trezindu-se ca dintr-un somn preadulce, li s-a făcut foame și au trimis în orașul Efes pe Ianvlîh, cel mai tânăr dintre ei, să le cumpere ceva de hrană. Acela luând niște bani de argint, s-a dus în cetatea Efesului cu mare grijă ca să nu fie cunoscut de cineva spre a fi prins de cei ce chinuiau pe creștini... și mergând la un vânzător de pâine, a scos un ban de argint și i l-a dat vânzătorului. Dar banul acela avea pe el chipul lui Deciu, cel ce împărățise de demult. Văzând acest lucru vânzătorul de pâine a prins pe Sfântul Ianvlîh și i-a zis: „De unde ai găsit această comoară să ne spui și nouă, iar de nu, te vom da pe mâna judecătorului”. Apoi a dus pe Sfântul Ianvlîh la antipatul și la episcopul cetății.

Auzind Sfântul Ianvlîh că împăratul Deciu a fost de demult a căzut cu fața la pământ și a zis: „Tot Deciu este împărat în cetatea aceasta?” Iar episcopul i-a zis: „Nu, fiule. Acest împărat păgân a fost de demult. Acum împărățește peste noi drept credinciosul împărat Teodosie”. Atunci Sfântul Ianvlîh a zis: „Mă rog vouă să mergeți după mine să vă arăt peștera muntelui Ohon și pe prietenii mei ca să știți de la dâșii adevărul. Căci noi, fugind din fața păgânului împărat Deciu, mai înainte cu câteva zile, ne-am ascuns în peștera aceea, iar pe el l-am văzut intrând în cetatea Efesului”.

Apoi episcopul și antipatul cu mai marii cetății au mers cu tânărul și cu mulțime de popor la peșteră. Iar la gura peșterii au găsit între două pietre, două tăblițe de plumb pe care erau scrise aceste cuvinte: „Acești șapte tineri sfinți, au fugit din fața muncitorului Deciu și s-au ascuns în peștera aceasta, iar Deciu a poruncit de s-a astupat peștera și așa s-au sfârșit într-însa acești tineri care au murit pentru Hristos”¹⁾. Citind aceste, a toți s-au umplut de mirare și au preaslăvit pe Dumnezeu. Apoi, intrând în peșteră, au găsit pe sfinții tineri șezând plini de bucurie, cu fețele strălucind ca lumina, de harul lui Dumnezeu. Deci văzându-i pe ei antipatul și episcopul și cei mai mari ai cetății, au căzut și s-au închinat până la pământ la picioarele lor, și au dat mare slavă lui Dumnezeu, că i-a învrednicit să vadă o minune preaslăvită ca aceasta.

Auzind împăratul Teodosie aceasta, a venit la peșteră și, intrând a văzut pe sfinți ca pe niște îngeri ai lui Dumnezeu și, căzând în genunchi li s-a închinat lor.

Vorbind împăratul Teodosie cu ei șapte zile, i-a văzut plecându-și capetele lor și adormind somnul morții, după porunca lui Dumnezeu. Apoi a poruncit să se facă șapte sicrie de aur, în care purtând sfintele trupuri ale sfinților tineri, i-a îngropat acolo în peșteră.

Iubiți credincioși,

Ce datorii avem noi față de cei adormiți, mai ales față de morții noștri?

1) A se vedea pe larg *Viețile Sfinților*, la 4 august.

Să ne rugăm lui Dumnezeu pentru iertarea și odihna sufletelor lor. Și cum nu știm care dintre cei adormiți au fost mântuiți sau nu, suntem datori să ne rugăm lui Dumnezeu pentru toți morții noștri, pomenindu-i regulat la Sfânta Liturghie și la parastase cu dezlegări. Iar în familie suntem datori să facem milostenie la săraci în numele lor. Milostenia și slujbele cu dezlegări la biserică sunt singurele căi de ajutorare a celor răposați. Prin acestea Biserica a scos multe suflete din osândă și le-a mântuit.

Și dacă cei adormiți au fost în viață credincioși, iubitori de Dumnezeu și de biserică, milostivi, smeriți și apoi spovediți și împărtășiți înainte de moarte, slujbele și dezlegările îi mântuiesc sigur și îi scot din osândă la odihnă.

Iar dacă, dimpotrivă, au trăit în viață indiferenți și departe de Dumnezeu și de biserică și au murit nespovediți, slujbele și milostenia nu le mai ușurează osânda sufletului, căci nimeni din cei ce mor nedezlegați prin spovedanie nu pot intra în odihna raiului, căci zice Mântuitorul în Sfânta Evanghelie: *ce veți dezlega – prin spovedanie – pe pământ, va fi dezlegat și în cer...*

Așadar foarte mult putem ajuta la mântuirea răposaiilor noștri prin slujbe și milostenie în numele lor. Că fiii Bisericii lui Hristos prin moarte nu mor, adică nu sunt aruncați în osânda veșnică a iadului, ci dorm, adică se odihnesc cu dreptii în sânul lui Avraam, adică în rai, până la Judecata de apoi. De aceea este păcat ca noi creștinii să plângem ca niște deznădăjduiți pe cei morți, ci numai să ne întristăm pentru plecarea lor dintre noi, *ca cei ce au nădejde*.

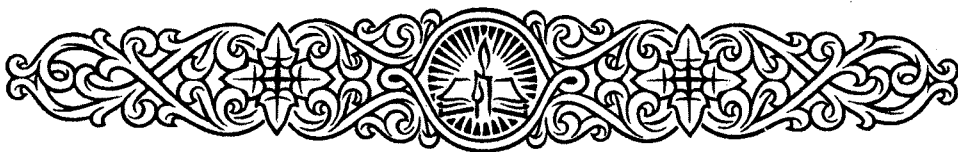
Vă spun și aceasta, că este păcat și oprit de Biserică să pomeniți la sfintele slujbe pe cei ce au fost necredincioși, adică lepădați de Dumnezeu, sau sectanți, adică lepădați de Ortodoxie, care au murit ateii sau în vreo sectă. La fel, nu puteți pomeni la biserică pe cei ce s-au sinucis și pe copiii avortați, pentru că primii și-au pierdut nădejdea de mântuire, iar ceilalți nu au fost botezați. Nu pot fi pomeniți la slujbe nici creștinii care au refuzat preotul și Sfânta Împărtașanie înainte de moarte sau care n-au vrut să se împace și să ierte pe dușmanii lor nici măcar în ceasul morții. Pe toți aceștia nu-i puteți pomeni.

O mare datorie avem și față de noi înșine și de fiii noștri. Aceea de a duce pe pământ o viață curată, creștinească, legată

permanent de Hristos, știind că nu cunoaștem ceasul morții fiecăruia dintre noi și că fiecare *în ce va fi găsit, în aceea va fi judecat!*

Deci să ne pocăim fiecare de păcatele noastre, acum când mai avem puțină și puțină vreme. Să ne spovedim și împărtășim cât mai des cu Prea Cinstitele Taine; să ne rugăm neîncetat lui Dumnezeu cu credință și cu nădejde; să îndemnăm și pe fiii și frații noștri la pocăință și sfințenie, iar pentru cei răposați să ne rugăm așa cum ne învață Sfânta Biserică: „Cu sfinții odihnește, Hristoase, sufletele adormiților robilor Tăi, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit”. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XXV-A DUPĂ RUSALII

Despre ispitire și fățarnicie

Și iată un învățător de lege s-a ridicat și, ispitindu-L, a zis: Învățătorule ce voi face ca să moștenesc viața veșnică? (Luca 10, 25)

Iubiți credincioși,

Dacă citim cu atenție Sfânta Evanghelie vedem că Mântuitorul nostru Iisus Hristos a fost ispitit de diavolul (Matei 4, 1-11), dar mai ales de multe ori a fost ispitit de slugile diavolului, care erau cărturarii, saducheii, fariseii, arhierii și legiuitorii (Matei 22, 15-18).

Aceste ispitiri din partea lor, întotdeauna erau amestecate cu ură, cu vicleșug și cu fățarnicie. Așa vedem, de exemplu, că fariseii, au ținut sfat cu vicleșug ca să prindă în cuvânt pe Mântuitorul, și au trimis la El niște iscoade ca să-L întrebe dacă se cuvine a da dajdie Cezarului. Dar Mântuitorul, cunoscând viclenia lor, a zis către ei: *De ce Mă ispițiți, fățarnicilor?* (Marcu 12, 15). Altă dată saducheii și fariseii s-au apropiat cu vicleșug de Domnul, să le dea semn din cer. Iar El le-a răspuns: *Când se face seară, ziceți: Măine va fi timp frumos, pentru că este cerul roșu; iar dimineața ziceți: Astăzi va fi furtună, pentru că se roșește cerul posomorât.* Apoi le-a zis: *Fățarnicilor, fața cerului știți să o judecați, dar semnele vremilor nu puteți! Neam viclean și adulter cere semn și semn nu i se va da decât numai semnul lui Iona, și lăsându-i a plecat* (Matei 16, 1-4).

Vedeți, fraților, că în cuvintele de răspuns către saducheii și farisei, îi numește fățarnici și neam viclean. Și aceasta pentru că în

sfățuirea lor de a-L ispiti și a-I cere semn din cer, erau plini de fățarnicie și viclenie. La fel vedem și pe legiuitorul din Sfânta Evanghelie de azi venind cu viclenie și fățarnicie către Domnul, ispitindu-L și zicând: *Învățătorule, ce voi face ca să moștenesc viața cea veșnică?* (Luca 10, 25). Dar Domnul nostru Iisus Hristos, care *prinde pe cei înțelepți în vicleșugul lor* (I Corinteni 3, 19), văzând pe legiuitor că una vorbește cu gura și alta plănuiește în inima lui, nu i-a răspuns la cuvintele sale, ci îi pune o întrebare, zicând: *În Lege ce este scris, cum citești?* (Luca 10, 26), încercând din cuvintele lui să-l învețe cele ce nu știa. Mântuitorul, care întotdeauna vedea vicleșugul celor ce I se adresau (Luca 20, 23), cunoscând viclenia legiuitorului care Îl ispitea, l-a întrebat: „Ce scrie în Legea lui Moise?” Iar el a zis: *Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, și pe aproapele tău ca pe tine însuși* (Levitic 19, 18; Matei 22, 37-40), iar Mântuitorul i-a zis: *Drept ai răspuns, fă aceasta și vei fi viu.*

Legiuitorul însă nu credea că Iisus Hristos este Dumnezeu. Pentru ce dar, Iisus i-a zis: *Fă aceasta și vei fi viu?* Dar poate oare cineva să se mântuiască fără credință în Iisus Hristos? Nu, căci Domnul a zis: *Cela ce crede întru Mine, nu crede în Mine ci în Cel ce M-a trimis pe Mine, și iarăși: Cel ce mă vede pe Mine, vede pe Cel ce M-a trimis pe Mine* (Ioan 12, 44-45), și iarăși: *Cela ce crede în Mine, chiar de va muri viu va fi* (Ioan 11, 25). Atunci pentru ce a zis Domnul legiuitorului că va fi viu împlinind cele scrise în legea lui Moise? Iată pentru ce: pentru că Legea lui Moise a fost învățătoare și *călăuză spre Hristos* (Galateni 3, 24), iar *sfârșitul Legii este Hristos, spre îndreptarea a tot celui ce crede* (Romani 10, 4), și acela ce crede în învățătura lui Moise, acela crede și în Iisus Hristos. Cum zice și în alt loc: *De ați fi crezut în Moise, ați fi crezut și în Mie* (Ioan 5, 46-47).

A mai zis Domnul legiuitorului că va fi viu prin cele scrise în legea lui Moise, pentru că *tot cel ce iubește pe Cel ce a născut, iubește și pe cel născut din El* (I Ioan 5, 1). Iar legiuitorul vrând a se îndrepta pe sine, l-a întrebat pe Iisus: *Cine este aproapele meu?* (Luca 10, 29) Iată, altă întrebare pusă cu vicleșug lui Iisus. Oare legiuitorul nu știa cine este aproapele lui? Acesta ca un legiuitor și învățător de Lege, știa cu adevărat cine este aproapele lui, dar prin această întrebare vicleană, vroia să audă ce zice Domnul, fiindcă el

socotea că numai cei din neamul iudeilor sunt aproapele lor, iar nu oricare om.

Dar Preabunul nostru Mântuitor, vrând să-i arate cine este cu adevărat aproapele nostru, i-a răspuns cu pilda omului căzut între tâlhari, zicând: *Un om oarecare, se cobora din Ierusalim la Ierihon și a căzut între tâlhari, care, dezbrăcându-l și rănindu-l, s-au dus lăsându-l abia viu* (Luca 10, 30). Vedeți, fraților că Mântuitorul nu a zis un iudeu, ci un om oarecare, ca prin aceasta să-i arate legiuitorului că orice om este aproapele nostru și de îl vom vedea în primejdie se cuvine cu toată dragostea a-l ajuta.

După ce Mântuitorul a spus această pildă legiuitorului, l-a întrebat: *Care dintre aceștia trei ți se pare a fi aproapele celui ce a căzut între tâlhari?* Iar el, silit fiind să spună adevărul, a zis: *Cel ce a făcut milă cu dânsul.* Atunci Mântuitorul a zis: *Mergi și fă și tu asemenea* (Luca 10, 37).

Vedeți înțelepciunea cea fără de margine a Mântuitorului nostru Iisus Hristos? Legiuitorul acela a venit cu viclenie și fățarnicie ca să ispitească pe Domnul, iar Mântuitorul, prin pilda cu omul cel căzut între tâlhari și cu Samariteanul cel milostiv, care a purtat grijă de cel rănit și căzut între tâlhari, i-a dat un minunat și dumnezeiesc răspuns. Mai întâi a învățat pe legiuitor că orice om din lume este aproapele nostru. După ce l-a făcut a înțelege acest lucru și a-l mărturisi, i-a zis: *Mergi și fă și tu asemenea.* Adică să nu mai socotești de acum înainte că numai cei din neamul iudeilor sunt aproapele tău, ci oricare om din această lume să fie socotit aproapele nostru, și de este cineva în necaz sau primejdie, să-l ajutăm ca pe cel ce este de un neam cu noi.

Iubiți credincioși,

Dar să revenim cu cuvântul nostru la cele despre care am vorbit la început, adică despre ispitirea cea vicleană și despre fățarnicie. Să vorbim ceva despre aceste două patimi pentru care Mântuitorul nostru Iisus Hristos de atâta ori i-a muștrat și i-a amenințat cu vaiul pe cărturari, pe farisei, pe saducheii și pe legiuitorii Legii Vechi.

Mai întâi să arătăm ce este vicleșugul.

Trebuie să știm și să înțelegem că tatăl tuturor răutăților și izvor a tot vicleșugul este diavolul. Acesta cu viclenie a înșelat la început pe strămoșii noștri Adam și Eva și cu înșelăciunea cea vicleană i-a scos din rai (Facere 3, 1; II Corinteni 11, 3). Dumnezeu urăște pe omul viclean (Psalm 5, 6). Sfânta și dumnezeiasca Scriptură arată că *inima omului este mai vicleană decât orice și foarte stricată! Cine o va cunoaște?* (Ieremia 17, 9). Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne-a arătat că vicleșugul este un păcat care, împreună cu altele, își are izvorul și rădăcina în inima omului, zicând: *Căci dinlăuntru, din inima omului ies cugetele cele rele, desfrânările, bețiile, uciderile, adulterul, lăcomia, vicleșugurile, înșelăciunile, pizma, hula, trufia, ușurătatea* (Marcu 7, 21-22).

Marele Apostol Pavel muștră pe Elima vrăjitorul pentru viclenia lui, zicând: *O, tu cel plin de toată viclenia și de toată înșelăciunea, fiu al diavolului și vrăjmaș a toată dreptatea* (Fapte 13, 10). Același Apostol acuză pe cei care s-au împotrivit lui Dumnezeu, plini fiind de toată nedreptatea, de desfrânare, de viclenie, de lăcomie și de răutate (Romani 1, 28-29). Și învățând pe creștini, le spune: *Ne-am lepădat de cele ascunse ale rușinii, nemiunblând cu vicleșuguri, nici stricând cuvântul lui Dumnezeu* (II Corinteni 4, 2). Iar Efesenilor le spune: *Să nu fim copii duși de valuri, purtați încoace și încolo de orice vânt al învățăturii prin înșelăciunea cea omenască, prin vicleșugul lor spre uneltirea răzvrătirii* (Efeseni 4, 14).

Frații mei, din mărturiile de mai sus dacă ați ascultat cu atenție, ați putut înțelege următoarele: întâi, că diavolul este începutul și rădăcina tuturor răutăților și al vicleșugului; al doilea, că vicleșugul izvorăște din inima omului și al treilea, că oamenii cei vicleni sunt fii ai diavolului și vrăjmași a toată dreptatea.

Să arătăm câte ceva și despre păcatul cel pestriț și felurit al fățarniciei, care este armură blestemată a vicleșugului diavolesc. Și iată ce am a zice în această privință. Să știți că fățarnicia are rădăcina pe vicleșug, iar roade, pe minciună, pe amăgire, pe măiestrie, pe agoniseala rea, pe necinste și pe vătămarea aproapelui.

Omul fățarnic este nesincer, prefăcut, fals și viclean, căci una gândește și alta vorbește. Cuvântul lui este da, iar lucrul său nu. Oamenii fățarnici cinstesc pe Dumnezeu numai cu buzele, după cum arată Sfânta Scriptură, zicând: *Poporul acesta se apropie de Mine, numai cu gura și cu buzele Mă cinstește, iar cu inima este*

departe de Mine (Isaia 29, 13), și dumnezeiescul prooroc Ieremia, arătând același lucru, zice: *Aproape ești Tu, Doamne, de gura lor, dar departe de inima lor* (Ieremia 12, 2). Oamenii fățarnici sunt cucernici numai la arătare (II Timotei 3, 5). Mântuitorul nostru Iisus Hristos a asemănat cu aluatul păcatul fățarniciei, zicând către ucenicii Săi: *Păziți-vă de aluatul fariseilor, care este fățarnicia* (Luca 12, 1). Dar de ce Mântuitorul a asemănat cu aluatul pe fățarnici? Iată de ce!

După cum aluatul dospește toată frământura (Matei 13, 33), așa și fățarnicia unită cu vicleșugul, strică toată așezarea cea duhovnicească a omului. Inima, mintea, vederea, limba, buzele lui precum și toată purtarea lui cea din afară și cea dinlăuntrul lui sunt tulburate de aceasta.

Nu auzim în Sfânta Scriptură, zicând: *Vai ție vameșule! Vai ție desfrănată! Vai ție tâlharule!* Că pe toți aceștia i-a primit și i-a miluit Domnul. Iar pe fățarnici, de multe ori i-a muștrat și cu vaiul i-a amenințat, zicând: *Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici, că închideți Împărăția Cerurilor înaintea oamenilor, că nici voi nu intrați, și nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsați* (Matei 23, 13). *Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici, că mâncați casele văduvelor și cu fățarnicie vă rugați îndelung, pentru aceasta mai multă osândă veți avea* (Matei 23, 14).

Și iarăși: *Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici, că înconjurați marea și uscatul ca să faceți un ucenic, și dacă l-ați făcut, îl faceți fiu al gheenei mai îndoit decât voi* (Matei 23, 15). Acestea și încă multe vaiuri a spus Mântuitorul asupra cărturarilor și fariseilor, saducheilor și legiuitorilor. Nici unul din sfinți și din filosofi lumii acesteia nu a putut să arate păcatului fățarniciei și al vicleșugului mai luminat ca Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care fiind Dumnezeu adevărat, privea în inimile cărturarilor și ale fariseilor, și văzând aceste patimi grele le muștra și le amenința cu vaiul.

De aceea și Sfântul Apostol Petru îndeamnă pe toți creștinii să fugă de vicleșug și fățarnicie (I Petru 2, 1). Păcatul fățarniciei duce pe mulți la erezie, la rătăcire și este, nu numai un prilej de sminteală, ci și de pierzare pentru mulți. Marele Apostol Pavel a arătat că în vremile cele de apoi, mulți fățarnici și vicleni se vor arăta: *Duhul grăiește lămurit, zice el, că în vremile cele de apoi unii*

se vor depărta de la credință, luând aminte la duhurile cele înșelătoare și la învățăturile diavolilor prin fățarnicia unor mincinoși, care sunt osândiți în cugetele lor (I Timotei 4, 1-2).

În această categorie de fățarnici intră toți ereticii, toți sec-tanții; care prin fățarnicie și falsă smerenie și credință strâmbă, amăgesc pe cei necunoscători ai vicleșugului și ai minciunii lor. De aceea este bine ca toți credincioșii și cei ce au dreaptă credință să fugă de acești șerpi veninoși, de acești fățarnici vicleni, care cu viclenie și fățarnicie se silesc a înșela pe cei nevinovați. Aceștia sunt lupi îmbrăcați în piei de oaie (Matei 7, 15-16), care cu viclenie și fățarnicie vor să înșele și să piardă oile cele cuvântătoare ale lui Hristos.

Oamenii care sunt cuprinși de păcatele fățarniciei și ale vicleșugului, îi puteți cunoaște din aceste semne: *Cinstesc pe Dum-nezeu numai cu buzele* (Isaia 29, 13; Ieremia 12, 2); nu fac cele ce zic (Matei 23, 3-4); oamenii fățarnici sunt cucernici numai la arătare (II Timotei 3, 5); se îngrijesc numai de evlavie cea din afară (Matei 23, 25).

Oamenii fățarnici sunt observatori numai la lucrurile cele mici și neînsemnate (Matei 23, 23); învață minciuna (Fapte 20, 30; I Timotei 4, 2); fac lucruri bune cu îngâmfare (Matei 6, 2); postesc și se roagă cu îngâmfare (Matei 6, 2-12). Oamenii fățarnici zic: "Doamne, Doamne", dar nu fac voia lui Dumnezeu (Matei 7, 21); le plac scaunele cele dintâi la adunări (Matei 23, 6; Marcu 12, 38-39); sunt orbi față de păcatele lor și aspri cu păcatele altora" (Luca 6, 41-42; Romani 2, 1-3); *mânâncă casele văduvelor*, cum a zis Domnul (Matei 23, 14); sunt lupi îmbrăcați în piei de oaie (Matei 7, 15); fățarnicii întrebuintează religia în scop de câștig (Luca 20, 47); sunt zeloși în a face prozeliți (Matei 23, 15); nu lasă pe alții să intre în cer (Luca 11, 52).

Dumnezeu pe oamenii fățarnici îi socotește urâciune (Isaia 1, 11-14); oamenii fățarnici se cunosc după faptele lor (Matei 7, 15-20). Pedepsa lui Dumnezeu ajunge pe cei fățarnici (Marcu 12, 40; Iov 15, 24). Fățarnicii mai ales în vremurile din urmă se vor arăta (I Timotei 4, 2; II Timotei 3, 5) De oamenii fățarnici trebuie a fugi și a ne îndepărta (II Timotei 3, 5-6).

departe de Mine (Isaia 29, 13), și dumnezeiescul prooroc Ieremia, arătând același lucru, zice: *Aproape ești Tu, Doamne, de gura lor, dar departe de inima lor* (Ieremia 12, 2). Oamenii fățarnici sunt cucernici numai la arătare (II Timotei 3, 5). Mântuitorul nostru Iisus Hristos a asemănat cu aluatul păcatul fățarniciei, zicând către ucenicii Săi: *Păziți-vă de aluatul fariseilor, care este fățarnicia* (Luca 12, 1). Dar de ce Mântuitorul a asemănat cu aluatul pe fățarnici? Iată de ce!

După cum aluatul dospește toată frământura (Matei 13, 33), așa și fățarnicia unită cu vicleșugul, strică toată așezarea cea duhovnicească a omului. Inima, mintea, vederea, limba, buzele lui precum și toată purtarea lui cea din afară și cea dinlăuntrul lui sunt tulburate de aceasta.

Nu auzim în Sfânta Scriptură, zicând: *Vai ție vameșule! Vai ție desfrânată! Vai ție tâlharule!* Că pe toți aceștia i-a primit și i-a miluit Domnul. Iar pe fățarnici, de multe ori i-a muștrat și cu vaiul i-a amenințat, zicând: *Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici, că închideți Împărăția Cerurilor înaintea oamenilor, că nici voi nu intrați, și nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsați* (Matei 23, 13). *Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici, că mâncați casele văduvelor și cu fățarnicie vă rugați îndelung, pentru aceasta mai multă osândă veți avea* (Matei 23, 14).

Și iarăși: *Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici, că înconjurați marea și uscatul ca să faceți un ucenic, și dacă l-ați făcut, îl faceți fiu al gheenei mai îndoit decât voi* (Matei 23, 15). Acestea și încă multe vaiuri a spus Mântuitorul asupra cărturarilor și fariseilor, saducheilor și legiuitorilor. Nici unul din sfinți și din filosofi lumii acesteia nu a putut să arate păcatului fățarniciei și al vicleșugului mai luminat ca Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care fiind Dumnezeu adevărat, privea în inimile cărturarilor și ale fariseilor, și văzând aceste patimi grele le muștra și le amenința cu vaiul.

De aceea și Sfântul Apostol Petru îndeamnă pe toți creștinii să fugă de vicleșug și fățarnicie (I Petru 2, 1). Păcatul fățarniciei duce pe mulți la erezie, la rătăcire și este, nu numai un prilej de sminteală, ci și de pierzare pentru mulți. Marele Apostol Pavel a arătat că în vremile cele de apoi, mulți fățarnici și vicleni se vor arăta: *Duhul grăiește lămurit, zice el, că în vremile cele de apoi unii*

se vor depărta de la credință, luând aminte la duhurile cele înșelătoare și la învățăturile diavolilor prin fățarnicia unor mincinoși, care sunt osândiți în cugetele lor (I Timotei 4, 1-2).

În această categorie de fățarnici intră toți ereticii, toți sec-tanții, care prin fățarnicie și falsă smerenie și credință strâmbă, amăgesc pe cei necunoscători ai vicleșugului și ai minciunii lor. De aceea este bine ca toți credincioșii și cei ce au dreaptă credință să fugă de acești șerpi veninoși, de acești fățarnici vicleni, care cu viclenie și fățarnicie se silesc a înșela pe cei nevinovați. Aceștia sunt lupi îmbrăcați în piei de oaie (Matei 7, 15-16), care cu viclenie și fățarnicie vor să înșele și să piardă oile cele cuvântătoare ale lui Hristos.

Oamenii care sunt cuprinși de păcatele fățarniciei și ale vicleșugului, îi puteți cunoaște din aceste semne: *Cinstesc pe Dum-nezeu numai cu buzele* (Isaia 29, 13; Ieremia 12, 2); nu fac cele ce zic (Matei 23, 3-4); oamenii fățarnici sunt cucernici numai la arătare (II Timotei 3, 5); se îngrijesc numai de evlavie cea din afară (Matei 23, 25).

Oamenii fățarnici sunt observatori numai la lucrurile cele mici și neînsemnate (Matei 23, 23); învață minciuna (Fapte 20, 30; I Timotei 4, 2); fac lucruri bune cu îngâmfare (Matei 6, 2); postesc și se roagă cu îngâmfare (Matei 6, 2-12). Oamenii fățarnici zic: "Doamne, Doamne", dar nu fac voia lui Dumnezeu (Matei 7, 21); le plac scaunele cele dintâi la adunări (Matei 23, 6; Marcu 12, 38-39); sunt orbi față de păcatele lor și aspri cu păcatele altora" (Luca 6, 41-42; Romani 2, 1-3); *mânâncă casele văduvelor*, cum a zis Domnul (Matei 23, 14); sunt lupi îmbrăcați în piei de oaie (Matei 7, 15); fățarnicii întrebuițează religia în scop de câștig (Luca 20, 47); sunt zeloși în a face prozeliți (Matei 23, 15); nu lasă pe alții să intre în cer (Luca 11, 52).

Dumnezeu pe oamenii fățarnici îi socotește urâciune (Isaia 1, 11-14); oamenii fățarnici se cunosc după faptele lor (Matei 7, 15-20). Pedepsa lui Dumnezeu ajunge pe cei fățarnici (Marcu 12, 40; Iov 15, 24). Fățarnicii mai ales în vremurile din urmă se vor arăta (I Timotei 4, 2; II Timotei 3, 5) De oamenii fățarnici trebuie a fugi și a ne îndepărta (II Timotei 3, 5-6).

Iubiți credincioși,

În încheiere voi vorbi despre cel mai viclean și mai fățarnic om din lume, care a întrecut cu răutatea vicleniei și a fățarniciei pe toți cei mai înainte de el. Acesta a fost Iuda Iscarioteanul, unul din cei doisprezece Apostoli, care s-a făcut vânzător al Mântuitorului nostru Iisus Hristos. În acest om viclean și fățarnic intrând satana (Luca 22, 3), a lucrat prin el la vânzarea și pierderea Domnului nostru Iisus Hristos. Prin acest viclean și fățarnic ucenic, Mântuitorul a fost dat la chinuri, la răstignire și la moarte pe cruce (Matei 27, 33-37). În acest Iuda, *fiul pierzării*, (Ioan 17, 12), care mai bine nu s-ar fi născut (Matei 26, 24), s-au unit aceste preagrozave fapte ale vicleșugului și ale fățarniciei. Acest preaviclean și fățarnic ucenic, pe lângă răutățile mai sus arătate, era și foarte bolnav de iubirea de arginți. Și când Maria, sora lui Lazăr în Betania a spălat cu mir de nard curat, de mare preț picioarele Mântuitorului și le-a șters cu părul capului ei (Ioan 12, 3), Iuda i-a făcut supărare Mariei, zicând că ar fi trebuit să vândă mirul și prețul să-l fi dat la săraci.

Iuda cel viclean și fățarnic, arătându-se că îi este milă de săraci, înșela pe cei de față pentru că lui nu-i era milă de săraci, ci *pentru că era fur și având punga, lua din ce se pune în ea* (Ioan 12, 5-6). O, viclenie și fățarnicie; cu chipul se arăta milostiv, iar în inimă avea nesațul iubirii de argint. Tot așa și la vinderea Mântuitorului în grădina Ghetsimani a dat semn la cei ce voiau să prindă pe Domnul, zicând: *Pe care voi săruta, Acela este; puneți mâna pe El* (Matei 26, 48). Și îndată venind la Iisus, a zis: *Bucură-Te, Învățătorule!* Și L-a sărutat (Matei 26, 49). Iar Mântuitorul i-a zis: *Prietene, pentru ce ai venit?* (Matei 26, 50). O, viclenie și fățarnicie nemaiauzită a vânzătorului și o, bunătate negrăită a Mântuitorului! Știe toate cele din inima lui Iuda, cunoaște toată viclenia și fățarnicia lui, dar nu-l muștră și nici nu-l pierde, ci cu cuvânt plin de blândețe îl întreabă, zicând: *Prietene, pentru ce ai venit?* (Matei 26, 50).

Vedeți, frații mei, faptele vicleșugului și ale fățarniciei lui Iuda? În inimă are vânzarea și prinderea Mântuitorului, iar pe buze, "Bucură-te, Învățătorule!" și sărutarea cea vicleană, ca semn

celor ce veniseră să-L prindă pe Domnul. Iar Preabunul nostru Mântuitor îi zice: *Prietene și ucenicul Meu, cu ce ți-am greșit, de ce mă vinzi la cei fără de lege?* Eu te-am făcut apostol. Eu te-am făcut părtaș Trupului și Sângelui Meu (Marcu 14, 22-25). Eu ți-am dat harul și puterea de a face minuni, de a izgoni duhurile cele necurate, de a tămădui tot felul de boli și de a învia morții (Matei 10, 1-8). Eu ți-am încredințat și punga cea de obște spre a mângâia într-un fel inima ta cea iubitoare de arginți și neputința ta (Luca 22, 36), iar tu acum, ucenicul Meu și prietenul Meu, care de atâtea daruri și cinste te-ai îmbogățit de la Mine, fără de nici o recunoștință și fără de nici o milă, mă dai spre moarte? Oare îți dai seama câtă întunecare, câtă orbire spirituală și câtă nerecunoștință este acum în inima ta? Pentru ce te faci de bună voie *fiu al pierzării?* (Ioan 17, 22), că *Eu nu voiesc moartea păcătosului* (Iezechiel 18, 23; II Petru 3, 9).

Iată până la câtă întunecare și înșelare spirituală ajunge omul cel viclean, fățarnic și iubitor de argint.

Vă rog, frații mei, să fugiți ca de moarte de păcatul vicleniei și al fățarniciei și ce aveți în inimă aceea să aveți și pe buze. Să nu fim fățarnici în fapte și în cuvinte, ca să nu cădem în osânda lui Iuda vânzătorul. Să vă creșteți copiii în frica de Dumnezeu, învățându-i să nu spună minciuni, să asculte, să iubească Biserica, rugăciunea, milostenia și citirea cărților sfinte.

Așa de vom face, vom fi în pace și cu Dumnezeu și cu aproapele nostru și vom avea pacea și bucuria Duhului Sfânt în inima și conștiința noastră. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XXVI-A DUPĂ RUSALII

Despre patima iubirii de averi

Bogăția de ar curge, nu vă lipiți inima de ea (Psalm 61, 10)

Iubiți credincioși,

În multe locuri ale Sfintei și dumnezeieștii Scripturi, găsim învățături în care se arată cât de greu și amăgitor este păcatul iubirii de avuții și ce osândă primesc cei ce își pun nădejdea în avuții și nu fac milostenie din averile lor, spre a câștiga în felul acesta mila lui Dumnezeu, după cuvântul Sfintei Evanghelii, care zice: *Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui* (Matei 5, 7); și iarăși: *Fericit bărbatul care se îndură și dă* (Psalm 111, 5).

Una din învățăturile Sfintei Scripturi care arată la câtă orbire și nebunie ajunge omul care are inima sa lipită de avuții, este și pilda Evangheliei citită astăzi, care începe cu aceste cuvinte: *Unui om bogat i-a rodit din belșug țarina...* (Luca 12, 16). dar pentru care pricină a rânduit Dumnezeu să rodească țarina acestui om bogat? Dumnezeu, fiind Preabun, preadrept și îndurat, nu pedepsește pe om pentru orice păcat în veacul de acum, căci așteaptă îndreptarea lui și voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină (I Timotei 2, 4; Tit 2, 11). El nu vrea moartea păcătosului (Iezechil 18, 22-32), *ci plouă peste cei drepți și peste cei nedrepți și răsare soarele Său peste cei buni și peste cei răi* (Matei 5, 45). El ca un Preabun a binevoit ca și țarina acestui bogat să rodească cu îmbelșugare, ca văzând mulțimea roadelor sale să-și aducă aminte de cei săraci și necăjiți și de bunavoia sa să împartă

milă la cei ce nu au, ca să câștige și el milă de la Dumnezeu în ziua cea mare și înfricoșată a Judecării celei de apoi.

Dar bogatul, în loc de milostenie cugeta în sine, zicând: „Ce voi face că nu am unde aduna roadele mele?” Iată în ce grijă aruncă averea pe omul robit de ea. Cel sărac și necăjit văzându-se strâmtorat de lipsă, zice și el: „Ce voi face că nu am cele de trebuință pentru mine, pentru soție și pentru copiii mei? Nu am hrană, nu am bani, nu știu ce să fac din cauza sărăciei mele”.

Dar câtă deosebire este între sărac și acest bogat care zice: „Ce voi face că nu am unde să adun roadele mele?” Vedeți, fraților, nedumerirea nedreaptă și grija nebună?

Dacă în mintea acestui bogat ar fi fost dreapta socoteală și în inima lui frica lui Dumnezeu și milostenia, el îndată ar fi zis în sine: „Slavă Preabunului Dumnezeu că și anul acesta a rodit țarina mea, ca să am de unde da și altora care sunt săraci și necăjiți și nu au cu ce trăi!”

Dar mintea acestui bogat nebun și cu inima împietrită nu a cugetat că bogăția nu este a lui, ci a lui Dumnezeu (Aghen 2, 9; II Paralipomena 25, 9) și că Dumnezeu o dă cui voiește (Facere 24, 35). Grija cea mare a bogatului una era: că nu are unde să-și pună roadele sale (Luca 12, 17). Și îndată a hotărât: *Aceasta voi face: voi strica hambarele mele și mai mari le voi zidi și voi strânge acolo toate roadele mele* (Luca 12, 18).

Iată, în ce chip și-a dezlegat nedumerirea și grija. Să strice hambarele și să facă altele mai mari și acolo să adune roadele țarinei și toate bunătățile sale.

O, nebunie a omului. O, inimă nesățioasă de a aduna averi peste averi. Zic doctorii că cel bolnav de hidropică cu cât bea apă cu atât mai tare însetează.

Așa și inima bogatului iubitor de avere, cu cât adună mai mult, cu atât pofteste să aibă mai multă avere. Și precum iadul nu se satură să primească suflete și focul lemne, așa fără de saț este inima bogatului nemilostiv.

Inima bogatului nemilostiv și iubitor de avere este foarte departe de dragostea față de Dumnezeu și de aproapele. Acest om pururea uită de Dumnezeu, de moarte, de chinurile iadului și de judecata cea dreaptă și preaînfricoșată a lui Dumnezeu care va arunca în osândă veșnică pe cei nemilostivi.

Să audă cei nemilostivi cuvintele apostolului care zice: *"Veniți acum voi bogaților, plângeți și vă tânguți de necazurile care vor veni asupra voastră. Bogăția voastră a putrezit și hainele voastre le-au mâncat moliile. Aurul și argintul vostru a ruginit și rugina lor va fi mărturie asupra voastră și vă va mânca trupurile ca focul. Ați strâns comori pentru zilele cele de apoi! Plata lucrătorilor care au secerat țarinele voastre, pe care voi le-ați oprit strigă la cer și strigările secerătorilor au intrat în urechile Domnului Savaot..."* (Iacob 5, 1-7).

Dar să revin la cuvântul Sfintei Evanghelii. Bogatul, după ce a cugetat în inima sa să-și mărească hambarele, a zis: *Și voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăți strânse pe mulți ani. Odihnește-te, mănâncă, bea și te veselește.* Iată, fraților, ce răsare în inima bogatului nemilostiv. Nu gândește că va muri și toate câte a adunat vor rămâne, nu gândește că este trecător și străin pe acest pământ. Nu gândește că este dator, din toate câte i-a dat Dumnezeu, să dea milostenie la cei lipsiți și săraci, ci cugeta să bea și să se veselească din cele ce a adunat în cât mai mulți ani. O, bogatule-fără de minte! De unde știi că tu vei trăi mulți ani? Cine ți-a spus că vei trăi până mâine dimineață? Cine te-a făcut pe tine stăpân pe viața ta? N-ai auzit pe Duhul Sfânt, zicând: *Omul deșertăciunii s-a asemănat, zilele lui ca umbra trec* (Psalm 143, 4).

Dar ce a urmat asupra acestui bogat pironit cu mintea și inima la avuțiile sale? Dumnezeu i-a zis: *Nebunule, în această noapte sufletul tău vor să-l ceară de la tine. Dar cele ce ai adunat, ale cui vor fi?* Iată ce spune Dumnezeu bogatului nemilostiv, că: *în această noapte sufletul tău îl vor cere de la tine.* În care noapte? În aceea în care în mintea și inima omului lacom și nesățios după averi nu era nici o lumină a harului lui Dumnezeu, ci un mare întuneric al păcatelor lui. Marele Apostol Pavel ne îndeamnă: *Să lepădăm lucrurile întunericului și să ne îmbrăcăm cu hainele luminii* (Romani 13, 12). În alt loc ne spune: *Nu fiți părtași la faptele cele fără de roade ale întunericului, ci mai vărtos să le muștrați* (Efeseni 5, 11). Aceste lucruri ale întunericului erau ca o noapte a păcatului în mintea și inima bogatului robit de avuții, precum noaptea iubirii de argint, care a întunecat mintea lui Iuda Iscarioteanul; noaptea iubirii de dezmierdări, care a întunecat mintea și inima lui Baltazar (Daniel 5, 24); noaptea nemilostivirii acelui bogat, care în flacăra iadului fiind, cerea de la Avraam un deget înmuiat în apă.

Iubiți credincioși,

Tot păcatul pe care îl facem este un întuneric și o noapte mare, care ne desparte de lumina harului divin. Dumnezeu este lumină și locuiește în lumina cea neapropiată (I Timotei 6, 16). Sfântul Apostol Pavel ne poruncește, zicând: *Ca fii ai luminii să umblați* (Efeseni 5, 8). Dacă vom fi pururea veghetori cu mintea și ne vom sili după a noastră putere la toată fapta bună, atunci ne vom afla ca fii ai luminii înaintea lui Dumnezeu nerobiți cu mintea și cu inima de patimi și de averi.

Marele Apostol și Evanghelist Ioan ne învață că: *Cel ce urăște pe fratele său este în întuneric și umblă în întuneric și nu știe încotro se duce, pentru că întunericul a orbit ochii lui* (I Ioan 2, 11). Această noapte a păcatului a întunecat mintea și inima bogatului despre care ne vorbește Mântuitorul în Sfânta Evanghelie de azi. Să ne păzim, frații mei, cu mare frică de Dumnezeu, să nu cădem în întunericul păcatelor. Iar dacă din neatenția noastră, pe neobservate am alunecat în noaptea păcatelor, să alergăm cu mare sârguință la spovedanie și la pocăință cu multe lacrimi, spre a dobândi lumina harului lui Dumnezeu pe care am luat-o la dumnezeiescul Botez, când ne-am făcut fii ai lui Dumnezeu (Tit 3, 2-5).

Să nu zăbovim în noaptea păcatelor și în robia grijilor pământești ca nu cumva să ni se zică și nouă că *în această noapte vor să ceară de la noi sufletele noastre* (Luca 12, 20). Ați auzit că Domnul i-a zis nebun acestui bogat nemilostiv, care era în adâncul nopții păcatului din cauza iubirii lui de averi și de dezmierdări. Cu adevărat, nu există mai mare nebunie în această viață decât a pune nădejde în averile noastre, a ne face împietriți și nemilostivi cu inima și a ne lega cu sufletul de averi, de dezmierdări, de beții și de toate plăcerile veacului de acum care sunt deșertăciune și moarte.

Să auzim și pe Solomon care adevărește acest lucru, zicând: *Mărit-am lucrurile mele; ziditu-mi-am case; ziditu-mi-am vii; făcutu-mi-am grădini și livezi și am sădit întru ele tot felul de pomi roditori; făcutu-mi-am lacuri de ape ca să ud dintr-însele dumbrava de lemne odrăslitoare. Avut-am slugi și slujnice și robi, am avut și cirezi și turme multe de oi, am avut mai mult decât toți cei ce au fost mai*

înainte de mine în Ierusalim. Adunatu-mi-am argint și aur și averile împăraților și ale țărilor... și tot ce au poftit ochii mei n-am depărtat de la dânsii și nu mi-am oprit inima de la nici o desfătare (Ecclesiastul 2, 4-10). Și care a fost rezultatul acestei bogății și desfătări? Iată care: *Mi-am urât viața, că vicleană este asupra mea fapta cea făcută sub soare. Că toate sunt deșertăciune și vânare de vânt* (Ecclesiastul 2, 17). Așa ar trebui să cugete toți cei bogați și plini de averi, care-și cheltuiesc averile lor în petreceri, în beții, în dezmierdările trupului și în desfătărilor cele viclene ale veacului de acum, care duc pe om la pierderea sufletului său.

Iubiți credincioși,

Câtă dreptate are cel ce a zis: „Toate sunt mai neputincioase decât umbra. Toate nu sunt decât visurile mai înșelătoare, pe care într-o clipeală moartea le apucă”. Și iarăși: „Când dobândim lumea, în groapă ne sălășluim”, zice Sfântul Ioan Damaschin, în slujba înmormântării. La fel încheie și Domnul în Evanghelia de astăzi: *Așa este cel ce își strânge lui comori, iar nu întru Dumnezeu se îmbogățește* (Luca 12, 21).

Așadar, tot cel ce adună averi și se leagă cu mintea și cu inima a de banii săi, de averile sale și de dezmierdările trupului său, acela nu în Dumnezeu se îmbogățește, ci în prăpastia iubirii de bani și a iubirii de averi se aruncă pe sine, spre a lui veșnică pierzare. Cel ce adună bani peste bani și averi, iar la milostenie nu se gândește, unul ca acela din zi în zi își mărește povara sufletului său, își mărește prăpastia căderii sale în muncile iadului, căci cu cât adună mai multă avere, cu atât se face mai departe de Dumnezeu și mai adânc se scufundă în grijile sale cele viclene ale veacului de acum.

Să știm și aceasta că nu toată bogăția este spre osândă. Că cel ce adună cu dreptate bani și averi, dar nu-și lipește inima de nimic, ci, dimpotrivă, ajută pe cei săraci și face multe milostenii, unul ca acela se mântuiește mai ușor decât cel sărac care cârtește și se lipește cu mintea și inima de puținele sale agoniseli. Aceasta ne-o dovedesc numeroase exemple de bogați evlavioși, dregători de țări și chiar sfinți care aveau averi, precum dreptul Iov, dar fiind

foarte credincioși și milostivi, pe mulți săraci îi scăpau de la moarte, zideau biserici și mănăstiri, case de oaspeți, spitale. Astfel, pentru milostenia și iubirea lor de Dumnezeu și de oameni, se mântuiau înaintea multora. Deci nu averea pierde sufletul omului că toate sunt create bune de Dumnezeu, ci întrebuițarea ei rea și robirea inimii și a minții noastre de cele materiale și de plăceri.

Nimeni dintre noi nu se poate considera astăzi bogat și stăpân pe averi. Toți sunt aproape la fel în cele din afară, dar destul de diferiți în cele dinlăuntru. Adică în tăria credinței, în viața curată, în râvna pentru rugăciune, în post, în smerenie și în iubirea aproapelui. Înaintașii și părinții noștri de demult aveau averi puține și copii mulți dar aveau și credință multă. Ei făceau toate cu rugăciune și mulțumire, ca înaintea lui Dumnezeu, care vede și știe inimile noastre. Ei își împărțeau puținele averi în trei părți. Cea mai mare parte o foloseau pentru casă, pentru familie. A doua parte o dădeau danie bisericilor care se zideau din nou și pe la mănăstiri ca să fie pomeniți toată viața. Iar a treia parte din avere o dădeau milostenie la cei săraci și suferinzi ca să se roage pentru ei.

Așa să facem și noi, frații mei. Din puținul cât îl avem să folosim cea mai mare parte pentru întreținerea familiei, a copiilor, a vieții pământești. O altă mică parte să dăm pe la bisericile care se repară și se înnoiesc, căci miluim casa Domnului în care se face zilnic Sfânta Liturghie și ne ajută la mântuire. A treia parte, fie și cât de puțin, să o dăm la săraci, la cei bolnavi și pentru pomenirea morților, că pe ei nu are cine să-i mai ajute, și vom avea mare plată. Aveți grijă să nu cheltuiți banii din puțină avere, pe haine scumpe, pe lux, pe mâncăruri alese, pe distracții rele și beții, că prin aceasta ne adunăm osândă sigură.

Să-L rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne izbăvească de patima iubirii de argint și de tot păcatul, ca să ne îmbogățim în Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia I se cuvine slava în vecii vecilor.
A m i n .

înainte de mine în Ierusalim. Adunatu-mi-am argint și aur și avuțiile împăraților și ale țarilor... și tot ce au poftit ochii mei n-am depărtat de la dânsii și nu mi-am oprit inima de la nici o desfătare (Ecclesiastul 2, 4-10). Și care a fost rezultatul acestei bogății și desfătări? Iată care: *Mi-am urât viața, că vicleană este asupra mea fapta cea făcută sub soare. Că toate sunt deșertăciune și vânare de vânt* (Ecclesiastul 2, 17). Așa ar trebui să cugete toți cei bogați și plini de avuții, care-și cheltuiesc averile lor în petreceri, în beții, în dezmierdările trupului și în desfătărilor cele viclene ale veacului de acum, care duc pe om la pierderea sufletului său.

Iubiți credincioși,

Câtă dreptate are cel ce a zis: „Toate sunt mai neputincioase decât umbra. Toate nu sunt decât visurile mai înșelătoare, pe care într-o clipeală moartea le apucă”. Și iarăși: „Când dobândim lumea, în groapă ne sălășluim”, zice Sfântul Ioan Damaschin, în slujba înmormântării. La fel încheie și Domnul în Evanghelia de astăzi: *Așa este cel ce își strânge lui comori, iar nu întru Dumnezeu se îmbogățește* (Luca 12, 21).

Așadar, tot cel ce adună averi și se leagă cu mintea și cu inima a de banii săi, de averile sale și de dezmierdările trupului său, acela nu în Dumnezeu se îmbogățește, ci în prăpastia iubirii de bani și a iubirii de averi se aruncă pe sine, spre a lui veșnică pierzare. Cel ce adună bani peste bani și averi, iar la milostenie nu se gândește, unul ca acela din zi în zi își mărește povara sufletului său, își mărește prăpastia căderii sale în muncile iadului, căci cu cât adună mai multă avere, cu atât se face mai departe de Dumnezeu și mai adânc se scufundă în grijile sale cele viclene ale veacului de acum.

Să știm și aceasta că nu toată bogăția este spre osândă. Că cel ce adună cu dreptate bani și averi, dar nu-și lipește inima de nimic, ci, dimpotrivă, ajută pe cei săraci și face multe milostenii, unul ca acela se mântuiește mai ușor decât cel sărac care cârtește și se lipește cu mintea și inima de puținele sale agoniseli. Aceasta ne-o dovedesc numeroase exemple de bogați evlavioși, dregători de țări și chiar sfinți care aveau avuții, precum dreptul Iov, dar fiind

foarte credincioși și milostivi, pe mulți săraci îi scăpau de la moarte, zideau biserici și mănăstiri, case de oaspeți, spitale. Astfel, pentru milostenia și iubirea lor de Dumnezeu și de oameni, se mântuiau înaintea multora. Deci nu averea pierde sufletul omului că toate sunt create bune de Dumnezeu, ci întrebuițarea ei rea și robirea inimii și a minții noastre de cele materiale și de plăceri.

Nimeni dintre noi nu se poate considera astăzi bogat și stăpân pe averi. Toți sunt aproape la fel în cele din afară, dar destul de diferiți în cele dinlăuntru. Adică în tăria credinței, în viața curată, în râvna pentru rugăciune, în post, în smerenie și în iubirea aproapelui. Înaintașii și părinții noștri de demult aveau averi puține și copii mulți dar aveau și credință multă. Ei făceau toate cu rugăciune și mulțumire, ca înaintea lui Dumnezeu, care vede și știe inimile noastre. Ei își împărțeau puținele averi în trei părți. Cea mai mare parte o foloseau pentru casă, pentru familie. A doua parte o dădeau danie bisericilor care se zideau din nou și pe la mănăstiri ca să fie pomeniți toată viața. Iar a treia parte din avere o dădeau milostenie la cei săraci și suferinzi ca să se roage pentru ei.

Așa să facem și noi, frații mei. Din puținul cât îl avem să folosim cea mai mare parte pentru întreținerea familiei, a copiilor, a vieții pământești. O altă mică parte să dăm pe la bisericile care se repară și se înnoiesc, căci miluim casa Domnului în care se face zilnic Sfânta Liturghie și ne ajută la mântuire. A treia parte, fie și cât de puțin, să o dăm la săraci, la cei bolnavi și pentru pomenirea morților, că pe ei nu are cine să-i mai ajute, și vom avea mare plată. Aveți grijă să nu cheltuiți banii din puțina avere, pe haine scumpe, pe lux, pe mâncăruri alese, pe distracții rele și beții, că prin aceasta ne adunăm osândă sigură.

Să-L rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne izbăvească de patima iubirii de argint și de tot păcatul, ca să ne îmbogățim în Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia I se cuvine slava în vecii vecilor. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XXVII-A DUPĂ RUSALII

Despre zavistie și fățarnicie

Zavistia este maica uciderii și decât preadesfrânarea este mai rea¹⁾

Iubiți credincioși,

Ați auzit în Sfânta Evanghelie de azi, cum mai-marele sinagogii, din râvnă pentru cinstirea sâmbetei, și-a ascuns zavistia și fățarnicia sa, zicând: *Șase zile sunt în care se cade a lucra. Deci în acele zile venind, vindecați-vă, iar nu în ziua sâmbetei* (Luca 13, 14). Vedeți, frații mei, ce zavistie și fățarnicie acoperită? Vedeți ce viclenie ascunsă, sub râvnă pentru lege? Oare credea el cele ce zicea? Oare erau în mintea și în inima lui cele ce avea pe buzele lui? Zavistia stăpânea pe acest om, nu râvnă pentru cele sfinte. Oare nu știa el că Dumnezeu a rânduit sâmbăta ca încetare de lucrul mâinilor, iar nu încetarea lucrării faptelor bune și, mai ales, vindecarea unei femei bolnave?

Niciodată Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, nu a muștrat pe păcătoși așa de aspru ca pe cărturari, pe farisei și pe legiuitorii fățarnici și plini de zavistie. Căci păcătoșii când se întorceau la pocăință din toată inima, cu mare milă și iubire îi primea Dumnezeu. Iar când era învinuit de cărturari și farisei că umblă cu păcătoșii și stă la masă cu ei, El le zicea: *N-am venit să chem pe drepti, ci pe păcătoși la pocăință* (Matei 9, 13). Și iarăși: *N-au trebuință cei sănătoși de doctori, ci cei bolnavi* (Matei 9, 12). Însă cărturarilor le zicea: *Vameșii și desfrânatelile merg înaintea voastră*

1) Sfântul Ioan Gură de Aur „Împărțire de grâu”, Buzău, 1833, p. 164.

întru Împărăția Cerurilor (Matei 21, 31), fiindcă în inima lor Fiul lui Dumnezeu a văzut cele mai cumplite patimi, ca: mândria, zavistia, ura, viclenia, slava deșartă, fățarnicia și altele multe de acest fel. Dar să revenim la cuvântul nostru și să vorbim despre zavistie și fățarnicie, de care v-am amintit.

Zavistia este patima cea mai cumplită, care, după învățătura Sfinților Părinți se zice "naștere a diavolului" și mai rea decât însuși diavolul.

Pentru a arăta că zavistia este mai rea și decât diavolul, să ne ducem cu mintea la împăratul Saul și la David. Saul zavistuia foarte mult pe David și căuta în tot chipul să-l omoare. Pentru ce? Pentru că David a ucis pe Goliat Filisteanul, vrăjmașul de temut al poporului lui Israel (I Regi 17, 24), iar când David se întorcea biruitor de la uciderea lui Goliat, au ieșit femeile în întâmpinarea lui David din toate cetățile lui Israel, cântând și jucând cu timpane, cu fluiere și alăute, și ziceau: *Bătut-au Saul cu miile și David cu zecile de mii. Și s-a mâniat Saul foarte tare și nu a plăcut în ochii lui Saul cuvântul acesta și a zis: Lui David i s-au dat zecile de mii și mie numai mii? Și ce mai lipsește fără numai împărăția? Și s-a uitat rău Saul din ziua aceea la David* (I Regi 18, 7-9). Și din ziua aceea, zavistuia Saul foarte pe David și căuta în tot chipul să-l piardă, iar a doua zi a căzut duh rău de la Dumnezeu peste Saul și a rămas uimit în mijlocul casei lui. Și David cânta din harfă cu mâna sa și gonia duhul rău de la Saul. Duhul rău auzind cântarea lui David, fugea de la Saul, dar zavistia din inima lui nu fugea, căci îndată ce se trezea din chinurile duhului rău, lua sulița ca să-l omoare pe David și David, ferindu-se din fața lui Saul, acesta a lovit cu sulița în peretele casei (I Regi 18, 10-11; 19, 9-10).

De aici oricine poate cunoaște că zavistia este mai rea decât diavolul, deoarece diavolul fugea de la Saul, când cânta David, dar nu și zavistia din inima lui.

Auzim și pe dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur care zice așa: „Zavistia este maică a uciderii și mai rea decât preadesfrânarea. Căci aceasta stă la om cât timp este rob de ea, iar tirania zavistiei biserici întregi a răsturnat și toată lumea a vătămat-o. Aceasta, cum am zis, este maică uciderii, căci a făcut pe Cain să ucidă pe fratele său (Facere 4, 8). Aceasta a făcut pe Isav să urască și să prigonească pe fratele său Iacov (Facere 27, 41).

Aceasta a făcut pe diavol să înșele pe om în Rai¹⁾ (Facere 3, 1-5). Apoi continuă: „Dar tu acum nu omori, ci mult mai multe și mai cumplite decât uciderea faci, căci te rogi ca fratele tău să pătimească cele de ocară și curse dinspre toate părțile îi întinzi ca să vatămi pe fratele tău.

Deci, ori de miluiești, ori de priveghezi, ori de postești, cu acest scop te-ai făcut mai necurat decât toți dacă zavistuiești pe fratele tău. Deci să știi că lucru rău este zavistia și lipsită de toată iertarea și mai cumplită și decât rădăcina tuturor răutăților, că iubitorul de argint atunci se bucură când ia, iar zavistnicul atunci se bucură când altul nu ia.

Diavolul zavistuiește numai pe om, iar dintre diavoli pe nici unul. Iar tu pe om zavistuiești și împotriva celui de un neam cu tine stai. Și ce iertare vei dobândi? Care cuvânt de îndreptare vei da tu, cel ce, când vezi pe fratele tău în îndestulare, tremuri și te îngălbenești în loc să te veselești? Deci aceasta să înțelegi, că acela ce este zavistuit, se va trezi și mai strălucit se va face; iar zavistuitorul mai multe rele va aduna asupra sa... Pentru care pricină, spune-mi, zavistuiești pe fratele tău? Că a luat mare dar duhovnicesc? Și de la cine a luat, spune-mi? Au nu de la Dumnezeu?

Deci către Acela primești gândul zavistiei în inima ta, care a dat Darul? Văzut-ai de unde se trage răul și ce vârf al păcatelor se face și cât îți sapă ție prăpastia muncii? Și ce poate fi mai ticălos decât sufletul acela, care ieri era prieten cu prietenul tău și se împărtășea cu el de cuvinte și de masă, apoi îndată, pentru că a văzut pe fratele său slăvindu-se, a aruncat de la sine masca prieteniei și a intrat sub fața vrăjmașului, mai bine zis a turbării!²⁾

Apoi zice: „Ce faci omule? Socotești că este de mare folos a surpa bunătățile aproapelui? Dar mai înainte de acelea, surpi pe ale tale”. Și iar zice: „Măcar semne de va face cineva, măcar feciorie de ar avea, măcar post sau culcare pe jos, și pentru faptele sale cele bune de va ajunge la îngeri, dacă va avea această boală și meteahnă a zavistiei, va fi mai necurat decât toți³⁾”.

1) Sfântul Ioan Gură de Aur, op. cit., p. 168.

2) Sfântul Ioan Gură de Aur, op. cit., p. 174

3) Sf. Ioan Gură de Aur, op. cit., *Cuvânt pentru zavistie*.

Iubiți credincioși,

Aceste cuvinte și învățături pe care le-ați auzit până aici, despre zavistie, nu sunt ale mele, ci ale Sfântului și dumnezeiescului părinte Ioan Gură de Aur. De aceea ele sunt vrednice de ținut minte cu toată evlavie, spre folosul nostru.

Și acum să arătăm câteva lucruri despre cea de-a doua patimă, despre fățarnicie.

Mântuitorul nostru Iisus Hristos, descoperind această blestemată patimă în inima mai-marelui sinagogii, i-a zis: *Fățarnicilor, fiecare din voi nu-și dezleagă sâmbăta boul sau asinul său de la iesle și îl duce de îl adapă? Dar pe această fiică a lui Avraam, pe care a legat-o satana de optsprezece ani, nu se cădea a o dezlega din legătura aceasta în ziua sâmbetei?* (Luca 13, 15-16). Iată, frații mei, cum știutorul de inimi Iisus Hristos vădește patima fățarniciei ce era încuibată în inima mai-marelui sinagogii și cu câtă înțelepciune îi arată lui și tuturor celor de față, datoria sfântă de a ajuta pe cei bolnavi și de a-i scoate din primejdiile care vor fi, fără a ține seama că este sărbătoare sau nu.

Că spune: „Dacă fiecare din voi dezleagă dobitocul său să-l ducă la apă în ziua sâmbetei, apoi cu cât mai cuviincios și de nevoie este a dezlega un suflet din legătura satanei în ziua sâmbetei?” Și în alt loc a arătat că nu omul s-a făcut pentru sâmbătă, ci sâmbăta pentru om (Marcu 2, 27), arătând cât de mare cinste are omul de la Dumnezeu, față de sărbătorile ce i s-au rânduit a le ține și că mai mare este fapta milostivirii față de om, decât însăși ținerea sărbătorii în care se cuvine bine a face.

Dar, frații mei, este bine să adâncim mai mult cele despre fățarnicie. Să știm că „fățarnicia este un greu și cumplit păcat, care are ca rădăcină vicleșugul, iar ca roade: minciuna, amăgirea, măiestria, agoniseala cea rea, necinstea și vătămarea aproapelui¹⁾. Dicționarul Noului Testament spune că „omul fățarnic este nesincer, prefăcut, mincinos și viclean²⁾”. Iar în Sfânta Scriptură citim următoarele: oamenii fățarnici cinstesc pe Dumnezeu „numai cu

1) Cazania, București, 1857, p. 555.

2) Pr. Ioan Mircea, op. cit., p. 155.

buzele" (Isaia 29, 13; Ieremia 12, 2). Oamenii fățarnici nu fac cele ce zic (Iezechiel 33, 31). Oamenii fățarnici sunt cucernici numai la arătare (II Timotei 3, 5). Oamenii fățarnici se îngrijesc numai de curățenia cea din afară (Matei 15, 2-6). Oamenii fățarnici sunt observatori numai la lucrurile cele mici și neînsemnate (Matei 23, 23-24; Luca 11, 42). Iată pentru ce Mântuitorul nostru Iisus Hristos, ca un adevărat Dumnezeu și știutor al inimilor a muștrat cu asprime pe cărturari, pe farisei și pe legiuitorii poporului lui Israel, care erau bolnavi și orbiți foarte de această blestemată patimă și de atâtea ori cu vaiul i-a amenințat, zicându-le: *Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici, că închideți Împărăția Cerurilor înaintea oamenilor că nici voi nu intrați, nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsați* (Matei 23, 13). *Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici, că mâncați casele văduvelor și cu fățărnicie îndelung vă rugați. Pentru aceasta mai multă osândă veți lua* (Matei 23, 14), și iarăși: *Vai vouă, cărturarilor și fariseilor, că înconjurați marea și uscatul ca să faceți un ucenic, și dacă l-ați făcut, îl faceți fiu al gheenei îndoit decât voi* (Matei 23, 15). Iar văzând orbirea lor spirituală, le zicea: *Călăuze oarbe* (Matei 23, 16), *Nebuni și orbi* (Matei 23, 17), *Șerpi, pui de viperă* (Matei 23, 33) și alte nume de ocară, prin care făcea cunoscută răutatea, viclenia și fățărnicia lor.

Dacă luăm aminte la învățătura Domnului din Sfânta Evanghelie, putem cunoaște că nici un păcat nu a fost muștrat așa de aspru și amenințat cu vaiul și cu osândă veșnică, mai mult ca păcatul fățărniciei, pe care Mântuitorul l-a descoperit în inimile cărturarilor, ale fariseilor și ale legiuitorilor poporului Israel. Dar pentru care pricină acest lucru? Pentru că nici un păcat al firii omenești nu este mai complicat cu alte multe păcate, ca fățărnicia. De aceea, Mântuitorul, în alt loc, acest păcat cumplit l-a asemănat cu aluatul, zicând: *Feriți-vă de aluatul fariseilor, care este fățărnicia* (Luca 12, 1), căci precum aluatul dospește toată frământătura, așa și păcatul fățărniciei strică și otrăvește toată așezarea sufletului celui ce se îmbolnăvește de acest păcat.

În continuare vă voi spune două istorioare, una despre zavistie și alta despre fățărnicie.

Împăratul Leon cel Înțelept, stând odată de vorbă cu niște filosofi creștini, aceia i-au spus că păcatul zavistiei și al iubirii de argint sunt egale în răutate. Iar împăratul a poruncit să-i caute doi

oameni care ar fi vătămați la suflet de aceste două patimi. Cei trimiși de împărat au găsit ce căutau și le-au zis: „Vă cheamă împăratul să vă cunoască și să vă dea câte un dar mare”. Aceia s-au bucurat mult de această chemare, neștiind la ce sunt chemați. Și îndată au venit. „Vreau să fac milă cu voi și să vă dau câte un dar”. Și a chemat mai întâi pe iubitorul de argint și i-a zis: „Ție o să-ți dau daruri mari, iar celui ce vine după tine îi vor da îndoit decât ție. Ce vrei să-ți dau?” Iar iubitorul de argint, stând puțin pe gânduri, a zis: „Măria Ta, eu vreau să-mi iei jumătate din averea mea!” Împăratul a tăcut și i-a zis: „Du-te și să vină celălalt (zavistnicul)”. Și i-a zis și acelui: „Cere de la mine orice dar, însă să știi că celuilalt îi voi da îndoit ca ție!” Iar omul cel zavistnic, gândindu-se puțin, a zis: „Măria Ta, mie să-mi scoți un ochi!” Apoi chemându-i pe amândoi, le-a zis: „Vai de voi, oameni blestemați, am făcut cu voi o experiență și rău ați ieșit înaintea mea amândoi! Mergeți și vă îndreptați viața prin spovedanie curată și prin pocăință adevărată, ca să nu vă pierdeți sufletele voastre!”

Apoi chemând pe filosofi le-a spus din cercare, cum iubitorul de argint a cerut să i se ia jumătate din avere cu scopul ca celuilalt să i se ia toată averea și să nu aibă cumva mai mult decât el. Iar cel zavistnic, cum a cerut să i se scoată un ochi, spre a-i scoate celui de-al doilea pe amândoi. Și a zis către filosofi: „Acum am văzut că mare dreptate aveți voi, că zavistia și iubirea de argint, sunt egale în răutate”.

Iată și a doua istorioară. Un călugăr se fățărnicia în toată vremea că este sfânt și, la arătare, postea mult și se înfrâna la toate, ca să-l laude oamenii și ceilalți călugări; iar pe ascuns mânca și bea mult și făcea și alte răutăți, ferindu-se de ochii oamenilor, ca să nu afle răutățile lui.

Dar venind fără de veste peste el o boală grea și, apropiindu-se de moarte, a chemat pe călugări și pe frați la el. Și venind mulți din soborul mănăstirii, a început a plânge cu amar și tremurând de frică, a zis către dâșii: „Frații mei, vai mie, căci eu împreună cu voi de atâția ani petrecând, mă arătam că sunt mare postitor, dar acest lucru îl făceam numai de fățărnicie, spre a fi lăudat de voi și de oameni. Iar eu mâncam pe ascuns și beam mult, și alte păcate grele am făcut. Și iată acum sunt dat spre mâncare balaurului, care a legat picioarele și genunchii mei cu

coada sa, iar capul lui la gura mea stă și așteaptă să smulgă sufletul meu și să-l ducă la pierzare!” Și zicând acestea a murit.

Astfel, mare spaimă a cuprins pe toți cei de față, iar starețul acelor călugări, care venise și el acolo, a zis către toți: „Vedeți, fraților, cât de mare este prăpastia păcatului fățarniciei și al mâncării pe ascuns?”¹⁾

Iubiți credincioși,

Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină (I Timotei 2, 4). El ne-a învățat în Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie, cum trebuie să viețuim în această lume și cum să fie cuvântul nostru, față de alții, când a zis: *Fie cuvântul vostru: da, da și nu, nu, iar ce este mai mult decât aceasta, de la cel viclean este* (Matei 5, 37). Adică ce cugetă inima ta și simte inima ta aceea să grăiască și gura ta. Că dacă una gândim și avem în inimă și alta facem și vorbim suntem fățarnici și nu vom scăpa de osândă. Acestea sunt lucruri ale diavolului și ale fățarniciei, despre care zice Sfântul Apostol Iacob: *Să fie vouă ce este da, da, și ce este nu, nu, ca să nu cădeți sub judecată* (Iacob 5, 12).

Să ne izbăvim cu ajutorul lui Hristos și de păcatul ucigaș de suflet al zavistiei care robește și omoară multe suflete. De amândouă aceste păcate putem scăpa numai prin multă rugăciune, prin deasă spovedanie, prin milostenie și cugetare la moarte. Să cerem harul lui Dumnezeu în toate, să ne rugăm mereu, să ne socotim mai păcătoși decât alții și să iubim din inimă pe toți.

Acestea înțelegându-le, frații mei, să ne rugăm din toată inima noastră către preamiliostivul Dumnezeu, să ne păzească de toate păcatele, dar mai ales de aceste două patimi prea cumplite, adică zavistia și fățarnicia, ca să ne mântuim sufletele noastre. A m i n.

1) Din *Everghetinos*, al Sf. Grigorie Dialogul, p. 129-131.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA A XXVIII-A DUPĂ RUSALII

Despre chemarea lui Dumnezeu
cea în multe feluri

Chemarea lui Dumnezeu este veșnică mai înainte de facerea lumii (Efeseni I, 4; 3, 11; II Tesaloniceni 2, 13; II Timotei 1, 9)

Iubiți credincioși,

Pilda Sfintei Evanghelii, ce s-a citit astăzi, ne vorbește în chip tainic despre chemarea lui Dumnezeu la cina cea mare, care este Împărăția lui Dumnezeu. Chemarea sau vocația, „este o strigare tainică din partea lui Dumnezeu, prin care cheamă sufletele să vină la El”¹⁾.

Să știm, de asemenea, că chemarea lui Dumnezeu este de multe feluri și că vechimea ei este veșnică, mai înainte de întemeierea lumii (Efeseni 3, 11). Că de la începutul lumii simțite și văzute și până la sfârșitul ei, Dumnezeu nu va înceta a chema pe aleșii Săi (Matei 24, 31; Marcu 13, 27). Așa vedem din dumnezeiasca Scriptură că Dumnezeu a ales și a chemat pe Noe și i-a poruncit să facă corabie înainte de potop (Facere 6, 8-14); așa a chemat Dumnezeu pe Avraam (Facere 12, 1-3); așa a chemat pe Moise (Ieșirea 3, 1-4) și pe poporul lui Israel (Deuteronom 7, 21, 13, 4); așa a chemat Dumnezeu pe David de la turmele oilor și l-a uns împărat peste Israel (I Regi 16, 12-13); și tot așa a chemat Dumnezeu pe sfinții prooroci (Psalmi 88, 3; 104, 26; Ieremia 1, 8).

1) *Dicționar al Noului Testament*, op. cit., p. 4

La plinirea vremii a venit Mântuitorul nostru Iisus Hristos și a chemat pe sfinții Săi apostoli (Marcu 3, 13-19). Încă se vorbește în Sfânta Scriptură și de chemarea Bisericii (I Petru 5, 13) și de chemarea credincioșilor (Romani 16, 13; I Petru 1, 2). Au fost însă și chemări personale și particulare, precum a fost alegerea și chemarea lui Solomon la împărăție (I Paralipomena 22, 3-6) și chemarea marelui Apostol Pavel de către Mântuitorul (Fapte 9, 3-18). Se mai arată prea luminat în Sfânta și dumnezeiasca Scriptură despre chemarea lui Iisus Hristos ca Mesia (Isaia 4, 2; 6, 7; 19, 1-8; Matei 12, 18; I Petru 2, 6).

În Sfânta Scriptură observăm că pricinile chemării lui Dumnezeu sunt felurite: după voința și după prevederea lui Dumnezeu (Romani 8, 28-29); fără de privire la merite (Romani 9, 11; II Timotei 1, 9); după harul lui Dumnezeu (Romani 1, 5-6) pentru slava lui Dumnezeu (Efeseni 1, 5); pentru înfierea prin Iisus Hristos (Efeseni 1, 5); spre dobândirea mântuirii (I Tesaloniceni 5, 9; II Tesaloniceni 2, 13); spre slava veșnică (Romani 8, 29); pentru supunerea lui Hristos (I Petru 1, 2); spre a fi asemenea chipului lui Iisus Hristos (Romani 8, 28-29) și spre a fi sfinți fără prihană în dragoste (Efeseni 1, 4).

Dar și mijloacele prin care se fac chemările lui Dumnezeu sunt, de asemenea, diferite. Să știm că chemarea credincioșilor este lucrul lui Dumnezeu (Efeseni 4, 1; I Tesaloniceni 1, 4-6); chemarea lui Dumnezeu se face prin Duhul Sfânt (Zaharia 7, 12; Fapte 13, 2), și prin Iisus Hristos (Isaia 55, 5; Matei 11, 28; Ioan 7, 37; 12, 32; Romani 1, 7). Chemarea lui Dumnezeu se face prin Evanghelie (II Tesaloniceni 2, 14); prin mijlocirea creaturilor Lui (Psalmi 18, 1-4; Romani 1, 20) și prin aleșii Săi (IV Regi 22, 13; Ieremia 7, 24; 25, 27) Să mai știm că chemarea lui Dumnezeu este după alegere (Romani 9, 30), neschimbată și nemincinoasă din partea Lui (Romani 11, 29; I Tesaloniceni 5, 24).

Iată pe scurt pricinile și mijloacele prin care se face chemarea lui Dumnezeu. Care este scopul pentru care ne cheamă Dumnezeu? Iată cu ce scop ne cheamă: Chemarea Lui ne îndeamnă la pocăință (Matei 9, 13; Marcu 2, 17); ne povățuiește la împăcarea cu El (Isaia 27, 5; II Corinteni 5, 20); ne îndeamnă la sfințenie (Romani 1, 7; I Corinteni 1, 2); ne cheamă de la întuneric la lumină (Fapte 2, 6-18; I Petru 2, 9); din moarte la viață (Ioan 5,

24-25); ne cheamă la libertate și la pace (Galateni 5, 13; II Corinteni 7, 13; Romani 14, 19). Chemarea lui Dumnezeu ne unește cu Iisus Hristos la una și aceeași nădejde (I Corinteni 1, 9; Efeseni 1, 18), la moștenirea slavei (Evrei 9, 15; Efeseni 1, 18), și la împărăția slavei lui Dumnezeu (I Tesaloniceni 2, 12).

Oare omul poate să primească și să refuze chemarea lui Dumnezeu? Da, poate. Pentru că Dumnezeu l-a făcut pe om liber și l-a lăsat în mâna sfatului său (Înțelepciunea lui Solomon 2, 23; Înțelepciunea lui Isus Sirah 15, 14), și cu arma bunei voiri ne-ai încununat pe noi (Psalm 5, 12). Acest lucru ni-l arată și cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos care zice în Sfânta Evanghelie: "Cine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie" (Matei 16, 24).

Dacă ați ascultat cu atenție Sfânta Evanghelie ce s-a citit astăzi, ați auzit cum toți cei chemați la cina cea mare, s-au lepădat de cină, punând diferite motive. Unul că și-a cumpărat țarina și se duce să o vadă, altul că și-a cumpărat cinci perechi de boi și merge să-i încerce, iar altul că și-a luat femeie și nu poate merge (Luca 14, 18-20).

Iată și pedeapsa lui Dumnezeu asupra celor ce refuză să primească în mintea și inima lor chemarea lui Dumnezeu. Aceștia mai întâi se îndepărtează de harul lui Dumnezeu și în ziua Judecării de apoi vor lua mai mare pedeapsă decât Sodoma și Gomora (Matei 10, 14-15; Marcu 6, 11).

Cei ce refuză chemarea lui Dumnezeu, ajung la orbire spirituală (Fapte 28, 24-27; Romani 1, 21; 11, 7-10); ajung la rătăcire spirituală (Fapte 28, 24-27; Romani 11, 8-10) și la împietrirea inimii lor (Marcu 16, 14). Aceștia vor lua pedepse vremelnice (Isaia 65, 12-15) și de nu se vor pocăi vor ajunge la osânda veșnică (Ioan 12, 48; Evrei 2, 1-3; 12, 25).

Iubiți credincioși,

În cele ce urmează vom vorbi și despre cele mai de pe urmă chemări, care le va face Domnul la sfârșitul lumii și în ziua Judecării de apoi. Mai întâi să arătăm cum va chema Dumnezeu cerul și pământul, după mărturia Sfântul Duh care zice: "Chema-va cerul de sus și pământul ca să judece pe poporul Său" (Psalm 49, 5).

Această chemare a cerului și pământului se va face în ziua cea mare a Judecății de apoi. Milioane de trâmbițe purtate de ceata Începătoriilor vor suna cu mare glas și înfricoșat la porunca Domnului, chemând la judecată cerul de sus, adică nenumărata mulțime a îngerilor, și pământul de jos, adică toate popoarele pământului, pe toți păcătoșii din iad și pe înșiși demonii care i-au înșelat pentru a-i da morții.

În fața divanului de judecată al lui Hristos vor sta toți dreptii și păcătoșii ca să dea seama de cele ce au lucrat prin trup, bune sau rele, precum a zis Sfântul Apostol Pavel și Evanghelia lui Hristos (Matei 16, 27; Romani 14, 18; II Corinteni 5, 10).

De aceea zice dumnezeiasca Scriptură că „va chema cerul de sus”, adică toate puterile din ceruri și toți îngerii împreună cu sufletele tuturor dreptilor, care, la glasul trâmbițelor, se vor coborî din cer să stea înaintea Domnului slavei, Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, ca să vadă și să audă cum va răsplăti Dumnezeu fiecăruia, după lucrurile lui (Matei 16, 27).

Atunci glasul trâmbițelor, va suna în sus și în jos. În sus, ca să cheme din cer toate puterile cerului, pe toți îngerii și pe toți dreptii; iar în jos, glasul lor va ajunge pe pământ și până în iad. Pe pământ, ca să deschidă toate mormintele și să învie toți oamenii care au murit cu trupul de la începutul lumii; iar la iad, ca să cheme pe toți diavolii și pe toți păcătoșii la judecata cea preasfântă și preadreaptă a lui Dumnezeu. Iată ce zice despre aceste trâmbițe ale cerului Sfântul Ierarh Grigorie Teologul: „Înfricoșat este glasul trâmbițelor acelor la care se vor supune stihiiile, care vor despica pietrele, vor deschide mormintele, vor descoperi cele mai dedesubt, vor zdrobi porți de aramă, vor dezlega și vor risipi legăturile morților”¹⁾.

La chemarea acestor trâmbițe va chema Dumnezeu cerul de sus și pământul de jos, ca să aleagă pe cei drepti de cei păcătoși, precum alege păstorul oile de capre (Matei 25, 32), spre a merge unii la viața veșnică, iar alții la munca veșnică (Matei 25, 46).

Dar să auzim, frații mei, și cea mai de pe urmă chemare ce o va face Mântuitorul nostru Iisus Hristos către aleșii Săi, în ziua Judecății de apoi. Această prea fericită chemare, ne-o arată dum-

nezeiasca Evanghelie, zicând: *Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Sa: Veniți binecuvântații Tatălui Meu, de moșteniți Împărăția cea făgăduită vouă de la întemeierea lumii, căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc, însetat am fost și Mi-ați dat să beau, străin am fost și M-ați primit, gol am fost și M-ați îmbrăcat, bolnav am fost și M-ați cercetat, în temniță am fost și ați venit la Mine* (Matei 25, 34-36).

Deci, vedeți, că chemările lui Dumnezeu sunt veșnice și mai înainte de facerea lumii și de la începutul lumii acesteia văzute și simțite, până la sfârșitul ei și până în ziua Judecății celei de apoi!

Auzind de chemările lui Dumnezeu cele în multe feluri despre care am vorbit până aici, să fim cu mare atenție, cu luare aminte și cu mare frică de Dumnezeu, când glasul conștiinței noastre ne cheamă la pocăință și la părăsirea răutăților noastre. Căci conștiința noastră este cea mai vie trâmbiță care neîncetat ne cheamă din lăuntru nostru la pocăință, la îndreptarea și la calea cea sfântă a mântuirii.

O, de ar da Dumnezeu să auzim în toată vremea glasul acestei trâmbițe, adică glasul conștiinței noastre, care mereu ne cheamă la pocăință spre mântuirea sufletelor noastre. O, de ne-ar lumina Dumnezeu să auzim glasul conștiinței care strigă din lăuntru nostru, zicând: Omule, părăsește păcatele tale! Omule, vine moartea și te găsește în păcate și vei fi osândit în focul cel veșnic! Omule, trezește-te la pocăință și vezi în ce stare ești, că nu știi ziua și ceasul în care te va chema Domnul din această trecătoare viață! Auzi, omule, ce zice dumnezeiasca Scriptură: *Astăzi de veți auzi glasul Lui, să nu vă învărtoșați inimile voastre* (Psalm 94, 8). Ascultați ce zice această trâmbiță, care pururea strigă din lăuntru nostru: Ce faci, omule, unde mergi? De ce te încurci cu grijile lumii? De ce îți împlinești poftele trupului tău? De ce stai nespovedit, fără pocăință, ca și cum ai fi nemuritor?

Auzi glasul Sfintei Evanghelii care zice: *Privegheați și vă rugați, fiți gata că nu știți în care ceas vine sfârșitul! Și iarăși: „Pocăiește-te, omule, ca să întâmpini pe Mirele sufletelor noastre, cu candela milosteniei și a toată fapta bună aprinsă, ca să nu te găsească asemenea fecioarelor celor fără de minte, care au rămas afară de camera Mirelui Ceresc”* (Matei 25, 11-12).

1) *Ușa pocăinței*, cartea a II-a, Pentru judecata viitoare, 1812.

O, frații mei, dacă ne-am trezi până mai avem vreme să auzim glasul acestei trâmbițe, adică al muștrării conștiinței noastre și dacă acest glas al lui Dumnezeu care ne cheamă la pocăință și la părăsirea păcatelor, nu l-am trece cu vederea, ce mare fericire am avea și în veacul de acum și în cel viitor!

Acest glas al lui Dumnezeu este conștiința noastră, este trâmbița cea tainică și sfântă care călătorește cu noi în viața de aici, și pururea ne cheamă din lăuntru spre a ne trezi și pocăi. Conștiința este pârâșul care mereu ne pârâște pe calea acestei vieți, și ne muștră când greșim. Despre acest pârâș zice, într-un anumit fel, Sfânta Evanghelie: *Împacă-te cu pârâșul tău pe cale, ca nu cumva pârâșul să te dea judecătorului* (Matei 5, 25; II Corinteni 3, 5; Galateni 6, 4).

Iubiți credincioși,

În Sfânta Evanghelie de astăzi, Iisus Hristos Mântuitorul lumii ne cheamă pe toți la Cina Sa cea mare. Ne cheamă la ospățul credinței adevărate. Să nu ne împotrivim nici unul, nici să părăsească cineva Biserica Ortodoxă, mama noastră care ne hrănește din învățătura drepte credințe, și să meargă la cina sec-telor care se înmulțesc mereu și înșală pe mulți.

Ne cheamă Hristos la ospățul pocăinței, la masa mântuirii. Să nu amânăm pocăința, spovedania, rugăciunea, milostenia, Sfânta Împărtășanie, grija pentru suflet, că *în ceasul în care nu gândim, Fiul Omului va veni!*

Ne cheamă Iisus Hristos la ospățul Sfintei Liturghii. În fiecare sărbătoare auzim toaca, clopotele bisericilor și preoții satelor care ne cheamă la cina cea mare a Sfintei Liturghii. Oare de ce nu venim măcar Duminica și la marile Sărbători cu toții la biserică?

De ce punem motive că „ne-am cumpărat țarine”, adică griji pământești, că „ne-am cumpărat cinci perechi de boi”, adică ne-am robit de patimi cele cinci simțiri, și că „ne-am luat femeie”, adică ne-am dat la beții și desfrânări, mai ales Duminica și de aceea nu putem veni la ospățul Sfintei Liturghii în sărbători, să ospătăm împreună cu Mântuitorul Hristos, cu Maica Domnului și cu toți sfinții din cer? Căci vedem la Sfânta Liturghie, Duminica, mai mult

bătrâni și văduve, dar tinerii și copiii dumnevoastră unde sunt? De ce nu vin cât mai mulți la slujbele bisericii, la Sfânta Liturghie? Hristos din cer se jertfește pe Sfânta Masă, sfinții și îngerii din cer cântă cu noi în biserică, Mântuitorul ospătează cu noi și ne hrănește cu scumpul Său Trup și Sânge, iar cei mai mulți dintre fiii Bisericii noastre stau acasă, se duc la beții, merg la petreceri imorale, la tot felul de păcate și ospătează cu necredincioșii, cu bețivii, cu sectanții și cu slugile întinericului?

Vai celor ce lipsesc Duminica fără motiv binecuvântat de la biserică, de la cina cea mare a Sfintei Liturghii, că cină mai mare ca jertfa liturgică și Sfânta Împărtășanie și ca citirea sfintelor cărți nu este alta pe pământ!

Ajunge o săptămână de lucru, de osteneală pentru trup. Să participăm o zi pe săptămână, Duminica, în Biserica Domnului la Sfânta Liturghie. Destul ne ostenim pentru trup, să ne ostenim acum și pentru suflet, că în curând vom pleca la marea judecată să dăm socoteală de toate. Oare nu tocmai Duminica se fac cele mai multe păcate, petreceri, nunți, beții, certuri și desfrânări?

Să lăsăm dar tot păcatul și să ne pocăim de păcatele noastre. Creșteți-vă copiii în frica Domnului, rugați-vă mai mult și veniți la biserică, la cina cea mare a Mântuitorului Hristos. De vom face așa, și pe pământ vom fi fericiți și mulțumiți, și în cer cu îngerii, cu sfinții și cu Însuși Hristos vom cina în vecii vecilor. A m i n.

PREDICĂ

LA •

DUMINICA A XXIX-A DUPĂ RUSALII

Despre nrecunoștință și nemulțumire
față de Dumnezeu

Au nu zece s-au curățit? Dar cei nouă unde sunt? Nu s-a aflat să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu, decât numai acesta ce este de alt neam? (Luca 17, 17-18)

Iubiți credincioși,

După cum mulțumirea și recunoștința față de Dumnezeu îi aduc omului laudă, fericire și binecuvântare, tot așa și cei nemulțumitori și nrecunoscători față de binefacerile lui Dumnezeu, au primit de la El aspre pedepse vremelnice și veșnice. Nrecunoștința și nemulțumirea omului față de binefacerile lui Dumnezeu se socotește ca o nebunie înaintea Lui. Acest lucru îl putem înțelege luminat din cuvintele Sfintei Scripturi care, arătând nemulțumirea poporului iudeu față de atâtea binefaceri primite de la Dumnezeu, îl numește nebun când zice: *Acest popor este nebun și neînțelept. Și, muștrând nemulțumirea poporului, zice: Oare nu Acesta este Părintele tău care te-a zidit pe tine?* (Deuteronom 32, 6). Apoi, arătând nrecunoștința și nemulțumirea poporului iudeu pentru binefacerile pe care le-a primit, zice: *Oare acestea răsplățiți Domnului?*

După ce le arată binefacerile cele mari ce le-a făcut Dumnezeu cu ei, atât de nrecunoscători și nemulțumitori, care au părăsit pe Dumnezeu și s-au închinat diavolilor prin idoli lor, le zice: *Jertfău-au diavolilor și nu lui Dumnezeu, dumnezeilor pe care nu*

i-au știut. Și iarăși le zice: Pe Dumnezeu Cel ce te-a născut L-ai părăsit și ai uitat pe Dumnezeu Cel ce te hrănește (Deuteronom 32, 17-18).

Apoi, arătând Sfânta Scriptură și pedeapsa dumnezeiască ce a urmat pentru nrecunoștința și nemulțumirea lor față de marile binefaceri ale lui Dumnezeu, zice: *Întoarce-voi fața Mea de la dânșii și voi arăta lor ce le va fi în zilele cele de apoi, că neam îndărătnic este, fii la care nu este credință întru dânșii. Ei M-au mâniat întru cel ce nu este Dumnezeu, mâniatu-M-au întru idoli săi, și Eu îi voi mânia pe ei întru cel ce nu este neam... Că foc s-a aprins întru mânia Mea, arde-va până la iadul cel mai de jos, mânca-va pământul și roadele lui, arde-va temeliiile munților. Aduce-voi la ei rele și săgețile Mele îi vor sfâșia pe dânșii. Topindu-se de foame și de mâncarea păsărilor și de gârbovire nevindecată. Dinți de fiare voi trimite asupra lor cu mânia celor ce se târăsc pe pământ. Din afară îi va stăpâni pe ei sabia și din lăuntru frica... că voi ascuți ca fulgerul sabia Mea, și va începe mâna Mea a judeca și voi răsplăti pedeapsă vrăjmașă și celor ce Mă urăsc pe Mine voi răsplăti* (Deuteronom 32, 20-25; 41).

Prin proorocul Isaia îi zice neamului neînțelegător al lui Israel: *Surzilor, auziți, priviți și vedeți* (Isaia 42, 18). Apoi, arătându-le și pedeapsa pentru nrecunoștința binefacerilor Lui, zice: *El a vărsat asupra lor iușimea mâniei Lui și furiile războiului. Văpaia i-a cuprins și n-au priceput, arși au fost și n-au luat seamă* (Isaia 42, 25). Încă și Neemia după ce arată marile faceri de bine ale lui Dumnezeu asupra poporului Israel, arată și nrecunoștința lui față de atâtea binefaceri primite de la Dumnezeu, zicând: *Dar părinții noștri s-au îndărătnicit și și-au învățat cerbicia lor. N-au ascultat poruncile Tale, nici s-au supus și au uitat minunile Tale pe care le-ai făcut pentru ei; învățându-s-au cu cerbicia lor și în răzvrătirea lor și-au ales căpetenie ca să se întoarcă în robia lor* (Neemia 9, 16-17), și iar zice: *S-au răzvrătit împotriva Ta; au aruncat Legea Ta la spate; pe proorocii Tăi care îi îndemnau să se întoarcă la Tine i-au ucis și Ți-au adus hule mari* (Neemia 9, 26). Arătând apoi și pedeapsa lui Dumnezeu pentru această răzvrătire a lor, zice: *Atunci Tu i-ai dat în mâinile vrăjmașilor lor, care i-au apăsă* (Neemia 9, 27).

Ieremia, arătând pedeapsa asupra nrecunoștinței și nemulțumirii poporului ales față de binefacerile primite de la Dumnezeu, zice: *Cum, adică, să te iert, Ierusalime, pentru aceasta? Fii tăi M-au părăsit și se jură pe dumnezei care n-au ființă. Eu i-am saturat, iar ei au făcut desfrânare, umblând în grup pe la casele desfrânatelor. Ei sunt cai îngrășați și fiecare nechează după femeia aproapelui său*, apoi zice: *Este cu puțință să nu pedepsesc aceasta, zice Domnul, și Duhul Meu să nu se răzbune asupra unui popor ca acesta?* (Ieremia 5, 7-9). Arătând apoi pedeapsa ce îi așteaptă pentru această răzvrătire, nrecunoștință și nemulțumire față de binefacerile Sale, le zice: *Casa lui Israel, iată Eu voi aduce asupra voastră un neam de departe, zice Domnul, un popor puternic, un popor vechi, un popor a cărui limbă tu nu o știi și nu vei înțelege ce grăiește el. Tolba lui este ca un mormânt deschis și ai lui sunt toți viteji. Și aceia vor mânca secerișul tău și pâinea ta, și vor mânca pe fii tăi și pe fiucele tale, vor mânca strugurii tăi și smochinele tale și vor trece prin sabie cetățile tale cele tari în care tu te încrezi* (Ieremia 5, 15-17). În alt loc zice: *Iată voi face cuvintele Mele foc în gura ta, iar pe poporul acesta îl voi face lemne și îl va mistui focul acesta* (Ieremia 15, 14).

Și după dumnezeiescul împărat și prooroc David arătând nrecunoștința și nemulțumirea poporului lui Israel față de binefacerile lui Dumnezeu, zice: *Au uitat pe Dumnezeu, Care i-a izbăvit pe ei, Care a făcut lucruri mari în Egipt...* (Psalm 105, 21) *și au jertfit lui Baal-Peor și au mâncat jertfele morților. Și L-au întăritat pe El cu faptele lor* (Psalm 105, 28-29). *Și au jertfit pe fiii lor și pe fetele lor idolilor, au vărsat sânge nevinovat, sângele fiilor lor și al fetelor lor, pe care i-au jertfit idolilor din Canaan și s-a spurcat pământul de sânge* (Psalm 105, 37-38). Apoi, arătând și pedeapsa pentru această fărădelege și nrecunoștință a lor față de Dumnezeu, zice: *Atunci S-a aprins de mânie Domnul împotriva poporului Său și a urât moștenirea Sa și i-a dat pe ei în mâinile neamurilor și i-au stăpânit pe ei cei ce-i urau pe ei. Vrajmașii lor i-au asuprit pe ei și au fost nefericiți sub mâinile lor* (Psalm 105, 40-42).

Până aici am arătat cu mărturii din Sfânta Scriptură cât de mare este păcatul nrecunoștinței și al nemulțumirii față de binefacerile lui Dumnezeu precum și pedeapsa pe care a dat-o Dumnezeu poporului lui Israel pentru aceste păcate. Vedem însă și

în Sfânta Evanghelie pe omul ce era dator cu zece mii de talanți, cum milostivindu-se spre el stăpânul său i-a iertat toată datoria. Iar el n-a voit să ierte pe omul care îi era dator numai cu o sută de dinari. Pentru această nrecunoștință și nemulțumire față de binefacerile ce le-a primit de la stăpânul său, a fost dat pe mâna chinuitorilor *până ce va plăti toată datoria* (Matei 18, 24-34). Vedeți cât de mare este păcatul nrecunoștinței față de Dumnezeu și față de oameni?

Iubiți credincioși,

După ce am arătat pedeapsa lui Dumnezeu pentru acest păcat, voi prezenta o istorioară adevărată prin care iarăși se va arăta cum pedepsește Preabunul Dumnezeu pe omul cel nemulțumit de binefacerile primite de la El.

Un mare făcător de rele, într-o vreme fiind foarte ostent de cale, s-a dus și s-a culcat la umbra unui zid vechi. Pe când dormea el, i-a grăit cineva, zicându-i: „Scoală-te repede de aici și mergi alături, căci cade zidul și te omoară. Iar el s-a sculat repede și fugind îndată a căzut zidul”. Iar el, plin fiind de toate păcatele a pus în mintea sa că este un om bun și îl iubește Dumnezeu, căci l-a scăpat de moarte și nu-l urăște pentru faptele și uciderile care le-a făcut în viață. Deci, a cumpărat tămâie și lumânări și intrând în biserică a zis: „Mulțumesc Ție, Doamne, că m-ai scăpat de la această mare primejdie și de moarte”. El n-a înțeles că alta voiește Dumnezeu de la el, adică să-și îndrepte viața și să nu mai facă rău.

Apoi a început din nou a face tot felul de răutăți, fără nici o căință de păcatele lui. Dar într-o noapte, pe când dormea pe patul său, i s-a arătat cineva și i-a zis: „Eu sunt cel care te-a trezit când dormeai sub zid și tu, în loc să te pocăiești, mărturisindu-ți păcatele și să pui hotărâre în inima ta ca să nu mai faci cele rele înaintea lui Dumnezeu, ai adus tămâie și lumânări la biserică și ai socotit că îmi sunt plăcute faptele și făcăturile tale. Să știi că pentru aceasta te-am izbăvit de primejdia aceea, ca să nu mori nepocăit. Iar tu, în loc de pocăință iar ai început a face cele rele ale tale. De aceea, pentru nrecunoștința și nemulțumirea ta care ai arătat-o față de bunătatea lui Dumnezeu, nu vei muri repede ca

să nu te vadă nimeni, cum era să-ți fie moartea sub acel zid, ci vei tras în țeapă în mijlocul orașului ca să te vadă toți oamenii și să ia pildă spre îndreptarea lor, văzând cum moare un tâlhar și ucigaș nepocăit". La aceste cuvinte el se înfricoșează, dar îndată prinzându-l oamenii, l-au dus la judecătorul cetății și el a hotărât să fie tras în țeapă în mijlocul târgului ca să-l vadă toți și să nu urmeze acelui tâlhar nemulțumitor și nerecunoscător față de binefacerile lui Dumnezeu.¹⁾

Iubiți credincioși,

Toți oamenii sunt datori a mulțumi lui Dumnezeu, ziua și noaptea pentru toate cele bune și cele rele pe care le primesc de la El. Că cel ce nu mulțumește supără pe Dumnezeu și în loc de bune va primi cele rele, adică boală, pagubă, tulburare și osândă veșnică. Ați auzit de pedeapsa lui Dumnezeu asupra evreilor nemulțumiți din legea veche. Ați auzit și de pedeapsa cumplită asupra tâlharului nepocăit din istorioara de mai sus. Ați auzit și de nemulțumirea și lipsa de recunoștință a celor nouă leproși din Evanghelia de azi. Toți zece se rugau și strigau la Fiul lui Dumnezeu să se milostivească și să-i vindece. Dar după ce s-au vindecat, numai unul s-a întors la Hristos și căzându-l în genunchi, l-a mulțumit cu lacrimi. De aceea și Domnul a zis: *Oare nu zece s-au vindecat? Dar cei nouă unde sunt? Nu s-au gândit să se întoarcă și să dea slavă lui Dumnezeu, decât numai acesta care este de alt neam?* Apoi, i-a zis celui vindecat: *Scoală-te și du-te; credința ta te-a mântuit!* (Luca 17, 17-19).

Vedeți că cel ce mulțumește se și mântuiește, căci are credință în Dumnezeu? Iar cel nerecunoscător, este departe de Dumnezeu, pentru că este nepocăit, adică zace în păcate. De aceea de va muri în această stare, unul ca acela se va osândi în iad.

Acum să ne întrebăm fiecare: Oare noi mulțumim zilnic și în fiecare ceas lui Dumnezeu pentru binefacerile primite? Sau uităm de această mare poruncă? Căci și Sfântul Apostol Pavel ne poruncește, zicând: *Pentru toate mulțumiți* (I Tesaloniceni 5, 18;

1) *Mărgăritarele Sf. Ioan Gură de Aur*, București, 1746, p. 163

Efesenii 5, 20). Știm că mulți cârtesc în inimile lor și zic la necaz: „Pentru ce să mulțumesc lui Dumnezeu, că iată sunt bolnav, nu s-a împlinit cererea, soțul este rău, copilul n-a reușit?” Dar să te întreb în numele lui Dumnezeu: Oare când erau sănătoși și tineri și aveau de toate și toți îi cinsteau, atunci mulțumeau lui Dumnezeu? Atunci veneau regulat la biserică, se spovedeau, posteau și se împărtășeau cu Preacuratele Taine? Sau erau tot așa de nepăsători, și puțin credincioși ca acum?

Dacă n-ai reușit azi, vei reuși sigur mâine. Numai să nu ceri cele ce nu-ți sunt de folos. Dacă ești bolnav azi, de ce cârtești? Dar n-ai fost sănătos toată viața și ai uitat să mulțumești Ziditorului tău? Dacă ai pierdut ceva sau nu ți s-a împlinit cererea, de ce te superi și mânii pe Dumnezeu? Nu cumva ceri lui Dumnezeu numai cele materiale și trecătoare și uiți să ceri cele veșnice și mântuitoare? Poate de aceea nu ți-a împlinit Domnul cererea, căci Dumnezeu pe cele materiale ți le dă de la sine dacă vei căuta *mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui* (Matei 6, 33).

Aici credincioșii noștri fac o mare greșală, că cer de la Dumnezeu mai întâi lucruri pământești și abia la urmă cer iertarea păcatelor, care ne asigură fericirea și mântuirea sufletului, iar Dumnezeu, dimpotrivă, ne poruncește să căutăm mai întâi Împărăția Cerului, adică biserica, rugăciunea, pocăința, împăcarea cu toți, postul, smerenia și Sfânta Împărtășanie, și numai la urmă să cerem și cele pământești: sănătate, reușită în viață, căsnicie, copii, ajutor în toate, pe care ni le promite să ni le dea gratuit, chiar dacă nu le cerem.

Cum trebuie să mulțumim lui Dumnezeu? În toate zilele și în fiecare ceas și clipă să zicem în casă, la biserică, pe cale și oriunde această scurtă rugăciune: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!” Dacă nu ni se împlinește cererea, noi să-i mulțumim Mântuitorului pentru tot ce ne-a dat în viață: pentru sănătate, pentru minte, pentru cei doi ochi, pentru pâinea zilnică, pentru servicii, pentru copii, pentru preoții care ne păstoresc, pentru Sfânta Cruce cu care biruim pe diavoli, și mai ales pentru Evangheliile și pentru că suntem fii ai Bisericii Ortodoxe. Oare câți, alături de noi, sunt orfani, bolnavi fără leac, flămânzi, amăgiți de secte și robiți de patimi, iar noi avem de toate și nu mulțumim cât trebuie?

Cea mai înaltă rugăciune de mulțumire pe pământ este Sfânta Liturghie. De aceea se mai numește și jertfă euharistică, adică jertfă de laudă și de mulțumire. Suntem datori ca în fiecare sărbătoare și mai ales Duminica să ascultăm slujba Sfintei Liturghii și să mulțumim lui Dumnezeu pentru toate câte ne-a dat în viață și în timpul săptămânii care a trecut! Să trăim mulțumind, iar nu cârtind. Să ne mulțumim cu tot ce ne dă Dumnezeu și să zicem că nu suntem vrednici de cât ne dă. De vom face așa vom primi mai multe daruri de la El și sufletul ne va fi în pace, iar dincolo cu îngerii în veci Îl vom slăvi. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XXX-A DUPĂ RUSALII

Despre iubirea de averi

Bogăția de ar curge, nu vă lipiți inima de ea (Psalm 61, 10)

Iubiți credincioși,

Ați auzit în Sfânta Evanghelie de astăzi că un tânăr oarecare s-a apropiat de Mântuitorul, a îngenuncheat înaintea Lui și I-a zis: *Învățătorule bun, ce voi face ca să dobândesc viața cea veșnică?* (Luca 18, 18).

Vedeți, fraților, că acest tânăr a venit cu mare evlavie înaintea Mântuitorului nostru Iisus Hristos să-I ceară un sfat: cum ar putea să intre în viața cea veșnică. Mântuitorul i-a arătat că pentru a intra în viața veșnică trebuie să păzească poruncile date de Dumnezeu lui Moise. Tânărul a zis că toate le-a păzit din tinerețile sale. Auzind Mântuitorul aceste cuvinte, a spus: *Încă una îți lipsește. Vinde toate câte ai și le împarte săracilor și vei avea comoară în ceruri și vino de-mi urmează Mie* (Luca 18, 22).

Prin aceste cuvinte Mântuitorul i-a arătat calea cea înaltă a desăvârșirii care este mai presus de poruncile Legii Vechi. Cu alte cuvinte Mântuitorul i-a spus: „Dacă vrei să intri în viață, păzește poruncile cele date de Dumnezeu lui Moise. Iar dacă voiești să fii desăvârșit mergi, vinde-ți averile tale și le dă săracilor și vino de urmează Mie. Iar el auzind acestea, s-a dus întristat că avea avere multă (Luca 18, 23). Vedeți cât de mare piedică în calea mântuirii, și mai ales a desăvârșirii, este averea pentru acela care o iubește și își lipește inima de ea? Vedeți pentru care pricină Mântuitorul a

zis: *Căci cu anevoie va intra bogatul în Împărăția Cerului* (Matei 19, 23) și că mai lesne este să treacă funia corăbiei prin urechile acului, decât bogatul să intre în Împărăția lui Dumnezeu? (Luca 18, 25).

Dar să ne punem o întrebare: Oare toți bogații vor merge în iad? Nu, cu adevărat nu. La Dumnezeu este cu putință să mântuiască și pe cei bogați, care vor avea bunăvoință a-și chivernisi averea lor spre binele tuturor după plăcerea lui Dumnezeu, fără a-și lipi inima de bogățiile veacului de acum. Auzi ce zice dumnezeiasca Scriptură despre Avraam: *Iar Avraam era bogat foarte cu dobitoace și cu argint și cu aur* (Facere 13, 2). Dar cine a plăcut în fața lui Dumnezeu mai mult ca Avraam? Și cine a fost mai binecuvântat de Dumnezeu decât el? Căci nimic nu l-a împiedicat să dea ascultare lui Dumnezeu, ajungând chiar să aducă jertfă lui Dumnezeu pe singurul său fiu, Isaac (Facere 22, 2-18).

Să auzim încă și de bogățiile lui Iov pe care le arată Sfânta Scriptură, zicând: *Și erau vitele lui Iov șapte mii de cămile, perechi de boi cinci sute și cinci sute de asine ce pășteau în munte și slugi multe foarte* (Iov 1, 3). Dar să auzim și ce zice Dumnezeu despre Iov către diavolul: *Socotit-ai în cugetul tău despre robul Meu? Că nu este asemenea lui din cei de pe pământ, fără cusur, drept și temător de Dumnezeu, care să se ferească de ce este rău?* (Iov 1, 8). Așadar, frații mei, bogați au fost pe pământ și Avraam și Iov, dar foarte dreپți și temători de Dumnezeu și nu legați cu inima de averile pe care le aveau. Ca să dovedim acest lucru, este bine să auzim ce a zis dreptul Iov când a pierdut toate averile sale: *Gol am ieșit din pânțele maicii mele, gol mă voi întoarce. Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvântat* (Iov 1, 21).

Cât de mare lucru este necredința noastră, fraților. Atunci când ni se întâmplă o mică pagubă, plângem, ne întristăm și cădem în mâhnire și deznădejde. Iar dreptul Iov, după pierderea atâtor cârduri de vite și a copiilor, n-a zis nici un cuvânt rău împotriva lui Dumnezeu, ci pentru toate mulțimea lui Dumnezeu. Așadar, nu bogăția este pricină de pierzare a celui bogat, ci lipirea inimii sale de avere, nemilostivirea și reaua întrebuintare a bogăției sale îl duc la pierzare. Fericit este cel ce va face cele spuse de marele Apostol Pavel: *Să fie acum cei ce au averi, ca și cum nu le-ar avea și cei ce au femei, ca și cum nu le-ar avea și cei ce se folosesc de lumea*

aceasta ca și cum nu s-ar folosi de ea. Că chipul lumii acesteia trece (I Corinteni 7, 29-31).

Să auzim și pe Solomon cel preaînțelept și preabogat ce zice în privința averilor sale: *Mărit-am lucrurile mele, zidit-am case, săditu-mi-am vii, făcutu-mi-am grădini și livezi și mi-am sădit în ele tot felul de pomi roditori; făcutu-mi-am iazuri ca să pot uda din ele o dumbravă unde creșteau copacii. Avut-am slugi și slujnice și am avut feciori născuți în casă. Avut-am cirezi și turme multe, mai mult decât toți cei ce au fost mai înainte de mine în Ierusalim... (Ecclesiastul 2, 4-7) Și am căutat spre toate lucrurile mele și spre toată truda mea cu care m-am ostentat a face și iată toate sunt deșertăciuni și vânare de vânt și nimic nu este prisosire sub soare (Ecclesiastul 2, 11). Și am urât viața, că vicleană este asupra mea fapta cea făcută sub soare că toate sunt deșertăciune și vânare de vânt (Ecclesiastul 2, 17). Apoi filosofând despre moarte a zis: Precum am ieșit din pânțele maicii mele, gol mă voi întoarce în pământ și precum am venit așa mă voi duce și nimic nu voi lua din agoniseala mea ca să duc în mâna mea (Ecclesiastul 5, 14).*

Iubiți credincioși,

Dacă din toate câte avem, vom face milostenie la săraci și vom urma lui Hristos cu viață curată, cu post, cu rugăciune, cu înfrânare, cu priveghere și cu toată lucrarea faptelor celor bune, ne vom face comoară în ceruri unde furii nu o sapă și rugina și molima nu o strică precum a zis Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos (Matei 6, 19). Ați auzit în Sfânta Evanghelie de bogatul cel nemilostiv, care se chinuia în flăcările iadului și care a cerut lui Avraam să trimită pe Lazăr să-i aducă un vârf de deget înmuiat în apă ca să-i răcorească limba sa în focul iadului; și a auzit pe Avraam, zicându-i: *Fiule, adu-ți aminte că ai luat cele bune în viața ta, asemenea și Lazăr, cele rele, iar acum el se bucură și tu te chinuiești. Și nici o mângâiere sau ajutor n-a dobândit* (Luca 16, 24-25).

Ce i-au folosit bogatului averea și viața cea desfătăată, vremelnică și prea scurtă? Căci întrucât n-a fost milostiv, s-a dus în munca cea veșnică, înfricoșată și prea greu de suferit. Și aceasta nu

pentru că a fost bogat, deoarece averea „agonisită cu dreptate” este „dată omului de Dumnezeu” (Psalm 131, 14-15; Facere 24, 35), ci reaua întrebuintare a averii și nemilostivirea l-au dus pe el în munca cea veșnică. Deci nu bogăția este pricina pierzării omului, ci întrebuintarea ei, ca urmare a voinței libere pe care o are omul de la crearea sa.

Iubiți credincioși,

Cine poate să spună îndeajuns câtă dreptate are Dumnezeu când ne poruncește în porunca întâia din Decalog: *Să-L iubim cu toată inima noastră cu tot sufletul nostru și cu tot cugetul nostru* (Matei 22, 37; Deuteronom 6, 5). El ne-a dat viață, minte, simțiri și tot ce avem. Pe acestea să le punem în slujba lui Dumnezeu, folosindu-le spre cele bune și nu spre păcat. Cum putem da chipul nostru lui Dumnezeu? Privind zidirile Lui, slăvind-L neîncetat, și depărtând ochii noștri de la orice sminteli și deșertăciuni. Domnul ne-a dat mâinile. Pe acestea se cuvine să le punem în slujba Lui, nu a diavolului, întinzându-le la furturi și desfrânări, ci la faptele cele bune și mai ales la rugăciune și la milostenie. El ne-a dat urechi. Pe acestea Lui să le dăm, ascultând cele sfinte, iar nu cântece de desfrânare, nici vorbe rele de ocară. El ne-a dat gură, dar să nu vorbească nimic din cele ce nu plac lui Dumnezeu, ci să cânte psalmi și laude și cântări dumnezeiești.

Dumnezeu ne-a făcut picioare, nu să alergăm cu ele pe calea pierzării, ci spre lucrarea celor bune. Ne-a făcut pânțe, nu ca să-l îmbrăcăm cu nesațiu, ci să-l hrănim cu măsură și cu înfrânare. Dumnezeu a pus iubire între soți spre facerea de copii, iar nu spre desfrânare. Ne-a dat minte spre a-L lăuda, iar nu spre hule sau alte fărădelegi a cugeta. Ne-a dat bani spre a-i întrebuinta cum se cuvine. Ne-a dat sănătate și putere spre a face cele bune spre slava lui Dumnezeu și, în sfârșit, toate câte avem de la El, ni le-a dat să le folosim spre binele nostru și spre slava lui Dumnezeu¹⁾.

Deci, frații mei, nu se cuvine a iubi mai mult cele pământești, decât pe Făcătorul și Dumnezeuul nostru, Care ni le-a dat pe toate. Iar dacă noi lăsăm iubirea Celui ce ne-a făcut și ne-a dat toate,

1) Sfântul Ioan Gură de Aur, *Împărțire de grâu*, op. cit., p. 397-398.

câtă nedreptate facem, iubind averile și desfătărilor veacului de acum și uitând noianul de binefaceri ale Ziditorului nostru? Dacă Dumnezeu lasă bogați și săraci printre oameni (Psalm 74, 7; Pilde 22, 2), apoi pe cine trebuie să iubim mai mult? Averea sau pe Cel ce ne-a dat-o? Știm că bogăția este vremelnică (Pilde 27, 24). Bogăția noastră este nestatornică (Psalm 38, 10), și trecătoare (Pilde 13, 7). Apoi cât de mare păcat fac cei ce iubesc cele vremelnice și trecătoare mai mult decât pe Dumnezeu cel Preaveșnic, Care ne-a dăruit toate?

Citim într-o carte că împăratul Alexandru Macedon, după ce a cucerit atâtea țări și împărății, ajungând la moarte, a lăsat testament să-i facă la sicriul lui două guri și pe acolo săi scoată mâinile, dar să i le lase goale. Întrebat de ce dorește să-l îngroape cu mâinile goale și să fie scoase afară din sicriu, el le-a zis: „vreau să arăt la toți împărății și regii pământului care vor veni după mine să nu-și lipească inima de nimic din această lume. Că toate câte avem aici rămân și noi plecăm la veșnicie cu mâinile goale și luăm cu noi numai ce am făcut în această viață, bune sau rele!” Cu adevărat, mare filosofie a arătat Alexandru Macedon prin această pildă a sa care nu trebuie uitată de noi cei de pe pământ.

Iată și o istorioară adevărată:

Mergând un monah pentru o trebuință la Constantinopol, a intrat într-o biserică. Tot atunci a intrat în biserică un iubitor de Hristos, și văzând pe călugărul străin s-a închinat cu multă dragoste și cucernicie și a început a-l întreba cele despre mântuirea sufletului. Iar călugărul i-a zis: „Cel ce rânduiește bine cele pământești, i se dăruiesc și cele cerești”. A zis acela: „Bine ai zis, părinte”. Fericit este acel ce își aruncă toată nădejdea sa spre Dumnezeu.

Apoi i-a povestit lui, zicând așa: „Eu am fost, zice, fiu al oarecărui din cei slăviți în lume, însă tatăl meu era milostiv și dădea mult la săraci. Într-una din zile m-a chemat și mi-a arătat toate averile sale și mi-a zis: „Fiule, ce îți este mai de folos? Să-ți dau ție averile acestea, sau pe Hristos?” Iar eu, luând aminte la cele ce grăia, am zis: „Mai bine să-mi lași mie pe Hristos. Pentru că aceste averi astăzi sunt și mâine se duc și trec”. După ce a auzit aceste cuvinte de la mine, a început a împărți, încât când a murit la puțină avere a mai rămas și eu am rămas sărac și cu smerenie

umblam având nădejdea mea numai spre Hristos, Căruia mă lăsase pe mine.

Iubiți credincioși,

Când tânărul bogat din Evanghelia de astăzi a răspuns Mântuitorului că *Toate poruncile le-am păzit din tinerețile mele* (Luca 18, 21), a adăugat și aceste cuvinte: *Ce îmi mai lipsește?* Iar Fiul lui Dumnezeu i-a zis: *dacă voiești să fii desăvârșit, du-te, vinde averea ta și o împarte săracilor și vei avea comoară în cer; apoi vino și urmează Mie. Auzind cuvântul acesta, tânărul a plecat întristat, căci avea multe avuții* (Matei 19, 20-22).

Deși păzea cu sfințenie poruncile Legii Vechi, tânărul nu era pregătit să urmeze lui Hristos, căci era lipit cu inima de averile sale și nu voia să miluiască pe săraci. Or, Mântuitorul îl chema la desăvârșire, prin renunțarea la averile pământești și agonisirea altor averi, cele duhovnicești. Căci bogăția cea mai mare a creștinilor este păstrarea cu sfințenie a drepte credințe ortodoxe. Bogăția cea nemuritoare a noastră, a creștinilor, este sfânta rugăciune făcută cu post și cu milostenie.

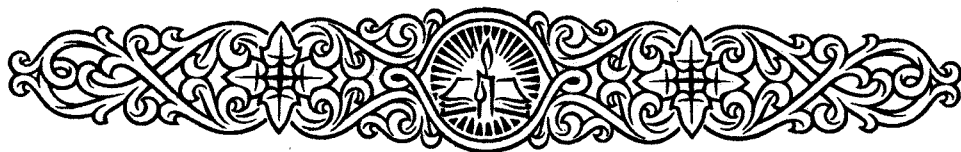
Bogăția duhovnicească a creștinilor este împlinirea cu sfințenie a poruncilor Sfintei Evanghelii, trăirea în desăvârșită dragoste, iertarea vrăjmașilor, participarea regulată la slujbele bisericii, ascultarea cu evlavie a Sfintei Liturghii în sărbători, deasa spovedanie și împărtășania cu Trupul și Sângele Domnului. Apoi nașterea de copii, înfrânarea de la orice fel de păcate trupești, blândețea, smerenia și toate celelalte fapte bune. Acestea sunt averea și lauda și cununa creștinilor care ne asigură mântuirea sufletului. Iar nu agonisirea de averi, de bani și cinste trecătoare pe pământ, care ne îndepărtează de Dumnezeu și ne aruncă în grele păcate și în osândă veșnică.

Să renunțăm la averile de prisos și nefolositoare care aduc atâta tulburare și robesc inimile slabe și să ne lipim cu inima de Hristos. Să urmăm cu statornicie părinților noștri evlavioși și iubitori de Dumnezeu, care erau săraci de averi, dar bogați și tari în credință, în rugăciune și în milostenie. Să iubim pe săraci, pe bătrâni, pe copii și pe văduve și să-i ajutăm cu ce putem, că aceia

nu au sprijin de nicăieri. Și să nu uităm ce spune psalmistul; *Temeți-vă de Domnul toți Sfinții Lui, că n-au lipsă cei ce se tem de El* (Psalm 33, 9).

Să ne îmbogățim duhovnicește în Hristos, adică să părăsim păcatele și să adunăm cât mai multe fapte bune. Acestea sunt averea noastră, nădejdea mântuirii noastre, bucuria noastră în Hristos. Să-l rugăm pe Mântuitorul și Fiul lui Dumnezeu să ne îmbogățească în cele cerești, ca să putem cânta cu psalmistul David: *Bogații au sărăcit și au flămânzit, iar cei ce-L caută pe Domnul, nu se vor lipsi de tot binele* (Psalm 33, 10). A m i n.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA A XXXI-A DUPĂ RUSALII

Despre credința cea statornică
și despre milostenie

*Iar el cu mult mai mult striga: Fiule al lui
David, fie-Ți milă de mine! (Luca 18, 39)*

Iubiți credincioși,

Cuvântul lui Dumnezeu este izvor de învățături duhovnicești, din care noi putem să scoatem în lumină multe feluri de sfaturi folositoare de suflet. Din Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie care s-a citit astăzi despre vindecarea orbului din Ierihon, lăsând la o parte alte învățături ce se pot desprinde din cuprinsul ei, ne vom opri numai la cuvintele orbului pe care le-ați auzit. Căci fiind oprit de popor cu certare să tacă, el mai tare striga către Iisus Hristos: „Fiule al lui David, miluiește-mă!”

Vedeți, frații mei, credință statornică și fără de îndoială? Acest fericit orb care cu ochii trupului nu vedea, dar cu mintea și cu inima lui credea că Hristos poate să-i vindece lumina ochilor, nu lua aminte la cei care îl certau și îi ziceau să tacă. El credea cu toată inima, că negreșit Mântuitorul îl va vindeca și îi va lumina ochii. De aceea cu toată oprirea de restul mulțimii el mai tare striga; „Fiule al lui David, miluiește-mă!” El auzise de la mulți oameni despre minunile ce le făcea Mântuitorul în toată Palestina; auzise că Iisus este din neamul lui David și de aceea, neștiind mai mult, striga fără de îndoială la Iisus. Pentru credința lui statornică, orbul a fost auzit de Preaînduratul nostru Mântuitor, Care i-a zis: *Credința ta te-a mântuit! Și îndată a văzut* (Luca 18, 42-43).

Iubiți credincioși,

Fiind vorba despre credință este bine să știm că în multe feluri se împarte credința oamenilor pe pământ. Este **credință cunoscătoare** pe care o au și diavolii, căci ei, cunoscând puterea lui Dumnezeu, *cred și se cutremură* (Iacob 2, 19). Este **credință lucrătoare**, adică acea credință care este urmată de fapte bune sau, altfel spus, credință care lucrează prin dragoste (Galateni 5, 6). Este **credință îndoielnică** sau puțină, pentru care a zis Mântuitorul lui Petru: *Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?* (Matei 14, 31). Este **credință fătarnică** pe care Mântuitorul nostru de atâtea ori a muștrat-o în fața cărturarilor și a fariseilor (Matei 23, 13-29; I Timotei 1, 5). Este **credință bigotă** (bolnavă, fanatică), mai bine zis nelămurită (II Timotei 3, 8). Este **credință superstițioasă** a celor ce cred în visuri, vedenii false, descântece, ghicitori și vrăjitorii (Înțelepciune lui Isus Sirah 34, 1-7). Este **credință strâmbă** și rătăcită de la adevăr pe care o au sectarii și toți ereticii (I Timotei 1, 3; 1, 19-20; 4, 1-2; 6, 14; 6, 21). Este **credință păgână** care nu are nimic din adevăr, a popoarelor care nu cred în Evanghelie și în Hristos Mântuitorul lumii (II Timotei 3, 8).

S-ar putea vorbi și de alte feluri de credință, dar nu este locul aici. Să revenim cu cuvântul nostru la credința cea neîndoielnică și statornică a orbului din Sfânta Evanghelie de azi. Credința lui fiind dreaptă, a fost auzită de Mântuitorul și încununată de minunea mai presus de fire.

Unii din Sfinții și dumnezeieștii Părinți arată că temerea de Dumnezeu este începutul credinței, deoarece aceasta eliberează sufletul de teama păcatului și a morții, ajutându-l să intre în stăpânirea harului (Matei 10, 28; Luca 12, 5). Din credință începe și se sfârșește mântuirea, căci *fără de credință nu este cu putință a plăcea lui Dumnezeu* (Evrei 11, 6).

Apostolul Iacob zice: *Bărbatul îndoielnic este nestatornic în toate căile sale* (Iacob 1, 8). Dacă orbul din Sfânta Evanghelie de astăzi, auzind pe cei ce îl opreau să nu strige la Hristos, s-ar fi îndoit și ar fi tăcut a mai striga la Mântuitorul, nu căpăta vindecarea ochilor săi. Dar cu cât mai mult îl opreau cei de față să

nu strige și să tacă, el mai tare striga: *Fiule al lui David, miluiește-mă!* Și așa, știutorul inimilor, văzând credința lui cea din inimă și fără de îndoială, l-a vindecat de orbirea ochilor. La acest orb s-a împlinit Scriptura care zice: *Cel ce crede în Hristos nu se va rușina* (Isaia 28, 16; Romani 10, 11).

Credință adevărată în Dumnezeu și fără îndoială a avut și fericitul patriarh Avraam. Despre credința lui, zice Sfânta Scriptură: *Și a crezut Avraam lui Dumnezeu și i s-a socotit lui credința întru dreptate* (Facere 15, 6; Romani 4, 18-22). Acestei credințe drepte și fără de îndoială a patriarhului Avraam i-au urmat și faptele lui cele bune care le-a făcut după voia și după porunca lui Dumnezeu. Această credință dreaptă și statornică l-a făcut pe Avraam să iasă din pământul său, din rudenia sa și din casa tatălui său și să se ducă unde i-a poruncit Dumnezeu (Facere 12, 5; Evrei 11, 8). Această credință dreaptă și lucrătoare l-a făcut pe Avraam să iasă din pământul său, din rudenia sa și apoi să zidească al doilea altar lângă stejarul Mamvri (Facere 13, 18).

Această credință tare și neîndoielnică l-a făcut pe Avraam să asculte de porunca lui Dumnezeu și să taie împrejur pe fiul său Isaac și pe toți robii săi (Facere 17, 23-27). Și, în sfârșit, această credință dreaptă și statornică a lui Avraam, l-a făcut să aducă pe Isaac, fiul său cel iubit și născut din făgăduință, jertfă lui Dumnezeu, pentru care cu jurământ a întărit Dumnezeu marea Sa binecuvântare asupra lui și asupra urmașilor lui (Facere 22, 1-18; Evrei 6, 13-14). Iată câteva gânduri despre credința cea dreaptă, statornică și lucrătoare a lui Avraam. Iar cine vrea să știe mai pe larg despre foloasele adevăratei credințe, să citească cu atenție epistola Sfântului Pavel către Evrei, capitolul 11.

Iubiți credincioși,

Sfânta Evanghelie de azi ne arată luminat că acest orb, căruia Mântuitorul nostru Iisus Hristos i-a deschis ochii, nu era numai orb ci și foarte sărac, deoarece, după cuvântul Evangheliei, vedem că el *ședea lângă cale, cerșind* (Luca 18, 35). Oare, frații mei, în zilele noastre ca și în alte vremi, câți orbi și săraci nu sunt în diferite locuri, care cerșesc pe drumuri, pe la porțile noastre,

prin sate, prin târguri și orașe și cât de fericit și bun următor al Mântuitorului, este acela care, auzind glasul acestor oameni săraci și necăjiți, se oprește din calea sa și întreabă, zicând: „Ce voiți să facem?” și înțelegând cele de nevoie ale lor, îi ajută la lipsă și la toate cele de nevoie ale lor? Mântuitorul nostru Iisus Hristos, ca un cunoscător de inimi, văzând la acel sărac nu numai orbirea lui, ci și marea lui credință stăruitoare, i-a dat cea mai mare bogăție: luminarea ochilor lui.

Noi oamenii, fiind păcătoși și puțin credincioși, pentru a noastră necredință nu putem face minuni cu cei orbi, bolnavi și săraci, dar din cele ce avem putem să-i ajutăm cu cele de nevoie, aducându-ne aminte că cei săraci sunt făpturi ale lui Dumnezeu (Iov 34, 19; Pilde 22, 2). Să ne aducem aminte că Dumnezeu iubește pe săraci ca și pe bogați (Iov 34, 28; Psalm 11, 5) și nu nesocotește rugăciunile lor (Psalm 101, 18), ci ascultă plângerea lor (Ieșire 2, 24; Psalm 68, 37). Să-și aducă aminte toți iubitorii de Hristos că Dumnezeu ne poruncește să ajutăm pe cei săraci și să ne întindem mâna înaintea lor (Levitic 25, 35; Deuteronom 15, 7-11). Să-și aducă aminte cei bogați că *cine miluiește pe sărac, împrumută pe Dumnezeu* (Pilde 19, 17) și va fi binecuvântat de Dumnezeu cu răsplată veșnică (Psalm 36, 26; Pilde 19, 17; 22, 9; Psalm 111, 8-9; II Corinteni 9, 9).

Cine disprețuiește pe sărac și-l trece cu vederea, acela disprețuiește pe Hristos (Matei 25, 41-45). Să nu uităm că strigarea săracilor ajunge mai repede ca a noastră la Dumnezeu (Deuteronom 15, 9; Iov 34, 28; Iacob 5, 4). Iar Mântuitorul ne învață: *Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui* (Matei 5, 7). Voi adăuga în continuare și o istorioară despre milostenie luată din Viețile Sfinților.

Sfântul Ioan cel Milostiv, patriarhul Alexandriei, a cărui pomenire Biserica Ortodoxă o face la 12 noiembrie, zice despre sine așa: „Când eram în Cipru, fiind de 15 ani, pe când dormeam într-o noapte, mi s-a arătat o fecioară foarte frumoasă la chip, îmbrăcată cuviincios și având cunună de măslin pe capul ei. Stând aproape de patul meu, m-a atins la piept, și deșteptându-mă, am văzut-o pe dânsa nu în somn, ci aievea stând înaintea mea. Apoi am întrebat-o cine este și cum a îndrăznit de a intrat la mine pe când dormeam. Iar ea, căutând spre mine cu ochii veseli și cu fața

luminată, a zis: „Eu sunt fiica cea mare a marelui Împărat și cea dintâi dintre fiicele Lui!” Acestea auzind eu, m-am închinat ei, iar ea a început iarăși a grăi către mine așa: „Dacă mă vei face prietenă, eu îți voi mijloci un mare dar de la Împărat și te voi duce înaintea Lui, fiindcă nimeni nu are îndrăzneală la Dânsul mai mult decât mine. Eu L-am pogorât pe Dânsul din cer pe pământ și L-am făcut a se întrupa cu trup omenesc!”

Acestea zicând, s-a făcut nevăzută și m-am mirat de acea vedenie. Apoi cugetând, am zis în mine: Cu adevărat milostenia mi s-a arătat mie în chip de fecioară, căci o vedește cununa cea de măslin de pe capul ei, care este semnul milostivirii și mărturisesc chiar cuvintele grăite de ea, căci a zis: „Eu am pogorât pe Dumnezeu din cer pe pământ și L-am făcut a Se întrupa!” Căci Ziditorul văzând pe om pierind, a venit ca să-l mântuiască, nefiind îndemnat de nimeni altcineva, fără numai de a Sa milostivire. El, plecând cerurile, S-a pogorât ca să miluiască zidirea Sa. Deci mai mult decât toate ni se cade să avem milă către cei de aproape și să dăm cât mai multă milostenie dacă voim să aflăm milă de la Dumnezeu.

Astfel cugetând în gândul meu, îndată m-am sculat și am mers la biserică singur, când se lumina de ziuă. Mergând, am aflat pe cale un sărac gol, tremurând de frig. Deci, m-am dezbrăcat de o haină și am dat-o aceluia sărac, zicând în mine: „Acum voi cunoaște de este adevărat ceea ce am văzut sau este o înșelăciune!” Și am mers mai departe. Dar înainte de a ajunge la biserică, m-a întâmpinat un om îmbrăcat în haine albe și mi-a dat în mână o legătură ce avea într-însa o sută de galbeni de aur și mi-a zis: „Primește acestea, prietene!” Iar eu am luat-o cu bucurie, însă îndată m-am căit că am luat-o, căci nu-mi era de trebuință și m-am întors vrând să dau înapoi cele ce-mi dăduse, dar nu l-am mai văzut și căutându-l cu dinadinsul nu l-am aflat. Atunci am cunoscut că ceea ce am văzut a fost adevărat, iar nu înșelăciune. Din acea vreme orice dădeam săracului, ispiteam dacă îmi va da Dumnezeu însutit precum a zis și ispitind de multe ori am aflat că așa este. Mai pe urmă am zis: „Încetează suflete al meu a mai ispiți pe Domnul Dumnezeuul tău”.

Altădată, mergând acest sfânt Ioan să cerceteze pe bolnavi, pentru că de două ori pe săptămână cerceta pe cei bolnavi, l-a

întâmpinat un străin și i-a cerut milostenie, iar el a poruncit slugii sale să-i dea șase arginți. Deci, luând străinul arginții s-a dus și, vrând să ispitească îndurarea sfântului, și-a schimbat hainele sale și alergând pe altă cale, iarăși l-a întâmpinat pe sfântul și l-a rugat, zicând: „Miluiește-mă, stăpâne, că sunt robit”. Iar el a poruncit slugii sale să-i dea șase arginți. Apoi sluga a zis patriarhului la ureche: „Stăpâne acesta este săracul acela care a luat mai înainte șase arginți”, iar patriarhul s-a făcut că nu l-a auzit pe el și a poruncit ca iarăși să-i dea.

Străinul, luând a doua oară milostenie, și-a schimbat hainele sale și a întâmpinat pe altă cale pe patriarh, cerând a treia oară milostenie de la dânsul. Iar sluga a zis către patriarh: „Stăpâne acesta este tot acela care a luat până acum de două ori câte șase arginți și acum cere a treia oară!” Atunci fericitul patriarh Ioan a răspuns slugii sale, zicând: „Dă-i lui doi arginți, nu cumva să fie Hristosul meu care mă ispitește pe mine!”

Despre milostenie să auzim și pe dreptul Tobit care, învățând pe fiul său Tobie, zice: „Din cele ce ai, fă milostenie și să nu pizmuiești ochiul tău când faci milostenie. Să nu întorci fața ta de către nici un sărac și de către tine nu-și va întoarce Dumnezeu fața Sa. După cât de multă avere ai, fă milostenie. De ai mult să dai mult, de ai puțin să dai puțin, dar de către milostenie nu te întoarce. Căci comoară bună îți agonisești ție în ziua cea de lipsă, că milostenia din moarte izbăvește și nu-l lasă pe cel milostiv ca să intre într-un întuneric, că bun dar este milostenia celor ce o fac pe ea înaintea Celui Preaînalt” (Tobit 4, 7-11). „Din pâinea ta dă celui flămând și din hainele tale dă celor goi. Tot ce prisosește fă milostenie și pune pâinile tale peste mormintele dreptilor” (Tobit 4, 16-17).

Încă și marele arhanghel al lui Dumnezeu, Rafail, care a fost trimis de Dumnezeu să ajute la căsătorie lui Tobie, a zis: „Bună este rugăciunea cu post, cu milostenie și cu dreptate... Mai bine este a face milostenie decât a strânge aur, că milostenia din moarte izbăvește și curăță păcatele. Cei ce fac milostenie și dreptate, umple-se-vor de viață, iar cei ce păcătuiesc, vrăjmași sunt ai vieții lor” (Tobit 12, 8-10). Încă zice Duhul Sfânt prin gura prorocului Osea: *Milă voiesc, iar nu jertfă* (Osea 6, 6).

Iubiți credincioși,

Am vorbit aici despre puterea credinței dreptmăritoare și despre milostenie, fiind îndemnat de Evanghelia de astăzi în care se vorbește de vindecarea unui orb din Ierihon. Ați auzit cu câtă credință și stăruință se ruga acest orb și ce anume cerea, zicând: „Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă!” Ce voiești să-ți fac? I-a întrebat Hristos. „Doamne, să văd”. Și Iisus i-a zis: „Vezi! Credința ta te-a mântuit” (Luca 18, 38-42).

Care erau deci virtuțile acestui orb? Credința tare în Dumnezeu și rugăciunea lui stăruitoare. Aceste două virtuți l-au vindecat și l-au făcut ucenic al lui Hristos. Pe acestea să le dobândim și noi, frații mei, dacă vrem să ne mântuim și să facă Domnul milă cu noi.

Deci să avem în suflet credință curată, puternică, ortodoxă, așa cum aveau mamele și înaintașii noștri. Credința noastră să nu fie îndoielnică, șovăitoare și fățarnică, cum sunt mulți dintre creștinii care cred numai cu gura și la biserică vin doar la Sfintele Paști și când au vreo înmormântare în familie, iar acasă abia fac câteva cruci și zic „Tatăl nostru” seara și dimineața. Ce minuni poate să facă o asemenea credință? Iată de ce Dumnezeu nu ne împlinește multe din cererile noastre.

Credința noastră să nu fie numai așa, de ochii satului și ai rudelor, căci credința puțină aduce și roade puțin. Ci credința noastră să fie vie, activă, fierbinte, statornică și lucrătoare, adică să se arate nu prin cuvinte, ci prin fapte bune. Creștinul bun se roagă mult și cu stăruință, până îl miluiește Dumnezeu. Creștinul bun nu lipsește de la biserică, mai ales în sărbători. Creștinul bun iartă pe dușmani, miluiește pe săraci, cercetează pe bolnavi, este smerit și blând cu toți oamenii. Creștinul bun nu se îmbată, nu-și ucide copiii, nu dă divorț de soția lui, nu se lasă biruit de cumplitul păcat al desfrânării, nu fură, nu înjură, nu spune minciuni, nu judecă pe alții.

Siliți-vă să deveniți creștini buni, așezați, tari în credința ortodoxă, ascultători de Biserică, milostivi și iubitori de Dumnezeu și de oameni. Nu ascultați de creștinii sectari care dezbină Biserica

lui Hristos și duc pe mulți la pierzare cu reaua lor credință. Nu-i ascultați, nu discutați cu ei, nu vă duceți la adunările lor, rupte de Biserică. Apoi feriți-vă de creștinii robiți de patimi, de cei care nu se roagă, care nu merg la biserică, nu se spovedesc și nu se împărtășesc cu anii.

Credința sporește în sufletele noastre prin milostenie și prin citirea cărților sfinte. Fără rugăciune nu putem spori în credință, iar fără cunoașterea Sfintei Scripturi și a învățaturii de credință ortodoxă nu vom cunoaște bine credința adevărată, și unii pot fi ușor amăgiți de secte. Să-L rugăm pe Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, să ne întărească în dreapta credință, în rugăciunea stăruitoare și în milostenie, virtuți care stau la temelia mântuirii noastre, de care să ne învrednicească bunul Dumnezeu pe toți. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XXXII-A DUPĂ RUSALII

(A LUI ZAHEU VAMEȘUL)

Despre atotștiința și mila lui Dumnezeu

O adâncul bogăției și înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu! Cât sunt de necer cetate judecățile Lui și cât de nepătrunse căile Lui! (Romani 11, 33)

Iubiți credincioși,

Una din însușirile cele nemărginite ale lui Dumnezeu este atotștiința Sa, prin care toate le știe și de toate poartă grijă. Această știință atotcuprinzătoare nimicește știința și înțelepciunea oamenilor (Iov 5, 12-13; Pilde 19, 21).

În Sfânta Evanghelie de astăzi se spune că iudeii, văzând pe Mântuitorul intrat în casa lui Zaheu, mai marele vameșilor din Ierihon, s-au aprins de mânie asupra Domnului și cârteau că *a intrat să găzduiască la un păcătos* (Luca 19, 7). Și aceasta o făceau fiindcă socoteau păcătoși pe toți vameșii care adunau impozitele împărătești și făceau multe nedreptăți în slujba lor. Iar Preabunul nostru Mântuitor, știutorul inimilor și cunoscătorul gândurilor, nu lua aminte la răutatea lor, ci cunoscând de departe credința cea mare a lui Zaheu și așezarea cea bună a sufletului său, văzându-l urcat într-un dud ca să poată a-L vedea, a zis către el: *Zahee, grăbește-te de te pogoară, că astăzi, mi se cade să fiu în casa ta* (Luca 19, 5).

În multe părți ale Sfintei Scripturi și în multe părți ale zidirii Sale, se arată știința cea fără de margine a Atotputernicului și

Preaînțeleptului Dumnezeu. Așa vedem că Mântuitorul, cunoscând așezarea cea bună a sufletului femeii samarince, a venit ostenit de cale și stătea la puțul lui Iacov. În acel timp a venit și femeia samarineancă să scoată apă și prin cuvintele Lui cele dumnezeiești, a fost vânat sufletul ei la credința în Hristos și prin ea s-a vestit Evanghelia la toată cetatea Samariei (Ioan 4, 5). Altădată venind Mântuitorul în Capernaum cu ucenicii Săi, în acel timp au venit și cei ce strângeau dajdia pentru templu și au întrebat pe Apostoli, zicând: *Învățătorul vostru nu plătește darea?* (Matei 17, 24)

Auzind Mântuitorul, a zis lui Petru: *Mergând la mare aruncă undița ta și la peștele care se va prinde întâi, deschizându-i gura vei găsi un statir (ban de argint). Ia banul și dă-l lor pentru Mine și pentru tine* (Matei 17, 27). Cine nu poate înțelege de aici cât de nemărginită este înțelepciunea lui Dumnezeu, că și cele ce sunt în pânțele peștilor de față sunt înaintea Lui.

Dumnezeu care știe gândurile omului de departe (Psalm 138, 1-2; Matei 9, 4), căutând spre credința și râvna cea mare a lui Zaheu, care dorea să-l vadă pe Domnul, îndată îl cheamă zicând: *Zahee, grăbește-te de te coboară, că astăzi în casa ta Mi se cade să fiu* (Luca 19, 5). Dar ce a făcut Zaheu când Mântuitorul a venit în casa lui? Știind că este socotit de toți om păcătos și văzând pe mulți invidioși că Domnul a intrat la el să găzduiască, socotindu-se dator și nevrednic înaintea Lui pentru păcatele sale, a zis către Mântuitorul: *Doamne, iată, jumătate din averea mea o dau săracilor și de am năpăstuit pe cineva cu ceva întorc împătrit* (Luca 19, 8).

Vedeți osârdia cea mare a lui Zaheu de îndreptare? Vedeți ce face o inimă care iubește pe Dumnezeu, când vine întru cunoștința păcatelor sale? Vedeți cum se făgăduiește să plătească datoriile celor pe care i-a nedreptățit, spre a câștiga milă și îndurare de la Dumnezeu? Nimeni nu l-a acuzat în fața Mântuitorului de nedreptățile ce le făcuse, dar strălucind în inima sa lumina harului lui Dumnezeu, el singur s-a judecat pe sine vinovat și dator și așa făgăduiește ca să dea jumătate din averea sa la săraci și dacă a nedreptățit pe cineva cu ceva să întoarcă de patru ori mai mult.

Mustrarea conștiinței i s-a făcut lui Zaheu aspru judecător, spre a hotărî singur acest mijloc de îndreptare în fața Preaînduratului nostru Mântuitor. Această hotărâre a lui de îndreptare a

fost primită de ştiutorul inimilor, Iisus Hristos, ca o jertfă deja făcută pentru păcatele sale şi ca o arvună a mântuirii sufletului său. De aceea a auzit de la Domnul: *Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, pentru că şi acesta este fiul lui Avraam* (Luca 19, 9).

O, fericite Zahee, câtă milă şi îndurare ai câştigat de la Dumnezeu prin râvna ta cea mare ce ai avut-o pentru îndreptarea ta şi iertarea păcatelor tale, căci nu numai mântuirea casei tale ai câştigat, ci şi fiu a lui Avraam te-ai făcut, mai înainte de a face faptele lui Avraam! Ci numai hotărând din toată inima ta că te vei face milostiv şi drept, urmând lui Avraam cu credinţă şi făgăduinţă, şi Dumnezeu a primit pocăinţa ta, căci cercătorul inimilor fiind de faţă la a ta mărturisire din inimă, ţi-a socotit ție ca o împlinire desăvârşită a datoriilor tale şi fiul lui Avraam te-a numit pe tine.

Iubiţi credincioşi,

La Dumnezeu nu există nici neştiinţă, nici neputinţă. El pururea priveşte în inimile tuturor oamenilor după mărturia care zice: *Tu singur ştii inima tuturor fiilor omenesci* (III Regi 8, 39). Acest adevăr îl arată Dumnezeu şi la alegerea lui David ca împărat al lui Israel, când zice către Samuel: *Să nu te uiţi la chipul lui Saul nici la mărimea lui, pentru că l-am lepădat pe el, că Dumnezeu nu vede cum vede omul; că omul se uită la faţă, iar Dumnezeu se uită în inimă* (I Regi 16, 7). Preabunul, Preamilostivul şi Atotştiutorul nostru Mântuitor a căutat de departe spre inima lui Zaheu şi văzând în inima lui dragoste mare, credinţă, evlavie şi râvnă pentru poruncile lui Dumnezeu, a făcut mântuirea casei lui şi pe el l-a numit fiul lui Avraam. Iar ca să arate celor zavistnici care cârteau că Domnul „a intrat să găzduiască în casa unui om păcătos”, i-a încredinţat că El nu a venit în lume să caute pe cei dreşti, ci pe cei păcătoşi. De aceea a zis: *Că a venit Fiul Omului să caute şi să mântuiască pe cel pierdut* (Luca 19, 10). Dumnezeiasca Scriptură zice: *Că de mila Domnului este plin tot pământul şi îndurările Lui sunt peste toate lucrurile Lui* (Psalm 32, 5).

Ştiinţa cea atotcuprinzătoare şi fără de margine a lui Dumnezeu priveşte spre toate inimile oamenilor şi dacă vede o inimă înfrântă şi zdrobită pentru ceea ce a greşit înaintea Lui nu o pedepseşte (Psalm 50, 18), ci cu mila şi cu darul Său o luminează

şi o păvătuieşte la calea mântuirii. Dacă bunătatea şi mila lui Dumnezeu nu ar căuta spre cei greşiţi şi smeriţi cu inima care sunt gata să se întoarcă spre El, apoi nimeni dintre oameni nu ar putea să se mântuiască, deoarece, după mărturia Sfintei Scripturi *Toţi multe greşim* (Iacob 3, 2) şi *Nimeni nu este bun fără numai Dumnezeu* (Marcu 10, 18). Căci dacă întru fărădelegi ne-am zămislit şi întru păcate ne-am născut, apoi cine, fără Sfântul Botez şi fără mila lui Dumnezeu, poate a zice că nu are păcat sau nu are nevoie de pocăinţă? Ştim iarăşi din Dumnezeiasca Scriptură că *Dumnezeu celor mândri la stă împotrivă, iar celor smeriţi le dă har* (Luca 14, 11; I Petru 5, 5).

Mântuitorul nostru Iisus Hristos ştia cu adevărat păcatele lui Zaheu vameşul, dar a văzut şi marea lui smerenie şi râvnă pentru pocăinţă. De aceea a venit să găzduiască în casa sa şi l-a învrednicit de iertarea păcatelor.

Iubiţi credincioşi,

Pocăinţa casei lui Zaheu din Sfânta Evanghelie de astăzi este un exemplu viu de întoarcere la Hristos pentru familia creştină din zilele noastre, pentru noi toţi care suntem fii ai lui Dumnezeu după har şi oameni păcătoşi după fapte. Dacă n-ar fi mila lui Dumnezeu şi pocăinţa prin care suntem miluiţi şi iertaţi, nimeni dintre creştini nu ar putea fi mântuiţi. Dumnezeu care ne-a creat ne oferă în dar mila şi dragostea Lui de Tată, iar noi ca fii trebuie să-i oferim pocăinţa noastră, smerenia noastră, lacrimile noastre de căinţă, spovedania şi părăsirea păcatelor.

Dumnezeu este atotştiutor şi cunoscător al inimilor noastre. El ne ştie înainte de a ne naşte. El cunoaşte şi vede cugetele minţii şi inimii fiecăruia dintre noi. De la Botez şi până în clipa morţii, îngerii noştri păzitori scriu faptele şi gândurile noastre bune şi rele. Ei ne numără paşii pe care-i facem la biserică, la pocăinţă, la cercetarea bolnavilor sau la săvârşirea faptelor rele. Iar în ceasul morţii, îngerii noştri păzitori ne însoţesc, împreună cu faptele noastre bune şi rele, până la scaunul judecăţii, în faţa Dreptului judecător, Iisus Hristos. Dacă în timpul vieţii noastre ne-am spovedit păcatele la preoţi, dacă le-am părăsit şi am făcut canon

pentru ele, la judecată nu vom mai fi întrebați și osândiți pentru păcatele mărturisite și ispășite. Iar dacă vom muri nepocăiți, adică nespovediți și în grele păcate de moarte, cine ne va scoate din chinurile iadului?

Pocăința vameșului Zaheu este un model de pocăință pentru toți creștinii și este singura cale de îndreptare și împăcare cu Dumnezeu pentru fiecare dintre noi.

Să cugetăm împreună cu Zaheu vameșul. Era cel mai lacom și mai zgârcit dintre iudei, că asupra pe săraci și pe văduve, punea dări mari, lua o parte din bani pentru el, nu făcea deloc milostenie și nu voia să se pocăiască. Dar ce a făcut? Fiind musturat de conștiință pentru păcatele sale, căuta un povățuitor, o călăuză, un salvator al sufletului său, ca să-i arate calea spre Dumnezeu. Și când a auzit că vine Iisus Hristos în Ierihon, căuta cu mare credință să-L vadă măcar de departe. Și fiind mic de statură s-a urcat într-un copac.

De acolo de sus el privea spre Hristos Mântuitorul lumii, iar Fiul lui Dumnezeu privea spre el de jos. Și cunoscând că se căiește din inimă de păcatele lui și dorește să se mântuiască l-a chemat la Sine: *Zahee, grăbește-te de te coboară jos, căci astăzi trebuie să rămân în casa ta!* Deci îndată a coborât și L-a primit pe Domnul în casa lui. Ce mare bucurie avea că a intrat Dumnezeu-Mântuitorul în casa unde își adunase atâtea averi furate de la săraci și văduve! Dar îl muștra conștiința pentru păcatele făcute și de aceea, silit de conștiință, a început să-și mărturisească singur păcatele și să-și ia de bună voie aspru canon: *Iată jumătate din averea mea o dau săracilor și de am nedreptățit pe cineva cu ceva, întorc împătrit!*

Vedeți ce a făcut Zaheu vameșul? Întâi L-a căutat pe Dumnezeu. Apoi L-a primit cu bucurie în casa sa. Apoi și-a mărturisit păcatele de bună voie. Apoi și-a luat singur canon de pocăință pentru cele făcute și la urmă Mântuitorul l-a dezlegat de păcate prin cuvintele: *Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, căci și acesta este fiu al lui Avraam!* (Luca 19, 9).

Așa trebuie să facem și noi, frații mei. Fiecare dintre noi semănăm oarecum cu Zaheu, pentru că toți suntem biruiți de lăcomie, de zgârcenie, de răutate, de nepăsare, de nepocăință. Încă și casele noastre seamănă cu casa lui Zaheu, pentru că în ele, ca

și în noi, stăpânește mândria, grija numai pentru trup, pentru averi, pentru desfrânare, pentru beție, pentru cele trecătoare. De aceea sunt și atâtea boli, certuri și dezbinări în familiile creștinilor, pentru că puțini mai sunt care caută din inimă pe Dumnezeu și doresc cu adevărat mântuirea sufletului. Poate niciodată n-a fost familia creștină mai slăbită și robită de păcate ca acum.

Dar Dumnezeu, care știe toate și privește în inimile noastre, are întotdeauna milă de noi. Asemenea lui Zaheu, El vine înaintea noastră să ne cheme la pocăință și dorește să intre în casa sufletului nostru.

Hristos vine la noi mai ales prin rugăciune, prin milostenie, prin pocăință. El vine la noi prin Sfânta Spovedanie și Sfânta Împărtășanie, care se sfințește și se dă celor vrednici în timpul Sfintei Liturghii.

Dacă ne vom strădui să mergem cât mai regulat la biserică, dacă ne vom plânge păcatele și le vom mărturisi la preot, dacă vom face canonul rânduit și vom primi cu evlavie Trupul și Sângele Domnului atunci Hristos ne va chema la El ca pe Zaheu și El Însuși va veni la noi și ne va zice: *Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, că și acesta este fiul lui Dumnezeu după dar. A m i n.*

III

PREDICI

LA

DUMINICILE

TRIODULUI

PREDICĂ
LA
DUMINICA A XXXIII-A DUPĂ RUSALII
(A VAMEȘULUI ȘI A FARISEULUI)
Despre mândrie și smerenie

Voi sunteți cei ce vă faceți pe voi drepti înaintea oamenilor, dar Dumnezeu cunoaște inimile voastre; căci ceea ce la oameni este înalt, urâciune este înaintea lui Dumnezeu (Luca 16, 15)

Iubiți credincioși,

În multe locuri ale Sfintei Scripturi se arată cât de mare, cât de păgubitoare de suflet și cât de urâtă de Dumnezeu este patima mândriei, dar nu puțin se poate cunoaște răutatea acestui păcat și din învățătura Sfintei Evanghelii de astăzi. Eu, fiind prea mic și nepriceput a arăta prin scris sau prin cuvânt câte înfățișări are și cât de felurită este această răutate a păcatului mândriei, voi aduce în mijloc o învățătură preaminunată a Sfântului Ioan Scărarul în această privință. Prin aceasta se va cunoaște câte capete are această înfricoșată fiară a mândriei și prin care cei înțelepți și isusiți vor înțelege cât de pestriț și primejdios este acest păcat.

Iată ce zice acest sfânt părinte despre mândrie: „Mândria este lepădătoare de Dumnezeu, învățătură a diavolilor, defăimare a oamenilor, maica osândirii, strănepoata laudelor, semn al nerodirii, izgonirea ajutorului lui Dumnezeu, ieșirea din minți, înaintemergătoare de căderi, pricină a epilepsiei, izvor al mâniei, ușă a fățarniciei, întărire a diavolilor, străjuitoare a păcatelor, pricinuitoare a nemilostivirii, neștiință de îndurare, amară luătoare

de seamă a greșelilor altora, judecătoare fără de omenie, împotriva luptătoare a lui Dumnezeu”¹⁾.

Se cuvine mai întâi să arătăm cât de vechi este acest păcat și prin cine a intrat în lumea de sus și în cea de jos. Vechimea acestui păcat numai singur Dumnezeu o cunoaște, fiindcă numai El știe când a căzut satana cu îngerii lui din cer. Nouă nu ni s-a făcut cunoscut cu câte mii de ani înainte de zidirea lumii văzute a fost căderea îngerilor în acest păcat. Dumnezeiasca Scriptură ne arată că acest greu păcat a fost pricina căderii din cer a satanei și a îngerilor celor de un gând cu el. Iată ce zice Dumnezeu prin gura marelui prooroc Isaia în această privință: „Tu ai zis în cugetul tău: *În cer mă voi sui, deasupra stelelor cerului voi pune scaunul meu. Ședea-voi pe muntele cel înalt peste munții cei înalți care sunt spre miazănoapte. Sui-mă-voi deasupra norilor, fi-voi asemenea Celui Preaînalt* (Isaia 14, 13-14).

În aceste cuvinte ale Sfintei Scripturi se arată care a fost gândul satanei mai înainte de căderea lui. Iar despre căderea lui și a celorlalți îngeri de un gând cu el, Sfânta Scriptură ne arată, zicând: *Cum a căzut din cer luceafărul cel ce răsare dimineata, zdrobitu-s-a de pământ cel ce trimitea la toate neamurile... Și iarăși: Acum în iad te vei pogori, în temelii pământului* (Isaia 14, 15). Și iarăși zice Sfânta Scriptură de căderea satanei: *Pogorātu-s-a în iad mărirea ta și multa veselie a ta, sub tine voi așterne putrejune și rămășița ta vor fi viermii* (Isaia 14, 11).

Dacă ne vom întoarce acum cu mintea la rugăciunea fariseului din Evanghelia ce s-a citit astăzi și dacă vom cerca cu luare aminte înțelesul cuvintelor lui, vom înțelege mult din vicleniile păcatului mândriei care s-a strecurat în cuvintele cele pline de laudă ale fariseului. Dumnezeiescul Părinte Ioan Scărarul zice că mândria este „amară luătoare de seamă și judecătoare fără de omenie a păcatelor altora”. Sfânta Evanghelie ne arată că: Fariseul, stând în biserică, așa se ruga întru sine: *Dumnezeule, mulțumesc Ție că nu sunt ca ceilalți oameni: răpitor, nedrept, preadesfrânat*. Dar ce fel de mulțumire aducea el lui Dumnezeu în rugăciunea lui dacă, plin de mândrie, osânde pe ceilalți oameni că sunt răpitori, nedrepți, preadesfrânați etc.? După cum se cunoaște,

rădăcina rugăciunii lui era mândria. Din această blestemată rădăcină ieșeau cuvintele lui pline de îndreptățire de sine înaintea oamenilor. El a uitat cuvântul Sfintei Scripturi care zice: *Cel ce nădăjduiește în Dumnezeu cu inimă îndrăzneată, unul ca acesta este nebun* (Pilde 28, 26).

Fariseul mulțumea lui Dumnezeu cu gura sa, dar cu inima și cu mintea sa se mândrea foarte mult și din prisosința inimii sale pline de mândrie scotea cuvinte de laudă defăimând pe ceilalți oameni că sunt răpitori, nedrepți, preadesfrânați și păcătoși.

Dumnezeiasca Scriptură ne arată că: *Necurat este înaintea Domnului cel înalt cu inima* (Pilde 16, 6), și că *Înaintea ochilor lui Dumnezeu sunt căile omului și toate urmele lui le cunoaște* (Pilde 5, 21). După învățătura Sfinților Părinți trebuie să avem convingerea că nu este clipă în care să nu greșim înaintea lui Dumnezeu. De aceea, în fiecare clipă suntem datori să ne smerim și să ne pocăim, măcar printr-un suspin al inimii noastre. Dar în rugăciunea cea plină de laudă a fariseului în loc de smerenie și cunoștința neputințelor sale, el osândește cu mândrie pe aproapele său căci din prisosința inimii sale vorbea gura lui (Matei 12, 34; 15, 18). Însă dumnezeieștii Părinți ne învață, zicând: „Taci tu, să vorbească faptele tale”¹⁾.

La fariseul mândru vedem lucrurile cu totul întoarse. El se laudă și trâmbițează înaintea oamenilor faptele sale cele bune și defaimă, osândind pe ceilalți oameni. Dar cine a pus pe fariseu să judece, să arate păcatele oamenilor și să scoată la iveală faptele sale cele bune? Oare nu mândria, iubirea de arătare și lauda cea plină de îngâmfare? Oare nu trebuie ca să avem înaintea noastră păcatele noastre, după mărturia Sfintei Scripturi care zice: *Că fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea* (Psalmul 50). Oare nu ne învață și Sfântul Efrem Sirul, în rugăciunea sa din postul mare, zicând: „Așa, Doamne, Împărate, dăruiește-mi ca să-mi văd păcatele mele și să nu osândesc pe fratele meu...?”. Fariseul însă scoate la iveală isprăvile lui și osândește păcatele altora prin rugăciunea sa plină de mândrie.

Să auzim mai departe laudele fariseului care zice: *Postesc de două ori pe săptămână*. Care erau zilele săptămânii în care posteau

1) Filocalie, IX, Cuvântul 25, Despre mândrie, București, 1980.

1) Filocalia, X, București, 1981.

iudeii? Erau joia și luna, căci după datina bătrânilor, nu după poruncă, socoteau că Moise s-a suit pe Muntele Sinai joi și după patruzeci de zile s-a pogorât luni. Dacă fariseul postea aceste două zile, ce l-a silit să arate, înaintea oamenilor, fapta lui, dacă nu mândria încuibată adânc în inima lui? Mântuitorul nostru Iisus Hristos, în privința postirii, ne învață dimpotrivă: *Tu, însă când postești să nu te arăți oamenilor că postești* (Matei 6, 17-18). Fariseul nu numai că nu ascunde fapta cea bună a postului, ci și cu mare glas o vestea înaintea oamenilor, zicând: *Postesc de două ori pe săptămână* (Luca 18, 12).

Să urmărim și celelalte laude ale fariseului. Căci după ce s-a lăudat cu postirea, același lucru îl face și cu milostenia: *Dau zeciuială din toate câte câștig* (Luca 18, 12). Mântuitorul însă ne învață: *Când faci milostenie, să nu știe stânga ta ce face dreapta ta, ca milostenia să fie întru ascuns și Tatăl tău care vede întru ascuns, îți va răsplăti* (Matei 6, 3-4).

Iubiți credincioși,

După ce am vorbit despre mândria și lauda cea fără minte a fariseului, să ne întoarcem privirea minții noastre și spre așezarea cea smerită și vrednică de laudă a vameșului. Să aducem în mijloc cuvintele Sfintei Evanghelii de azi: *Iar vameșul, departe stând, nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci își bătea pieptul, zicând: Dumnezeuule, milostiv fii mie, păcătosul* (Luca 18, 13). Vedeți, frații mei, că vameșul stătea departe de jertfelnic și nu îndrăznea nici ochii să-și ridice către cer; ci își bătea pieptul și din inima lui smerită și zdrobită, zicea cu căință: *Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosul!* O, fericite vameșule, tu cu rugăciunea ta smerită din adâncul inimii tale, foarte mult te-ai asemănat cu tâlharul de pe cruce care a strigat din inimă: *Pomenește-mă, Doamne, când vei veni întru împărăția Ta!* (Luca 23, 42).

Acest fericit tâlhar, socotind că nu are alt chip a se pocăi de păcatele sale, nici vreme să facă alte fapte bune, deoarece și picioarele și mâinile îi erau răstignite pe cruce, dar fiind înțelept, și văzând că moare, s-a gândit să strige la Dumnezeu din adâncul inimii, cu mare credință și zdrobire. Pentru aceasta a fost auzit de

Mântuitorul, Care i-a zis: *Adevărat grăiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în rai* (Luca 23, 43).

Bine a zis Sfântul Efrem Sirul despre acest tâlhar: „O, tâlharule, și al raiului tâlhar! Multe ai furat în viața ta, iar acum, prin puține cuvinte zise din inimă, ai furat cu limba raiul! O, tâlharule preaînțelept care ai știut să furi cu limba raiul pentru că te-ai smerit și ți-ai recunoscut păcatul. O floare timpurie a Crucii lui Hristos!” Vedeți cât de mare este puterea smereniei? Ea singură poate ucide mândria și izbăvește de osândă sufletele noastre, când nu mai putem face alte fapte bune.

Iată, frații mei, după cum vedeți, rugăciunea vameșului din Sfânta Evanghelie de azi se aseamănă cu rugăciunea fericitului tâlhar de pe cruce. Că și acela, ca și vameșul din Sfânta Evanghelie, nu cu multe cuvinte s-a rugat, dar a strigat la Dumnezeu din adâncul inimii sale și cu mare smerenie. De aceea a auzit: *Astăzi vei fi cu Mine în rai!* La fel și fericitul vameș, puține cuvinte a zis din inimă: *Dumnezeule milostiv fii mie, păcătosul!* Pentru smerita lui rugăciune auzim răspunsul cel preasfânt din gura Domnului: *Zic vouă, mai îndreptat s-a pogorât acesta la casa sa, decât fariseul. Că tot cel ce se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța* (Luca 18, 14).

Iubiți credincioși,

Nu fără rost s-a rânduit de Biserică Evanghelia Vameșului și Fariseului în Duminica de astăzi, cu care se începe Triodul, adică perioada Postului Mare, care este cel mai potrivit timp de pocăință de peste an. Căci precum îngerii au căzut din cer și primii oameni au căzut din rai din cauza mândriei, tot așa neamul omenesc a fost mântuit și ridicat la cinstea cea dintâi în Împărăția cerurilor prin smerenia întrupării Fiului lui Dumnezeu și a morții Lui pe Cruce.

Și dacă mândria a făcut pe îngerii neascultători diavoli și pe primii oameni care erau nemuritori în rai i-a făcut muritori pe pământ, înțelegem că precum căderea și moartea noastră a venit prin mândrie, tot așa pocăința, mântuirea și nemurirea noastră începe întâi prin smerenie. De aceea s-au și rânduit de Sfinții Părinți trei Duminici pregătitoare înainte de începerea Sfântului și

marelui Post al Paștilor. Prima Duminică, cea de astăzi, care ne pregătește pentru post, este tocmai aceasta numită „a Vameșului și a Fariseului”, ca să ne amintească de moartea noastră prin mândrie și de învierea noastră prin smerenie.

A doua Duminică pregătitoare este numită „a Fiului Risipitor”. Aceasta ne îndeamnă la pocăință. A treia Duminică pregătitoare pentru Sfântul și Marele Post este numită „a Înfricoșatei judecăți”, când se lasă sec de carne. Aceasta ne amintește de sfârșitul lumii și de Judecata de apoi, când fiecare va lua plată după faptele sale. Ultima Duminică cu care începe Postul Mare se numește „a izgonirii lui Adam din rai”. Ea are scopul de a ne reaminti de păcatul strămoșilor noștri, care au fost alungați din rai din cauza mândriei și lăcomiei, pentru a ne îndemna la rugăciune și la post cu toată stăruința și evlavie.

Iată dar că, începând din Duminica de astăzi, a vameșului și a fariseului, ne pregătim pentru începerea Marelui Post al Sfințelor Paști. Începutul pocăinței și al postului îl facem prin rugăciunea unită cu smerenie, dacă vom urma vameșului. De aceea, frații mei, știind că mândria a creat iadul și a aruncat pe îngerii căzuți și pe oamenii nepocăiți în adâncul gheenei, suntem datori să punem de astăzi început bun de pocăință și să urmăm vameșului pocăit, iar nu fariseului mândru.

Mare păcat este mândria, fraților. Ea se arată și în vorbire și în îmbrăcăminte luxoasă, și în mânie, care este fiica mândriei, și în lenevire la biserică și în amânarea pocăinței și în spovedanie nesinceră, că cel mândru nu vrea să-și mărturisească preotului păcatele mari, nici nu se căiește pentru ele din cauza slavei deșarte care îl stăpânește. Mai cumplită este mândria minții, când omul se crede mai capabil, mai bun decât alții. Cea mai grea este, însă mândria sufletului, când omul se socotește mai învățat, mai talentat, mai corect și mai plăcut înaintea lui Dumnezeu decât mulți și chiar decât toți oamenii.

Asemenea creștini stăpâniți de duhul mândriei, sunt lăsați de Dumnezeu să cadă în desfrânare și în alte păcate grele, ca să se smerească. Alții, însă cad în păcate și mai grele. Unii, din mândrie diabolică, nu mai cred în Dumnezeu. Alții, hulesc și batjocoresc Sfânta Scriptură, Biserica, Crucea, icoanele, sfintele slujbe și pe sfinții slujitori. Iar alții, tot din mândrie, se rup de Biserică, nu vor

să mai asculte de preoți și se duc la tot felul de secte, căci mândria este izvorul tuturor sectelor.

Frații mei, să fugim de cumplitul păcat al mândriei, care a aruncat o parte din îngerii în iad și a scos pe primii oameni din rai. Să fugim de mândria diabolică care a umplut pământul de secte, de oameni necredincioși, răzvrățiți și răi, și iadul de suflete condamnate la osândă veșnică. În locul mândriei să alegem smerenia lui Hristos, smerenia vameșului, smerenia sfinților, lepădând orice cuget de slavă deșartă, de laudă personală și de îngâmfare.

Smerenia este cel mai bun leac pentru creștinii de astăzi, pentru mântuirea noastră. Vom putea scăpa de mândrie prin mai multă rugăciune, ajutată de post, prin citirea cărților sfinte și prin deasă spovedanie la duhovnici iscusiți.

Postul Mare este cale bună de nevoință, de smerenie, de pocăință și împăcare cu Dumnezeu. Să ne pregătim pentru a-l străbate cu folos și cu bucurie, și să-L rugăm pe Bunul nostru Mântuitor să ne scape de păcatul cel greu al mândriei și să ne îmbrace în veșmântul cel dumnezeiesc al smereniei, al rugăciunii curate și al iubirii, care ne asigură tuturor mântuirea sufletelor.

A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A XXXIV-A DUPĂ RUSALII (A FIULUI RISIPITOR)

Despre adevărata pocăință și despre
milostivirea lui Dumnezeu

*Scula-mă-voi și mă voi duce la tatăl meu,
și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și
înaintea ta (Luca 15, 18)*

Iubiți credincioși,

În Sfânta Scriptură Dumnezeu se numește „Tată al milostivirii” (II Corinteni 1, 3), pentru că pururea Se milostivește față de cei păcătoși care se întorc din toată inima către El prin adevărată pocăință. Dumnezeu zice prin proorocul Isaia: *Când te vei întoarce și vei suspina, atunci te vei mântui și vei cunoaște unde ai fost* (Isaia 30, 15). În alt loc, prin același prooroc, zice Dumnezeu: *Spălați-vă, curățiți-vă, ștergeți răutățile din sufletele voastre înaintea ochilor Mei părăsiți-vă de răutățile voastre. Și de vor fi păcatele voastre ca mohorâciunea, ca zăpada le voi albi; și de vor fi ca roșeala, ca lâna le voi face albe* (Isaia 1, 16-18).

Acest adevăr s-a petrecut și cu fiul risipitor din Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi. El mai întâi și-a venit întru sine, a suspinat după fericirea ce o avusese când era în casa tatălui său, apoi a zis: *Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine, iar eu pier aici de foame!* (Luca 15, 17). Acestea au fost cuvintele fiului risipitor când și-a venit întru sine, adică a început a-și cunoaște greutatea păcatelor sale. Fără această simțire și trezire nimeni

dintre păcătoși nu va putea să se întoarcă din toată inima către Preabunul Dumnezeu.

Care era foamea fiului risipitor care a zis: „iar eu pier aici de foame?” Oare la hrana cea trupească se gândea el? Nu, Dumnezeu zice prin Sfântul Prooroc Isaia: *Iată, cei ce slujesc Mie vor mânca, iar voi veți flămânzi. Iată, cei ce slujesc Mie vor bea, iar voi veți înseta. Iată, cei ce slujesc Mie se vor veseli, iar voi vă veți vă rușina. Iată, cei ce slujesc Mie cu bucurie se vor bucura, iar voi veți întrista. Iată, cei ce slujesc Mie se vor veseli, iar voi veți striga pentru zdrobirea duhului vostru* (Isaia 65, 13-14).

Aceasta era foamea cea mare a fiului risipitor. El și-a adus aminte de vremea când petrecea în casa tatălui său și de hrana și desfătarea duhovnicească ce o avea lângă el. Ajungând păzitor de porci în țară străină, departe de Dumnezeu, foamea sufletului său după dreptate l-a făcut să zică: *Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine, iar eu pier aici de foame!*

Care a fost hrana lui câtă vreme era la casa părintească? Această hrană duhovnicească pe care acum o pierduse, o formau faptele sale cele bune: credința, nădejdea, dragostea, rugăciunea, înfrânarea, curăția și toate celelalte virtuți care cu adevărat sunt hrană a sufletului. Mântuitorul în vorbirea Lui cu samarineanca la fântâna din Sichem a hrănit-o prin darul Său, câștigându-i sufletul. De aceea când Apostolii Îl rugau să mănânce, El le-a zis: *Eu am de mâncat o mâncare pe care voi nu o știți* (Ioan 4, 32). *Mâncarea Mea este să fac voia Celui ce M-a trimis pe Mine și să săvârșesc lucrul Lui* (Ioan 4, 34). Căci oricine face o faptă bună pentru sufletul său, sau pentru mântuirea aproapelui său, cu adevărat își hrănește sufletul său cu darul lui Dumnezeu. Fiul risipitor, cunoscându-și starea lui vrednică de plâns și gândind să se întoarcă la Părintele său cu mare smerenie, nu se mai socotea vrednic a fi fiul tatălui său. De aceea când a venit către tatăl său, a zis: *Nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Primește-mă ca pe unul din argații tăi* (Luca 15, 19).

Trei sunt stările celor ce se mântuiesc. Starea celor dintâi este a fiilor, adică a celor care cu mare dragoste slujesc lui Dumnezeu din toată inima lor și cu toată puterea voinței lor se sânguiesc să facă poruncile Lui. Despre aceștia spune dumnezeiasca Scriptură: *Cât am iubit Legea Ta, Doamne, ea toată ziua cugetarea mea este* (Psalm 118, 97).

A doua ceată este a argaților, care, căutând plată, se silesc a lucra poruncile lui Dumnezeu pentru a dobândi fericirea cea veșnică a Împărăției Sale. Despre aceștia scrie: *Plecat-am inima mea ca să facă îndreptările Tale în veac pentru răsplătire* (Psalm 118, 112). Starea a treia este a robilor, adică a celor care, temându-se de pedeapsa lui Dumnezeu pentru călcarea poruncilor Lui se silesc a păzi toate poruncile Lui după mărturia care zice: *Străpunge cu frica Ta trupul meu, că de judecățile Tale m-am temut* (Psalm 118, 120).

Deci, fiul risipitor, gândindu-se că și argații, adică cei ce fac poruncile lui Dumnezeu, pentru răsplătire primesc daruri duhovnicești și se împărtășesc de ele, a cerut Tatălui său să fie primit în casa părintească măcar ca un argat. Această întoarcere a lui din toată inima către părintele său, și smerenia cea mare să fie primit ca un argat de Tatăl său, i-a fost pricină de mare folos, căci nu ca pe un argat l-a primit, ci ca pe un adevărat fiu al său care se întoarce cu toată inima către El. Vedem din cuvintele Sfintei Evanghelii de azi că, *încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și, alergând, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat* (Luca 15, 20).

Iubiți credincioși,

Dar ce înțelegem prin acest cuvânt: „Încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său”? Aceasta ne arată că Preabunul și Atotștiutorul Dumnezeu, mai înainte de a striga omul păcătos „greșit-am”, cunoaște hotărârea lui cea din inimă de a se întoarce către El. De aceea l-a primit cu atâta bucurie și nu i-a mai pomenit greutatea păcatelor lui cu care l-a supărat. I-a dat haina cea dintâi, adică nepătimirea cu care a fost îmbrăcat când era lângă tatăl său. Și inel i-a pus pe mâna lui, semnul legăturii celei dintâi când petrecea în viață curată și neprihănită, mai înainte de a se despărți de tatăl său. Iar după ce i-a dat lui haina cea dintâi și inel și încălțăminte în picioarele lui, adică voința tare de a merge pe calea poruncilor lui Dumnezeu, a zis slugilor sale: *Aduceți vițelul cel îngrășat și-l junghiați să mâncăm și să ne veselim; căci fiul meu acesta, pierdut a fost și s-a aflat, mort a fost și a înviat* (Luca 15, 23-24).

O, bunătatea și dragostea cea părintească a Preabunului nostru Dumnezeu! Cât este de negrăită Mila Lui și cât de nenumărate

sunt îndurările Lui asupra celor ce se întorc către El cu toată inima lor! Cu câtă părintească iubire primește El pe fiii Lui cei pierduți prin păcat, care se întorc cu mare căință și umilință către El și câtă bucurie se face în cer când un păcătos se întoarce la pocăință!

Mare și nemărginită este milostivirea lui Dumnezeu față de cei păcătoși care se întorc către El din toată inima și cu toată smerenia și hotărârea de a-și îndrepta viața!

În pilda Fiului Risipitor vedem că el nu făcuse fapte de pocăință, adică încă nu-și făcuse canonul păcatelor sale cu care a supărat pe părintele său. Ci numai venindu-și în sine și cunoscându-și starea jalnică în care ajunsese prin depărtarea de părintele său a atras asupra sa mila și îndurarea Părintelui său care cu atâta bucurie și cu prăznuire l-a primit. Cu adevărat, frații mei, smerenia și pocăința iartă multe păcate și fără alte fapte bune. Ce fapte bune putea să facă tâlharul răstignit alături de Hristos când mâinile și picioarele lui erau legate? Dar strigarea lui din inimă i-a fost de ajuns: *Pomeniște-mă, Doamne, când vei veni întru Împărăția Ta* (Luca 23, 42). Iar Mântuitorul îndată i-a răspuns: *Adevăr grăiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în rai* (Luca 23, 43).

Bine a zis dumnezeiescul Apostol Pavel: *Duhul se roagă pentru noi cu suspinuri negrăite*. Bine a zis și Sfântul Efrem Sirul: „Pocăința, fără jertfe și fără cheltuieli, poate să împace și să milostivească pe Dumnezeu. Pocăința a oprit jertfa sângeroasă, aducând jertfa conștiinței. Ea nu caută ied, ci mărturisire. Nu cere oaie pentru jertfă, ci mărturisire din conștiință. Nu ai turturea de jertfă tu cel ce ai păcătuit? Suspina și Dumnezeu, mai presus de turturea, îți socotește ție aceasta. Nu ai pasăre? Lăcrimează și, în loc de jertfă, ți se va socoti ție. Nu ai porumbel? Vestește-ți păcatele tale lui Dumnezeu și-ți vor fi ție ardere de tot. Dacă te vei ruga, ca pe un vițel de jertfă va primi Dumnezeu rugăciunea ta. O, cât de mare este pocăința! O, cât de minunate sunt lucrurile cele dintru dânsa! Că una fiind, pe toate le poate”. „O, darul Evangheliei, că pe toată Legea a îndreptat-o Iisus! Poporul se face lui preot în Biserică; căci are conștiința care jertfește pentru dânsul. Din inimă se roagă și milostivește pe Dumnezeu pentru sine”¹⁾.

1) Sf. Efrem Sirul, Tomul III, Cuvânt despre Pocăință, Mănăstirea Neamț 1823, p. 206-208.

Iubiți credincioși,

Duminica de azi, a Fiului Risipitor, este a doua Duminică a Triodului, care ne pregătește duhovnicește pentru începerea și trecerea cu folos a Sfântului și marelui Post al Paștelui. Evanghelia ce s-a citit astăzi este foarte frumoasă și ziditoare de suflet. Părințele care avea doi fii este Tatăl nostru cel ceresc. Fiul mai mare simbolizează pe creștinii buni și ascultători de Dumnezeu, iar fiul mai mic, pe creștinii răi și neascultători, asemenea lui.

Din ceata creștinilor ascultători fac parte toți fii Bisericii lui Hristos care împlinesc cu sfințenie poruncile Lui. Aceștia merg regulat la slujbele Bisericii, se roagă ziua și noaptea, ascultă de Dumnezeu și de păstorii rânduiți, nasc și cresc copii în frica Domnului, se spovedesc și se împărtășesc cu Sfintele Taine regulat, duc viață smerită și fac milostenie la cei săraci. Toate le fac cu bucurie, cu binecuvântare și cu rugăciune. De aceea Dumnezeu le ajută în toate.

Nu așa însă se întâmplă cu creștinii neascultători și robiți de păcate ca fiul cel mai mic din Evanghelia. Dintre aceștia fac parte cei ce nu merg Duminica la biserică, cei ce-șiucid copiii, bețivii, hulitorii de Dumnezeu care înjură de cele sfinte, desfrânații, lacomii, zgârciții, și mai ales mândrii, în frunte cu sectele, că ce sunt sectanții, decât creștini răzvrățiți, mândri și neascultători care nu vor să asculte de Biserica întemeiată de Hristos, ci își fac legi și dogme, după mintea lor, asemenea fiului mai tânăr din Evanghelia. Toți aceștia sunt căzuți din ascultare, sunt departe de Hristos, de Biserică, de Sfinți și se ceartă pe seama Sfintei Scripturi, pe care o explică după voia lor. Dar cine cade din ascultare și din Biserică, acela cade și din Dumnezeu.

Ce cumplit este păcatul neascultării! Ce greu este să trăiești după mintea ta, să nu ascuți de nimeni, să te depărtezi de Dumnezeu, de credință, de rugăciune, de Biserică, de preot, și de părinții care te-au născut. Așa a făcut tânărul din Evanghelia: *Tată, dă-mi partea ce mi se cuvine din avere... și s-a dus într-o țară depărtată și acolo și-a risipit averea, trăind în desfrânări* (Luca 15, 12-13).

Neascultarea este fiica mândriei. De aceea cel mândru și neascultător este lăsat de Dumnezeu să cadă în păcate grele, ca să se smerească și să se întoarcă la pocăință. Cel dintâi păcat în care cad mândrii și neascultătorii este desfrânarea, o patimă grea, urâtă, rușinoasă. Dar dacă omul căzut se căiește, îl mustră conștiința și vrea să se întoarcă, Tatăl nostru cel ceresc nu-l lasă, ci îi întinde mâna, îl așteaptă, îi iese înainte, îl sărută cu lacrimi de bucurie și îl iartă. Așa a făcut Tatăl ceresc cu fiul risipitor din Evanghelia. I-a ieșit înainte, l-a sărutat, i-a iertat păcatele, i-a dat inel și haină și a ospătat cu el.

Vedeți bunătatea și mila lui Dumnezeu? Vedeți roadele căinței celui ce se întoarce la Hristos? Vedeți că toți păcătoșii au pocăință și iertare? Vedeți că și pe noi ne așteaptă Domnul la pocăință în ușa bisericii? Numai să ne pară rău de cele făcute, să ne spovedim cu căință, să părăsim păcatele și să zicem ca fiul desfrânat: *Scula-mă-voi și mă voi duce la tatăl meu și-i voi zice: Tată, am greșit la cer și înaintea ta; nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău; primește-mă ca pe unul din argații tăi* (Luca 15, 18-19). Dacă ar zice aceste cuvinte din inimă, bețivii, desfrânații și creștinii robiți de păcate din zilele noastre, pe toți i-ar primi, i-ar săruta și i-ar ierta Dumnezeu! Însă puțini sunt din creștinii noștri care se tem cu adevărat de Dumnezeu, care se întorc din nou la biserică, la pocăință și aleargă la preoți să-și mărturisească păcatele.

Pocăința fiului risipitor să ne fie pildă, îndreptare și îndemn pentru toți, iar neascultarea și căderea lui în desfrâu să ne aducă aminte de marea primejdie ce amenință pe copiii loviți de necredință și desfrâu. Ne uităm câți părinți și câte mame vin plângând la biserică și mănăstiri pentru copiii lor. Toți ne spun același lucru: Nu ne mai ascultă copiii; se duc la tot felul de distracții rele, la filme cu ucideri și filme cu desfrânare; nu mai vor să învețe, să meargă la biserică și la spovedanie, nu vor să se mai roage lui Dumnezeu și sunt nervoși. S-au împrietenit cu copii răi; trăiesc în desfrâu cu fete rele ca și ei, fumează și se îmbată, ce să facem cu ei? Cum să-i scăpăm de desfrâu și să-i întoarcem la credință, la biserică, la o viață creștinească normală?

Iată marea problemă a copiilor noștri. Iată durerea de astăzi a multor părinți. Iată că s-au înmulțit în lume și în familiile noastre

fiii risipitori, neascultători și desfrânați, ca cel din Sfânta Evanghelie. Ce se mai poate face pentru ei, după ce au căzut în toate păcatele? Ce trebuie să răspundem acestor părinți care vin plângând la noi?

Răspunsul este unul: să-i ajutăm pe copiii noștri mai întâi să nu cadă în păcatele cele grele care sunt: necredința, neascultarea și desfrânarea. Iar dacă au căzut ca fiul risipitor din Evanghelie, să-i ajutăm să se ridice din prăpastia necredinței și a desfrâului. Cum? Mai întâi să-i ducem la un duhovnic bun să-și mărturisească păcatele. Apoi să-i îndemnăm din nou la biserică, la o viață socială normală, și să-i deprindem să se roage și să citească cărți sfinte. Numai să luați aminte ca nu cumva chiar părinții, tata și mama, să fie aceia care își smintesc copiii și-i împing la tot felul de păcate prin exemplul rău pe care îl văd în casă.

Avem, însă, multe familii bune, model, prin satele și orașele noastre. Avem încă multe mame creștine devotate care își cresc frumos copiii lor. Avem biserici, mănăstiri și preoți buni peste tot în țară. Numai să-i căutăm, să ne spovedim regulat, să le urmăm sfatul. De aceea să nu deznădăjduiască nimeni.

Să ne întoarcem la Tatăl ceresc care ne-a zidit. Dumnezeu ne așteaptă în pragul bisericilor. Să venim cât avem vreme, că ne așteaptă și ne cheamă. Și căzând înaintea Lui, să zicem cu căință și lacrimi: „Iată, am greșit la cer și înaintea Ta. Am rătăcit pe căile păcatului. Ne-am depărtat de Tine și de biserica Ta. Am căzut în cumplite fărâdelegi. Acum ne căim, ne pare rău, ne temem de veșnica osândă care ne așteaptă, că nu mai suntem vrednici să ne numim fiii tăi. Ci primește-ne înapoi ca pe cei mai de pe urmă robi ai Tăi!” A m i n.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA LĂSATULUI SEC DE CARNE (A ÎNFRICOȘATEI JUDECĂȚI)

Despre înfricoșata Judecată de apoi

Pentru că noi toți trebuie să ne înfățișăm înaintea Judecății lui Hristos, ca să ia fiecare după cele ce a făcut prin trup, ori bine, ori rău (II Corinteni 5, 10)

Iubiți credincioși,

Astăzi am auzit toți cei de față cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos despre venirea Sa la prea Înfricoșata Judecată de apoi. Să știți că nici un lucru de la întemeierea lumii și până la sfârșitul veacurilor nu este mai înfricoșat ca venirea Domnului la Judecata de apoi. Nici îngerii nu pot să ne spună cu deamănuntul despre acea preainfricoșată venire a Domnului, când va judeca toate neamurile pământului de la Adam și până la sfârșitul lumii. Noi, fiind prea neputincioși și nepricepuți, nu vom putea vorbi despre acea negrăită spaimă și înfricoșătoare venire a Domnului.

Dar din cele ce am auzit astăzi în Sfânta Evanghelie și din cele ce arată dumnezeiasca Scriptură, precum și din învățăturile Sfinților Părinți despre Judecata zilei celei mari, vom însemna aici câteva învățături după a noastră slabă pricepere despre venirea Domnului la Judecata de apoi. Și vom arăta mai întâi cu mărturie din Sfânta Scriptură, în ce chip va veni Domnul și care vor fi primele semne ale venirii Lui. Primele semne care vor vesti venirea Domnului la Judecată vor fi trâmbițele cele cerești. Acest adevăr ni-l arată Mântuitorul, zicând: *Și va trimite pe îngerii Săi, cu sunet*

mare de trâmbiță (Matei 24, 31). De aceea și Sfântul Prooroc Sofonie a numit ziua Judecării de apoi „ziua trâmbiței și a strigării” (Sofonie 1, 16). Marele Apostol Pavel, despre învierea morților și glasul trâmbiței cerești, zice: *Deodată, într-o clipeală de ochi, la trâmbița cea de apoi; căci trâmbița va suna și morții vor învia nestrăcătorești*. Și în alt loc, arătând că trâmbițele vor însoți pe Domnul la Judecată, zice că: *Însuși Domnul, într-o poruncă, la glasul arhanghelului și într-o trâmbiță lui Dumnezeu, se va pogori din cer* (I Corinteni 15, 52-53; I Tesaloniceni 4, 16).

Sfântul Ierarh Grigorie Teologul, arătând tăria glasului și puterea acelor trâmbițe care vor anunța venirea Domnului, zice: „Înfricoșat este glasul trâmbițelor, la care se supun stihii, care despică pietrele, care vor deschide mormintele, care vor descoperi cele mai dedesubt, care vor zdrobi și vor sfărâma porți de aramă și vor dezlega și vor risipi legăturile morții”.

Al doilea semn, care se va arăta după sunarea cea cu mare strigare a trâmbițelor, va fi învierea morților. Dar oare, frații mei, în ce fel vor fi trupurile dreptilor și ale păcătoșilor la învierea cea de apoi? Oare vor învia așa cum le punem noi în sicrie și în morminte? Nu, căci mare deosebire vor avea trupurile oamenilor la învierea cea de apoi de trupurile de acum. Trupurile dreptilor, în vremea Judecării de apoi, vor fi împodobite cu patru daruri alese: cu darul strălucirii, al ușurimii, al subțirătății și al nepătimirii. Deci fiecare trup al celor drepti, cu nemăsurată rază ca soarele va străluci, după cum și Însuși Stăpânul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis: *Atunci dreptii vor străluci ca soarele într-o Împărăție Tatălui lor* (Matei 13, 43).

Prea minunată va fi atunci acea ușurime și lesne mișcare a trupurilor dreptilor încât să poată umbla în fiecare parte a lumii după voia lor, fiindcă nici o întârziere nu le va pricinui lor greutatea. Aceasta o arată și înțeleptul Solomon care zice: *Ca niște scântei care se lasă pe miriște așa vor fi* (Înțelepciunea lui Solomon 3, 7) căci scântele când sunt purtate de vânt, pretutindeni cu mare ușurință se răspândesc. Trupurile dreptilor vor avea și subțirătate, încât cu toată lesnirea să poată trece prin celelalte materii. Așa a trecut trupul Stăpânului nostru Iisus Hristos după înviere, prin acea piatră mare care zăcea deasupra mormântului, fără a rupe pecetea și a intrat prin ușile încuiate în casa în care erau ucenicii adunați

de frica iudeilor, ca un duh preasubțire care nici în ziduri nu se ține, nici în uși nu se împiedică.

Despre aceste patru daruri ale trupurilor înviate, Sfântul Apostol Pavel zice: *Se seamănă într-o stricăciune, înviază într-o nestrăcătoreciune* (I Corinteni 15, 42). Iată darul nepătimirii. *Se seamănă într-o necinste, înviază într-o slavă*. Iată darul strălucirii. *Se seamănă într-o slăbiciune, înviază într-o putere*. Iată darul ușurimii. *Se seamănă trup firesc, înviază trup duhovnicesc* (I Corinteni 15, 43-44). Iată darul subțirătății.

Să arătăm pe scurt și în ce fel vor fi trupurile înviate ale celor păcătoși osândiți la muncă veșnică. Mare va fi deosebirea trupurilor celor păcătoși de trupurile luminate ale dreptilor și sfinților lui Dumnezeu. Fiindcă în loc de strălucire, se vor îmbrăca cu adânc de întuneric care va fi asemenea cu prea adâncul întuneric al iadului. În loc de frumusețe, trupurile păcătoșilor vor avea urâciune plină de scârbă. În locul ușurimii trupurilor dreptilor, trupurile păcătoșilor vor fi prea grele și greu de mișcat, ca să nu urmeze cu osârdie dumnezeieștile porunci. Căci singure trupurile acestea ale păcătoșilor vor fi spre muncă veșnică și fără sfârșit.

Iubiți credincioși,

Ce alte semne vor urma înaintea venirii Domnului la judecată? Citim în Sfânta Evanghelie că atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului (Matei 24, 30), care, după înțelesul Sfinților Părinți este Crucea lui Hristos pe care și-a dat duhul (Ioan 19, 30). Unii zic că îndată ce se va arăta Crucea pe cer, se va însemna cu acest semn fruntea tuturor dreptilor (Apocalipsa 7, 3). Văzând semnul Sfintei Cruci pe cer, vor plânge toate neamurile pământului (Matei 24, 30). Dar pentru ce vor plânge la arătarea ei toate neamurile pământului? Vor plânge atunci toate popoarele pentru că vor cunoaște al cui este semnul Sfintei Cruci; vor plânge toți care nu au cinstit Sfânta și de viață făcătoare Cruce, altarul cel preasfințit cu Sângele lui Hristos și semnul venirii Lui. Ce vor zice atunci păgânii, necredincioșii și sectanții care n-au cinstit Sfânta Cruce și nu s-au închinat semnului Fiului Omului?

După arătarea Sfintei Cruci pe cer, la înfricoșata Judecată va veni Iisus Hristos întru slavă și putere, cum spune în dumnezeiasca Evanghelie: *Și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere și cu slavă multă* (Matei 24, 30).

Iată și câteva prealuminate mărturii care ne arată slava cea negrăită cu care va veni Domnul la înfricoșata Judecată. Sfântul prooroc David, zice: *Foc înaintea Lui va merge și cu văpaia va arde împrejur pe vrăjmașii Lui* (Psalm 49, 4). Și iarăși: *Luminat-au fulgerele Lui lumea, văzut-a și s-a cutremurat pământul; munții ca ceara s-au topit de fața Domnului, de fața Domnului a tot pământul; vestit-au cerurile dreptatea Lui și au văzut toate popoarele slava Lui* (Psalm 96, 4-6).

Iar marele prooroc Isaia, despre înfricoșata venire a Domnului, zice: *Căci Domnul vine în văpaie și carele Lui sunt ca o vijelie, ca să dezlănțuie cu fierbințeală mânia Lui și certarea Lui cu vâpă de foc. Domnul va judeca cu foc și cu sabie pe tot omul și mulți vor fi cei care vor cădea de bătaia Domnului!* (Isaia 66, 15-16). Iar lângă înfricoșatul scaun cel de văpaie al Domnului va sta Preasfânta și Preacurata Născătoare de Dumnezeu de-a dreapta tronului Preaveșnicului Împărat, după cum este scris: *De față a stat împărăteasa de-a dreapta Ta...* (Psalm 44, 11).

Înaintea Domnului vor merge arhanghelii cei mai întâi stătători, iar după aceștia stăpânii, începătoriile și înaintea lor Arhanghelul Mihail, încins cu sabie de văpaie și strălucind ca un fulger și ca un mai mare ostaș al marelui Împărat. Apoi vor urma Apostolii, mucenicii, ierarhii și mulțimea cea fără de număr a Îngerilor și Sfinților, *cu săbii cu două tăișuri în mâinile lor, ca să răzbune pe neamuri și să pedepsească pe popoare* (Psalm 149, 6-7). Oare cine va putea să stea atunci înaintea Judecătorului Celui Preaînfricoșător și nemitarnic?! Acestea le-a cugetat și Proorocul Isaia, care zice: *Intrați în crăpăturile stâncilor și vă ascundeți în pulbere de la înfricoșata față a Domnului și de la strălucirea slavei Lui* (Isaia 2, 10).

Sfântul Evanghelist Matei spune următoarele despre venirea Domnului: *Vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu putere și cu slavă multă*. Și iarăși zice: *Când va veni Fiul Omului întru slava Sa și toți sfinții îngeri cu El, atunci va ședea pe tronul slavei Sale*

(Matei 24, 30; 25, 31). Sfântul Evanghelist Luca, de asemenea Îl arată *venind pe nori cu putere și cu slavă multă* (Luca 21, 27).

După cuvântul Sfântului Apostol Pavel, Judecata de apoi se va face în văzduh, deasupra văii lui Iosafat, unde vor fi adunate toate neamurile și limbile, de la primul Adam până la ultimul om. Apoi *îi va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga* (Matei 25, 32-33). După această veșnică despărțire a celor buni de cei răi, va începe judecata cea mare.

Dar cine ne va pârî atunci în fața Dreptului judecător? Însăși faptele noastre rele pe care le-am făcut și nu ne-am pocăit. Apoi ne vor osândi duhovicii, cărora nu ne-am spovedit de toate păcatele, nici am făcut canon pentru ele. Apoi ne vor osândi îngerii care ne-au fost păzitori de la botez, pe care nu i-am ascultat. Ne vor osândi și îngerii care au scris toate faptele noastre din copilărie. Dar cel mai mare pârâș care ne va pârî și ne va cere pedeapsă și osânda veșnică de la Dumnezeu în ziua cea mare a Judecății de apoi, va fi diavolul pe care noi acum îl ascultăm și facem voile lui și nu ne pocăim în fiecare zi de cele ce facem.

Vai de noi! Ce vom face atunci dacă ne va găsi moartea și judecata nespovediți și nepocăiți? Ce ne va folosi atunci viața aceasta amăgitoare și trecătoare în care acum ne desfătăm? Că ne legăm cu inima de ea și de grijile veacului de acum, încât uităm de moartea care vine și de osânda cea veșnică care ne așteaptă în ziua cea mare a Judecății de apoi. Vedeți, frații mei, cum toți murim și nimeni din oameni nu rămâne pe acest pământ, oricine ar fi el. Vedeți că cel ce moare, de față fiind noi, i se leagă limba, i se schimbă ochii, îi tace gura, i se oprește graiul, când vede pe dumnezeieștii îngeri cum cheamă sufletul din trup! Atunci măcar împărat de ar fi, măcar slugă, măcar stăpânitor a toată lumea, tot se cutremură, se tulbură, se înspăimântează, văzând puteri înfricoșate, văzând chipuri străine, văzând fețe aspre și posomorâte, văzând rânduilele îngerești pe care niciodată nu le-a mai văzut.

Atunci luând îngerii sufletul prin văzduh, îl duc la judecată, întru care stau începătoriile, stăpânii și țiitorii de lume ai puterilor celor potrivnice, pârâșii noștri cei amari, vameșii cei cumpliți, și luătorii de seamă și îngerii în văzduh întâmpinându-l, cer seama și îl socotesc și îi aduc înaintea păcatele lui și zapisele lui

cele din tinerețe, cele din bătrânețe, cele de voie și cele fără de voie, cele prin lucru, cele prin gânduri și cele prin aduceri aminte. Multă este frica acolo, mare este cutremurul ticălosului suflet atunci, care pătimește de la mulțimea milioanelor de diavoli¹⁾.

Iubiți credincioși,

Evangelia Duminicii de azi este cea mai înfricoșătoare din tot cursul anului, pentru că ne vorbește despre sfârșitul lumii care este tot mai apropiat și de marea Judecată de apoi a tuturor oamenilor și a îngerilor răi. Aceasta este a treia și ultima Duminică pregătitoare pentru Sfântul și marele Post, pentru că ne aduce aminte de sfârșitul veacurilor, de Judecată, de osânda veșnică a păcătoșilor și de răsplătirea dreptilor în Împărăția Cerurilor. Cine va cugeta la toate acestea, va trece cu folos curgerea Sfântului Post, se va împăca cu aproapele său, se va ruga mai mult, se va spovedi cu căință de păcatele sale și va primi cu mare evlavie Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. Iată folosul acestei Duminici.

Se cuvine să ne amintim că la Judecata de apoi, Dreptul Judecător va spune celor de-a dreapta Sa: *Veniți, binecuvântați Părintelui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii, căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat, bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine... Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-aceștia ai mei prea mici, Mie Mi-ați făcut* (Matei 25, 34-40).

Vedeți, frații mei, câtă putere are la Dumnezeu milostenia și iubirea aproapei? Vedeți că milostenia se laudă asupra judecății? Vedeți că cine face milostenie la săracii suferinzi, atât materială pentru trup, cât și spirituală pentru suflet, acela se mântuiește cel mai ușor? Vedeți că mai mare decât toate faptele bune este dragostea și fiica ei milostenia? De aceea vă îndemn ca pe aceasta

1) Sfântul Efrem Sirul, Cuvânt pentru a doua venire și judecată, 1823, p. 334-335.

s-o iubiți, pe aceasta s-o lucrați mai mult decât pe toate celelalte, mai ales în sfintele posturi, și veți avea răsplată veșnică în ceruri.

Auțiți ce zice Dreptul Judecător și celor zgârșiți și răi de la stânga Sa, care nu fac milostenie în viață: *Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolilor și îngerilor lui, căci flămând am fost și nu Mi-ați dat să mănânc...* (Matei 25, 41-45). Vedeți ce mare este păcatul lăcomiei și al neiubirii de oameni.

Să ne ferească Dumnezeu de acest cumplit păcat. Iar noi să începem Sfântul Post chiar de astăzi, lăsând sec de carne. Apoi să ne împăcăm cu toți ai noștri, să postim, să ne rugăm și să facem milostenie și orice faptă bună, după putere.

De vom face așa, vom trece Postul Mare cu mult folos, vom ajunge cu bine la Învierea Domnului, iar la Judecata de apoi vom auzi pe Hristos zicându-ne cu dulce glas: *Veniți, binecuvântați Părintelui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită pentru voi de la întemeierea lumii. A m i n.*

PREDICĂ

LA

DUMINICA LĂSATULUI SEC DE BRÂNZĂ (A IZGONIRII LUI ADAM DIN RAI)

Despre lucrarea faptelor bune în ascuns
și despre milostenie

Iar tu postind, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești (Matei 6, 17)

Iubiți credincioși,

Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a venit din Cer ca să facă ascultare de Părintele Său și să slujească la mântuirea neamului omenesc, scoțându-l din robia diavolului și a morții. În toată Evanghelia El a învățat neîncetat pe oameni, cum să facă voia lui Dumnezeu și cum să lucreze faptele bune spre slava Lui și spre mântuirea sufletelor lor. În dumnezeiasca Evanghelie de azi, pe lângă alte învățături, ne arată cum să postim și unde să adunăm comoară pentru sufletele noastre. Iată ce zice în privința postului ca să fie spre slava lui Dumnezeu și spre mântuirea sufletelor noastre: *Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns; și Tatăl care vede în ascuns îți va răsplăti fie* (Matei 6, 17-18).

Dar Mântuitorul ne-a poruncit nu numai postul să-l facem în ascuns, spre a scăpa de slava oamenilor, ci și milostenia, și rugăciunea, și toate faptele bune, că iată ce zice: *Luați aminte ca faptele dreptății voastre să nu le faceți înaintea oamenilor, ca să fiți văzuți de ei; altfel nu veți avea plată de la Tatăl vostru Cel din ceruri*

(Matei 6, 1). Deci, când faci milostenie, nu trâmbița înainta ta, cum fac fățarnicii în sinagogi și pe ulițe, ca să fie slăviți de oameni; adevărat grăiesc vouă că își iau plata lor. Tu însă, când faci milostenie, să nu știe stânga ta ce face dreapta ta, ca milostenia ta să fie într-ascuns și Tatăl tău care vede în ascuns, îți va răsplăti fie. Iar când vă rugați, nu fiți triști ca fățarnicii cărora le place, prin sinagogi și prin colțurile ulițelor, stând în picioare, să se roage ca să se arate oamenilor; adevărat grăiesc vouă că își iau plata lor. Tu însă, când te rogi, intră în camera ta și, închizând ușa, roagă-te Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti fie (Matei 6, 2-6).

Iată, frații mei, cum ne-a învățat Mântuitorul nostru Iisus Hristos să lucrăm întru ascuns, spre a ne feri de păcatul cel mare al mândriei și al slavei deșarte care de multe ori ne vine din lauda oamenilor.

Dar oare întotdeauna trebuie să lucrăm faptele bune în ascuns? Suntem datori să lucrăm faptele bune și în ascuns și la arătare, când nu vom putea să le ascundem. Numai un lucru să avem în vedere: ca toate faptele noastre să fie plăcute lui Dumnezeu și spre slava Lui. Că zice Mântuitorul nostru Iisus Hristos: *Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri* (Matei 5, 16). Deci, ori de facem fapte bune în ascuns, ori întru arătare, să le facem spre slava și plăcerea lui Dumnezeu. Acest lucru ne învață și vasul alegerii marele Apostol Pavel, zicând: *De aceea, ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți.* (I Corinteni 10, 31).

Dumnezeieștii Părinți ne arată că fapta are trup și suflet. Trupul faptelor bune este lucrarea lor, iar sufletul faptelor bune este scopul cu care le lucrăm. Deci, se cuvine să fim cu mare luare aminte la scopul cu care lucrăm faptele cele bune. Fapta bună făcută cu scop rău are temelie de umbră și, pe lângă faptul că pierdem osteneala săvârșirii ei, ne facem vinovați de osândă. Căci Dumnezeu, care vede cele ascunse ale inimii noastre nu ia aminte la cele ce facem, ci la scopul cu care lucrăm fapta bună.

Acest adevăr ni-l arată și dumnezeiescul părinte Maxim Mărturisitorul, care zice: „În toate cele făcute de noi, Dumnezeu ia

seama la scop”¹⁾. Căci unul lucrează fapta bună ca să fie lăudat și cinstit de oameni, altul, ca să câștige bani sau avere, iar altul, ca să tragă pe unii la păcate și dezmierdări. Toate aceste scopuri sunt rele și vătămătoare de suflet. Altul însă suferă toată osteneala faptelor bune și cu multă răbdare și smerenie își duce crucea vieții având în vedere numai scopul sfânt de a face toate spre slava lui Dumnezeu, spre a câștiga milă și îndurare în ziua morții și a Judecării de apoi ca să-și mântuiască sufletul. Fericit și de trei ori fericit este asemenea om care nu dorește altceva în viață decât mântuirea sufletului său.

Oare câți din sfinți, urând slava de la oameni, au fugit de lume și au slujit lui Dumnezeu prin pustietăți și prin stâncile pământului! Iar unii, spre a fi urâți și batjocoriți de oameni, s-au făcut nebuni pentru Hristos, precum au fost sfinții Andrei și Simon. Alții, având în vedere prăpastia slavei deșarte, se sileau mai mult a ascunde faptele bune decât a le lucra. Așa vedem pe acel bătrân care se depărta totdeauna întru adâncul pustiei și acolo își petrecea viața lui în tăcere, în liniște și rugăciune. Odată l-a întrebat ucenicul lui, zicând: „Pentru ce, părinte, totdeauna fugi de noi și te depărtezi în adâncul pustiei? Nu este mai bine să trăiești aproape de oameni, ca văzând ei nevoia și viața ta bună, să se folosească și alții, și tu vei avea mai mare plată de la Dumnezeu?”

Răspuns-a bătrânul: „Crede-mă, fiule, că măcar de ar fi cineva asemenea cu Sfântul și Marele Prooroc al lui Dumnezeu Moise și ar trăi împreună cu oamenii, nu poate să se cheme fiu al lui Dumnezeu după dar și să-și folosească sufletul său nicidecum. Că eu sunt fiu al lui Adam, și precum Adam părintele meu, văzând roada frumoasă și bună la gust, n-a răbdând să nu guste, prin care a murit, așa și eu, când văd rodul păcatului, îndată îl poftesc, prin care luând și gustând mor. Pentru aceea, Preacuvioșii noștri Părinți, fugeau din lume la pustie, ca să-și omoare patimile și poftele dulceților căci acolo nu aflau mâncare care naște poftele păcatului”²⁾.

1) Filocalie, vol. II, Sibiu, 1947, p. 86.

2) Pateric, Rm. Vâlcea, 1930. Despre smerenie.

Iubiți credincioși,

Astăzi se lasă sec de brânză, iar de mâine începe Sfântul și Marele post al Paștelui, care durează șapte săptămâni. Primele șase săptămâni formează postul propriu-zis, iar ultima săptămână de la Florii până la Învierea Domnului, postim șapte zile în cinstea Sfintelor și mântuitoarelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos.

De felul cum trebuie să postim ne învață Însuși Mântuitorul în Evanghelia de astăzi, cum am amintit la început. Adică să postim după puterea fiecăruia, dar în taină și cu bucurie, iar nu cu tristețe, căci sunt o parte din creștini care spun: „Eu nu pot posti că sunt bolnav!” Sau dacă totuși postesc o zi, două se arată triști, indispuși și chiar agitați. În această privință, frații mei, trebuie să știți că „Biserica nu este omorătoare de oameni ci de patimi”. Postul de mâncare de dulce și chiar de vin este rânduit de Biserică pentru toți, dar după putere. El este necesar tuturor, mai ales celor tineri, ca să-i oprească de la păcate și de la patimile truștii. Iar dacă cineva este bolnav, bătrân sau neputincios să asculte de duhovnicul lui și să postească după cât poate.

Să știți și aceasta, că postul este de două feluri. Post trupesc, adică înfrânare de la mâncare pe un timp limitat, cu scopul de a ne ruga mai curat lui Dumnezeu și de a ne stăpâni firea. Al doilea, este postul sufletesc, adică înfrânarea limbii, a ochilor, a auzului de la cele rele; a mâinilor să nu lucreze vreun păcat și, mai ales, înfrânarea minții de la imaginații și gânduri pătimase, a inimii de la pofte și tot felul de răutăți „care ies din inimă” și a voinței ca să nu accepte săvârșirea vreunui păcat.

Iată deci, cele două feluri de posturi. Numai cine postește cu amândouă felurile de post, adică și cu trupul și cu sufletul, numai acela ține post întreg și adevărat. Iar dacă cineva este bolnav să se înfrâneze de la mâncare după putere, dar să postească de mânie, de tutun, de beție, de ceartă, de înjurături, de glume, de somn mult, de gânduri și imaginații necurate, de cărți rele, de păcate urâte truștii și sufletești, de furt, de minciună, de judecări prin tribunale, de vrăjitorie, de avorturi, de divorț, de dezbinări între

rude și de tot păcatul. Că mai mare este postul sufletesc de gânduri și de faptele rele, decât postul trupesc de mâncare. Cine se înfrânează de la toate aceste răutăți se va putea cu ușurință înfrâna și de la mâncare și băutură.

Poate întreba cineva de vechimea postului, crezând că postul a fost rânduit de Biserică mult mai târziu. Aici vă amintesc cuvintele Sfântului Vasile cel Mare care spunea că postul este una din cele mai vechi porunci, fiind rânduit chiar din rai. Căci a poruncit Dumnezeu lui Adam: *Din toți pomii din rai poți să mănânci, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!* (Facere 2, 16-17). Vedeți vechimea postului? Iar dacă Adam și Eva au călcat porunca postului și ascultării, vedeți că au fost izgoniți din rai și au murit? Iată vechimea postului și iată și urmările celor ce au putut dar n-au voit să postească. Deci și noi să ne silim a trece curgerea Postului Mare, cu înfrânare după puterea trupească și sufletească. Iar când nu putem sau nu știm cum să postim să urmărim sfatul preotului nostru.

Iubiți credincioși,

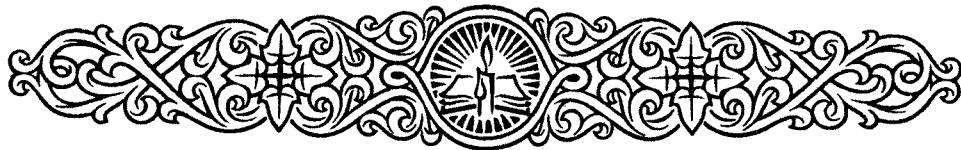
Postul se respecta și în Legea Veche. Iudeii posteau luna și joia și în anumite zile după rânduiala de cult a Vechiului Testament. În Legea Harului, Sfinții Părinți, pornind de la cultul iudaic, au rânduit două zile de post săptămânal obligatoriu: miercurea, în amintirea vânzării Domnului de către Iuda și vinerea, în cinstea răstignirii Lui pe cruce. Mai târziu s-a rânduit și luna zi de post, mai ales pentru călugări, ca să prisosească în toate Biserica creștină față de cultul iudaic. Apoi s-au rânduit și celelalte patru posturi de peste an, dintre care cel mai important pentru pocăința și creșterea noastră duhovnicească este Postul Mare. În acest sfânt post creștinii se înfrânează de la mâncare de dulce, merg cât mai regulat la biserică, se împacă unii cu alții, soții țin definitiv curățenie trupească. Apoi toți se roagă mai mult, citesc regulat Psaltirea, fac metanii și milostenie după putere, se spovedesc și se împărtășesc în post de două ori, sau măcar odată până la Sfintele Paști, renunță la judecăți, la certuri și distracții care robesc mintea și înșeală pe mulți.

Pentru a avea folos de post și pentru a-l trece cu ușurință, trebuie să-l unim cu încă două fapte bune, cu sfânta rugăciune și cu milostenia. Rugăciunea și postul formează cele două aripi cu care creștinul poate zbura până la Hristos, iar amândouă unite cu milostenia ne duc până în fața Preasfintei Treimi și formează cea mai sigură și scurtă scară de mântuire pentru creștini. O scară numai cu trei trepte care ne poate ridica de jos, unde suntem căzuți împreună cu Adam, până sus, în Împărăția Cerurilor. Să iubim aceste trei virtuți și să le lucrăm toată viața, dar mai ales acum în Postul Sfintelor Paști. Postul este jertfa trupului, rugăciunea este jertfa sufletului, iar milostenia este jertfa dragostei în Hristos.

Să postim cu dragoste și să urcăm scara Postului Mare cu bucurie, iar nu suspinând, „că pe dătătorul de bunăvoie îl iubește Dumnezeu”. Adam a căzut călcând porunca postului. De aceea se și numește Duminica de astăzi „a Izgonirii lui Adam din rai”. Noi însă să ne ridicăm din căderea lui Adam, încercând cu post, cu rugăciune și cu milostenie, scara celor patruzeci de zile ale Marelui Post, crescând duhovnicește în credință, în dragoste și în nădejdea mântuirii, până vom ajunge înaintea lui Hristos înviat și în lumina cea neapusă a Preasfintei Treimi.

În seara aceasta se citește la vecernie o rugăciune de iertare și se iartă, acasă și în biserică, toți credincioșii din fiecare sat, parohie, familie, ca și cei din mănăstiri. Fără iertare nu putem începe postul, nu ne putem ruga și osteneala ne este fără folos. Iar începând de mâine, timp de patru zile se citește, în fiecare biserică, „Canonul Mare” al Sfântului Andrei Criteanul, o prea frumoasă rugăciune de pocăință. Care puteți, luați parte cu evlavie la slujba Canonului Mare, care se citește patru zile. Acasă citiți cărți de rugăciuni și cărți creștinești, după timp și putere faceți metanii și, mai ales, citiți Psaltirea până la Sfintele Paști, că mare putere au psalmii.

Cu aceste scurte învățături duhovnicești, încheiem predica de azi și rugăm pe bunul Dumnezeu să ne binecuvânteze începutul Postului Mare, ca să-l parcurgem cu folos și să ajungem cu bucurie să ne închinăm și slăvitei Sale Învieri. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA I-A A SFÂNTULUI ȘI MARELUI POST (A ORTODOXIEI)

Despre cinstirea Sfintelor Icoane

*Și vei face doi heruvimi de aur turnat și îi
vei pune pe ei de amândouă laturile
acoperământului împăcării. Mă voi face
cunoscut ție de acolo și ții voi grăi între cei
doi heruvimi (Ieșire 25, 18-22)*

Iubiți credincioși,

Biserica lui Hristos dreptmăritoare prăznuiește astăzi un mare așezământ apostolesc și sobornicesc, anume cultul sfintelor icoane. Acesta s-a așezat prin hotărârea Sfântului și marelui Sinod Ecumenic al șaptelea de la Niceea din anul 787, la care au luat parte trei sute șazeci și șapte de Sfinți Părinți și o sută treizeci și șase de arhimandriți și stareți de mănăstiri. Sinodul a fost condus din partea Bisericii Ortodoxe de Răsărit de Sfântul Tarasie patriarhul Constantinopolului. Din partea Bisericii de Apus a fost Petru, arhiepiscopul Romei, însoțit de Petru, prezbiter și egumen al mănăstirii Sfântul Sava din Roma, din partea papei Adrian.

Toți acești Sfinți Părinți au hotărât cinstirea Sfintelor Icoane și au dat anatema pe toți ereticii luptători de icoane, de la care mulți sfinți au suferit mari prigoane și moarte timp de aproape două secole, de la Leon Isaurul, primul luptător împotriva sfintelor icoane și până la Teofil cel de pe urmă. După moartea lui Teofil, prin râvna împărătesei Teodora și a Sfinților Părinți s-a stabilit din

nou dreapta credință și cinstirea Sfintelor Icoane, cum a fost și pe vremea Mântuitorului și a Sfinților Apostoli, căci Iisus Hristos prin minune nefăcută de mâini, a zugrăvit chipul feței Sale pe maramă și l-a trimis lui Avgar, regele Edesei¹⁾. După tradiția apostolică, Sfântul Apostol și Evanghelist Luca, fiind mare pictor, a zugrăvit chipul Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe pe când era ea în viață.

Acest mare adevăr îl adevărește și Sfântul Sinod al 7-lea ecumenic, zicând: „Noi păstrăm predaniile Bisericii, întăririle înscris sau în nescris. Una din ele poruncește a face noi închipuiri de icoane pictate, fiindcă aceasta în unirea cu istoria Evangheliei slujește spre adevărarea că Dumnezeu Cuvântul adevărat, și nu după nălucire, s-a făcut om, și este spre folosul nostru. Pe temeiul acesta, noi, mergând pe calea împărătească și urmând învățătura dumnezeieștilor Sfinților Părinților noștri și predaniile Bisericii Ecumenice, căci știm că în ea locuiește Duhul Sfânt, cu toată stăruința și luarea aminte hotărâm ca Sfintele Icoane să se pună înainte la fel cu închipuirea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci, fie ele făcute din vopsele sau cu mozaic sau din oricare material. Numai să fie făcute în chip cuviincios”²⁾.

Sfântul Ioan Damaschin, care a suferit mult pentru Sfintele Icoane, scrie despre ele: „În orice lucru este bine de cunoscut ce este în el adevărat sau mincinos și care este scopul lui, bun sau rău”. Tot așa, când este vorba despre Sfintele Icoane trebuie de cercetat dacă ele sunt adevărate și pentru care scop sunt făcute. Dacă ele sunt adevărate și slujesc spre slava lui Dumnezeu și a Sfinților Lui, spre a îndemna la fapte bune, spre îndreptarea fără de prihană și spre mântuirea sufletelor, apoi noi trebuie să le primim și să le cinstim, însă nu în alt fel, decât ca pe închipuiri, ca pilde, ca exemple, ca pe niște cărți pentru oameni, ca pe monumente.”³⁾

Fiindcă nu toți știu a citi și nu pot să se îndeletnicească cu citirea, Părinții au judecat ca toate faptele lui Hristos vrednice de mărire să le închipuiască pe icoane care ar sluji la scurte amintiri. De multe ori se întâmplă că noi nu gândim la patimile Mântui-

1) Combaterea sectelor, Chișinău, 1929, p. 510-532.

2) Ibidem. p. 532-533.

3) Ibidem. p. 537.

torului, dar îndată ce vedem icoana răstignirii lui Hristos ne aducem aminte de mântuitoarele Lui patimi, cădem și ne închinăm, nu materialului, ci Celui ce este închipuit, asemenea cum ne închinăm, nu materialului din care este făcută Evanghelia sau Crucea, ci la aceea ce se închipuiește prin ele, adică la puterea Duhului Sfânt ce izvorăște din ele.

Noi nu ne închinăm materialului din care sunt făcute icoanele. Dacă înaintea noastră se află icoana Domnului, noi ne rugăm, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, ajută-ne și ne mântuiește!” Iar dacă suntem înaintea icoanei Maicii Domnului: „Fii apărătoarea noastră înaintea Fiului Tău, adevăratul nostru Dumnezeu spre mântuirea sufletelor noastre!” Iar dacă este icoana mucenicului, de pildă Ștefan, noi zicem: „Sfinte Mare Mucenic Ștefane, care ți-ai vărsat sângele pentru Hristos și ai îndrăznit către Dumnezeu, ca întâiul mucenic, fii apărătorul nostru!” Așa ne adresăm și către oricare alt sfânt. Iată încotro trimitem noi rugăciunile noastre prin ajutorul Sfințelor Icoane.

Când împăratul iconomah, aidoma sectanților noștri, afirma pe nedrept că la cele șase Sinoade Ecumenice n-ar fi fost icoane și că despre dânsule nu s-a vorbit, atunci papa Grigorie îi scria; „Împărate, vezi că nimic nu s-a spus nici de pâine, nici de apă, nici nu s-a spus că se cuvine a mânca sau bea. Însă tu știi, după tradiție, că acest lucru este necesar pentru întemeierea vieții. Așa și despre icoane era cunoscut din Tradiție. Însși arhierii aduceau icoane la Sinod și nici un om iubitor de Hristos nu pornește la drum și nu-și face călătoria fără de icoane. Așa fac oamenii lucrători de fapte bune și plăcuții lui Dumnezeu”.

Leonte de Neapole, combătând pe iudeii care învinuiau pe creștini pentru cinstirea icoanelor le răspunde: „Ne închinăm fețelor de pe icoane și închipuirilor sfinților, nu ca lui Dumnezeu. Pentru că dacă ne-am închina lemnului icoanei ca lui Dumnezeu atunci ne-am închina la orice lemn. Și de s-ar fi șters fața de pe vreo icoană noi am da-o pe foc, cum facem aceasta de multe ori. Noi creștinii, sărutând cu buzele trupești chipul lui Hristos, al apostolului sau al mucenicului, cu sufletul și cu gândul nostru sărutăm pe Hristos și pe sfinții Lui”.

Sfântul Grigorie de Nyssa vorbește despre închipuirea aducerii lui Isaac ca jertfă de către Avraam, icoana spre care când

căuta, vărsa din ochii lui lacrimi de umilință. El mai vorbește și despre icoana Sfântului și Marelui Mucenic Teodor Tiron și despre icoana lui Hristos. Iar Sfântul Ambrozio de Milan, vorbind despre vedeniile care le-a avut înaintea descoperirii moaștelor Sfinților Mucenici Ghervasie și Protasie, mărturisea că i s-a arătat lui Apostolul Pavel, așa cum este închipuit pe icoană (Scrisoarea 35). Sfântul Atanasie cel Mare scrie, despre cinstirea Sfințelor Icoane: „Noi credincioșii ne închinăm la icoane, nu ca la Dumnezeu cum fac elinii. Nu! Ci noi arătăm buna închinare și iubire către acea față care este închipuită pe icoane. Pentru aceasta noi, de multe ori când chipul de pe dânsa se șterge, o ardem ca pe un lucru fără de folos”.

După cum Iacob, înainte de sfârșitul său, s-a închinat deasupra toiagului lui Iosif și prin aceasta a cinstit, nu toiagul, ci pe cel ce îl ținea, așa și noi credincioșii ne închinăm și sărutăm icoanele, nu pentru altceva, decât că le sărutăm ca pe copiii și pe părinții noștri, ca să le arătăm prin aceasta dragostea noastră sufletească; după cum și iudeii se închinau Tablelor Legii și celor doi heruvimi turnați din aur, cinstind prin închinare nu piatra și aurul, ci pe Însuși Dumnezeu care a poruncit să li se facă acestea.

Mărturii despre Sfințele Icoane se află încă mai din vechime. Așa Sfântul Metodie de Patara, care a trăit prin veacul al III-lea, scrie: „Închipuirea îngerilor lui Dumnezeu, care se face din aur, ale începătorilor și ale stăpânilor, noi le facem întru cinstirea și slava lui Dumnezeu”. Despre icoane scriu și Clement al Alexandriei și Tertulian, care au trăit în secolele II-III.

Sfânta Tradiție vorbește și despre chipul cel nefăcut de mână dăruit de Mântuitorul lui Avgar, regele Edesei. Despre acest chip nefăcut de mână omenească scrie istoricul bisericesc Eusebiu, care a trăit prin secolul III-IV.

În sfârșit, însuși pământul vorbește împotriva sectarilor luptători contra icoanelor, căci și acum se descoperă icoane, cruci și simboluri creștine la săpăturile ce se fac în catacombele din Roma, adică în peșterile unde primii creștini se ascundeau din cauza persecuțiilor păgâne și săvârșeau acolo slujbe dumnezeiești și înmormântări ale sfinților mucenici. Am vizitat catacombele Romei în toamna anului 1977 și am văzut acolo cele mai vechi icoane ale Mântuitorului și imagini ale Sfintei Cruci. Din icoanele cele mai

vechi aflate de învățații arheologi în catacombele Romei subterane, mai importante sunt: Icoana Mântuitorului din catacomba Sfântului Calist și Cina cea de taină de la sfârșitul secolului al II-lea, Închinarea Magilor, Minunea prefacerii apei în vin, Vindecarea orbului din naștere și altele, aflate tot în catacomba Sfântului Calist. În catacombele Domitillei și Priscilei s-au aflat icoanele Sfintei Familii, a Bunei-Vestiri, a Sfinților Apostoli Petru și Pavel, a Patriarhilor și Proorocilor din Vechiul Testament și a unor Mucenici din Noul Testament, ce se atribuie tot sfârșitului veacului al II-lea și începutul celui de al III-lea. Dar cea mai veche icoană pe care învățații arheologi o atribuie veacului I al creștinismului este chipul Maicii Domnului care ține în brațe pe Pruncul Cel mai înainte de veci, cu o stea deasupra icoanei.

Toate aceste reprezentări, care s-au aflat în catacombele și în săpăturile bisericilor vechi de sub pământ, cu o evidență indiscutabilă, ne impun să primim și să credem că au fost cinstite Sfintele Icoane din cele mai vechi timpuri ale creștinismului. Astfel, în apărarea Sfintelor Icoane ne vorbește Sfânta Scriptură, Sfânta Tradiție și însuși pământul care ne-a păstrat din primele veacuri ale creștinismului multe din ele. În apărarea lor ne vorbesc și mintea și inima noastră.

Iubiți credincioși,

Până aici am adus atâtea mărturii din Sfânta Scriptură, din Sfânta Tradiție, de la Sfinții Părinți și din Istoria Bisericii Creștine despre cinstirea Sfintelor Icoane. Acum vom arăta ce este icoana și ce este idolul. Vă rog să țineți minte că „icoana este închipuirea adevăratului Dumnezeu, care într-adevăr există. Iar idolul, sau chipul cioplit este închipuirea dumnezeilor mincinoși și născociți de mintea oamenilor care într-adevăr nu există”. De aceea se și spune că *idolul nimic nu este în lume* (I Corinteni 8, 4). Deosebirea între idoli și icoană este ca deosebirea între zi și noapte, între lumină și întuneric. *Ce însoțire*, zice marele Apostol Pavel, *este între Biserica lui Dumnezeu și idoli?* (II Corinteni 6, 15-16).

Prin ce se arată cinstirea Sfintelor Icoane? Cinstirea Sfintelor Icoane, după cum învață Sfântul și Marele Sinod al 7-lea Ecumenic,

se arată prin aceea că noi nu considerăm icoana ca Dumnezeu, ci numai ca reprezentare (fotografie, portret) și, cinstind icoana, nu ne închinăm lemnului sau vopselei, ci Celui care este închipuit pe icoană, adică lui Dumnezeu, sfinților îngeri, Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și sfinților care sunt prieteni ai lui Dumnezeu. Oare noi nu cinstim cu deosebită atenție chipul patriarhului nostru? Și văzând portretul lui nu ne aflăm ca și cum l-am vedea pe el? Dar dacă vedem în icoană chipul lui Dumnezeu, nu trebuie să-L cinstim?

Dar prin ce se manifestă închinarea la idoli? Închinarea la idoli se manifestă prin aceea că oamenii considerau chipurile cioplite drept dumnezei. Auzi ce zice dumnezeiasca Scriptură: *S-au abătut curând din calea care am poruncit lor și au făcut vișel și s-au închinat lui și au jertfit lui și au zis: Iată, Israele, Dumnezeul tău, care te-a scos din țara Egiptului* (Ieșire 32, 8; III Regi 12, 28-30). Astfel, trebuie să înțelegem că deosebirea între cinstirea Sfintelor Icoane și închinarea la idoli este ca între lumină și întuneric și după cum omul orb nu deosebește lumina de întuneric și pentru dânsul totul este întuneric, așa și omul neînțelept și răătăcit, nu deosebește icoanele de idoli, pentru dânsul orice închipuire este idol, măcar de ar fi acel portret chipul tatălui său.

Însuși cuvântul lui Dumnezeu ne poruncește să deosebim cele sfinte și cele curate de cele nesfinte și necurate (Levitic 10, 9-10).

Dar care este folosul duhovnicesc al cinstirii Sfintelor Icoane și pentru ce ne trebuie Sfintele Icoane? Sfintele Icoane ne trebuie mai întâi în întărirea credinței, a evlaviei și trezirea conștiinței noastre. Al doilea, pentru amintirea faptelor mărețe ale lui Dumnezeu (Deuteronom 6, 7-9) și ale sfinților Lui, ca noi, căutând la chipurile lor, să ne îndemnăm a urma viața lor (Evrei 13, 7). Icoanele ne ajută pentru exprimarea dragostei noastre către Dumnezeu. Dacă noi din dragoste purtăm la noi portretele rudelor și ale oamenilor care ne sunt aproape, cu cât mai mult suntem datori să purtăm cu evlavie la noi icoanele Mântuitorului, ale Maicii Domnului, ale sfinților lui Dumnezeu.

Apoi, Sfintele Icoane pentru oamenii fără știință de carte și pentru copii, sunt ca și Biblia. Ceea ce în Biblie este tipărit cu litere, aceea pe icoane este zugrăvit cu vopsele. De pildă, despre patimile Mântuitorului nostru Iisus Hristos nu va putea citi în

Biblie cel ce nu știe carte, însă, privind la icoanele suferințelor lui Hristos, el va înțelege cu mintea ce este pictat pe icoane și va simți mai multă evlavie în inima sa. Biserica lui Hristos cântă așa: „Pe Dumnezeu a-L vedea nu este cu puțință oamenilor, spre Care nu cutează a căuta oștile îngerești...” Și în alt loc zice despre Maica Domnului: „Iar prin tine Preacurată, S-a arătat oamenilor Cuvântul intrupat, pe Care mărimdu-L cu oștirile cerești, pe tine te ferim”.

Iubiți credincioși,

Pe Dumnezeu nu-L pot vedea oamenii după ființă, ca pe un duh. Dar îl pot vedea în chipuri, în imagini, în vederi cunoscute. Pe Dumnezeu L-au văzut oamenii, însă numai indirect sau prin simboluri. Așa, de pildă, Dumnezeu S-a arătat lui Avraam în chipul celor trei tineri călători (Facere 18, 1-6). L-a văzut pe Dumnezeu și patriarhul Iacob și a chemat numele locului aceuia „Vederea lui Dumnezeu” (Facere 32, 30). L-a văzut pe Dumnezeu și Moise „și a grăit Dumnezeu către Moise față către față, ca și cum ar fi grăit cineva cu prietenul său” (Ieșire 30, 11). Și a zis Domnul: *Auziți cuvintele Mele: De va fi între voi vreun prooroc al Domnului, în vedenii Mă voi arăta lui și în somn voi grăi lui. Nu este așa credincios în toată casa lui Israel ca robul Meu Moise. Gură către gură grăiesc cu el aievea și nu prin pilde și el fața Domnului vede* (Numerii 12, 6-8). L-a văzut pe Dumnezeu și (Isaia 6, 1-5). Daniil, proorocul a văzut pe Dumnezeu Tatăl și Fiul. A văzut pe Dumnezeu și Miheia (III Regi 22, 19). Apoi pe Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos L-au văzut ucenicii, atât în umilință, cât și în slavă, cât a trăit cu dânșii pe pământ (Ioan 1, 14; 6, 36).

Apostolul Ioan, vorbind despre Iisus Hristos, așa începe epistola I-a: *Ce era din început, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și mâinile noastre au pipăit despre Cuvântul Vieții, aceea vă vestim și Viața s-a arătat și o am văzut și mărturisim și vă vestim viața cea veșnică, care era la Tatăl și s-a arătat nouă* (I Ioan 1, 1-3). Iar Sfânta Evanghelie zice: *Și Cuvântul trup S-a făcut și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a unuia Născut din Tatăl* (Ioan 1, 14).

Pe Iisus Hristos L-a văzut Apostolul Pavel și după înălțarea la ceruri. L-a văzut pe Hristos când Il prigonea (I Corinteni 15, 8;

Fapte 9, 3-4). L-a văzut și primul mucenic Ștefan, când era ucis cu pietre și a zis: *Iată văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu* (Fapte 7, 56). Pe Duhul Sfânt L-au văzut poporul și Apostolii, la botezul Domnului în chip de porumbel șezând peste Dânsul și glas din cer s-a auzit: *Tu ești Fiul Meu cel iubit întru care bine am voit* (Luca 3, 22). Duhul Sfânt a fost văzut și în chipul limbilor de foc, la pogorârea Lui din cer (Fapte 2, 1-4). Încă în multe chipuri S-a arătat Dumnezeu și Sfinții Lui, precum în descoperirea Sfântului Evanghelist Ioan (Apocalipsa 4, 2-3; 5, 6-8).

Astfel, oamenii L-au văzut pe Dumnezeu și pot să-L închipuiască pentru întărirea și învățătura lor în credință. Deci nici un motiv nu pot avea sectanții, care zic că nimenea nu are voie să închipuiască pe Dumnezeu pe Sfintele Icoane.

Iubiți credincioși,

Astăzi este prima Duminică din Postul Mare, numită „Duminica Ortodoxiei” sau „a Sfintelor Icoane”. Tocmai de aceea am vorbit pe larg despre cinstirea sau venerarea Sfintelor Icoane, întrucât în vremea noastră s-au ridicat în lume multe secte creștine care hulesc icoanele, crucea, biserica, preoții și învățătura apostolică ortodoxă, înșelând pe mulți fii ai Bisericii noastre, spre veșnica lor osândă.

Noi vă sfătuim și vă reamintim învățătura dogmatică a Bisericii. Închinați-vă cu credință și evlavie Sfintelor Icoane și purtați-le în casă, și oriunde călătoriți, ca să vă fie de ajutor în izbăvirea de primejdii, știind că cinstea dată icoanelor se ridică la sfinții pictați pe ele. Faceți rugăciuni și acatiste în fața icoanelor, mergeți în pelerinaj la icoanele făcătoare de minuni din țară și la moaștele sfinților noștri, că veți primi ușurare și mare ajutor în necazurile vieții. De asemenea, cinstiți Sfânta Cruce, pavăza credinței, și o purtați cu credință, că prin ea izgonim pe diavoli și liniștim pe sectanții hulitori de Dumnezeu.

A trecut prima săptămână din Sfântul Post, numită și „Săptămâna Mare”. Ne bucurăm că bisericile iarăși s-au umplut de credincioși, că ați postit cu toții și că alergați cu credință și evlavie la Dumnezeu Mântuitorul și nădejdea noastră.

Vă îndemn, frații mei, să continuați a posti Sfântul Post și să vă rugați, să citiți cât mai mult și să faceți după putere milostenie și veți vedea câtă bucurie și pace veți primi în suflet. Dar, mai ales, vă îndemn să vă spovediți de două ori la duhovnici și în aceste zile, și la sfârșitul Postului Mare, iar care aveți dezlegare, să primiți și Sfânta Împărtășanie.

Creștinii evlavioși, mamele, copiii, bătrânii și bolnavii sunt datori să se spovedească și să se împărtășească de două ori în acest mare post. Siliți-vă la Hristos. El vă cheamă, vă așteaptă și vi se dăruiește în dar tuturor celor ce păzesc poruncile Lui. Nu treceți cu vederea dragostea și harul lui Hristos.

Să-L rugăm pe Fiul lui Dumnezeu să întărească dreapta credință și evlavia ortodoxă, ca să biruim cu puterea Lui și pe diavoli și pe sectanții hulitori, și pe necredincioși, și să trăim veșnic în bucuria și iubirea lui Dumnezeu. A m i n.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA A II-A A SFÂNTULUI
ȘI MARELUI POST
(A SFÂNTULUI GRIGORIE PALAMA)

Despre puterea credinței celor mulți

*Și văzând Iisus credința lor, i-a zis
slăbănogului: Fiule, iertate îți sunt păcatele
tale! (Marcu 2, 5)*

Iubiți credincioși,

Cuvântul lui Dumnezeu este plin de nemărginite învățături. În predica de azi vom vorbi despre puterea rugăciunii făcută cu credință de mai mulți. Căci, precum când se aprind mai multe lumânări într-o cameră întunecată, mai mare lumină se face și precum când se adună mai mulți cărbuni la un loc mai multă căldură dau, așa și credința mai multora, mai mare trecere are înaintea lui Dumnezeu.

Acest adevăr se vede din multe mărturii ale Sfintei Scripturi, dar și din învățătura Sfintei Evanghelii ce s-a citit astăzi. Să luăm, de pildă, cuvântul pe care l-a zis Domnul: *Și văzând Iisus credința lor, a zis slăbănogului: Fiule, iertate îți sunt păcatele tale!* Vedeți, frații mei, că nu a zis Domnul „văzând credința slăbănogului”, ci „a lor”, adică a aceluia care purta pe pat pe acel slăbănog. Cu adevărat, dacă cei patru care purtau pe slăbănog nu ar fi avut mare credință, nu ar fi făcut atâta osteneală cu cel bolnav ca să-l aducă în fața Mântuitorului. Căci ei, văzând mare mulțime de oameni care înconjurau pe Mântuitorul, și neputând să străbată cu

slăbănogul până în fața Domnului, au aflat alt chip de a-l apropia de Hristos. Au descoperit casa unde era Domnul și au coborât patul cu bolnavul, cu mare greutate și osteneală reușind să-l așeze în fața Mântuitorului, având mare credință că dacă-l va vedea Hristos va face milă cu el și-l va vindeca de boala lui.

După credința lor tare și neîndoielnică au dobândit cele ce așteptau. Căci văzând Mântuitorul nostru cel Preasfânt și Milostiv credința și osteneala lor, a zis slăbănogului: *Fiule, iertate îți sunt păcatele tale!* Apoi a zis: *Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta.* Și s-a sculat îndată sănătos, luându-și patul, a ieșit înaintea tuturor încât erau toți uimiți și slăveau pe Dumnezeu, zicând: *Asemenea lucruri nu am văzut niciodată* (Marcu 2, 5-12). Vedeți, frații mei, minune preaslăvită făcută de Domnul pentru „credința lor”, adică a slăbănogului și a celor care-l purtau pe El!

Dar oare numai atunci a făcut Mântuitorul minuni preaslăvite pentru credința celor mulți? Nu, cu adevărat nu. Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos este Același din veac și până la sfârșitul veacurilor, preabun, milostiv, și preaîndurat față de toți care cred în El într-un adevăr (Psalm 144, 18). Căci vedem zilnic mii și mii de creștini, care și astăzi aleargă la El cu credință și cu inimă zdrobită, fără îndoială, și îndată cunosc mila și ajutorul Lui în toate nevoile și necazurile lor.

Zice Preasfântul Duh în Psalmi: *Mântui-va Domnul sufletele robilor Săi și nu vor greși toți care nădăjduiesc spre Dânsul* (Psalm 33, 21). Cine ar putea să spună sau să scrie câte nenumărate minuni face Prea Înduratul Dumnezeu cu toți cei ce-L iubesc pe El și aleargă la Dânsul cu credință neîndoielnică și statornică? Noi stând aici în slujba binecredincioșilor creștini vedem și auzim de la mulți mulțumirea pentru binefacerile primite de la Dumnezeu. Unul mulțumește că prin slujbele făcute la Sfânta Biserică s-a făcut sănătos de boala de care suferea; altul mulțumește lui Dumnezeu că i-a reușit copilul la școală; altul că a reușit la servicii sau în căsătorie; altul, că l-a izbăvit Dumnezeu de pagube, de vrăjmași, de primejdia care-l amenința.

Același Preabun și Preaîndurat Mântuitor care a vindecat pe slăbănogul din Evanghelia de azi pentru credința lui și a celor care-l purtau, Același face minuni nenumărate cu toți bunii credincioși care aleargă la El cu credință dreaptă și rugăciune fierbinte și

statornică. Iar în ce fel credința unora ajută altora, de atâtea ori am auzit în Sfânta Evanghelia cu femeia cananeeancă, cu sluga sutașului, cu fiul văduvei din Nain și cu mulți alții, de care nu este locul aici a-i pomeni.

Citiți în faptele Sfinților Apostoli și veți vedea cât de mult poate rugăciunea celor mulți, care se roagă în Biserică pentru cei din primejdii. Vedem că Marele Apostol Petru, pentru mărturisirea adevărului, a fost prins, legat și dus la temniță, unde era păzit de patru străji cu câte patru ostași. Deci Petru era păzit în temniță și se făceau rugăciuni neîncetate pentru el de către Biserică. Și iată îngerul l-a deșteptat, zicând: *Scoală-te degrab!* și lanțurile i-au căzut de pe mâini. Și a zis îngerul către el: *Încinge-te și încalță-te cu sandalele,* și el a făcut așa. Și i-a zis: *Îmbracă-te și vino după mine.* Și ieșind, mergea după înger, dar nu știa că fapta îngerului este adevărată, ci i se părea o vedenie.

Și trecând de straja întâi și de a doua, au ajuns la poarta cea de fier care duce în cetate și poarta s-a deschis singură și, ieșind, a trecut o uliță și îndată îngerul Domnului s-a depărtat de el. Iar Petru venindu-și în sine, a zis: *Acum știu cu adevărat că Domnul a trimis pe îngerul Său și m-a scos din mâna lui Irod și din toată așteptarea poporului iudeilor* (Fapte 12, 4-11). Ați auzit iubiți credincioși ce mare și preaslăvită minune a făcut Preabunul Dumnezeu cu Apostolul Petru. Dar pentru ce? Pentru că mulțimea credincioșilor în Biserică făceau neîncetat rugăciune către Dumnezeu pentru el.

Iubiți credincioși,

Așadar să ținem minte că unde sunt doi sau trei credincioși adunați în numele Domnului, El este între ei (Matei 18, 20). Și cu atât mai mult Hristos este acolo unde sunt mai mulți credincioși care se roagă pentru cel ce este în primejdie sau are vreo cerere către Dumnezeu. Nicăieri nu se pot ruga creștinii mai mulți laolaltă ca în sfintele biserici, unde rugăciunile lor și ale preoților se unesc și ca tămâia se înalță la Dumnezeu, de unde le vine tuturor milă și ajutor celor ce au nevoie de mila Lui. Acolo preotul mijlocește în Sfântul Altar către Dumnezeu și pentru toți binecredincioșii creștini de pretutindeni.

Cele mai importante rugăciuni comune care se fac în bisericile noastre pentru credincioși sunt mai ales două: Sfânta Liturghie și Taina Sfântului Maslu. Oare câte minuni nu s-au făcut și se fac astăzi prin Sfânta Liturghie? În timpul ei, mai ales în sărbători, se adună cei mai mulți credincioși. Astfel rugăciunile lor comune, săvârșite cu multă credință, se unesc cu rugăciunile preoților din sfintele altare și contribuie cel mai mult la împlinirea cererilor lor.

Rugăciunile cu credință ale preoților, unite cu ale credincioșilor, săvârșesc cea mai mare minune ce are loc pe pământ de la Hristos până astăzi. Această minune negrăită este prefacerea pâinii și vinului în Trupul și Sângele lui Hristos în cadrul Sfintei Liturghii. Astfel, fără Sfânta Liturghie nu avem Sfânta Împărtășanie, iar fără aceasta, nu ne putem uni cu Hristos, nu putem fi iertați și deci mântuiți, că zice Domnul: *De nu veți mânca Trupul Meu și de nu veți putea bea Sângele Meu, nu veți avea Viața întru voi.*

Vedeți cât de mare este puterea și rolul Sfintei Liturghii? Vedeți că Sfânta Liturghie este a noastră și stă la temelia mântuirii noastre, pentru că ne ține direct și permanent în legătură cu Hristos, cu sfinții din cer și cu oamenii de pe pământ?

Altă minune a Sfintei Liturghii, ca rod al credinței și al rugăciunii în comun, este că ea contribuie cel mai mult, pe lângă celelalte slujbe, la păstrarea credinței ortodoxe în lume. Ce s-ar întâmpla cu credința noastră dacă n-am face-o vie, lucrătoare și mântuitoare prin Sfânta Liturghie? Numai de aceea unii creștini se duc la secte pentru că nu merg regulat la Sfânta Liturghie și nu simt puterea ei. Tot Sfânta Liturghie, ca o cunună a celor șapte Laude, contribuie mult și la unitatea, la împăcarea, la apropierea și înfrățirea creștinilor ortodocși, ca fii ai Bisericii lui Hristos. De-a lungul celor două milenii singură Biserica și slujbele făcute în Sfintele lăcașuri au adunat pe creștini în jurul preoților și altarelor, i-au unit prin rugăciune în aceeași credință, le-au vindecat bolile, i-au dezlegat de păcate prin Sfânta Spovedanie, i-au unit cu Hristos prin rugăciune și Sfintele Taine și i-au călăuzit în viață pe calea mântuirii prin învățătura Sfintei Evanghelii.

Prin slujbe, prin cărțile de cult, prin Sfânta Liturghie, prin predică și prin cântarea în comun, Biserica Ortodoxă a păstrat, pe lângă unitatea de credință și de simțire, și unitatea limbii, a culturii

religioase vechi, și a întregii Tradiții ortodoxe milenare. Or, toate acestea le considerăm minuni și roduri ale credinței și rugăciunii celor mulți.

Tot în cadrul Sfintei Liturghii Biserica face rugăciuni și scoate părticele (miride) pentru adormiți, iar prin puterea jertfei lui Hristos izbăvește din iad multe suflete ale celor morți. Oare nu ne rugăm cu toții la biserică pentru cei repausați ai noștri și împreună cu preoții le cântăm „veșnica pomenire” și zicem: „Dumnezeu să-i ierte?” Numai Dumnezeu știe câte suflete sunt scoase din chinurile iadului, prin jertfa liturgică și prin parastase ca rod al harului preoției și al rugăciunii comune.

Iată deci, că rugându-ne împreună cu preoții la biserică, contribuim la minunea iertării și izbăvirii din iad a multor suflete ale fraților noștri care au murit nepregătiți. Vedeți câte minuni se săvârșesc la Sfânta Liturghie ca rezultat al rugăciunii în comun? De aceea mare plată de la Dumnezeu au cei care merg regulat la biserică și se roagă pentru ei, pentru bolnavi, pentru binefăcători și răufăcători și pentru cei răposați. Mai ales pentru ei, că sufletele celor ce au murit nepregătiți așteaptă slobozire din osânda iadului prin rugăciunile Bisericii și ale noastre.

Alte minuni ale credinței și rugăciunii creștinilor în comun se fac prin taina Sfântului Maslu. Aceasta este cea mai puternică rugăciune și slujbă a Bisericii Ortodoxe pentru cei bolnavi. De aceea creștinii sunt datori să ceară această taină de la preoți ori de câte ori au bolnavi în familie și să participe la Sfântul Maslu cât mai mulți dintre ei, pentru că, rugăciunea credinței va tămădui pe cei bolnavi și de vor fi făcut păcate li se vor ierta” (Iacob 5, 15). Mulți dintre dumneavoastră cred că ați văzut bolnavi vindecați, sau în parte ușurați, prin Taina Sfântului Maslu și prin ungerea cu untdelemn sfințit. Alții ați mers, poate, pe la sfintele moaște și pe la icoanele miraculoase din țară și ați văzut sau ați auzit de bolnavi vindecați acolo în chip miraculos prin rugăciunea celor din jur și prin moliftele Sfântului Vasile cel Mare, citite de preot, cu post și credință.

Iată doar câteva din minunile săvârșite la biserică prin puterea credinței și rugăciunile celor mulți.

Iubiți credincioși,

Au trecut, cu ajutorul lui Dumnezeu, două săptămâni din Sfântul și Marele Post al Paștelui. Să ne cercetăm acum conștiințele și să ne întrebăm: Ne-am împăcat cu semenii noștri prin iertare și cu Dumnezeu prin spovedanie la preot în aceste 14 zile de post? Am mers mai des la Sfânta Liturghie în aceste Duminici și ne-am învrednicit să primim Trupul și Sângele lui Hristos? Am postit de mâncare de dulce, de mânia, de beție și de tot păcatul de când am intrat în Sfântul Post? Am făcut milostenie la săraci și suntem hotărâți să postim și să ne rugăm lui Dumnezeu până la Sfintele Paști? Avem grijă de cei dragi adormiți din neamul nostru și ne rugăm pentru iertarea lor?

Cei care ați făcut acestea, continuați să vă rugați, mergeți la biserică și vă vindecați slăbănogirea sufletului prin rugăciune, prin milostenie și prin pocăință. Iar cei care n-ați făcut nimic pentru suflet în aceste zile sfinte de pocăință, nu amânați, ci începeți de acum a lucra mântuirea dumneavoastră, până încă avem timp.

Vă amintesc că astăzi Biserica Ortodoxă face pomenirea Sfântului Ierarh Grigorie Palama, mitropolitul Tesalonicului în secolul al XIV-lea, ca sfânt și dascăl al rugăciunii. El a fost dascăl, lucrător și apărător al neîncetatei rugăciuni a lui Hristos. Cereți-i ajutorul și urmați după putere pe urmele rugăciunii lui.

De vom face așa vom avea mare folos sufletească din toate, vom trece curgerea postului cu lucrare duhovnicească și ne vom învrednici de slăvita Înviere a lui Hristos Dumnezeu. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA A III-A A SFÂNTULUI ȘI MARELUI POST (A SFINTEI CRUCI)

Despre valoarea sufletului

*...Ce va folosi omul de va dobândi lumea
toată și își va pierde sufletul său? Sau ce
va da omul, în schimb, pentru sufletul său?
(Marcu 8, 36-37)*

Iubiți credincioși,

În predica Sfintei Evanghelii de astăzi vom vorbi, pe cât ne va lumina Preabunul Dumnezeu, despre cinstea omului și despre valoarea sufletului omenesc. Iată ce spune Mântuitorul: *Ce va folosi omul de ar dobândi toată lumea, dar își va pierde sufletul său?* (Marcu 8, 36). Apoi zice: *Ce va da omul, în schimb, pentru sufletul său* (Marcu 8, 37). Auziți, frații mei, cât de mare și nemăsurată valoare are sufletul nostru și la câtă cinste și prețuire l-a ridicat Insuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos? Și dacă este așa, cine va putea vreodată a se împotrivi acestui adevăr?

Sfânta Scriptură are obicei de multe ori să numească pe om „suflet”. Iată ce spune la Facere: *Iar sufletele care au intrat cu Iacob în Egipt și care au ieșit din coapsele lui, au fost de toate șazece și șase de suflete, afară de femeile feciorilor săi* (Facere 46, 26). Iată că Sfânta Scriptură îl numește pe om „suflet”. Și de ce îl numește Sfânta Scriptură pe om „suflet”? Răspunsul este acesta: pentru valoarea cea mare ce o are sufletul față de trup. Dar poate

cineva să-i spună sufletului om? Nu, omul se poate numi suflet, dar sufletul nu se poate numi om. Pentru că sufletul are fire nevăzută, iar trupul are fire văzută și simțită, și numai când acestea se unesc într-un singur ipostas atunci se cheamă om. Dar nici sufletul nu se cheamă om fără trup, nici trupul nu se zice fără suflet. Căci omul este un ipostas unit din două firi, suflet și trup.

Ce este omul? Omul este un sâmbure și un centru al întregii lumi pe care a zidit-o Dumnezeu în cer și pe pământ. Omul este ființă care ține legătura cu cele patru feluri de lumi pe care le-a făcut Dumnezeu în Univers. El comunică cu întreaga creație însuflețită: cu regnul mineral, cu lumea vegetală, cu lumea animalelor și cu lumea nevăzută a îngerilor, adică cu lumea cea gânditoare. Deci omul este un centru al lumii văzute și al celei nevăzute, de aceea Sfânta și dumnezeiasca Scriptură îl numește pe om „mare” (Isus Sirah 3, 18). Și în alt loc zice: *Mare este omul și cinstit bărbatul milostiv.*

Dar de ce îl numește mare? Pentru că în om se reunesc toate lumile create de Dumnezeu și pentru că, peste toate acestea, el este *chipul și asemănarea lui Dumnezeu* (Facere 1, 26). Pentru că omul unește în sine cele patru lumi în mic, omul se numește „microcosmos”, adică lume mică. După Sfântul Grigorie Teologul și după alți Sfinți Părinți ai Bisericii lui Hristos omul se cheamă și macrocosmos, fiindcă este mai mare decât toate creaturile văzute. Omul este o lume mare în cea mică, deoarece el unește în sine nu numai lumea cea văzută și simțită ci și pe cea nevăzută a îngerilor și, pe deasupra tuturor, el este singura creație făcută *după chipul și după asemănarea lui Dumnezeu* (Facere 1, 26-27).

Să vedem în ce fel omul se împărtășește de însușirile îngeresti. Îngerii se tâlcuiesc slugi ale lui Dumnezeu, după cum este scris: *Cel ce faci pe îngerii Tăi duhuri și pe slugile Tale pară de foc* (Psalmi 103, 5). Îngerii sunt cei ce ne ajută în necazuri, în scârbe și în ispite. Ei se bucură neîncetat de cei ce cresc în virtute și se mâhnesc de cei ce cad în păcate și le ajută să se ridice din nou prin pocăință. Îngerii slujesc la mântuirea sufletelor omenesti și niciodată nu ne părăsesc, până la ieșirea noastră din viața aceasta. Îngerii alcătuiesc ceata cea mai aproape de noi, lor li s-a dat spre pază pământul și slujesc mai aproape de noi la mântuirea sufletelor oamenilor. De aceea Sfântul Apostol Pavel a zis: *Îngerii*

oare nu sunt toți duhuri slujitoare, trimiși spre slujbă, pentru cei ce vor fi moștenitorii mântuirii? (Evrei 1, 14).

Sufletul omului are și el de la Dumnezeu o lucrare asemănătoare cu a îngerilor. El are credință și dragoste de Dumnezeu și Îi slujește cu frică și cutremur. Sufletul omului are și el putere de a sluji, de a ajuta pe frații săi, de a-i mângâia în necazuri, de a-i întări cu cuvântul și de a veni întotdeauna spre ajutorul lor. Pentru aceasta omul este un fel de înger amestecat din două firi, cum îl numește Sfântul Ioan Damaschin.¹⁾

Sfântul Grigorie de Nyssa, marele filosof duhovnicesc, spune și el că „omul este frate cu îngerul după puterea sa cuvântătoare. Ce este mintea omului, aceea este și îngerul cu trup”²⁾. Căci trebuie să știm că numai Dumnezeu este cu desăvârșire netrupesc, că toți îngerii au trupurile lor. Dar trupurile lor sunt preasubțiri, din foc ceresc și sunt numiți în scrierile bisericești „netrupești”.

Sufletul nostru nu este străin nici de lucrarea arhanghelilor. El are memorie dată de Dumnezeu, ține minte toate, iar mintea lui, dacă este luminată de Preasfântul Duh, împărtășește și binevestește Evanghelia în care este cuvântul lui Dumnezeu și toate învățăturile mântuitoare de suflet.

Omul, asemenea începătorilor, stăpânește orașe, țări și ținuturi, dă legi și conduce suflete după cum a zis Dumnezeu: *Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți* (Facere 1, 28).

Imitând ceata îngerilor care stăpânesc în văzduh pe diavoli, sufletul omului curat și luminat de darul lui Dumnezeu stăpânește și el pe diavoli, îi arde cu rugăciunea și smerenia. Sufletul curat nu vrea să facă voia lor și, mai ales, nu se lasă biruit de patimile trupului și ale sufletului pentru că are în el pe Tatăl, și pe Fiul și pe Duhul Sfânt (Matei 10, 8; Marcu 3, 15; Luca 9, 1).

Omul, asemenea stăpânilor, are de la Dumnezeu darul de a face puteri și minuni mari și în loc de a ocârmui vânturile și schimbările vremurilor el stăpânește mădulele trupului său, ocârmuiește virtuțile, alungă furtuna gândurilor și patimile sufletului, punându-le pe toate în rânduială spre slujba și slava lui Dumnezeu.

1) Dogmatica, cap. 12, București, 1938.

2) Sf. Grigorie de Nyssa, Comentariu la viața lui Moise, p. 813.

Și cu ceata domniilor se aseamănă foarte mult sufletul omului. Căci prin darul lui Dumnezeu ajunge să domnească peste simțuri, și peste patimile trupului și ale sufletului său.

Sufletul omului are încă de la Dumnezeu darul pe care îl au sfintele tronuri, putând și el într-o măsură să primească și să odihnească pe Preasfânta Treime în mintea și în inima sa, prin curățirea de patimi, prin iubire și smerenie.

Omul se împărtășește puțin și de lucrarea heruvimilor, după măsura darului lui Dumnezeu, prin care poate fi înțelept și veghetor asupra patimilor, cu mintea și inima pline de cunoștință dumnezeiască, putând și el să reverse înțelepciune duhovnicească prin propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu spre mântuirea a mii de suflete iubitoare de Hristos.

Dar sufletul omenesc, imitând pe serafimi, când ajunge desăvârșit, se umple de căldură și văpaie dumnezeiască și are atâta dragoste arzătoare față de Preabunul Dumnezeu încât, pe drept cuvânt, este „un serafim în trup, un serafim pământesc”.

Omul este mai mic decât îngerii cu cunoștința, iar cu darul, cunoaște mai puține taine dumnezeiești decât aceștia. Așa trebuie să înțelegem cuvintele Mântuitorului despre Sfântul Ioan Botezătorul, care zice: *Între cei născuți din femei, nimeni nu s-a ridicat mai mare ca Ioan, dar cel mai mic întru Împărăția Cerurilor este mai mare decât el* (Matei 11, 11; Luca 7, 28). Dar pentru că din toată zidirea, numai omul este făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, omul este mai mare decât îngerii. Sufletul omului întrece pe îngeri prin trei însușiri, după Sfântul Vasile cel Mare și anume: prin minte, prin cuvânt și prin voie de sine stăpânitoare, adică liberă. Căci prin minte sufletul omului se aseamănă mai ales cu Tatăl și cu Fiul, iar prin voia sa liberă, de sine stăpânitoare, care este rădăcina tuturor bunătăților, sufletul se aseamănă Sfântului Duh. Astfel omul este icoana Preasfintei Treimi prin aceste trei însușiri.

Iubiți credincioși,

Vedeți cât de mare este valoarea sufletului omenesc? Vedeți până la ce cinste și strălucire se ridică? Și acestea pentru că omul este regele creației, singura ființă creată *după chipul și asemănarea*

lui Dumnezeu. De aceea zice Mântuitorul în Sfânta Evanghelie de astăzi: *Ce va folosi omul de ar dobândi toată lumea dacă își va pierde sufletul său? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?* (Marcu 8, 35-37). Tocmai de aceea ne amintește Biserica cuvintele Mântuitorului care zice să avem grijă de mântuirea noastră, mai ales acum în Postul Mare, când tot creștinul binecredincios își caută de suflet. De aceea S-a întrupat și a pățimit pentru oameni Fiul lui Dumnezeu, ca să scoată sufletele noastre, atât de prețioase, din robia patimilor și din adâncul iadului, unde erau aruncate de diavoli cei ucigași.

Iată pentru ce s-a pus această Evanghelie la mijlocul marelui Post, ca să avem timp până la Sfintele Paști, să ne pocăim, să ne spovedim, să ne împăcăm cu Dumnezeu și cu oamenii și să primim cu vrednicie Sfânta Împărtășanie care este cel mai mare dar pe care ni-l dăruiește Mântuitorul pe pământ. Să luăm deci aminte cum trăim, cum ne îndreptăm viața, ce am făcut până acum pentru sufletul nostru și ce trebuie să mai facem pe viitor ca să dobândim mântuirea noastră și să scăpăm de osândă.

Să luăm aminte că tocmai de aceea ne luptă atât de mult diavolul prin slugile lui, ca să ne răpească ce avem mai scump de la Dumnezeu. Nu averea, nu cinstea, nu prietenii, nu trupul, nu viața aceasta pământească, ci sufletul pe care ni l-a dat Dumnezeu, care este mai scump decât toate mărgăritarele lumii. Pentru el suferim atâtea ispite în trup; pentru el ne luptăm o viață cu diavoli, cu slăbiciunile firii, cu oamenii răi și cu patimile ucigașe de suflet care ne atacă din toate părțile.

După ce am văzut ce este sufletul și cât de mare este valoarea lui, să vedem acum cum trebuie să ne păstrăm curat de păcate sufletul nostru; sau dacă suntem stăpâniți de patimi, care formează cancerul sufletului, cum am putea să ne izbăvim de robia lor și de veșnica osândă.

Sufletul pruncului după botez este curat ca un înger. De aceea pruncul care moare îndată după botez, fiind fără păcate este sigur mântuit și numărat în ceata sfinților. Pentru aceea și Mântuitorul a luat un prunc în sfintele Sale brațe, zicând: *Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, căci a unora ca aceștia este Împărăția lui Dumnezeu* (Marcu 10, 14). Copilul botezat este deci, prototipul îngerului, al sufletului, al omului desăvârșit, nestăpânit

de nici un păcat, de nici un gând necurat. Iată, pe pământ, copilul este cea mai potrivită icoană a sfințeniei, a sufletului mântuit.

Cum ne putem curăți sufletul, conștiința, inima și trupul de păcatele ce ne apasă? Cel dintâi lucru ce trebuie să-l facem în posturi este spovedania cu căință și lacrimi și Sfânta Împărtășanie. Apoi este sfânta rugăciune. Ne trebuie mai multă rugăciune, frații mei, mai multă evlavie și răbdare la rugăciune, prezență regulată la biserică. Citiți apoi zilnic psaltirea, o catismă sau două, că psalmii și din inimă de piatră scot lacrimi, zice Sfântul Vasile cel Mare. Mai citiți seara sau dimineața un acatist, paraclisul Maicii Domnului, rugăciunile zilnice din cartea de rugăciuni și adăugați metanii și închinăciuni cu rugăciunea lui Hristos, după putere.

A treia faptă bună care ajută mult rugăciunea este postul. Mare este puterea rugăciunii unită cu postul. Amândouă fac adevărate minuni; înălbesc sufletul înnegrit de păcate și de gânduri rele. Fiecare să postească după putere, numai să postească. Adică să mănânce de post, iar miercurea și vinerea să țină post măcar negru până la amiază.

Altă mare faptă bună care ajută mult la mântuirea sufletului este milostenia. Miluiți cât puteți, ajutați cu dragoste și inimă bună pe orice om care vă cere.

Mare putere are milostenia sufletească. Îndemnați-vă unii pe alții la biserică, la rugăciune, la spovedanie, la pocăință. Cercetați pe cei bolnavi, ajutați pe cei întristați cu cuvinte de mângâiere, cu cărți sfinte de citit și citiți, mai ales, în Noul Testament. Iar cununa bunătăților este dragostea creștină. Iubiți duhovnicește pe toți, cereți iertare de la toți și bucurați-vă în Hristos, că Dumnezeu este dragoste. Iată cea mai bună cale de curățenie și de mântuire a sufletelor noastre.

Iubiți credincioși,

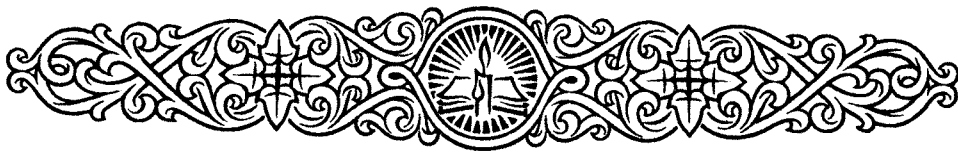
Au trecut trei săptămâni din Sfântul și Marele Post al Paștelui. În acest timp unii creștini s-au rugat mai mult, au venit la biserică, au postit, s-au împăcat cu oameni și cu Dumnezeu, s-au spovedit și împărtășit. Aceștia s-au îngrijit cum trebuie de sufletele lor. Dar mulți încă n-au venit, deși Hristos îi cheamă și îi așteaptă.

Astăzi, în Duminica a treia din Postul Mare, numită „a Sfintei Cruci”, după cum vedeți, se scoate cu mare evlavie în mijlocul bisericii Sfânta Cruce. De ce se scoate Crucea la jumătatea postului în biserică pentru închinare, unde stă o săptămână? Se scoate pentru a ne întări și a ne îmbărbăta în nevoința postului, ca să-l putem parcurge cu folos până la capăt. Căci privind la Sfânta Cruce și cugetând la patimile Domnului uităm de necazurile vieții și primim putere pe calea mântuirii.

Frații mei, este puterea Crucii lui Hristos în lume! Crucea ne-a adus mântuirea și împăcarea cu Dumnezeu. Crucea a sfărâmat prin Înviere porțile iadului. Crucea ne-a deschis raiul și a biruit moartea. Crucea zdrobește pe diavoli și-i alungă dintre noi. Crucea este scară de mântuire a lumii care ne urcă la cer. Să urcăm la Dumnezeu pe scara Crucii. Să ne împăcăm și să ne iubim prin jertfa Sfintei Cruci. Să ne silim a ne duce fiecare crucea noastră cu smerenie, cu răbdare și cu nădejdea mântuirii. Să nu deznădăjduim în boli, în suferințe și în mulțimea necazurilor vieții. Să ne gândim că toți părinții, înaintașii și sfinții noștri au suferit și și-au dus crucea cu răbdare și bucurie până la capăt.

Deci să ne întărim și noi, frații mei, în nevoința postului. Înaintea noastră merge Însuși Hristos Mântuitorul lumii cu Crucea în spate. Să-I urmăm și noi cu credință și bărbăție, lucrând ziua și noaptea la mântuirea sufletelor noastre. Și ajungând cu bucurie la Sfintele Paști, să ingenunchem în fața Crucii și împreună să cântăm: „Crucii tale ne închinăm, Hristoase, și Sfânta Învierea Ta o lăudăm și o mărim!” A m i n.

PREDICĂ
LA
DUMINICA IV-A A SFÂNTULUI
ȘI MARELUI POST
(A SFÂNTULUI IOAN SCĂRARUL)

Despre credință și îndoială

Iubiți credincioși,

Să înțelegem că alta este credința tare, deplină, și alta este credința îndoielnică și puțină. Prin credința dreaptă și deplină omul poate, cu puterea lui Dumnezeu, să facă minuni și să dobândească fericirea vremelnică și veșnică. Credința deplină sau desăvârșită este credința propovăduită de Biserica Ortodoxă și mărturisită pe scurt în Simbolul Credinței (Crezul). Această sfântă și dreaptă credință, împreună cu lucrarea faptelor bune, cu scopul de a plăcea numai lui Dumnezeu, îi aduce omului mântuirea sufletului (I Corinteni 10, 31).

Să știți, frații mei, că sunt multe feluri de credințe pe pământ care nu aduc mântuirea sufletului, ci și la piezare îl duc. Așa sunt credințele păgâne, credințele strâmbe ale celor care cred în vrăji, în descântece și în fermecătorii, în visuri și vedenii false și alte multe feluri de credințe străine de adevăr care duc la pierzare pe cei înșelați de ele. Numai credința cea deplină și dreaptă pe care o mărturisește și o propovăduiește Biserica Ortodoxă este mântuitoare fiind întemeiată pe Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție apostolică și patristică. Ea are temelie neclintită pe Hristos piatra cea din capul unghiului (Matei 21, 42).

Sfinții și dumnezeieștii Părinți, ca și Sfinții Apostoli au fost cei mai mari apărători ai drepte credințe la cele șapte Sinoade

ecumenice și la cele locale. Prin învățăturile lor scrise ne-au lăsat luminate căile mântuirii, care duc la Hristos numai după dreptarul credinței Ortodoxe. Când pe Sfântul Vasile cel Mare îl îndemna guvernatorul Modest să primească unirea cu erezia lui Arie, atunci marele ierarh i-a zis: „Nu! Biserica a primit învățătura sa de la Hristos Dumnezeu și această învățătură eu sunt dator s-o apăr chiar cu prețul vieții mele. De aceea nu voi îngădui să se lase la o parte sau să se schimbe vreun cuvânt, sau măcar o silabă din această dumnezeiască predanie. Ci ca un paznic rânduit de Dumnezeu prin har voi sta aici credincios și neclintit la postul meu, chiar dacă voi plăti această împotrivire cu viața mea. Eu nu voi înceta de a apăra tezaurul cel neprețuit al credinței contra tuturor vătămurilor ce vin de la necredincioși șieretici. Adevărurile drepte credințe au fost păstrate în totalitatea și curăția lor cu multe jertfe omenești și cu mari valuri de sânge creștin”.

Când milioane de oameni, bărbați și femei, copii, tineri și bătrâni, învățați și filosofi din primele veacuri ale creștinismului și-au dat viața pentru învățătura creștină, pentru a ne lăsa moștenire curată în Iisus Hristos, nimeni dintre creștinii zilelor noastre n-are dreptul să strice frumusețea și podoaba drepte credințe, având în ea adevărul. Toți care vor face unele schimbări în cuvintele Sfintei Scripturi și ale Sfintei Tradiții nu vor avea parte de Hristos și nu vor moșteni împreună cu sfinții Lui cereasca împărăție.

Credința deplină și tare este cea care se lucrează prin dragoste (Galateni 5, 6), adică cea care este urmată de fapte bune. Iar credința care este lipsită de dragoste, adică de fapte bune, este zadarnică și nefolositoare. Aceasta ne-o arată Sfântul Apostol Pavel zicând: *De aș avea darul proorociei și orice știință și de aș avea totă credința încât să pot muta și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt* (I Corinteni 13, 2). Încă să știm, fraților, că dreapta noastră credință cea deplină și tare, care lucrează prin fapte bune, trebuie să fie statornică până la ultima noastră suflare. În această privință avem mii și milioane de pilde lăsate nouă de Sfinții lui Dumnezeu care L-au mărturisit și, pentru dragostea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, și-au pus sufletele lor pentru Evanghelie, răbdând până la moarte înfricoșătoare chinuri. Pentru a adevări acest lucru despre credința cea statornică a Sfinților lui Dumnezeu voi aduce câteva exemple din viața Bisericii.

Primul exemplu de jertfă totală pentru mântuirea lumii și pentru propovăduirea Sfintei Evanghelii pe pământ a fost Însuși Domnul nostru Iisus Hristos. El ne-a descoperit adevărurile veșnice ale dreptei credințe. El ne-a învățat cum să credem în adevăratul Dumnezeu cel închinat și mărit în trei persoane: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Hristos, Mântuitorul lumii, ne-a descoperit că Duhul Sfânt porcede de la Tatăl și ni l-a trimis pe pământ ca Mângâietor și Domn al vieții. El a sfințit pe fecioara Maria prin întruparea Sa și ne-a încredințat-o tuturor ca Născătoare de Dumnezeu și mamă, zicându-i: *Iată fiul tău!* iar prin iubitul Său ucenic Ioan Evanghelistul, căruia i-a spus: *Iată mama ta!* (Ioan 19, 26-27), ne-a făcut fiii ei.

Dreaptă credință plină de Duh și de putere a avut dintre oameni cel mai mult Maica Domnului, cea dintâi rugătoare pentru noi toți înaintea Preasfintei Treimi. Ea a crezut în cuvintele Arhanghelului Gavriil și prin el a primit să nască cu trup pe Hristos, când a spus: *Fie mie după cuvântul tău!* (Luca 1, 38).

Dar ce vom spune de marea credință a Sfinților Apostoli? Oare nu ei au semănat dreapta credință și Evanghelia în toată lumea? Nu au străbătut ei Asia, Europa și Africa, vestind venirea Mântuitorului în lume și apropierea Împărăției Cerurilor? Nu au răbdat ei atâta prigonire și temniță și moarte martirică pentru Hristos și pentru Evanghelie? Nu au vindecat ei bolnavi și tot felul de suferinzi cu puterea credinței, chemând numele lui Hristos? Nu au dăruit ei capiştile idolești și în locul lor au înălțat biserici creștine?

Astfel, ce vom vorbi de credința plină de râvnă a lui Petru, căruia i-a spus Hristos: *Amin zic ție, tu ești Petru și pe această piatră voi întemeia Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui* (Matei 16, 18)? Oare nu a fost el răstignit pe cruce cu capul în jos pentru dragostea lui Hristos? Ce vom zice de credința Apostolului Pavel, gura lui Hristos? Pe el l-a făcut Mântuitorul din tiran și persecutor, Apostol al neamurilor și martir. Deci, cum vom lăuda credința de foc a Sfântului Pavel, dragostea lui pentru mântuirea păgânilor și a evreilor, curajul și bărbăția lui, înțelepciunea lui și răbdarea lui, bătăile, temnița și lanțurile pe care le-a suferit el pentru Evanghelie, învrednicindu-se să fie înălțat de Duhul Sfânt până la al treilea cer? Oare nu el a spus că *după plecarea mea vor*

intra între voi lupii răpitori - adică ereticii -, care nu vor cruța turma? (Fapte 20, 29).

Cine poate spune cu câtă dragoste și fierbinte credință au slujit Apostolii pe Hristos și Evanghelia Lui? Sau cine știe câte bătăi și torturi și lanțuri au pățimit pentru Hristos Sfinții Mucenici? Căci cu cât îi chinuiau păgânii mai mult, ei mai tari se făceau în credință și primeau cu bucurie să moară pentru Iisus, decât să se lepede de El. Cine știe dintre muritori numărul și numele tuturor sfinților lui Dumnezeu? Sau cine poate lăuda după vrednicie credința lor, dragostea lor, smerenia lor, bărbăția lor și sfințenia cu care au trăit ei Evanghelia și au împlinit poruncile lui Dumnezeu? Oare ei credeau în Hristos numai cu buzele sau pentru răsplată? Sau slujeau Biserica pentru ranguri? Sau mărturiseau Evanghelia învierii pentru bani și daruri?

Nu, niciodată. Sau se temeau de oameni mai mult decât de Dumnezeu? Sau se certau pentru întâietate? Sau se pârau unii pe alții, sau urmăreau averi și scopuri pământești în Biserică? Sau se îndoiau în credință și schimbau după plac și după mintea lor învățătura Evangheliei, cum fac sectele de azi? Nu. Ci credința lor dreaptă și statornică în Dumnezeu era tare ca fierul; fețele și inimile lor străluceau de lumina Duhului, ca făcliile pentru sfințenia vieții lor; mâinile lor nu oboseau să dea milostenie, picioarele lor nu conteneau să alerge la biserici și la vestirea Evangheliei; gurile lor nu încetau să se roage lui Dumnezeu, iar sufletele lor albe ca zăpada așteptau cu bucurie dezlegarea de trup și unirea în cer cu Hristos.

Aceeași credință tare până la jertfă și viață îngerească au dus pe pământ toți sfinții și Cuvioșii Părinți ai Bisericii Ortodoxe. Ei cu rugăciunea și credința lor făceau multe minuni, cu lacrimile lor sfințeau pustiul și mănăstirile, cu inima lor odihneau pe Dumnezeu, iar cu înțelepciunea și sfaturile lor scriau cărți de folos, apărau dreapta credință în lume, combăteau pe eretici și izgoneau pe diavoli dintre oameni. De aceea sunt trecuți ca sfinți în calendar și le cerem ajutorul.

Ce putem spune de părinții și înaintașii noștri care au păstrat cu atâta sfințenie și tărie credința ortodoxă pe pământul țării noastre? Să amintim de marele domn al Moldovei Ștefan cel Mare, care a apărat ortodoxia aproape o jumătate de secol și a înălțat 48

Primul exemplu de jertfă totală pentru mântuirea lumii și pentru propovăduirea Sfintei Evanghelii pe pământ a fost Însuși Domnul nostru Iisus Hristos. El ne-a descoperit adevărurile veșnice ale dreptei credințe. El ne-a învățat cum să credem în adevărul Dumnezeu cel închinat și mărit în trei persoane: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Hristos, Mântuitorul lumii, ne-a descoperit că Duhul Sfânt porcede de la Tatăl și ni l-a trimis pe pământ ca Mângâietor și Domn al vieții. El a sfințit pe fecioara Maria prin întruparea Sa și ne-a încredințat-o tuturor ca Născătoare de Dumnezeu și mamă, zicându-i: *Iată fiul tău!* iar prin iubitul Său ucenic Ioan Evanghelistul, căruia i-a spus: *Iată mama ta!* (Ioan 19, 26-27), ne-a făcut fiii ei.

Dreaptă credință plină de Duh și de putere a avut dintre oameni cel mai mult Maica Domnului, cea dintâi rugătoare pentru noi toți înaintea Preasfintei Treimi. Ea a crezut în cuvintele Arhanghelului Gavriil și prin el a primit să nască cu trup pe Hristos, când a spus: *Fie mie după cuvântul tău!* (Luca 1, 38).

Dar ce vom spune de marea credință a Sfinților Apostoli? Oare nu ei au semănat dreapta credință și Evanghelia în toată lumea? Nu au străbătut ei Asia, Europa și Africa, vestind venirea Mântuitorului în lume și apropierea Împărăției Cerurilor? Nu au răbdător ei atâta prigonire și temniță și moarte martirică pentru Hristos și pentru Evanghelie? Nu au vindecat ei bolnavi și tot felul de suferinzi cu puterea credinței, chemând numele lui Hristos? Nu au dăruit ei capiştile idolești și în locul lor au înălțat biserici creștine?

Astfel, ce vom vorbi de credința plină de râvnă a lui Petru, căruia i-a spus Hristos: *Amin zic ție, tu ești Petru și pe această piatră voi întemeia Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui* (Matei 16, 18)? Oare nu a fost el răstignit pe cruce cu capul în jos pentru dragostea lui Hristos? Ce vom zice de credința Apostolului Pavel, gura lui Hristos? Pe el l-a făcut Mântuitorul din tiran și persecutor, Apostol al neamurilor și martir. Deci, cum vom lăuda credința de foc a Sfântului Pavel, dragostea lui pentru mântuirea păgânilor și a evreilor, curajul și bărbăția lui, înțelepciunea lui și răbdarea lui, bătăile, temnița și lanțurile pe care le-a suferit el pentru Evanghelie, învrednicindu-se să fie înălțat de Duhul Sfânt până la al treilea cer? Oare nu el a spus că *după plecarea mea vor*

intra între voi lupii răpitori - adică ereticii -, care nu vor cruța turma? (Fapte 20, 29).

Cine poate spune cu câtă dragoste și fierbinte credință au slujit Apostolii pe Hristos și Evanghelia Lui? Sau cine știe câte bătăi și torturi și lanțuri au pățimit pentru Hristos Sfinții Mucenici? Căci cu cât îi chinuiau păgânii mai mult, ei mai tari se făceau în credință și primeau cu bucurie să moară pentru Iisus, decât să se lepede de El. Cine știe dintre muritori numărul și numele tuturor sfinților lui Dumnezeu? Sau cine poate lăuda după vrednicie credința lor, dragostea lor, smerenia lor, bărbăția lor și sfințenia cu care au trăit ei Evanghelia și au împlinit poruncile lui Dumnezeu? Oare ei credeau în Hristos numai cu buzele sau pentru răsplată? Sau slujeau Biserica pentru ranguri? Sau mărturiseau Evanghelia învierii pentru bani și daruri?

Nu, niciodată. Sau se temeau de oameni mai mult decât de Dumnezeu? Sau se certau pentru întâietate? Sau se pârau unii pe alții, sau urmăreau averi și scopuri pământești în Biserică? Sau se îndoiau în credință și schimbau după plac și după mintea lor învățătura Evangheliei, cum fac sectele de azi? Nu. Ci credința lor dreaptă și statornică în Dumnezeu era tare ca fierul; fețele și inimile lor străluceau de lumina Duhului, ca făcliile pentru sfințenia vieții lor; mâinile lor nu oboseau să dea milostenie, picioarele lor nu conteneau să alerge la biserici și la vestirea Evangheliei; gurile lor nu încetau să se roage lui Dumnezeu, iar sufletele lor albe ca zăpada așteptau cu bucurie dezlegarea de trup și unirea în cer cu Hristos.

Aceeași credință tare până la jertfă și viață îngerească au dus pe pământ toți sfinții și Cuvioșii Părinți ai Bisericii Ortodoxe. Ei cu rugăciunea și credința lor făceau multe minuni, cu lacrimile lor sfințeau pustiul și mănăstirile, cu inima lor odihneau pe Dumnezeu, iar cu înțelepciunea și sfaturile lor scriau cărți de folos, apărau dreapta credință în lume, combăteau pe eretici și izgoneau pe diavoli dintre oameni. De aceea sunt trecuți ca sfinți în calendar și le cerem ajutorul.

Ce putem spune de părinții și înaintașii noștri care au păstrat cu atâta sfințenie și tărie credința ortodoxă pe pământul țării noastre? Să amintim de marele domn al Moldovei Ștefan cel Mare, care a apărat ortodoxia aproape o jumătate de secol și a înălțat 48

de biserici și mănăstiri. Să pomenim și pe domnul martir Constantin Brâncoveanu, cu cei patru copii ai săi, care și-au vărsat sângele pentru Hristos departe de țară. Să amintim și pe ierarhii mărturisitori și apărători ai drepte credințe din Transilvania, și pe sihaștrii și cuvioșii sfinți care s-au nevoit în Carpați, în pădurile și mănăstirile noastre.

Nu putem uita nici pe bunii noștri părinți și țărani credincioși de la sate. Oare câți erau mai credincioși decât ei? Cine se ruga mai cu credință și cu lacrimi ca ei, țărani și mamele noastre blânde și evlavioase de prin sate?

Toate acestea le-am spus, frații mei, ca să ne dăm seama că și în țara noastră credința în Dumnezeu a avut dintotdeauna bărbați sfinți, trăitori adevărați în Hristos și apărători ai credinței curate împotriva tuturor sectelor și a celor îndoielnici și slabi în credință.

Iubiți credincioși,

Împotriva credinței adevărate și puternice în Dumnezeu, de-a lungul celor două mii de ani de creștinism, s-au ridicat tot felul de obstacole, ispite și neghine, cum le numește Iisus Hristos în pildele Sale. Și care au fost acestea? La începutul creștinismului s-au ridicat creștini iudaizanți, care voiau să amestece credința curată în Hristos cu practicile religioase ale Legii Vechi. Apoi s-au ridicat împotriva credinței propovăduite de Mântuitorul și de Apostoli, împărați păgâni romani, care prin grele persecuții sângeroase căutau să-i întoarcă pe creștini din nou la idolatrie.

Din secolul IV diavolul a ridicat împotriva credinței apostolice tot felul de eresuri, secte și curente filosofice păgâne, ca arianismul, nestorianismul, monofizismul, monotelismul, iconoclasmul, gnosticismul, maniheismul, montanismul și multe altele. Mai târziu s-au ridicat reformiștii luterani, calvinii, husiții și sectele mai noi din zilele noastre. Toate acestea au urmărit slăbirea drepte credințe și convertirea ortodocșilor la eresul lor. Unii au reușit mai mult, alții mai puțin în scopul lor prozelitist, diabolic, de fărâmițare a Bisericii lui Hristos, iar alții au dispărut fără urme.

Corabia Bisericii lui Hristos merge mai departe pe marea vieții dar diavolul nu încetează s-o atace cu noi și noi arme și

ispite. Cea mai puternică armă, după secte, este necredința în Dumnezeu care, luând locul păgânismului, încearcă să slăbească credința tare și curată în Dumnezeu. Însă jertfa păstorilor devotați ai Bisericii, scrierile Sfinților Părinți și rugăciunile călugărilor și ale credincioșilor au slăbit atacul necredincioșilor.

Atunci diavolul a inventat o nouă armă împotriva credinței vii, lucrătoare în Hristos, anume, îndoiala. Creștinii îndoielnici sunt din ce în ce mai numeroși. Ei cred în Dumnezeu, dar se îndoiesc și de viața veșnică, și de puterea rugăciunii, și de harul Lui. Se roagă, dar cu îndoială, cum s-a rugat și tatăl copilului bolnav din Evanghelia de astăzi. Creștinii îndoielnici merg la biserică numai când sunt bolnavi, când au dușmani, necazuri, sau examene. În rest, spun că n-au timp, că se pot ruga și acasă sau că se roagă preoții pentru ei. Aceștia se îndoiesc și de viața veșnică, și de puterea rugăciunii, și de harul preoției, și de sfințenia Sfintei Împărtășanii. Duhul îndoielii este un diavol cumplit care chinuie pe mulți credincioși și îi aruncă în deznădejde, în gânduri negre, în secte, în sinucidere. Căci și creștinii care se duc la secte, tot din cauza îndoielii în credință o fac. De aceea îndoielnicii și sectanții sunt mereu tulburați, îngândurați, gata oricând de ceartă și chiar de răzbunare.

O imagine clară a îndoielii noastre în credință o prezintă Evanghelia de astăzi. Un tată și-a adus copilul bolnav de epilepsie să-l vindece Hristos. Mai întâi a cerut să-l vindece ucenicii Săi dar n-au putut. Apoi căzând la picioarele lui Hristos, I-a spus durerea și L-a rugat să-i vindece copilul. Dar Mântuitorul întârzia să facă minunea. De ce? Din cauza necredinței tatălui copilului. Că iată cum se ruga: „Doamne, de poți ceva, ajută-ne nouă, fiindu-Ți milă de noi!” Atunci Hristos i-a răspuns: *De poți crede, toate sunt cu putință celui credincios*. Tatăl copilului, apăsător de boala fiului său, a strigat cu lacrimi: *Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!* (Marcu 9, 22-24). Atunci îndată Hristos a izgonit duhul rău din copil și l-a vindecat.

Oare câți dintre creștinii noștri nu cârtesc înaintea lui Dumnezeu când sunt în suferință și necaz? Câți nu vin la biserică și se roagă mai mult din interese pământești, zicând cam aceleași cuvinte îndoielnice: „Doamne, dacă ești bun, ajută-mi! Doamne, dacă m-ai iertat, miluiește-mă! Doamne, dacă poți și vrei, vindecă-mă

și pedepsește pe vrăjmașii mei!” Or, aceasta nu este rugăciune primită de Dumnezeu!

Iubiți credincioși,

Dacă vrem să ne mântuim și să fim miluiți de Hristos, să avem credință tare, vie, curată, statornică. Altfel nu ne aude repede Dumnezeu. Sau ne răspunde ca omului din Evanghelia de azi: *De poți crede, toate sunt cu puțință celui credincios!* Să avem credință puternică și toate le vom dobândi.

Îndoiala în credință a adus lumea aici, la marginea prăpastiei. Îndoiala în credință a creat atâtea secte și a adus dezbinarea în Biserică, în familie și peste tot. Cum ne putem întări în credință ca să scăpăm de îndoială și de cumplitele ei urmări? Numai prin rugăciune și post, prin deasă spovedanie și împărtășire și prin citirea cărților sfinte. Căci așa a răspuns Mântuitorul ucenicilor Săi care L-au întrebat: *Pentru ce noi n-am putut să-l scoatem? Pentru puțină voastră credință* (Matei 17, 19-20). *Acest neam de diavoli cu nimic nu poate fi scos, fără numai cu rugăciune și cu post!* (Marcu 9, 28-29).

Vedeți ce ne răspunde Hristos? Vedeți puterea rugăciunii ajutată de post? Vedeți puterea postului ajutat de rugăciune? În zadar unii vorbesc de rău postul. În zadar alții se roagă, dacă nu vor să postească. Uniți rugăciunea cu postul, mergeți regulat la Sfânta Liturghie, spovediți-vă curat, mai ales acum în Sfântul și Marele Post. Împăcați-vă, ajutați-vă în greutățile vieții și creșteți-vă copiii în credință și frică de Dumnezeu, ca să nu fie robiți de diavolul prin păcatele tinereții. Doar vedeți câți părinți suferă pentru copiii lor bolnavi, neascultători și răi.

De ne vom ruga cu credință și cu post, vom dobândi cererile noastre și vom putea rosti cu folos rugăciunea omului din Evanghelia de astăzi: *Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!* A m i n.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA V-A A SFÂNTULUI ȘI MARELUI POST (A SFINTEI MARIA EGIPTEANCA)

Despre slava deșartă și mânie

Ce voiți să vă fac? Iar ei I-au zis: Dă-ne nouă să ședem unul de-a dreapta Ta și altul de-a stânga Ta, întru slava Ta (Marcu 10, 36-37)

Iubiți credincioși,

Dacă ați ascultat cu atenție și evlavie citirea Sfintei Evanghelii de azi, pe lângă alte sfinte învățături care izvorăsc din cuvintele Mântuitorului, ați auzit și de cererea celor doi Apostoli, Iacob și Ioan, fiii lui Zevedeu. Iată ce au cerut: *"Învățătorule, voim să ne faci ceea ce vom cere de la Tine. Iar El le-a zis: Ce voiți să vă fac? Iar ei au zis: Dă-ne nouă să ședem unul de-a dreapta Ta, și altul de-a stânga Ta întru slava Ta* (Marcu 10, 35-37).

Vedeți, frații mei, ispita slavei deșarte cum a îndrăznit a se apropia chiar și de ucenicii Domnului? Nu este de nici o mirare acest lucru, căci diavolul încă în Rai fiind a ispitit pe protopărinții noștri Adam și Eva tot cu ispita mândriei și a slavei deșarte. Că auziți ce spune șarpele Evei: *Nu, nu veți muri! Dar Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din el vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul* (Facere 3, 4-5).

Diavolul și îngerii lui au fost izgoniți din cer tot pentru păcatul mândriei și al slavei deșarte, căci cugetau să se facă asemenea cu

Ziditorul lor, Care i-a adus din neființă întru ființă. Iată ce zice dumnezeiască Scriptură despre aceasta: *Tu care ziceai în cugetul tău: Ridica-mă-voi în ceruri și mai presus de stelele Dumnezeului celui puternic voi pune jilțul meu! În muntele cel sfânt voi pune sălașul meu, în fundurile laturei celei de miazănoapte. Sui-mă-voi deasupra norilor și asmena Celui Prea Înalt voi fi* (Isaia 14, 13-14). Vedeți, fraților că păcatul mândriei și al slavei deșarte a fost pricina căderii satanei și a îngerilor celor de un gând cu el?

Cu acest păcat greu și urât de Dumnezeu a înșelat diavolul și pe strămoșii noștri în rai, iar de atunci și până azi nu încetează a ispiti pe oameni cu tot felul de încercări, dar mai ales cu ispita mândriei și a slavei deșarte, pe care Preabunul Dumnezeu o urăște atât de mult.

Așa a ispitit și pe ucenicii Mântuitorului din Evanghelia de azi. Însă ați auzit cu câtă blândețe și înțelepciune i-a îndreptat Mântuitorul; nu i-a certat, nu i-a blestemat, nu i-a pedepsit, ci cu blândețe le-a zis: *Nu știți ce cereți!* (Marcu 10, 38). Ca unor copii neștiutori le spune că nu știu ce vor. După aceea le-a amintit de paharul sfintelor Sale patimi și le-a zis: *Nu știți ce cereți! Puteți să beți paharul pe care îl beau Eu sau să vă botezați cu botezul cu care Mă botez Eu?* (Marcu 10, 38), iar ei au zis: „Putem”, la care Iisus le-a adăugat: *Paharul pe care Eu îl beau îl veți bea, și cu botezul cu care Mă botez vă veți boteza* (Marcu 10, 39). Într-adevăr, Iacob a fost ucis de Irod, iar pe Ioan l-a surghiunit în Patmos Domițian, păgânul împărat al Romei.

În acest fel amândoi apostolii au băut paharul suferinței pentru Domnul și pentru Evanghelia Lui. *Dar a ședea de-a dreapta Mea, nu este al meu a da, ci celor pentru care s-a pregătit* (Marcu 10, 40). Dar de ce a zis: *Nu este al Meu a da, ci celor pentru care s-a pregătit de către Tatăl Meu* (Matei 20, 23). Nimenea să nu socotească aici ca Arie ereticul că Mântuitorul este mai mic ca Dumnezeire decât Tatăl. Nu, ci acum Mântuitorul vorbește ca om. Că se socotea mai mic după omenire nu după dumnezeire. Căci după dumnezeire era și este în vecii vecilor egal cu Tatăl. La fel în alt loc al Sfintei Evanghelii ne învață, zicând: *Iar Eu și Tatăl Meu una suntem* (Ioan 10, 30); și iar zice: *Toate câte are Tatăl ale Mele sunt; de aceea am zis că din al Meu iau și vă voi vesti vouă. Și toate ale Mele sunt ale Tale, și ale Tale sunt ale Mele și M-am preaslăvit*

întru ei (Ioan 16, 15; 17, 10). Iar în alt loc zice: *Nu crezi tu că Eu sunt întru Tatăl și că Tatăl este întru Mine?* (Ioan 14, 10).

Dar să mergem mai departe pe drumul cuvântului spre a auzi ce zice Sfânta Evanghelie: *Auzind cei zece, au început a se mânia pe Iacob și pe Ioan* (Marcu 10, 41). Vedeți fraților că pentru ispita mândriei celor doi Apostoli, pe ceilalți zece i-a ajuns ispita mâniei. Prea Înduratul nostru Mântuitor, iarăși, ca pe niște copii care nu știu ce fac, chemându-i la Sine, le-a zis: *Știți că cei ce se socotesc cârmuitori ai neamurilor domnesc peste ele și cei mai mari ai lor le stăpânesc. Dar între voi nu trebuie să fie așa, ci care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitor al vostru. Și care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă* (Marcu 10, 42-44). O bunătate și dragoste fără margini a Mântuitorului nostru, că și pe cei dintâi, care erau ispitiți de patima slavei deșarte, și pe ceilalți zece, care se mâniau asupra celor doi, cu mare blândețe și înțelepciune îi îndreaptă și îi învață, să nu fie ca stăpânitorii lumii, care cu multă trufie și slavă deșartă conduc popoarele și le domnesc.

De aceea îi învață, zicând: *Și care vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă* (Marcu 10, 44). Prin aceste preasfinte învățături alungă din mintea lor și slava deșartă și mânia, căci aceste patimi sunt amândouă fiice ale mândriei. Slava deșartă este începutul, iar mândria este sfârșitul! Însă și la spălarea picioarelor la Cina cea de Taină, aceeași învățătură împotriva slavei deșarte i-a învățat: *Voi Mă numiți pe Mine Învățătorul și Domnul, și bine ziceți, căci sunt. Deci dacă Eu, Domnul și învățătorul, v-am spălat vouă picioarele, și voi sunteți datori ca să spălați picioarele unii altora; că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceți și voi* (Ioan 13, 13-15).

Ce este slava deșartă? După învățătura sfinților Părinți, slava deșartă este începutul mândriei și „numai atâta deosebire este între ele, câtă deosebire are copilul de bărbatul desăvârșit și grâul de pâine”.¹⁾ Pe slava deșartă cu „vaiul” o amenință Domnul zicând: *Vai vouă, când toți oamenii vă vor vorbi de bine* (Luca 6, 26). „Gândul slavei deșarte este prea subțire și cu lesnire stă pe ascuns lângă isprăvile faptelor bune și nu mică nevoie trebuie spre a se izbăvi cineva de slava deșartă”²⁾. Cum poate cineva a se izbăvi de

1) Filocalia, vol IX, Sf. Ioan Scărarul, Cuvântul 22, București, 1980.

2) Ibidem.

fiara aceasta cu multe capete a slavei deșarte? După învățătura Sfântului Ioan Scărarul, slava deșartă o izgonește de la sine, cel ce în tot locul și lucrul se defaimă pe sine, cel ce suferă cu vitejie ocările și defăimările altora, cel ce trece fără de vătămare pe lângă laude și cel care aleargă spre slava cea de sus, iar pe cele de aici le socotește gunoaie.

Zice același sfânt că „începutul neslavei deșarte este păzirea gurii și iubirea de necinstiri, mijlocul este încetarea tuturor ispitirilor gândite ale slavei, iar sfârșitul este ca pe cele ce ajută la necinstire să fie primite înaintea oamenilor din inimă”¹⁾. Numai acela are înțelepciune smerită, care lucrează toată fapta bună cu scopul de a plăcea lui Dumnezeu, după cum ne învață și Sfântul Apostol Pavel, zicând: *Ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți* (I Corinteni 10, 31; Coloseni 3, 18).

La fel și Sfântul Efrem Sirul ne învață următoarele despre slava deșartă: „Sârguiește-te să fii defăimat și te vei umple de cinstea lui Dumnezeu. Nu căuta să fii cinstit, plin fiind înăuntrul de răni. Ocărăște-te pe tine, ca să fii cinstit și să n-o dorești ca să nu te necinstești”. Apoi zice: „Cel ce aleargă după cinste, ea fuge dinaintea lui, iar cel ce fuge de dânsa, cinstea aleargă după el și propovăduitor al smereniei lui i se face înaintea tuturor oamenilor. Fugi de slavă și vei fi slăvit. Teme-te de mândrie și te vei mări. Dacă urăști slava, fugi de cei ce o caută”²⁾.

Iubiți credincioși,

Până aici am vorbit despre răutatea slavei deșarte, cu care au fost ispitiți cei doi Apostoli Iacob și Ioan. În cele ce urmează vom vorbi puțin despre păcatul mâniei, care nu puțin ne vatămă în această viață. Mai întâi să vedem ce este mânia și de câte feluri este. „Mânia este sutașul rațiunii, răzbunătorul poftelor. Când dorim un lucru și suntem împiedicați de cineva, ne mâniem asupra lui ca unii ce suntem nedreptățiți”³⁾. „Mânia este aducerea aminte a urii

1) Ibidem.

2) Filocalia X Sf. Isaac Sirul 1981, Cuvântul 5. Pentru lepădarea de lume.

3) Sf. Ioan Damaschin, *Dogmatica*, București 1938, cap. 14.

ascunse, adică a pomenirii de rău. Mânia este dorința de a face rău celui ce ne-a mâniat”¹⁾.

Felurile mâniei sunt patru. Primul fel de mânie se cheamă "iritare", al doilea fel de mânie se cheamă "pizmă"; al treilea fel de mânie se cheamă "zavistie", adică cea care zace mult în sufletul omului și caută răzbunare; iar al patrulea fel este mânia cea dreaptă a lui Dumnezeu. Dumnezeu ne învață în Sfânta Scriptură să oprim mânia noastră cea rea: *Părăsește mânia și lasă iușimea* (Psalm 36, 8). La fel și marele Apostol Pavel, zice: *Lepădați și voi toate acestea: Mânia, iușimea, răutatea, hula, cuvântul de rușine din gura voastră* (Coloseni 3, 8). În alt loc arătând același lucru, zice: *Orice amărăciune și supărare și mânie și izbucnire și defăimare să piară de la voi împreună cu orice răutate* (Efeseni 4, 31).

Sfântul Ioan Scărarul ne arată prin ce faptă bună putem să gonim de la noi mânia cea rea și pătimășă, zicând: „Precum apa în văpaie câte puțin adăugându-se, desăvârșit pe văpaie o stinge, așa și lacrima plânsului celui adevărat pe toată văpaia mâniei și a iușimii face s-o ucidă”²⁾.

Cât privește mânia cea dreaptă a lui Dumnezeu s-a arătat prin multe feluri de pedepse, după cum despre aceasta ne arată dumnezeiasca Scriptură, zicând: *Cu mulțimea slavei Tale ai surpat pe cei potrivnici. Trimis-ai mânia Ta și i-a mistuit ca pe niște paie. La suflarea nărilor Tale s-a despărțit apa. Strânsu-s-au la un loc apele ca un perete și s-au închegat apele în inima mării. Vrăjmașul zicea: Goni-i-voi și-i voi ajunge; pradă voi împărți și-mi voi sătura sufletul de răzbunare; voi scoate sabia și mânia mea îi va stârpi. Dar ai trimis Tu duhul Tău și marea i-a înghițit; afundatu-s-au ca plumbul, în apele cele mari* (Ieșire 15, 7-10).

În alt loc, despre mânia cea dreaptă a lui Dumnezeu, auzim așa: *Și i-a lepădat Dumnezeu din pământul lor cu mânie, cu iușime și cu aprindere mare și i-a aruncat în alt pământ, cum vedem acum* (Deuteronom 29, 28). Iar dumnezeiescul și marele Prooroc Isaia, arătând despre mânia cea dreaptă și sfântă a lui Dumnezeu care va fi la sfârșitul lumii, zice așa: *Pentru aceasta voi prăbuși cerurile; și pământul se va clătina din locul lui, din pricina furiei Domnului Savaot în ziua iușimii mâniei Lui. Atunci, ca o gazelă sperioasă și o*

1) Filocalia IX, Sf. Ioan Scărarul, Cuvântul 8.

2) Filocalia IX, op. cit., p. 68.

turmă pe care nimeni nu poate s-o adune, fiecare se va întoarce la poporul său și fiecare va fugi în pământul său (Isaia 13, 13-14).

Frații mei, acum să arătăm ce virtuți sunt împotriva mâniei. Cea dintâi faptă bună care stinge și potolește mânia este blândețea. Mântuitorul nostru Iisus Hristos, voind să ne învețe prin ce putem liniști tulburarea mâniei a zis: *Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre* (Matei 11, 29). În alt loc dumnezeiasca Scriptură ne învață, zicând: *Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul* (Matei 5, 5). Tot dumnezeiasca Scriptură ne învață, zicând: *Răspunsul blând domolește mânia* (Pilde 15, 1; 16, 14; 25, 15). Sfântul Apostol Petru arată că blândețea are mare preț înaintea lui Dumnezeu și zice: *Să fie omul cel tănuț al inimii, întru nestrăcioasă podoabă a duhului, blând și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu* (I Petru 3, 4). Încă și Sfântul Apostol Pavel ne arată că trebuie să sfătuim cu blândețe pe cei care vor cădea în oarecare păcat și zice: *Fraților, chiar de va cădea vreun om în vreo greșală, voi cei duhovnicești îndreptați pe unul ca acela cu duhul blândeții* (Galateni 6, 1).

Am însemnat acestea din dumnezeiasca Scriptură, ca să vă aduc aminte că cel mai bun leac împotriva mâniei este blândețea și nepomenirea de rău, căci aceste fapte bune, și pe cei răi îi pot face buni și îi pot aduce la pocăință. În această privință am să vă reamintesc niște istorioare din Pateric. Au venit odată hoții la chilia unui bătrân și i-au zis: „Am venit să-ți luăm toate câte ai în chilia ta”. Iar el le-a zis: „Câte vă place, fiilor, luați”. Și ei au luat toate lucrurile bătrânului pe care le avea în casa sa. Însă au uitat un săculeț care era atârnat într-un cui. Deci bătrânul luându-l, alerga după ei, zicând: „Fraților, luați cele ce ați uitat în chilia voastră!” Iar aceia, umilindu-se pentru nerăutatea bătrânului au adus înapoi în chilia lui toate cele luate, și s-au pocăit, zicând întru dânsii: „Cu adevărat, omul lui Dumnezeu este acesta”.

Iarși citim în Pateric că doi monahi locuiau într-un loc și s-a dus la dânsii un bătrân ca să încerce viața lor și, luând un toiag, a început a sfărâma verdețurile unuia. Iar fratele văzând, s-a ascuns până le-a sfărâmat toate. După ce a rămas numai o rădăcină, a zis fratele către bătrân: „De voiești, lasă pe aceasta să o fierb ca să gustăm din ea împreună!” Aceasta auzind bătrânul, a pus metanie

fratelui, zicând: „Pentru această nerăutate a ta se odihnește Duhul Sfânt peste tine, frate!”

A zis dumnezeiescul Iov: *Pe cel fără de minte îl ucide mânia* (Iov 5, 2). Iar Apostolul Pavel ne învață: *Soarele să nu apună peste mânia voastră* (Efeseni 4, 26). Cu adevărat, pe cel fără de minte îl ucide mânia, dacă nu va părăsi din inimă pomenirea de rău și răzbunarea asupra celui ce l-a supărat, altfel având ură asupra fratelui, ajunge să fie ca un ucigaș de oameni. Căci, după mărturia Sfintei Scripturi, *oricine urăște pe fratele său este ucigaș de oameni și știți că orice ucigaș de oameni nu are viață veșnică* (I Ioan 3, 15). Iată fraților, în ce chip, pe cel fără de minte îl ucide mânia. Căci de nu va părăsi mânia și ținerea de minte a răului ajunge la ură și prin ură se face ucigaș de oameni și așa își ucide prin mânie și răzbunare sufletul său.

Iubiți credincioși,

Astăzi este Duminica a cincea a Postului Mare. Fiecare zi în post trebuie să fie o nouă treaptă care ne urcă spre cer, și ne apropie de Învierea lui Hristos. De aceea suntem datorți, frații mei, să ne silim zi cu zi la rugăciune, la înfrânare, la post, la împăcare duhovnicească cu toți oamenii, la milostenie, la părăsirea păcatelor prin spovedanie și la unirea cu Hristos prin Sfânta Împărtășanie.

Astăzi am vorbit de două păcate foarte răspândite la noi: slava deșartă și mânia. Cel mai potrivit timp de pocăință și despătimire pentru noi toți este Postul Mare. Acum să ne ostenim. Acum să ne rugăm mai mult. Acum să părăsim mândria, mânia, ura, îndoiala, desfrânarea, necredința și tot păcatul. Acum să ne împăcăm cu Dumnezeu, până mai avem viață și timp de pocăință. Nu vedem cu toții câtă suferință este în lume și câți mor fără nici o pregătire creștinească? Cum vor fi izbăviți de osândă cei ce mor în beție și desfrâu, cei ce mor în ură și procese, cei ce mor în secte și în întunericul necredinței? Cine îi va elibera din chinurile iadului, dacă o viață de om pe pământ nu le-a ajuns să creadă cum trebuie în Dumnezeu și să facă fapte bune de pocăință? Să ne ferească Mântuitorul de un asemenea sfârșit înfricoșător, fără salvare.

Tot în Duminica de astăzi Biserica Ortodoxă face pomenirea Sfintei Maria Egipteanca, pe care ne-o dă ca model de pocăință pentru toți. Această cuvioasă a fost în tinerețe o mare păcătoasă. Dar ajungând la Mormântul Domnului nu putea să intre în biserică pentru păcatele ei cele cumplite. Atunci, venindu-și în fire a început să plângă cu amar pentru păcatele sale și după ce s-a închinat, s-a făcut pustnică în pustiul Iordanului. Acolo s-a nevoit singură 47 de ani, răbdând grele ispite, foame, gânduri, frig și lupte de la diavoli. La urmă, fiind descoperită de cuviosul Zosima, un sihastru sfânt, acesta a spovedit-o, a împărtășit-o cu Sfintele Taine și, după încă un an, a aflat-o adormită în Domnul și a înmormântat-o acolo. Pomenirea ei se face la 1 aprilie. Vedeți câți ani s-a pocăit ea pentru păcatele făcute la tinerețe?

Să urmăm și noi pe calea pocăinței, că fără aceasta degeaba trăim; ne cheltuim și viața în zadar, ne pierdem și sufletul. Mai avem o săptămână până la Duminica Floriilor. Este foarte bine ca în aceste zile să vă spovediți, iar la Florii să primiți Trupul și Sângele lui Hristos.

Continuați cu postul și cu rugăciunea. Dar cereți numai cele de folos pentru mântuire. Împăcați-vă cu Dumnezeu și cu oamenii și aveți mare grijă pentru copii. Să rugăm pe Bunul nostru Mântuitor să ne scape de tot păcatul și să ne primească, dincolo, de-a dreapta Sa, cu toți sfinții Săi. A m i n.

PREDICĂ

LA

DUMINICA FLORIILOR (INTRAREA ÎN IERUSALIM)

Despre împlinirea proorociilor pentru Hristos
și despre orbirea spirituală

Și Iisus, găsind un asin tânăr, a șezut pe el, precum este scris: Nu te teme, fiica Sionului! Iată Împăratul tău vine, șezând pe mânzul asinei (Ioan 12, 14-15)

Iubiți credincioși,

Dacă citim în Sfânta și dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament aflăm că toate proorociile care au fost spuse despre Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care la plinirea vremii a venit la neamul omenesc, s-au împlinit cu mare uimire la vremea lor. Așa vedem că sfinții prooroci, prin descoperire de la Sfântul Duh, au arătat cu mii de ani înainte că Mântuitorul nostru Iisus Hristos Se va naște după trup din sămânța femeii (Facere 3, 15); că Se va naște din sămânța lui Avraam (Facere 22, 17-18); că va fi din neamul lui David după trup (Isaia 9, 6).

La fel și pentru ziua acestui mare și prealuminat praznic al Intrării Domnului în Ierusalim, vedem împlinindu-se proorocia Sfântului Prooroc Zaharia, care a zis: *Bucură-te foarte, fiica Sionului, veselește-te fiica Ierusalimului, că iată Împăratul tău vine la tine, drept și biruitor, smerit și călare pe mânzul asinei (Zaharia 9, 9).*

Dar, frații mei, ce simbolizează mânzul asinei despre care a proorocit Zaharia atât de arătat, iar Domnul șezând pe el a

împlinit proorocia? Mânzul asinei, ca orice mânz, este sălbatic și anevoie de îmblânzit, iar ca un asin este necurat; pentru aceea nici nu era primit între cele ce se aduceau lui Dumnezeu după lege, ci se schimba. Necurate erau toate neamurile pământului pentru necredința lor și sălbatică și cu anevoie de îmblânzit, pentru că erau lipsite de legile lui Dumnezeu.

Șederea lui Iisus Hristos pe mânzul asinei însemna suspinarea neamurilor către El; și vezi că Apostolii au adus la Iisus mânzul asinei, precum zice dumnezeiescul Luca, și aruncându-și hainele pe el au pus pe Iisus deasupra. Hainele așternute pe jos erau semne și închipuiri arătate cum că Apostolii, întinzând propovăduirea Evangheliei la neamuri, le-au adus și le-au supus lui Hristos, Care le-a umplut de darurile Lui cele dumnezeiești. Apoi zice dumnezeiasca Evanghelie: *Acestea nu le-au înțeles ucenicii Lui la început, dar când S-a preaslăvit Iisus, atunci și-au adus aminte că acestea erau scrise pentru El și că I le-au făcut Lui* (Ioan 12, 16).

Poporul care era din Betania împreună cu cei din Ierusalim, auzind că Mântuitorul a făcut acea mare și preaslăvită minune, a învierii lui Lazăr, mort de patru zile, numai prin strigarea: *Lazăre, vino afară!*, a ieșit înaintea Domnului cu mare evlavie și mirare și L-a întâmpinat cu stâlپări și cu ramuri. Dar oare tot cu această evlavie și credință l-au primit pe Mântuitorul arhieriei, fariseii și cărturarilor? Nu. Aceștia erau plini de zavistie și de ură împotriva Mântuitorului și, auzind despre preaslăvita minune cu învierea lui Lazăr, nu numai că nu au crezut, ci s-au și grăbit să ia toate măsurile pentru a ucide pe Iisus. Căci adunând sinedrul, ziceau: *Ce facem, pentru că Omul acesta face multe minuni? Dacă-L lăsăm așa toți vor crede în El și vor veni romanii și ne vor lua și țara și neamul* (Ioan 11, 47-48).

Vedeți, frații mei, câtă orbire și răutate era în mintea și inima cărturarilor, arhierilor și a fariseilor împotriva lui Iisus? Câtă deosebire era între popor și între conducătorii lor sufletești! Poporul cu atâta evlavie și cinste îl primea pe Mântuitorul. Încă și mulți din iudeii, care veniseră la Maria și care văzuseră ce a făcut Iisus, au crezut în El (Ioan 11, 45). Iar arhieriei și fariseii, orbiți de ură, de răutate și necredință, nu numai că nu au crezut în El, ci în grabă pregăteau și planul de a-L omorî. Câtă dreptate avea Mântuitorul când îi mustra pe acești cărturari și farisei și le zicea:

Nebuni și orbi! (Matei 23, 17). Câtă orbire sufletească și câtă ură și zavistie era în mintea și în inima acestor conducători spirituali ai poporului lui Israel! În loc să creadă în preaslăvita minune a învierii lui Lazăr și să-L laude pe Iisus Hristos, auzi ce zic: *Ce facem pentru că Omul acesta face multe minuni?* (Ioan 11, 47).

Auzi nebunie, auzi orbire din zavistie și ură! Despre această orbire și împietrire a fariseilor, a arhierilor și cărturarilor a proorocit marele prooroc Isaia, zicând: *Că s-a învărtosât inima poporului acestuia și cu urechile sale greu a auzit și ochii săi i-a închis, ca nu cumva să vadă cu ochii și cu urechile să audă, și cu inima să înțeleagă și să se întoarcă și să-l vindece* (Isaia 6, 10).

Iubiți credincioși,

Cauzele împietririi și orbirii sufletești a arhierilor și fariseilor erau ura și zavistia, pe care le aveau împotriva Mântuitorului. De aceea căutau felurite pricini spre a-L pierde. Astfel am socotit să vorbim câte ceva despre blestemata pricină a zavistiei, nu cu cuvintele noastre, ci cu ale Sfinților Părinți.

Ascultați ce zice Sfântul Vasile cel Mare despre zavistie: „Bun este Dumnezeu și de bine dătător celor vrednici. Rău este numai diavolul și izvoditor a tot felul de răutăți și precum la cel bun lipsește zavistia, așa la diavol există zavistia. Să ne păzim, fraților, de patima zavistiei ca să nu ne facem părtași lucrurilor diavolului și potrivnicului și să ne aflăm osândiți întru aceeași osândă cu el. Că dacă cel ce se mândrește, cade în osânda diavolului, cum zavistnicul va scăpa de munca cea gătită diavolului? Că nici o patimă mai pierzătoare decât zavistia nu rămâne în inimile oamenilor, care preaputîn mârșănește pe cei de afară, dar este cea întâi și mai aproape răutate la cel ce o are.

Căci precum rugina roade în fier, așa zavistia mârșănește în sufletul celui ce o are. Precum viperele mârșănește pântecele celor ce le poartă ca să se nască, așa și zavistia are putere a mânca sufletul celui ce o are. Pentru că zavistia este mârșănire pentru binele aproapelui, de aceea niciodată scârbele și întristările nu lipsesc de la omul zavistnic. A rodit țarina aproapelui său, este îndestulată casa lui cu toate cele necesare vieții. Bucurii de la bărbatul acela

nu lipsesc. Toate acestea sunt hrană bolii și sporesc suferințele celui zavistnic. Pentru aceasta cu nimic nu se deosebește de omul gol care de toți se rănește. Este cineva viteaz? Este sănătos? Acestea rănesc pe cel zavistnic. Altul este mai frumos la față. Altă rană a zavistnicului. Cutare întrece mult darurile sufletești și pentru înțelepciunea și puterea cuvintelor este văzut și râvnit. Altul este bogat, dă multe daruri celor săraci și se laudă de cei ce dobândesc de la el faceri de bine.

Acestea toate sunt băți și răni care pătrund în inima celui zavistnic. Și ce este mai rău la patima aceasta este că nici a o spune nu poate. Ci caută cu privirea în jos și este posomorât și se tulbură, cârtește, și se păgubește de răul acesta și amintindu-i-se de patima sa, se rușinează să-și arate necazul, că este zavistnic și amărât și se chinuie de bunătățile prietenului și de veselie fratelui și nu poate suferi bunătățile și îndestularea aproapei. Deci nevoind a-și spune patima, ține boala întru adânc care roade și mănâncă cele dinlăuntru ale lui. Ba nici doctor al bolii acesteia, nici vreo doctorie vindecătoare nu poate afla, măcar că sunt pline Scripturile de leacuri pentru ea...¹⁾

Să auzim și pe Sfântul Ioan Gură de Aur vorbind despre zavistie. „Nu este alt păcat mai rău care desparte pe om de Dumnezeu și de ceilalți oameni ca zavistia, adică pizma. Această boală rea este mai cumplită decât iubirea de argint. Pentru că iubitorul de argint atunci se bucură când dobândește banii; iar invidiosul și zavistnicul atunci se bucură când altul pătimește și păgubește și își pierde munca lui și socotește câștig primejdiile și pagubele altora.

Deci care altă patimă este mai rea decât aceasta? Că răutățile lui nu le cercetează, iar de binele altora se topește pe sine și se lipsește de rai. Nici în lumea aceasta zavistnicul nu are nici un bine. Căci în ce chip cariul mănâncă lemnul și molia roade lâna, așa și pizma roade cu totul sufletul și oasele omului zavistnic și pizmaș, căci aceste patimi sunt mai rele decât fiarele, care pentru hrană, sau din fire se pornesc spre mânia. Iar oamenii zavistnici și pizmași, când le face cineva bine, ca și când le-ar face o strâmbătate, asemenea demonilor, sunt nemilostivi și amari vrăjmași. Zavistnicii și pizmașii fug de adunarea și vorbirea cea firească și nici

1) Sf. Vasile cel Mare, Hexameron, 1988, p. 117.

mântuirea lor nu o doresc. Pentru că pizma nu știe a cinsti ceea ce este de folos. Unii ca aceștia pururea se află plini de tulburări și de mâhnire și sufletele lor merg la iad. Că nu este alt păcat mai rău decât pizma și zavistia”.

Iubiți credincioși,

Astăzi este Duminica Floriilor când Mântuitorul nostru Iisus Hristos intră ca un împărat în Ierusalim, spre a se da de bună voie la chinuri și la moarte pentru noi păcătoșii. Ați auzit în Sfânta Evanghelie cu câtă bucurie Îl însoțea mulțimea și cu câtă ură și zavistie Îl priveau cărturarii și arhierii iudeilor.

Astăzi se încheie Postul Mare și începe Săptămâna Mare a Sfintelor și mântuitoarelor patimi. Cei care ați fost mai silitori cred că până acum v-ați spovedit și împărtășit cu Trupul și Sângele Domnului. Care încă nu v-ați curățit de păcate prin spovedanie și Sfânta Împărtașanie, mai aveți numai câteva zile până la Sfintele Paști. Nu mai amânați, ci alergați la preot, că nu putem să ne bucurăm de Învierea Domnului necurățiți și plini de păcate. Nu vă lăsați pe ultimele zile că săptămâna aceasta preoții sunt foarte ocupați.

Frații mei, din seara aceasta încep deniile, cu patimile lui Hristos. Sunt cele mai frumoase și mișcătoare slujbe și cântări de peste an. Veniți seară de seară cât mai mulți la sfânta biserică. Cum putem noi să dormim sau să lipsim de la biserică când Hristos priveghează și se roagă pentru toată lumea? Cum putem noi să râdem și să bem când Fiul lui Dumnezeu este dat în mâinile hulitorilor și ucigașilor necredincioși? Cum putem noi să mâncăm acum când Domnul vieții, postește și suspină pentru noi? Cum să lipsim de la biserică acum, când Hristos este trădat de propriul său ucenic și este vândut iudeilor ca să fie judecat și răstignit?

Să mergem săptămâna aceasta după Iisus Hristos, pe drumul Crucii, care pentru noi este drumul vieții, al iertării și al mântuirii. Fără acest drum nimeni dintre oameni nu se poate mântui.

Iată astăzi Hristos intră triumfal în Ierusalim însoțit de mulțime de oameni cu ramuri de finic în mâini. Să-L întâmpinăm și noi pe Hristos cu stâlpare de fapte bune. Hristos blesteamă smochinul fără

roade care se usucă. Să ne temem și noi, că suntem ca niște pomi fără roade pe pământ, lipsiți de multe bunătăți duhovnicești. Hristos primește pe femeia păcătoasă să-I spele picioarele. Să ne apropiem și noi de Domnul și cu lacrimi de pocăință să-I udăm picioarele și să I le sărutăm.

Hristos este vândut de Iuda la iudei pe 30 de arginți. Să ne ferească Dumnezeu să-L trădăm și noi pe Domnul pentru bani, pentru cinste sau din frică. Hristos spală picioarele ucenicilor la Cina cea de Taină, ca să ne învețe smerenia pe toți. Hristos Mântuitorul nostru săvârșește prima Sfântă Liturghie la Cina cea de Taină, întemeiază deci jertfa liturgică și împărtășește pe ucenici, înainte de patima Sa. Să prețuim toată viața biserica, să mergem regulat la Sfânta Liturghie și să ne apropiem cu evlavie și pregătire de Sfânta Împărtășanie, mai ales la marile praznice și sărbători creștine. Numai Iuda, vânzătorul, când s-a împărtășit „a intrat satana în el”, căci a primit cu nevrednicie Trupul și Sângele Domnului. Așa vor pătimi toți cei ce se împărtășesc cu necredință și cu păcate mari pe suflet. Vai de cei ce zac în păcate grele și nici măcar în sfintele posturi nu se pocăiesc și nu se împacă cu Mântuitorul.

Iată, Vinerea Mare! Fiul lui Dumnezeu este răstignit între doi tâlhari, pentru mântuirea noastră. Să mergem cu sfintele femei mironosițe să plângem pe Iisus Hristos și mai ales să ne plângem păcatele noastre lângă Crucea Lui. Hristos își dă duhul și apoi este pus în mormânt. Să îngenunchem cu mare credință la Mormântul Domnului, să-L tămâiem, să ne rugăm și să ne cerem iertare, să ne împăcăm unii cu alții și în noaptea sfântă a Sfintelor Paști să așteptăm clipa de taină a Învierii Domnului și a învierii noastre.

De vom face așa, ne vom bucura cu toții de lumina învierii Mântuitorului și vom putea cânta cântarea îngerească de biruință asupra morții și a iadului. A m i n.

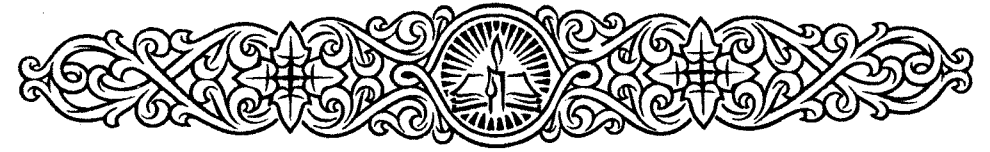
IV

P R E D I C I

LA

D U M I N I C I

S P E C I A L E

PREDICĂ
LA
DUMINICA DINAINTEA
ÎNĂLȚĂRII SFINTEI CRUCI

Despre semnul Fiului Omului

*Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului
Omului (Matei 24, 30)*

Iubiți credincioși,

Unul din marile semne care vor vesti a doua venire a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos pentru judecată va fi și arătarea Sfintei și de viață făcătoarei Cruci. Ea se va arăta pe norii cerului, adusă de îngerii lui Dumnezeu cu mare și negrăită slavă, a cărei strălucire va întrece de mii de ori lumina soarelui. Această arătare a semnului Fiului Omului, adică a Sfintei Cruci, va aduce mare și nespusă bucurie tuturor binecredincioșilor creștini care au cinstit-o și s-au închinat ei, altarul cel sfințit cu sângele lui Hristos. Însă mare spaimă și cutremur va aduce peste cei răi și necredincioși care n-au cinstit semnul Fiului Omului, adică Sfânta Cruce.

Cu o mie de ani înainte de întrupare, Duhul Sfânt a arătat că Sfânta Cruce este semnul de biruință al lui Hristos Dumnezeu, pe care îl va da creștinilor ca pe o puternică armă prin care creștinii vor birui pe nevăzuții vrăjmași. Iată ce zice psalmistul: *Dat-ai celor ce se tem de Tine, Doamne, semn ca să fugă din fața arcului* (Psalm 59, 4). Preasfântul Duh a arătat, în acea vreme, că prin însemnarea Sfintei Cruci creștinii vor atrage asupra lor lumina feței lui Dumnezeu, după cum scrie: *Însemnatu-s-a peste noi lumina feței Tale, Doamne* (Psalm 4, 6).

Sfânta Evanghelie ne spune că la plinirea vremii, înainte de înfricoșata Judecată de apoi, se va arăta Sfânta Cruce venind pe norii cerului, cum citim: *Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului și vor plânge toate neamurile pământului și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu putere și cu slavă multă* (Matei 24, 30). Da, frații mei, toate popoarele pământului vor plânge la arătarea Crucii lui Hristos pe cer și la vederea venirii Lui să judece lumea. Ce vor zice atunci popoarele păgâne când vor vedea venirea Domnului nostru Iisus Hristos, înconjurat de toate oștile îngerești și de arătarea Sfintei Cruci pe cer? Ce vor zice atunci cei ce L-au răstignit pe Hristos? Ce va zice Pilat care după ce L-a biciuit, a dat voie iudeilor și ostașilor lui ca să-L răstignească? (Marcu 15, 15). Ce vor face arhierii Ana și Caiafa? Ce vor zice atunci bătrânii și fariseii și toată adunarea iudeilor, la vederea Dreptului Judecător și a Sfintei Cruci venind pe norii cerului?

Ce vor zice atunci sectanții care defaimă Sfânta Cruce, când vor vedea semnul Fiului Omului venind pe norii cerului? Ce vor zice toți cei ce se numesc creștini, dar înjură și hulesc Crucea lui Hristos? Vai și amar celor orbi, răi și necredincioși că atunci fiecare va vedea ce a făcut în viață, dar va fi prea târziu și nu va fi vreme de pocăință.

Dumnezeieștii Părinți ai Bisericii zic că împreună cu Crucea Domnului se vor arăta pe cer și celelalte unelte și semne ale pătimirii lui Hristos precum: sulita, piroanele, cununa de spini, buretele, trestia, bicele și frânghiile. Iar unii din Sfinții Părinți zic că odată cu arătarea Sfintei Cruci pe cer se va însemna Crucea pe fețele tuturor dreptilor, cum citim în Apocalipsă: Îngerii se sfătuiesc între ei unii cu alții și zic: „Să însemnăm pe robii lui Dumnezeu pe frunțile lor” (Apocalipsa 7, 3).

După semnul Sfintei Cruci care va fi pe frunțile celor drepti, vor cunoaște îngerii pe cei aleși ca să-i adune, după mărturia Apostolului, „întru întâmpinarea Domnului în văzduh”. După acest semn va cunoaște Păstorul oile Sale cuvântătoare. Voievodul va cunoaște pe ostașii Săi, Judecătorul pe dreptii Săi, Părintele pe fiii Săi.

Unii din Sfinții Părinți zic, că odată cu arătarea Sfintei Cruci pe cer, în văzduh, se va arăta și sicriul Legii Vechi, ca unul ce a

fost închipuire a Crucii, cum zice la Apocalipsă: „Și s-a deschis Biserica lui Dumnezeu în ceruri și s-a arătat sicriul Legii în Biserica Lui” (Apocalipsa 11, 19). Aceasta va dovedi că Legea nouă a Harului este unită cu cea Veche și că pe amândouă Legile același Dumnezeu le-a dat și le-a așezat.

Despre plânsul popoarelor păgâne și al sectelor la arătarea Crucii pe cer scrie și fericitul Augustin, zicând: „Atunci se vor tângui și vor plânge toate semințiile pământului, văzând pe pârașul lor Crucea. Căci Crucea îi va mustra pe ei și cu arătarea sa se va cunoaște păcatul lor și vor mărturisi nebunia lor și robirea lor, dar fără de folos. Vor plânge pentru că acolo nu va mai fi cu puțință să se pocăiască, nici să scape de dreptatea lui Dumnezeu, nici de hotărârea blestemului. De aceea se vor tângui pentru păcatele lor din trecut, pentru înfricoșările ce le vor sta în față la înfățișarea Preadreptului Judecător și pentru muncile și pedepsele cele veșnice care urmează să-i cuprindă. Așa vor plânge soarta lor cea ticăloasă și jalnică. Crucea care mai înainte era semn al dragostei și al păcii, nădejdea celor păcătoși, mângâierea celor scârbiți, scăparea celor deznădăjduiți, atunci când se va arăta pe cer, va fi semn al tuturor pedepselor și îngrozirea tuturor păgânilor și necredincioșilor, spaima înfricoșată a celor păcătoși spre pierzarea celor care au fost hulitori ai Crucii.

Nu vor găsi atunci acei hulitori și necredincioși nici un loc de scăpare sau sprijin ca să se ascundă de vederea și strălucirea cea preaînfricoșată a Crucii lui Hristos, care pe cer va străluci de mii de ori mai mult decât soarele. Atunci Crucea, copacul eliberării și lumina vieții, va străluci asupra lor, nu ca până acum, ca semn al eliberării și al mântuirii prin Iisus Hristos care S-a jertfit pe ea pentru a noastră mântuire, ci va străluci ca un fulger și ca un tunet spre pedeapsă și răzbunare asupra și răzbunare asupra celor necredincioși și hulitori. Și dacă Crucea Domnului, biruința lui Hristos asupra iadului și a morții, va îngrozi lumea necredincioasă, cine altul o va mângâia și mântui? Și dacă semnul milostivirii va fi semn de pieire, cine altul îi va mai învia? Și dacă Sângele lui Hristos vărsat pe altarul Crucii va striga asupra lor, cine va mai apăra atunci pe cei necredincioși și hulitori?

Crucea atunci se va arăta spre mai mare bucurie și veselie pentru cei credincioși, care pentru dragostea Celui ce a sfințit-o cu preascump Sângele Său, au purtat-o în viață împotriva necazurilor și a scârbelor. Aceștia au sărutat semnul Sfintei Cruci cu mare evlavie, cu dragoste și cu lacrimi spre slava lui Dumnezeu și spre mântuirea lumii”.

Sfântul Apostol Pavel, zice: *Cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu* (I Corinteni 1, 18). Acest adevăr îl vor cunoaște toți păgânii și necredincioșii când vor vedea Sfânta Cruce, semnul Fiului Omului, venind pe norii Cerului cu slavă și strălucire negrăită. Atunci vor cunoaște necredincioșii și sectanții că Sfânta Cruce este arma prin care Iisus Hristos, Mântuitorul nostru a zdrobit porțile iadului, a deșertat cămărilor cele dedesubt ale lui și a deschis porțile cele cerești; a surpat prin ea puterea vrăjmașului și boldul morții și a pierdut închinarea la idolii cei fără simțire.

Acesta este semnul Fiului Omului, semnul purtător de biruință cu care Atotțiitorul Dumnezeu al creștinilor a supus și tras la adevărata închinare a cinstului și slăvitului Său nume toată lumea creștină. Prin semnul Crucii se pleacă înaintea Lui tot genunchiul, al celor cerești, al celor pământești și al celor dedesubt (Filipeni 2, 10).

Crucea este numită „Semnul Fiului Omului”. Ea este pomul mântuirii și al vieții, fiindcă pe el, Hristos viața noastră a adus mântuirea lumii: a întins mâinile Sale spre noi să ne îmbrățișeze prin acest pom; a plecat capul Său să ne sărute și să Se plece întotdeauna la rugăciunile noastre. Din acest pom a izvorât balsamul Preasfântului Său Sânge, ca să vindece rănila noastre sufletești nevindecate.

Sus pe lemn, Domnul cel Preasfânt Și-a deschis pieptul Său, să ne dobândească pe noi în inima Sa și să ne izbăvească de mânia cea viitoare. Pe aceste daruri ale Crucii le primim acum. Însă în ziua cea mare a judecății de apoi nici unele din aceste daruri nu se vor afla la cruce. Unde este atunci deschiderea mâinilor lui Hristos? Unde este plecarea capului Său? Unde este coasta cea împunsă și deschisă? Unde este Sângele Lui? Unde este Hristos cel înviat? Auzi pe proorocul Osea, care zice: *Merge-vor ca să caute pe Domnul și nu-L vor afla, că s-a depărtat de la ei* (Osea 5, 6). O cuvânt amar, o, vorbă otrăvitoare! Noi însă, ca să ne arătăm veseli

la arătarea slăvită și purtătoare de biruință a Crucii să zicem fiecare cu Sfântul Apostol Pavel: *Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda, fără numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos* (Galateni 6, 14).

Deci de mare folos ne este să avem mare evlavie și să cinstim Crucea lui Hristos, până când încă răsuflăm aerul acesta. Să ne întoarcem cu toată inima către semnul Fiului Omului, pe care L-a sfințit cu Preasfânt Sângele Lui și să zicem din toată inima noastră: „Tu, Doamne, care Te-ai ostenit să mă cauți și să mă afli, și Te-ai răstignit ca să mă izbăvești de robia diavolului, mă rog și mă cuceresc Ție, pentru Crucea aceasta pe care ai fost întins și pironit și ai suferit cu atâta iubire de oameni pentru a noastră mântuire, pe care stropind-o cu sudorile Tale, cu lacrimi și Sângele Tău, deasupra căreia ai rugat pe Tatăl pentru iertarea vrăjmașilor Tăi, ai făgăduit tâlharului raiul și Ți-ai dat duhul Tău Tatălui Tău, mă rog Ție și cer de la Tine să se facă nouă, în ziua judecății, Crucea Ta, unealtă a vieții și nu a morții și pierzării; să ni se facă cheia raiului în ceruri, ca să împărțim cu Fiul în veci”.

Iubiți credincioși,

Dacă citim cu atenție Sfânta Scriptură, învățăturile Sfinților Apostoli, Viețile Sfinților și cuvintele Sfinților Părinți putem găsi mii de minuni care s-au făcut cu semnul Fiul Omului, adică cu Sfânta Cruce.

Dintre acestea multe, la sfârșitul acestei predici vom aminti măcar una care s-a întâmplat în părțile Indiei.

Într-un oraș de acolo unul din creștini s-a mutat din alt oraș și a uitat în casa unde stătuse, o Cruce pe care era zugrăvit chipul Domnului nostru Iisus Hristos. Această Cruce, găsind-o un închinător de idoli, a arătat-o multor oameni din partea locului de o credință cu el, zicând: „Acesta este Dumnezeul creștinilor”. Răspândindu-se vorba aceea printre locuitori, a ajuns vestea până la mai marele lor, care a chemat pe acela ce găsisese Crucea și i-a poruncit să i-o arate. Și erau de față ca la trei sute de bărbați în jurul dregătorului. Deci, luând-o el în mâinile sale și uitându-se la ea cu luare aminte a întrebat pe ai săi, dacă cu adevărat este Dumnezeul creștinilor. Iar unul a răspuns: „Da, Acesta este cu

adevărat!” Atunci a zis eparhul: „Acesta este Dumnezeu care ajută creștinilor, un osândit și un spânzurat?” Și au scuipat toți Crucea și au înapoiat-o în mâinile aceluia care o adusese.

Dar, o preaslăvită minune! Îndată ce omul acela a luat Crucea în mâinile sale de la eparh, capul Mântuitorului care era plecat spre dreapta pe Cruce a început a se întoarce spre stânga și a privit cu ochii vii și deschiși la toți cei care erau de față. Deci cuprinzându-se toți de mare frică, au căzut la pământ afară de acela care ținea Crucea în mâinile sale.

După un timp, venindu-și toți în simțire, sculându-se ca dintr-un somn adânc, a strigat eparhul cu glas mare: „Cu adevărat, mare este Domnul creștinilor!”

Apoi a zidit o mică biserică în locul acela și a împodobit-o, a pus în ea Crucea cea făcătoare de minuni a lui Hristos și au început să cinstească și să i se închine cu toată evlavia. Iar dregătorul acela împreună cu fiul său au primit Sfântul Botez de la un preot creștin și, trăind cu mare evlavie în credința cea dreptmăritoare a lui Hristos, la adânci bătrânețe s-a odihnit în Domnul.

Deci, frații mei creștini, dacă păgânii aceia, numai de la închipuirea Mântuitorului pe Cruce au pățit acest fel de spaimă, încât au rămas fără glas ca niște morți, ce vor pătimi la înfricoșata Judecată de apoi, păgânii, sectanții și necredincioșii care hulesc semnul Crucii lui Hristos, când o vor vedea venind pe norii cerului cu negrăită slavă și vărsare de lumină și prea mare strălucire? Oare nu vor zice: „Acesta este lemnul care era iudeilor sminteală și elinilor nebunie. Acesta este lemnul prin care Hristos a zdrobit porțile iadului și a descuiat cămările cele dedesubt și a deschis porțile cerești și a surpat toate puterile iadului și ale morții?”

Iubiți credincioși,

În încheierea acestei predici, vă rog să cinstiți Sfânta Cruce cu mare evlavie și să nu vă luați după oamenii cei rătăciți de la adevărata și dreapta credință, care nu se închină Sfintei și de viață făcătoarei Crucii a Domnului. Aceștia sunt oameni bolnavi la gândire și la înțelegere și fii ai pierzării, prin care diavolul

depărtează de la Biserica lui Hristos pe cei slabi în credință și necunoscători ai Sfintei Scripturi și pe toți cei nelămuriți în dreapta credință. Fugiți de acești oameni și de învățăturile lor, țineți minte că Biserica cea dreptmăritoare este mama noastră duhovnicească, care ne-a născut la viață nouă prin apă și prin Duh și să nu vă rupeți de ea, căci Biserica este Trupul lui Hristos (Efeseni 4, 5), ale cărui mădulare sunteți. A m i n.

PREDICĂ
LA
DUMINICA DUPĂ
ÎNĂLȚAREA SFINTEI CRUCI

Despre deosebirea crucilor
în viața celor ce se mântuiesc

*Cuvântul Crucii, pentru cei pieritori,
nebunie este. Iar nouă celor ce ne
mântuim, puterea lui Dumnezeu este
(I Corinteni 1, 18)*

Iubiți credincioși,

Mântuitorul nostru Iisus Hristos zice în Sfânta Evanghelie: *Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie* (Matei 16, 24). Astăzi vom vorbi despre deosebirea crucilor prin care ne putem mântui pe pământ. Vă amintim că noi creștinii cinstim îndoit Crucea lui Hristos: crucea materială, văzută, pe care o cinstim, o sărutăm și o purtăm și crucea spirituală care este suferința pentru fapta bună.

Dacă citim cu atenție în Sfânta și dumnezeiasca Scriptură vedem că semnul Crucii materiale s-a arătat în chip simbolic din cele mai vechi timpuri. Astfel vedem că patriarhul Iacov a binecuvântat pe fii lui Iosif cu mâinile sale în semnul Crucii (Facere 48, 13-16).

Semnul Crucii văzute a fost prefigurat de ținerea mâinilor lui Moise la rugăciune în chipul crucii, în timpul luptei cu Amalec (Ieșire 17, 11-12).

Crucea văzută, materială, a fost închipuită tainic în Legea Veche și prin semnul T, care îi apăra de moarte pe cei ce îl aveau pe fruntea lor (Iezechiel 9, 4-6). Crucea este simbolizată și prin pecetea lui Dumnezeu care păstrează nevătămați pe cei ce o au pe fruntea lor (Apocalipsă 7, 2-4; 9, 4). În legea Harului Însuși Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a binecuvântat în chip văzut cu mâinile Sale pe copii: *și luându-i în brațe i-a binecuvântat punându-și mâinile peste ei* (Marcu 10, 16).

Iar despre binecuvântarea Apostolilor, la înălțarea Sa la cer, ne spune: *Apoi i-a dus afară spre Betania și, ridicându-și mâinile Sale, i-a binecuvântat* (Luca 24, 50). Apostolii, la fel, au hirotonit prin binecuvântarea în semnul crucii diaconi, preoți și episcopi prin rugăciune și punerea mâinilor (Fapte 6, 6; 14, 23; I Timotei 3, 2). Pentru acest fapt Taina Preoției este numită „punerea mâinilor preoției”. Tot prin rugăciune și punerea mâinilor în chipul crucii împărtășeau Apostolii taina ungerii cu Sfântul Mir, numită „Pecetea Darului Sfântului Duh” (Fapte 8, 17; 19, 6; II Corinteni 2, 15).

Cât privește Crucea nevăzută, spirituală și tainică pe care trebuie s-o purtăm cu toții, aceasta este suferința și osteneala noastră la lucrarea faptelor bune. Mântuitorul nostru Iisus Hristos care a purtat crucea văzută pe Golgota, cât și pe cea nevăzută a suferințelor pentru a noastră mântuire, ne-a învățat și pe noi să răbdăm crucea vieții, zicând: *Cine rabdă până la sfârșit acela se va mântui* (Matei 10, 22; 24, 13; Marcu 13, 13). Satana urăște foarte mult semnul Sfintei Crucii, căci Crucea este arma cea nebiruită cu care Hristos l-a biruit și a golit iadul. De aceea satana îndeamnă pe cei rătăciți de la adevăr, adică pe sectanții care îi slujesc lui, să hulească și să urască Crucea lui Hristos. Căci precum câinele fuge de bățul cu care a fost lovit, tot așa și diavolul fuge de Crucea lui Hristos care îi amintește că prin ea a fost lovit și biruit.

Adevăratul creștin ortodox cinstește Crucea care s-a sfințit cu mâinile lui Hristos pe Golgota și se închină ei cu toată evlavie și smerenia. La fel cinstește și crucea cea nevăzută a suferințelor vieții în Hristos pe care a răbdat-o și Mântuitorul până la moarte, și încă moarte pe cruce (Filipeni 2,8). Dar și aceasta să cunoască creștinul ortodox că crucea nevăzută a suferințelor Sale este de multe feluri și fericit este acel creștin care cu credință în Dum-

nezeu și cu multă răbdare își duce crucea suferințelor pe pământ în dragostea lui Hristos, spre mântuirea sufletului său.

Așa, de exemplu, unul este orb și rabdă toată viața cu mulțumire această suferință. Altul este surd, altul nu poate vorbi, iar altul este schiop și lipsit de oarecare mădulare ale trupului său. Și dacă suferă cu bărbăție această neputință și mulțumește lui Dumnezeu cu rugăciuni din inimă, unul ca acela cu mucenicii se va număra. Numai să se ferească de orice păcate, căci dincolo îl așteaptă bucuria cea fără de margini.

Alții duc cu multă răbdare crucea căsătoriei care nu este ușoară, deoarece multe și mari datorii au creștinii cei căsătoriți. De a crește pe fiii lor în frică de Dumnezeu, de a nu-și ucide copiii, de a iubi Biserica, mama noastră care ne-a născut prin apă și prin Duh (Ioan 3, 5); de a posti toate sfintele sărbători de peste an, precum și Miercurea și Vinerea și luna, spre a prisosi dreptatea lor mai mult decât a fariseilor care se laudă că postesc de două ori pe săptămână.

Apoi de a duce viață în curățenie, în posturi, în Duminici și în Sfintele sărbători; de a face milostenie, de a merge regulat la biserică, de a face în toată vremea rugăciuni și de a citi cât mai des Sfânta Scriptură și învățăturile sfinților lui Dumnezeu. Încă de a se feri de orice păcat care depărtează de la ei pe Duhul Sfânt și multe alte îndatoriri pe care îi învață preoții în toate Duminicile și sfintele sărbători, numai de ar asculta cu frică de Dumnezeu. Nu este ușoară nici crucea văduviei și a fecioriei, a celor ce se silesc pentru dragostea lui Dumnezeu să ducă viață în curățenie și cinste pe pământ, între care se numără și călugării.

Unii dintre aceștia, dacă vor face precum au făgăduit înaintea Domnului, dacă vor trăi în ascultare, în sărăcie, în feciorie, nu numai cu trupul ci și cu mintea și cu inima lor de se vor părași de a pofti cele stricacioase și înșelătoare, de mare plată se vor bucura în veacul viitor. Atât călugării care au făgăduit să-și păzească fecioria până la moarte, cât și creștinii care voiesc să trăiască în feciorie și curățenie, au nevoie de post, de înfrânare la mâncări alese și vin și de trezvia minții, unită cu rugăciunea și cugetarea la moarte și la judecata de apoi. Ei trebuie să aibă pururea frica lui Dumnezeu înaintea ochilor minții, spre a-și păzi mintea și cele cinci simțiri de ispite, de gânduri rele și de prietenia cu fețe care pot pricinui sminteală și păcat.

Grea este crucea și celor săraci și necăjiți care trăiesc în lipsuri și sărăcie și se luptă cu multe nevoi ale vieții pământești. Și aceștia de își vor duce crucea suferinței cu smerenie, cu răbdare și cu mulțumire, mare plată îi așteaptă pe ei la Dumnezeu, care este Preadrept, Atotștiutor și cunoaște răbdarea, necazul și suferința fiecăruia și va răsplăti tuturor după faptele lor.

Dreptul Iov zice: *O luptă este viața omului pe pământ* (Iov 7, 1). Sfântul Apostol Pavel zice: „În această luptă mare, aveți nevoie de răbdare” (Evrei 12, 2-7). Iar Mântuitorul nostru Iisus Hristos, zice: *Întru răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre* (Luca 21, 19). De aceea suntem datori pururea de a ne ruga la Preamilostivul Dumnezeu să ne dea răbdare în necazurile și suferințele noastre, spre a ne duce Crucea până la sfârșit, căci fără de El nu am putea face nimic (Ioan 14, 4). Dar să fim încredințați că Dumnezeu, din a Sa nemărginită milă, nu lasă pe om să fie ispitit mai presus de puterile lui (I Corinteni 10, 13).

Iubiți credincioși,

Acum, către sfârșitul acestei predici, vom aminti o istorioață adevărată pentru un bolnav. Acesta a zăcut mai mulți ani și pierzându-și răbdarea în boală, cerea de la Dumnezeu să moară, iar Preabunul Dumnezeu l-a salvat printr-o minune, spre a nu-și pierde sufletul său.

Un călugăr cu viață aleasă din Sfântul Munte Athos, fiind paralizat de mulți ani, începuse a se ruga lui Dumnezeu, ori să moară, ori să se facă sănătos, nemaiputând suferi acea boală chinuitoare. Așa rugându-se, a venit la el un înger al Domnului și i-a zis: „Dumnezeu voiește să te curățe pe tine de păcatele tale ca fierul prin foc, spre a te duce pe tine în raiul desfătării, că nu este altă cale spre Mântuitorul decât calea Crucii care se face prin suferințe. Deci dacă vrei să te cureți de greșelile tale trebuie să mai zaci un an pe pământ sau să stai trei ceasuri în iad”.

Călugărul bolnav a început a cugeta. Încă un an de suferință pe pământ? Mai bine să stau trei ceasuri în gheenă! Atunci îngerul, cu iuțeala fulgerului îi duse sufletul său în chinurile iadului și plecă, zicând aceste cuvinte mângâietoare: „După trei ore voi

veni la tine să te cau!” Întunecimea aceea cumplită, suspinările sfâșietoare ale păcătoșilor care se chinuiau în gheenă și fețele înfricoșate ale diavolilor au adus asupra călugărului urgisit o groază și o durere nespusă. Pretutindeni nu vedea și nu auzea decât suferințe, lacrimi și vaiete îngrozitoare! Doar ochii arzători ai diavolilor luceau în întunericul fără margini al iadului.

Atunci chinuitul călugăr a început a plânge și a striga, însă nimeni nu răspundea la strigătele sale. Lui i se părea că de când a sosit acolo trecuseră sute de ani de suferință și aștepta cu nerăbdare să apară îngerul Domnului să-l scoată. Însă îngerul nu venea. Toți păcătoșii închiși în gheenă nu erau ocupați decât de moartea lor prea amară și groaznică și de propria lor muncă, iar grozavii diavoli, în bucuria lor infernală, își băteau joc de suferințele păcătoșilor.

În sfârșit, îngerul cu un zâmbet de lumină, se apropie de chinuitul călugăr și-l întreabă: „Cum te afli, frate?” „Niciodată nu aș fi crezut că gura unui înger poate minți! Oare nu mi-ai spus că ai să mă scoți de aici după trei ore? Și iată, au trecut sute de ani în aceste suferințe groaznice! Ce zici tu?” A răspuns îngerul cu fața luminată: „O oră a trecut, de când te-am părăsit și mai ai încă două ore de stat aici!” „Două ore? strigă călugărul chinuit, cu mare groază. Este oare cu puțință să fi trecut o oră? Dar nu mai pot suporta aceste munci cumplite! De se poate face voia Preamilostivului Dumnezeu, te rog scoate-mă de aici. Voiesc mai bine să sufăr pe pământ ani, secole chiar până la a doua venire a Domnului, dar scapă-mă de aici! Fie-ți milă de mine!”

Zise îngerul: „Dumnezeu, fiind Părintele îndurărilor și a toată mângâierea, arată bunătatea Sa asupra ta. Dar tu trebuie să-ți aduci aminte de acum înainte cât de grele și de mari sunt muncile gheenei; iar chinurile de pe pământ, oricât de groaznice ar fi, sunt numai umbră față de cele veșnice ale iadului¹⁾.”

Iubiți credincioși,

Din această istorioară adevărată și din cele de mai înainte să înțelegem că nu este mântuire fără Cruce și fără suferință în

1) Viața repausașilor, București, 1899, p. 424-426.

această viață. Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne-a spus că „prin multe scârbe ni se cade a intra întru Împărăția Cerurilor”.

Tot creștinul care dorește mântuirea sufletului său este dator să fie gata a suferi cu dragoste și cu răbdare toate necazurile, scârbele și durerile vieții îngăduite de Dumnezeu asupra omului pentru mântuirea lui. Zice Sfântul Isaac Sirul: „Precum focul curăță arama de rugină, așa boala curăță păcatul omului”. De aceea este bine ca în toată suferința și întristarea să ne rugăm Preaînduratelui Dumnezeu să ne ierte de păcate și să ne dea răbdare în necazuri și supărări, aducându-ne aminte că: „Necazul răbdare lucrează, iar răbdarea curățește de păcate”.

Niciodată în viață nu putem răbda cât suntem datori pentru păcatele noastre, pentru a împăca dreptatea lui Dumnezeu. Și nici a răbda nu putem fără mila și ajutorul Preaînduratelui Dumnezeu. De aceea Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis: *Rămâneți în Mine și Eu în voi. Precum mlădița nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viață, tot așa nici voi, dacă nu rămâneți în Mine* (Ioan 15, 4). Numai cu mila și cu ajutorul Lui putem în viață toate. Acest adevăr ni-l arată Sfântul Apostol Pavel care zice: *Toate le pot întru Hristos, Cel Care mă întărește* (Filipeni 4, 13).

Cu adevărat toate în Hristos le putem, iar fără El, nimic. De aceea suntem datori în toată vremea și locul să cerem mila și ajutorul lui Dumnezeu și cu credință și nădejde, să așteptăm aducându-ne aminte de cuvântul care zice: *Mântui-va Domnul sufletele robilor Săi și nu vor greși toți cei ce nădăjduiesc în El* (Psalm 33, 21). A m i n.

PREDICĂ
LA
DUMINICA DINAINTEA
NAȘTERII DOMNULUI

Despre nașterea duhovnicească a creștinului

Adevărat, adevărat zic ție: De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în Împărăția lui Dumnezeu (Ioan 3, 5)

Iubiți credincioși,

Întrucât cu mila lui Dumnezeu suntem în ajunul prea luminatului praznic al Nașterii Domnului, ne-am gândit să vorbim astăzi despre nașterea noastră cea duhovnicească. Fără de aceasta nici un creștin nu poate să se mântuiască, după cuvântul Mântuitorului care zice: *De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în Împărăția lui Dumnezeu* (Ioan 3, 5). Fiindcă, *ce este născut din trup, trup este, și ce este născut din Duh, Duh este* (Ioan 3, 6).

Dar, frații mei, când și cum primim noi această duhovnicească naștere prin apă și prin Duh? Negreșit, această naștere o primim toți la Sfântul Botez. Dar ce dobândim noi creștinii ortodocși prin această naștere de la Sfântul Botez? Întâi, prin Sfântul Botez suntem iertați de păcatul strămoșesc și ne facem fii ai Bisericii lui Hristos (Efeseni 5, 26). Prin Sfântul Botez suntem îmbrăcați împreună cu El la o viață nouă (Romani 6, 4). Prin Sfântul Botez primim înaintea Sfântului Duh înnoire (Tit 3, 5). Prin Sfântul Botez primim libertatea de a trăi în comuniune cu

Dumnezeu, odată ce am fost izbăviți de păcat și ne-am făcut robi ai lui Dumnezeu (Romani 6, 22).

Prin Sfântul Botez ne-am lepădat de satana și de toate lucrările lui, după rânduiala Sfântului Botez; ne-am lepădat de omul vechi (Coloseni 3, 9), am făcut mărturisirea drepte credințe; ne-am făcut fii după dar ai lui Dumnezeu (Galateni 4, 5); ne-am îmbrăcat cu Hristos (Galateni 3, 27). Știm cu toții că există un singur Botez (Efeseni 4, 5). Cel ce botează a doua oară pe cel botezat în numele Preasfintei Treimi, acela a doua oară răstignește pe Hristos, după Sfântul Ioan Damaschin. Au fost cazuri în Biserică, când, în vederea economiei, s-a primit botezul schismaticilor și chiar al ereticilor (Canonul 2 al Soborului 6 Ecumenic).

Din cele spuse până aici am arătat despre nașterea duhovnicească a creștinului prin Sfântul Botez și că în Biserica lui Hristos este un singur Botez. Să vorbim acum și despre alte nașteri duhovnicești care sunt înainte și după Botez, și în ce condiții se poate totuși repeta Botezul.

Nașterile spirituale dinainte și de după Sfântul Botez se pot repeta ori de câte ori este nevoie, spre folosul sufletelor omenești. Care sunt aceste nașteri spirituale care se pot repeta? Întâi este nașterea spirituală care se face prin cuvânt, prin care se trezește omul la o viață nouă în Hristos, spre a părăsi păcatele și credința lui rătăcită. Cu acest botez al cuvântului, Sfinții Apostoli, mai înainte de a boteza pe catehumenii din păgâni, și din iudei, îi trezeau la credința cea adevărată în Hristos prin predica cuvântului lui Dumnezeu.

Așa vedem că marele Apostol Petru, după pogorârea Sfântului Duh, a propovăduit Evanghelia în Ierusalim, adeverind despre Învierea Domnului și pogorârea Lui în iad. Prin această predică au crezut în Hristos în acea zi ca la trei mii de suflete (Fapte 2, 4). Vedeți că și aici credința a venit prin auz, iar auzul prin cuvântul lui Dumnezeu? După aceasta a urmat și Sfântul Botez al celor ce au fost treziți la credința în Hristos Iisus prin cuvântul adevărului. Aceasta a fost o naștere duhovnicească înainte de primirea Sfântului Botez. De această naștere duhovnicească prin auzirea cuvântului lui Dumnezeu vorbește și Sfântul Apostol Pavel, zicând: *Căci de ați avea zeci de mii de învățători în Hristos,*

totuși nu aveți mulți părinți. Căci eu v-am născut prin Evanghelie în Iisus Hristos (I Corinteni 4, 15; 9, 1; Ioan 1, 4).

Dar și în alt loc Sfântul Apostol Pavel numește copii ai săi pe cei ce i-a născut prin cuvânt, zicând: *O, copiii mei, pentru care sufăr iarăși durerile nașterii până ce Hristos va lua chip în voi* (Galateni 4, 19). Mai arată că și pe Onisim l-a născut prin cuvânt când era în temniță și în lanțuri și zicea: *Te rog pe tine pentru fiul meu pe care l-am născut fiind în lanțuri, Onisim* (Filimon 1, 10). Din aceste mărturii ale Sfintei Scripturi și din altele pe care nu le mai însemnăm aici pentru scurtime, să cunoaștem că este și o naștere spirituală prin cuvântul lui Dumnezeu.

Însă, frații mei, să știm că mai este și a doua naștere duhovnicească ce se face prin Taina Spovedaniei și prin canon de pocăință, numită și „al doilea botez”, după rânduiala tainelor creștinești.

Deci prin adevărata spovedanie și pocăință cea cu lacrimi se face o naștere spirituală. Despre aceasta zice Sfântul Grigorie Teologul: „Lacrimi de pocăință vărsându-se, este asemenea cu botezul”¹⁾. De aceea și Biserica Ortodoxă, având mărturiile Sfintei Scripturi și ale dumnezeieștilor Părinți, înțelege că „Spovedania curată este al doilea botez”²⁾. Însă să nu uităm că nașterea duhovnicească de la Sfântul Botez prin apă și prin Duh nu se mai repetă, iar nașterea prin cuvânt, prin spovedanie și pocăință cu lacrimi o putem face oricând este nevoie, spre folosul sufletelor omenești, spre îndreptarea și spre luminarea lor. Căci dacă Preabunul și Preaînduratul Dumnezeu n-ar fi rânduit nașterea duhovnicească prin spovedanie și pocăință, cu adevărat nimeni din noi nu ar putea să se mântuiască. Căci nici un om nu este fără de păcat înaintea lui Dumnezeu. De aceea toți avem nevoie de spovedanie și pocăință și facerea canonului.

Este încă și altă naștere duhovnicească care tot prin spovedanie și făgăduință de îndreptare se face. Este tunderea în monahism sau călugăria pe care Sfinții Părinți o înțeleg ca un al doilea Botez. Ultimul și cel mai mare botez și deci nașterea duhovnicească este mucenicia, adică botezul sângelui pe care l-au primit toți martirii care au fost chinuți și uciși pentru credința cea

1) Hexaimeron, op. cit., p. 156.

2) Molitfelnic, rânduiala Sfintei Spovedanii.

dreaptă în Hristos. Prin aceste chipuri de naștere duhovnicească arătate până aici, și mai ales prin Botez și spovedanie Biserica lui Hristos aduce Mirelui ei mare și nemăsurată mulțime de suflete, care prin darul și mila lui Dumnezeu dobândesc mântuirea și moștenesc împărăția lui Dumnezeu.

Acest adevăr îl arată luminat dumnezeiescul părinte Efrem Sirul, zicând: „Pocăința este dar de multă roadă aducător, căci în tot felul aduce lucru îmbunătățit lui Dumnezeu. Pocăința este țarină mult roditoare care în toată vremea se lucrează. Pom al vieții este, că pe mulți care au murit prin păcate îi înviază. Pocăința zice păcătoșilor: dați-mi mie greutatea păcatelor. Aceasta îmi este mie dobândă pentru faptă. Ai credință? Dă-mi dobânda credinței, adică pocăință! Printr-însa se face credința ta lucrătoare. A văzut Dumnezeu că pe neamul omenesc îl tulbură vrăjmașul diavol și a pus împotriva lui pocăința spre curăție. Acela îndeamnă să păcătuiască, iar pocăința este gata să primească pe cel ce păcătuiește. Vrăjmașul silește pe om să nelegiuiască, iar pocăința îl sfătuiește să se întoarcă. Acela se silește să deznădăduiască pe om, iar aceasta nădejde de mântuire îi făgăduiește...”

A zis Isaia Proorocul: *Când te vei întoarce și vei suspina, atunci te vei mântui*. Iată îți aduce ție mărturie, numai pocăiește-te. De va suspina cel ce a păcătuie, îndată cu suspinul și greutatea balaurului a ieșit. Pocăința îl povățuiește pe om spre mântuire și atunci nu numai că vei suspina, ci și lacrimi vei vărsa cu multă durere. Căci sufletul văzând ca pe un tată pe Dumnezeu, după o vreme se pornește către lacrimi. Și lacrimi varsă pentru două pricini: ca să plece pe Dumnezeu spre iubire ca pe un Părinte și să se curățească de răutatea șarpelui.

N-ai auzit ce zice David? *Spăla-voi în toate nopțile patul meu*. Însă întâi a suspinat și apoi a lacrimat. Îți arăt ție din firea cea prea mare că întâi se face vânt și apoi vine ploaia. Întâi tunetul trăsnește și apoi norii pică ploaie. Același prooroc David zice: *Ostent-am întru suspinul meu* (Psalm 6, 6). Iar osteneala suspinului este mulțimea lacrimilor de pocăință. Osteneala suspinului este durerea inimii. Drept aceea s-a dovedit că și lacrimile se înmulțesc când suspinurile înainte povățuiesc. Deci nu se cuvine să ne deznădăduim de mântuire, fraților, având maică pocăința¹⁾.

1) Sfântul Efrem Sirul, Cuvânt pentru pocăință, tomul III, 1823, p. 197- 207.

Iubiți credincioși,

Am socotit de cuviință să arăt din cuvintele Sfântului Efrem Sirul cât de mare este Taina Pocăinței și a Spovedaniei și cât de mare mulțime de suflete se apropie de Dumnezeu prin această naștere duhovnicească a adevăratei pocăințe.

Dumnezeiasca Evanghelie ne spune că și în cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește (Luca 15, 7). Și dacă pentru unul care se pocăiește se face atât de mare bucurie în cer, oare câtă bucurie se face la Dumnezeu pentru nenumărate mulțimi de suflete care se întorc către El din toată inima lor? Știm și din altă mărturie a Sfintei Scripturi că *Dumnezeu nu voiește moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu* (Iezechiel 18, 22-32).

Deci fericiți și de trei ori fericiți sunt acei oameni care se întorc către Dumnezeu cu adevărată pocăință, părăsind păcatele. Că dacă Botezul este spălare de păcate și sfințire pentru om (I Corinteni 6, 11), tot așa și pocăința adevărată este curățire și spălare de păcate, care face pe om renăscut și reînnoit înaintea lui Dumnezeu. Aceasta o spune și Sfântul Grigorie Teologul. „Știu încă și al cincilea botez, al lacrimilor, dar este mai ostenicios” (Psalm 6, 6).

Mare este pocăința și lui Dumnezeu foarte iubită, căci voia Lui cu adevărat o face. Aceasta este masa lui Dumnezeu că printr-însa vine mintea oamenilor. Zice și Mântuitorul: *Mâncarea Mea este să fac voia Tatălui Meu celui din ceruri*. Deci pocăința este pâinea lui Dumnezeu cea minunată. Iar bucatele cele de multe feluri ale lui Dumnezeu sunt înfrânarea, postul, privegherea, rugăciunea întinsă și supunerea cu smerenie. Că de aceasta se îndulcește Dumnezeu mai mult decât de celelalte jertfe. Zice și Sfântul Apostol Pavel că lucrarea faptelor bune este "pâinea Stăpânului". În continuare zice: „Dreptii prin mici fapte bune mai mult împlânzesc pe Dumnezeu decât unii care lucrează multe. Că nu la faptă privește Dumnezeu, ci la punerea înainte și la voință. El nu caută la ceea ce se face, ci la osârdia cu care se săvârșește. Văduva cu bănișorii, pe cei mulți cu bani de aur i-a biruit”. Zice

iarăși Sfântul Efrem: „Mare topitoare este pocăința, fraților, căci primește aramă și o schimbă în aur, plumb primește și dă argint”. Iarăși zice: „Mare folos a adus oamenilor pocăința, că prin ea pe Dumnezeu Îl facem milostiv. Mare este pocăința pe pământ. Că sufletelor se face scară către cer, ridicându-le acolo de unde au căzut prin păcat...”¹⁾

Iubiți credincioși,

Duminica de astăzi este numită „Duminica dinaintea Nașterii Domnului”. Ea are rolul de a ne pregăti duhovnicește pentru marele praznic al Întrupării Fiului lui Dumnezeu din Fecioara Maria, în peștera din Betleem, pentru mântuirea lumii.

Cea mai bună pregătire a creștinilor și a noastră pentru întâmpinarea Mântuitorului este pocăința, mărturisirea cu căință a păcatelor și începerea unei vieți duhovnicești noi în Iisus Hristos. Iată Mesia vine, Fiul lui Dumnezeu este trimis de Tatăl în lume, fecioara Maria cu bătrânul Iosif caută loc de naștere în Betleem dar nu găsește. Steaua se pregătește să răsară pe cerul lumii. Arhanghelul Gavriil, care a slujit la taina Întrupării, se bucură. Lumea așteaptă, diavolii se cutremură, iar lumea se pregătește sufletește să primească pe Pruncul Iisus.

Dar noi, frații mei, cum ne pregătim să primim pe Hristos? Vine în lume Domnul păcii, va afla El loc de odihnă în inimile noastre? Oare noi ne-am împăcat prin pocăință cu Dumnezeu și fiecare unul cu altul prin iertare?

Vine la noi Mântuitorul lumii, să împace popoarele, să liniștească mințile, să spele păcatele și să mântuiască sufletele noastre, dar noi oare ne-am pregătit să-L primim pe Hristos? Ne-am mărturisit păcatele la duhovnic? Am plâns pentru ele? Am făcut canonul convenit? Ne-am înnoit duhovnicește prin rugăciune, prin milostenie și împăcare? Ne-am unit cu Hristos prin Sfânta Împărtășanie? Sau tot amânăm pocăința până va veni fără veste vremea sfârșitului?

Fecioara Maria a găsit loc de naștere Fiului lui Dumnezeu, în peștera din Betleem, că nimeni n-a vrut s-o primească. Oare noi

1) Sfântul Efrem Sirul, Cuvânt pentru pocăință, tomul III, 1823, p. 197- 207.

ne-am pregătit să-L găzduim pe Hristos în inimile noastre? Dar El nu intră să se sălăşuiască în inimile pline de ură, de răutate, de mândrie şi desfrânare. Hristos nu intră în casele unde stăpâneşte beţia, uciderea de copii, desfrâul şi necredinţa. Hristos nu se naşte prin Duhul Sfânt în inimile robite de patimi şi mai ales de duhul mândriei şi al deznădejdiei.

Aşadar, fraţii mei, să ne pregătim că vine Hristos în lume s-o împace şi s-o înnoiască, căci lumea nu mai poate trăi fără El. Vine în casele şi inimile noastre să ne nască din nou, să ne ierte păcatele să ne dăruiască Trupul şi Sângele Său, să ne prefacă inima împietrită în Biserică vie, în altar de rugăciune şi de jertfă. Deci, nimeni să nu fie trist şi tulburat! Nimeni să nu-I închidă uşa sufletului său. Nimeni să nu mai zacă în beţii şi desfrâu, în nepăsare şi necredinţă. Ci să ne curăţim şi să ne împăcăm, să ne înnoim duhovniceşte şi împăcându-ne unii cu alţii, împreună cu îngerii să cântăm: „Hristos se naşte, slăviţi-L; Hristos din ceruri, întâmpinaţi-L; Hristos pe pământ, înălţaţi-vă. Cântaţi Domnului tot pământul!” A m i n.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA DUPĂ
NAȘTEREA DOMNULUIDespre visuri, vedenii, minuni
și prooroci mincinoși

Mă spăimântezi prin visuri și cu vedenii mă îngrozești (Iov 7, 14)

Iubiți credincioși,

Dumnezeiasca Evanghelie de azi ne vorbește de visul Sfântului și dreptului Iosif și de porunca îngerului lui Dumnezeu care i S-a arătat și i-a zis: *Sculându-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce îți voi spune ție* (Matei 2, 13). Aceasta m-a îndemnat să vorbim astăzi despre visuri și vedenii și despre deosebirea lor. Trebuie să știm că visurile sunt deosebite. Că sunt visuri de la Dumnezeu, sunt și de la diavoli, sunt visuri de la fire și de alte multe pricini. Și dacă le-am crede așa repede, fără să știm deosebirea lor, ușor ne putem rătăci.

Noi, fiii Bisericii ortodoxe, știm că toate visurile și vedeniile care sunt scrise în Sfânta Scriptură au fost recunoscute de Biserica Universală-Ortodoxă și sunt bune și de la Dumnezeu. Dumnezeu S-a arătat lui Noe și i-a poruncit să facă corabia (Facere 6, 14). Dumnezeu s-a arătat lui Avraam în chip de trei îngeri la stejarul Mamvri (Facere 18, 1-3). Iacov a avut vedenie dumnezeiască în drum spre Mesopotamia (Facere 21, 12). Iosif a avut vis de la Dumnezeu (Facere 37, 6). Tot așa Moise a avut descoperiri și

vedenii de la Dumnezeu (Ieșire 3, 2). La fel, Sfinții Prooroci au avut vedenii de la Dumnezeu (Isaia 6, 15; Ieremia 24, 1; Iezechiel 10, 9). Mai multe vedenii au avut Sfântul Prooroc Daniil (Daniil 7, 11) și Sfântul Prooroc Zaharia (Zaharia 2, 7).

Despre visuri și vedenii vorbește și dreptul Iov, zicând: *Dumnezeu îi vorbește prin vis și prin vedenii nopții când somnul se lasă peste oameni și când ei dorm în așternuturile lor* (Iov 33, 15). În alt loc, același sfânt și dumnezeiesc Iov, zice: *Tu mă spăimântezi prin visuri și cu vedenii mă îngrozești* (Iov 7, 14). În altă parte a Sfintei Scripturi, Dumnezeu zice: *De va fi întru voi prooroc Domnului, Mă voi arăta lui în vedenii și în somn îi voi grăi lui* (Numerii 12, 6).

Despre vedenii și visuri vorbește Dumnezeu prin gura proorocului Ioil, zicând: *După aceea voi turna din Duhul Meu peste tot trupul și vor prooroci feciorii voștri și fetele voastre, iar bătrânii voștri, visuri vor visa, iar tinerii voștri vedenii vor avea* (Ioil 3, 1). În Legea Darului au avut vedenii de la Dumnezeu Sfântul Apostol Petru (Fapte 11, 5), precum și Sfântul Apostol Pavel (Fapte 9, 3). Vedenii și descoperiri cu totul dumnezeiești a avut și Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan de Dumnezeu Cuvântătorul (Apocalipsa 1, 10). Vise de la Dumnezeu a avut și Sfântul și Dreptul Iosif, logodnicul prea Sfintei Fecioare Maria (Matei 1, 20-24; 2, 13; 2, 19-20). Vedenie de la Dumnezeu a avut și Sfântul Apostol și întâiul mucenic și Arhidiacon Ștefan (Fapte 7, 55). În multe locuri ale Sfintei Scripturi găsim multe mărturii despre vise, vedenii și descoperiri arătate de Dumnezeu patriarhilor, proorocilor, apostolilor, oamenilor sfinți și cuvioșilor părinți aleși de Dumnezeu, prin care El a binevoit să-Și arate slava, voia și poruncile Sale spre folosul de obște al neamului omenesc.

Iubiți credincioși,

Să ne întrebăm: este bine ca noi creștinii să credem orice vis și orice vedenie fără nici o cercetare? Nu! Pentru că sunt nenumărate vedenii și visuri de la diavoli, prin care omul neiscusit, de le crede, se duce în pierzare și el și toți care vor cădea în mreaja vedenilor, a visurilor și a nălucirilor aduse de Satana și de slugile lui. Tocmai de aceea Iisus Hristos, prin gura sfinților Săi

prooroci, ne face atenți să nu credem și să nu ascultăm de proorocii mincinoși și de vedeniile lor cele înșelătoare. Iată ce zice Dumnezeu prin gura marelui Prooroc Ieremia, în această privință: *Așa zice Domnul Savaot: Nu ascultați cuvintele proorocilor, că în deșert își fac vedenii, din gura lor grăiesc și nu din gura Domnului* (Ieremia 23, 16). Și iarăși zice: *N-am trimis Eu pe acești prooroci, ci ei alergau. Nici am grăit către ei, ci ei prooroceau* (Ieremia 23, 21). Și iarăși zice: *Auzit-am cele ce grăiesc proorocii. Căci ei proorocesc în numele Meu minciuni, zicând că vis au visat* (Ieremia 23, 25). Și iarăși zice: *Pentru aceea, iată, Eu am necaz pe proorocii ce grăiesc vise și povestindu-le, înșeală pe poporul Meu cu minciunile lor și cu înșelăciunile lor, dar Eu nu i-am trimis pe ei și Eu nu le-am poruncit lor și nu vor fi de nici un folos poporului acestuia* (Ieremia 23, 32).

Iată acum după ce semne se pot cunoaște adevăratele proorocii. Întâi ele trebuie să îplinească aceleași condiții ca și minunile Mântuitorului, ale Sfinților Apostoli și ale Sfinților Părinți. Al doilea ele trebuie să predice un singur Dumnezeu. Adevăratele proorocii nu aduc nebunie și mândrie celor ce le vorbesc; nu sunt înșelătoare, iar cel ce le vorbește nu umblă după câștig, după averi, nu se grijește de cele necesare vieții, ci se mulțumește cu întreținerea pe care i-o trimite Dumnezeu. Adevăratele proorocii se împlinesc întotdeauna, iar cel ce le vorbește din partea lui Dumnezeu este gata să sufere pentru ele, chiar până la moarte.

Dar e nevoie să vorbim ce sunt minunile. „Minunile sunt fapte dumnezeiești mai presus de minte și de puterea omenească. Ele sunt fapte săvârșite în firea văzută, numai cu puterea lui Dumnezeu, ce întrec legile minții și ale firii. Ele se fac în momente extraordinare, hotărâte de Ziditor, și urmăresc luminarea și îndreptarea noastră în vederea mântuirii. Minunile arată voința lui Dumnezeu și tâlcuiesc căile Sale cele necunoscute. Dumnezeu este cel dintâi și cel mai mare făcător de minuni ca Unul ce este Însuși izvorul lor”.

După ce se cunosc adevăratele minuni? Minunile adevărate se deosebesc de cele mincinoase prin mai multe condiții din care însemnăm:

– Să fie vrednice de numele lui Dumnezeu și mai ales să fie cuprinse în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție;

- Să nu se tăgăduiască unele pe altele sau să se opună unele altora;
- Să nu contrazică Sfânta Scriptură sau Sfânta Tradiție;
- Să urmărească mântuirea sufletelor omenești;
- Să aducă folos și spor vieții sufletești;
- Săvârșitorul minunii să grăiască numai adevărul, să ducă o viață fără pată și să nu urmărească interese personale sau scopuri egoiste;
- Să îndrepte viața celor ce văd minunea;
- Să poarte în ele siguranța și puterea Duhului lui Dumnezeu;
- Să dovedească lucrarea proriei dumnezeiești.¹⁾

Ce sunt vedeniile? Vedeniile sunt arătări pricepute de ochii minții, fie în stare de funcționare normală a organismului, fie în somn complet sau pe jumătate, fie în extaz.

Cum se cunosc adevăratele vedenii? Vedeniile care lasă în suflet liniște, pace, umilință și dragoste multă pentru Dumnezeu și oameni pot fi considerate bune, după ce s-au verificat, precum cea de pe drumul Emausului: *Au nu era inima noastră arzând întru noi?* (Luca 24, 32).²⁾

Mai luminat arată Sfântul Maxim Capsocalivitul care sunt semnele adevăratelor vedenii, în convorbirea sa cu Sfântul Grigorie Sinaitul, zicând: „Iar semnele Harului, în vremea vedeniilor adevărate, când se apropie de om darul Sfântului Duh, sunt acestea: îi adună mintea; îl face să fie cu luare aminte și smerit; îi aduce aminte pomenirea morții, a păcatelor, a Judecății de apoi și a muncilor veșnice; îi face sufletul umilit și ochii blânzi și plini de lacrimi. Cu cât se apropie darul de om cu atât îl îmblânzește în suflet și-l mângâie prin sfintele patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos și prin nemărginita Lui iubire de oameni îi pricinuieste în minte vedenii înalte și adevărate”.

Să arătăm și ce sunt visurile. „Visul este o mișcare a minții în nemișcarea trupului”, spune Sfântul Ioan Scărarul. Cum se cunoaște un vis dacă este adevărat? Același Sfânt Ioan Scărarul zice așa: „Visele care ne vestesc muncă și judecată, sunt de la

1) Învățătura de Credință Creștină Ortodoxă, M-reă Neamț, 1965, p. 14-15.

2) Ierom. Nicodim Sachelarie, Pravila Bisericească, 1940, p. 319-321

Bunul Dumnezeu. Iar dacă vor veni cu deznădejde, acelea sunt de la diavolul”¹⁾. Încă și Sfântul Diadoh al Foticeei zice: „Visurile trimise sufletului din iubirea de oameni a lui Dumnezeu sunt mărturiile neînșelătoare ale unui suflet sănătos”.

Dar să vedem ce sunt proorocii mincinoși (sectanții). Proorocii mincinoși sunt „lupi răpitori” (Matei 7, 15). Proorocii mincinoși sunt „fii ai celui viclean” (Matei 13, 38). Proorocii mincinoși sunt *neghinele țarinei lui Hristos* care este lumea creștină (Matei 13, 27). Proorocii mincinoși sunt „vase ale mâniei lui Dumnezeu” (Romani 9, 22). Proorocii mincinoși sunt „fii ai gheenei” (Matei 23, 15). Toate sectele rupte de Trupul lui Hristos care este Biserica ortodoxă (Romani 12, 5; Efeseni 4, 14), sunt numiți „prooroci mincinoși și fii ai celui viclean” (Matei 13, 28).

În ce vreme se vor arăta cei mai mulți prooroci mincinoși? După cuvântul Mântuitorului, cei mai mulți *prooroci mincinoși și hristoși mincinoși se vor arăta în vremile cele de apoi și vor înșela pe mulți* (Matei 24, 11; Marcu 13, 6). Cum se pot cunoaște proorocii mincinoși? Să știți și să țineți minte că **proorocii mincinoși se pot cunoaște după aceste semne:**

- Se cunosc după faptele lor (Matei 7, 16-20; Luca 6, 44);
- Învăță pentru bani (Iezechiel 13, 19; Miheia 3, 11);
- Proorociile lor nu se împlinesc niciodată (Deuteronom 18, 22);
- Vestesc pace celor răi (Iezechiel 13, 10; Ieremia 6, 14; 8, 11; 14, 13);
- Sunt iubiți de cei răi (Ieremia 5, 21; Miheia 2, 11);
- Proorocesc vedenii mincinoase și năluciri ale inimii lor (Ieremia 14, 14; 23, 15; Plângerile lui Ieremia 12, 14);
- Nu ascultă și nu spun profeții drepte și adevărate (Neemia 9, 30; Ieremia 7, 24-26);
- Îndrăznesc a vorbi minciuni în numele Domnului (Ieremia 14, 14; 23, 26; 27, 15; 29, 9);
- Sunt urâciune înaintea Domnului (Deuteronom 18, 10-12; Ieremia 23, 30-32; Iezechiel 13, 8);
- Sunt trimiși ca pedeapsă de la Dumnezeu (III Regi 21, 22-25; II Paralipomena 18, 1; 11, 21).

1) Filocalia IX, Cuvântul 3, p. 14.

Iar minunile false și mincinoase se cunosc după aceste semne:

- Nu sunt vrednice de numele lui Dumnezeu, nefiind cunoscute în Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție;
- Nu se săvârșesc cu mijloace cu care au fost făcute minunile Mântuitorului și ale Sfinților;
- Contrazic Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție;
- Se contrazic una pe alta și se opun unele altora;
- Nu urmăresc mântuirea sufletului omenesc, ci mândria și lauda;
- Nu aduc folos și spor vieții sufletești, ci păcatului și morții;
- Săvârșitorul este mincinos, trufaș, nesupus, plin de păcate și lucrează cu scopuri personale și egoiste;
- Minunile mincinoase niciodată n-au putere și har de a îndrepta patimile celor ce văd minunile;
- Minunile mincinoase nu poartă în ele siguranța și puterea Duhului Sfânt;
- Minunile mincinoase nu dovedesc lucrarea pronoiei lui Dumnezeu;
- Minunile mincinoase pot amăgi repede pe cei nelegiuți și pe fiii pierzării care n-au primit iubirea adevărului (II Tesaloniceni 2, 9-11);
- Minunile cele mincinoase și minunile cele viclene și înșelătoare pe care le vor face antihriștii și slugile lui, numai pe aceia îi vor putea înșela ale căror nume nu sunt scrise în cartea Vieții.

Cum se cunosc vedeniile înșelătoare ale proorocilor mincinoși? Vedeniile înșelătoare ale proorocilor mincinoși sunt acelea ce le săvârșește diavolul, prin îngăduința lui Dumnezeu, din pricina nesincerității omului și a păcatelor lui tănuite. Diavolul angajează starea sufletelor bolnave, nesincere, neascultătoare și cuprinse de ură față de tot ce este pe placul lor, indiferent de binele în sine. Celor înșelați, diavolul le dă chiar imbold de efort ascetic, de credință și de fapte bune, mai ales celor ce dispun de un firesc potolit, înfăptuind astfel o evlavie diavolească cu care se silește să înșele chiar și pe cei aleși.

Vedeniile care lasă în suflet tulburare sub orice formă sunt de la diavolul. Acest lucru îl adevărește Sfântul Maxim Cap-

socalivitul în convorbirea cu Grigorie Sinaitul din Sfântul Munte al Athosului: „Când duhul cel rău al înșelăciunii se apropie de om, îi tulbură mintea și îl sălbăticește, îi face inima aspră și întunecată, îi pricinuieste temere și trufie, îi slăbănogeste ochii, îi tulbură creierii, îi înfiorează tot trupul. Îi arată cu nălucire înaintea ochilor lumină nu strălucită și curată; îi face mintea tulburată și demonizată și îl îndeamnă să zică cu gura lui cuvintele necuviincioase și hulitoare. Acela care vede pe duhul înșelăciunii de multe ori se iuțește și este plin de mânie și totdeauna se fălește cu faptele sale. Smerenia cu desăvârșire nu o știe, nici plânsul cel adevărat și lacrimile. Se află fără de sfială și fără frică de Dumnezeu zace în patimi și în cele din urmă își iese cu totul din minte și vine la pierzarea cea desăvârșită”¹⁾.

Iar visurile înșelătoare se cunosc după următoarele semne: ele nu rămân întru aceeași înfățișare, nici nu arată multă vreme o formă netulburată. Căci ceea ce nu au diavolii din voie liberă, ci împrumută din dorința de a amăgi, nu poate să-i îndestuleze pentru multă vreme. De aceea spun lucruri mari și amenință cumplit, luând uneori chipuri de ostași, iar uneori cântă în suflete cu strigare. Dar mintea, recunoscându-i din aceasta, când este curată, trezește trupul. Iar uneori se bucură că a cunoscut viclenia lor. De aceea, vădindu-i adeseori, chiar în vis îi înfurie groaznic. Dar se întâmplă uneori că și visele cele bune nu aduc bucurie sufletului, ci așează în el ca într-o stare dulce și lacrimi fără de durere. Iar aceasta se întâmplă celor ce au înaintat mult în smerita cugetare²⁾.

Sfântul Ioan Scărarul zice: „Diavolii slavei deșarte și mândriei pe cei slabi la minte, în visuri și în vedenii înșelătoare, îi fac prooroci”. Și iar zice: „Când vom începe în a ne pleca diavolilor și a cugeta visurile lor, apoi și deștepți fiind noi, ne batjocoresc”. Și iarăși zice: „Cela ce viselor se încrede, cu totul este neiscusit. Iar cela ce nu crede în vise, filosof este” (Scara, Cuvântul 3, p. 14).

Să arătăm și mărturia Sfintei Scripturi care zice: *Deșarte nădejdi și mincinoase sunt omului neînțelegător să prindă umbra și să alerge după vânt. Așa este cel ce crede viselor; și iarăși: Vrăjile și*

1) Filocalia, vol. I, Sibiu 1940, p. 353-359.

2) Ibidem.

descântecelor și visele deșarte sunt, și iarăși zice: Căci pe mulți i-au înșelat și au căzut cei ce au nădăjduit în ele (Isus Sirah 34, 1-70).

Iubiți credincioși,

Aceasta este ultima Duminică a anului, închinată Nașterii Domnului. Am vorbit în această Duminică despre adevăratele și falsele vise, vedenii și profeții, pornind de la visele Sfântului și dreptului Iosif, căruia îi poruncea Dumnezeu prin arhanghelul Gavriil să fugă cu Fecioara Maria și Pruncul Iisus Hristos din fața mâniei lui Irod.

În această privință vă îndemn ca să luați aminte, că s-au înmulțit la noi și în lume tot felul de secte și de "profeți mincinoși" care se declară că sunt "trimișii" lui Dumnezeu și învață lucruri străine de credința și trăirea noastră ortodoxă. Vă rugăm să nu-i ascultați, că sunt de la cel rău. Sunt unii care cred în vise și așa zise "vedenii" sau "descoperiri" și învață pe credincioși practici străine de Biserica și cultul ortodox. Feriți-vă de toți aceștia și ascultați numai de Biserică, de sfinții ei, de preoți și slujitori. Când aveți vreo nedumerire, alergați la preoți și la sfintele mănăstiri și întrebați ce trebuie să faceți și cum să credeți ca să vă mântuiți.

Acum la sfârșit de an, să ne rugăm Bunului și Atotmilosivului nostru Mântuitor, Cel născut din Fecioara Maria pentru mântuirea noastră, să ne ierte păcatele făcute în anul trecut și să ne binecuvânteze începutul și curgerea anului viitor, să-l trecem cu pocăință și folos după voia lui Dumnezeu.

Să-L rugăm pe Domnul nostru Iisus Hristos să întărească dreapta credință și Biserica cea dreptmăritoare în lume, să ne dea păstori și părinți duhovnicești buni, iar peste oameni să-și reverse din belșug, bucuria și lumina Duhului Sfânt. A m i n.

P R E D I C Ă

L A

DUMINICA DINAINTEA BOTEZULUI DOMNULUI

Despre chipul omului desăvârșit

*Fii, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru
Cel ceresc desăvârșit este (Matei 5, 48)*

Iubiți credincioși,

Dumnezeiasca Evanghelie de astăzi vorbește în chip lămurat despre aspra și îngerească viață a Sfântului slăvitului prooroc Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul care, după mărturia Domnului *Este cel mai mare om născut din femei* și cu adevărat prooroc și *mai mult decât prooroc* (Luca 7, 26-29). Întrucât chipul Sfântului Ioan Botezătorul este chipul omului desăvârșit, voi vorbi astăzi despre desăvârșirea creștină, după a mea slabă putere. Zice Sfântul Maxim Mărturisitorul: „Mulți sunt cei ce vorbim, dar puțini cei ce facem. Însă nimenea nu trebuie să strice cuvântul lui Dumnezeu pentru negrija sa proprie, ca să-și mărturisească neputința sa și să ascundă adevărul lui Dumnezeu. Aceasta ca nu cumva să ne facem vinovați, pe lângă călcarea poruncilor, și de răstălmăcirea cuvântului lui Dumnezeu”¹⁾.

Deci, mângâindu-mă cu mărturiile de mai sus și nădăjduind la mila și puterea cea fără margine a Preabunului nostru Dumnezeu, am îndrăznit să vorbesc puțin despre desăvârșirea omului, măcar

1) Filocalia, vol. II, Sibiu 1945, p. 114.

că eu nici cu vârful degetului nu m-am atins prin lucrare de aceasta. Mai întâi, o întrebare: ce este desăvârșirea? La aceasta voi răspunde nu cu cuvintele mele ci cu ale Sfinților Părinți. Astfel Sfinții Calistrat și Ignatie zic: „Desăvârșirea omului sau nepătimirea este același lucru”¹⁾. Iar Sfântul Ioan Scărarul, zice: „Desăvârșirea este învierea sufletului înainte de cea a trupului și a doua treaptă după cea a îngerilor în cunoștința cea desăvârșită a lui Dumnezeu”²⁾. Sfântul Simion noul Teolog arată că desăvârșirea este a patra treaptă duhovnicească, zicând: „La aceasta se adaugă a patra treaptă și schimbare de vârstă duhovnicească. Ea este a bătrânului și a celui albit la păr și constă în așintirea neabătută a privirii către cele dumnezeiești”³⁾.

Sfântul Vasile cel Mare, zice: „Cel ce s-a făcut iubitor de Dumnezeu și dorește să aibă cât de puțin nepătimirea Lui, și pofteste să guste cât de puțin din sfințenia Lui, precum și din bucuria și veselia ce se naște din aceasta, să se străduiască să-și depărteze gândul de la toată patima materială care îi tulbură sufletul; să privească cu ochi curați, neumbriți, la cele dumnezeiești și să se facă locaș nesăturat al luminii de acolo. Adică, omul desăvârșit este locaș al Bunului Dumnezeu care dorește să cuprindă cât mai mult pe Dumnezeu”.

Iar Sfântul Isaac Sirul spune despre nepătimire: „Nepătimirea nu înseamnă a nu mai simți patimile, ci a nu le mai primi”⁴⁾. Sfântul Diadoh al Foticeei zice: „Nepătimirea înseamnă nu a fi fără de patimi, căci așa ar trebui, după Sfântul Apostol Pavel, să ieșim din lume (I Corinteni 5 10); ci, fiind războiți, să fim și să rămânem nebiruiți”⁵⁾.

Sfântul Maxim Mărturisitorul zice: „Nepătimirea este starea pașnică a sufletului, datorită căreia este greu mișcată spre păcat”⁶⁾.

Sfinții Părinți ne mai arată că prin „îndumnezeire” sau desăvârșire, încetează lucrarea naturii umane și este înlocuită cu lucrările dumnezeiești, atributele naturale fiind copleșite de slava

1) Filocalia, vol. VIII, București, 1979, p. 191-192.

2) Filocalia, vol. IX, București, 1980, p. 418-419.

3) Filocalia, vol. VIII, București, 1979, p. 538.

4) Idem, p. 189.

5) Idem, p. 191.

6) Idem, p. 192.

dumnezeiască. Astfel Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „Sufletul devine ca un dumnezeu, odihnindu-se prin participarea la harul dumnezeiesc de toate lucrările sale mintale și sensibile și odihnind deodată cu sine toate lucrările naturale ale trupului care se îndumnezeiește împreună cu sufletul în proporție cu participarea lui la îndumnezeire, așa încât, atunci se va arăta numai Dumnezeu, atât prin suflet cât și prin trup, atributele naturale fiind biruite de prisosința slavei”¹⁾.

A doua întrebare: oare desăvârșirea omului drept pe pământ este cu totul desăvârșită? Și la această întrebare ne răspund Sfinții Părinți, zicând: „Cei nepătimitori întinzându-se peste ei fără să se sature, urmăresc desăvârșirea fără sfârșit (nedesăvârșită) ca una ce se ridică pururea peste sine însăși prin adaosurile neostenite ce se înalță neîncetat prin sușurile spre Dumnezeu”²⁾. Sfântul Nil Sinaitul, arătând că sunt două desăvârșiri, zice: „Trebuie să înțelegem două desăvârșiri: Una vremelnică și alta veșnică”. Despre cea dintâi zice Sfântul Apostol Pavel: *Iar când va veni desăvârșirea atunci ceea ce este în parte se va desființa* (I Corinteni 13, 10).

Când va veni desăvârșirea, înseamnă că aici pe pământ nu putem cuprinde desăvârșirea dumnezeiască. Și iarăși, două desăvârșiri cunoaște Sfântul Apostol Pavel și știe pe același om desăvârșit. Pentru viața de față îl numește desăvârșit, iar față de cel cu adevărat desăvârșit îl numește nedesăvârșit. De aceea zice: *Nu că am luat răsplată ori sunt desăvârșit* (Filipeni 3, 12). După puțin zice: *Câți suntem desăvârșiți aceasta să gândim* (Filipeni 3, 15). Sfântul Ioan Scărarul zice: „Desăvârșirea celor desăvârșiți este nedesăvârșită”³⁾. Încă și Sfântul Macarie cel Mare zice: „Nimeni nu ajunge desăvârșit în veacul de acum că atunci n-ar fi arvună ceea ce se dă aici”. Și iarăși: „Știu pe mulți, și mă număr și eu printre aceștia, prin experiență, și știu bine că nimeni nu este desăvârșit aici; chiar de ar ajunge cu totul nematerial și s-ar uni aproape cu Bunul Dumnezeu, păcatul merge în urma lui și niciodată nu pierе cu desăvârșire înainte de moarte”⁴⁾.

1) Pr. Prof. D. Stăniloae, *Morala creștină*, vol. 3, 1981, 313-314.

2) Filocalia, vol. VIII, op. cit., p. 192-193.

3) Filocalia, vol. IX, 419.

4) Filocalia, vol. V, p. 227-228.

Iubiți credincioși,

Dacă ați ascultat cu atenție cele ce s-au vorbit până aici, ați înțeles ce este desăvârșirea omului pe pământ și că toată desăvârșirea omului în această viață își are nedesăvârșirea ei. Dar cum se poate una ca asta, ca să fie cineva desăvârșit și în același timp să fie și nedesăvârșit? Iată cum. Desăvârșirea oamenilor, mai ales în fața Ziditorului, este prea neînsemnată desăvârșire. Pentru că oricât s-ar desăvârși cineva prin darul lui Dumnezeu în viața aceasta, el pururea se află la început de desăvârșire, în creștere în cele duhovnicești. Deoarece omul drept și sfânt, după ce a trecut din viața aceasta în veacul viitor, el merge pururea spre o desăvârșire mai înaltă. Căci în veacul viitor și sfinții și îngerii merg dintr-o măsură de cunoaștere a slavei lui Dumnezeu în alta, după mărturia Duhului Sfânt care zice: *Merge-vor din putere în putere* (Psalm 83, 8)¹. Așa merg din slavă în slavă sfinții lui Dumnezeu, până la măsura plinirii lui Hristos, după cum arată Sfântul Apostol Pavel: *Până vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos* (Efeseni 4, 13).

În acest fel stând lucrurile, trebuie să înțelegem clar, că desăvârșirea omului în viața de acum își are nedesăvârșirea ei, deoarece cel desăvârșit pururea însetează după mai multă desăvârșire, pentru că cei nepătimitori pururea se întind spre vârful cel dorit al desăvârșirii fără să se mai sature. Prin aceasta ei fac desăvârșirea lor nedesăvârșită, deoarece bunătățile veșnice, după cum am zis, n-au hotar. „Omul duhovnicesc se desăvârșește în veacul de acum, pe măsura puterii omenești, iar față de oceanul cel fără de margini al desăvârșirii dumnezeiești el pururea este la început de desăvârșire, fiindcă niciodată nu poate cuprinde pe deplin nemărginirea desăvârșirii”².

Iată dar pentru care pricină și Marele Apostol Pavel zice că: *desăvârșirea noastră este în ceruri* (I Corinteni 13, 10; Evrei 11, 40; 12, 23). De aceea, în această viață, oricât de sporit ar fi omul în cele duhovnicești, este numai la început de desăvârșire.

1) Filocalia vol. VII, p. 339-340.

2) Filocalia, vol. IX, p. 419, nota 933.

Dar oare desăvârșirea omului pe pământ este obligatorie tuturor? Și oare numai cei desăvârșiți se pot mântui? La această întrebare vom putea răspunde dacă ne vom aduce aminte de cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care a zis către tânărul bogat care L-a întrebat: *Ce să fac ca să moștenesc viața de veci?* (Matei 19, 16). La această întrebare Mântuitorul i-a răspuns: *De vrei să intri în viață, păzește poruncile lui Dumnezeu* (Matei 19, 17). *Iar de vrei să fii desăvârșit, du-te, vinde-ți averile tale și dă-le săracilor, apoi ia-ți Crucea și urmează Mie* (Matei 19, 21). De aici înțelegem destul de clar că porunca Mântuitorului pentru desăvârșire este lăsată la voia omului.

În alt loc zice Domnul: *Eu am venit ca viață să aibă și mai mult să aibă*, adică cel ce vrea să se mântuiască, să păzească poruncile lui Dumnezeu, iar cel ce vrea să aibă și mai multă viață, adică să fie desăvârșit, acela trebuie să părăsească toate ale lumii și să urmeze lui Hristos cu multă răbdare și lepădare de sine până la sfârșit. De se va urca cineva la treapta cea mai înaltă a desăvârșirii rămâne la voia lui. Așadar să înțelegem că desăvârșirea este lăsată la voia și silința omului, spre a lui mai mare răsplată și a avea răsplată în cer!

Acum să ne întrebăm prin ce virtute poate ajunge omul la desăvârșire și care sunt virtuțile de temelie ale celor ce vor să fie desăvârșiți? La această întrebare ne răspunde preaîndumnezeitul la minte, Sfântul Grigorie Palama care, în această privință, zice: „Virtutea rugăciunii curate este începutul unirii noastre cu Dumnezeu, căci rugăciunea este legătura fapturilor raționale cu Făcătorul. Dar unirea cu Dumnezeu, adică desăvârșirea, este mai presus de rugăciunea curată. Desăvârșirea înseamnă dragoste desăvârșită și aceasta nu o dă omul de la sine, ci vine de la Dumnezeu”.

Așadar dragostea desăvârșită către Bunul Dumnezeu este temelia celor desăvârșiți. Însă nimeni nu ajunge la această dragoste, decât prin curăția cea curată. Acest lucru îl arată și Sfântul Maxim Mărturisitorul, zicând: „Toate virtuțile ajută minții să urce la dragostea de Dumnezeu, dar mai mult decât toate ajută rugăciunea curată, căci prin aceasta zburând către Bunul Dumnezeu iese afară din toate cele ce sunt”¹.

Rugăciunea curată ajută foarte mult omului să câștige dragostea de Dumnezeu, iar dragostea este "desăvârșirea". Despre aceasta spune Sfântul Maxim Mărturisitorul: „Cel desăvârșit în iubire și ajuns la culmea nepătimirii nu mai cunoaște deosebirea între al său și al altuia, sau între a sa și a alteia, sau între credincios și necredincios, între rob și slobod sau, peste tot, între bărbat și între femeie. Ci este ridicat mai presus de tirania patimilor și, cugetând la firea cea una a oamenilor, privește pe toți la fel și are față de toți aceeași dragoste. Căci nu mai este în el elin sau iudeu, nici bărbat sau femeie, nici rob sau slobod ci în toate și în toți este Hristos”¹⁾.

Încă și Isaac Sirul arătând că prin rugăciune câștigă omul dragostea de Dumnezeu, zice: „Dragostea este din rugăciune”.

Care sunt semnele prin care putem cunoaște pe cei ce au ajuns la desăvârșire? Iată ce ne răspunde Sfântul Isaac Sirul: „Semnele celor ce au ajuns la desăvârșire sunt acestea: De vor fi pedepsiți de zece ori să fie arși pentru dragostea oamenilor, nu se vor înlătura de ei”²⁾. Așa a zis Moise către Dumnezeu: *De le ierți lor păcatul, iartă-l; iar de nu, șterge-mă și pe mine din cartea Ta în care m-ai scris* (Ieșirea 32, 32). La fel a zis Apostolul Pavel: *M-aș ruga să fiu anatema de la Hristos pentru frații mei*.

Deci primul semn al desăvârșirii este să aibă creștinul dragoste desăvârșită către oameni, după cuvântul: *Cine iubește pe Dumnezeu, acela iubește și pe aproapele său* (I Ioan 4, 21). Al doilea semn al celor desăvârșiți este să iubească la fel pe toți oamenii, atât pe dușmani, cât și pe prieteni (Matei 5, 44; 10, 37). Al treilea semn al celor desăvârșiți este să-și pună cineva sufletul pentru alții (II Corinteni 12, 15; I Tesaloniceni 2, 8). Al patrulea semn al celui desăvârșit este a ști cineva să-și stăpânească cu desăvârșire limba (Iacov 3, 2). Al cincilea semn al celor desăvârșiți este a nu se rezema cineva pe puterea sa duhovnicească (Iov 9, 20; Filipeni 3, 12). Al șaselea semn al celor desăvârșiți este a nu avea frică de moarte, deoarece dragostea scoate afară desăvârșit frica (I Ioan 4, 18). Al șaptelea semn al desăvârșirii este a avea cineva desăvârșită smerenie și a se socoti pe sine cel mai păcătos (Luca 17, 10; I Timotei 1, 15; I Corinteni 15, 9; Iov 22, 29). Al optulea

7) Filocalia, vol. II, 1945, p. 39.

1) Idem, p. 615.

2) Filocalia, vol. X, p. 395.

semn al celor desăvârșiți este a se cunoaște omul pe sine și a avea în el roadele Duhului Sfânt care sunt: dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare și toate celelalte (Galateni 15, 23). **Al nouălea semn al celor desăvârșiți este să aibă în inima lor totdeauna numai înțeleșurile simple ale lucrurilor**, fie în vreme de veghe a trupului, fie în somn.¹⁾

Iubiți credincioși,

Duminica de astăzi dinaintea Botezului Domnului este cea dintâi Duminică a Anului Nou pe care l-am început. Tocmai de aceea am vorbit astăzi despre desăvârșirea creștină în Hristos, care este scopul suprem al fiecărui credincios ortodox pe pământ. Ați auzit ce ne învață Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți despre desăvârșire. Începutul desăvârșirii este curățirea de patimi sau despățimirea, care se face prin pocăință, spovedanie, rugăciune și post. Mijlocul desăvârșirii este iluminarea, adică plantarea virtuților în locul patimilor cu ajutorul harului Sfântului Duh. Iar sfârșitul sau cununa desăvârșirii este dumnezeiasca dragoste de Dumnezeu și de oameni. Toate faptele bune ne ajută la desăvârșire, dar cel mai mult rugăciunea, postul, fecioria sau curăția, smerenia, milostenia și dumnezeiasca dragoste care este Însuși Dumnezeu.

În sărbătorile de la Nașterea și Botezul Domnului, Biserica Ortodoxă ne-a pus în față două modele ale sfințeniei și desăvârșirii creștine, pe cei mai mari sfinți ai Bisericii lui Hristos, adică pe Maica Domnului și pe Sfântul Ioan Botezătorul.

Preasfânta Fecioară Maria este model al desăvârșirii pentru noi toți, dar mai ales pentru femeile creștine, prin cele mai mari virtuți ale ei: credința puternică în Dumnezeu, ascultare, feciorie (curăție), rugăciune neîncetată, smerenie, care au făcut-o vrednică să nască în trup omenesc pe Iisus Hristos, Mântuitorul lumii.

Sfântul Ioan Botezătorul este modelul desăvârșirii creștine mai ales pentru bărbați, prin marile sale virtuți: viață îngerească în post, rugăciune, feciorie și liniște și apoi mărturisirea Evangheliei lui Hristos în lume prin cuvânt, prin exemplul personal și prin propria jertfă a vieții pământești.

1) Filocalia, vol. II, p. 52.

Acum la început de an nou să luăm de model pentru mântuire și desăvârșire a vieții noastre în Hristos, atât pe Maica Domnului, cât și pe Sfântul Ioan Botezătorul, ca și pe toți sfinții Bisericii noastre. Femeile să râvnească mai ales virtuțile Maicii Domnului: fecioria, mergerea regulată la biserică, rugăciunea cu lacrimi, ascultarea, smerenia, milostenia și nașterea de copii. Iar bărbații să râvnească a urca pe scara desăvârșirii, urmând virtuțile Sfântului Ioan Botezătorul: rugăciunea, postul, înfrânarea trupului, tăcerea, liniștea, mărturisirea credinței ortodoxe prin viața proprie, prin cuvânt și, la nevoie, prin jertfa propriei vieți.

Să ne silim, frații mei, a urma lui Hristos și sfinților Lui. Să punem început bun de pocăință, de împăcare, de înnoire duhovnicească a vieții noastre, prin toate faptele bune, dar mai ales prin rugăciune și iubire care formează cea mai scurtă cale a desăvârșirii noastre în Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, Căruia I se cuvine slava, în vecii vecilor. A m i n.

PREDICĂ
LA
DUMINICA DUPĂ
BOTEZUL DOMNULUI

Despre propovăduirea
cuvântului lui Dumnezeu

De atunci a început Iisus a propovădui și a zice: Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor (Matei 4, 17)

Iubiți credincioși,

Una din învățăturile Sfintei Evanghelii din Duminica de azi spune: *De atunci a început Iisus a propovădui și a zice: Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor* (Matei 4, 17). Același cuvânt l-a spus și Sfântul Ioan Botezătorul când a început să propovăduiască în pustiul Iordanului: *Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor* (Matei 3, 2). Același cuvânt au primit și Sfinții Apostoli, când au fost trimiși să propovăduiască Evanghelia, că le-a zis lor: *Și mergând, propovăduiți, zicând: S-a apropiat Împărăția Cerurilor* (Matei 10, 7).

Dumnezeiasca Evanghelie de azi zice: *De atunci a început Iisus a propovădui...* (Matei 4, 17). Dar ce înseamnă „de atunci”? Adică de când a fost prins și pus la închisoare Sfântul și marele Prooroc Ioan Botezătorul. Acest adevăr îl arată Sfânta Evanghelie de azi, zicând: *Și Iisus, auzind că Ioan a fost pus în temniță, a plecat în Galileea* (Matei 4, 12). Dar oare Mântuitorul a plecat de frică în Galileea? Nicidecum. Ci s-a dus în Galileea ca să înceapă a propovădui Evanghelia de acolo, după profeția proorocului Isaia

care zice: *Pământul lui Zabulon și pământul lui Neftali, spre mare, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor. Poporul ce stătea în întuneric a văzut lumina mare. Și celor ce ședeau în latura și în umbra morții lumină le-a strălucit* (Isaia 9, 1; Matei 4, 15-16).

Iată, deci, care a fost pricina venirii Mântuitorului în Galileea: predicarea Evangheliei și luminarea celor ce zăceau în întuneric. Căci propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu în lume aduce adevărata lumină în inimile oamenilor credincioși care nu numai că aud cuvântul, ci îl și împlinesc cu fapta, după cuvântul Mântuitorului, care zice: *Fericiți cei ce aud cuvântul lui Dumnezeu și îl păzesc pe dânsul* (Luca 11, 28). Cuvântul lui Dumnezeu aduce mare fericire celor ce îl ascultă și îl pun în practică. Altfel, cuvântul Evangheliei ne aduce osândă în loc de mântuire.

Dar, frații mei creștini, cine sunt datori să predice cuvântul lui Dumnezeu în Biserica ortodoxă? Numai slujitorii Bisericii, adică episcopii, preoții și diaconii hirotoniți canonic au puterea și dreptul să predice Evanghelia lui Hristos. Mirenii, în cazuri speciale, pot deveni misionari, ca ajutori ai clericilor, numai cu binecuvântarea ierarhilor respectivi. Așadar, nimeni din clerici și laici nu pot predica cuvântul lui Dumnezeu dacă nu vor fi trimiși la această misiune cu aprobarea Bisericii. Marele Apostol Pavel adevărește acest lucru, zicând: *Cum vor propovădui de nu vor fi trimiși* (Romani 10, 15). Numai sectele rupte de Biserică au căzut cu totul în extrema opusă, dând totală libertate laicilor să predice cuvântul lui Dumnezeu fără a fi trimiși și să explice Sfânta Scriptură după mintea lor. De aceea, astăzi, lumea s-a umplut de erezii și secte căci toate acestea predică cuvântul Sfintei Scripturi, nu după înțelesul cel adevărat explicat de Sfinții Părinți, ci după mințile lor rătăcite, stăpânite de mândrie.

Nu putem tăgădui că au fost în Biserică și misionari laici, în primele secole, care au predicat cuvântul lui Dumnezeu și care nu au fost nici preoți, nici episcopi. Așa au fost marii misionari și apologeți creștini, oameni învățați care au apărat cauza creștinismului în fața împăraților și filosofilor păgâni, din secolele II-III, începând cu Quadrat, pe care Eusebiu, istoricul bisericesc, îl numește "părintele apologetice", între anii 125-126. Apoi a fost Aristide de Atena, între anii 125-130. Apoi Ariston de Pella, cel mai vechi apărător în scris al creștinismului contra iudeilor, pe la

134-135. Alți apologeți de mare renume au fost: Sfântul Iustin Martirul și Filosoful (anii 140-170); Tațian Asirianul, către anul 170; filosoful Hermia, care a trăit la mijlocul secolului al II-lea; Atenagora, filosoful creștin din Atena (170); Minucius Felix la începutul secolului al III-lea; Tertulian din Cartagina, între anii 160-240, și alții. Toți acești mari apologeți creștini și misionari de mare seamă ai Bisericii lui Hristos au fost mireni, dar fiind foarte învățați au contribuit mult la propovăduirea Evangheliei și la apărarea dreptei credințe apostolice.

Așadar, frații mei, vedem că încă de la început Biserica lui Hristos a avut și misionari laici care au predicat cuvântul lui Dumnezeu înaintea împăraților și a filosofilor și au apărat creștinismul cu prețul vieții lor, cum a fost Sfântul Iustin Martirul și Filosoful. Însă aceștia au fost foarte bine orientați în adevărul dreptei credințe și de aceea au adus mare folos Bisericii lui Hristos prin învățăturile lor cele luminate și pătrunse de lumina adevărului.

Care erau condițiile principale ce se cereau misionarilor laici care apărau dreapta credință? Prima condiție a misionarilor laici în Biserica dreptmăritoare era ca cel trimis să predice cuvântul lui Dumnezeu să fie un creștin verificat, evlavios, cu viața curată și să cunoască bine dogmele credinței Ortodoxe, deoarece dogmele sunt orientate după Sfânta și dumnezeiasca Scriptură și după Sfânta Tradiție a Bisericii lui Hristos.

Apoi, să cunoască bine Sfintele Canoane apostolești, ale celor șapte Sinoade Ecumenice și cele ale Sfinților Părinți, deoarece Sfintele Canoane sunt norme ce rânduesc și reglementează viața Bisericii ca organism special ce conduce pe credincioși pe calea mântuirii. Apoi, cei ce predica cuvântul lui Dumnezeu dintre creștinii mireni erau întotdeauna sub ascultarea Bisericii, fiind trimiși, controlați și subordonați ierarhilor în eparhia cărora acționau. Fără respectarea acestor condiții principale și obligatorii, misionarii laici care lucrau în afara Bisericii de multe ori contribuiau la crearea de secte și eresuri, dezbinând unitatea apostolică a Bisericii lui Hristos.

Datoria principală a propovăduirii Evangheliei lui Hristos cade însă în sarcina păstorilor Bisericii, adică a episcopilor și a preoților. Mai puțin în sarcina diaconilor și a călugărilor care ajută și ei la propovăduirea cuvântului, însă în chip secundar. Primul

care zice: *Pământul lui Zabulon și pământul lui Neftali, spre mare, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor. Poporul ce stătea în întuneric a văzut lumina mare. Și celor ce sedeau în latura și în umbra morții lumină le-a strălucit* (Isaia 9, 1; Matei 4, 15-16).

Iată, deci, care a fost pricina venirii Mântuitorului în Galileea: predicarea Evangheliei și luminarea celor ce zăceau în întuneric. Căci propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu în lume aduce adevărata lumină în inimile oamenilor credincioși care nu numai că aud cuvântul, ci îl și împlinesc cu fapta, după cuvântul Mântuitorului, care zice: *Fericiți cei ce aud cuvântul lui Dumnezeu și îl păzesc pe dânsul* (Luca 11, 28). Cuvântul lui Dumnezeu aduce mare fericire celor ce îl ascultă și îl pun în practică. Altfel, cuvântul Evangheliei ne aduce osândă în loc de mântuire.

Dar, frații mei creștini, cine sunt datori să predice cuvântul lui Dumnezeu în Biserica ortodoxă? Numai slujitorii Bisericii, adică episcopii, preoții și diaconii hirotoniți canonic au puterea și dreptul să predice Evanghelia lui Hristos. Mirenii, în cazuri speciale, pot deveni misionari, ca ajutori ai clericilor, numai cu binecuvântarea ierarhilor respectivi. Așadar, nimeni din clerici și laici nu pot predica cuvântul lui Dumnezeu dacă nu vor fi trimiși la această misiune cu aprobarea Bisericii. Marele Apostol Pavel adevărește acest lucru, zicând: *Cum vor propovădui de nu vor fi trimiși* (Romani 10, 15). Numai sectele rupte de Biserică au căzut cu totul în extrema opusă, dând totală libertate laicilor să predice cuvântul lui Dumnezeu fără a fi trimiși și să explice Sfânta Scriptură după mintea lor. De aceea, astăzi, lumea s-a umplut de erezii și secte căci toate acestea predică cuvântul Sfintei Scripturi, nu după înțelesul cel adevărat explicat de Sfinții Părinți, ci după mințile lor rătăcite, stăpânite de mândrie.

Nu putem tăgădui că au fost în Biserică și misionari laici, în primele secole, care au predicat cuvântul lui Dumnezeu și care nu au fost nici preoți, nici episcopi. Așa au fost marii misionari și apologeți creștini, oameni învățați care au apărat cauza creștinismului în fața împăraților și filosofilor păgâni, din secolele II-III, începând cu Quadrat, pe care Eusebiu, istoricul bisericesc, îl numește "părintele apologetice", între anii 125-126. Apoi a fost Aristide de Atena, între anii 125-130. Apoi Ariston de Pella, cel mai vechi apărător în scris al creștinismului contra iudeilor, pe la

134-135. Alți apologeți de mare renume au fost: Sfântul Iustin Martirul și Filosoful (anii 140-170); Tațian Asirianul, către anul 170; filosoful Hermia, care a trăit la mijlocul secolului al II-lea; Atenagora, filosoful creștin din Atena (170); Minucius Felix la începutul secolului al III-lea; Tertulian din Cartagina, între anii 160-240, și alții. Toți acești mari apologeți creștini și misionari de mare seamă ai Bisericii lui Hristos au fost mireni, dar fiind foarte învățați au contribuit mult la propovăduirea Evangheliei și la apărarea dreptei credințe apostolice.

Așadar, frații mei, vedem că încă de la început Biserica lui Hristos a avut și misionari laici care au predicat cuvântul lui Dumnezeu înaintea împăraților și a filosofilor și au apărat creștinismul cu prețul vieții lor, cum a fost Sfântul Iustin Martirul și Filosoful. Însă aceștia au fost foarte bine orientați în adevărul dreptei credințe și de aceea au adus mare folos Bisericii lui Hristos prin învățăturile lor cele lunate și pătrunse de lumina adevărului.

Care erau condițiile principale ce se cereau misionarilor laici care apărau dreapta credință? Prima condiție a misionarilor laici în Biserica dreptmăritoare era ca cel trimis să predice cuvântul lui Dumnezeu să fie un creștin verificat, evlavios, cu viața curată și să cunoască bine dogmele credinței Ortodoxe, deoarece dogmele sunt orientate după Sfânta și dumnezeiasca Scriptură și după Sfânta Tradiție a Bisericii lui Hristos.

Apoi, să cunoască bine Sfintele Canoane apostolești, ale celor șapte Sinoade Ecumenice și cele ale Sfinților Părinți, deoarece Sfintele Canoane sunt norme ce rânduiesc și reglementează viața Bisericii ca organism special ce conduce pe credincioși pe calea mântuirii. Apoi, cei ce predicau cuvântul lui Dumnezeu dintre creștinii mireni erau întotdeauna sub ascultarea Bisericii, fiind trimiși, controlați și subordonați ierarhilor în eparhia cărora acționau. Fără respectarea acestor condiții principale și obligatorii, misionarii laici care lucrau în afara Bisericii de multe ori contribuiau la crearea de secte și eresuri, dezbinând unitatea apostolică a Bisericii lui Hristos.

Datoria principală a propovăduirii Evangheliei lui Hristos cade însă în sarcina păstorilor Bisericii, adică a episcopilor și a preoților. Mai puțin în sarcina diaconilor și a călugărilor care ajută și ei la propovăduirea cuvântului, însă în chip secundar. Primul

care a propovăduit Sfânta Evanghelie în lume a fost Însuși Domnul nostru Iisus Hristos. Tocmai de aceea a venit pe pământ și se cheamă Cuvânt, căci a vestit tuturor oamenilor prin cuvânt Evanghelia mântuirii, a întemeiat Biserica și cele șapte Taine, și și-a dat viața pe Cruce ca să răscumpere lumea din robia morții, a necredinței și a osândeii. Apoi, înălțându-Se la cer de-a dreapta Tatălui, a încredințat datoria propovăduirii Cuvântului lui Dumnezeu celor doisprezece Apostoli mari și celor șaptezeci de apostoli, numiți mici, căroră le-a poruncit, zicând: *Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă...* (Matei 28, 19-20).

Apostolii sunt cei dintâi propovăduitori ai cuvântului lui Dumnezeu în Legea Harului. Ei au hirotonit primii preoți și episcopi, pe care i-au rânduit peste tot să păstorească turma lui Hristos. Iar prin episcopi, harul s-a transmis prin rugăciune și punerea mâinilor, până astăzi și cât va fi lumea.

Iubiți credincioși,

În Biserica lui Hristos preoții propovăduiesc cel mai mult cuvântul lui Dumnezeu pentru că sunt toată viața în mijlocul credincioșilor. Ei sunt martorii vieții noastre de la naștere și până la moarte. Ei sunt părinții duhovnicești ai satelor și parohiilor noastre. De felul cum preoții de parohie își îndeplinesc misiunea lor apostolică, de felul cum stăpânesc sfintele slujbe, în frunte cu Sfânta Liturghie, și de felul cum propovăduiesc cuvântul Sfintei Evanghelii și, mai ales, cum își duc viața în marea familie a credincioșilor noștri ortodocși, depinde mântuirea lor și a păstoriților lor.

În marea lor misiune evanghelică, propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu are un rol foarte mare. Un preot bun trebuie să fie și un predicator bun, știind că prin predică vie, caldă, plină de har și lumină preotul poate transforma total parohia și masa enoriașilor săi. Dar pentru ca predica sa să poată ajunge la inima credincioșilor și să aibă puterea Duhului Sfânt de a transforma sufletul și a-l întoarce la pocăință, preotul trebuie să îndeplinească câteva condiții duhovnicești absolut obligatorii.

Prima și cea mai importantă condiție care încununează activitatea pastorală a preotului este viața morală exemplară a lui și a familiei sale. Fără o viață curată, model, a preotului, predica sa nu va reuși să ajungă la inima credincioșilor, nici nu va putea câștiga multe suflete pentru Împărăția Cerurilor.

A doua condiție obligatorie unui preot și predicator bun este sfânta rugăciune. Preotul trebuie să fie un om de rugăciune, să iubească mai mult ca orice Biserica, sfintele slujbe, Sfânta Liturghie, cântarea în comun a credincioșilor. Rugăciunea stăruitoare a preotului unită cu a credincioșilor săi, îi sporește credința și dragostea pentru Dumnezeu și oameni, îl face mai înțelept în gândire și predică, îi deschide inima pentru milostenie și îi dă multă putere și har în predică. Un preot care se roagă mult este un preot cu har în toate și un bun predicator al cuvântului lui Dumnezeu.

A treia condiție principală a unui bun preot și predicator este necesitatea cunoașterii profunde a Sfintei Scripturi, a Sfinților Părinți, a învățaturii de credință ortodoxă și a Canoanelor Bisericii. Un păstor bun trebuie să fie și un teolog bun și un apărător al dreptei credințe în fața prozelitismului sectar. Fără cunoașterea dreptei credințe, preotul nu poate fi predicator și apologet.

Cine nu știe că un preot bun transformă sufletește pe credincioșii săi, prin slujbe frumoase, prin catehizare stăruitoare și prin predici bune și pline de căldură duhovnicească? Cine nu știe că predica bună umple bisericile și mănăstirile de credincioși, apără și sporește dreapta credință, risipește prozelitismul sectar și întoarce la pocăință multe suflete? Iar bisericile fără slujbe frumoase și fără predici pline de duh și putere se golesc de credincioși și nu pot vâna suflete pentru Hristos.

Sau cine nu știe cât de mult ajută și mănăstirile noastre prin slujbele lor atât de înălțătoare, prin predică și prin duhovnicii lor, la întărirea credinței ortodoxe și la creșterea evlaviei în satele și orașele noastre? Pelerinajele locale pe la mănăstiri, în sărbători, în posturi și mai ales la hramuri, sunt o dovadă destul de grăitoare. În felul acesta mănăstirile și duhovnicii lor colaborează cu preoții de la sate și orașe la propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, la mărturisirea credinței ortodoxe și la mântuirea bunilor noștri credincioși.

Cu Duminica de astăzi se încheie marile praznice ale Nașterii și Botezului Domnului. Am încheiat cu pace încă un an din viața noastră și am început un nou an, pentru care mulțumim lui Dumnezeu de toate darurile Sale și cerem să ne întărească cu har, cu milă și binecuvântare ca să trecem întreaga viață cu pocăință și fapte bune pe calea mântuirii.

Am vorbit azi despre datoria preotului de a propovădui cuvântul lui Dumnezeu și condițiile principale care îl ajută să fie un preot vrednic și un bun predicator.

Cunoaștem câți preoți buni și predicatori vestiți sunt în parohiile noastre din Moldova, Transilvania și din alte părți ale țării. Însă și credincioșii sunt datori să-i ajute pe preoți, să-i asculte, să se roage pentru ei și să nu-i judece, că mare păcat fac credincioșii care gândesc și vorbesc de rău pe slujitorii lui Dumnezeu și pe părinții lor sufletești. Oare nu preoții vă botează, vă cunună și vă înmormântează? Oare nu preoții vă spovedesc și vă unesc cu Hristos prin Sfânta Împărtășanie? Oare nu săvârșesc ei Sfânta Liturghie în fiecare Biserică și se roagă lui Dumnezeu pentru pacea, sănătatea, iertarea și mântuirea sufletelor celor vii și a celor adormiți? Oare nu ei învață dreapta credință pe credincioși?

Deci să nu-i judecăm, ci mai degrabă să-i ajutăm în misiunea preotească și să ne rugăm mult pentru ei. Este foarte bine și necesar ca fiecare preot să aibă și un mic grup de mireni credincioși, cunoscători ai Sfintei Scripturi și credinței ortodoxe. Ei îl ajută mult pe preot în desfășurarea activităților sale misionare, la combaterea și îngrădirea prozelitismului sectar, la vizitarea și ajutorarea credincioșilor bătrâni, orfani, bolnavi și a celor slabi în credință; la înfrumusețarea slujbelor și înnoirea sfintelor noastre biserici.

Și acum, frații mei, să ascultăm cuvântul Domnului cât mai avem timp de pocăință. Iată Hristos Mântuitorul nostru a început să predice Evanghelia în Galileea. Sfântul Ioan Botezătorul propovăduiește pocăința în pustiul Iordanului; Sfînții toți ne vorbesc de Dumnezeu în scrierile lor; preoții, călugării și ierarhii Bisericii ne învață calea mântuirii și apără ortodoxia din amvoanele bisericilor. Fiul lui Dumnezeu se jertfește zilnic pe Sfintele altare în timpul Sfintei Liturghii, iar Domnul ne cheamă acum la început de an la o viață nouă în Hristos, zicând: *Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor!* Deci să ne deșteptăm, să venim și să ne pocăim, ca să trăim cu Hristos în veci. A m i n.

P O S T F A Ț Ă

Prea Cuviosul Arhimandrit Cleopa Ilie, părintele duhovnicesc al Sfintei Mănăstiri Sihăstria timp de peste 50 de ani, este unul dintre marii stareți, duhovnici și sihaștri ai monahismului românesc din acest secol, unanim recunoscut atât în țară, cât și peste hotare. Prea Cuviosia Sa a îmbinat în egală măsură cunoașterea Sfintei Scripturi și învățăturile Sfinților Părinți, cu împlinirea poruncilor lui Hristos și respectarea cu sfințenie a voturilor monahale, fapte care l-au consacrat definitiv ca un mare Părinte și iscusit povătuitor de suflete.

Datorită acestui profund echilibru între cunoaștere și lucrare, între cuvânt și faptă, între învățătură și practică, Părintele Cleopa a devenit, încă din tinerețe, un mare stareț, un iscusit teolog autodidact, un bun cunoscător al învățăturii ortodoxe, precum și un neegalat duhovnic pentru multe mii de suflete – credincioși, monahi, preoți și ierarhi iubitori de Hristos.

Ucenic al unui mare stareț atonit, Protosinghelul Ioanichie Moroi, între anii 1929 - 1944; călugărit în anul 1937, ieromonah și stareț al Mănăstirii Sihăstria, între anii 1945 - 1949; transferat ca stareț al Mănăstirii Slatina - Suceava, între anii 1949 - 1953; predicator neîntrecut, pustnic și rugător de taină în Munții Carpați, între anii 1953 - 1954 și 1959 - 1964, iar din anul 1964, reîntors la metanie, ca duhovnic, povătuitor sufletească pentru pelerini și scriitor bisericesc – iată, pe scurt, biografia Prea Cuviosului Arhimandrit Cleopa Ilie.

Pe lângă celelalte daruri, Părintele Cleopa s-a învrednicit și de darul cuvântului vorbit și scris, reușind să scrie mai multe cărți de predici, învățături misionare și monahale, acatiste etc. dintre care cele mai multe au fost tipărite.

Acum, bunul nostru Părinte Cleopa, ajuns la frumoasa vârstă de 85 de ani, se pregătește tot mai mult pentru marea călătorie la Cer.

Mereu ne vorbește de moarte, de drumul sufletului după ieșirea din trup, de Rai, de Iad, de Judecata de apoi și de sfârșitul acestui veac. Cu lumea vorbește tot mai puțin, se roagă ore în șir ziua și noaptea și dorește să fie cât mai singur.

Îl înțelegem deplin, nu fără lacrimi, și-i batem mai cu sfială în ușa chiliei. Părintele, însă, ne primește cu dragoste, ne încurajează și ne dă speranță și bărbăție.

Împlinind o mai veche dorință a Părintelui Cleopa, de a i se reedita cărțile de predici la Duminici și la Praznice și sărbători de peste an, cât încă mai este în viață, tipărite de Episcopia Romanului și Hușilor, în anii 1986 – 1990, Prea Sfințitul Episcop Eftimie, a aprobat cu multă bunăvoință retipărirea ambelor cărți, destul de solicitate astăzi de slujitorii Bisericii, preoți, teologi, seminariști, monahi și de bunii noștri credincioși.

Astfel, cu ajutorul Domnului nostru Iisus Hristos și al Preacuratei Sale Maici, iată, iese de sub tipar, primul volum, **Predici la Duminici de peste an**, pe care îl oferim tuturor celor ce doresc să vorbească și să-l aibă în casele lor pe Părintele Cleopa.

Mulțumim cu recunoștință, în mod deosebit, Prea Sfințiților Episcopi Eftimie al Romanului și Ioachim al Hușilor pentru deosebita bunăvoință și înțelegere pe care au arătat-o Prea Cuviosului Arhimandrit Cleopa Ilie la tipărirea acestor două volume de predici amintite mai sus.

Rugăm pe Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, să binecuvinteze pe Părintele Cleopa cu sănătate și îndelungare de zile, pentru a fi ca o făclie vie în mijlocul nostru până la adânci bătrâneți, spre slava lui Dumnezeu și folosul tuturor al celor ce caută mântuirea sufletului.

Schimbarea la Față – 1996

Arhimandrit Ioanichie Bălan
Mănăstirea Sihăstria

CUPRINS

Prefață, de Prea Sfințitul Episcop Eftimie 7

Introducere, de Arhimandritul Cleopa Ilie 9

I. PREDICI LA DUMINICILE PENTICOSTARULUI

Predică la Învierea Domnului 11

Predică la Duminica Tomei

Despre îndoială în credință 18

Predică la Duminica Mironosițelor

Despre râvnă, evlavie și bărbăție de suflet 24

Predică la Duminica Slăbănogului

Despre desființarea Sâmbetei de către Hristos 31

Predică la Duminica Samarinencei

Despre rugăciunea în duh și adevăr 42

Predică la Duminica Orbului

Despre orbirea sufletească 48

Predică la Duminica Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic

Despre păstrarea dreptei credințe 54

Predică la Duminica Cincizecimii

Despre darul vorbirii în limbi 60

Predică la Duminica Tuturor Sfinților (Întâia după Rusalii)

Despre cinstirea sfinților și a îngerilor 68

II. PREDICI LA DUMINICILE OCTOIHULUI

Predică la Duminica a II-a după Rusalii	
Despre chemarea lui Dumnezeu	79
Predică la Duminica a III-a după Rusalii	
Despre paza minții și purtarea de grijă a lui Dumnezeu	86
Predică la Duminica a IV-a după Rusalii	
Despre puterea rugăciunii pentru aproapele	93
Predică la Duminica a V-a după Rusalii	
Despre iad și chinurile păcătoșilor	100
Predică la Duminica a VI-a după Rusalii	
Despre păcatele săvârșite cu gândul	107
Predică la Duminica a VII-a după Rusalii	
Despre minunile lui Dumnezeu și minunile sfinților	114
Predică la Duminica a VIII-a după Rusalii	
Despre datoriile păstorilor sufletești	120
Predică la Duminica a IX-a după Rusalii	
Despre sfânta rugăciune	126
Predică la Duminica a X-a după Rusalii	
Despre puterea credinței, a rugăciunii și a postului	131
Predică la Duminica a XI-a după Rusalii	
Despre iertarea aproapelui	137
Predică la Duminica a XII-a după Rusalii	
Despre desăvârșirea creștină	143
Predică la Duminica a XIII-a după Rusalii	
Despre preoție și pastorație	149

Predică la Duminica a XIV-a după Rusalii	
Despre haina de nuntă	155
Predică la Duminica a XV-a după Rusalii	
Despre dragostea de Dumnezeu și de aproapele	162
Predică la Duminica a XVI-a după Rusalii	
Despre înmulțirea talanților	169
Predică la Duminica a XVII-a după Rusalii	
Despre credința cea mare și statornică	176
Predică la Duminica a XVIII-a după Rusalii	
Despre roadele ascultării de Dumnezeu	183
Predică la Duminica a XIX-a după Rusalii	
Despre iubirea vrăjmașilor	190
Predică la Duminica a XX-a după Rusalii	
Despre mila lui Dumnezeu	199
Predică la Duminica a XXI-a după Rusalii	
Despre semănătorii cuvântului lui Dumnezeu	206
Predică la Duminica a XXII-a după Rusalii	
Despre iad	214
Predică la Duminica a XXIII-a după Rusalii	
Despre oamenii demonizați	222
Predică la Duminica a XXIV-a după Rusalii	
Despre cei adormiți în Hristos	228
Predică la Duminica a XXV-a după Rusalii	
Despre ispitire și fățarnicie	236
Predică la Duminica a XXVI-a după Rusalii	
Despre patima iubirii de averi	244
Predică la Duminica a XXVII-a după Rusalii	
Despre zavistie și fățarnicie	250

Predică la Duminica a XXVIII-a după Rusalii	
Despre chemarea lui Dumnezeu cea în multe feluri	257
Predică la Duminica a XXIX-a după Rusalii	
Despre nrecunoștință și nemulțumire	
față de Dumnezeu	264
Predică la Duminica a XXX-a după Rusalii	
Despre iubirea de averi	271
Predică la Duminica a XXXI-a după Rusalii	
Despre credința cea statornică și despre milostenie	278
Predică la Duminica a XXXII-a după Rusalii	
Despre atotștiința și milostivirea lui Dumnezeu	286

III. PREDICI LA DUMINICILE TRIODULUI

Predică la Duminica Vameșului și Fariseului	
Despre mândrie și smerenie	295
Predică la Duminica Fiului Risipitor	
Despre adevărata pocăință și	
despre milostivirea lui Dumnezeu	302
Predică la Duminica Înfricoșatei Judecăți	
Despre Judecata de apoi	309
Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din Rai	
(Lăsatul secului de brânză)	
Despre lucrarea faptelor bune în ascuns	
și despre milostenie	316
Predică la Duminica I din Post (a Ortodoxiei)	
Despre cinstirea Sfințelor Icoane	322
Predică la Duminica a II-a din Post (a Sf. Grigorie Palama)	
Despre puterea credinței celor mulți	331

Predică la Duminica a III-a din Post (a Sfintei Cruci)	
Despre valoarea sufletului omenesc	337
Predică la Duminica a IV-a din Post (a Sf. Ioan Scărarul)	
Despre credința și îndoială	344
Predică la Duminica a V-a din Post (a Sf. Maria Egipteanca)	
Despre slava deșartă și mânie	351
Predică la Duminica a VI-a din Post (a Floriilor)	
Despre împlinirea proorociilor pentru Hristos	
și despre orbirea spirituală	359

IV. PREDICI LA DUMINICI SPECIALE

Predică la Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci	
Despre semnul Fiul Omului	367
Predică la Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci	
Despre deosebirea crucilor	
în viața celor ce se mântuiesc	374
Predică la Duminica dinaintea Nașterii Domnului	
Despre nașterea duhovnicească a creștinului	380
Predică la Duminică după Nașterea Domnului	
Despre visuri, vedenii, minuni și prooroci mincinoși	387
Predică la Duminica dinaintea Botezului Domnului	
Despre chipul omului desăvârșit	395
Predică la Duminica după Botezul Domnului	
Despre propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu	403
<i>Postfață</i> , de Arhimandrit Ioanichie Bălan	409

Text tehnoredactat
și computerizat
la
Sfânta Mănăstire Sihăstria

Format 16/70×100. Coli de tipar — 26. Com. nr. 774.
Firma editorial-poligrafică «Tipografia Centrală».
MD 2068, Chișinău, Florilor, 1.
Departamentul Edituri, Poligrafie și Comerțul cu Cărți.